

USTAWA

O UBEZPIECZENIU OD WYPADKÓW

OBOWIĄZUJĄCA NA OBSZARZE WOJEWÓDZTW: BIAŁO-STOCKIEGO, KIELECKIEGO, KRAKOWSKIEGO, LUBEL-SKIEGO, LWOWSKIEGO, ŁÓDZKIEGO, NOWOGRÓDZKIEGO, POLESKIEGO, STANISŁAWOWSKIEGO, ŚLĄSKIEGO (CZĘ-ŚCI CIESZYŃSKIEJ), TARNOPOLSKIEGO, WARSZAWSKIEGO, WOŁYŃSKIEGO ORAZ ZIEMI WILEŃSKIEJ

ZE WSZYSTKIMI OBOWIĄZUJĄCEMI NOWELAMI
I ROZPORZĄDZENIAMI
ORAZ STATUTEM ZAKŁADU UBEZPIECZENIA OD WYPADKÓW

OPRACOWAŁ

JÓZEF JANELLI

DYREKTOR ZAKŁADU UBEZPIECZENIA OD WYPADKÓW

WYDANIE TRZECIE PRZEJRZANE I UZUPEŁNIONE

WE LWOWIE

NAKŁADEM ZWIĄZKU URZĘDNIKÓW ZAKŁADU UBEZPIECZENIA OD WYPADKÓW

1926.

73437

PRZEDMOWA DO PIERWSZEGO WYDANIA.

Niniejszy zbiór przepisów, dotyczących się przymusowego ubezpieczenia od wypadków, oddaję do użytku sfer interesowanych, z następującym objaśnieniem.

Tłumacząc tekst niemiecki, wychodziłem z założenia, że żaden wyraz, zawarty w ustawie lub rozporządzeniu, nie jest ani bez znaczenia, ani zbędny.

Stąd starałem się usilnie przedewszystkiem o wierny przekład tekstu autentycznego.

Zdając sobie jednak sprawę, że w wypadkach wątpliwych może być miarodajny tylko autentyczny tekst danego przepisu, a nie jego tłumaczenie, uważałem za konieczne umieszczenie w tym zbiorze i niemieckiego tekstu przepisów, wydanych przez austriackie władze ustawodawcze i wykonawcze, tem więcej, że tekst ten jest zupełnie nieznaną zarówno przedsiębiorcom i ubezpieczonym, jak też rozstrzygającym Władzom administracyjnym II instancji na obszarach b. zaboru rosyjskiego, na których przepisy te mają zacząć działać od dnia 1 lipca 1924 r. po myśli ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148, oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z d. 7 czerwca 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 512.

Umieszczenie tego autentycznego tekstu umożliwia przedewszystkiem kontrolę, czy i o ile udało mi się dokonać wiernego przekładu t. j. przekładu, oddającego wiernie wolę i zamiar ustawodawcy.

Umieszczenie tego tekstu, jak też podanie w tekście polskim innym drukiem tekstu ustępów, ustalonych ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. Dz. U. R. Nr. 65 poz. 413, umożliwia dalej łatwe zorientowanie się, które przepisy i w jakim kierunku zmieniła powołana ustawa z dnia 7 lipca 1921 r.

Usiłując dać przekład — ile możności — wierny, starałem się równocześnie przestrzegać bezwzględnie czystości i właściwości języka polskiego. Największą trudność w tym kierunku miałem przy tłumaczeniu pewnych ustępów, których tekst ustaliła częściowo ustawa z dnia 7 lipca 1921 r., gdzie więc do budowy tej ostatniej części musiałem przystosowywać budowę pozostałych części danego ustępu.

Ustawy i rozporządzenia, wydane przez Polskie Władze ustawodawcze i wykonawcze starałem się podać ściśle według tekstu Dz. U. R. P.

Ustaw z dnia 29 kwietnia 1912 austr. Dz. u. p. Nr. 96 i z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363, które tylko zmieniły brzmienie kilku ustępów dawniejszych ustaw o ubezpieczeniu od wypadków, nie podaję osobno jako całości, albowiem zmiany, dokonane temi ustawami, podałem w niniejszym zbiorze dosłownie w niemieckim tekście, a tem samem uwzględniłem je i w tłumaczeniu tego tekstu.

Prócz obowiązujących przepisów zamieściłem w „Dodatku“ dwa orzeczenia Najwyższego Sądu, albowiem znajomość ich może uchronić przed znaczną szkodą zarówno ubezpieczonych jak i przedsiębiorców.

Alfabetyczny skorowidz winien ułatwić posługiwanie się niniejszym zbiorem.

Poważną krytykę i rzeczowe uwagi przyjmę z podziękowaniem i uwzględnię chętnie w ewentualnem nowem wydaniu.

We Lwowie, w czerwcu 1924 r.

PRZEDMOWA DO DRUGIEGO WYDANIA.

Wyczerpanie pierwszego wydania niniejszego zbioru w stosunkowo krótkim czasie dowiodło najlepiej potrzeby ponownego jego wydania.

W obecnem wydaniu podałem cały materiał pierwszego wydania, po dokonaniu pewnych, nielicznych zresztą, zmian w polskim tłumaczeniu przepisów, wydanych w niemieckim języku, oraz umieściłem przepisy, które ukazały się już po wyjściu pierwszego wydania.

Ponadto podałem kilka nowych objaśnień i taryfę opłat za ubezpieczenie od wypadków, obowiązującą od 1 lipca 1922 r., oraz uzupełniłem skorowidz.

We Lwowie, w październiku 1924 r.

PRZEDMOWA DO TRZECIEGO WYDANIA.

Niniejsze trzecie wydanie zbioru przepisów o ubezpieczeniu od wypadków uzupełniłem wszystkimi przepisami dodatkowymi, wydanymi do końca 1925 roku. Ponadto, przygotowując to wydanie, poddałem rewizji polskie tłumaczenie niemieckiego tekstu austriackich przepisów, celem ustalenia polskiego ich tekstu poprawniejszego i wyrażającego jaśniej wolę ustawodawcy.

Równocześnie, czyniąc zadość życzeniu sfer interesowanych, zamieściłem w „Dodatku“ ocenę skutków wypadku, na której Zakład, przy ustalaniu odszkodowań za wypadki, zasadniczo się opiera.

Z tych samych powodów zamieściłem w „Dodatku“ tekst działu siódmego rosyjskiej ustawy z dnia 2 (15 czerwca) 1903 r. o pracy w przemyśle, zawierającego przepisy o odszkodowaniu za wypadki przy pracy. Zamieszczenie tej ustawy ma zresztą jeszcze i praktyczne znaczenie, albowiem postanowienia jej musi się jeszcze ciągle stosować przy ustalaniu odszkodowań za wypadki, zasłże na terytorjum b. zaboru rosyjskiego przed wprowadzeniem w życie na to terytorjum ustawy z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148 t. j. przed 1 lipca 1924 względnie 1925 roku. W uwagach, umieszczonych przy tej ustawie podałem porównanie zasadniczych jej postanowień, z postanowieniami o ubezpieczeniu od wypadków, opierającemi się na austriackim ustawodawstwie.

Zamieszczenie wszystkich dotychczasowych taryf opłaty, obowiązujących w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków, umożliwi wytworzenie sobie obrazu o rozwoju zasad taryfowania przy dotychczasowem przeprowadzeniu ubezpieczenia od wypadków na podstawie austriackiego ustawodawstwa.

Ustawę z dnia 11 lutego 1913 austr. Dz. u. p. Nr. 25 o ubezpieczeniu od wypadków przedsiębiorstw morskiej żeglugi i morskiego rybołówstwa podałem w „Dodatku“ tylko z powodów natury historycznej, jak to zresztą zaznaczyłem przy powyższej ustawie.

We Lwowie, w grudniu 1925 r.

Józef Janelli

SPIS RZECZY.

	Strona
Ustawa z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1888 o ubezpieczeniu robotników od wypadków	1
Ustawa z dnia 20 lipca 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 168 o rozszerzeniu ubezpieczenia od wypadków	54
Rozporządzenie z dnia 29 grudnia 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 245 o postępowaniu przy ustalaniu roszezeń o wynagrodzenie szkody z powodu wypadków, jakich osoby, zatrudnione w przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia według artykułu I punkt 1 lub 2 ustawy z dnia 20 lipca 1894 (Dz. u. p. Nr. 168), doznają w krajach korony węgierskiej lub zagranicą	66
Ustawa z dnia 9 sierpnia 1908 austr. Dz. u. p. Nr. 162 o odpowiedzialności za szkody, spowodowane ruchem samochodów (§§ 11, 12 i 13)	68
Ustawa z dnia 30 grudnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 523 o ubezpieczeniu od wypadków robotników górniczych (§ 14 i § 16 ustęp 1)	71
Ustawa z dnia 30 marca 1888 austr. Dz. u. p. Nr. 33 o ubezpieczeniu robotników na wypadek choroby (§ 65 ustęp 1 i § 66 ustęp 1)	73
Ustawa z dnia 8 lutego 1909 austr. Dz. u. p. Nr. 29, uzupełniająca ustawy o ubezpieczeniu robotników od wypadków i na wypadek choroby	75
Rozporządzenie z dnia 10 maja 1909 austr. Dz. u. p. Nr. 75 o zastosowaniu przymusu prowadzenia list płatniczych dla celów ubezpieczenia od wypadków	81
Ustawa z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413 w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków	87
Rozporządzenie z dnia 17 grudnia 1921 Dz. U. R. P. Nr. 4 poz. 25 z r. 1922 w przedmiocie nazwy i siedziby Zakładu ubezpieczenia od wypadków	94
Rozporządzenie z dnia 19 grudnia 1921 Dz. U. R. P. Nr. 4 poz. 27 z r. 1922 o wprowadzeniu w życie ustawy z dnia 7 lipca 1921 r.	95
Rozporządzenie z dnia 28 maja 1923 Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 749 w przedmiocie siedziby oraz organizacji Sądów rozjemczych dla Zakładu ubezpieczenia od wypadków	98
Rozporządzenie z dnia 24 marca 1922 Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 311 w przedmiocie przydzielenia do kategorii niebezpieczeństwa przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, oraz w przedmiocie ustanowienia klas niebezpieczeństwa dla poszczególnych kategorii niebezpieczeństwa na czas od 1 lipca 1921 r. do 31 grudnia 1924 r.	105

Rozporządzenie z dnia 26 stycznia 1925 Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 100 o przydzieleniu do kategorii niebezpieczeństwa przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na obszarze województw. krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, cieszyńskiej części województwa śląskiego, warszawskiego wraz z m. st. Warszawa, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego nowogródzkiego oraz ziemi wileńskiej	141
Rozporządzenie o dodatkach drożynianych do rent z dnia:	
17 grudnia 1921 Dz. U. R. P. Nr. 4 poz. 26 z 1922 r.	143
29 lipca 1922 Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 613	145
16 stycznia 1923 Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 63	146
16 czerwca 1923 Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 487	148
22 listopada 1923 Dz. U. R. P. Nr. 121 poz. 981	149
7 marca 1924 Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 269	150
7 lipca 1924 Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 604	151
Ustawa z dnia 8 listopada 1921 Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 5 z r. 1922 w przedmiocie tymczasowego zaopatrzenia pracowników polskich kolei państwowych w b. zaborze austriackim w razie nieszczęśliwych wypadków	152
Rozporządzenie z dnia 5 sierpnia 1922 Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 798 w przedmiocie tymczasowego zaopatrzenia pracowników polskich kolei państwowych w b. zaborze austriackim w razie nieszczęśliwych wypadków	155
Ustawa z dnia 6 lipca 1923 Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 587 w przedmiocie rozciągnięcia na obywateli państw obcych przepisów prawnych o odszkodowaniu z tytułu nieszczęśliwych wypadków przy pracy, niezdolności do pracy, starości, śmierci, jakoteż braku pracy	168
Rozporządzenie z dnia 18 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 160 w przedmiocie zastosowania jednostki stałej do składek w ubezpieczeniu od wypadków	169
Ustawa z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148 w przedmiocie rozciągnięcia, obowiązujących na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego, ustaw o obowiązkowym ubezpieczeniu robotników od wypadków na obszar województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego oraz ziemi wileńskiej	171
Rozporządzenie z dnia 18 marca 1924 Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 297 w przedmiocie zwolnienia gospodarstw rolnych o obszarze do 30 hektarów od uiszczenia Zakładowi ubezpieczenia od wypadków zaległych opłat za czas od 1 lipca 1921 r. do dnia 25 lutego 1924 r.	176
Rozporządzenie z dnia 7 czerwca 1924 Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 512 o wprowadzeniu w życie ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozciągnięcia, obowiązujących na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego ustaw, o obowiązkowym ubezpieczeniu robotników od wypadków na obszar województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego oraz ziemi wileńskiej	177

Rozporządzenie z dnia 15 czerwca 1925 Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 492 o dalszem wprowadzeniu w życie ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozciągnięcia obowiązujących na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego ustaw o obowiązkiem ubezpieczeniu robotników od wypadków na obszar województw: warszawskiego wraz z m. st. Warszawą, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego oraz ziemi wileńskiej	182
Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1029 o przerachowaniu na nową walutę i ustaleniu wartości zobowiązań, wynikających z przepisów o ubezpieczeniu i odszkodowaniu z tytułu wypadków przy pracy	186
Ustawa z dnia 26 listopada 1925 Dz. U. R. P. Nr. 125 poz. 892 w sprawie uzupełnienia odszkodowania osób, dotkniętych skutkami nieszczęśliwych wypadków przy pracy w b. dzielnicy rosyjskiej lub na wychodźstwie w Rosji	198
Rozporządzenie z dnia 1 listopada 1925 Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 850 wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Dóbr Państwowych i Robót Publicznych o radzie ubezpieczeń społecznych	202
Statut Zakładu ubezpieczenia od wypadków	204

DODATEK.

Orzeczenie Najwyższego Sądu:

z dnia 7 lutego 1900 L. 16.507 o odpowiedzialności przedsiębiorcy za niezgłoszenie wypadku	228
z dnia 20 czerwca 1906 L. 8.776/6 o odpowiedzialności przedsiębiorcy za podanie nieprawdziwych szczegółów w obliczeniach opłaty za ubezpieczenie od wypadków	229
Ocena skutków wypadku	232
Taryfa opłaty za ubezpieczenie od wypadków	240
Ustawa z dnia 11 lutego 1913 austr. Dz. u. p. Nr. 25 o rozszerzeniu ubezpieczenia od wypadków na przedsiębiorstwa morskiej żeglugi i morskiego rybołówstwa	247
Rosyjska ustawa z 1903 r. o pracy w przemyśle. Dział siódmy	263
Alfabetyczny skorowidz	313

Dostrzeżone omyłki:

Strona	11	wiersz	6	z góry:	siner	ma być:	einer
"	11	"	7	"	een	"	den
"	11	"	8	"	dowie	"	sowie
"	26	"	3	"	uwiadamnieniu	"	uwiadamieniu
"	44	"	4	z dołu:	unormowane	"	unormowane
"	52	"	4	"	dienstlichen	"	dienlichen
"	53	"	4	z góry:	porozumnieniu	"	porozumieniu
"	57	"	2	z dołu:	20 grudnia	"	29 grudnia
"	255	"	4	z góry:	prosbę	"	prośby
"	255	"	4	"	wniesioną	"	wniesione

USTAWA

z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1888

o ubezpieczeniu robotników od wypadków w brzmieniu, ustalonym ustawami z dnia 29 kwietnia 1912 austr. Dz. u. p. Nr. 96, z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363 i z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413 t. j. w brzmieniu, obowiązującym od dnia 1 lipca 1921 roku ¹⁾

Rozciągłość ubezpieczenia.

§ 1²⁾. *Wszyscy robotnicy i wszyscy urzędnicy, bez względu na rodzaj zajęcia ich, zatrudnieni w przedsiębiorstwach przemysłowych fabrykach i hutach, kopalniach oraz przy robotach szurfowych, w warsztatach i składach okrętowych, w łomach, przy łamaniu lodu, jakoteż w zakładach, należących do tych przedsiębiorstw oraz w gospodarstwach rolnych ³⁾ i leśnych, ubezpieczeni są stosownie do postanowień ustawy niniejszej przeciw następstwom wypadków, zdarzających się w tych przedsiębiorstwach i gospodarstwach.*

To samo odnosi się do robotników, jakoteż urzędników, którzy

USTAWA

z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888

w brzmieniu, ustalonym ustawami z dnia 29 kwietnia 1912 austr. Dz. u. p. Nr. 96 i z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363 t. j. w brzmieniu, obowiązującym po dzień 30 czerwca 1921 roku.

§ 1. Alle in Fabriken und Hüttenwerken, in Bergwerken auf nicht vorbehaltenen Mineralien, auf Werften, Stapeln und in Bruchen, sowie in den zu diesen Betrieben gehörigen Anlagen beschäftigten Arbeiter und Betriebsbeamten sind gegen die Folgen der beim Betriebe sich ereignenden Unfälle nach Massgabe der Bestimmungen dieses Gesetzes versichert.

Dasselbe gilt von Arbeitern sowie von Betriebsbeamten, welche in

¹⁾ Tekst polski jest autentyczny tylko w ustępach, ustalonych ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413 (*podanych kursywą*), zresztą jest tłumaczeniem autentycznego tekstu niemieckiego.

²⁾ Interpretację postanowień ustępów 1, 2 i 3 tego § zawierają rozporządzenia z dnia 19 grudnia 1921 Dz. U. R. P. Nr. 4 poz. 27 z r. 1922 (§§ 2 do 5) i z dnia 24 marca 1922 Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 311 (ustępy 3, 4 i 5 § 1).

³⁾ Zobacz nadto art. 9 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148.

zatrudnieni są w przedsiębiorstwach przemysłowych, mających na celu wykonywanie robót budowlanych, albo też w jakikolwiek inny sposób zatrudnieni są przy wykonywaniu robót budowlanych lub robót przy budynkach. W przemyśle, mającym na celu wykonywanie robót budowlanych, obejmuje obowiązek ubezpieczenia całe odnośne przedsiębiorstwo przemysłowe.

Za równe przedsiębiorstwom przytoczonym w pierwszym ustępie, przedstawiają się w rozumieniu niniejszej ustawy:

1. Te przedsiębiorstwa, w których się wytwarza albo zastosowuje materiały wybuchowe;
2. *Zakłady, używające kottów parowych lub motorów oraz wszelkie inne zakłady, prowadzone w sposób przemysłowy.*

Gewerbebetrieben, in denen Bauarbeiten ausgeführt werden, oder welche sonst bei der Ausführung von Bauten oder bei der Ausführung von Arbeiten an Gebäuden beschäftigt sind. Hierbei erstreckt sich die Versicherung bei Anstreicher-, Glaser-, Installations-, Tischler-, Schlosser- und Spenglergewerben nur auf die am Bau oder an fertigen Gebäuden selbst ausgeführten Arbeiten, bei allen anderen auf die Ausführung von Bauarbeiten gerichteten Gewerben auf den gesamten Umfang des Gewerbebetriebes. Die Bestimmungen des vorstehenden Absatzes finden keine Anwendung auf solche Arbeiter, welche, ohne in einem Gewerbebetriebe der bezeichneten Art beschäftigt zu sein, lediglich einzelne Reparaturarbeiten an Bauten ausführen. Beim Bau ebenerdiger Wohn- oder Wirtschaftsgebäude auf dem flachen Lande sowie bei sonstigen landwirtschaftlichen Bauten findet eine Versicherungspflicht nicht statt, sofern dabei nur der Bauherr, seine Hausgenossen oder andere Bewohner desselben Ortes oder der benachbarten Orte, welche solche Bauführungen nicht gewerbmässig betreiben, beschäftigt sind ¹⁾).

Den im ersten Absatz angeführten Betrieben gelten im Sinne dieses Gesetzes gleich:

1. Jene Betriebe, in welchen explodierende Stoffe erzeugt oder verwendet werden;
2. Jene gewerblichen oder land- und forstwirtschaftlichen Betriebe, bei denen Dampfkessel oder solche Triebwerke in Verwendung kommen, die durch elementare Kraft (Wind, Wasser, Dampf, Leuchtgas, Heissluft, Elektrizität u. s. w.) oder durch Tiere bewegt werden. Diese Bestimmung findet keine Anwendung auf solche Betriebe, für welche nur vorübergehend eine nicht zu der Betriebsanlage gehörige Kraftmaschine benützt wird.

¹⁾ Podany niemiecki tekst ustępu 2 § 1 ustaliła ustawa z dnia 29 kwietnia 1912 austr. Dz. u. p. Nr. 96.

Za robotników, względnie za urzędników w rozumieniu niniejszej ustawy mają być uważani także wolontariusze, praktykanci i inne osoby, które z powodu nieukończonego jeszcze wykształcenia nie pobierają żadnego lub pobierają niższe wynagrodzenie, oraz krewni i powinowaci przedsiębiorcy, zajęci w przedsiębiorstwie, chociażby bezpłatnie, z wyjątkiem małżonka. Tak samo uważani być mają za robotników, ubezpieczonych według niniejszej ustawy, więźniowie, zatrudnieni w przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia¹⁾.

§ 2²⁾. Do przedsiębiorstw kolejowych i żeglugi na wodach śródlądowych stosują się postanowienia niniejszej ustawy tylko wtedy, jeżeli one, jako część składowa przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia, są przeznaczone jedynie dla niego. Jednakowoż podlegają postanowieniom niniejszej ustawy ci robotnicy i urzędnicy, którzy zatrudnieni są wprawdzie przez przedsiębiorstwa kolejowe, do których jednak nie stosuje się ustawa z dnia 5 marca 1869 Dz. u. p. Nr. 27 z powodu ich zatrudnienia poza ruchem.

Wird in einem versicherungspflichtigen land- oder forstwirtschaftlichen Betriebe eine zu der Betriebsanlage gehörige Kraftmaschine in solcher Weise benützt, dass nur eine bestimmte Anzahl von Arbeitern und Betriebsbeamten der mit dem gesamten Maschinenbetriebe verbundenen Gefahr ausgesetzt sind, so beschränkt sich die Versicherungspflicht auf die dieser Gefahr ausgesetzten Personen.

Die Versicherung der in Bergwerken auf vorbehaltene Mineralien und den dazu gehörigen Anlagen beschäftigten Arbeiter und Betriebsbeamten gegen die Folgen der beim Betriebe sich ereignenden Unfälle wird durch ein besonderes Gesetz erfolgen.

Als Arbeiter, beziehungsweise als Betriebsbeamte im Sinne dieses Gesetzes sind auch Lehrlinge, Volontäre, Praktikanten und andere Personen anzusehen, welche wegen noch nicht beendeter Ausbildung keinen oder einen niedrigeren Arbeitsverdienst beziehen.

§ 2. Auf Eisenbahn- und Binnenschiffahrtsbetriebe finden die Bestimmungen dieses Gesetzes nur dann Anwendung, wenn sie als integrierende Bestandteile eines versicherungspflichtigen Betriebes lediglich für diesen bestimmt sind. Doch bleiben jene Arbeiter und Betriebsbeamten den Bestimmungen dieses Gesetzes unterworfen, welche zwar von Eisen-

¹⁾ Zarobek osób, wymienionych w tym ustępie § 1, policzalny przy ubezpieczeniu od wypadków, normują przepisy ustępu 6 § 6 i ustępu 1 § 16 niniejszej ustawy.

²⁾ Cały ten § stracił w rzeczywistości moc obowiązującą, a to ustęp 1 już w dniu 1 stycznia 1895 t. j. w dniu, od którego zaczęła działać ustawa z dnia 20 lipca 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 168 o rozszerzeniu ubezpieczenia od wypadków, ustęp zaś drugi już w dniu 1 stycznia 1914 t. j. w dniu, od którego zaczęła działać ustawa z dnia 11 lutego 1913 austr. Dz. u. p. Nr. 25 o rozszerzeniu ubezpieczenia od wypadków na przedsiębiorstwa morskiej żeglugi i morskiego rybołówstwa.

Postanowienia niniejszej ustawy nie stosują się do przedsiębiorstw żeglarskich, podlegających ustawom morskim.

§ 3. Upoważnia się *Ministra Pracy i Opieki Społecznej* do wyłączenia z pod obowiązku ubezpieczenia poszczególnych przedsiębiorstw, podlegających temu obowiązkowi według § 1, które nie są połączone z niebezpieczeństwem wypadku dla osób, w nich zatrudnionych.

Minister Pracy i Opieki Społecznej uprawniony jest również podać pod obowiązek ubezpieczenia inne przedsiębiorstwa, niż wymienione w § 1, które połączone są z niebezpieczeństwem wypadku, zwłaszcza z niezwykłym niebezpieczeństwem pożaru.

Zarządzenia, wydane w obu tych kierunkach, należy corocznie podać do wiadomości Rady Państwa.

Minister Pracy i Opieki Społecznej ma także prawo wydać w razie potrzeby przepisy o tem, które przyrządy mechaniczne należy uważać jako należące do motorów, wspomnianych w ustępie 3 § 1.

§ 4. Niniejsza ustawa nie stosuje się do osób, będących *na podstawie nominacji (dekretu)* w służbie przedsiębiorstwa państwowego, o ile im i ich rodzinom w razie wypadku, zaśleżego w przedsiębiorstwie, przysługuje prawo do pensji, która osiąga lub przekracza wysokość renty, ustalonej w §§ 6 i 7,

bahnunternehmungen beschäftigt werden, auf welche jedoch das Gesetz vom 5 März 1869, R. G. Bl. Nr. 27, mit Rücksicht auf ihre Beschäftigung ausserhalb des Verkehrs keine Anwendung findet.

Auf Schiffahrtsbetriebe, welche den Seegesetzen unterliegen, finden die Bestimmungen dieses Gesetzes keine Anwendung.

§ 3. Der Minister des Innern ist ermächtigt, für einzelne nach § 1 versicherungspflichtige Unternehmungen, welche mit Unfallsgefahr für die darin beschäftigten Personen nicht verbunden sind, die Versicherungspflicht auszuschliessen.

Desgleichen ist der Minister des Innern berechtigt, andere als die im § 1 bezeichneten Unternehmungen, welche mit Unfallsgefahr, namentlich mit besonderer Feuersgefahr verbunden sind, der Versicherungspflicht zu unterwerfen.

Die in beiden Richtungen getroffenen Verfügungen sind dem Reichsrath alljährlich mitzuteilen.

Dem Minister des Innern steht auch zu, erforderlichenfalls Vorschriften darüber zu erlassen, welche mechanischen Vorrichtungen als unter die im § 1 Absatz 3, erwähnten Triebwerke gehörig anzusehen sind.

§ 4. Dieses Gesetz findet keine Anwendung auf Bedienstete, welche in einem Betriebe des Staates, eines Landes, einer Gemeinde oder eines

i o ile osobom tym przysługuje przy wymiarze rent, względnie emerytur, wpływ nie mniejszy, jak ubezpieczonym według niniejszej ustawy.

Cel ubezpieczenia. Rozciągłość i obliczanie wynagrodzenia szkody.

§ 5. Cel ubezpieczenia przeciw następstwom wypadków, zdarzających się w przedsiębiorstwie, stanowi, określone niniejszą ustawą, wynagrodzenie szkody, która powstaje przez uszkodzenie ciała lub przez śmierć ubezpieczonego.

Za równe wypadkom, zdarzającym się w przedsiębiorstwie, należy uważać te wypadki, które zdarzają się przy takich domowych lub innych zatrudnieniach, do jakich ubezpieczony, obok zajęcia, uzasadniającego obowiązek ubezpieczenia, i podczas jego trwania, zostanie użyty przez przedsiębiorcę lub w jego imieniu albo przez jakiegoś zwierzchnika w stosunku pracy.

Tak samo należy uważać za równe wypadkom, zdarzającym się w przedsiębiorstwie, te wypadki, które zdarzają się w drodze z mieszkania do pracy albo z pracy do mieszkania, o ile ta droga nie doznała żadnej przerwy, uzasadnionej własnym interesem ubezpieczonego, lub jakiejś innej przerwy, która nie stoi w związku ze stosunkiem pracy.

öffentlichen Fonds angestellt sind, sofern ihnen und ihren Angehörigen beim Eintritte eines Betriebsunfalles der Anspruch auf eine Pension zusteht, welche die Höhe der in den §§ 6 und 7 festgesetzten Rente erreicht oder übersteigt.

§ 5¹⁾. Den Gegenstand der Versicherung gegen die Folgen der beim Betriebe sich ereignenden Unfälle bildet der durch dieses Gesetz bestimmte Ersatz des Schadens, der durch eine Körperverletzung oder durch den Tod des Versicherten entsteht.

Den beim Betriebe sich ereignenden Unfällen sind jene gleichzuhalten, die sich bei solchen häuslichen oder anderen Verrichtungen ereignen, zu denen der Versicherte neben der die Versicherungspflicht begründenden Beschäftigung und während ihrer Dauer durch den Betriebsunternehmer oder in seinem Namen oder durch einen dem Versicherten im Arbeitsverhältnisse Vorgesetzten herangezogen wird.

Ebenso sind den beim Betriebe sich ereignenden Unfällen jene gleichzuhalten, die sich auf dem Wege von der Wohnung zur Arbeit oder von der Arbeit zur Wohnung ereignen, sofern dieser Weg keine im Eigeninteresse des Versicherten begründete oder sonstige mit dem Arbeitsverhältnisse nicht zusammenhängende Unterbrechung erfahren hat.

¹⁾ Podany niemiecki tekst tego § ustalił art. I ustawy z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363.

§ 6. W razie uszkodzenia ciała wynagrodzenie szkody ma stanowić renta, którą należy przyznać uszkodzonemu od początku piątego tygodnia po wypadku, na czas trwania niezdolności zarobkowania.

Celem obliczenia renty stwierdza się przedewszystkiem zarobek, jaki uszkodzony pobrał w ciągu ostatniego roku swego zatrudnienia w przedsiębiorstwie, w którym się wypadek zdarzył. Jeżeli uszkodzony zatrudniony był w przedsiębiorstwie nie przez cały rok, licząc wstecz od wypadku, miarodajny dla obliczenia renty jest ten zarobek, jaki w ciągu tego samego czasu pobrali przeciętnie robotnicy tej samej kategorii w tem samym przedsiębiorstwie lub w sąsiednich przedsiębiorstwach tego samego rodzaju.

Jeżeli przedsiębiorstwo stosownie do jego natury bywa w ruchu nie przez cały rok, lecz tylko przez pewien czas, to wówczas uwzględnia się przy obliczaniu przeciętnej dziennej płacy tylko liczbę dni pracy w czasie ruchu.

Przypadkowych przerw ruchu nie uwzględnia się.

Przeciętny zarobek dzienny, trzysta razy wzięty, uważa się za zarobek roczny.

§ 6. Im Falle einer Körperverletzung soll der Schadenersatz in einer dem Verletzten vom Beginne der fünften Woche nach Eintritt des Unfalles angefangen für die Dauer der Erwerbsunfähigkeit zu gewährenden Rente bestehen.

Für die Berechnung der Rente wird zunächst der Arbeitsverdienst ermittelt, welchen der Verletzte während des letzten Jahres seiner Beschäftigung in dem Betriebe, wo der Unfall sich ereignete, bezogen hat. War der Verletzte in dem Betriebe nicht ein volles Jahr, von dem Unfälle zurückgerechnet, beschäftigt, so ist für die Berechnung der Rente jener Arbeitsverdienst massgebend, welchen während dieses Zeitraumes Arbeiter derselben Art in demselben Betriebe oder in benachbarten gleichartigen Betrieben durchschnittlich bezogen haben.

Findet der Betrieb seiner Natur nach nicht während des ganzen Jahres, sondern nur während einer gewissen Betriebszeit statt, so wird demnach bei der Berechnung des durchschnittlichen täglichen Arbeitslohnes nur die Zahl der Arbeitstage während der Betriebszeit berücksichtigt.

Zufällige Betriebsunterbrechungen haben ausser Betracht zu bleiben.

Das Dreihundertfache des durchschnittlichen täglichen Arbeitsverdienstes gilt als Jahresarbeitsverdienst.

Übersteigt¹⁾ der Jahresarbeitsverdienst eines Arbeiters oder Be-

¹⁾ Podany niemiecki tekst § 6 począwszy od tego miejsca do końca tego § ustalił art. II ustawy z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363.

Roczny zarobek uczniów, wolontariuszów, praktykantów i innych osób, które z powodu nieukończonego jeszcze wykształcenia nie otrzymują żadnego wynagrodzenia lub tylko niepełne, należy ustalić w wysokości, równającej się najniższemu rocznemu zarobkowi pełne wynagrodzenie pobierających robotników lub urzędników tego zatrudnienia, w którym odbywa się kształcenie. *Zarobek krewnych i powinowatych, zajętych bezpłatnie lub z zarobkiem niższym od przeciętnego, oraz zarobek więźniów wymierzyć należy w kwocie równej rocznemu robotników tej samej kategorii, zatrudnionych w danem sąsiedniem podobnem przedsiębiorstwie.*

Renta wynosi:

- a) w razie zupełnej niezdolności zarobkowania i na czas jej trwania dwie trzecie rocznego zarobku¹⁾;
- b) w razie częściowej niezdolności zarobkowania i na czas jej trwania część renty, określonej pod a), którą należy ustalić podług stopnia zmniejszenia się zdolności zarobkowania.

Pełną rentę jako rentę ozdrowieńców można przyznać przejściowo także takim uszkodzonym, którzy już nie są zupełnie niezdolni do zarobkowania, wówczas, jeżeli uszkodzony potrzebuje

triebsbeamten die Summe von 3.600 K, so bleibt der Mehrbetrag ausser Berechnung.

Der Jahresarbeitsverdienst von Lehrlingen, Volontären, Praktikanten und anderen Personen, die wegen noch nicht beendeter Ausbildung gar nicht oder nicht voll entlohnt werden, ist in derselben Höhe wie der niedrigste Jahresarbeitsverdienst vollentlohnter Arbeiter oder Betriebsbeamter jener Beschäftigung, für welche die Ausbildung erfolgt, jedoch höchstens mit einem Betrage von 1200 K und mindestens mit einem Betrage von 600 K zu bemessen. Hat der Verletzte einen 1200 K übersteigenden Jahresarbeitsverdienst bezogen, so ist dieser im vollen Ausmasse der Bemessung zugrunde zu legen.

Die Rente beträgt:

- a) im Falle gänzlicher Erwerbsunfähigkeit und für deren Dauer zwei Drittel des Jahresarbeitsverdienstes;
- b) im Falle teilweiser Erwerbsunfähigkeit und für deren Dauer einen Bruchteil der unter a) festgesetzten Rente, der nach dem Masse der Minderung der Erwerbsfähigkeit zu bemessen ist.

Die volle Rente kann auch solchen Verletzten, welche nicht mehr gänzlich erwerbsunfähig sind, vorübergehend als Rekonvaleszentenrente dann gewährt werden, wenn der Verletzte zur gänzlichen Wiederher-

¹⁾ Wypłatę renty leczenia normują § 65 ustawy z dnia 30 marca 1888 austr. Dz. u. p. Nr. 33 i art. 7 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148 oraz § 42 statutu Zakładu.

niezwykłego oszczędzania siebie celem zupełnego odzyskania swej zdolności zarobkowania lub poprawy swego stanu zdrowia.

Jak długo uszkodzony po ukończeniu leczenia jest z powodu następstw wypadku do tego stopnia bezradny, że potrzebuje *stale* obcej opieki i pielęgnacji, należy rentę podnieść do $1\frac{1}{2}$ -krotnej wysokości pełnej renty.

Uszkodzony niema prawa do wynagrodzenia mu szkody, jeżeli zdarzenie, powodujące szkodę, spowodził sam rozmyślnie lub przy popełnieniu jakiejś zbrodni, stwierdzonej w drodze sędowo-karnej.

§ 7. W razie śmierci wskutek wypadku w przedsiębiorstwie wynagrodzenie szkody, prócz świadczeń, które według § 6 należą się ewentualnie uszkodzonemu za czas przed śmiercią, mają stanowić:

1. *koszty pogrzebu, które wymierzyć należy stosownie do zwyczajów miejscowych, jednak w kwocie, wynoszącej najwyżej $\frac{2}{3}$ zarobku miesięcznego¹⁾*;

stellung seiner Erwerbsfähigkeit oder zur Besserung seines Zustandes besonderer Schonung bedarf.

Solange der Verletzte infolge des Unfalles nach Beendigung des Heilverfahrens derart hilflos ist, dass er fremder Pflege und Wartung bedarf, ist die Rente auf das $1\frac{1}{2}$ fache der vollen Rente zu erhöhen.

Dem Verletzten steht ein Anspruch auf Schadenersatz nicht zu, wenn er das schädigende Ereignis vorsätzlich oder bei Begehung eines strafgerichtlich festgestellten Verbrechens herbeigeführt hat.

§ 7²⁾. Im Falle der Tod aus dem Betriebsunfalle erfolgt ist, soll der Schadenersatz ausser in den Leistungen, die nach § 6 dem Verletzten für die Zeit vor dem Eintritt des Todes etwa gebühren, noch bestehen:

1. in den Begräbniskosten, die nach dem Gebrauche des Ortes, jedoch höchstens mit dem Betrage von 100 K, zu bemessen sind;

¹⁾ Osoby, pozostałe po zmarłych wskutek następstw wypadku w przedsiębiorstwie, podlegającym ubezpieczeniu od wypadków, mogą domagać się zwrotu kosztów pogrzebu równorzędnie od Kas chorych i Zakładu ubezpieczenia od wypadków w wysokości, ustalonej ustawą o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby, oraz ustawą o ubezpieczeniu od wypadków. Kasom chorych nie przysługuje natomiast żadne roszczenie do Zakładu z tytułu wydatków, poniesionych w takim przypadku, na koszty pogrzebu, albowiem § 65 ustawy z dnia 30 marca 1888 austr. Dz. u. p. Nr 33 oraz art. 7 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148 nie nakładają wcale na Zakład obowiązku zwrotu Kasom chorych tych wydatków, lecz ustalają jedynie obowiązek Zakładu zwrócenia wydatków Kas chorych, najwyżej w wysokości renty leczenia, przez czas leczenia od pierwszego dnia piątego tygodnia po wypadku.

²⁾ Podany niemiecki tekst tego § ustalili art. III ustawy z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363.

2. renta, jaką należy przyznać pozostałej rodzinie zabitego pozostawszy od dnia śmierci, dla obliczenia której miarodajne są postanowienia § 6 ustęp 2 do 7¹⁾.

Renta ta wynosi:

- a) dla wdowy po zabitym aż do jej śmierci lub ponownego wyjścia za mąż 20 procent; dla wdowca, jeżeli i jak długo jest niezdolny do zarabkowania, 20 procent; dla każdego pozostałego ślubnego lub legitymowanego dziecka aż do ukończenia 15 roku życia 15 procent, a jeżeli ono utraciło lub traci także i drugiego rodzica, 20 procent rocznego zarobku; dla każdego nieślubnego dziecka zabitej osoby żeńskiej albo osoby męskiej, jeżeli ojcostwo jej zostało już za życia sądownie ustalone lub pozasądownie uznane, albo, gdyby dziecko urodziło się dopiero po śmierci uszkodzonego, jeżeli ojcostwo zostanie sądownie ustalone: aż do ukończenia 15 roku życia 15 procent rocznego zarobku. Renty wdowy lub wdowca i dzieci nie mogą łącznie przekroczyć dwóch trzecich rocznego zarobku; jeżeli powyższe składniki dają w sumie wyższą kwotę wówczas zmniejsza się stosunkowo poszczególne renty;
- b) dla wstępnych, wnuków i rodzeństwa zmarłego, jeżeli on

2. in einer den Hinterbliebenen des Getöteten vom Todestage angefangen zu gewährenden Rente, für deren Berechnung die Bestimmungen des § 6, Absatz 2 bis 7, massgebend sind.

Diese Rente beträgt:

- a) für die Witwe des Getöteten bis zu deren Tode oder Wiederverheiratung 20 Prozent; für den Witwer, wenn und insoweit er erwerbsunfähig ist, 20 Prozent; für jedes hinterbliebene eheliche oder legitimierte Kind bis zu dessen zurückgelegtem 15 Lebensjahre 15 Prozent, und wenn es auch den zweiten Elternteil verloren hat oder verliert, 20 Prozent des Jahresarbeitsverdienstes; für jedes uneheliche Kind nach einer getöteten weiblichen Person oder einer männlichen Person, wenn deren Vaterschaft schon bei Lebzeiten gerichtlich festgestellt oder aussergerichtlich anerkannt worden ist oder, falls das Kind erst nach dem Tode des Verletzten geboren wurde, die Vaterschaft gerichtlich festgestellt wird: bis zu dessen zurückgelegtem 15 Lebensjahre 15 Prozent des Jahresarbeitsverdienstes. Die Renten der Witwe oder des Witwers und der Kinder dürfen zusammen zwei Drittel des Jahresarbeitsverdienstes nicht übersteigen; ergibt sich aus den obigen Sätzen ein höherer Betrag, so werden die einzelnen Renten verhältnismässig gekürzt;
- b) für Ascendenten, Enkel und Geschwister des Verstorbenen, wenn dieser

¹⁾ Wobec obecnego brzmienia § 6 niniejszej ustawy należało zmienić cyfrę 7 na 6 już ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413.

przyczyniał się istotnie do ich utrzymania, a mianowicie dla wstępnych aż do ich śmierci lub do ustania niedostatku, dla wnuków i rodzeństwa aż do ukończenia 15 roku życia, 20 procent rocznego zarobku. Kwota ta nie może być przekroczona z powodu istnienia większej liczby uprawnionych, a w przypadku takim należy się pierwszeństwo rodzicom przed dziadkami, a tym przed rodzeństwem, następnie rodzicom przed wnukami, a tym przed rodzeństwem.

Renty dzieci, wnuków i rodzeństwa, o ile one w chwili ukończenia 15 roku życia dotknięte są jakąś fizyczną lub umysłową ułomnością, która czyni je zupełnie niezdolnymi do zarobkowania, należy przyznać i nadal, a mianowicie na czas niezdolności zarobkowania.

Jeżeli uprawnieni rodzaju, określonego pod *a*), schodzą się z uprawnionymi, określonymi pod *b*), wówczas ostatnim przysługuje roszczenie tylko o tyle, o ile dla pierwszych nie przyjęto najwyższej kwoty rent, oznaczonej pod *a*).

W razie ponownego wyjścia za mąż wdowa otrzymuje potrójną kwotę rocznej renty jako odprawę.

Jeżeli uszkodzona osoba zawarła małżeństwo dopiero po wypadku, wówczas po jej śmierci nie przysługuje żadne roszcze-

zu ihrem Lebensunterhalte wesentlich beigetragen hat, und zwar für Aszendenten bis zu ihrem Tode oder bis zum Wegfall der Bedürftigkeit, für Enkel und Geschwister bis zum zurückgelegten 15 Lebensjahr, 20 Prozent des Jahresarbeitsverdienstes. Dieser Betrag darf wegen des Vorhandenseins mehrerer Berechtigter nicht überschritten werden und gebührt in diesem Falle den Eltern der Vorzug vor den Grosseltern und diesen vor den Geschwistern, ferner den Eltern vor den Enkeln und diesen vor den Geschwistern.

Die Renten der Kinder, Enkel und Geschwister sind in dem Falle, als diese im Zeitpunkte der Vollendung des 15 Lebensjahres mit einem körperlichen oder geistigen Gebrechen behaftet sind, das sie gänzlich erwerbsunfähig macht, noch weiter, und zwar auf die Dauer der Erwerbsunfähigkeit, zu gewähren.

Wenn Berechtigte der unter *a*) bezeichneten Art mit Berechtigten zusammentreffen, die unter *b*) bezeichnet sind, so steht den letzteren ein Anspruch nur insoweit zu, als für die ersteren der unter *a*) bezeichnete Höchstbetrag der Rente nicht in Anspruch genommen wird.

Im Falle der Wiederverheiratung erhält die Witwe den dreifachen Betrag ihrer Jahresrente als Abfertigung.

Hat die verletzte Person erst nach dem Unfalle eine Ehe geschlossen, so steht nach ihrem Tode der Witwe oder dem Witwer und den aus

nie wdowie lub wdowcowi i dzieciom, pochodzącym z takiego małżeństwa. Także dzieciom nieslubnym, spłodzonym dopiero po wypadku, oraz małżonkowi, jeżeli małżeństwo ze śmiertelnie uszkodzonym zostało z jego winy sądownie rozwiązane¹⁾, nie przysługuje żadne roszczenie.

siner solchen Ehe entsprossenen Kindern ein Anspruch nicht zu. Auch een unehelichen Kindern, die erst nach dem Unfalle erzeugt wurden, dowie einem Ehegatten, wenn er von dem tödlich Verunglückten durch eigenes Verschulden gerichtlich geschieden oder wenn die Ehe gerichtlich getrennt war, steht ein Anspruch nicht zu.

¹⁾ W austrjackiem prawodawstwie (n. p. §§ 62 i 103 austr. kodeksu cywilnego), w przeciwieństwie do prawodawstwa niemieckiego, słowo „Scheidung“ oznacza rozłączenie czyli separację od stołu i łóża z dalszem jednak trwaniem ważności węzła małżeńskiego, zaś słowa „Trennung der Ehe“ zupełne rozwiązanie węzła małżeńskiego a więc rozwód lub unieważnienie małżeństwa.

Wobec tego postanowienie „sowie einem Ehegatten, wenn er von dem tödlich Verunglückten durch eigenes Verschulden gerichtlich geschieden oder wenn die Ehe gerichtlich getrennt war“ winno opiewać po polsku „oraz małżonkowi, jeżeli on z własnej winy rozłączył się sądownie ze śmiertelnie uszkodzonym, albo jeżeli małżeństwo zostało sądownie rozwiązane“.

Ustawa w powyższem brzmieniu

- a) w razie separacji małżonków, przeprowadzonej sądownie, przyznała małżonkowi (wdowie lub wdowcowi) osoby, zmarłej wskutek wypadku, prawo do poboru renty, o ile separacja nastąpiła bez winy małżonka, pozostałego przy życiu,
- b) w razie rozwiązania małżeństwa sądownie przez rozwód lub unieważnienie odmówiła renty małżonkowi osoby, zmarłej wskutek wypadku, bez względu czy rozwiązanie małżeństwa nastąpiło z winy lub bez winy małżonka, pozostałego przy życiu.

Powyższy stan prawny jest logiczny i odpowiada bądź co bądź zasadom słuszności.

W polskiem, wprawdzie urzędowem, lecz nie obowiązującym, wydaniu austr. Dz. u. p. przepis ten ogłoszono w brzmieniu „oraz małżonkowi, jeżeli on ze śmiertelnie uszkodzonym jest z własnej winy sądownie rozwiedziony albo jeżeli małżeństwo jest sądownie separowane“. Tłumaczenie to, dokonane widocznie przy zastosowaniu niemieckich pojęć prawnych do austrjackiego ustawodawstwa, jest zupełnie mylne, czego dowodem brak nie tylko logiki ale i słuszności w stanie prawnym, podanym niżej.

Ustawa w powyższem brzmieniu

- a) w razie separacji małżonków, przeprowadzonej sądownie, odmawiałyby renty małżonkowi osoby, zmarłej wskutek wypadku, bez względu czy separacja nastąpiła z winy lub bez winy małżonka, pozostałego przy życiu,
- b) w razie rozwiązania małżeństwa sądownie przez rozwód przyznawałyby małżonkowi osoby, zmarłej wskutek wypadku, prawo do poboru renty, o ile rozwiązanie małżeństwa nastąpiło bez winy małżonka, pozostałego przy życiu,
- c) nie normowałyby stanu prawnego w razie rozwiązania małżeństwa osoby, zmarłej wskutek wypadku, z małżonkiem, pozostałym przy życiu, przez unieważnienie małżeństwa.

Z materiałów sejmowych, dotyczących się ustawy z dnia 7 lipca 1921

Jeżeli mąż zabitej wskutek wypadku bez ustawowego powodu nie mieszkał wspólnie i uchylał się od swego obowiązku utrzymywania dzieci, wówczas Zakład może rentę, należącą się mu według postanowień niniejszej ustawy, przyznać dzieciom.

Hat sich der Ehemann einer durch den Unfall Getöreten ohne gesetzlichen Grund von der häuslichen Gemeinschaft ferngehalten und seiner Unterhaltspflicht gegen die Kinder entzogen, so kann die Anstalt die ihm nach den Bestimmungen dieses Gesetzes gebührende Rente den Kindern zuerkennen.

Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413, okazuje się, że Sejm, uchwalając powołaną ustawą z 1921 r. zmiany w austriackich ustawach o ubezpieczeniu od wypadków, opierał się nie na autentycznym niemieckim tekście tych ustaw, lecz tylko na ich polskim tłumaczeniu. W materiałach tych powyższy przepis podano w brzmieniu „jak i małżonkowi, jeżeli on przed wypadkiem powodującym śmierć uszkodzonego został z nim z własnej winy sądownie separowanym albo rozwiedzionym“.

Ustawa w powyższym brzmieniu

- a) tak w razie separacji, przeprowadzonej sądownie, jak też w razie rozwiązania małżeństwa sądownie przez rozwód przyznawałaby małżonkowi osoby, zmarłej wskutek wypadku, prawo do poboru renty, o ile separacja lub rozwód nastąpiły bez winy małżonka, pozostałego przy życiu,
- b) nie normowałaby stanu prawnego w razie rozwiązania małżeństwa osoby, zmarłej wskutek wypadku, z małżonkiem, pozostałym przy życiu, przez unieważnienie małżeństwa.

Że ten ostatni stan prawny nie odpowiada autentycznemu niemieckiemu tekstowi ustawy jest zupełnie widoczne, a tem samem tłumaczenie, zawarte w materiałach sejmowych okazuje się zupełnie mylne.

Opierając się na tem, zupełnie mylnem, tłumaczeniu, ustawodawca w ustawie z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413 stanowi w art. 7, że: w ustępie 6 § 7 słowa „separowanym albo“ skreśla się, w przypuszczeniu, że w ten sposób postanowienie to będzie opiewać w przyszłości „jak i małżonkowi, jeżeli on przed wypadkiem powodującym śmierć uszkodzonego został z nim z własnej winy sądownie rozwiedzionym“.

Ustawa w tem brzmieniu

- a) w razie separacji, przeprowadzonej sądownie, nie normowałaby wyraźnie stanu prawnego. Należy jednak przyjąć, że w razie separacji, przeprowadzonej sądownie przyznaje ona prawo do poboru renty małżonkowi osoby, zmarłej wskutek wypadku, bez względu czy separacja nastąpiła z winy lub bez winy małżonka, pozostałego przy życiu, skoro skreśla słowo „separowanym“,
- b) w razie rozwiązania małżeństwa sądownie przez rozwód przyznaje rentę małżonkowi osoby, zmarłej wskutek wypadku, o ile rozwiązanie przez rozwód nastąpiło bez winy małżonka, pozostałego przy życiu,
- c) nie normowałaby stanu prawnego w razie rozwiązania małżeństwa osoby, zmarłej wskutek wypadku, z małżonkiem, pozostałym przy życiu, przez unieważnienie małżeństwa.

Uwzględniając jednak okoliczność, że przepisu tego w powyższym brzmieniu sama ustawa z 1921 r. nie ustaliła, musi się dojść do tekstu, obecnie obowiązującego, tylko przez skreślenie w niemieckim tekście słów, odpowiadających słowom „separowanym albo“, które skreślił art. 7 ustawy z 1921 r.,

Jeżeli wskutek śmiertelnego uszkodzenia kilku osób przy jednym zdarzeniu wypadkowym zaistnieje dla jednej osoby roszczenie do kilku rent, wówczas należy się zawsze tylko jedna, a mianowicie najwyższa renta z rent, wchodzących w rachubę.

§ 8. Za pensję lub płacę w rozumieniu niniejszej ustawy uważa się także tantiemy i pobory w naturze. Wartość tych ostatnich należy obliczać według przeciętnych cen miejscowych.

Zakład ubezpieczenia. Jego członkowie i zarząd.

§ 9. *Ubezpieczenie, przewidziane w § 1 następuje przez Zakład ubezpieczenia od wypadków, którego siedzibę¹⁾ oznacza Minister Pracy i Opieki Społecznej.*

W poszczególnych okręgach administracyjnych Zakład ubezpieczenia od wypadków może otwierać swe oddziały.

Zakres działania poszczególnych oddziałów oraz stosunek ich do Zakładu ubezpieczenia od wypadków określa statut²⁾ Zakładu ubezpieczenia od wypadków.

Kommen für eine Person infolge tödlicher Verunglückung mehrerer Personen bei einem Unfallereignisse mehrere Rentenansprüche in Frage, so gebührt stets nur eine, und zwar die höchste Rente unter den in Frage kommenden Renten.

§ 8. Als Gehalt oder Lohn im Sinne dieses Gesetzes gelten auch Tantiemen und Naturalbezüge. Der Wert der letzteren ist nach den örtlichen Durchschnittspreisen in Ansatz zu bringen.

§ 9. Die im § 1 vorgeschriebene Versicherung erfolgt durch besondere, zu diesem Zwecke zu errichtende Versicherungsanstalten, welche auf dem Grundsätze der Gegenseitigkeit beruhen.

In der Regel soll für jedes Land in der Landeshauptstadt eine solche Versicherungsanstalt errichtet werden. Der Minister des Innern

a więc słów „geschieden oder“. W ten sposób obowiązuje obecnie następujący tekst niemiecki „sowie einem Ehegatten, wenn er von dem tödlich Verunglückten durch eigenes Verschulden gerichtlich wenn die Ehe gerichtlich getrennt war“.

Ten — jak widać — zniekształcony i zupełnie niezrozumiały, lecz od 1 lipca 1921 r. obowiązujący, niemiecki tekst przepisu, usiłowano w niniejszym zbiorze przystosować do woli ustawodawcy, przyjmując, jako podstawę polskiego tłumaczenia, brzmienie jego, sprostowane zgodnie z tą wolą ustawodawcy, „sowie einem Ehegatten, wenn die Ehe mit dem tödlich Verunglückten durch sein eigenes Verschulden gerichtlich getrennt war“.

Powyższe brzmienie odpowiada — zdaje się — najlepiej woli ustawodawcy, wyżej podanej, z tym uzupełnieniem, że normuje ono również stan prawny w razie rozwiązania małżeństwa przez unieważnienie.

¹⁾ Zobacz ustęp 2 § 1 rozporządzenia z dnia 17 grudnia 1921 Dz. U. R. P. Nr. 4 poz. 25 z r. 1922.

²⁾ Zobacz §§ 30 i 31 statutu Zakładu.

Minister Pracy i Opieki Społecznej może polecić Zakładowi ubezpieczenia od wypadków otwarcie swego oddziału w pewnym, ściśle określonym okręgu administracyjnym.

Zakład ubezpieczenia od wypadków oraz jego oddziały podlegają nadzorowi władzy państwowej w myśl postanowień przepisów o zakładach ubezpieczenia¹⁾, oraz przepisów, w ustawie niniejszej zawartych.

Urzednicy zakładu ubezpieczenia doznają tej samej ochrony prawnej, co urzednicy państwowi.

Od płatnych urzedników Zakładu ubezpieczenia należy odebrać przysięgę służbową. Podlegają oni władzy dyscyplinarnej Zarządu. Do mianowania i oddalania urzednika kierującego, tudzież technika ubezpieczenia potrzebne jest zatwierdzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

§ 10 Członkami Zakładów²⁾ ubezpieczenia, określonych w § 9, są przedsiębiorcy przedsiębiorstw, podlegających obo-

ist jedoch ermächtigt, entweder in einem und demselben Lande mehrere Versicherungsanstalten, oder für mehrere benachbarte Länder eine Versicherungsanstalt zu errichten. In diesen Fällen bestimmt der Minister des Innern den Sitz der Versicherungsanstalt. Vor jeder solchen Verfügung sind von den betreffenden Landesausschüssen Gutachten einzuholen.

Dem Minister des Innern ist ferner das Recht vorbehalten, unter Festhaltung der im zweiten Absatze bezeichneten territorialen Grenzen die Bezirke der in Gemässheit dieses Gesetzes errichteten Versicherungsanstalten zu ändern, mehrere solche Anstalten zu einer einzigen zu vereinigen oder die Teilung einer solchen Anstalt anzuordnen. Vor jeder solchen Verfügung sind die beteiligten Versicherungsanstalten einzuvernehmen, sowie von den betreffenden Landesausschüssen Gutachten einzuholen.

Die bezeichneten Versicherungsanstalten unterliegen der staatlichen Aufsicht nach Massgabe der für andere Versicherungsanstalten geltenden und der besonderen, in diesem Gesetze enthaltenen Bestimmungen.

Die besoldeten Beamten dieser Versicherungsanstalten sind in Eid und Pflicht zu nehmen. Sie unterstehen der Disziplinargewalt des Vorstandes. Zur Anstellung und Entlassung des leitenden Beamten, ferner des Versicherungstechnikers und des Buchhalters ist die staatliche Genehmigung erforderlich.

§ 10. Mitglieder der im § 9 bezeichneten Versicherungsanstalten sind die Unternehmer der in dem Bezirke der Anstalt gelegenen ver-

¹⁾ Rozporządzenie z dnia 5 marca 1896 austr. Dz. u. p. Nr. 31, zawierające t. zw. „Regulatyw asekuracyjny“.

²⁾ Liczba mnoga wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy już niewłaściwa.

wiązkowi ubezpieczenia, znajdujących się w okręgu Zakładu i zatrudnieni w nich, w § 1 określani, robotnicy i urzędnicy.

§ II. Za przedsiębiorcę przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia, uważa się tego, na czyj rachunek prowadzi się przedsiębiorstwo, *bez względu na to, czy praca wykonywana jest narzędziami przedsiębiorcy czy też narzędziami osób, wykonujących ją.*

Za przedsiębiorcę przedsiębiorstw budowlanych, wymienionych w ustępie 2 § 1, uważany jest przemysłowiec, posiadający upoważnienie władzy przemysłowej do wykonywania przemysłu budowlanego. O ile roboty budowlane wykonuje osoba nie mająca uprawnienia władzy przemysłowej, to tak wykonujący budowę, osobiście od wypadków nie ubezpieczony, jakoteż właściciel budowy odpowiadają solidarnie za wniesienie opłat, należnych Zakładowi ubezpieczenia od wypadków. Za wykonującego budowę, osobiście od wypadków nieubezpieczonego, uważać należy tylko taką osobę, która nie bierze udziału w pracy ręcznej, sama zaś dysponuje jedynie budowę.

Za przedsiębiorcę motorów, używanych tylko przemijająco w przedsiębiorstwach, określonych w § 1 ustęp 3 punkt 2, nie należących do urzędzenia przedsiębiorstwa, uważa się, o ile chodzi o robotników i urzędników, zagrożonych tym ruchem maszynowym, właściciela motorów ¹⁾.

sicherungspflichtigen Betriebe und die in denselben beschäftigten, im § 1 bezeichneten Arbeiter und Betriebsbeamten.

§ II. Als Unternehmer eines versicherungspflichtigen Betriebes gilt derjenige, für dessen Rechnung der Betrieb erfolgt.

Für die im § 1, Absatz 2, bezeichneten Betriebe gilt als Unternehmer, soweit es sich um Arbeiter und Betriebsbeamte handelt, welche in Gewerbebetrieben beschäftigt sind, die sich auf die Ausführung von Bauarbeiten erstrecken, der betreffende Gewerbetreibende; für sonstige bei der Ausführung eines Baues beschäftigte Personen derjenige, welcher die Ausführung eines Baues als Unternehmer übernommen hat, und, sofern ein solcher nicht vorhanden ist, der Bauherr.

Für die bei den im § 1, Absatz 3, Ziffer 2, bezeichneten Betrieben vorübergehend benützten, nicht zu der Betriebsanlage gehörigen Kraftmaschinen gilt als Unternehmer, soweit es sich um die durch diesen Maschinenbetrieb gefährdeten Arbeiter und Betriebsbeamten handelt, der Eigentümer der Kraftmaschinen.

¹⁾ Wobec brzmienia punktu 2 ustępu 3 § 1 i ustępu 1 § 11 niniejszej ustawy, ustalonego ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413, powyższy przepis ostatniego ustępu § 11 stracił w rzeczywistości moc obowiązującą już z dniem 30 czerwca 1921 roku.

§ 12. Zarząd Zakładu ubezpieczenia, który w myśl § 9 ma być powołany, do którego należy sprawowanie wszystkich czynności i reprezentowanie Zakładu, zorganizować należy jako kolegium w ten sposób, że składać się będzie z parzystej liczby członków, z których połowę stanowią reprezentanci przedsiębiorstw, połowę reprezentanci ubezpieczonych. Zarząd wybiera ze swego grona przewodniczącego, którego zatwierdza Minister Pracy i Opieki Społecznej, oraz jego zastępcę.

Minister Pracy i Opieki Społecznej ma prawo rozwiązać Zarząd Zakładu ubezpieczenia i poruczyć tymczasowo zawiadowcy kierownictwo i przedstawicielstwo Zakładu. Minister obowiązany jest jednak wydać w przeciągu czterech tygodni po rozwiązaniu potrzebne zarządzenia dla ponownego ukonstytuowania się Zarządu.

Statut Zakładu ubezpieczenia.

§ 13. Dla Zakładu ubezpieczenia od wypadków należy opracować statut. Statut ten winien zawierać szczegółowe postanowienia co do prawa wyborów i wybieralności członków, jakoteż co do wyboru wzmiankowanych w § 12 reprezentantów przedsiębiorców i ubezpieczonych, tudzież co do okresów wnoszenia opłat. Statut,

§ 12. Der Vorstand der nach § 9 zu errichtenden Versicherungsanstalten, welchem die gesamte Geschäftsführung und die Vertretung der Anstalt zusteht, ist als ein Kollegium in der Weise zu organisieren, dass derselbe aus einer durch drei teilbaren Anzahl von Mitgliedern gebildet wird, von welchen ein Drittel aus Vertretern der Betriebsunternehmer, das zweite Drittel aus Vertretern der Versicherten und das letzte Drittel aus solchen mit den wirtschaftlichen Verhältnissen des Bezirkes vertrauten Personen besteht, welche von dem Minister des Innern nach Einvernehmung des betreffenden Landesausschusses in den Vorstand berufen werden. Der Vorstand wählt aus seiner Mitte den Obmann und dessen Stellvertreter.

Der Minister des Innern ist berechtigt, den Vorstand einer Versicherungsanstalt aufzulösen und die Geschäftsführung und Vertretung derselben provisorisch einem Verwalter zu übertragen. Jedoch ist der Minister gehalten, binnen vier Wochen nach der Auflösung die nötigen Veranlassungen behufs neuerlicher Konstituierung des Vorstandes zu treffen.

§ 13. Für jede Versicherungsanstalt ist nach dem Vorbilde eines im Verordnungswege zu veröffentlichenden Musterstatutes ein Statut auszuarbeiten, in welches namentlich die näheren Bestimmungen über das aktive und passive Wahlrecht der Mitglieder sowie über die Wahl der im § 12 bezeichneten Vertreter der Betriebsunternehmer und der Ver-

jakoteż wszelkie późniejsze zmiany statutu potrzebują do swej ważności zatwierdzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Statut winien zawierać także potrzebne postanowienia o formie i treści doniesień oraz obliczeń i wykazów, jakich przedsiębiorcy mają według niniejszej ustawy dostarczać Zakładowi ubezpieczenia, tudzież o tem, w jaki sposób te doniesienia, obliczenia i wykazy mają dochodzić do Zakładu ubezpieczenia.

Kategorje niebezpieczeństwa.

§ 14 Wszystkie przedsiębiorstwa, znajdujące się na obszarze, na którym niniejsza ustawa obowiązuje, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, przydziela się do kategorii niebezpieczeństwa.

Stosunek, w jakim przedsiębiorstwa, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, pozostają do siebie ze względu na przeciętny stopień ich niebezpieczeństwa z powodu wypadków, ustalony cyfrowo w ten sposób, że dla najniebezpieczniejszych przedsiębiorstw przyjmie się przeciętny stopień, równający się 100 i do niego przystosuje się odsetkowo przeciętny stopień wszystkich innych przedsiębiorstw.

Na podstawie tego ustosunkowania dokona się zaliczenia przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, do poszczególnych kategorii niebezpieczeństwa w ten sposób, że

sicherten, ferner über die Beitragsperiode aufzunehmen sind und welches sowie alle späteren Abänderungen desselben, zur Gültigkeit der staatlichen Genehmigung bedarf.

Das Statut hat auch die erforderlichen Bestimmungen über die Form und den Inhalt der nach diesem Gesetze von den Betriebsunternehmern an die Versicherungsanstalt zu erstattenden Anzeigen und derselben zu liefernden Berechnungen und Nachweisungen, sowie darüber zu enthalten, in welcher Weise diese Anzeigen, Berechnungen und Nachweisungen an die Versicherungsanstalt zu gelangen haben.

§. 14. Sämtliche im Geltungsgebiete dieses Gesetzes gelegenen versicherungspflichtigen Betriebe werden in Gefahrenklassen eingeteilt.

Das Verhältnis, in welchem die versicherungspflichtigen Betriebe hinsichtlich des Durchschnittsmasses ihrer Unfallsgefahr zu einander stehen, wird ziffermässig in der Weise festgestellt, dass das Durchschnittsmass für die gefährlichsten Betriebe gleich 100 gesetzt und darnach das Durchschnittsmass aller übrigen Betriebe in Prozentsätzen bemessen wird.

Auf Grund dieser Bemessung erfolgt die Einreihung der versicherungspflichtigen Betriebe in die einzelnen Gefahrenklassen in der Weise,

każda kategoria niebezpieczeństwa obejmować będzie kilka, liczbowo bezpośrednio po sobie następujących, klas procentowych.

Przydzielenie przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, do kategorii niebezpieczeństwa i ustalenie klas procentowych każdej kategorii niebezpieczeństwa, nastąpi rozporządzeniem¹⁾ na podstawie wyników statystyki wypadków.

Zaliczenia przedsiębiorstw, należących do pewnej kategorii niebezpieczeństwa, do poszczególnych klas procentowych tej kategorii Zakład ubezpieczenia dokona stosownie do niebezpieczeństwa wypadku w poszczególnych przedsiębiorstwach a mianowicie z uwzględnieniem urzędów, istniejących w nich, celem zapobieżenia wypadkom. Kategorie niebezpieczeństwa i klasy procentowe, ustanowione w nich, poda się do wiadomości publicznej¹⁾ wraz z wykazem gałęzi przemysłu i rodzajów przedsiębiorstw, należących do każdej kategorii niebezpieczeństwa.

Przydzielenie do kategorii niebezpieczeństwa i ustalenie klas procentowych należy co pięć lat poddać rewizji na podstawie doświadczeń, poczynionych we wszystkich Zakładach²⁾ ubezpieczenia, określonych w § 9. Rewizja ta ma się odbyć w piątym roku odnośnego okresu w ten sposób, ażeby zmiany, wskutek niej zarządzone, mogły wejść w życie od początku szóstego roku.

dass jede Gefahrenklasse mehrere ziffermäßig unmittelbar auf einander folgende Prozentsätze umfasst.

Die Einteilung der versicherungspflichtigen Betriebe in Gefahrenklassen und die Feststellung der Prozentsätze jeder Gefahrenklasse erfolgen auf Grund der Ergebnisse der Unfallstatistik im Verordnungswege.

Die Einreihung der in eine Gefahrenklasse gehörigen Betriebe in die einzelnen Prozentsätze dieser Klasse erfolgt durch die Versicherungsanstalt nach Massgabe der Unfallsgefahr der einzelnen Betriebe und namentlich mit Rücksicht auf die bei denselben bestehenden Einrichtungen zur Verhütung von Unfällen. Die Gefahrenklassen und die innerhalb derselben festgesetzten Prozentsätze werden mit einem Verzeichnisse der jeder Gefahrenklasse angehörenden Industriezweige und Betriebsarten öffentlich bekannt gemacht.

Die Einteilung in Gefahrenklassen und die Feststellung der Prozentsätze sind auf Grund der Erfahrungen sämtlicher im § 9 bezeichneten Versicherungsanstalten von fünf zu fünf Jahren einer Revision zu unterziehen. Diese Revision hat im fünften Jahre der betreffenden Periode in der Weise stattzufinden, dass die infolge derselben verfügbaren Änderungen mit Beginn des sechsten Jahres in Wirksamkeit treten können.

¹⁾ Zobacz rozporządzenia: z dnia 24 marca 1922 Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 311 i z dnia 26 stycznia 1925 Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 100.

²⁾ Liczba mnoga wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy już niewłaściwa.

Pierwszej jednak rewizji należy dokonać już wcześniej, jeżeli wystarczą doświadczenia, zebrane do tego czasu.

Kapitał rezerwowy.

§ 15. W Zakładzie ubezpieczenia, urządzonym według niniejszej ustawy, należy użyć corocznie na utworzenie kapitału rezerwowego pewnej kwoty, której wysokość ustali *Minister Pracy i Opieki Społecznej*. Na ten sam cel należy także przelać nadwyżki z obrotu Zakładu.

Kapitał rezerwowy nie może w żadnym wypadku wynosić więcej, niż dziesięć odsetek kapitału, potrzebnego na pokrycie zobowiązań Zakładu ubezpieczenia.

Kapitały rezerwowe przeznacza się na pokrycie niedoborów, które okażą się przy układaniu rocznego bilansu z porównania sumy zobowiązań Zakładu, obliczonych według zasad techniczno-

Die erste Revision ist jedoch schon in einem früheren Zeitpunkte vorzunehmen, wenn die bis dahin gesammelten Erfahrungen hiezu ausreichen.

§ 15. Bei jeder in Gemässheit dieses Gesetzes errichteten Versicherungsanstalt ist zur Bildung eines Reservekapitals jährlich ein Betrag zu verwenden, dessen Höhe vom Minister des Innern festgesetzt wird. Demselben Zwecke sind auch die Überschüsse aus der Geschäftsgewinnung der Anstalt zuzuführen.

Das Reservekapital darf in keinem Falle mehr als zehn Prozent des zur Deckung der Verpflichtungen der Versicherungsanstalt erforderlichen Fonds betragen.

Von den gesamten, bei einer Versicherungsanstalt sich ergebenden Zuflüssen zum Reservekapital sind zwei Dritteile zur Bildung eines Spezialreservecapitals für die betreffende Versicherungsanstalt, das letzte Drittel zur Bildung eines gemeinsamen Reservecapitals für sämtliche im Geltungsgebiete dieses Gesetzes errichtete Versicherungsanstalten zu verwenden.

Die Reservecapitals sind zur Deckung der Abgänge bestimmt, welche bei der Aufstellung der jährlichen Bilanz aus der Vergleichung der Höhe der nach versicherungstechnischen Grundsätzen berechneten Verpflichtungen der Anstalt mit den zur Deckung dieser Verpflichtungen bestimmten Aktiven sich ergeben. Hierbei ist in der Weise vorzugehen, dass für den bei einer Anstalt sich ergebenden Abgang zunächst der Spezialreservecapital der betreffenden Anstalt zu verwenden ist, und erst nach Aufzehrung desselben der gemeinsame Reservecapital in Anspruch genommen werden kann.

Der gemeinsame Reservecapital wird vom Staate als ein besonderer

asekuracyjnych, z aktywami, przeznaczonemi na pokrycie tych zobowiązań.

Kapitałowe pokrycie. Opłaty za ubezpieczenie.

§ 16. Na pokrycie, obliczone według zasad techniczno-asekuracyjnych, wynagrodzeń, jakie Zakłady¹⁾ ubezpieczenia mają wypłacać podług §§ 6 i 7, i kosztów administracyjnych oraz kwoty, jakiej według § 15 należy użyć na utworzenie kapitału rezerwowego, zbiera się kapitał z opłat, które członkowie winni uiszczać stosownie do zarobku, jaki pobierają ubezpieczeni (opłaty za ubezpieczenie). Dla osób, określonych w ustępie 7²⁾ § 6, należy wziąć w rachubę zarobek, miarodajny dla wysokości ich ubezpieczenia.

Opłaty za ubezpieczenie wymierza się według taryfy, którą Zakład ubezpieczenia winien ułożyć a *Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej* zatwierdzić. Taryfę należy ułożyć na podstawie zasadniczej opłaty, którą wypośredkuje się jako potrzebną od każdej klasy niebezpieczeństwa i każdej marki³⁾ zarobku.

Fond verwaltet. Über die Verwendung desselben zu den oben bezeichneten Zwecken entscheidet von Fall zu Fall der Minister des Innern.

§ 16. Die Mittel zu der nach versicherungstechnischen Grundsätzen zu berechnenden Deckung der von den Versicherungsanstalten nach Massgabe der §§ 6 und 7 zu leistenden Ersätze und der Verwaltungskosten, sowie des nach § 15 zur Bildung eines Reservekapitals zu verwendenden Betrages werden durch Beiträge aufgebracht, welche von den Mitgliedern nach Massgabe des von den Versicherten bezogenen Arbeitsverdienstes zu entrichten sind (Versicherungsbeiträge). Ein Arbeitsverdienst, welcher den Betrag von 3600 Kronen für ein Jahr

¹⁾ Liczba mnoga wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy już niewłaściwa.

²⁾ Wobec obecnego brzmienia § 6 niniejszej ustawy należało zmienić cyfrę 7 na 6 już ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413.

³⁾ Wstawienie monetarnej jednostki, obowiązującej w czasie ustalania tekstu tego przepisu, było zupełnie niewłaściwe. Dowodem tego fakt, że pierwotne słowa tej ustawy „und einen Gulden...“ musiano zastąpić drogą interpretacji przy zmianie waluty guldenowej na koronową słowami „und eine Krone...“ a w ustawie z dnia 7 lipca 1921 r. słowami „i jeder Marke...“, które jednak obecnie nie odpowiadają już znowu stosunkom walutowym. Wobec tego przepis ten, jako ustalający jedynie zasadę, że opłatę za ubezpieczenie od wypadków należy wymierzać nie w stałych kwotach, lecz w kwotach stosunkowych do zarobku ubezpieczonych osób, bez względu w jakiej monecie te osoby pobierają zarobek, winien właściwie opiewać „i jeder monetarnej Einheit...“ W ten też tylko sposób przepis powyższy można interpretować w teorii i stosować w praktyce. Taryfę opłaty podano w „Dodatku“.

Na pierwszy rok czynności ustanowi się taryfę rozporządzeniem¹⁾.

Minister Pracy i Opieki Społecznej jest upoważniony na podstawie wyniku rocznego obrotu Zakładu ubezpieczenia zarządzić podwyższenie lub niżenie jego taryfy.

§ 17. Taryfowe opłaty za ubezpieczenie obciążają samego przedsiębiorcę przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia.

Ujęcie przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, oraz ich zaliczanie.

§ 18. Przedsiębiorcy (§ 11) są obowiązani donieść Zakładowi ubezpieczenia o każdym istniejącym przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia, w czasokresie, który *Minister Pracy i Opieki Społecznej* ustanowi rozporządzeniem²⁾,

übersteigt, kommt nur mit diesem letzteren Betrage in Anrechnung³⁾. Für die im § 6, Absatz 7, bezeichneten Personen ist der für die Höhe ihrer Versicherung massgebende Arbeitsverdienst in Anrechnung zu bringen.

Die Versicherungsbeiträge werden nach einem von der Versicherungsanstalt aufzustellenden, staatlich zu genehmigenden Tarif bemessen. Die Aufstellung des Tarifes hat auf Grund des Beitragssatzes zu erfolgen, welcher für je ein Gefahrenprozent und eine Krone des Arbeitsverdienstes als erforderlich ermittelt wird.

Für das erste Betriebsjahr wird der Tarif im Verordnungswege festgestellt.

Der Minister des Innern ist berechtigt, auf Grund des Ergebnisses der Jahresgebarung einer Versicherungsanstalt die Erhöhung oder Herabsetzung ihres Tarifes anzuordnen.

§ 17⁴⁾. Die tarifmässigen Versicherungsbeiträge fallen dem Unternehmer des versicherungspflichtigen Betriebes allein zur Last.

§ 18. Die Betriebsunternehmer (§ 11) sind verpflichtet, über jeden bestehenden versicherungspflichtigen Betrieb binnen einer vom Minister des Innern im Verordnungswege festzusetzenden Frist und über jeden

¹⁾ Rozporządzenie z dnia 22 maja 1889 austr. Dz. u. p. Nr. 77.

²⁾ Do 1 września 1889 — rozporządzenie z dnia 19 czerwca 1889 austr. Dz. u. p. Nr. 98; zobacz nadto rozporządzenia: z dnia 19 grudnia 1921 Dz. U. P. N. 4 poz. 27 z r. 1922 (§§ 1 i 11), z dnia 7 czerwca 1924 Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 512 (§§ 2 i 12) i z dnia 15 czerwca 1925 Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 492 (§§ 2 i 7).

³⁾ Podany niemiecki tekst drugiego zdania ustępu 1 § 16 (Ein Arbeitsverdienst . . . in Anrechnung) ustalił art. IV ustawy z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363.

⁴⁾ Podany niemiecki tekst tego § ustalił art. V ustawy z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363.

a o każdym, po upływie tego terminu nowo rozpoczętem, przedsiębiorstwie, podlegającem obowiązkowi ubezpieczenia, najpóźniej w przeciągu 14 dni, podając cel i rodzaj przedsiębiorstwa, ilość osób, w niem zatrudnionych, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, sumę rocznych zarobków, miarodajnych przy ubezpieczeniu tych osób (§ 6 ustępy 5, 6 i 7¹⁾). Przy przedsiębiorstwach, nowo rozpoczętych, podać należy w doniesieniu także dzień otwarcia przedsiębiorstwa.

Także Władze administracyjne I instancji i inspektorzy pracy winni donosić Zakładowi ubezpieczenia o przedsiębiorstwach, obowiązkowi ubezpieczenia podlegających, w ich okręgu istniejących lub nowo rozpoczynanych

Po otrzymaniu takiego doniesienia lub uwiadomienia Zarząd Zakładu ubezpieczenia winien orzec, czy przedsiębiorstwo rzeczywiście podlega obowiązkowi ubezpieczenia, a jeżeli tak, do której kategorii niebezpieczeństwa i do jakiej klasy procentowej tej kategorii niebezpieczeństwa należy je zaliczyć. O tem orzeczeniu, podając równocześnie taryfę, należy uwiadomić przedsiębiorcę. Ten ostatni ma prawo wnieść zarzuty przeciw temu orzeczeniu w ciągu czternastu dni po doręczeniu do władzy²⁾

nach Ablauf dieser Frist neu begonnenen versicherungspflichtigen Betrieb binnen längstens vierzehn Tagen an jene Versicherungsanstalt, in deren Bezirk der versicherungspflichtige Betrieb gelegen ist, eine Anzeige zu erstatten, welche den Gegenstand und die Art des Betriebes, die Zahl der in demselben beschäftigten versicherungspflichtigen Personen und die Summe der für die Versicherung dieser Personen massgebenden Jahresarbeitsverdienste (§ 6, Absatz 5, 6 und 7) angibt. Für die neu begonnenen Betriebe ist in der Anzeige auch der Tag der Betriebsöffnung bekanntzugeben.

Auch die politischen Behörden erster Instanz haben über die in ihrem Sprengel bestehenden oder neu eröffneten versicherungspflichtigen Betriebe Mitteilungen an die betreffende Versicherungsanstalt zu richten.

Nach Empfang einer solchen Anzeige oder Mitteilung hat der Vorstand der Versicherungsanstalt darüber zu entscheiden, ob ein Betrieb tatsächlich versicherungspflichtig, und im bejahenden Falle, in welche Gefahrenklasse und unter welchen Prozentsatz dieser Gefahrenklasse derselbe einzureihen sei. Von dieser Entscheidung ist der Betriebsunternehmer unter Mitteilung des Tarifes zu verständigen. Derselbe ist be-

¹⁾ Wobec obecnego brzmienia § 6 niniejszej ustawy należało skreślić cyfrę 7 już ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413.

²⁾ Art. 14 ustawy z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413 stanowi, że w ustępie 3 § 18 ustawy z 1887 roku należy zastąpić dwa razy określenie „polityczna władza krajowa“ określeniem „władza administracyjna II instancji“. Wobec autentycznego niemieckiego tekstu powołanego ustępu 3 § 18 zmiany tej można było jednak dokonać tylko jeden raz.

administracyjnej II instancji, w okręgu której jest siedziba przedsiębiorstwa. Ta ostatnia władza winna wezwać Zakład ubezpieczenia do oświadczenia się na treść zarzutów i przeprowadzić ewentualnie potrzebne jeszcze dochodzenia, a następnie orzeka z zastrzeżeniem toku instancji do *Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.*

Do wniesienia opisanych zarzutów przeciw orzeczeniu Zakładu ubezpieczenia jest uprawniony także, ustanowiony przy nim, organ nadzoru państwowego.

Wniesienie zarzutów nie ma skutku odraczającego.

§ 19. Przedsiębiorca (§ 11) winien donieść Zakładowi ubezpieczenia w ciągu ośmiu dni o każdej zmianie celu lub rodzaju przedsiębiorstwa, która może mieć wpływ na obowiązek ubezpieczenia, na zaliczenie do kategorii niebezpieczeństwa lub do klasy danej kategorii niebezpieczeństwa. Zakład ma orzec, czy wskutek zaszłej zmiany przedsiębiorstwo przestało podlegać obowiązkowi ubezpieczenia lub, czy należy zaliczyć je do innej kategorii niebezpieczeństwa albo do innej klasy tej samej kategorii niebezpieczeństwa.

Do orzeczenia, wydanego na podstawie tego doniesienia, i do zarzutów stosują się postanowienia § 18 ustęp 3, 4 i 5.

rechtigt, binnen vierzehn Tagen nach der Zustellung gegen diese Entscheidung bei der politischen Landesbehörde Einspruch zu erheben. Diese letztere Behörde hat über den Einspruch die Versicherungsanstalt einzuvernehmen und die etwa sonst erforderlichen Erhebungen zu pflegen und entscheidet hierauf unter Vorbehalt des Rechtszuges an das Ministerium des Innern.

Zur Erhebung des bezeichneten Einspruches gegen die Entscheidung der Versicherungsanstalt ist auch das bei derselben bestehende Organ der Staatsaufsicht berechtigt.

Die Erhebung des Einspruches hat keine aufschiebende Wirkung.

§ 19. Der Betriebsunternehmer (§ 11) ist verpflichtet, jede Änderung in dem Gegenstande oder in der Art des Betriebes, welche für die Versicherungspflichtigkeit, für die Einreihung in die Gefahrenklasse oder in den Prozentsatz einer Gefahrenklasse von Bedeutung sein kann, binnen acht Tagen der Versicherungsanstalt anzuzeigen. Diese hat darüber zu entscheiden, ob infolge der eingetretenen Änderung das Unternehmen aufgehört hat, versicherungspflichtig zu sein, oder ob dasselbe in eine andere Gefahrenklasse oder in einen anderen Prozentsatz derselben Gefahrenklasse einzureihen ist.

Bezüglich der Entscheidung über diese Anzeige und des Einspruches gelangen die Bestimmungen des § 18, Absatz 3, 4 und 5, zur Anwendung.

§ 20. Jeżeli istotne okoliczności, wywierające wpływ na zaliczenie przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia, do pewnej kategorii niebezpieczeństwa lub do klasy danej kategorii niebezpieczeństwa, dojdą do wiadomości Zakładu ubezpieczenia dopiero po wydaniu jednego z orzeczeń, określonych w §§ 18 i 19, Zakład jest uprawniony orzec po wysłuchaniu przedsiębiorcy, że od chwili tego orzeczenia zalicza się owo przedsiębiorstwo do innej kategorii niebezpieczeństwa lub do innej klasy tej samej kategorii niebezpieczeństwa.

Do tego orzeczenia i do zarzutów przeciw niemu stosują się postanowienia § 18 ustęp 3, 4 i 5.

Ustalanie i pobór opłat za ubezpieczenie.

§ 21. W ciągu 14 dni po upływie każdego statutowego okresu wnoszenia opłat, przedsiębiorcy (§ 11) winni wpłacić do Zakładu (te części taryfowej)¹⁾ opłaty za ubezpieczenie, (które mają uiścić sami i osoby, przez nich zatrudnione)¹⁾, dołączając obliczenie wysokości opłaty za ubezpieczenie za ubiegły okres wnoszenia opłat.

§ 22. Vacat²⁾.

§ 20. Gelangen tatsächliche Umstände, welche für die Einreihung eines versicherungspflichtigen Betriebes in eine Gefahrenklasse oder in den Prozentsatz einer Gefahrenklasse von Einfluss sind, erst nach einer der in den §§ 18 und 19 bezeichneten Entscheidungen zur Kenntnis der Versicherungsanstalt, so ist dieselbe berechtigt, nach Einvernehmung des Betriebsunternehmers zu entscheiden, dass der betreffende Betrieb vom Zeitpunkte dieser Entscheidung in eine andere Gefahrenklasse oder in einen anderen Prozentsatz derselben Gefahrenklasse eingereiht werde.

Bezüglich dieser Entscheidung und des Einspruches gegen dieselbe gelangen die Bestimmungen des § 18, Absatz 3, 4 und 5, zur Anwendung.

§ 21. Binnen 14 Tagen nach Ablauf jeder statutenmässigen Beitragsperiode haben die Betriebsunternehmer (§ 11) die (von ihnen und den von ihnen beschäftigten Personen zu leistenden)¹⁾ Quoten des tarifmässigen Versicherungsbeitrages unter Beifügung einer Berechnung über die Höhe des Versicherungsbeitrages für die abgelaufene Beitragsperiode bei der Anstalt einzuzahlen.

§ 22. Vacat²⁾.

¹⁾ Słowa, ujęte w nawias, wobec brzmienia § 17 niniejszej ustawy. ustalonego ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363, są przedmiotowe już od 1 lipca 1917 t. j. od dnia wejścia w życie tej ustawy.

²⁾ Uchylony artykułem V ustawy z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363.

§ 23. Zakład ubezpieczenia sprawdza, czy obliczenia wysokości opłat za ubezpieczenie za ubiegły okres wnoszenia opłat (§ 21), wniesione przez przedsiębiorców, są należyte.

W tym celu jest uprawniony zlecić osobom upoważnionym przejrzeć na miejscu tych zapisków¹⁾ przedsiębiorstwa, które są potrzebne do stwierdzenia poborów osób ubezpieczonych.

Przedsiębiorcy są obowiązani dać te zapiski do przejrzania legitymowanym zastępcom Zakładu ubezpieczenia. Na podstawie dokonanego sprawdzenia, ustala się opłaty za ubezpieczenie za ubiegły okres wnoszenia opłat.

Jeżeli przedsiębiorca nie dopełni w należyтым czasie, ciążącej na nim w myśl § 21, powinności przedłożenia powyższego obliczenia, Zakład winien ustalić z urzędu opłatę za ubezpieczenie za ubiegły okres wnoszenia opłat. Także i w tym przypadku ma on prawo przejrzania, wyżej określonych, zapisków przedsiębiorcy, a na tym ostatnim ciąży odpowiedni obowiązek przedłożenia ich.

O wyniku ustalenia należy uwiadomić przedsiębiorcę. Równocześnie należy wydać stosowne polecenie co do ewentualnej dopłaty lub zwrotu.

§ 23. Die Versicherungsanstalt prüft, ob die von den Betriebsunternehmern eingereichten Berechnungen über die Höhe der Versicherungsbeiträge für die abgelaufene Beitragsperiode (§ 21) richtig sind.

Zu diesem Ende ist sie berechtigt, durch Beauftragte an Ort und Stelle diejenigen Aufschreibungen der Betriebsunternehmung einsehen zu lassen, welche zur Ermittlung der Bezüge der Versicherten nötig sind.

Die Betriebsunternehmer sind verpflichtet, den legitimierten Vertretern der Versicherungsanstalt diese Aufschreibungen zur Einsicht vorzulegen. Auf Grund der vorgenommenen Prüfung erfolgt die Feststellung der Versicherungsbeiträge für die abgelaufene Beitragsperiode.

Kommt der Betriebsunternehmer der ihm nach § 21 obliegenden Pflicht zur Vorlage der obigen Berechnung nicht rechtzeitig nach, so hat die Anstalt den Versicherungsbeitrag für die abgelaufene Beitragsperiode von amtswegen festzustellen. Auch in diesem Falle steht ihr das Recht zur Einsicht der obenbezeichneten Aufschreibungen des Betriebsunternehmers zu und obliegt dem letzteren die entsprechende Verpflichtung zur Vorlage derselben.

Von dem Ergebnisse der Feststellung ist der Betriebsunternehmer zu verständigen. Zugleich ist die erforderliche Veranlassung wegen einer allfälligen Nachzahlung oder Rückvergütung zu treffen.

¹⁾ Zobacz ustawę z dnia 8 lutego 1909 austr. Dz. u. p. Nr. 29 i rozporządzenie z dnia 10 maja 1909 austr. Dz. u. p. Nr. 75.

Przedsiębiorca ma prawo wnieść zarzuty przeciw ustaleniu opłaty za ubezpieczenie w ciągu 14 dni po dokonaniem uwiadomieniu do *władzy administracyjnej II instancji*. Ta ostatnia władza winna wezwać Zakład ubezpieczenia do oświadczenia się na treść zarzutów i przeprowadzić ewentualnie potrzebne jeszcze dochodzenia; następnie orzeka ona z zastrzeżeniem toku instancji do *Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej*.

Do wniesienia opisanych zarzutów przeciw ustaleniu opłaty za ubezpieczenie jest uprawniony także organ nadzoru państwowego, ustanowiony przy Zakładzie ubezpieczenia.

Wniesienie zarzutów nie ma skutku odraczającego.

§ 24. Od osób, którym Zakład ubezpieczenia porucza przejrzanie w myśl § 23 zapisków¹⁾ przedsiębiorcy, należy odebrać przysięgę służbową a zwłaszcza zobowiązać je do zachowywania w tajemnicy stanu interesów i stosunków przedsiębiorstwa, które dojdą do ich wiadomości.

Osobom tym nie wolno przyjmować za te swoje czynności jakiegokolwiek wynagrodzenia ani od przedsiębiorców ani od ubezpieczonych, a ofiarowanej im przez nich gościny winny nie przyjąć.

Der Betriebsunternehmer ist berechtigt, binnen 14 Tagen nach erfolgter Verständigung gegen die Feststellung des Versicherungsbeitrages bei der politischen Landesbehörde Einspruch zu erheben. Diese letztere Behörde hat über den Einspruch die Versicherungsanstalt einzuvernehmen und die etwa sonst erforderlichen Erhebungen zu pflegen; sie entscheidet hierauf unter Vorbehalt des Rechtszuges an das Ministerium des Innern.

Zur Erhebung des bezeichneten Einspruches gegen die Feststellung des Versicherungsbeitrages ist auch das bei der Versicherungsanstalt bestehende Organ der Staatsaufsicht berechtigt.

Die Erhebung des Einspruches hat keine aufschiebende Wirkung.

§ 24. Jene Personen, welche von einer Versicherungsanstalt beauftragt werden, in Gemässheit des § 23 in die Aufschreibungen eines Betriebsunternehmers Einsicht zu nehmen, sind in Eid und Pflicht zu nehmen und namentlich zur Geheimhaltung der zu ihrer Kenntnis gelangten Geschäfts- und Betriebsverhältnisse zu verpflichten.

Diese Personen dürfen für ihre bezüglichen Verrichtungen weder von den Betriebsunternehmern, noch von den Versicherten eine wie immer geartete Vergütung annehmen und haben die ihnen von denselben angebotene Gastfreundschaft abzulehnen.

¹⁾ Zobacz ustawę z dnia 8 lutego 1909 austr. Dz. u. p. Nr. 29 i rozporządzenie z dnia 10 maja 1909 austr. Dz. u. p. Nr. 75.

Władzom skarbowym nie wolno w żadnym przypadku korzystać z usług tych osób i samych Zakładów¹⁾ ubezpieczenia.

§ 25. Jeżeli doniesienia, przepisane w § 18, wcale nie zrobiono, albo zrobiono je nie w należyтым czasie, i jeżeli Zakład ubezpieczenia w skutek tego dopiero w terminie spóźnionym dowiaduje się o istnieniu przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązku ubezpieczenia, każdy przedsiębiorca, który powyższego doniesienia nie zrobił, lub zrobił je nie w należyтым czasie, winien sam²⁾ ponosić opłaty za ubezpieczenie za okresy wnoszenia opłaty, które upłynęły podczas trwania jego przedsiębiorstwa, aż do chwili, w której Zakład ubezpieczenia dowiedział się o istnieniu tego przedsiębiorstwa.

Do ustalenia zaległych opłat za ubezpieczenie i do zarzutów przeciw temu ustaleniu stosują się postanowienia § 23 ustęp 2 do 6.

Doręczenie orzeczeń wydanych na podstawie §§ 18, 19, 20, 23 i 25 odbywa się zasadniczo za pośrednictwem poczty. W tym przedmiocie mają zastosowanie odnośne przepisy postępowania cywilnego. Poza tem może także Zakład odnieść się do władzy administracyjnej lub do zarządu gminy z prośbą o zarządzenie doręczenia orzeczenia adresatowi.

Weder diese Personen, noch die Versicherungsanstalten selbst dürfen von der Finanzverwaltung nach irgendeiner Richtung hin in Anspruch genommen werden.

§ 25. Wird die im § 18 vorgeschriebene Anzeige gar nicht oder nicht rechtzeitig erstattet, und gelangt die Versicherungsanstalt infolge dessen erst nachträglich zur Kenntnis von dem Bestande eines versicherungspflichtigen Betriebes, so hat jeder Betriebsunternehmer, welcher die obige Anzeige nicht oder nicht rechtzeitig erstattet hat, die Versicherungsbeiträge für die während der Dauer seines Betriebes bis zu dem Zeitpunkte, in welchem die Versicherungsanstalt von dem Bestande des betreffenden Betriebes Kenntnis erhalten hat, abgelaufenen Beitragsperioden allein zu tragen.

Bezüglich der Feststellung der rückständigen Versicherungsbeiträge und des Einspruches gegen diese Feststellung gelangen die Bestimmungen des § 23, Absatz 2 bis 6, zur Anwendung.

¹⁾ Liczba mnoga wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy już niewłaściwa.

²⁾ Wobec brzmienia § 17 niniejszej ustawy, ustalonego ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363, należało było już w roku 1917 odpowiednio zmienić tekst ustępu 1 § 25.

§ 26 ¹⁾. Zaległe opłaty za ubezpieczenie egzekwuje się w drodze administracyjnej.

§ 27. W razie zaniechania przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia, przedsiębiorca (§ 11) winien donieść o tem w ciągu ośmiu dni Zakładowi ubezpieczenia. Równocześnie z tem doniesieniem należy, dołączając obliczenie (§ 21), wpłacić do Zakładu opłatę za ubezpieczenie za czas od ostatniego statutowego ubiegłego okresu wnoszenia opłat.

Zwiedzanie przedsiębiorstw.

§ 28. *Zakład ubezpieczenia od wypadków ma prawo wystosować wezwanie do inspektora pracy, aby zwiedził przedsiębiorstwo podlegające obowiązkowi ubezpieczenia.*

Inspektor pracy przedłoży Zakładowi ubezpieczenia od wypadków sprawozdanie z spostrzeżeń, przez siebie poczynionych.

§ 26. Rückständige Versicherungsbeiträge werden im Verwaltungswege eingetrieben.

§ 27. Wird ein versicherungspflichtiger Betrieb eingestellt, so hat der Betriebsunternehmer (§ 11) binnen acht Tagen der Versicherungsanstalt davon Anzeige zu machen. Gleichzeitig mit der Erstattung der Anzeige ist der Versicherungsbeitrag für die Zeit seit Ablauf der letzten statutenmässigen Beitragsperiode, unter Beifügung einer Berechnung (§ 21) bei der Anstalt einzuzahlen.

§ 28. Die Versicherungsanstalt ist berechtigt, an den zuständigen Gewerbeinspektor das Ersuchen zu richten, dass er den versicherungspflichtigen Betrieb an Ort und Stelle besichtige. Der Gewerbeinspektor hat diesem Ersuchen mit tunlichster Beschleunigung zu entsprechen.

Auf die bezeichneten Besichtigungen finden die Bestimmungen des Gesetzes von 17 Juni 1883, R. G. Bl. Nr. 117, volle Anwendung. Der Betriebsunternehmer, sowie dessen Beauftragte sind verpflichtet, dem Gewerbeinspektor die gewünschten Auskünfte insbesondere über jene Verhältnisse zu geben, welche auf die mit dem Betriebe verbundene Unfallsgefahr von Einfluss sind.

Der Gewerbeinspektor hat über die von ihm gemachten Wahrnehmungen unmittelbar an die Versicherungsanstalt die entsprechenden Mitteilungen zu richten. Auf Grund dieser Mitteilungen kann die Versicherungsanstalt bei der politischen Behörde erster Instanz, in deren Sprengel der versicherungspflichtige Betrieb gelegen ist, die Erlassung von Anordnungen über die von dem Betriebsunternehmer zur Verhütung von Unfällen in seinem Betriebe zu treffenden Einrichtungen, sowie über

¹⁾ Zobacz nadto art. 8 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz 148.

Zakład na podstawie tego sprawozdania może postawić wniosek o wydanie pewnych poleceń co do zarządzeń, które przedsiębiorca winien zaprowadzić, celem zapobieżenia wypadkom.

Obowiązek donoszenia o wypadkach.

§ 29. *O każdym wypadku, zaszłym w przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia, wskutek którego osoby, tamże zatrudnione, poniosły śmierć lub uszkodzenie ciała, które spowodowało śmierć lub niezdolność do pracy, najmniej 3 dni trwającą, winien przedsiębiorca lub ten, kto w chwili wypadku miał kierować przedsiębiorstwem, wnieść najpóźniej w dni 5 po wypadku do władzy administracyjnej I instancji doniesienie pisemne w 4 egzemplarzach.*

Formę i treść tego doniesienia ustanowi osobne rozporządzenie.

§ 30. *Jeden egzemplarz otrzymanego doniesienia o wypadku winna władza administracyjna przesłać bezwzględnie Zakładowi ubezpieczenia od wypadków, drugi egzemplarz powinien być dorę-*

das zu demselben Zwecke von den Versicherten zu beobachtende Verhalten beantragen. Wird seitens der politischen Behörde erster Instanz dem Antrage der Versicherungsanstalt stattgegeben, so sind die erlassenen Anordnungen, gegen welche der weitere Rechtszug offen steht, dem Betriebsunternehmer zuzustellen und in der Betriebsstätte in geeigneter Weise bekannt zu machen.

Die Kosten, welche durch die Übertragung der im ersten Absatze bezeichneten Verrichtungen an die Gewerbeinspektoren überhaupt und namentlich durch die hiedurch als notwendig sich herausstellende Vermehrung der Gewerbeinspektoren entstehen, sind als Verwaltungskosten der Versicherungsanstalten zu behandeln. Der Gesamtbetrag dieser Kosten ist vom Handelsminister im Einvernehmen mit dem Minister des Innern festzusetzen und von dem letzteren mit Rücksicht auf den Geschäftsumfang der einzelnen Versicherungsanstalten auf dieselben zu verteilen.

§ 29. Von jedem in einem versicherungspflichtigen Betriebe vorkommenden Unfälle, durch welchen eine in demselben beschäftigte Person getötet worden ist oder eine körperliche Verletzung erlitten hat, welche den Tod oder eine Arbeitsunfähigkeit von nicht weniger als drei Tagen zur Folge hatte, ist von dem Betriebsunternehmer oder von demjenigen, welcher zur Zeit des Unfalles den Betrieb zu leiten hatte, längstens binnen fünf Tagen nach dem Unfälle die schriftliche Anzeige in zwei Exemplaren an die politische Behörde erster Instanz zu erstatten.

Form und Inhalt dieser Anzeige wird im Verordnungswege festgesetzt.

§ 30. Die politische Behörde hat von jeder bei ihr einlangenden

czony właściwemu inspektorowi pracy, trzeci należy doręczyć właścicieli kasie chorych.

Ustalenie roszczeń o odszkodowanie.

§ 31. *Gdy nadejdzie doniesienie o wypadku, wskutek którego osoba ubezpieczona poniosła śmierć lub takie uszkodzenie ciała, które sprowadzi prawdopodobnie śmierć lub niezdolność do zarobkowania, dłużej niż 4 tygodnie trwającą, władza administracyjna winna przez stosowne dochodzenia jak najrychlej stwierdzić następujące szczegóły:*

1. powód i rodzaj wypadku,
2. osoby, które poniosły śmierć lub doznały uszkodzeń ciała,
3. zarobek tychże,
4. rodzaj uszkodzeń ciała,
5. miejsce pobytu osób uszkodzonych,
6. osoby pozostałe po zabitych przy wypadku, które według § 7 mają prawo żądania wynagrodzenia szkody.

O wdrożeniu dochodzeń wypadkowych winna władza administracyjna, przeprowadzająca dochodzenia, zawiadomić Zakład ubezpieczenia od wypadków, który może brać udział w dochodzeniach przez swego delegata. Władza administracyjna zawiadomia również o terminie dochodzeń wypadkowych inspektora pracy, który może wziąć udział w przeprowadzaniu dochodzeń osobiście lub przez delegata. O wyniku dochodzeń należy zawiadomić Zakład ubezpie-

Unfallsanzeige (§ 29) ein Exemplar ungesäumt der Versicherungsanstalt zu übersenden.

§ 31. *Gelangt ein Unfall zur Anzeige, durch welchen eine versicherte Person getötet wird, oder eine Körperverletzung erleidet, welche voraussichtlich den Tod oder eine Erwerbsunfähigkeit von mehr als vier Wochen zur Folge haben wird, so hat die politische Behörde durch geeignete Erhebungen so bald wie möglich insbesondere festzustellen:*

1. Die Veranlassung und Art des Unfalles;
2. Die getöteten oder verletzten Personen;
3. Den Arbeitsverdienst derselben;
4. Die Art der vorgekommenen Verletzungen;
5. Den Aufenthalt der verletzten Personen;
6. Die Hinterbliebenen der durch den Unfall getöteten Personen, welche nach § 7 zur Erhebung eines Ersatzanspruches berechtigt sind.

Die Versicherungsanstalt kann durch einen Beauftragten an den Erhebungen sich beteiligen. Zu diesem Ende ist ihr von der Einleitung derselben rechtzeitig Kenntnis zu geben. Die allfälligen Kosten der Erhebungen und namentlich jene, welche durch die erforderlichenfalls

czenia oraz inspektora pracy. Koszty dochodzeń, jakoteż koszty rzeczoznawców, ponosi Zakład ubezpieczenia od wypadków.

Statut Zakładu może przewidzieć przeprowadzenie dochodzeń wypadkowych także bez współdziałania władzy administracyjnej.

§ 32. Władze gminne są obowiązane współdziałać przy dochodzeniu istotnych okoliczności, mających znaczenie dla ustalenia uprawnień do wynagrodzenia szkody i wysokości tych wynagrodzeń.

§ 33. Jeżeli ubezpieczone osoby poniosą śmierć wskutek wypadku, Zakład ubezpieczenia winien dokonać ustalenia wynagrodzenia szkody, jakie należy wypłacać w myśl § 7, zaraz po ukończeniu dochodzeń (§ 31), albo, w razie gdy śmierć dopiero później nastąpi, skoro tylko o niej się dowie.

Jeżeli ubezpieczone osoby doznały wskutek wypadku uszkodzenia ciała należy po upływie czterech tygodni od wypadku dokonać ustalenia renty, należącej się w myśl § 6 dla tych osób uszkodzonych, które w tym czasie są jeszcze całkowicie lub częściowo niezdolne do zarobkowania.

Dla tych uszkodzonych osób, które po upływie czterech tygodni leczą się jeszcze celem uzdrowienia doznanych uszkodzeń, należy poprzestać na ustaleniu przedewszystkiem kwoty

etwa beigezogenen Sachverständigen verursacht werden, sind von der Versicherungsanstalt zu tragen. Das Ergebnis der gepflogenen Erhebungen ist der Versicherungsanstalt mitzuteilen.

§ 32. Die Gemeindebehörden sind verpflichtet, bei Erhebung derjenigen Tatsachen mitzuwirken, welche für die Feststellung der Entschädigungsberechtigungen und die Höhe der Entschädigungen in Betracht kommen.

§ 33. Sind versicherte Personen infolge des Unfalles getötet, so hat die Versicherungsanstalt sofort nach Abschluss der Erhebungen (§ 31) oder, falls der Tod erst später eintritt, sobald sie von demselben Kenntnls erlangt, die Feststellung der nach § 7 zu leistenden Entschädigung vorzunehmen.

Sind versicherte Personen infolge des Unfalles körperlich verletzt, so ist nach Ablauf von vier Wochen, nach dem Eintritte des Unfalles, die Feststellung der nach § 6 gebührenden Rente für diejenigen verletzten Personen vorzunehmen, welche zu dieser Zeit noch völlig oder teilweise erwerbsunfähig sind.

Für diejenigen verletzten Personen, welche sich nach Abauf von vier Wochen noch in ärztlicher Behandlung behufs Heilung der erlittenen Verletzungen befinden, ist die Feststellung zunächst auf die bis zur Beendigung des Heilverfahrens zu leistenden Rentenzahlungen zu be-

renty, jaką ma się płacić aż do ukończenia leczenia¹⁾, zresztą zaś dokonać ustalenia renty dopiero po ukończeniu leczenia.

§ 34. Domagający się wynagrodzenia szkody, dla których tego odszkodowania nie ustalono z urzędu, winni swoje roszczenie, unikając jego utraty, zgłosić we właściwym²⁾ Zakładzie ubezpieczenia przed upływem roku po zajściu wypadku.

Jeżeli zgłoszone roszczenie o wynagrodzenie szkody uznano za uzasadnione, należy natychmiast ustalić wysokość tego wynagrodzenia; w przeciwnym razie należy odrzucić roszczenie o wynagrodzenie szkody.

§ 35. Przedsiębiorcy są obowiązani dostarczyć Zakładowi ubezpieczenia na żądanie w ciągu ośmiu dni tych wykazów płac i pensyj osób, zabitych i uszkodzonych, jakoteż zatrudnionych w ich przedsiębiorstwach, jakich potrzeba dla obliczenia zarobku według § 6 ustęp 2 do 7³⁾.

§ 36. O ustaleniu wynagrodzenia szkody, przyznanego z urzędu lub wskutek zgłoszenia się osób, domagających się tego wynagrodzenia, Zakład ubezpieczenia winien wydać uprawnio-

schranken, im übrigen aber die Feststellung der Rente erst nach Beendigung des Heilverfahrens vorzunehmen.

§ 34. Entschädigungsansprecher, für welche die Entschädigung nicht von amtswegen festgestellt wurde, haben ihren Anspruch bei Vermeidung des Ausschlusses vor Ablauf eines Jahres nach dem Eintritte des Unfalles bei der betreffenden Versicherungsanstalt anzumelden.

Wird der angemeldete Entschädigungsanspruch als begründet anerkannt, so ist die Höhe der Entschädigung sofort festzustellen; im entgegen gesetzten Falle ist der Entschädigungsanspruch abzulehnen.

§ 35 Die Betriebsunternehmer sind verpflichtet, der Versicherungsanstalt über Aufforderung binnen acht Tagen über den Lohn und Gehalt der getöteten und verletzten, sowie der in ihren Betrieben beschäftigten Personen jene Nachweisungen zu liefern, welche zur Berechnung des Arbeitsverdienstes nach § 6, Absatz 2 bis 7, erforderlich sind.

§ 36. Über die Feststellung der von amtswegen, oder über Anmeldung der Entschädigungsansprecher zuerkannten Entschädigung hat die Versicherungsanstalt dem Entschädigungsberechtigten einen schriftli-

¹⁾ Wypłatę renty leczenia normują § 65 ustawy z dnia 30 marca 1888 austr. Dz. u. p. Nr. 33 i art. 7 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148 oraz § 42 statutu Zakładu.

²⁾ Słowo to wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy, już bezprzedmiotowe.

³⁾ Wobec obecnego brzmienia § 6 niniejszej ustawy należało zmienić cyfrę 7 na 6 już ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413.

nemu do wynagrodzenia rezolucją pisemną, z której winny być widoczne wysokość przyznanego wynagrodzenia szkody i sposób jego obliczenia. Przy wynagrodzeniach szkody dla uszkodzonych, którzy stali się niezdolnymi do zarobkowania, należy zwłaszcza podać, czy przyjęto całkowitą, czy częściową niezdolność do zarobkowania, a w tym ostatnim razie, w jakim stopniu.

Odmowy roszczenia o wynagrodzenie szkody dokonać należy tak samo pisemną rezolucją, której odpis przesyła Zakład ubezpieczenia od wypadków inspektorowi pracy oraz właściwej kasie chorych.

Do sposobu doręczania wspomnianych rezolucyj ma zastosowanie postanowienie § 25 ustęp 3.

Wypłata należności z tytułu wynagrodzenia szkody.

§ 37. Koszty pogrzebu (§ 7 punkt 1) należy wypłacać w ciągu tygodnia po ich ustaleniu.

Renty uszkodzonych i pozostałych rodzin należy wypłacać w ratach miesięcznych z góry za przedłożeniem potwierdzenia życia.

Statut winien zawierać stosowne przepisy, co do wymogów potwierdzenia życia, jakoteż co do sposobu wypłaty rent i kosztów pogrzebu¹⁾.

Renty dla więźniów stwierdza się według §§ 29 do 36 i wymierza według §§ 6 i 7; spoczywają one jednakowoż aż do czasu uwolnienia poszkodowanego z więzienia skutkiem ukończenia kary,

chen Bescheid zu erteilen, aus welchem die Hohe der zuerkannten Entschädigung und die Art ihrer Berechnung zu ersehen ist. Bei Entschädigungen für erwerbsunfähig gewordene Verletzte ist namentlich anzugeben, ob gänzliche oder teilweise Erwerbsunfähigkeit und im letzteren Falle, in welchem Masse die Erwerbsunfähigkeit angenommen wurde.

Ebenso hat die Ablehnung eines Entschädigungsanspruches durch schriftlichen Bescheid zu erfolgen.

§ 37. Die Kosten der Beerdigung (§ 7, Z. 1) sind eine Woche nach ihrer Feststellung zu zahlen.

Die Renten der Verletzten und der Hinterbliebenen sind gegen Beibringung der Lebensbestätigung in monatlichen Raten im voraus zu zahlen.

Über die Erfordernisse der Lebensbestätigung, sowie über die Art der Auszahlung der Renten und der Beerdigungskosten hat das Statut die erforderlichen Vorschriften zu enthalten.

¹⁾ Zobacz §§ 38 do 44 statutu Zakładu.

skutkiem amnestji lub z innych przyczyn, względnie aż do śmierci poszkodowanego więźnia¹⁾

Sąd rozjemczy.

§ 38. Dla Zakładu ubezpieczenia, zaprowadzonego w myśl ustawy niniejszej, ustanowione będą sądy rozjemcze, wyłącznie właściwe do orzekania o roszczeniach do wynagrodzenia szkody, przeciw Zakładowi ubezpieczenia podnoszonych, a przez tenże nie uznanych.

Siedzibę sądów rozjemczych oznacza Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości po wysłuchaniu opinji Zakładu ubezpieczenia od wypadków.

Sąd rozjemczy składa się ze stałego przewodniczącego, czterech asesorów i potrzebnych zastępców. Przewodniczącego i jego zastępcę mianuje Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej z grona państwowych urzędników sędziowskich. Z pomiędzy asesorów Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z interesowanymi Ministrami powołuje do sądu rozjemczego na określony czas dwóch, jako też ich zastępców, którzy wszyscy muszą być osobami, posiadającymi jakieś zawodowe wykształcenie. Jednego asesora i jego zastępcę wybierają przedsiębiorcy, podlegający obowiąz-

§ 38. Für jede in Gemässheit dieses Gesetzes errichtete Versicherungsanstalt wird an dem Sitze derselben ein Schiedsgericht errichtet, welches zur Entscheidung über die gegen die Versicherungsanstalt erhobenen, von derselben nicht anerkannten Entschädigungsansprüche ausschliesslich zuständig ist.

Das Schiedsgericht besteht aus einem ständigen Vorsitzenden, vier Beisitzern und den nötigen Stellvertretern. Der Vorsitzende und sein Stellvertreter wird vom Justizminister im Einvernehmen mit dem Minister des Innern aus der Zahl der richterlichen Staatsbeamten ernannt. Von den Beisitzern werden zwei, sowie ihre Stellvertreter, welche sämtlich technisch gebildete Personen sein müssen, von dem Minister des Innern im Einvernehmen mit den beteiligten Ministern in das Schiedsgericht auf bestimmte Zeit berufen. Ein Beisitzer und sein Stellvertreter wird von den versicherungspflichtigen Betriebsunternehmern, der letzte Beisitzer und sein Stellvertreter von den Versicherten gleichzeitig mit der

¹⁾ Ten ustęp dodano do § 37 jako ustęp czwarty mimo postanowienie art. 21 ustawy z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413, że „Do § 37 dodaje się nowy ustęp trzeci“, albowiem z samego powołanego tekstu (do § 37 dodaje się nowy) wynika, że ustawodawca wcale nie zamierzał skreślić któregoś z dawnych trzech ustępów § 37, i że tem samem, widocznie tylko przez przeoczenie, podał w powołanym art. 21 słowo „trzeci“ zamiast „czwarty“.

kowi ubezpieczenia, ostatniego asesora i jego zastępcę ubezpieczeni, równocześnie z wyborem do Zarządu (§ 12), a mianowicie na czas, przypadający na przeciąg jego urzędowania. Żaden członek sądu rozjemczego nie może należeć do Zarządu Zakładu ubezpieczenia ani zostawać w jego służbie.

Osobne rozporządzenie¹⁾ unormuje zresztą skład sądu rozjemczego, postępowanie przed nim, jakoteż ewentualne wynagrodzenie sędziów rozjemczych. Koszty, połączone z urządzeniem i czynnościami sądu rozjemczego ponosi Zakład ubezpieczenia.

Środki prawne lub skargi przeciw wyrokowi sądu rozjemczego nie są dopuszczalne.

Do wykonania wyroku sądu rozjemczego albo ugody, zawartej przed sądem rozjemczym, powołany jest właściwy sąd dłużnika.

Roszczeń o wynagrodzenie szkody przeciw Zakładowi ubezpieczenia należy, unikając ich utraty, dochodzić skargą przed sądem rozjemczym przed upływem roku od doręczenia skarżącemu rezolucji, określonej w § 36.

Zmiany w podstawach roszczenia o wynagrodzenie szkody.

§ 39. Jeżeli w stosunkach, miarodajnych dla ustalenia wynagrodzenia szkody, zajdzie istotna zmiana, Zakład ubezpie-

Wahl in den Vorstand (§ 12), und zwar für die mit der Funktionsdauer des letzteren zusammenfallende Zeit gewählt. Von den Mitgliedern des Schiedsgerichtes darf keines dem Vorstande der Versicherungsgesellschaft angehören oder in dem Dienste derselben stehen.

Im übrigen wird die Zusammensetzung des Schiedsgerichtes und das Verfahren vor demselben, sowie eine allfallige Entlohnung der Schiedsrichter im Verordnungswege geregelt. Die mit der Einrichtung und Gebarung des Schiedsgerichtes verbundenen Kosten sind von der Versicherungsanstalt zu tragen.

Rechtsmittel oder Klagen gegen das schiedsgerichtliche Erkenntnis sind nicht zulässig.

Zur Vollstreckung des schiedsgerichtlichen Erkenntnisses oder eines vor dem Schiedsgerichte geschlossenen Vergleiches ist das zuständige Gericht des Schuldners berufen.

Entschädigungsansprüche gegen die Versicherungsanstalt sind vor Ablauf eines Jahres von der Zustellung des im § 36 bezeichneten Bescheides an den Ansprecher bei Vermeidung des Ausschlusses mittelst Klage vor dem Schiedsgerichte zu erheben

§ 39. Tritt in den Verhältnissen, welche für die Feststellung der Entschädigung massgebend waren, eine wesentliche Veränderung ein, so

¹⁾ Zobacz rozporządzenie z dnia 28 maja 1923 Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 749.

czenia może, na wniosek lub z urzędu, dokonać innego jego ustalenia.

Jeżeli uszkodzony na ciele, dla którego ustalono wynagrodzenie szkody na podstawie § 6, zmarł wskutek uszkodzenia, wówczas roszczenie o przyznanie wynagrodzenia szkody pozostałej rodzinie, o ile ustalenia jego nie dokonano z urzędu, musi się, celem uniknięcia jego utraty, zgłosić w Zakładzie ubezpieczenia przed upływem roku od śmierci uszkodzonego.

Podwyższenia ustalonej renty można żądać tylko za czas od zgłoszenia wyższego roszczenia.

Zmniejszenie lub zastanowienie ustalonej renty obowiązuje od dnia, w którym rezolucję (§ 36), orzekającą o tem, doręczono uprawnionemu do wynagrodzenia szkody. Skarga, wniesiona przeciw temu orzeczeniu do Sądu rozjemczego (§ 38), nie ma skutku odraczającego.

Zresztą do postępowania w powyższych przypadkach stosują się analogicznie §§ 32, 34 ustęp 2, 35, 36 i 38.

§ 40. Jeżeli robotnik lub urzędnik, dotknięty wypadkiem w przedsiębiorstwie, któremu w myśl § 6 ustęp 8¹⁾ lit. a, przyznano

kann eine anderweitige Feststellung derselben seitens der Versicherungsanstalt auf Antrag oder von amtswegen erfolgen.

Ist der körperlich Verletzte, für welchen eine Entschädigung auf Grund des § 6 festgestellt war, infolge der Verletzung gestorben, so muss die Anmeldung des Anspruches auf Gewährung einer Entschädigung für die Hinterbliebenen, falls deren Feststellung nicht von amtswegen erfolgt ist, bei Vermeidung des Ausschlusses vor Ablauf eines Jahres nach dem Tode des Verletzten bei der Versicherungsanstalt erfolgen.

Eine Erhöhung der festgestellten Rente kann nur für die Zeit nach Anmeldung des höheren Anspruches gefordert werden.

Eine Minderung oder Aufhebung der festgestellten Rente tritt von dem Tage ab in Wirksamkeit, an welchem der dieselbe aussprechende Bescheid (§ 36) dem Entschädigungsberechtigten zugestellt ist. Die gegen diesen Bescheid bei dem Schiedsgerichte erhobene Klage (§ 38) hat keine aufschiebende Wirkung.

Im übrigen finden auf das Verfahren in den vorstehenden Fällen die §§ 32, 34 Absatz 2, 35, 36 und 38 sinngemässe Anwendung.

§ 40. Tritt ein durch einen Betriebsunfall betroffener Arbeiter oder Betriebsbeamter, welchem in Gemässheit des § 6, Absatz 8, lit. a)

¹⁾ Wobec obecnego brzmienia § 6 niniejszej ustawy należało zmienić cyfrę 8 na 7 już ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413

rentę w wysokości 60% rocznego zarobku¹⁾, u swego dotychczasowego lub u innego pracodawcy wstąpi na nowo do pracy, odpowiedniej stanowi jego zdrowia, wówczas ze względu na płacę lub pensję, za to mu przyrzeczoną, może nastąpić w myśl § 39 ustęp 1, czasowe, całkowite lub częściowe wstrzymanie przyznanej mu renty. Jeżeli w takim przypadku płaca lub pensja, przyrzeczona takiemu robotnikowi lub urzędnikowi, wynosi co najmniej 80% rocznego zarobku, przyjętego za podstawę obliczenia renty, Zakład ubezpieczenia winien zwrócić obecnemu pracodawcy przez czas nowego stosunku służbowego połowę kwoty, oszczędzonej przez całkowite lub częściowe wstrzymanie renty.

Zrzeczenie się renty z tytułu wynagrodzenia szkody.

§ 41. Umowa, zawarta pomiędzy Zakładem ubezpieczenia a uprawnionym do pobierania renty, mocą której, za zrzeczeniem się renty lub jej części, ma się wypłacić w kapitale całkowitą lub częściową wartość renty w danym czasie, obowiązuje prawie tylko wtedy, jeżeli na zawarcie tej umowy zgodziła się gmina, obowiązana do zaopatrzenia uprawnionego w razie jego zubożenia.

eine Rente von 60 Prozent des Jahresarbeitsverdienstes zuerkannt wurde, bei seinem bisherigen oder bei einem anderen Arbeitgeber wieder in eine seinem Zustande angemessene Beschäftigung, so kann mit Rücksicht auf den ihm hiefür gewährten Lohn oder Gehalt in Gemässheit des § 39, Absatz 1, die zeitweilige, gänzliche oder teilweise Einstellung der ihm zuerkannten Rente erfolgen. Wenn in einem solchen Falle der dem betreffenden Arbeiter oder Betriebsbeamten gewährte Lohn oder Gehalt mindestens 80 Prozent des bei der Berechnung seiner Rente zugrunde gelegten Jahresarbeitsverdienstes beträgt, so ist die Versicherungsanstalt verpflichtet, dem nunmehrigen Arbeitgeber für die Dauer des neuen Dienstesverhältnisses die Hälfte des durch die gänzliche oder teilweise Einstellung der Rente in Ersparung gekommenen Betrages zu vergüten.

§ 41. Ein Übereinkommen zwischen der Versicherungsanstalt und einem zum Bezuge einer Rente Berechtigten, wonach gegen Verzichtleistung auf die Rente oder einen Teil derselben der derzeitige Rentenwert ganz oder teilweise in Kapital ausgezahlt werden soll, ist nur dann rechtsverbindlich, wenn diesem Übereinkommen die zur Armenversorgung des Bezugsberechtigten verpflichtete Gemeinde zugestimmt hat.

¹⁾ Słowa „w wysokości 60% rocznego zarobku“ należało było zmienić już ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363 na „w wysokości dwóch trzecich rocznego zarobku“ a to z uwagi na zmianę tekstu § 6, dokonaną tą ustawą.

Cudzoziemcy, uprawnieni do poboru wynagrodzenia szkody.

§ 42¹⁾. *Cudzoziemiec, przebywający w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, traktowany będzie na równi z obywatelem polskim, o ile obywatelom polsktm w państwie ojczystem cudzoziemca na podstawie tam obowiązujących ustaw o ubezpieczeniu przysługują jednakowe prawa z obywatelami danego państwa.*

Jeśli cudzoziemiec opuści granicę Rzeczypospolitej Polskiej, pobiera nadal rentę, o ile ma zastosowanie zasada wzajemności względem obywateli polskich, w przeciwnym razie renta spoczywa.

Niedopuszczalność egzekucji na należnościach z tytułu wynagrodzenia szkody.

§ 43. Pretensje przeciw Zakładowi ubezpieczenia, przysługujące uprawnionemu do wynagrodzenia szkody na podstawie niniejszej ustawy, nie podlegają ani egzekucji ani środkom zabezpieczenia. Wyjątek od tego stanowią tylko ustawowe pretensje przeciw uprawnionemu do wynagrodzenia szkody o świadczenia na utrzymanie.

Jak egzekucja i środki zabezpieczenia nie są dopuszczalne, tak samo nie ma prawnego skutku i wszelkie rozporządzenie, wyżej określone, pretensjami, przysługującymi uprawnionemu do wynagrodzenia szkody, w drodze cesji, przekazu, zastawu lub innej czynności prawnej.

§ 42. Ist der Berechtigte ein Ausländer und hält sich derselbe dauernd im Auslande auf, so ist die Versicherungsanstalt berechtigt, denselben für seinen Rentenanspruch mit einem nach den Verhältnissen des Falles zu bemessenden Kapitalsbetrage abzufinden.

Diese Bestimmung findet auf Angehörige der Länder der ungarischen Krone keine Anwendung, wenn in diesen Ländern durch eine analoge Gesetzgebung die gleich günstige Behandlung österreichischer Staatsangehöriger anerkannt wird.

§ 43. Die dem Entschädigungsberechtigten auf Grund dieses Gesetzes zustehenden Forderungen gegen die Versicherungsanstalt können weder in Exekution gezogen, noch durch Sicherungsmassregeln getroffen werden. Eine Ausnahme hievon besteht nur zu Gunsten der gegen den Entschädigungsberechtigten nach dem Gesetze bestehenden Forderungen zur Leistung des Unterhaltes.

Soweit Exekution und Sicherungsmassregeln nicht zulässig sind, ist auch jede Verfügung über die dem Entschädigungsberechtigten zustehenden, oben bezeichneten Forderungen durch Zession, Anweisung, Verpfändung oder durch ein anderes Rechtsgeschäft ohne rechtliche Wirkung.

¹⁾ Wobec ustawy z dnia 6 lipca 1923 Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 587 § ten stracił moc obowiązującą z dniem 30 lipca 1923 roku.

Wykluczenie umów.

§ 44. Zakłady¹⁾ ubezpieczenia nie mają prawa w umowach (regulaminach) wykluczać lub ograniczać z góry dla swojej korzyści stosowanie postanowień niniejszej ustawy. Postanowienia umowy, sprzeciwiające się temu zakazowi, nie mają prawnego skutku.

Odpowiedzialność przedsiębiorców i trzecich osób za wypadki.

§ 45. Przedsiębiorca (§ 11) jest obowiązany zwrócić Zakładowi ubezpieczenia stratę z tytułu wszelkich wynagrodzeń szkody, jakie ten musi świadczyć na podstawie niniejszej ustawy, jeżeli wypadek spowodował rozmyślnie lub przez ciężkie zawińnienie on sam, lub, w razie jego niezdolności do działania, jego ustawowy zastępca.

W równy sposób odpowiada spółka akcyjna, towarzystwo zarobkowe i gospodarcze lub inne stowarzyszenie, jeżeli członek zarządu lub likwidator, jakoteż spółka handlowa, jeżeli spółnik, uprawniony do zastępstwa, lub likwidator spowodował wypadek rozmyślnie lub przez ciężkie zawińnienie.

W przypadkach, wyżej określonych, Zakład ubezpieczenia może żądać zamiast renty jej wartości kapitałowej, którą należy

§ 44. Die Versicherungsanstalten sind nicht berechtigt, die Anwendung der Bestimmungen dieses Gesetzes zu ihrem Vortheile durch Verträge (Reglements) im voraus auszuschliessen oder zu beschränken. Vertragsbestimmungen, welche diesem Verbote zuwiderlaufen, sind ohne rechtliche Wirkung.

§ 45. Der Betriebsunternehmer (§ 11) ist verpflichtet, wenn er oder im Falle seiner Handlungsunfähigkeit sein gesetzlicher Vertreter den Unfall vorsätzlich oder durch grobes Verschulden herbeigeführt hat, die Versicherungsanstalt für alle von derselben auf Grund dieses Gesetzes zu leistenden Entschädigungen schadlos zu halten.

In gleicher Weise haftet eine Aktiengesellschaft, eine Erwerbs- und Wirtschaftsgenossenschaft oder ein anderer Verein, wenn ein Mitglied des Vorstandes oder ein Liquidator, sowie eine Handelsgesellschaft, wenn ein zur Geschäftsführung berechtigter Gesellschafter oder ein Liquidator den Unfall vorsätzlich oder durch grobes Verschulden herbeigeführt hat.

Als Ersatz für die Rente kann die Versicherungsanstalt in den vorstehend bezeichneten Fällen deren Kapitalwert fordern, welcher nach

¹⁾ Liczba mnoga wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy już niewłaściwa,

obliczać według zasad, obowiązujących w gospodarce Zakładu ubezpieczenia.

Pretensja Zakładu ubezpieczenia z tytułu zwrotu przedawnia się w trzech latach, licząc od dnia wypadku.

§ 46. Ubezpieczony lub rodzina, pozostała po nim, są uprawnieni dochodzić roszczenia o wynagrodzenie szkody przeciw przedsiębiorcy tylko w tym przypadku, jeżeli wypadek spowodowała rozmyślnie jedna z osób, wymienionych w § 45 ustęp 1 i 2.

W przypadku takim ogranicza się roszczenie do kwoty, o którą wynagrodzenie szkody, należące się uprawnionemu według obowiązujących przepisów ustawowych, przewyższa owo, do jakiego ma on prawo według niniejszej ustawy.

§ 47. Odpowiedzialność pełnomocników lub zastępców przedsiębiorcy, jego dozorców przedsiębiorstwa lub dozorców robotników, jakoteż innych osób, które spowodowały wypadek rozmyślnie lub przez zawinienie, ocenia się według obowiązujących przepisów ustawowych.

Roszczenie o wynagrodzenie szkody, wynikające z tej odpowiedzialności, przysługuje jednak wówczas, gdy Zakład ubezpieczenia winien wynagrodzić szkodę na zasadzie niniejszej ustawy,

den für die Gebarung der Versicherungsanstalt geltenden Grundlagen zu berechnen ist.

Der Ersatzanspruch der Versicherungsanstalt verjährt in drei Jahren vom Tage des Unfalles an gerechnet.

§ 46. Der Versicherte oder dessen Hinterbliebene sind nur in dem Falle berechtigt gegen den Betriebsunternehmer einen Anspruch auf Schadenersatz geltend zu machen, wenn der Betriebsunfall von einer der im § 45, Absatz 1 und 2, bezeichneten Personen vorsätzlich herbeigeführt wurde.

In einem solchen Falle beschränkt sich der Anspruch auf den Betrag, um welchen die dem Berechtigten nach den bestehenden gesetzlichen Vorschriften gebührende Entschädigung (§§ 1325 bis 1327 des allgemeinen bürgerlichen Gesetzbuches) diejenige übersteigt, auf welche er nach diesem Gesetze Anspruch hat.

§ 47. Die Haftung der Bevollmächtigten oder Repräsentanten des Betriebsunternehmers, seiner Betriebs- oder Arbeiteraufseher, sowie anderer Personen, welche den Unfall vorsätzlich herbeigeführt oder durch ein Verschulden veranlasst haben, bestimmt sich nach den bestehenden gesetzlichen Vorschriften.

Der aus dieser Haftung entspringende Entschädigungsanspruch steht jedoch insoweit, als die Versicherungsanstalt auf Grund dieses Gesetzes zum Schadenersatz verpflichtet ist, allein der Versicherungsanstalt, und

wyłącznie Zakładowi ubezpieczenia, a ubezpieczonemu względnie rodzinie pozostajej po nim, tylko co do tej kwoty, o którą wynagrodzenie szkody, należące się według obowiązujących przepisów ustawowych, przewyższa to, co według niniejszej ustawy Zakład ubezpieczenia ma świadczyć, jako wynagrodzenie szkody.

Nadzór państwowy.

§ 48. Nadzór państwowy nad Zakładami¹⁾ ubezpieczenia, urządzonymi w myśl niniejszej ustawy, sprawuje władza *administracyjna II instancji*, w której okręgu administracyjnym znajduje się siedziba odnośnego²⁾ Zakładu ubezpieczenia i *Minister Pracy i Opieki Społecznej*. *Minister Pracy i Opieki Społecznej* jest także kompetentny do udzielania przyzwolenia państwowego w tych przypadkach, w których potrzeba go według niniejszej ustawy.

Rada przyboczna ubezpieczeniowa.

§ 49. Do wspierania *Ministra Pracy i Opieki Społecznej* w działalności, zastrzeżonej mu niniejszą ustawą, tworzy się ze specjalistów w dziedzinie przemysłu i przedsiębiorstw rolnych i leśnych, określonych w § 1 ustęp 3 punkt 2³⁾), techniki prze-

nur bezüglich jenes Betrages, um welchen die nach den bestehenden gesetzlichen Vorschriften gebührende Entschädigung dasjenige übersteigt, was nach diesem Gesetze von der Versicherungsanstalt als Schadenersatz zu leisten ist, dem Versicherten, beziehungsweise dessen Hinterbliebenen zu.

§ 48. Die staatliche Aufsicht über die in Gemässheit dieses Gesetzes errichteten Versicherungsanstalten wird von der politischen Landesbehörde, in deren Verwaltungsgebiet der Sitz der betreffenden Versicherungsanstalt gelegen ist, und dem Minister des Innern ausgeübt. Der Minister des Innern ist auch berufen, die staatliche Genehmigung in jenen Fällen zu erteilen, in welchen sie nach diesem Gesetze erforderlich ist.

§ 49. Zur Unterstützung des Ministers des Innern bei der ihm nach diesem Gesetze vorbehaltenen Wirksamkeit wird ein Beirat aus Fachmännern, welche dem Gebiete der Industrie und der im § 1, Absatz 3, Z. 2, bezeichneten land- und forstwirtschaftlichen Betriebe, der indu-

¹⁾ Liczba mnoga wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy już niewłaściwa.

²⁾ Słowo to wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy już bezprzedmiotowe.

³⁾ Tekst niniejszy wobec obecnego brzmienia powołanego § już niewłaściwy.

mysłowej i ubezpieczeniowej Radę przyboczną, której skład i zakres działania określi osobny regulamin, wydany w drodze rozporządzenia¹⁾. Wysłuchania tej Rady przybocznej wymaga się zwłaszcza:

1. Przed ustanowieniem i zmianą okręgów Zakładów ubezpieczenia, jakoteż przed złączeniem i rozdziałem takich Zakładów (§ 9)²⁾;
2. przed wydaniem rozporządzenia w sprawie wzoru statutu Zakładów³⁾ ubezpieczenia (§ 13);
3. przed wydaniem rozporządzeń w sprawie przydzielenia przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, do kategorii niebezpieczeństwa i ustalenia klas procentowych w obrębie kategorii niebezpieczeństwa (§ 14);
4. przed każdym wydatkiem z wspólnego funduszu rezerwowego (§ 15)²⁾;
5. przed ustanowieniem taryfy na pierwszy rok czynności (§ 16 ustęp 3) i
6. przed zarządzeniem podwyższenia lub niżenia taryfy któregośkolwiek⁴⁾ Zakładu ubezpieczenia (§ 16 ustęp 4).

striellen und der Versicherungstechnik angehören, gebildet, dessen Zusammensetzung und Wirkungskreis durch ein besonderes, im Verordnungswege zu erlassendes Reglement bestimmt wird. Die Anhörung dieses Beirates ist namentlich erforderlich:

1. Vor der Festsetzung und Änderung der Bezirke der Versicherungsanstalten, sowie vor der Vereinigung und Teilung solcher Anstalten (§ 9);
2. vor Erlassung der Verordnung über das Musterstatut für die Versicherungsanstalten (§ 13);
3. vor Erlassung der Verordnungen über die Einteilung der versicherungspflichtigen Betriebe in Gefahrenklassen und die Feststellung der Prozentsätze innerhalb der Gefahrenklassen (§ 14);
4. vor jeder Verwendung aus dem gemeinsamen Reservefond (§ 15);
5. vor der Festsetzung des Tarifes für das erste Betriebsjahr (§ 16, Absatz 3) und
6. vor der Anordnung einer Erhöhung oder Herabsetzung des Tarifes einer Versicherungsanstalt (§ 16, Absatz 4).

¹⁾ Rozporządzenie z dnia 30 marca 1888 austr. Dz. u. p. Nr. 34 i z dnia 5 lipca 1907 austr. Dz. u. p. Nr. 160.

²⁾ Tekst niniejszy wobec obecnego brzmienia powołanego § już niewłaściwy.

³⁾ Liczba mnoga wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy już niewłaściwa.

⁴⁾ Słowo to wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy już bezprzedmiotowe.

Współdziałanie władz administracyjnych.

§ 50. Władze *administracyjne* są obowiązane czynić w miarę wykonalności zadosyć, skierowanym do nich, prośbom Zakładów¹⁾ ubezpieczenia, które ma się urządzić w myśl niniejszej ustawy, Zakłady¹⁾ te wspierać i przysyłać im nawet bez prośby wszelkie wiadomości, które mogą być ważne dla ich działalności.

Zakłady¹⁾ ubezpieczenia nie mają prawa korzystać z zastępstwa prokuratorji skarbu²⁾.

Postanowienia karne.

§ 51. Jeżeli doniesienia, które należy robić według §§ 18, 19 i 27, obliczenia, których należy dostarczać Zakładowi ubezpieczenia według §§ 21 i 27 i wykazy, których należy dostarczać według § 35, zawierają nieprawdziwe istotne szczegóły, przedsiębiorca, który zrobił te doniesienia albo dostarczył tych obliczeń lub wykazów, o ile nie zachodzi istota czynu, karanego według powszechnych ustaw karnych, ulega karze grzywny *od dwustu do dwudziestu tysięcy marek polskich*³⁾, a w razie niemożności ściągnięcia, aresztu od jednego dnia do trzech miesięcy.

§ 50. Die politischen Behörden sind verpflichtet, den an sie gerichteten Ersuchen der in Gemässheit dieses Gesetzes zu errichtenden Versicherungsanstalten nach Tunlichkeit zu entsprechen, diesen Anstalten ihre Unterstützung angedeihen und ihnen auch unaufgefordert alle Mitteilungen zukommen zu lassen, welche für den Geschäftsbetrieb derselben von Wichtigkeit sein können.

Die Versicherungsanstalten sind nicht berechtigt, die Vertretung durch die Finanzprokurator in Anspruch zu nehmen.

§ 51. Wenn die nach den §§ 18, 19 und 27 zu erstattenden Anzeigen, die nach den §§ 21 und 27 der Versicherungsanstalt zu liefernden Berechnungen oder die nach § 35 zu liefernden Nachweisungen unwahre tatsächliche Angaben enthalten, so wird der Betriebsunternehmer, welcher diese Anzeigen erstattet oder diese Berechnungen oder Nachweisungen geliefert hat, sofern nicht der Tatbestand einer nach den allgemeinen Strafgesetzen zu bestrafenden Handlung vorliegt, mit Geld von zehn bis tausend Kronen und im Nichteinbringungsfalle mit Arrest von einem Tage bis zu drei Monaten bestraft.

¹⁾ Liczba mnoga wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy już niewłaściwa.

²⁾ Obecnie Prokuratorja Generalna R. P.

³⁾ Rozporządzenie (ustęp 1 § 19, ustęp 1 § 22 i ustęp 1 § 25) Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89, obowiązujące od dnia 1 lutego 1924 r., ustala granice tej grzywny, jako unormowane dopiero ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413, na kwotę od jednego do stu złotych.

§ 52. Przedsiębiorcy, którzy we właściwym czasie nie dopełnili powinności zrobienia doniesień, dostarczenia obliczeń lub wykazów albo przedłożenia zapisków, ciężącej na nich według §§ 18, 19, 21, 23, 27 i 35, ulegają karze grzywny *od stu do czterech tysięcy marek polskich*¹⁾, a w razie niemożności ściągnięcia, aresztu do 20 dni.

To samo tyczy się obowiązanego do zrobienia doniesienia, określonego w § 29, który nie zrobił go we właściwym czasie.

§ 53. Jeżeli przedsiębiorstwo, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, prowadzi nie sam przedsiębiorca, lecz jego zastępca (kierownik), należy nałożyć na tego ostatniego kary, określone w §§ 51 i 52 ustęp 1. Jednak i w tym razie przedsiębiorca odpowiada za nałożone grzywny.

§ 54. Karanie przekroczeń ustawy, określonych w §§ 51 i 52, należy do władz *administracyjnych*.

Grzywny wpływają do funduszu rezerwowego odnośnego²⁾ Zakładu ubezpieczenia.

§ 52. Betriebsunternehmer, welche einer der ihnen nach den §§ 18, 19, 21, 23, 27 und 35 obliegenden Verpflichtungen zur Erstattung von Anzeigen, zur Lieferung von Berechnungen oder Nachweisungen oder zur Vorlage von Aufschreibungen nicht rechtzeitig nachgekommen sind, werden mit Geld bis zweihundert Kronen und im Nichteinbringungsfalle mit Arrest bis zu 20 Tagen bestraft.

Das Gleiche gilt von dem zur Erstattung der im § 29 bezeichneten Anzeige Verpflichteten, welcher dieselbe nicht rechtzeitig erstattet hat.

§ 53. Wird ein versicherungspflichtiger Betrieb nicht von dem Betriebsunternehmer selbst, sondern durch einen Stellvertreter (Geschäftsführer) betrieben, so sind die in den §§ 51 und 52, Absatz 1, bezeichneten Strafen gegen den letzteren zu verhängen. Der Betriebsunternehmer haftet jedoch auch in diesem Falle für die verhängten Geldstrafen.

§ 54. Die Bestrafung der in den §§ 51 und 52 bezeichneten Gesetzesübertretungen steht den politischen Behörden zu.

Die Geldstrafen fließen in den Reservefond der betreffenden Versicherungsanstalt.

¹⁾ Postanowienia rozporządzenia Rady Ministrów, powołane w uwadze 3 na stronie poprzedniej, ustalają od 1 lutego 1924 granice tej grzywny, jako unormowane dopiero ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413, na kwotę od pięćdziesiąt groszy do dwudziestu złotych.

²⁾ Słowo to wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy już bezprzedmiotowe.

Rekursy.

§ 55. O ile niniejsza ustawa nie przewiduje czegoś innego, należy rekursy przeciw orzeczeniom władz *administracyjnych*, podlegającym tokowi instancji, wnosić w ciągu 14 dni od doręczenia orzeczenia, objętego zażaleniem, do tej władzy, która orzekła w pierwszej instancji¹⁾.

Zwolnienie od należności i opłat stemplowych.

§ 56. Wszelkie czynności i pisma urzędowe, potrzebne do uzasadnienia i rozwikłania stosunków prawnych między Zakładami²⁾ ubezpieczenia z jednej strony a przedsiębiorcami, podlegającymi obowiązkowi ubezpieczenia, lub ubezpieczonymi z drugiej strony, są wolne od należności i opłat stemplowych.

Zakład ubezpieczenia od wypadków wolny jest od podatku zarobkowego i dochodowego, księgi Zakładu wolne są od opłaty stemplowej.

Opłat za ubezpieczenie, które przedsiębiorcy mają uiszczać, nie należy włączać do podstawy opodatkowania odnośnych przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia.

§ 55. Sofern in diesem Gesetze nicht etwas anderes vorgesehen ist, sind Rekurse gegen Entscheidungen der politischen Behörden, welche einem Rechtszuge unterliegen, binnen 14 Tagen nach Zustellung der in Beschwerde gezogenen Entscheidung bei jener Behörde zu überreichen, welche in erster Instanz entschieden hat.

§ 56. Alle zur Begründung und Abwicklung der Rechtsverhältnisse zwischen den Versicherungsanstalten einerseits und den versicherungspflichtigen Betriebsunternehmern oder den Versicherten andererseits erforderlichen Verhandlungen und Urkunden sind gebühren- und stempelfrei.

Auf die nach diesem Gesetze errichteten Versicherungsanstalten finden die Bestimmungen des Gesetzes vom 15 April 1885, R. G. Bl. Nr. 51, Anwendung.

Die von den Betriebsunternehmern zu entrichtenden Versicherungsbeiträge sind in die Besteuerungsgrundlage für die betreffenden versicherungspflichtigen Betriebe nicht einzubeziehen.

¹⁾ Termin 14 dniowy i sposób wnoszenia rekursów, ustalony w niniejszym §, jest zgodny z przepisem art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1923 Dz. U. R. P. Nr. 91 poz. 712 o środkach prawnych od orzeczeń władz administracyjnych, dotyczącej się wszelkich orzeczeń i zarządzeń tych władz, prócz (art. 8 powołanej ustawy z 1923 r.) orzeczeń, wydanych w postępowaniu karno-administracyjnym.

²⁾ Liczba mnoga wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy już niewłaściwa.

Wyłączone przedsiębiorstwa. Zawodowe zakłady ubezpieczenia.

§ 57¹⁾. Jeżeli przy przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązкови ubezpieczenia, istnieje instytucja, którego statut za przyzwoleniem państwowem ubezpiecza osoby, zatrudnione w tem przedsiębiorstwie, określone w § 1, przeciw następstwom wypadków zdarzających się w przedsiębiorstwie, co najmniej w takim wymiarze, jak postanowienia niniejszej ustawy, i jeżeli przedsiębiorca uiszcza temu instytucji co najmniej tak wysokie opłaty, jakie według niniejszej ustawy musiałby uiszczać za ubezpieczenie od wypadków, jest on uprawniony żądać, by przedsiębiorstwa nie włączać do Zakładów²⁾ ubezpieczenia, które ma się urządzić w myśl § 9.

Sprawę tego żądania rozstrzyga *Minister Pracy i Opieki Społecznej* po uprzedniej rewizji odnośnego instytucji. Żądanie należy odrzucić, jeżeli stan majątkowy lub sposób prowadzenia

§ 57. Wenn bei einer versicherungspflichtigen Unternehmung ein Institut besteht, durch dessen staatlich genehmigte Statuten die in dieser Unternehmung beschäftigten, im § 1 bezeichneten Personen gegen die Folgen der beim Betriebe sich ereignenden Unfälle mindestens in gleichem Masse versichert sind wie nach den Bestimmungen dieses Gesetzes, und wenn der Betriebsunternehmer zu diesem Institute mindestens gleich hohe Beiträge leistet, als er nach diesem Gesetze zum Zwecke der Unfallversicherung zu leisten hätte, so ist derselbe berechtigt zu begehren, dass die Unternehmung nicht in die nach § 9 zu errichtenden Versicherungsanstalten einbezogen werde.

Über dieses Begehren entscheidet der Minister des Innern nach vorhergegangener Untersuchung des betreffenden Institutes. Das Begehren ist abzuweisen, wenn der Vermögensstand oder die Geschäftsgebarung

¹⁾ Wyrok c. k. Trybunału administracyjnego we Wieduiu z dnia 30 września 1892 L. 2.962 orzeka, że postanowienia § 57, które, jako wyjątkowe postanowienia, należy ściśle interpretować, tyczą się tylko instytucji, istniejących przy przedsiębiorstwach już w chwili wejścia w życie ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888, i że przedsiębiorcom przedsiębiorstw, posiadających takie instytucje, o ile te instytucje czynią zadosyć warunkom, określonym w § 57, postanowienia § 57 przyznały prawo domagania się, by ich przedsiębiorstwa nie włączać do Zakładu ubezpieczenia od wypadków. Jeżeli natomiast jeden przedsiębiorca urządzi taki instytucj po tym terminie, nie przysłuza mu żadne prawo domagania się, by przedsiębiorstwo jego wyłączyć z Zakładu ubezpieczenia od wypadków, albowiem przepisy § 58 niniejszej ustawy decyżę w sprawie uznania podobnych instytucji, urządzonych po tym terminie, i to tylko przez większą ilość przedsiębiorców, za instytucje zastępcze, pozostawiają swobodnej ocenie Ministra spraw wewnętrznych, obecnie Pracy i Opieki Społecznej.

²⁾ Liczba mnoga wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy już niewłaściwa.

instytutu nie dają pełnej gwarancji dopełnienia, ciężących na nim, zobowiązań względem ubezpieczonych.

§ 58¹⁾). Jeżeli większa ilość przedsiębiorców przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, (bez względu czy znajdują się one w okręgu tego samego lub kilku Zakładów ubezpieczenia²⁾), połączy się w tym celu, by ubezpieczenie od wypadków, przepisane w niniejszej ustawie, przeprowadzać samodzielnie przez urządzenie osobnego zakładu ubezpieczenia, *Minister Pracy i Opieki Społecznej* może na to pozwolić po wysłuchaniu odnośnych Zakładów³⁾ ubezpieczenia jakoteż Rady przybocznej, określonej w § 49, w razie spełnienia się następujących warunków:

1. jeżeli projekt statutu, który należy przedłożyć, zawiera postanowienie, że osoby, zatrudnione w odnośnych przedsiębiorstwach, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, ubezpiecza się przeciw następstwom wypadków, zdarzających się w przedsiębiorstwie, co najmniej w takim wymiarze, jak postanowienia niniejszej ustawy, (i że pociąga się je za to do opłat w wymiarze nie wyższym, niż dozwala niniejsza ustawa⁴⁾);

des Institutes nicht volle Sicherheit für die Erfüllung der demselben gegen die Versicherten obliegenden Verpflichtungen gewähren.

§ 58. Wenn eine grössere Anzahl von Unternehmern versicherungspflichtiger Betriebe, gleichviel ob dieselben dem Bezirke einer und derselben oder mehrerer Versicherungsanstalten angehören, sich zu dem Zwecke vereinigen, um die in diesem Gesetze vorgeschriebene Unfallversicherung durch Errichtung einer besonderen Versicherungsanstalt selbst zu bewirken, so kann die Bewilligung hiezu von dem Minister des Innern nach Anhörung der betreffenden Versicherungsanstalten, sowie des im § 49 bezeichneten Beirates beim Eintritte nachstehender Voraussetzungen erteilt werden:

1. wenn der vorzulegende Statutenentwurf die Bestimmung enthält, dass die in den betreffenden Betrieben beschäftigten versicherungspflichtigen Personen gegen die Folgen der beim Betriebe sich ereignenden Unfälle mindestens in gleichem Masse versichert sind, wie nach den Bestimmungen dieses Gesetzes und zur Beitragsleistung hierfür nicht in höherem Masse herangezogen werden als es nach diesem Gesetze gestattet ist;

¹⁾ Zobacz uwagę 1 na stronie poprzedniej.

²⁾ Słowa, ujęte w nawias, wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy już bezprzedmiotowe.

³⁾ Liczba mnoga wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy już niewłaściwa.

⁴⁾ Słowa, ujęte w nawias, wobec obecnego brzmienia § 17 niniejszej ustawy, ustalonego jeszcze ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363, należało już w 1917 r. zastąpić słowami „i to bez żadnej opłaty ze strony ubezpieczonych“.

2. jeżeli wyłączenie przedsiębiorstw patentów z odnośnych Zakładów¹⁾ ubezpieczenia nie zagraża trwałej sprawności tych ostatnich;
3. jeżeli nowy zakład ubezpieczenia, który petenci mają założyć, rokuje pod każdym względem pełną gwarancję dopełnienia, ciężących na nim, zobowiązań względem ubezpieczonych.

Stosowne postanowienia o organizacji i wewnątrzem urzędzeniu, jakoteż o sposobie prowadzenia takiego, mającego się nowo założyć, zakładu ubezpieczenia, ma zawierać jego statut, podlegający państwowemu przyzwoleniu, przyczem należy zastosować analogicznie odnośne postanowienia niniejszej ustawy. *Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej* zastrzega się prawo zezwalać w tym względzie na wyjątki, uzasadnione szczególnymi stosunkami.

§ 59. Instytuty, określone w § 57, i zakłady ubezpieczenia, założone w myśl § 58, podlegają państwowemu nadzorowi. Jeżeli przy późniejszej rewizji takiego instytutu, określonego w §§ 57 i 58, okaże się, że wobec swego stanu majątkowego lub sposobu prowadzenia nie daje on już pełnej gwarancji dopełnienia, ciężących na nim, zobowiązań względem ubezpieczo-

2. wenn durch die Ausscheidung der Betriebe der Gesuchsteller aus dem Verbands der betreffenden Versicherungsanstalten die dauernde Leistungsfähigkeit dieser letzteren nicht gefährdet erscheint;
3. wenn die von den Gesuchstellern zu gründende neue Versicherungsanstalt in jeder Hinsicht volle Sicherheit für die Erfüllung der ihr gegen die Versicherten obliegenden Verpflichtungen erwarten lässt.

Über die Organisation und innere Einrichtung, sowie über die Geschäftsgebarung einer solchen neu zu gründenden Versicherungsanstalt hat das der staatlichen Genehmigung unterliegende Statut derselben die erforderlichen Bestimmungen zu enthalten, und sind hiebei die bezüglichlichen Bestimmungen dieses Gesetzes zur sinngemässen Anwendung zu bringen. Dem Minister des Innern bleibt jedoch vorbehalten, in dieser Hinsicht die durch die besonderen Verhältnisse begründeten Abweichungen zu gestatten.

§ 59. Die im § 57 bezeichneten Institute und die in Gemässheit des § 58 gegründeten Versicherungsanstalten unterliegen der staatlichen Aufsicht. Ergibt sich bei einer späteren Untersuchung eines solchen in den §§ 57 und 58 bezeichneten Institutes, dass es nach seinem Vermögensstande oder seiner Geschäftsgebarung nicht mehr volle Sicherheit für die Erfüllung der demselben gegen die Versicherten obliegenden

¹⁾ Liczba mnoga wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy już niewłaściwa.

nych, *Minister Pracy i Opieki Społecznej* jest uprawniony zarządzić włączenie odnośnych przedsiębiorstw do Zakładu ubezpieczenia danego okręgu¹⁾.

W razie wypadku instytucy, określone w §§ 57 i 58, są obowiązane wypłacić niezwłocznie wartość kapitałową renty, należące się według statutu ubezpieczonemu lub jego pozostałej rodzinie, Zakładowi ubezpieczenia danego okręgu¹⁾, na który przechodzi tym sposobem obowiązek dalszego wypłacania tej renty. Za wypłatę odnośnej wartości kapitałowej, którą należy obliczać według zasad, obowiązujących w Zakładzie ubezpieczenia danego okręgu¹⁾, odpowiadają odnośni przedsiębiorcy jako ręczyciele i płatnicy. Postanowienia tego ustępu nie stosują się do takich instytucy, istniejących przy przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia, prowadzonym przez Państwo²⁾.

Sprawozdania Zakładów³⁾ ubezpieczenia.

§ 60. Zakłady³⁾ ubezpieczenia, urządzone w myśl niniejszej ustawy, są obowiązane przedłożyć *Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej* za każdy rok kalendarzowy sprawozdanie o wyniku

Verpflichtungen gewährt, so ist der Minister des Innern berechtigt, die Einbeziehung der betreffenden Unternehmungen in die Versicherungsanstalt des Bezirkes anzuordnen.

Beim Eintritte eines Unfalles *sind die in den §§ 57 und 58 bezeichneten Institute verpflichtet, den Kapitalswert der dem Versicherten oder seinen Hinterbliebenen nach den Statuten gebührenden Rente der Versicherungsanstalt des Bezirkes ungesäumt auszufolgen, an welche letztere hiedurch die Verpflichtung zur ferneren Auszahlung dieser Rente übergeht. Für die Ausfolgung des bezeichneten Kapitalswertes, welcher nach den für die Versicherungsanstalt des Bezirkes geltenden Grundlagen zu berechnen ist, haften die betreffenden Betriebsunternehmer als Bürgen und Zahler. Die Bestimmungen dieses Absatzes finden keine Anwendung auf solche Institute, welche bei einer vom Staate betriebenen versicherungspflichtigen Unternehmung bestehen.

§ 60. Die in Gemässheit dieses Gesetzes errichteten Versicherungsanstalten sind verpflichtet, für jedes Kalenderjahr einen Bericht an den Minister des Innern über die Ergebnisse der Unfallstatistik, ferner

¹⁾ Wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy słowa „danego okręgu“ już bezprzedmiotowe.

²⁾ Zobacz nadto art. IX ustawy z dnia 20 lipca 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 168.

³⁾ Liczba mnoga wobec obecnego brzmienia § 9 niniejszej ustawy już niewłaściwa.

statystyki wypadków, tudzież o całym toku czynności a w szczególności o stanie i lokacji¹⁾ swoich funduszów.

Sprawozdania te, (do których należy dołączyć nadto wykaz obrotu, stanu i lokacji wspólnego funduszu rezerwowego (§ 15)²⁾, należy corocznie podać do wiadomości Radzie Państwa w odpowiednim opracowaniu.

Stosunek do kas zapomogowych i prywatnych zakładów ubezpieczenia.

§ 61. Niniejsza ustawa nie narusza roszczeń, przysługujących ubezpieczonym wobec kas brackich³⁾, kas chorych⁴⁾, kas pogrzebowych, kas inwalidów i innych kas zapomogowych, jakoteż wobec innych zakładów ubezpieczenia niż te, które ma się urządzić w myśl niniejszej ustawy. To samo tyczy się obowiązku gmin i innych korporacyj i fundacyj do zaopatrzenia w razie zubożenia.

Wyjątek od tego postanowienia zachodzi tylko co do takich umów, zawartych przed dniem 1 marca 1886 między pry-

über ihre gesamte Gebarung und insbesondere über den Stand und die Anlage ihrer Fonde zu erstatten.

Diese Berichte, welchen ausserdem ein Ausweis über die Gebarung, den Stand und die Anlage des gemeinsamen Reservefondes (§ 15) anzuschliessen ist, sind alljährlich dem Reichsrath in entsprechender Bearbeitung mitzuteilen.

§ 61. Die Ansprüche, welche den Versicherten gegen Bruderladen, Kranken-, Sterbe-, Invaliden- und andere Unterstützungskassen, sowie gegen andere als die in Gemässheit dieses Gesetzes zu errichtenden Versicherungsanstalten zustehen, werden durch dieses Gesetz nicht berührt. Dasselbe gilt von der Verpflichtung der Gemeinden und anderer Korporationen und Stiftungen zur Armenversorgung.

Eine Ausnahme von dieser Bestimmung findet nur in Betreff solcher Verträge statt, welche zwischen einer Privatversicherungsanstalt und dem

¹⁾ Sprawę lokaty funduszów Zakładu, począwszy od 1 stycznia 1925 r., normują rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 105 poz. 953 (lokata trwała) oraz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 106 poz. 959 w brzmieniu, ustalonym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 117 poz. 1045 (lokata bieżącej gotowizny).

²⁾ Słowa, ujęte w nawias, wobec obecnego brzmienia § 15 niniejszej ustawy już bezprzedmiotowe.

³⁾ Zobacz nadto ustawę z dnia 30 grudnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 523.

⁴⁾ Zobacz nadto ustawę z dnia 30 marca 1888 austr. Dz. u. p. Nr. 33 i art. 7 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148.

watnym zakładem ubezpieczenia a przedsiębiorcą przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia według niniejszej ustawy, o ubezpieczenie od wypadków w przedsiębiorstwie osób, zatrudnionych w tem przedsiębiorstwie, objętych § 1, których czas trwania nie upłynął jeszcze w terminie¹⁾, od którego zacznie działać ubezpieczenie, określone w § 1. Mianowicie przy takich umowach, Zakład ubezpieczenia, urządzony według § 9, w którego okręgu znajduje się odnośne przedsiębiorstwo, względnie zakład ubezpieczenia, urządzony według § 58, do którego odnośny przedsiębiorca przystąpił, wstępuje z ustawy w miejsce przedsiębiorcy i ubezpieczonych osób w ten sposób, że Zakład ubezpieczenia, urządzony według niniejszej ustawy, ma płacić ubezpieczającemu zakładowi prywatnemu przez, nie upłyniony jeszcze, czas trwania umowy ubezpieczeniowej premję, w każdorazowym jej terminie płatności, a za to odbiera dla siebie wszelkie te kwoty, jakie, wedle brzmienia umowy ubezpieczeniowej, odnośny zakład prywatny winien wypłacić z powodu wypadków, zdarzających się w przedsiębiorstwie.

Postanowienie powyższego ustępu zastosuje się tylko w takim razie, jeżeli przedsiębiorca, który zawarł umowę, uwiadomi o odnośnej umowie ubezpieczeniowej, dołączając od-

Unternehmer eines nach diesem Gesetz versicherungspflichtigen Betriebes über die Versicherung der in diesem Betriebe beschäftigten, unter § 1 fallenden Personen gegen Betriebsunfälle vor dem 1 März 1886 abgeschlossen wurden und deren Dauer in dem Zeitpunkte, mit welchem die Wirksamkeit der im § 1 bezeichneten Versicherung beginnt, noch nicht abgelaufen ist. In solche Verträge tritt nämlich die nach § 9 errichtete Versicherungsanstalt, in deren Bezirk der betreffende Betrieb gelegen ist, beziehungsweise die nach § 58 errichtete Versicherungsanstalt, welcher der betreffende Betriebsunternehmer beigetreten ist, an Stelle des Betriebsunternehmers und der versicherten Personen kraft des Gesetzes in der Weise ein, dass die nach diesem Gesetze errichtete Versicherungsanstalt für die noch nicht abgelaufene Dauer des Versicherungsvertrages die Prämie zu ihrer jeweiligen Fälligkeit an die versichernde Privatanstalt zu bezahlen hat und dafür alle jene Beträge für sich in Empfang nimmt, welche die betreffende Privatanstalt infolge vorkommender Betriebsunfälle laut des Versicherungsvertrages zu entrichten verpflichtet ist.

Die Bestimmung des vorstehenden Absatzes gelangt nur dann zur Anwendung, wenn der betreffende Versicherungsvertrag von dem Betriebsunternehmer, welcher denselben abgeschlossen hat, binnen drei Monaten

¹⁾ 1 listopad 1889 — rozporządzenie z dnia 14 czerwca 1889 austr. Dz. u. p. Nr. 95.

powiednią policę, władzę *administracyjną* pierwszej instancji, w której okręgu znajduje się przedsiębiorstwo, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, w przeciągu trzech miesięcy po wejściu w życie niniejszej ustawy.

Postanowienia przejściowe.

§ 62. Upoważnia się Zarząd Państwa do udzielania zaliczek na założenie Zakładów ubezpieczenia, które ma się urządzić według § 9, i na ich administrację aż do upływu pierwszego statutowego okresu wnoszenia opłaty, które odnośnie Zakłady ubezpieczenia mają zwrócić.

§ 63. Niniejsza ustawa wchodzi w życie w trzy miesiące, po jej ogłoszeniu ¹⁾.

Termin jednak, od którego zacznie działać ubezpieczenie, określone w § 1, *Minister Pracy i Opieki Społecznej* oznaczy później rozporządzeniem ²⁾.

Minister Pracy i Opieki Społecznej jest uprawniony dla celów zorganizowania Zakładów ubezpieczenia, określonych w § 9, zarządzić wszelkie potrzebne dochodzenia, a zwłaszcza zażądać wszystkich odpowiednich wyjaśnień od przedsiębiorców przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia.

nach dem Eintritte der Wirksamkeit dieses Gesetzes der politischen Behörde erster Instanz, in deren Sprengel der versicherungspflichtige Betrieb gelegen ist, unter Vorlage der diesfälligen Polizze angezeigt wird.

§ 62. Die Staatsverwaltung wird ermächtigt, für die erste Einrichtung der nach § 9 zu errichtenden Versicherungsanstalten und für die Gebarung derselben bis zum Ablauf der ersten statutenmässigen Beitragsperiode Vorschüsse zu leisten, welche von den betreffenden Versicherungsanstalten zu ersetzen sind.

§ 63. Dieses Gesetz tritt drei Monate nach seiner Kundmachung in Wirksamkeit.

Der Zeitpunkt, mit welchem die Wirksamkeit der im § 1 bezeichneten Versicherung beginnt, wird jedoch erst nachträglich durch den Minister des Innern im Verordnungswege festgesetzt.

Zum Zwecke der Organisation der im § 9 bezeichneten Versicherungsanstalten ist der Minister des Innern berechtigt, alle erforderlichen Erhebungen zu pflegen und namentlich von den Unternehmern versicherungspflichtiger Betriebe alle dienstlichen Auskünfte zu begehren.

¹⁾ 1 kwietnia 1888 roku.

²⁾ 1 listopad 1889 — rozporządzenie z dnia 14 czerwca 1889 austr. Dz. u. p. Nr. 95.

Klauzula wykonawcza.

§ 64. Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu *Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej* i Mojemu *Ministrowi Sprawiedliwości* w porozumieniu z Moimi innymi, interesowanymi Ministrami.

§ 64. Mit dem Vollzuge dieses Gesetzes sind Mein Minister des Innern und Mein Justizminister im Einvernehmen mit Meinen übrigen beteiligten Ministern betraut.

USTAWA

z dnia 20 lipca 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 168

o rozszerzeniu ubezpieczenia od wypadków w brzmieniu, ustalonym ustawami z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363 i z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413 t. j. w brzmieniu, obowiązującym od dnia 1 lipca 1921 roku¹⁾.

Art. 1²⁾. Poniżej określone przedsiębiorstwa, o ile one nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia już na podstawie ustawy o ubezpieczeniu robotników od wypadków z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1888, poddaje się obowiązkowi ubezpieczenia według postanowień powołanej ustawy:

1. Całe przedsiębiorstwa kolei żelaznych, bez względu jaką siłą motorową utrzymuje się je w ruchu.
2. Wszelkie inne przedsiębiorstwa, trudniące się w sposób przemysłowy przewożeniem osób lub rzeczy na lądzie, w po-

USTAWA

z dnia 20 lipca 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 168

w brzmieniu, ustalonym ustawą dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363 t. j. w brzmieniu, obowiązującym po dzień 30 czerwca 1921 roku.

Art. I. Die nachstehend bezeichneten Unternehmungen werden, insoweit dieselben nicht bereits in Gemässheit des Gesetzes vom 28 Dezember 1887, R. G. Bl. Nr. 1 ex 1888, betreffend die Unfallversicherung der Arbeiter, versicherungspflichtig sind, der Versicherungspflicht nach Massgabe der Bestimmungen des berufenen Gesetzes unterworfen:

1. Die gesamten Betriebe der Eisenbahnen, gleichviel mit welcher motorischen Kraft sie betrieben werden.
2. Die Betriebe aller sonstigen Unternehmungen, welche sich gewerbmässig mit dem Transporte von Personen oder Sachen zu Lande

¹⁾ Tekst polski jest autentyczny tylko w ustępach, ustalonych ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413 (*podanych kursywą*), zresztą jest tłumaczeniem autentycznego tekstu niemieckiego.

²⁾ Przedsiębiorstwa, wymienione w niniejszym art., z wyjątkiem bardzo tylko nielicznych, jak n. p. zawodowe straże pożarne, nie używające kotłów zamkniętych lub motorów, podlegają obecnie obowiązkowi ubezpieczenia już na podstawie postanowień § 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1888 w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413.

- wietrzu lub na rzekach i wodach śródlądowych, niezawisłe od wyjątków, ustanowionych w § 2 powołanej ustawy odnośnie do przedsiębiorstw żeglarskich, podlegających ustawom morskim.
3. Bagrowanie.
 4. Przedsiębiorstwa, trudniące się w sposób przemysłowy czyszczeniem ulic i budynków (okien, dachów itp.).
 5. Przedsiębiorstwa składów towarowych, prowadzone w sposób przemysłowy, łącznie z domami skladowymi i większymi przedsiębiorstwami składów drzewa i węgla.
 6. Przedsiębiorstwa stałych teatrów, chociażby nie prowadzone przez cały rok, co do wszystkich, zatrudnionych w nich, robotników i urzędników jako też osób grających.
 7. Zawodowe straże pożarne.
 8. Przemysłowe przedsiębiorstwa czyszczenia kanałów.
 9. Przemysłowe przedsiębiorstwa kominiarzy.
 10. Przemysłowe przedsiębiorstwa kamieniarzy, studniarzy i konstruktorów żelaza, co do tych wszystkich działów przedsiębiorstwa, które nie podlegają jeszcze obowiązkowi ubezpieczenia.
 11. *Ścinanie drzewa, wraz z obrabianiem i transportem oraz składami, prowadzone w wykonywaniu przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego.*

oder auf Flüssen und Binnengewässern befassen, unbeschadet der Ausnahmen, welche im § 2 des berufenen Gesetzes bezüglich der den Seegesetzen unterliegenden Schiffahrtsbetriebe festgesetzt sind.

3. Die Baggereien.
4. Die Unternehmungen, welche sich gewerbmässig mit der Reinigung von Strassen und Gebäuden (Fenstern, Dächern u. dgl.) befassen.
5. Die gewerbmässig betriebenen Warenlagerunternehmungen, einschliesslich der Lagerhäuser und der Betriebe von Holz- und Kohlenlagern im grossen.
6. Die Unternehmungen von ständigen Theatern, auch wenn dieselben nicht das ganze Jahr hindurch betrieben werden, bezüglich aller an denselben beschäftigten Arbeiter und Betriebsbeamten, sowie der darstellenden Personen.
7. Die Berufsfeuerwehren.
8. Die Gewerbsbetriebe der Kanalräumer.
9. Die Gewerbsbetriebe der Rauchfangkehrer.
10. Die Gewerbsbetriebe der Steinmetze, Brunnenmacher und Eisenkonstrukteure, hinsichtlich aller jener Betriebskategorien, welche in die Versicherungspflicht noch nicht einbezogen sind.

Art. II.¹⁾ Obowiązek krajowych przedsiębiorstw kolei żelaznych (artykuł I punkt 1) i innych przedsiębiorstw przewozowych, wykonywanych na lądzie (artykuł I punkt 2), co do ubezpieczenia od wypadków w przedsiębiorstwie osób, będących w służbie, rozciąga się także na robotników i urzędników, zatrudnionych przemijająco za granicą lub w krajach korony węgierskiej, albo stale na przestrzeniach o wspólnym ruchu lub na granicznych stacjach; obowiązek ten nie zachodzi jednak wówczas, jeżeli określone osoby ustawy drugiego państwa ubezpieczają już od wypadków w przedsiębiorstwie.

W przedsiębiorstwach żeglugi na wodach śródlądowych, poddanych obowiązkowi ubezpieczenia według artykułu I punkt 2, rozciąga się obowiązek ubezpieczenia, stosownie do następujących postanowień, na wszystkie przedsiębiorstwa, mające swoją siedzibę lub stałe przedstawicielstwo w obrębie obszaru, na którym obowiązuje niniejsza ustawa, i których statki kursują albo wyłącznie, albo chociaż czasowo, w kraju.

Robotników i urzędników tych przedsiębiorstw ubezpiecza się:

- a) przeciw następstwom wypadków, zdarzających się na obszarze, na którym obowiązuje niniejsza ustawa, lub na wodach pogranicznych, a

Art. II. Die Verpflichtung der inländischen Eisenbahnunternehmungen (Artikel I, Z. 1) und der sonstigen zu Lande betriebenen Transportunternehmungen (Artikel I, Z. 2) zur Versicherung ihrer Bediensteten gegen die Folgen von Betriebsunfällen erstreckt sich auch auf jene Arbeiter und Betriebsbeamten, welche im Auslande oder in den Ländern der ungarischen Krone vorübergehend oder auf Anschlussstrecken oder in Grenzstationen dauernd beschäftigt sind; doch tritt diese Verpflichtung dann nicht ein, wenn die bezeichneten Personen bereits nach der Gesetzgebung des anderen Staates gegen die Folgen von Betriebsunfällen versichert sind.

Bei den nach Artikel I, Ziffer 2, in die Versicherungspflicht einbezogenen Binnenschiffahrtbetrieben erstreckt sich die Versicherungspflicht nach Massgabe der folgenden Bestimmungen auf alle Unternehmungen, welche im Geltungsgebiete des Gesetzes ihren Sitz oder eine ständige Vertretung haben und deren Fahrzeuge entweder ausschliesslich oder doch zeitweilig im Inlande verkehren.

- Es sind die Arbeiter und Betriebsbeamten dieser Unternehmungen:
- a) gegen die Folgen von Betriebsunfällen, welche sich im Geltungsgebiete dieses Gesetzes oder in Grenzgewässern ereignen, und

¹⁾ Cały ten artykuł winien był ulec przeredagowaniu już w ustawie z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413.

b) tych z nich, którzy pełnią służbę na statkach, kursujących między krajem a krajami korony węgierskiej względnie zagranicą, ponadto także przeciw następstwom wszystkich wypadków, zdarzających się podczas podróży tych statków poza obrębem obszaru, na którym obowiązuje niniejsza ustawa.

Obowiązek ubezpieczenia osób, określonych pod b), nie zachodzi, jeżeli ustawy drugiego państwa ubezpieczają je już od wypadków w przedsiębiorstwie.

Postępowanie przy ustalaniu roszczeń o wynagrodzenie szkody z powodu wypadku, jakiego ubezpieczona osoba dozna w krajach korony węgierskiej lub zagranicą, unormuje się w drodze rozporządzenia¹⁾.

O przynależności przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia według artykułu I punkt 1 i 2, do jednego z Zakładów ubezpieczenia, urządzonych w myśl ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888, rozstrzyga siedziba przedsiębiorstwa względnie stałego jego przedstawicielstwa.

W tych przypadkach, gdy powołana właśnie ustawa przewiduje czynność urzędową owej władzy *administracyjnej* pierwszej instancji, w której okręgu znajduje się przedsiębiorstwo,

b) diejenigen derselben, welche auf den zwischen dem Inlande und den Landern der ungarischen Krone, beziehungsweise dem Auslande verkehrenden Fahrzeugen bedienstet sind, überdies auch gegen die Folgen aller Betriebsunfälle versichert, welche sich aus Anlass der Fahrten jener Schiffe ausserhalb des Geltungsgebietes dieses Gesetzes ereignen.

Für die unter b) bezeichneten Personen tritt die Versicherungspflicht nicht ein, wenn sie bereits nach der Gesetzgebung des anderen Staates gegen die Folgen von Betriebsunfällen versichert sind.

Das Verfahren bei Feststellung der Entschädigungsansprüche aus Anlass eines Betriebsunfalles, von welchem eine versicherte Person in den Ländern der ungarischen Krone oder im Auslande betroffen wird, wird im Verordnungswege geregelt.

Für die Zugehörigkeit zu einer in Gemässheit des Gesetzes vom 28 Dezember 1887, R. G. Bl. Nr. 1 ex 1888, errichteten Versicherungsanstalt ist in Ansehung der nach Artikel I, Z. 1 und 2, versicherungspflichtigen Unternehmungen der Sitz der Unternehmung, beziehungsweise ihrer ständigen Vertretung massgebend.

In den Fällen, in welchen das eben berufene Gesetz die Amtshandlung jener politischen Behörde erster Instanz in Aussicht nimmt, in deren Sprengel der versicherungspflichtige Betrieb gelegen ist, hat in

¹⁾ Zobacz rozporządzenie z dnia 20 grudnia 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 245.

podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, ma urzędować w sprawach ubezpieczenia wspomnianych przedsiębiorstw władza *administracyjna* pierwszej instancji, w której okręgu odnośnie przedsiębiorstwo ma swoją siedzibę względnie swoje stałe przedstawicielstwo.

Art. III. Czasokres ¹⁾, w którym przedsiębiorcy istniejących już przedsiębiorstw rodzaju, określonego w art. I punkt 1 do 10, winni wnieść doniesienie, przepisane w § 18 ustawy o ubezpieczeniu robotników od wypadków z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1888, jakoteż termin ²⁾, od którego zacznie działać ich ubezpieczenie, *Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej* ustanowi rozporządzeniem.

Art. IV. Do umów, zawartych przed dniem 1 listopada 1893, między prywatnym zakładem ubezpieczenia a przedsiębiorcą przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia według niniejszej ustawy, o ubezpieczenie od wypadków w przedsiębiorstwie osób, zatrudnionych w tem przedsiębiorstwie, których czas trwania nie upłynął jeszcze w terminie ²⁾, od którego zaczyna działać ubezpieczenie, niniejszem określone, stosują się postanowienia drugiego ustępu § 61 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 pod tym warunkiem, że przedsię-

Bezug auf die Versicherung der erwähnten Betriebe die politische Behörde der ersten Instanz einzutreten, in deren Bezirk die betreffende Unternehmung ihren Sitz, beziehungsweise ihre ständige Vertretung hat.

Art. III. Die Frist, binnen welcher die Unternehmer von bereits bestehenden Betrieben der in Art. I, Punkt 1 bis 10, bezeichneten Art die in § 18 des Gesetzes vom 28 Dezember 1887, R. G. Bl. Nr. 1 ex 1888, betreffend die Unfallversicherung der Arbeiter, vorgeschriebene Anzeige zu erstatten haben, sowie der Zeitpunkt, mit welchem für dieselben die Wirksamkeit der Versicherung beginnt, wird durch den Minister des Innern im Verordnungswege festgesetzt.

Art. IV. Auf Verträge, welche zwischen einer Privatversicherungsanstalt und dem Unternehmer eines nach diesem Gesetze versicherungspflichtigen Betriebes über die Versicherung der in diesem Betriebe beschäftigten Personen gegen Betriebsunfälle vor dem 1 November 1893 abgeschlossen wurden und deren Dauer in dem Zeitpunkte, mit welchem die Wirksamkeit der hier bezeichneten Versicherung beginnt, noch nicht abgelaufen ist, finden die Bestimmungen des zweiten Absatzes des § 61 des Gesetzes vom 28 Dezember 1887, R. G. Bl. Nr. 1 ex 1888, unter

¹⁾ Do 10 września 1894 — rozporządzenie z dnia 27 lipca 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 169.

²⁾ 1 stycznia 1895 — rozporządzenie z dnia 18 listopada 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 220.

biorca, który zawarł umowę, uwiadomi o odnośnej umowie ubezpieczeniowej, dołączając odpowiednią policę, władzę *administracyjną* pierwszej instancji, w której okręgu znajduje się przedsiębiorstwo, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, albo przedsiębiorstwo żeglarskie względnie jego stałe przedstawicielstwo ma swoją siedzibę, w przeciągu trzech miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. V¹⁾. Przedsiębiorcom przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, dozwala się siebie samych, swych pełnomocników lub zastępców, tudzież inne osoby, które, nie podlegając obowiązkowi ubezpieczenia, narażone są na niebezpieczeństwo ruchu, ubezpieczyć przeciw następstwom wypadków w przedsiębiorstwie według postanowień ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888.

Kto korzysta z tego prawa, winien, składając odnośne oświadczenie, podać Zakładowi ubezpieczenia przy każdej osobie, zgłaszanej do ubezpieczenia, według swobodnego uznania kwotę, mającą służyć za podstawę świadczenia przedsiębiorcy z tytułu opłaty i świadczenia Zakładu ubezpieczenia z tytułu wynagrodzenia szkody.

der Voraussetzung Anwendung, dass der betreffende Versicherungsvertrag von dem Betriebsunternehmer, welcher denselben abgeschlossen hat, binnen drei Monaten nach dem Eintritte der Wirksamkeit dieses Gesetzes der politischen Behörde erster Instanz, in deren Sprengel der versicherungspflichtige Betrieb gelegen ist oder die Schiffsahrtsunternehmung, beziehungsweise deren ständige Vertretung ihren Sitz hat, unter Vorlage der diesfälligen Polizze angezeigt wird.

Art. V. Den Unternehmern von unfallversicherungspflichtigen Betrieben ist gestattet, sich selbst, ihre Bevollmächtigten oder Repräsentanten, ferner andere Personen, welche, ohne versicherungspflichtig zu sein, den Gefahren des Betriebes ausgesetzt sind, gegen die Folgen von Betriebsunfällen nach Massgabe der Bestimmungen des Gesetzes vom 28 Dezember 1887, R. G. Bl. Nr. 1 ex 1888, bei jener Versicherungsanstalt, welcher der Betrieb angehört, zu versichern.

Wer von diesem Rechte Gebrauch macht, hat bei Abgabe der bezüglichen Erklärung an die Versicherungsanstalt für jede zu versichernde Person nach freiem Ermessen einen dreitausendsechshundert Kronen nicht übersteigenden Betrag als den der Beitragsleistung des Unternehmers und der Schadenersatzleistung der Anstalt zugrunde zu legenden Jahresarbeitsverdienst anzumelden ²⁾).

¹⁾ Wobec obecnego brzmienia § 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 art. ten winien był ulec przeredagowaniu już w ustawie z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413.

²⁾ Powyższy niemiecki tekst ustępu 2 art. V ustalił art. VI ustawy z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363.

Uprawnienie przedsiębiorcy do zachowywania przy wypłacie płacy lub pensji względnie do potrącania z zarobionej płacy lub pensji ubezpieczonym pełnomocnikom, zastępcom i innym osobom, nie podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia, lecz ubezpieczonym, jakiejś części opłaty za ubezpieczenie zależy od umowy, zawartej, co do tego, między przedsiębiorcą a ubezpieczonym.

Postanowienia § 17 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1888 nie stosują się do opłat za ubezpieczenie, przypadających za to ubezpieczenie.

Doniesienia, które należy wnosić według § 18 tej samej ustawy, i obliczenia, których należy dostarczać Zakładowi ubezpieczenia według § 21, mają obejmować także osoby ubezpieczone, nie podlegające obowiązkowi ubezpieczenia.

Ubezpieczenie rozpoczyna się od dnia po wejściu zgłoszenia do Zakładu ubezpieczenia, a ustaje z dniem odwołania, najwcześniej jednak po upływie pół roku.

Art. VI¹⁾). Przedsiębiorcom przedsiębiorstw, nie podlegających z ustawy obowiązkowi ubezpieczenia, dozwala się siebie

Die Berechtigung des Unternehmers, den versicherten Bevollmächtigten Repräsentanten und den anderen nicht versicherungspflichtigen, jedoch versicherten Personen eine Quote des Versicherungsbeitrages bei der Lohn- oder Gehaltszahlung in Anrechnung zu bringen, beziehungsweise von dem verdienten Lohne oder Gehalte zurückzuhalten, hängt von der darüber zwischen dem Unternehmer und dem Versicherten getroffenen Vereinbarung ab.

Die Bestimmungen des § 17 (und des § 22, Absatz 2, 3, 4)²⁾ des Gesetzes vom 28 Dezember 1887, R. G. Bl. Nr. 1. ex 1888, finden auf die für die Versicherung zu entrichtenden Versicherungsbeiträge keine Anwendung.

Die nach § 18 desselben Gesetzes zu erstattenden Anzeigen und die nach § 21 der Versicherungsanstalt zu liefernden Berechnungen haben sich auch auf die nichtversicherungspflichtigen versicherten Personen zu erstrecken.

Die Versicherung beginnt mit dem Tage nach Eintreffen der Anmeldung bei der Versicherungsanstalt und hört mit dem Tage der Abmeldung, frühestens jedoch nach Ablauf eines halben Jahres, auf.

Art. VI Unternehmern, deren Betriebe gesetzlich der Versicherungspflicht nicht unterliegen, ist gestattet, sich selbst, ihre Arbeiter und

¹⁾ Cały ten artykuł winien był ulec przeredagowaniu już w ustawie z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413.

²⁾ Słowa, ujęte w nawias, wobec art. V ustawy z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr 363, uchylającego powołany § 22, są bezprzedmiotowe już od 1 lipca 1917 roku.

samych, swoich robotników i urzędników, jakoteż inne osoby, określone w art. V, ubezpieczyć przeciw następstwom wypadków w przedsiębiorstwie w (tym) ¹⁾ Zakładzie ubezpieczenia, (w którego okręgu znajduje się przedsiębiorstwo) ¹⁾.

Do przedsiębiorstwa, zgłoszonego w ten sposób dobrowolnie do ubezpieczenia, stosują się analogicznie wszystkie postanowienia ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 z wyjątkiem §§ 17, (22 ustęp 2, 3, 4) ²⁾ i § 61 ustęp 2 i 3 z tem zastrzeżeniem, że uprawnienie przedsiębiorcy do zaraховывания przy wypłacie płacy lub pensji, na poczet zarobionej płacy lub pensji, względnie do potrącania z niej ubezpieczonym jakiejś części opłaty za ubezpieczenie, zależy od umowy, zawartej, co do tego, między przedsiębiorcą a ubezpieczonemi osobami.

Ubezpieczenie musi nastąpić zbiorowo dla wszystkich robotników i urzędników, zatrudnionych w odnośnych przedsiębiorstwach. Rozpoczyna się ono od dnia po wejściu zgłoszenia do Zakładu ubezpieczenia, a ustaje z dniem odwołania, najwcześniej jednak po upływie pół roku.

Do przedsiębiorcy i innych osób, oznaczonych w art. V, stosują się postanowienia określonego artykułu.

Betriebsbeamten, sowie die übrigen, im Artikel V bezeichneten Personen bei jener Versicherungsanstalt, in deren Bezirk der Betrieb gelegen ist, gegen die Folgen von Betriebsunfällen zu versichern.

Auf einen derart freiwillig zur Versicherung gemeldeten Betrieb haben alle Bestimmungen des Gesetzes vom 28 Dezember 1887, R. G. Bl. Nr. 1 ex 1888, mit Ausnahme der §§ 17, (22, Absatz 2, 3, 4) ¹⁾ und des § 61, 2, und 3, Absatz mit der Massgabe sinngemässe Anwendung zu finden, dass die Berechtigung des Unternehmers, den Versicherten eine Quote des Versicherungsbeitrages bei der Lohn- oder Gehaltszahlung auf den verdienten Lohn- oder Gehalt anzurechnen, beziehungsweise von demselben zurückzuhalten, von der zwischen dem Unternehmer und den versicherten Personen darüber getroffenen Vereinbarung abhängig ist.

Die Versicherung muss korporativ für alle in den betreffenden Betrieben beschäftigten Arbeiter und Betriebsbeamten erfolgen. Dieselbe beginnt mit dem Tage nach dem Eintreffen der Anmeldung bei der Versicherungsanstalt und hört mit dem Tage der Abmeldung, frühestens jedoch nach Ablauf eines halben Jahres, auf.

Hinsichtlich des Unternehmers und der übrigen im Artikel V benannten Personen gelten die Bestimmungen des bezeichneten Artikels.

¹⁾ Słowa, ujęte w nawias, wobec obecnego brzmienia § 9 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 już bezprzedmiotowe.

²⁾ Zobacz uwagę 2 na stronie poprzedniej.

Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej zastrzega się prawo ustanowienia rozporządzeniem¹⁾ kategorii niebezpieczeństwa dla takich przedsiębiorstw, zaliczenie zaś, stosownie do tego rozporządzenia, każdego poszczególnego przedsiębiorstwa do jakiejś kategorii i którejs z klas tej kategorii niebezpieczeństwa, dokonane przez Zakład ubezpieczenia na podstawie § 18 powołanej ustawy, podlega tokowi instancji, przewidzianemu tamże.

Przedsiębiorstwa, dla których nie ustanowiono jeszcze rozporządzeniem kategorii niebezpieczeństwa (odnośny)²⁾ Zakład ubezpieczenia zalicza do kategorii i klasy niebezpieczeństwa z zastrzeżeniem państwowego przyzwolenia.

Także ochotniczym strażom pożarnym, zorganizowanym w stowarzyszenia, i ich związkom dozwala się ubezpieczyć zbiorowo swoich czynnych członków przeciw następstwom wypadków w służbie w (tym)²⁾ Zakładzie ubezpieczenia, (w którego okręgu odnośne stowarzyszenie lub związek ma swoją siedzibę)²⁾. Do straży pożarnych, zgłoszonych w ten sposób dobrowolnie do

Dem Minister des Innern ist vorbehalten, für derlei Betriebe Gefahrenklassen im Verordnungswege festzusetzen, und unterliegt die hienach von der Versicherungsanstalt auf Grund des § 18 des berufenen Gesetzes vorgenommene Einreihung eines einzelnen Betriebes in eine Gefahrenklasse und den einzelnen Prozentsatz dieser Klasse dem dalselbst vorgesehenen Rechtszuge.

Für Betriebe, für welche eine Gefahrenklasse im Verordnungswege noch nicht festgesetzt ist, erfolgt die Einreihung in Gefahrenklasse und Prozentsatz durch die betreffende Versicherungsanstalt vorbehaltlich der staatlichen Genehmigung.

Auch den als Vereine konstituierten Feuerwehren und deren Verbänden ist gestattet, ihre aktiven Mitglieder gegen die Folgen von Unfällen im Dienste bei jener Versicherungsanstalt, in deren Bezirk der betreffende Verein oder Verband seinen Sitz hat, korporativ zu versichern. Auf derart freiwillig zur Versicherung gemeldete Feuerwehren haben die für Berufsfeuerwehren (Artikel I, Punkt 7) geltenden Bestimmungen entspre-

¹⁾ W całym okresie mocy obowiązującej powyższego postanowienia t. j. od 1 stycznia 1895 r. dotychczas nie ukazało się żadne rozporządzenie, ustanawiające kategorie niebezpieczeństwa dla przedsiębiorstw, dobrowolnie ubezpieczonych, a to ze względu na drobną tylko ilość przedsiębiorstw, zgłoszonych w tym okresie do dobrowolnego ubezpieczenia, a więc ze względu na brak odpowiedniego materiału statystycznego dla wydania takiego rozporządzenia. Tem samem zaliczenia takich przedsiębiorstw do kategorii niebezpieczeństwa musi się dokonywać na zasadzie przepisu następnego ustępu niniejszego artykułu.

²⁾ Słowa, ujęte w nawias, wobec obecnego brzmienia § 9 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 już bezprzedmiotowe.

ubezpieczenia, należy przystosować analogicznie postanowienia, obowiązujące zawodowe straże pożarne (art. 1 punkt 7). Wydania tych postanowień a w szczególności także zaliczenia tych straży pożarnych do kategorii niebezpieczeństwa *Minister Pracy i Opieki Społecznej* dokona rozporządzeniem.

Art. VII. Do osób, będących w służbie kolei żelaznych, ubezpieczonych według art. I punkt 1 lub art. V, jakoteż do tych pracowników państwowych, ubezpieczonych według art. V, których kolej żelazna, na mocy warunków koncesyjnych lub innych istniejących przepisów, musi przewozić bezpłatnie, nie stosuje się, pominiawszy przepisy §§ 46 i 47 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków, ustawa z dnia 5 marca 1869 Dz. u. p. Nr. 27¹⁾,

chende sinngemässe Anwendung zu finden. Die Erlassung dieser Bestimmungen, insbesondere auch die Einreihung dieser Feuerwehren in eine Gefahrenklasse erfolgt im Verordnungswege durch den Minister des Innern.

Art. VII. Die Bestimmungen des § 6, Abs. 5 und 6 und des § 16 U. V. G., wonach der für die Berechnung des Schadenersatzes, beziehungsweise des Versicherungsbeitrages anrechenbare Jahresarbeitsverdienst eines Arbeiters oder Betriebsbeamten auf das Dreihundertfache des durchschnittlichen täglichen Arbeitsverdienstes und auf den Betrag von zweitausendvierhundert²⁾ Kronen beschränkt wird, finden auf die von den

¹⁾ Ustawa z dnia 5 marca 1869 austr. Dz. u. p. Nr. 27 w brzmieniu ustawy z dnia 12 lipca 1902 austr. Dz. u. p. Nr. 147 stanowi:

§ 1. Jeżeli jakieś zdarzenie podczas ruchu kolei żelaznej, poruszanej siłą elementarną, spowoduje uszkodzenie ciała lub zabicie człowieka, przypuszcza się zawsze, że to zdarzenie nastąpiło z winy przedsiębiorstwa albo tych osób, których ono używa dla celów prowadzenia przedsiębiorstwa. Za przewinienie tych osób przedsiębiorstwo odpowiada tak samo, jak za własne przewinienie, przez wypłatę wynagrodzenia według §§ 1325 do 1327 ustawy cywilnej.

§ 2. Od tego obowiązku wynagrodzenia zwalnia się przedsiębiorstwo tylko wtedy i o tyle, o ile dowiedzie, że to zdarzenie nastąpiło wskutek nie dającego się odwrócić przypadku (wyższej siły — vis major) albo, nie dającego się odwrócić, czynu trzeciej osoby, za której przewinienie ono nie odpowiada, albo z winy uszkodzonego.

Wykluczenie lub ograniczenie tego obowiązku wynagrodzenia, ogłoszone z góry przez przedsiębiorstwo, albo umówione z niem, nie ma prawnego skutku.

²⁾ Słowo „zweitausendvierhundert“ należało zastąpić słowem „dreitausendsechshundert“ już ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363 t. j. równocześnie z taką samą zmianą, dokonaną w §§ 6 i 16 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 i w art. V niniejszej ustawy.

jeżeli im przysługuje roszczenie o wynagrodzenie szkody, w myśl postanowień niniejszej ustawy.

O ile jednak wspomnianym osobom albo rodzinom, pozostającym po nich, byłoby przysługiwało roszczenie o odszkodowanie na zasadzie ustawy z dnia 5 marca 1869 Dz. u. p. Nr. 27, należy podwyższyć rentę, przypadającą uszkodzonemu z tytułu ubezpieczenia od wypadków, o połowę, w razie zaś trwałego charakteru, stosownie do okoliczności, aż do podwójnej sumy, to jest

Eisenbahnunternehmungen in Gemässheit des Art. I Zahl 1 und eventuell nach Art. V versicherten Personen keine Anwendung¹⁾).

Diese Personen sind mit ihrem vollen Jahresarbeitsverdienste einschliesslich der veränderlichen Bezüge (Kilometer-, Stundengelder u. s. w.), und wenn dieser den nach dem Unfallversicherungsgesetze sich ergebenden Jahresarbeitsverdienst nicht erreicht, mit dem letzteren in die Versicherung einzubeziehen²⁾).

Die für die genannten Personen zu leistenden Beiträge fallen zur Gänze dem Betriebsunternehmer zur Last³⁾).

Auf die gemäss Art. I, Z. 1 oder Art. V versicherten Eisenbahnbediensteten, sowie auf solche gemäss Art. V versicherte Staatsbedienstete, welche nach den Konzessionsbedingungen oder sonst bestehenden Vorschriften seitens der Eisenbahn ohne Anspruch auf Entgelt befördert werden müssen, findet, wenn ihnen ein Entschädigungsanspruch nach den Bestimmungen des gegenwärtigen Gesetzes zusteht, das Gesetz vom 5 März 1869, R. G. Bl. Nr. 27, abgesehen von den Vorschriften der §§ 46 und 47 U. V. G. keine Anwendung.

Sofern jedoch den gedachten Personen oder deren Hinterbliebenen auf Grund des Gesetzes vom 5 März 1869, R. G. Bl. Nr. 27, ein Entschädigungsanspruch zustehen würde, ist die dem Verletzten aus der Unfallversicherung gebührende Rente um die Hälfte, und im Falle eines dauernden Siechtums in einer den Umständen entsprechenden Weise darüber hinaus bis zum doppelten Betrage, das ist ein und ein Drittel

¹⁾ Ustęp ten, skreślony ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413, stracił od dnia 1 lipca 1921 r. moc obowiązującą w stosunku do pracowników kolejowych, ubezpieczonych w Zakładzie. W stosunku jednak do pracowników kolejowych, którym w razie wypadku należy się zaopatrzenie od zarządu polskich kolei państwowych na zasadzie ustawy z dnia 8 listopada 1921 Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 5 z r. 1922, zachował on nadal moc obowiązującą, a to ze względu na postanowienia art. 2 powołanej ustawy z dnia 8 listopada 1921 roku. Zobacz nadto uwagę do ustępu 1 § 10 rozporządzenia z dnia 5 sierpnia 1922 Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 798.

²⁾ To samo, co w uwadze poprzedniej.

³⁾ Wobec obecnego brzmienia § 17 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888, ustalonego ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363, ustęp ten należało było skreślić już powołaną ustawą z 1917 roku.

do jeden i jedna trzecia pełnego rocznego zarobku; rentę, należąca się pozostałej rodzinie, należy podwyższyć o dwie trzecie.

Art. VIII. Zastosowanie postanowień art. I punkt 1 i art. VII do przedsiębiorstw, które węgierskie lub zagraniczne zarządy kolejowe prowadzą na obszarze, na którym obowiązuje niniejsza ustawa, nastąpi rozporządzeniem¹⁾.

Art. IX. Postanowienia drugiego ustępu § 59 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków nie stosują się do zakładów ubezpieczenia, urządzonych po myśli § 58 tej ustawy, w których ilość ubezpieczonych przenosi 50 000.

Art. X. Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia²⁾.

Wykonanie jej poruczam Mojemu *Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej* i Mojemu *Ministrowi Sprawiedliwości* w porozumieniu z Moimi innymi interesowanymi Ministrami.

des vollen Jahresarbeitsverdienstes, zu erhöhen; die den Hinterbliebenen gebührende Rente ist um zwei Drittel zu erhöhen³⁾)

Art. VIII. Bezüglich der im Geltungsgebiete dieses Gesetzes von ungarischen oder von ausländischen Bahnverwaltungen geführten Betriebe erfolgt die Durchführung der Bestimmungen der Artikel I, Z. 1 und Artikel VII im Verordnungswege.

Art. IX. Die Bestimmungen des zweiten Absatzes des § 59 U. V. G. finden auf in Gemässheit des § 58 dieses Gesetzes errichtete Versicherungsanstalten, bei welchen die Zahl der Versicherten 50 000 übersteigt, keine Anwendung.

Art. X. Dieses Gesetz tritt mit dem Tage seiner Kundmachung in Wirksamkeit.

Mit dem Vollzuge desselben sind Mein Minister des Innern und Mein Justizminister im Einvernehmen mit Meinen übrigen beteiligten Ministern betraut.

¹⁾ Nie ogłoszono żadnego.

²⁾ 8 sierpnia 1894 roku.

³⁾ Powyższy niemiecki tekst ostatniego ustępu art. VII ustalił art. VI ustawy z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363.

Rozporządzenie

Ministerstw spraw wewnętrznych i handlu z dnia 29 grudnia 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 245

o postępowaniu przy ustalaniu roszczeń o wynagrodzenie szkody z powodu wypadków, jakich osoby, zatrudnione w przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia według artykułu I punkt 1 lub 2 ustawy z dnia 20 lipca 1894 (Dz. u. p. Nr. 168), doznają w krajach korony węgierskiej lub zagranicą ¹⁾).

W wykonaniu artykułu II ustawy z dnia 20 lipca 1894 (Dz. u. p. Nr. 168) o rozszerzeniu ubezpieczenia od wypadków postanawia się, co następuje, o postępowaniu przy ustalaniu roszczeń o wynagrodzenie szkody z powodu wypadków, jakich osoby, zatrudnione w przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia według artykułu I punkt 1 lub 2 powołanej ustawy, doznają w krajach korony węgierskiej lub zagranicą.

§ 1. Doniesienie, które według § 29 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 (Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888) o ubezpieczeniu robotników od wypadków należy robić o wypadkach w przedsiębiorstwie, jakich osoby, zatrudnione w przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia według artykułu I punkt 1 lub 2 ustawy z dnia 20 lipca 1894 (Dz. u. p. Nr. 168) o rozszerzeniu ubezpieczenia od wypadków, doznają w krajach korony węgierskiej lub zagranicą, należy skierować do tej władzy politycznej ²⁾ pierwszej instancji, w której okręgu przedsiębiorstwo, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia ma swoją siedzibę. Ta sama władza polityczna ²⁾ ma co do tych wypadków przeprowadzić także

§ 1. Die in Gemässheit des § 29 des Gesetzes vom 28 Dezember 1887 (R. G. Bl. Nr. 1 ex 1888), betreffend die Unfallversicherung der Arbeiter, zu erstattende Anzeige von Betriebsunfällen, von welchen Personen, die in einem nach Artikel I, Z. 1 oder 2 des Gesetzes vom 20 Juli 1894 (R. G. Bl. Nr. 168), betreffend die Ausdehnung der Unfallversicherung, versicherungspflichtigen Betriebe beschäftigt sind, in den Ländern der ungarischen Krone oder im Auslande betroffen werden, ist an jene politische Behörde erster Instanz zu richten, in deren Bezirk die versicherungspflichtige Unternehmung ihren Sitz hat. Dieselbe politische Behörde hat hinsichtlich dieser Unfälle auch die nach § 31 des

¹⁾ Tekst polski jest tylko tłumaczeniem autentycznego tekstu niemieckiego.

²⁾ Obecnie: władza administracyjna.

dochodzenia, przepisane w § 31 rzeczonyj ustawy, i o ich wyniku zawiadomić właściwy Zakład ubezpieczenia robotników od wypadków.

§ 2. W przypadku, gdy uszkodzony lub pozostała rodzina zabitego przebywają w kraju w czasie wdrożenia dochodzeń, władza polityczna¹⁾, określona w § 1, może, o ile to się wydaje celowe, przekazać przeprowadzenie dochodzeń władzy politycznej¹⁾ pierwszej instancji miejsca pobytu uszkodzonego, względnie pozostałej rodziny zabitego.

O ile chodzi o przedsiębiorstwa żeglugi na wodach śródlądowych, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, władza polityczna¹⁾, określona w § 1, jest nadto uprawnioną, o ile uzna to za celowe, przekazać przeprowadzenie dochodzeń, władzy politycznej¹⁾ pierwszej instancji, znajdującej się najbliższej zdarzenia wypadkowego, której poruczono załatwianie spraw żeglarskich.

§ 3. Pozatem niniejsze rozporządzenie nie narusza przepisów §§ 29 do 36 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 (Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888).

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1895.

genannten Gesetzes zu pflegenden Erhebungen durchzuführen und das Ergebnis derselben der zuständigen Arbeiter - Unfallversicherungsanstalt mitzuteilen.

§ 2. In dem Falle, als sich der Verletzte oder die Hinterbliebenen eines Getöteten zur Zeit der Einleitung der Erhebungen im Inlande aufhalten, kann die im § 1 bezeichnete politische Behörde die Durchführung der Erhebungen, wenn dies zweckdienlich erscheint, der politischen Behörde erster Instanz des Aufenthaltsortes des Verletzten, beziehungsweise der Hinterbliebenen des Getöteten übertragen.

Insoweit es sich um versicherungspflichtige Binnenschiffahrtsbetriebe handelt, ist die im § 1 bezeichnete politische Behörde ferner berechtigt, wenn dieselbe es für zweckentsprechend erachtet, die Durchführung der Erhebungen der dem Akte des Unfalles zunächst gelegenen und mit Schiffahrts-Agenden betrauten politischen Behörde erster Instanz zu übertragen.

§ 3. Im Übrigen werden die Vorschriften der §§ 29 bis 36 des Gesetzes vom 28 Dezember 1887 (R. G. Bl. Nr. 1 ex 1888) durch die gegenwärtige Verordnung nicht berührt.

§ 4. Diese Verordnung tritt mit 1 Jänner 1895 in Wirksamkeit.

¹⁾ Obecnie: władza administracyjna.

USTAWA

z dnia 9 sierpnia 1908 austr. Dz. u. p. Nr. 162¹⁾

o odpowiedzialności za szkody, spowodowane ruchem samochodów (§§ 11, 12 i 13)²⁾.

§ 11. Osoby, zajęte przy ruchu samochodów w wykonywaniu swojej kontraktowej służby, ubezpiecza się, o ile nie stosują się do nich już ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1888 i z dnia 20 lipca 1894 Dz. u. p. Nr. 168, według postanowień pierwszej z tych ustaw.

Osoby, będące w służbie, co do których zachodzą wymogi § 4 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1888, wyłącza się od obowiązku ubezpieczenia.

Za wypadki w przedsiębiorstwie w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu od wypadków nie uważa się tych wypadków, które zdarzają się podczas wyścigów lub w czasie przyspasia-biania się do wyścigów (trening).

Ze względu na ubezpieczenie uważa się zawsze właściciela samochodu za przedsiębiorcę przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia.

§ 11. Personen, die beim Betriebe von Kraftfahrzeugen in Ausübung ihres vertragsmässigen Dienstes verwendet werden, sind, soweit auf sie nicht bereits die Gesetze vom 28 Dezember 1887, R. G. Bl. Nr. 1 von 1888, und vom 20 Juli 1894, R. G. Bl. Nr. 168, Anwendung haben, nach Massgabe der Bestimmungen des ersten Gesetzes versichert.

Bedienstete, bei denen die Voraussetzungen des § 4 des Gesetzes vom 28 Dezember 1887, R. G. Bl. Nr. 1 von 1888, zutreffen, sind von der Versicherungspflicht ausgenommen.

Als Unfälle beim Betriebe im Sinne des Unfallversicherungsgesetzes gelten solche Unfälle nicht, die sich bei Wettrennen oder bei den Vorbereitungen zu Wettrennen (Training) ereignen.

Mit Rücksicht auf die Versicherung gilt stets der Eigentümer des Kraftfahrzeuges als Unternehmer des versicherungspflichtigen Betriebes.

¹⁾ Tekst polski jest autentyczny tylko w ustępach, ustalonych ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413 (*podanych kursywą*), zresztą jest tłumaczeniem autentycznego tekstu niemieckiego.

²⁾ Inne paragrafy nie dotyczą obowiązkowego ubezpieczenia od wypadków osób, zajętych kontraktowo przy samochodach.

Czasokres¹⁾, w jakim, istniejące już, przedsiębiorstwa samochodowe, których ubezpieczenie niniejszem się zaczyna, mają zrobić doniesienie z § 18 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków, i termin²⁾, od którego zacznie działać ich ubezpieczenie, *Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej* oznaczy rozporządzeniem.

Prywatne umowy ubezpieczeniowe, określone w § 61 ustęp 2 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków, Zakład ubezpieczenia od wypadków ma przejąć stosownie do § 61 ustęp 2 i 3 tej ustawy, jeżeli zawarto je przed dniem 1 grudnia 1907.

§ 12.³⁾ W sprawie ubezpieczenia od odpowiedzialności za szkody, spowodowane ruchem samochodów, można ustalić rozporządzeniem:

1. że ubezpieczony część szkody, określoną stosunkowo do całości, w każdym zaś przypadku szkody poniżej pewnej kwoty, ma sam pokrywać, bez prawa do wynagrodzenia ze strony ubezpieczającego;

Die Frist, in der die bereits bestehenden Betriebe von Kraftfahrzeugen, die hiermit in die Versicherung neu eintreten, die Anzeige im Sinne des § 18 des Unfallversicherungsgesetzes zu erstatten haben, und der Zeitpunkt, mit dem für sie die Wirksamkeit der Versicherung beginnt, wird durch Verordnung des Ministeriums des Innern bestimmt.

In Privatversicherungsverträge im Sinne des § 61, Abs. 2, U. V. G., hat die Unfallversicherungsanstalt nach Massgabe des § 61, Abs. 2 und 3 dieses Gesetzes einzutreten, wenn sie vor dem 1 Dezember 1907 abgeschlossen sind.

§ 12. In Ansehung der Haftpflichtversicherung für Schäden aus dem Betriebe von Kraftfahrzeugen kann im Verordnungswege bestimmt werden:

1. dass der Versicherte einen im Verhältnis zum Ganzen bestimmten Teil des Schadens, jedentalls aber Schäden unter einem gewissen Betrage ohne Anspruch auf Ersatz durch den Versicherer selbst zu tragen hat;

¹⁾ 30 listopada 1908 — rozporządzenie z dnia 23 października 1908 austr. Dz. u. p. Nr. 220.

²⁾ 1 listopada 1908 — rozporządzenie jak w uwadze 1.

³⁾ Ten § nie dotyczy wcale ustawowego ubezpieczenia w Zakładzie osób, zajętych kontraktowo przy samochodach, lecz ubezpieczenia w prywatnych towarzystwach ubezpieczeń, właścicieli samochodów od odpowiedzialności cywilnej, czego dowodzi także tekst rozporządzenia z dnia 28 października 1908 austr. Dz. u. p. Nr. 222, wydanego na podstawie tego §. Podano go tutaj, albowiem wymienia go art. 1 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148.

2. że ubezpieczający jest wolny od odpowiedzialności, jeżeli szkody w przeciągu pewnego czasokresu ani nie zgłoszono u ubezpieczającego, ani nie była ona przedmiotem skargi lub doniesienia do sądu, prokuratury Państwa, policji, władz gminnych lub *administracyjnych* albo żandarmerji, ani też nikt z tych władz lub organów nie wdrożył co do niej dochodzeń z urzędu.

§ 13. Umowy, któreby z uszczerbkiem dla poszkodowanego wykluczały lub ograniczały z góry przepisy niniejszej ustawy, są nieważne.

2. dass der Versicherer nicht haftet, wenn der Schaden innerhalb einer Frist weder dem Versicherer angemeldet wurde noch den Gegenstand einer Klage oder Anzeige bei den Gerichten, der Staatsanwaltschaft, den Polizei-, Gemeinde- oder politischen Behörden oder bei der Gendarmerie bildete noch durch eine dieser Behörden und Organe von Amts wegen zum Gegenstande von Ermittlungen gemacht wurde.

§ 13. Vereinbarungen, wodurch die Vorschriften dieses Gesetzes zum Nachtheile des Beschädigten im vorhinein ausgeschlossen oder eingeschränkt werden sollen, sind nichtig.

USTAWA

z dnia 30 grudnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 523¹⁾

o ubezpieczeniu od wypadków robotników górniczych, której §§ 14 i 16 ustęp 1 obowiązują nadal w myśl art. 30 ustawy z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413.

§ 14. Obowiązek przyznania prowizji członkom, niezdolnym trwale do zarobkowania, ciąży na kasach prowizyjnych górniczych kas brackich, istnieje także wówczas, jeżeli niezdolność zarobkowania spowodował wypadek w przedsiębiorstwie, za który według niniejszej ustawy należy się wynagrodzenie szkody, jednakowoż, tak w tych przypadkach, jak i wtedy, gdy pewna osoba, pobierająca rentę z powodu dawniejszego wypadku, nabywa później prawo do inwalidzkiej prowizji z górniczej kasy brackiej, roszczenie do kasy prowizyjnej spoczywa o tyle, o ile oba roszczenia razem przewyższają dwie trzecie zarobku, przyjętego za podstawę wymiaru renty z powodu wypadku. Jeżeli inwalidzka prowizja przewyższa dwie trzecie tego zarobku, to spoczywa ona do kwoty renty z powodu wypadku.

Roszczenie o inwalidzką prowizję spoczywa, jak długo uszkodzony pobiera pełny zarobek, jako rentę z powodu wypadku (art. 2 ustęp przedostatni ustawy z dnia 21 sierpnia 1917 Dz. u. p. Nr. 363)²⁾.

§ 14. Die den Provisionskassen der Bergwerksbruderladen obliegende Verpflichtung zur Gewährung von Provisionen an dauernd erwerbsunfähige Mitglieder besteht auch dann, wenn die Erwerbsunfähigkeit die Folge eines nach diesem Gesetze zu entschädigenden Betriebsunfalles ist, doch ruht in diesen Fällen sowie dann, wenn eine Person, die im Genusse einer Unfallrente aus einem früheren Unfälle steht, nachträglich einen Anspruch auf Invalidenprovision an eine Bergwerksbruderlade erlangt, der Anspruch an die Provisionskasse so weit, als beide Ansprüche zusammen zwei Drittel jenes Arbeitsverdienstes übersteigen, welcher der Bemessung der Unfallrente zugrunde gelegt wurde. Ist die Invalidenprovision höher als zwei Drittel dieses Arbeitsverdienstes, so ruht sie im Betrage der Unfallrente.

¹⁾ Tekst polski jest tylko tłumaczeniem autentycznego tekstu niemieckiego.

²⁾ Powyższe postanowienie ustawy z r. 1917 mieści się obecnie w ustawie z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413, jako przedostatni ustęp § 6

Rodzina, pozostała po zabitych, której przysługuje roszczenie z tytułu ubezpieczenia od wypadków, niema prawa do prowizji z górniczej kasy brackiej.

Jeżeli kasa prowizyjna przyznała uszkodzonemu lub rodzinie, pozostałej po zabitym, prowizję za okres czasu, przez który według poprzednich postanowień prowizja ma spoczywać lub odpaść, roszczenie o rentę z powodu wypadku przechodzi aż do tej wysokości, w jakiej prowizja spoczywa lub odpada, na kasę prowizyjną, o ile renciście nie wypłacono jeszcze odnośnych rat renty¹⁾.

Do dobrowolnych dodatkowych ubezpieczeń, za które ubezpieczony uiszcza sam całą opłatę, nie stosują się poprzednie postanowienia o spoczywaniu lub odpadnięciu prowizji.

§ 16. (ustęp 1). Prawo wkraczania, przyznane w §§ 18 ustęp 2, 28, 29, 30, 31, 50 i 54 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków władzom *administracyjnym* względnie inspektorom przemysłowym²⁾, przysługuje odnośnie do przedsiębiorstw, podlegających nadzorowi władz górniczych, tym władzom.

Solange der Verletzte den vollen Arbeitsverdienst als Unfallsrente bezieht (Artikel 2, vorletzter Absatz, des Gesetzes vom 21 August 1917, R. G. Bl. Nr. 363) ruht der Anspruch auf Invalidenprovision.

Für die Hinterbliebenen Getöteter, denen ein Anspruch aus der Unfallversicherung zusteht, besteht ein Anspruch auf Provision an die Bergwerksbruderkasse nicht.

Hat eine Provisionskasse einem Verletzten oder Hinterbliebenen eines Getöteten Provisionen für einen Zeitraum gewährt, für den nach dem Vorstehenden das Ruhen oder der Wegfall der Provision einzutreten hat, so geht der Anspruch auf Unfallsrente bis zu dem Ausmasse, in dem die Provision ruht oder wegfällt, an die Provisionskasse über, soweit die bezüglichen Rentenraten an den Rentner noch nicht ausgezahlt sind.

Auf freiwillige Zusatzversicherungen, für die der Versicherte den ganzen Beitrag aus Eigenem leistet, finden die vorstehenden Bestimmungen über das Ruhen oder den Wegfall der Provision keine Anwendung.

§ 16. (ustęp 1). Die in den §§ 18, Absatz 2, 28, 29, 30, 31, 50 und 54 des Unfallversicherungsgesetzes den politischen Behörden, beziehungsweise den Gewerbeinspektoren zugedachte Ingerenz steht bezüglich der der Aufsicht der Bergbehörden unterstehenden Betriebe diesen Behörden zu.

¹⁾ Spory na tle postanowień tego ustępu między kasami prowizyjnymi kas brackich a Zakładem ubezpieczenia od wypadków rozstrzyga Sąd rozjemczy Zakładu (§§ 9 i 10 rozporządzenia z dnia 28 maja 1923 Dz. U. R. P. Nr. 94 poz. 749).

²⁾ Obecnie: pracy.

USTAWA

z dnia 30 marca 1888 austr. Dz. u. p. Nr. 33¹⁾

o ubezpieczeniu robotników na wypadek choroby, której § 65 ustęp 1 i § 66 ustęp 1, normujące stosunek Zakładu ubezpieczenia od wypadków do kas chorych, obowiązują nadal w myśl art. 107 ustawy z dnia 19 maja 1920 Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 272²⁾.

§ 65. (ustęp 1) Obowiązek kas chorych, określonych w niniejszej ustawie, udzielania wsparć istnieje także wtedy, gdy chorobę spowodował wypadek w przedsiębiorstwie. To samo tyczy się właścicieli względnie przedsiębiorców budowy, określonych w § 56. Jeżeli kasa chorych lub pracodawca udzielili w takim przypadku wsparć za okres czasu, za który wspieranemu przysługuje pretensja do zakładu ubezpieczenia, istniejącego według ustawy o ubezpieczeniu robotników od wypadków, wówczas pretensja ta przechodzi aż do kwoty udzielonego wsparcia, a jeżeli

§ 65 (ustęp 1). Die Verpflichtung der in diesem Gesetze bezeichneten Krankenkassen zur Leistung von Unterstützungen besteht auch in dem Falle, wenn die Krankheit die Folge eines Betriebsunfalles ist. Das Gleiche gilt von den im § 56 bezeichneten Bauherren, beziehungsweise Bauunternehmern. Hat eine Krankenkasse oder ein Arbeitgeber in einem solchen Falle Unterstützungen für einen Zeitraum geleistet, für welchen dem Unterstützten ein Anspruch an eine in Gemässheit des Gesetzes, betreffend die Unfallversicherung der Arbeiter, bestehende Versicherungsanstalt zusteht, so geht dieser Anspruch bis zum Betrage der geleisteten

¹⁾ Tekst polski jest tylko tłumaczeniem autentycznego tekstu niemieckiego.

²⁾ Art. 107 ustawy z dnia 19 maja 1920 Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 272 o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby stanowi:

„Przepisy, zawarte w art. 24, 25, 53 ust. II i w art. 56, nie mają zastosowania do Kas Chorych na ziemiach b. zaboru austriackiego i pruskiego. W przedmiocie ściągania i zabezpieczenia zaległych należności tych Kas Chorych, aż do dalszego zarządzenia, pozostają nadal w mocy obowiązującej przepisy prawne, dotyczące postępowania administracyjnego i cywilno-sądowego wraz z egzekucyjnym i konkursowym, podobnie w sprawie stosunku zakładów ubezpieczeń od wypadków do Kas Chorych w b. zaborze austriackim i pruskim zachowują aż do dalszego zarządzenia moc prawną dotychczasowe przepisy ustawowe“.

Stosunek Zakładu ubezpieczenia od wypadków do kas chorych w b. zaborze rosyjskim normuje art. 7 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148.

to ostatnie dosięga lub przewyższa ją, w całej jej wysokości na kasę chorych względnie na pracodawcę, którzy udzielili wsparcia, i tylko kasa chorych względnie pracodawca mają prawo dochodzić wobec zakładu ubezpieczenia pretensyj, która na nich przeszła.

§ 66. (ustęp 1). Spory, powstałe między gminami, obowiązanymi do zaopatrzenia w razie zubożenia, fundacjami i korporacjami, zakładami ubezpieczenia, urządzonymi według ustawy o ubezpieczeniu robotników od wypadków, a kasami chorych, określonymi w niniejszej ustawie, co do pretensyj, określonych w §§ 64 i 65, rozstrzyga polityczna władza krajowa ¹⁾).

Unterstützung, und wenn die letztere ihn erreicht oder übersteigt, in seiner ganzen Höhe an die Krankenkasse, beziehungsweise an den Arbeitgeber über, welche die Unterstützung geleistet haben, und ist die Krankenkasse, beziehungsweise der Arbeitgeber allein zur Geltendmachung des übergegangenen Anspruches an die Versicherungsanstalt berechtigt.

§ 66. (ustęp 1). Streitigkeiten, welche über die in den §§ 64 und 65 bezeichneten Ersatzansprüche zwischen den zur Armenversorgung verpflichteten Gemeinden, Stiftungen und Korporationen, den in Gemässheit des Gesetzes, betreffend die Unfallversicherung der Arbeiter errichteten Versicherungsanstalten und den in diesem Gesetze bezeichneten Krankenkassen entstehen, werden von der politischen Landesbehörde entschieden.

¹⁾ Obecnie : władza administracyjna II instancji.

USTAWA

z dnia 8 lutego 1909 austr. Dz. u. p. Nr. 29

uzupełniająca ustawy o ubezpieczeniu robotników od wypadków i na wypadek choroby, w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413 t. j. w brzmieniu, obowiązującym od dnia 1 lipca 1921 roku ¹⁾.

Przymus prowadzenia list płatniczych.

§ 1. Przedsiębiorcy przedsiębiorstw, ubezpieczonych od wypadków, są obowiązani prowadzić zapiski, potrzebne dla stwierdzenia poborów poszczególnych ubezpieczonych, policzalnych przy ubezpieczeniu, oraz przechowywać te zapiski, conajmniej przez przeciąg pięciu lat, i okazywać je na żądanie właściwym organom Zakładu.

Obowiązek ten nie rozciąga się na przedsiębiorców przedsiębiorstw rolnych i leśnych, podlegających ubezpieczeniu w myśl § 1 ustęp 3 punkt 2 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1888, wyjąwszy przedsiębiorstwa, zajmujące się zawodem wynajmowaniem maszyn rolniczych ²⁾.

USTAWA

z dnia 8 lutego 1909 austr. Dz. u. p. Nr. 29

w brzmieniu, obowiązującym do dnia 30 czerwca 1921 roku.

§ 1. Die Unternehmer der unfallversicherten Betriebe sind verpflichtet, Aufschreibungen zu führen, welche zur Ermittlung der für die Versicherung anrechenbaren Bezüge der einzelnen Versicherten notwendig sind, und diese Aufschreibungen mindestens während der Dauer von fünf Jahren aufzubewahren sowie den zuständigen Organen der Anstalt über Verlangen vorzuweisen.

Diese Verpflichtung erstreckt sich nicht auf die Unternehmer von nach § 1, Absatz 3, Z. 2, des Gesetzes vom 28 Dezember 1887, R. G. Bl. Nr. 1 ex 1888, versicherungspflichtigen land- und forstwirtschaftlichen Betrieben, abgesehen von den Betrieben, welche die gewerbsmässige Vermietung von landwirtschaftlichen Maschinen zum Gegenstande haben.

¹⁾ Tekst polski jest autentyczny tylko w ustępach, ustalonych ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413 (*podanych kursywą*), zresztą jest tłumaczeniem autentycznego tekstu niemieckiego.

²⁾ Ustęp ten wobec obecnego brzmienia § 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888, ustalonego ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413, jest bezprzedmiotowy już od 1 lipca 1921 roku.

Powyższe postanowienia nie naruszają, dalej idących, obowiązków prowadzenia zapisków płac, nałożonych na przedsiębiorców innymi przepisami.

Co do urządzenia zapisków, określonych w pierwszym ustępie, oraz co do miejsca ich przechowywania można wydać rozporządzeniem¹⁾ szczegółowe przepisy.

Kasy chorych, urządzone na zasadzie ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 44), są obowiązane zezwalać w razie potrzeby Zakładom²⁾ ubezpieczenia robotników od wypadków, względnie ich legitymowanym zastępcom, na przejrzanie zapisków i aktów, odnoszących się do zgłaszania i wypisywania ubezpieczonych, i udzielać potrzebnych wyjaśnień.

Celem ułatwienia kontroli zapisków płac w przedsiębiorstwach, określonych w § 1 ustęp 2 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków, przyznaje się Zakładom²⁾ ubezpieczenia prawo przejrzania przez swych zastępców urzędowych zezwoleń na budowę (planów konsensowych, konsensów budowlanych) u odnośnych władz budowlanych.

Jeżeli przedsiębiorca rozmyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa obowiązku prowadzenia i przechowywania zapisków,

Weitergehende Verpflichtungen zur Führung von Lohnaufschreibungen, welche den Betriebsunternehmern durch anderweitige Vorschriften auferlegt sind, werden durch die vorstehenden Bestimmungen nicht berührt.

Über die Einrichtung der im ersten Absatz bezeichneten Aufschreibungen sowie über die Aufbewahrungsorte können im Verordnungswege besondere Vorschriften erlassen werden.

Die auf Grund des Gesetzes vom 30 März 1888, R. G. Bl. Nr. 33, errichteten Krankenkassen sind verpflichtet, den Arbeiter-Unfallversicherungsanstalten, beziehungsweise deren legitimierten Beauftragten die erforderliche Einsicht in die auf die An- und Abmeldung der Versicherten bezughabenden Aufschreibungen und Belege zu gewähren und die erforderlichen Auskünfte zu erteilen.

Zur Erleichterung der Kontrolle der Lohnaufschreibungen in den im § 1, Absatz 2, des Unfallversicherungsgesetzes bezeichneten Betrieben wird den Versicherungsanstalten das Recht eingeräumt, bei den betreffenden Baubehörden durch ihre Beauftragten in die behördlichen Baubewilligungen (Konsenspläne, Baukonsense) Einsicht zu nehmen.

Kommt der Betriebsunternehmer der ihm nach Absatz 1 obliegenden Verpflichtung zur Führung und Aufbewahrung von Aufschreibungen vorsätzlich oder aus grober Fahrlässigkeit nicht oder nur derart mangelhaft

¹⁾ Zobacz rozporządzenie z dnia 10 maja 1909 aus r. Dz. u. p. Nr. 75.

²⁾ Wobec obecnego brzmienia § 9 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 liczba mnoga już niewłaściwa.

ciążącego na nim według ustępu 1, nie dopełni wcale, albo tylko tak wadliwie, że nie można stwierdzić niezawodnie policzalnych poborów, albo jeżeli przedsiębiorca odmawia przedłożenia zapisków właściwemu organowi Zakładu, wówczas Zakład ubezpieczenia jest uprawniony wymierzyć opłatę z urzędu na podstawie dat z ubiegłych okresów wnoszenia opłaty, albo na podstawie innych dochodzeń. Wymiar taki można obalić w drodze zarzutów tylko o tyle, o ile da się udowodnić, iż polega on na niezastosowaniu lub niewłaściwym zastosowaniu ustawy, albo na oczywiście mylnych istotnych założeniach albo, że postępowanie wykazuje istotne wadliwości.

Postanowienia karne § 51 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków stosują się także do przedsiębiorców, których zapiski płac zawierają nieprawdziwe szczegóły istotne, a postanowienia karne § 52 powołanej ustawy także do tych przedsiębiorców, którzy nie dopełniają obowiązku prowadzenia i przechowywania zapisków płac, istniejącego według ustępu pierwszego.

§ 2. Zakłady¹⁾ ubezpieczenia robotników od wypadków są uprawnione zawierać umowy z przedsiębiorcami takich przedsiębiorstw, przy których sposób stwierdzenia opłaty za ubezpieczenie, przewidziany w § 21 ustawy o ubezpieczeniu od wy-

nach, dass die Ermittlung der anrechenbaren Bezüge nicht mit Sicherheit erfolgen kann, oder verweigert der Betriebsunternehmer die Vorlage der Aufschreibungen an das zuständige Organ der Anstalt, so ist die Versicherungsanstalt berechtigt, den Beitrag auf Grund der Daten der vorangegangenen Beitragsperioden oder auf Grund anderweitiger Erhebungen von Amts wegen vorzuschreiben. Eine derartige Vorschreibung ist im Einspruchswege nur insoweit anfechtbar, als nachgewiesen werden kann, dass dieselbe auf Nichtanwendung oder auf unrichtiger Anwendung des Gesetzes oder auf offenbar unrichtigen tatsächlichen Voraussetzungen beruht oder dass das Verfahren an wesentlichen Mängeln leidet.

Die Strafbestimmungen des § 51 des Unfallversicherungsgesetzes finden auch auf Unternehmer, deren Lohnaufschreibungen unwahre tatsächliche Angaben enthalten, die Strafbestimmungen des § 52 des bezogenen Gesetzes auch auf jene Unternehmer Anwendung, welche der nach dem ersten Absatze bestehenden Verpflichtung zur Führung und Aufbewahrung von Lohnaufschreibungen nicht nachkommen.

§ 2. Die Arbeiter- Unfallversicherungsanstalten sind berechtigt, mit den Unternehmern solcher Betriebe, bei welchen die im § 21 des Unfallversicherungsgesetzes vorgesehene Art der Ermittlung des Versicherungsbeitrages mit Schwierigkeiten verbunden ist, an Stelle der Aufstellung von

¹⁾ Liczba mnoga wobec obecnego brzmienia § 9 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 już niewłaściwa.

padków, jest połączony z trudnościami, co do innego, niż zestawianie obliczeń opłaty, sposobu stwierdzania opłaty, przypadającej za ubezpieczenie, lub co do płacenia rocznych ryczałtów.

Przedsiębiorców, z którymi zawarto takie umowy, zwalnia się przez czas ważności tych umów od obowiązku, przewidzianego w § 1 ustęp 1.

Przedawnienie opłat za ubezpieczenie.

§ 3¹⁾. Prawo ustalenia opłat za ubezpieczenie, które według ustawowego lub statutowego przepisu należy uiszczać Zakładowi ubezpieczenia od wypadków, powiatowej kasie chorych lub kasie chorych przy stowarzyszeniu, przedawnia się w ciągu trzech lat po upływie odnośnego okresu wnoszenia opłaty.

Jeżeli przedsiębiorca podał Zakładowi ubezpieczenia od wypadków, powiatowej kasie chorych lub kasie chorych przy stowarzyszeniu dowodnie nieprawdziwe szczegóły co do osób, zatrudnionych u niego, lub co do ich zarobku, w celu ukrócenia opłat, wówczas prawo ustalenia tych opłat przedawnia się w ciągu dziesięciu lat po upływie odnośnego okresu wnoszenia opłaty.

Przedawnienie prawa ustalenia ulega przerwie wskutek każdej czynności urzędowej, spowodowanej przez Zakład lub

Beitragsberechnungen eine andere Art der Ermittlung des zu zahlenden Versicherungsbeitrages oder die Zahlung jährlicher Pauschalbeträge zu vereinbaren.

Die Betriebsunternehmer, mit welchen solche Vereinbarungen getroffen wurden, sind für die Zeit der Geltung dieser Vereinbarungen von der im § 1, Absatz 1, vorgesehenen Verpflichtung befreit.

§ 3. Das Recht auf Feststellung der nach gesetzlicher oder statutarischer Vorschrift an die Unfallversicherungsanstalt, an die Bezirkskrankenkasse oder an eine Genossenschaftskrankenkasse zu entrichtenden Versicherungsbeiträge verjährt binnen drei Jahren nach Ablauf der betreffenden Beitragsperiode.

Hat der Betriebsunternehmer der Unfallversicherungsanstalt, der Bezirkskrankenkasse oder einer Genossenschaftskrankenkasse nachweisbar unwahre Angaben über die bei ihm beschäftigten Personen oder über deren Arbeitsverdienst zu dem Zwecke erstattet, um Beiträge zu hinterziehen, so verjährt das Recht auf Feststellung dieser Beiträge binnen zehn Jahren nach Ablauf der betreffenden Beitragsperiode.

Die Verjährung des Feststellungsrechtes wird durch jede von der Anstalt oder Kasse zum Zwecke der Feststellung erwirkte Amtshandlung

¹⁾ Szczegóły, objęte niniejszym §, dotyczące się kas chorych, normuje obecnie art. 54 ustawy z dnia 19 maja 1920 Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 272.

kasę, celem ustalenia z chwilą, w której przedsiębiorca dowie się o czynności urzędowej, co do opłat za ubezpieczenie od wypadków także wtedy, gdy ubezpieczony, należący do przedsiębiorstwa, zwlekającego uiszczenie opłat, albo rodzina, pozostała po nim, zgłosili roszczenie o przyznanie odszkodowań, przewidzianych w ustawie o ubezpieczeniu od wypadków.

Prawo ściągnięcia ustalonych opłat za ubezpieczenie przedawnia się w ciągu sześciu lat po upływie okresu wnoszenia opłaty, w którym przedsiębiorca otrzymał od Zakładu lub kasy zawiadomienie o wyniku ustalenia.

Przedawnienie prawa ściągnięcia ulega przerwie przez dołączenie wezwania płatniczego, wystosowanego do przedsiębiorcy, przez wdrożenie egzekucji, przez zezwolenie na zwłokę w zapłacie, tudzież stosownie do przepisów, zawartych w ordynacji konkursowej.

Odsetki z tytułu zwłoki i bonifikacji przy opłatach za ubezpieczenie.

§ 4¹⁾. Od zaległych opłat za ubezpieczenie, przypadających Zakładowi ubezpieczenia od wypadków, powiatowej kasie chorych lub kasie chorych przy stowarzyszeniu, należy uiszczać odsetki zwłoki, jeżeli zaległość przewyższa 100 marek²⁾. Wysokość

in dem Zeitpunkte unterbrochen, in welchem der Betriebsunternehmer von der Amtshandlung Kenntnis erlangt, für Unfallversicherungsbeiträge auch dann, wenn von einem dem beitrags säumigen Unternehmen angehörigen Versicherten oder von den Hinterbliebenen eines solchen ein Anspruch auf die Gewährung der im Unfallversicherungsgesetze vorgesehenen Entschädigungen erhoben worden ist.

Das Recht auf Einforderung festgestellter Versicherungsbeiträge verjährt binnen sechs Jahren nach Ablauf der Beitragsperiode, in welcher der Betriebsunternehmer von dem Ergebnisse der Feststellung seitens der Anstalt oder Kasse verständigt worden ist.

Die Verjährung des Einforderungsrechtes wird durch die Zustellung einer gegen den Betriebsunternehmer gerichteten Zahlungsaufforderung, durch Einleitung der Exekution, durch Bewilligung einer Zahlungsfrist und nach den in der Konkursordnung getroffenen Vorschriften unterbrochen.

§ 4. Für rückständige an die Unfallversicherungsanstalt, an die Bezirkskrankenkasse oder an eine Genossenschaftsrankenkasse zu entrichtende Versicherungsbeiträge sind, wenn der Rückstand 50 K übersteigt,

¹⁾ Uwaga jak przy § 3 niniejszej ustawy.

²⁾ Dla przerachowania tej kwoty brak dotychczas przepisu.

tych odsetek wynosi *sześć od sta* na rok ¹⁾ Płatnik dopuszcza się zwłoki w zapłacie wówczas, gdy nie uiszczono zapłaty w przeciągu miesiąca od dnia ustawowego lub statutowego terminu zapadłości ²⁾ i nie uzyskano zezwolenia na odroczenie zapłaty z wyraźnym darowaniem odsetek zwłoki.

Od nadpłaconych opłat za ubezpieczenie, przedsiębiorca może z tytułu bonifikacji żądać odsetek w wysokości odsetek zwłoki wówczas, gdy opłaty za ubezpieczenie, przypadające do zwrotu, przewyższają *100 marek* ³⁾.

Moc obowiązująca.

§ 5 Ustawa niniejsza wchodzi w życie w trzy miesiące po ogłoszeniu ⁴⁾.

Klauzula wykonawcza.

§ 6. Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi *Pracy i Opieki Społecznej* i Mojemu Ministrowi *Sprawiedliwości* w porozumieniu z Moimi innymi interesowanymi Ministrami.

Verzugszinsen zu entrichten. Das Mass dieser Zinsen beträgt vier vom Hundert für das Jahr. Eine Verzögerung der Zahlung fällt dem Zahlungspflichtigen dann zur Last, wenn die Zahlung nicht innerhalb eines Monats von dem gesetzlichen oder statutarischen Zahlungsstermine an geleistet und nicht eine Stundung unter ausdrücklicher Erlassung der Verzugszinsen bewilligt wurde.

Für zuviel gezahlte Versicherungsbeiträge kann der Betriebsunternehmer Vergütungszinsen in dem Ausmasse der Verzugszinsen dann begehren, wenn die zum Rückersatz gelangenden Versicherungsbeiträge 50 K übersteigen.

§ 5. Dieses Gesetz tritt drei Monate nach seiner Kundmachung in Wirksamkeit.

§ 6. Mit der Durchführung dieses Gesetzes sind Mein Minister des Innern und Mein Justizminister im Einvernehmen mit Meinen übrigen beteiligten Ministern betraut.

¹⁾ Zobacz nadto § 4 rozporządzenia z dnia 18 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 160.

²⁾ Zobacz nadto § 32 statutu Zakładu.

³⁾ Dla przerachowania tej kwoty brak dotychczas przepisu.

⁴⁾ 26 maja 1909 roku.

Rozporządzenie

**Ministerstwa spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem handlu i Ministerstwem robót publicznych
z dnia 10 maja 1909 austr. Dz. u. p. Nr. 75**

ustalające na zasadzie § 1 ustawy z dnia 8 lutego 1909 austr. Dz. u. p. Nr. 29 przepisy o zastosowaniu przymusu prowadzenia list płatniczych dla celów ubezpieczenia od wypadków ¹⁾.

Urządzenie zapisków płac.

§ 1. Zapiski płac należy ile możności zebrać co do wszystkich osób, zajętych w przedsiębiorstwie, w jednej liście (lista płac, księga płac), o ile zezwala na to wielkość i rodzaj przedsiębiorstwa.

Jeżeli pewnych rodzajów osób, pozostających w służbie (naprzykład pozostający w służbie za miesięczną pensją), nie wciąga się do listy płatniczej, wówczas należy wskazać tam na tę okoliczność. W tym przypadku należy sporządzać co miesiąc dokładne wyciągi z odnośnych ksiąg przedsiębiorstwa, zawierające daty co do płacy lub pensji tych osób i przechowywać je według postanowień § 6 niniejszego rozporządzenia, o ile zastępcom Zakładu ubezpieczenia od wypadków nie dozwala się na przejrzanie tych ksiąg.

§ 1. Die Lohnaufzeichnungen sind hinsichtlich sämtlicher in einem Betriebe beschäftigten Personen womöglich in einer Liste (Lohnliste, Lohnbuch) zu vereinigen, soweit dies die Grösse und Art des Betriebes gestattet.

Werden bestimmte Kategorien von Bediensteten (beispielsweise Bedienstete im Monatsgehälte) nicht in der Lohnliste geführt, so ist daselbst auf diesen Umstand hinzuweisen. In diesem Falle sind vollständige, die Lohn- oder Gehaltsdaten dieser Personen enthaltende Auszüge aus den betreffenden Geschäftsbüchern allmonatlich anzufertigen und nach den Bestimmungen des § 6 dieser Verordnung aufzubewahren, soweit nicht den Beauftragten der Unfallversicherungsanstalt die Einsichtnahme in diese Geschäftsbücher gestattet wird.

¹⁾ Tekst polski jest tłumaczeniem autentycznego tekstu niemieckiego.

Jeżeli policzalny zarobek jednej z osób, określonych w poprzednim ustępie, przekracza 2.400 K. rocznie, wówczas wystarcza zaznaczenie tej okoliczności¹⁾.

Przy przedsiębiorstwach budowlanych można prowadzić oddzielne listy płac dla każdej budowy. W tym przypadku należy założyć dokładny spis, obejmujący poszczególne budowy, i prowadzić osobną listę płatniczą dla drobniejszych (naprawa itp.) robót.

Dozwala się na łączenie spisu robotników, prowadzonego w myśl § 88 ordynacji przemysłowej, z listą płatniczą.

§ 2. Listy płatnicze muszą obejmować datę odnośnego okresu wypłaty płac i winny podawać oddzielnie co do każdego poszczególnego pracownika, wciągniętego do listy, co najmniej:

1. Imię i nazwisko, rodzaj zatrudnienia, ten ostatni jednak tylko o tyle, o ile nie grupuje się osób, pozostających w służbie, według tego samego rodzaju zatrudnienia;
2. umówioną płacę (płacę jednostkową), o ile ona przedstawia się jako płaca wedle czasu.

Za każdy okres wypłaty płac należy prócz tego bezpośrednio po jego upływie wciągnąć do listy płatniczej:

Übersteigt der anrechenbare Arbeitsverdienst einer der im vorigen Absatze bezeichneten Personen 2.400 K im Jahre, so genügt die Angabe dieses Umstandes.

Bei Bauunternehmungen können die Lohnlisten nach einzelnen Bauführungen getrennt geführt werden. In diesem Falle ist ein genaues Verzeichnis über die einzelnen Bauführungen anzulegen und ist für kleinere (Reparatur u. dgl.) Arbeiten eine besondere Lohnliste zu führen.

Die Vereinigung der im Sinne des § 88 Gew. Ord. geführten Arbeiterverzeichnisse mit der Lohnliste ist zulässig.

§ 2. Die Lohnlisten müssen das Datum der betreffenden Lohnzahlungsperiode tragen und haben getrennt für jeden einzelnen in die Liste einbezogenen Beschäftigten mindestens anzugeben.

1. Vor- und Zuname, Art der Beschäftigung, das letztere nur, soweit nicht eine Gruppierung nach Bediensteten der gleichen Beschäftigungsart Platz greift;
2. den bedungenen Lohnsatz (Einheitslohn), sofern er sich als Zeitlohn darstellt.

Für jede Lohnzahlungsperiode ist ferner unmittelbar nach deren Ablauf in die Lohnliste einzutragen:

¹⁾ Ustępie ten wobec obecnego brzmienia §§ 6 i 16 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 i art. V i VII ustawy z dnia 20 lipca 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 168 bezprzedmiotowy już od 1 lipca 1921 roku.

3. Czas trwania zatrudnienia w ciągu tego okresu (ilość dni roboczych, godzin roboczych), o ile wynagradzanie odbywa się wedle czasu pracy;
4. płacę w gotówce, zarobioną przez pracownika, wraz z ewentualnymi dodatkami, premjami itp.

Ponadto należy podać w liście płatniczej jakość i ilość poborów w naturze (mieszkanie, żywność itp.), przyznanych pracownikowi, i policzalnych przy ubezpieczeniu. Cyfrowego ocenięcia tych poborów nie wymaga się.

Jeżeli z innych zapisków, prowadzonych należycie dla celów przedsiębiorstwa, można z łatwością poznać daty, wspomniane w punktach 2 i 3 niniejszego paragrafu, oraz szczegóły co do poborów w naturze, wówczas wystarcza wskazanie na te zapiski.

§ 3. Zaliczki na płacę należy zasadniczo zarachowywać w tym okresie wypłaty płac, w którym płaca przypadła do zapłaty.

Potrącenia z płacy i zwroty za utrzymanie przyrządów i urządzeń warsztatowych w dobrym stanie, za dostarczane narzędzia, przybory, środki wybuchowe itp. należy odliczać z płacy w gotówce, jednak ich rodzaj i rozmiar wykazać w liście płatniczej lub jej załącznikach (§ 5). W każdym razie należy przy-

3. Die Dauer der Beschäftigung während dieser Periode (Zahl der Arbeitstage, Arbeitsstunden), sofern die Entlohnung nach der Arbeitszeit stattfindet;
4. der von dem Beschäftigten verdiente Barlohn, einschliesslich etwaiger Zulagen, Prämien u. dgl.

Überdies sind in der Lohnliste die dem Beschäftigten gewährten, für die Versicherung anrechenbaren Naturalbezüge (Wohnung, Kost u. dgl.) nach Art und Menge anzugeben. Eine ziffermässige Bewertung dieser Bezüge ist nicht erforderlich.

Sind die in den Punkten 2 und 3 dieses Paragraphen erwähnten Daten, sowie die Angaben über die Naturalbezüge aus anderweitigen, für Zwecke des Betriebes ordnungsmässig geführten Aufschreibungen leicht zu entnehmen, so genügt ein Hinweis auf diese Aufschreibungen.

§ 3. Lohnvorschüsse sind in der Regel in jener Lohnzahlungsperiode zu verrechnen, in der der Lohn fällig geworden ist.

Lohnabzüge und Ersätze für die Instandhaltung der Geräte und Werksvorrichtungen, für die Beistellung von Werkzeugen, Requisiten, Sprengmitteln u. dgl. sind vom Barlohn in Abrechnung zu bringen, jedoch nach Art und Ausmass in der Lohnliste oder in deren Beilagen (§ 5) nachzuweisen. Hiebei sind

tem oddzielić od innych potrąceń opłaty za ubezpieczenie (od wypadków i)¹⁾ na wypadek choroby.

Zwrotów z tytułu kosztów podróży i podobnych poborów, połączonych z wydatkami, nie należy wliczać do sumy płac w gotówce.

§ 4²⁾. Jeżeli obowiązek ubezpieczenia od wypadków rozciąga się w pewnym przedsiębiorstwie nie na wszystkie czynności przedsiębiorstwa, wówczas należy co do tych osób, pozostających w służbie, które tylko czasowo oddają się zatrudnieniu, uzasadniającemu obowiązek ubezpieczenia, a nie są dobrowolnie ubezpieczone co do reszty czasu, wykażać osobno prócz ogólnego czasu zatrudnienia (§ 2 punkt 3), nadto czas zatrudnienia, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia, względnie, o ile te prace wynagradza się w akordzie, odnośny zarobek.

§ 5. Jeżeli w pewnym okresie płacy nie można obliczyć zarobku w prosty sposób na podstawie szczegółów, podanych w liście płatniczej, co do płac i czasu pracy (§ 2 punkt 2 i 3) lub na podstawie innych zapisków, wówczas należy przechowywać w myśl postanowienia § 6 niniejszego rozporządzenia także wszystkie materiały i załączniki, potrzebne do obliczenia płacy (książki robocze, szychtowe, książki akordantów, wykazy czasu trwania zatrudnienia, ogólnej sumy robocizny lub produkcji itp.).

jedenfalls die Beiträge zur Unfall- und Krankenversicherung von den übrigen Abzügen zu trennen.

Ersätze für Reisekosten und ähnliche belastete Bezüge sind in die Summe der Barlöhne nicht einzubeziehen.

§ 4. Erstreckt sich in einem Unternehmen die Unfallversicherungspflicht nicht auf alle Betriebstätigkeiten, so ist für jene Bediensteten, die nur zeitweise einer die Versicherungspflicht begründenden Beschäftigung obliegen und für die übrige Zeit nicht freiwillig versichert sind, ausser der Gesamtbeschäftigungsdauer (§ 2, Z. 3) auch die Zeit der versicherungspflichtigen Beschäftigung, beziehungsweise sofern die Entlohnung für diese Arbeiten im Akkord erfolgt, der bezügliche Arbeitsverdienst besonders auszuweisen.

§ 5. Ist der Arbeitsverdienst in einer Lohnperiode nicht in einfacher Weise aus den Angaben der Lohnliste über den Lohnsatz und die Arbeitsdauer (§ 2, Z. 2 und 3) oder aus anderen Vormerkungen zu berechnen, so sind auch alle für die Lohnberechnung erforderlichen Behelfe und Belege (Geding-, Schicht-, Akkordantenbücher, Nachweise über die Beschäftigungsdauer, über die Arbeits- oder Produktionsmenge u. dgl.) nach den Bestimmungen des § 6 dieser Verordnung aufzubewahren.

¹⁾ Słowa, ujęte w nawias, są bezprzedmiotowe już od 1 lipca 1917 r. wobec brzmienia § 17 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888, ustalonego ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363.

²⁾ Wobec obecnego brzmienia § 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 przepis tego § przedmiotowy już od 1 lipca 1921 roku.

Jeżeli klientela przedsiębiorcy uiszcza policzalną płacę w całości lub częściowo wprost do rąk robotnika, wówczas należy prowadzić osobne zapiski, co do wykonanych robót, od których zależy płaca, a więc w młynach zapiski co do rodzaju i ilości zmielonego zboża (książki przemiału), w tartakach co do rodzaju i ilości wyrobionego materiału tartego (książki przetarcia) etc.

Jeżeli wynagrodzenie wypłaca się grupom akordowym, wówczas należy zobowiązać kierownika grupy, aby zawiadomił przedsiębiorcę o rozdziale zarobku między poszczególnych uczestników. Odnośne zapiski należy przechowywać przy liście płatniczej, o ile nie umieści się ich w samej liście.

Miejsce przechowywania.

§ 6. Listy płatnicze, wyciągi, zapiski, materiały i załączniki, wymienione w §§ 1, 2 i 5, należy zasadniczo przechowywać w kierownictwie przedsiębiorstwa, do którego one odnoszą się, a więc przy budowlach, o ile prowadzi się dla nich oddzielne zapiski, w kancelarii odnośnej budowy, a od chwili ukończenia budowy w kancelarii przedsiębiorstwa budowlanego, i utrzymywać je w stanie, umożliwiającym organom Zakładu ubezpieczenia od wypadków ich przejrzanie.

O innym miejscu chwilowego lub wyjątkowego przechowania winien przedsiębiorca zawiadomić Zakład we właściwym czasie.

Wird der anrechenbare Lohn ganz oder teilweise von den Kunden des Unternehmers an den Arbeiter direkt entrichtet, so sind über die geleisteten Arbeiten, von welchen der Lohn abhängt, besondere Vormerkungen zu führen, demnach in Lohnmühlen über die Art und Menge des vermahlenden Getreides (Mahlbücher), in Lohnsägen über die Art und Menge des erzeugten Schnittholzes (Schnittbücher) etc.

Erfolgt die Entlohnung im Gruppenakkord, so ist der Gruppenführer zu verpflichten, die Verteilung des Arbeitsverdienstes auf die einzelnen Teilnehmer dem Unternehmer bekannt zu geben. Die bezüglichen Aufzeichnungen sind bei der Lohnliste aufzubewahren, soweit sie nicht in dieser selbst Platz finden.

§ 6. Die in den §§ 1, 2 und 5 erwähnten Lohnlisten, Auszüge, Aufschreibungen, Behelfe und Belege sind in der Regel bei der Leitung des Betriebes, für den sie gelten, demnach bei Bauführungen, sofern für solche gesonderte Aufschreibungen geführt werden, in der betreffenden Baukanzlei, und von dem Zeitpunkte der Beendigung des Baues an in der Kanzlei der Bauunternehmung aufzubewahren und für die Organe der Arbeiterunfallversicherungsanstalt zur Einsichtnahme bereitzuhalten.

Von einer vorübergehenden oder ausnahmsweisen anderweitigen Aufbewahrung hat der Unternehmer die Anstalt rechtzeitig zu verständigen.

Przedsiębiorca winien postarać się o osoby, uprawnione i obowiązane do okazania zapisków płac, w razie przeszkody, doznanej przez niego.

§ 7. Postanowień niniejszego rozporządzenia nie zastosowuje się o tyle, o ile między przedsiębiorcami lub związkami przedsiębiorców a Zakładami¹⁾ ubezpieczenia robotników od wypadków zawarto odmienne umowy o urządzeniu lub przechowywaniu zapisków płac.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie równocześnie z ustawą z dnia 8 lutego 1909 Dz. u. p. Nr. 29²⁾.

Der Unternehmer hat hinsichtlich der im Falle seiner Verhinderung zur Vorweisung der Lohnaufschreibungen berechtigten und verpflichteten Personen Vorsorge zu treffen.

§ 7. Die Bestimmungen der gegenwärtigen Verordnung finden soweit nicht Anwendung, als zwischen Unternehmern oder Unternehmerverbänden und den Arbeiterunfallversicherungsanstalten anderweitige Vereinbarungen über die Einrichtung oder Aufbewahrung der Lohnaufschreibungen getroffen sind.

§ 8. Diese Verordnung tritt gleichzeitig mit dem Gesetze vom 8 Februar 1909, R. G. Bl. Nr. 29, in Wirksamkeit.

¹⁾ Liczba mnoga wobec obecnego brzmienia § 9 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 już niewłaściwa.

²⁾ 26 maja 1909 roku.

USTAWA

z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413

w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego¹⁾.

Zmiany ogólne.

Art. 1. Słowa: „Ministerstwo Spraw Wewnętrznych“ oraz „Rząd“ należy zastąpić słowami: „Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej“.

Art. 2. Przez „Władze polityczne I instancji“ oraz „Władze polityczne II instancji“ rozumieć należy „Władzę administracyjną I instancji“ i „Władzę administracyjną II instancji“.

Art. 3. Postanowienia ustaw o obowiązkowym ubezpieczeniu, określające wysokość kwoty za przekroczenie tych ustaw, zmienia się w tym kierunku, że wysokość kwot wynosić będzie 20 razy tyle marek polskich, ile koron austro-węgierskich wynosiły kwoty w tych ustawach określone z tem, że najniższy wymiar grzywny ma wynosić 100 marek

Zmiany szczegółowe:

A) Zmiany w ustawie z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. ustaw z 1888 roku Nr. 1) w brzmieniu, ustalonym przez ustawę z dnia 29 kwietnia 1912 r. (austr. Dz. ust. Nr. 96) oraz przez ustawę z dnia 21 sierpnia 1917 (austr. Dz. ust. Nr. 363).

Art. 4 Ustępy 1 i 2 § 1 otrzymają następujące brzmienie:

„Wszyscy robotnicy i wszyscy urzędnicy, bez względu na rodzaj zajęcia²⁾ ich, zatrudnieni w przedsiębiorstwach przemysłowych fabrykach i hutach, kopalniach oraz przy robotach szurfowych, warsztatach i składach okrętowych, w łomach, przy łamaniu lodu, jakoteż w zakładach, należących do tych przedsiębiorstw oraz w gospodarstwach rolnych i leśnych, ubezpieczeni są stosownie do postanowień ustawy niniejszej przeciw następstwom wypadków, zdarzających się w tych przedsiębiorstwach i gospodarstwach.

To samo odnosi się do robotników, jakoteż urzędników, którzy zatrudnieni są w przedsiębiorstwach przemysłowych, mających na celu wykonywanie robót budowlanych albo też w jakikolwiek inny sposób zatrudnieni są przy wykonywaniu robót budowlanych lub robót przy budynkach. W przemyśle, mającym na celu wykonywanie robót budowlanych, obejmuje obowiązek ubezpieczenia całe odnośne przedsiębiorstwo przemysłowe“.

Punkt 2 ustępu 3 § 1 otrzymuje następujące brzmienie:

„2. Zakłady, używające kotłów parowych lub motorów oraz wszelkie inne zakłady, prowadzone w sposób przemysłowy“.

¹⁾ Artykuły 1 do 29, których treść uwzględniono w tekście odnośnych ustaw, podano petitem.

²⁾ W Dz. U. R. P. wydrukowano: „zajęca“.

Ustępy 4 i 5 § 1 (według ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r.) skreśla się.

Na końcu ostatniego ustępu § 1 dodaje się: „oraz krewni i powinowaci przedsiębiorcy, zajęci w przedsiębiorstwie, chociażby bezpłatnie, z wyjątkiem małżonka. Tak samo uważani być mają za robotników, ubezpieczonych według niniejszej ustawy, więźniowie, zatrudnieni w przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia“.

Art. 5 W § 4 po słowie „będących“ dodaje się: „na podstawie nominacji (dekretu)“, zaś słowa: „krajowych, gminnych lub funduszowych“ skreśla się, natomiast na końcu dodaje się zdanie: „i o ile osobom tym przysługuje przy wymiarze rent, względnie emerytur, wpływ nie mniejszy, jak ubezpieczonym według niniejszej ustawy“.

Art. 6. Ustęp 6 § 6 skreśla się.

W ustępie 7 § 6 skreśla się słowa od „jednakże najwyżej“ do końca ustępu. Natomiast dodaje się: „Zarobek krewnych i powinowatych, zajętych bezpłatnie lub z zarobkiem niższym od przeciętnego, oraz zarobek więźniów wymierzyć należy w kwocie równej zarobkowi rocznemu robotników tej samej kategorii, zatrudnionych w danem lub sąsiednim podobnem przedsiębiorstwie“.

W ustępie przedostatnim § 6 po słowie „potrzebuje“ dodaje się „stałe“

Art. 7. Punkt 1 § 7 otrzymuje brzmienie następujące:

„Koszty pogrzebu, które wymierzyć należy stosownie do zwyczajów miejscowych, jednak w kwocie, wynoszącej najwyżej $\frac{2}{3}$ zarobku miesięcznego“.

W ustępie 6 § 7 słowa: „separowanym albo“ skreśla się.

Art. 8. § 9 otrzymuje brzmienie następujące:

„Ubezpieczenie, przewidziane w § 1, następuje przez Zakład ubezpieczenia od wypadków, którego siedzibę oznacza Minister Pracy i Opieki Społecznej.

W poszczególnych okręgach administracyjnych Zakład ubezpieczenia od wypadków może otwierać swe oddziały.

Zakres działania poszczególnych oddziałów oraz stosunek ich do zakładu ubezpieczenia od wypadków określa statut Zakładu ubezpieczenia od wypadków.

Minister Pracy i Opieki Społecznej może polecić Zakładowi ubezpieczenia od wypadków otwarcie swego oddziału w pewnym, ściśle określonym okręgu administracyjnym.

Zakład ubezpieczenia od wypadków oraz jego oddziały podlegają nadzorowi władzy państwowej w myśl postanowień przepisów o zakładach ubezpieczenia, oraz przepisów, w ustawie niniejszej zawartych.

Urzednicy zakładu ubezpieczenia doznają tej samej ochrony prawnej, co urzednicy państwowi

Od płatnych urzedników Zakładu ubezpieczenia należy odebrać przysięgę służbową. Podlegają oni władzy dyscyplinarnej Zarządu. Do mianowania i oddalania urzednika kierującego, tudzież technika ubezpieczenia potrzebne jest zatwierdzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej“.

Art. 9. Na końcu ustępu pierwszego § 11 dodaje się: „bez względu na to, czy praca wykonywana jest narzędziami przedsiębiorcy czy też narzędziami osób, wykonujących ją“.

Ustęp 2 § 11 otrzymuje brzmienie następujące:

„Za przedsiębiorcę przedsiębiorstw budowlanych, wymienionych w ustępie 2 § 1, uważany jest przemysłowiec, posiadający upoważnienie władzy przemysłowej do wykonywania przemysłu budowlanego. O ile roboty budowlane wykonuje osoba, nie mająca uprawnienia władzy przemysłowej, to tak wykonujący budowę, osobiście od wypadków nie ubezpieczony, jakoteż

właściciel budowy odpowiadają solidarnie za wniesienie opłat, należnych Zakładowi ubezpieczenia od wypadków.

Za wykonującego budowę, osobiście od wypadków nieubezpieczonego, uważać należy tylko taką osobę, która nie bierze udziału w pracy ręcznej, sama zaś dysponuje jedynie budową“.

Art. 10. Ustęp 1 § 12 otrzymuje brzmienie następujące:

„Zarząd Zakładu ubezpieczenia, który w myśl § 9 ma być powołany, do którego należy sprawowanie wszystkich czynności i reprezentowanie zakładu, zorganizować należy jako kolegium w ten sposób, że składać się będzie z parzystej liczby członków, z których połowę stanowią reprezentanci przedsiębiorstw, połowę reprezentanci ubezpieczonych.

Zarząd wybiera ze swego grona przewodniczącego, którego zatwierdza Minister Pracy i Opieki Społecznej, oraz jego zastępcę“.

Art. 11. Ustęp 1 § 13 otrzymuje brzmienie następujące:

Dla zakładu ubezpieczenia od wypadków należy opracować statut. Statut ten winien zawierać szczegółowe postanowienia co do prawa wyborów i wybieralności członków, jakoteż co do wyboru wzmiankowanych w § 12 reprezentantów przedsiębiorstw i ubezpieczonych, tudzież co do okresów wnoszenia opłat. Statut, jakoteż wszelkie późniejsze zmiany statutu potrzebują do swej ważności zatwierdzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 12. W § 15 na początku ustępu pierwszego słowo „każdym“ skreśla się, zamiast słów „Spraw wewnętrznych“ wstawia się: „Pracy i Opieki Społecznej“, ustęp trzeci cały skreśla się.

W ustępie czwartym § 15 zdanie, zaczynające się od słów: „W tym względzie“ aż do końca, jak również cały ustęp piąty skreśla się.

Art. 13. W § 16 zdanie: „Zarobek przynoszący kwotę 3.600 koron rocznie bierze się w rachubę tylko w tej ostatniej kwocie“ — skreśla się.

W ustępie 2 § 16 słowo „korony“ zastępuje się słowem „marki“.

Art. 14. W ustępie 1 § 18 słowa „temu“ oraz „w okręgu, którego leży przedsiębiorstwo obowiązkowi ubezpieczenia podlegające“ — skreśla się.

Ustęp 2 § 18 otrzymuje brzmienie następujące:

„Także władze administracyjne I instancji i inspektorzy pracy winni donosić Zakładowi ubezpieczenia o przedsiębiorstwach, obowiązkowi ubezpieczenia podlegających, w ich okręgu istniejących lub nowo rozpoczynanych“.

W ustępie 3 § 18 należy zamiast słów: „politycznej władzy krajowej“ wstawić: „władzy administracyjnej II instancji, w okręgu której jest siedziba przedsiębiorstwa“, a dalej zamiast słów: „władza polityczna krajowa“ wstawić: „władza administracyjna II instancji“.

Art. 15. Do § 25 należy dodać, jako ustęp trzeci: „Doręczenie orzeczeń, wydanych na podstawie §§ 18, 19, 20, 23 i 25 odbywa się zasadniczo za pośrednictwem poczty. W tym przedmiocie mają zastosowanie odnośne przepisy postępowania cywilnego. Pozatem może także Zakład odnieść się do władzy administracyjnej lub do zarządu gminy z prośbą o zarządzanie doręczenia orzeczenia adresatowi“.

Art. 16. § 28 otrzymuje brzmienie następujące:

„Zakład ubezpieczenia od wypadków ma prawo wystosować wezwanie do inspektora pracy, aby zwiedził przedsiębiorstwo, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia.

Inspektor pracy przedłoży Zakładowi ubezpieczenia od wypadków sprawozdanie z spostrzeżeń, przez siebie poczynionych. Zakład na podstawie tego sprawozdania może postawić wniosek o wydanie pewnych poleceń

co do zarządzeń, które przedsiębiorca winien zaprowadzić celem zapobieżenia wypadkom“.

Art. 17. Ustęp 1 § 29 otrzymuje brzmienie następujące :

„O każdym wypadku, zaszłym w przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia, wskutek którego osoby, tamże zatrudnione, poniosły śmierć lub uszkodzenie ciała, które spowodowało śmierć lub niezdolność do pracy, najmniej 3 dni trwającą, winien przedsiębiorca, lub ten, kto w chwili wypadku miał kierować przedsiębiorstwem, wnieść najpóźniej w dni 5 po wypadku do władzy administracyjnej I instancji doniesienie pisemne w 4 egzemplarzach“.

Art. 18 § 30 otrzymuje brzmienie następujące :

„Jeden egzemplarz otrzymanego doniesienia o wypadku winna władza administracyjna przesłać bezzwłocznie Zakładowi ubezpieczenia od wypadków, drugi egzemplarz powinien być doręczony właściwemu inspektorowi pracy, trzeci należy doręczyć właściwej kasie chorych“.

Art. 19 § 31 otrzymuje brzmienie następujące :

„Gdy nadejdzie doniesienie o wypadku, wskutek którego osoba ubezpieczona poniosła śmierć lub takie uszkodzenie ciała, które spowodzi prawdopodobnie śmierć lub niezdolność do zarobkowania, dłużej, niż 4 tygodnie trwającą, władza administracyjna winna przez s osobne dochodzenia jak najrychlej stwierdzić następujące szczegóły: 1. powód i rodzaj wypadku, 2. osoby, które poniosły śmierć lub doznały uszkodzeń ciała, 3. zarobek tychże, 4. rodzaj uszkodzeń ciała, 5. miejsce pobytu osób uszkodzonych, 6. osoby pozostałe po zabitych przy wypadku, które według § 7 mają prawo żądania wynagrodzenia szkody.“

O wdrożeniu dochodzeń wypadkowych winna władza administracyjna, przeprowadzająca dochodzenia, zawiadomić Zakład ubezpieczenia od wypadków, który może brać udział w dochodzeniach przez swego delegata. Władza administracyjna zawiadamia również o terminie dochodzeń wypadkowych inspektora pracy, który może wziąć udział w przeprowadzaniu dochodzeń osobiście lub przez delegata. O wyniku dochodzeń należy zawiadomić Zakład ubezpieczenia oraz inspektora pracy. Koszty dochodzeń, jako też koszty rzeczoznawców, ponosi Zakład ubezpieczenia od wypadków.

Statut Zakładu może przewidzieć przeprowadzenie dochodzeń wypadkowych także bez współudziału władzy administracyjnej“.

Art. 20. W § 36 dodaje się na końcu ustępu drugiego następujące zdania :

„której odpis przesyła Zakład ubezpieczenia od wypadków inspektorowi pracy oraz właściwej kasie chorych.“

Do sposobu doręczania wspomnianych rezolucji ma zastosowanie postanowienie § 25 ustęp 3“.

Art. 21. Do § 37 dodaje się nowy ustęp trzeci ¹⁾:

„Renty dla więźniów stwierdza się według §§ 29 do 36 i wymierza według §§ 6 i 7 ; spoczywają one jednakowoż aż do czasu uwolnienia poszkodowanego z więzienia skutkiem ukończenia kary, skutkiem amnestji lub z innych przyczyn, względnie aż do śmierci poszkodowanego więźnia“.

Art. 22. Ustęp 1 § 38 otrzymuje brzmienie następujące :

„Dla zakładu ubezpieczenia, zaprowadzonego w myśl ustawy niniejszej, ustanowione będą sądy rozjemcze, wyłączone właściwe do orzekania o roszczeniach do wynagrodzenia szkody, przeciw Zakładowi ubezpieczenia podnoszonych, a przez tenże nie uznanych“

Po 1 ustępie § 38 wstawia się następujące zdanie, jako osobny ustęp :

¹⁾ Słowo „trzeci“ podano mylnie zamiast „czwarty“. Zobacz nadto uwagę 1 na stronie 34.

„Siedzibę sądów rozjemczych oznacza Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości po wysłuchaniu opinii Zakładu ubezpieczenia od wypadków“.

Art. 23. § 42 otrzymuje brzmienie następujące:

„Cudzoziemiec, przebywający w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, traktowany będzie na równi z obywatelem polskim, o ile obywatelom polskim w państwie ojczystym cudzoziemca na podstawie tam obowiązujących ustaw o ubezpieczeniu przysługują jednakowe prawa z obywatelami danego państwa.

Jeśli cudzoziemiec opuści granicę Rzeczypospolitej Polskiej, pobiera nadal rentę, o ile ma zastosowanie zasada wzajemności względem obywateli polskich, w przeciwnym razie renta spoczywa“.

W ustępie 2 § 46 należy skreślić słowa, umieszczone w nawiasie.

Art. 24. Ustęp 2 § 56 otrzymuje brzmienie następujące:

„Zakład ubezpieczenia od wypadków wolny jest od podatku zarobkowego i dochodowego, księgi zakładu wolne są od opłaty stemplowej“.

B) Zmiany w ustawie z dnia 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 168).

Art. 25. W artykule I po słowie: „na lądzie“, dodaje się „w powietrzu“. Na końcu artykułu I dodaje się, jako punkt 11: „Ścinanie drzewa, wraz z obrabianiem i transportem, oraz składami, prowadzone w wykonywaniu przedsiębiorstwa przemysłowego lub handlowego“.

Art. 26. W ustępie 1 artykułu V skreśla się słowa: „w tym Zakładzie ubezpieczenia, do którego przedsiębiorstwo należy“.

Toż samo skreśla się w ustępie 2 tego artykułu słowa: „3.600 koron nie przynosząca“.

W ustępie 4 art. V skreśla się słowa: „i § 22 ustęp 2, 3, 4“.

Art. 27. Ustępy 1, 2 i 3 artykułu VII skreśla się.

C) Zmiany w ustawie z dnia 8 lutego 1909 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 29).

Art. 28. W ustępie 5 § 1 w miejsce słów: „ustawy z dnia 30 marca 1888 r. (Austr. Dz. Ust. Nr. 33)“ wstawia się: „ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 44)“.

Art. 29. W ustępach 1 i 2 § 4 w miejsce słów: „50 koron“, wstawia się słowa: „100 marek“, w ustępie zaś 1 § 4 w miejsce słów: „4 od sta“ wstawia się „6 od sta“.

D) Ubezpieczenie górników.

Art. 30. Ustawa z dnia 30 grudnia 1917 r. o ubezpieczeniu od wypadków robotników górniczych (austr. Dz. Ust. Nr. 523) z wyjątkiem § 14 i 16 ust. 1 traci moc obowiązującą z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Od tego dnia począwszy, postanowienia ogólnych ustaw o ubezpieczeniu robotników od wypadków stosują się także do ubezpieczenia od wypadków górniczych.

Art. 31. Zakład ubezpieczenia od wypadków przyjmuje na siebie obowiązek wypłaty rent górników, ubezpieczonych przed 1 stycznia 1919 r. w Zakładzie górniczym w Wiedniu, z funduszków, jakie przypadną Rządowi Polskiemu z likwidacji tego Zakładu.

Skarb Państwa przyjmuje na siebie gwarancję za pokrycie ewentualnej różnicy wartości kapitałowych przejętych rent¹⁾ a kwotą otrzymaną z likwidacji. Do czasu ukończenia likwidacji Zakładu górniczego w Wiedniu Ministerstwo Skarbu udzieli Zakładowi ubezpieczenia zaliczki na wypłatę rent przejętych²⁾.

Postanowienia przejściowe i wykonawcze.

Art. 32. Moc obowiązującą wszystkich ustaw o ubezpieczeniu od wypadków w byłym zaborze austriackim rozszerza się na terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego.

Art. 33. Minister Pracy i Opieki Społecznej wyda po wysłuchaniu Zakładu, odpowiednie rozporządzenia, dotyczące przyznania na czas potrzeby nadzwyczajnych dodatków drożyźnianych poszkodowanym przed³⁾ wejściem w życie niniejszej ustawy oraz ustanowienia procentowej podwyżki opłat, potrzebnej⁴⁾ na pokrycie tych wydatków⁵⁾.

W przeciągu 2- ch lat po wprowadzeniu nowej waluty, Minister Pracy i Opieki Społecznej może zarządzić rewizję rent, przypadających po wejściu w życie niniejszej ustawy i dozwolić na obniżenie tych rent do ustawowej wysokości w stosunku do normalnego w czasie rewizji rent zarobku robotnika tej samej kategorii, co uszkodzony. Pozostałe z tego tytułu fundusze zostaną zużyte przedewszystkiem na pokrycie bilansowego niedoboru zakładu ubezpieczenia, powstałego z powodu dodatków drożyźnianych, reszta zaś zostanie przelana do funduszu „Ogólno państwowego Związku Kas Chorych“⁶⁾.

¹⁾ W Dz. U. R. P. podano mylnie „wartości przejętych kapitałowych rent . . .“ zupełnie widocznie, tylko z powodu przedstawienia wyrazów.

²⁾ Zobacz nadto § 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1029.

³⁾ Przepis ustępu 2 § 11 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148 nakłada na Zakład obowiązek wypłaty dodatków drożyźnianych w wysokości, ustalonej rozporządzeniami, wydanymi na podstawie powyższego przepisu ustępu 1 art. 33, także poszkodowanym z powodu wypadków, zaszłych w czasie od 1 lipca 1921 roku.

⁴⁾ W Dz. U. R. P. podano mylnie: „potrzebnych“.

⁵⁾ Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1029 (§§ 22 i 24) uchyliło wprawdzie z dniem 31 grudnia 1924 moc obowiązującą rozporządzenia, wydanego już na podstawie powyższego przepisu ustępu 1 art. 33, nie uchyliło jednak wcale mocy obowiązującej samego przepisu ustępu 1 art. 33 a więc i możliwości wydania nowych rozporządzeń o dodatkach drożyźnianych do rent.

⁶⁾ Dewaluacja marki polskiej sprawiła, że renty, ustalone od zarobków markowych, spadły do kwot wprost minimalnych i musiały być podwyższone od 1 stycznia 1925 r. przez ich waloryzację, dokonaną rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1029. Wobec tego jednak powyższy przepis ustępu 2 art. 33 nie znaj-

Art. 34. Wykonanie ustawy niniejszej powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 35. Ustawa niniejsza obowiązuje od dnia 1 lipca 1921 r.

dzie zupełnie praktycznego zastosowania. Przepis ustępu 2 art. 33 utraci i teoretyczną moc obowiązującą z dniem 27 kwietnia 1926 r. a to z uwagi na przenisę § 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351 i obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 15 kwietnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 360, wprowadzające walutę złotową z dn'em 28 kwietnia 1924 roku.

Rozporządzenie

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 17 grudnia 1921 Dz. U. R. P. Nr. 4 poz. 25 z r. 1922

w przedmiocie zmiany nazwy Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie, oraz w przedmiocie siedziby, zakresu działania dotychczasowego zarządu tegoż Zakładu.

Na mocy art. 8, 30, 31, 32 i 34 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od niebezpieśliwych wypadków na terytorjum przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413), zarządza się co następuje:

§ 1. Obecną nazwę „Zakład ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie“ zmienia się na „Zakład ubezpieczenia od wypadków“.

Siedzibą Zakładu ubezpieczenia od wypadków, aż do dalszego rozporządzenia, jest miasto Lwów.

§ 2. Zakres działania Zakładu ubezpieczenia od wypadków obejmuje pod względem terytorjalnym wszystkie ziemie b. państwa austriackiego, wchodzące w skład Rzeczypospolitej Polskiej, oraz terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego¹⁾.

Pod względem przedmiotowym zakres działania tegoż Zakładu obejmuje ubezpieczenie wszystkich pracowników, zatrudnionych na terytorjum w ustępie 1 wymienionem, podległych obowiązkowi ubezpieczenia w myśl ustaw z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. z r. 1888 Nr. 1), z dnia 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. Ust. z 1894 r. Nr. 168), z dnia 30 grudnia 1917 r. (austr. Dz. Ust. z 1917 r. Nr. 523) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413).

§ 3. Dotychczasowy Zarząd Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków sprawować będzie swe czynności na pod-

¹⁾ Zobacz nadto ustawę z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148.

stawie ustaw, wymienionych w § 2, ustępie drugim niniejszego rozporządzenia, oraz dotychczasowego statutu, aż do chwili zatwierdzenia¹⁾ statutu, opartego na ustawie z dnia 7 lipca 1921 r. i przeprowadzenia wyborów²⁾ do Zarządu, nie dłużej jednak, niż jeden rok od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia³⁾.

§ 4 Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia⁴⁾.

Jednocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie z dnia 29 grudnia 1919 (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 6, poz. 41) w przedmiocie zmiany terytorjum okręgu Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie, oraz w sprawie przekazania temuż Zakładowi tymczasowo wykonywania ubezpieczenia górników w b. zaborze austriackim.

Rozporządzenie wykonawcze

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 19 grudnia 1921 Dz. U. R. P. Nr. 4 poz. 27 z r. 1922

o wprowadzeniu w życie ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego.

Na mocy art. 34 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum przyłączone do Polski, należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413) zarządza się co następuje:

§ 1. Właściciele, względnie zawiadowcy, kierownicy i pełnomocnicy przedsiębiorstw przemysłowych i gospodarstw rol-

¹⁾ Zatwierdzony rekskryptem Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z dnia 4 lipca 1923 L. 1.208 – VIII.

²⁾ Wybory przeprowadzono dnia 24 lutego 1924 r., a Zarząd, wybrany przy tych wyborach, ukonstytuował się dnia 30 marca 1924 roku.

³⁾ T. j. do dnia 20 stycznia 1923 roku. Termin ten przedłużyło rozporządzenie z dnia:

17 stycznia 1923 Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 64 do 1 lipca 1923,
22 czerwca 1923 Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 495 do 31 grudnia 1923 i

31 grudnia 1923 Dz. U. R. P. Nr. 5 poz. 42 z r. 1924 do 1 kwietnia 1924 roku.

⁴⁾ 21 stycznia 1922 roku.

nych¹⁾ i leśnych, przedsiębiorstw budowlanych i budowlu oraz zakładów, prowadzonych w sposób przemysłowy, wymienionych w art. 4 powołanej ustawy, a niezgłoszonych obecnie w Zakładzie ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie, winni są zgłosić te przedsiębiorstwa, zakłady i gospodarstwa rolne¹⁾ i leśne w terminie 30-dniowym, licząc od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków.

§ 2. Za przedsiębiorstwa przemysłowe, dotychczas w Zakładzie ubezpieczenia robotników od wypadków niezgłoszone, uważać należy: wszystkie przedsiębiorstwa przemysłowe, zakłady i rzemiosła, podpadające pod przepisy austriackiej ustawy przemysłowej, a więc zakłady przemysłu wolnego — czyli handel towarami, wszelkie zakłady przemysłu rękodzielniczego i przemysłu koncesjonowanego.

§ 3. Obowiązkowi zgłoszenia prócz oznaczonych w § 2 niniejszego rozporządzenia podlegają:

- a) roboty szurfowe,
- b) łamanie lodu,
- c) gospodarstwa rolne¹⁾ i leśne bez względu na obszar roli i lasu, oraz bez względu, czy używają motorów poruszających siłą zwierząt lub siłą elementarną,
- d) roboty budowlane, wykonywane na budowach jakoteż w warsztatach.

§ 4. Za roboty budowlane i przy budynkach, podlegające zgłoszeniu, rozumieć należy także budowę mostów, dróg, regulację rzek, potoków, meljoracje, oraz wszelkie roboty przy stawianiu i naprawianiu budynków bez względu na to, czy dokonuje tego przemysłowiec budowlany, czy przedsiębiorca lub właściciel i bez względu na to, czy roboty te wykonywane są w obrębie miasta czy też na wsi.

§ 5. Pod zakładami, używającymi kotłów parowych lub motorów, rozumieć należy wszelkie zakłady bez względu na ich cechy i cel gospodarczy. Należą tu więc wszystkie zakłady państwowe, gminne, funduszów i osób prywatnych, posługujące się kotłami parowymi lub motorami, a w szczególności: wodociągi, rzeźnie, zakłady kąpielowe, dezynfekcyjne, windy i t. p.

Za zakłady, prowadzone w sposób przemysłowy, rozumieć należy wszelkie inne przedsiębiorstwa, nie podpadające pod ustawę przemysłową, ani też nie używające kotłów lub motorów lecz prowadzone samoistnie, ciągle i celem osiągnięcia zysku.

§ 6. W zgłoszeniu podać należy:

1. imię, nazwisko i adres (przedsiębiorcy) właściciela oraz firmę,

¹⁾ Zobacz nadto art. 9 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148.

2. przedmiot przedsiębiorstwa z oznaczeniem przy gospodarstwach rolnych i leśnych liczby hektarów (morgów) roli, łąk, a przy gospodarstwach leśnych liczbę hektarów (morgów) lasu,
3. rodzaj przedsiębiorstwa z określeniem ewentualnych motorów i maszyn używanych,
4. przeciętną liczbę i płacę wszystkich zatrudnionych osób, względnie osobno urzędników, mężczyzn, kobiet, młodocianych i dzieci,
5. liczbę dni ruchu przedsiębiorstwa w przeciągu roku.

§ 7. Właściciele kilku przedsiębiorstw lub kilku gospodarstw rolnych i leśnych, winni zgłosić każde z nich na osobnym formularzu.

Gospodarstwa włościańskie mogą być zgłoszone przez Zarząd danej gminy, wykaz zbiorowy winien jednak zawierać oddzielnie wszystkie wymienione dane w § 6 niniejszego rozporządzenia.

§ 8. Formularze zgłoszeń otrzymać można w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków we Lwowie i od władz administracyjnych I instancji. O ileby z chwilą ogłoszenia niniejszego rozporządzenia formularze nie zostały dostarczone przez Zakład ubezpieczenia władzom administracyjnym I instancji, zgłoszenie winno nastąpić bez użycia przepisanych formularzy.

§ 9. Władze administracyjne I instancji tudzież Zarządy gmin obowiązane są udzielać Zakładowi ubezpieczenia wszelkiej pomocy w zgłaszaniu przedsiębiorstw.

§ 10. Właściciele przedsiębiorstw, jakoteż gospodarstw rolnych i leśnych, względnie ich kierownicy lub pełnomocnicy, o ile nie uczynią zadość obowiązкови zgłaszania w terminie wymienionym w § 1 niniejszego rozporządzenia, będą karani grzywną w myśl postanowień § 52 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. r. 1888 Nr. 1) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413).

§ 11. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia¹⁾.

¹⁾ 21 stycznia 1922 roku.

Rozporządzenie

**Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości i Ministrem Przemysłu i Handlu
z dnia 28 maja 1923 Dz. U. R. P. Nr. 94 poz 749**

w przedmiocie siedziby oraz organizacji Sądów Rozjemczych dla Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie.

Na mocy § 38 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. z 1888 r. Nr 1) w brzmieniu ustalonym art. 22 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum przyłączone do Polski a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413) zarządza się po wysłuchaniu opinii Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie co następuje:

§ 1. Dla Zakładu ubezpieczenia od wypadków, istniejącego na mocy ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. Nr. 1 z 1888 r.) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413), utworzone będą Sądy Rozjemcze w siedzibach władz administracyjnych II instancji.

Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oznacza, po wysłuchaniu opinii Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie, termin utworzenia Sądów Rozjemczych w poszczególnych siedzibach władz administracyjnych II instancji, oraz oznacza, który z istniejących już Sądów Rozjemczych jest właściwym w znaczeniu rozporządzenia niniejszego dla tych okręgów władz administracyjnych II instancji, które nie mają jeszcze własnych Sądów Rozjemczych.

§ 2. Sąd Rozjemczy składa się z przewodniczącego, czterech asesorów i odpowiedniej ilości zastępców. Żaden z członków Sądu Rozjemczego nie może należeć do Zarządu Zakładu ubezpieczenia od wypadków ani też pozostawać w służbie tegoż Zakładu.

Przewodniczącego i jego zastępcę, obu z grona sędziów, mianuje na czas nieoznaczony Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Dwuch asesorów, jakoteż ich zastępców, którzy wszyscy posiadać powinni wykształcenie techniczne, powołuje do Sądu Rozjemczego Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu na czas równy okresowi urzędowania asesorów z wyborów.

Jednego asesora i jego zastępców wybierają właściciele przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia; jednego asesora i jego zastępców wybierają ubezpieczeni.

§ 3. Asesorowie z wyborów oraz ich zastępcy wybierani będą w sposób przepisany w statucie¹⁾ Zakładu ubezpieczenia, jednocześnie z wyborem do Zarządu i na ten sam okres urzędowania co i Zarząd.

§ 4. Członkowie Sądu Rozjemczego mają prawo do zwrotu wydatków w gotówce, poniesionych w związku ze sprawowaniem urzędu. Asesor wybrany przez ubezpieczonych i jego zastępcy pobierają nadto wynagrodzenie za każdorazową czynność.

Wysokość wynagrodzenia oznaczy, po wysłuchaniu opinii Zakładu ubezpieczenia, władza administracyjna II-ej instancji, w której okręgu Sąd Rozjemczy ma siedzibę.

§ 5. Ukonstytuowanie Sądu Rozjemczego należy do przewodniczącego, którego kompetentna podług siedziby władza administracyjna II-ej instancji zawiadamia o członkach mianowanych i wybranych.

Asesorowie Sądu Rozjemczego i ich zastępcy winni przed objęciem urzędu złożyć w ręce przewodniczącego przyrzeczenie, że urząd swój sprawować będą sumiennie i bezstronnie. Przewodniczący i jego zastępca związani są w wykonywaniu urzędu złożoną przysięgą sędziowską.

§ 6. Sąd Rozjemczy odbywa posiedzenia jawne i niejawne.

Do wydania jakiegokolwiek uchwały potrzebną jest obecność przewodniczącego i czterech asesorów lub ich zastępców oraz protokulanta.

§ 7. Kompetentna, podług siedziby, władza administracyjna II instancji może na wniosek przewodniczącego Sądu uznać za pozbawionych urzędu tych członków Sądu Rozjemczego, którzy bez dostatecznego usprawiedliwienia zaniedbują trwale obowiązki swego urzędu.

W przypadku tym, lub jeżeli z innej przyczyny miejsce zostanie opróżnione, przewodniczący winien postarać się o uzupełnienie składu Sądu Rozjemczego.

Osoby, powołane do Sądu Rozjemczego dla uzupełnienia jego składu, pozostają w urzędowaniu tak długo, jak długo miał trwać okres urzędowania członka, którego zastąpiły.

¹⁾ Zobacz § 50 statutu Zakładu.

§ 8. Członkowie Sądu Rozjemczego są wykluczeni od wszelkiego współudziału w sprawach spornych, dotyczących się ich samych, ich żon lub osób, z którymi są w linii prostej spokrewnieni lub spowinowaceni, albo przez adoptację połączeni, albo z którymi w linii pobocznej, aż do 4-go stopnia, są spokrewnieni lub aż do 2-go stopnia spowinowaceni.

Nadto strona może wyłączyć członków Sądu Rozjemczego przed rozpoczęciem rozprawy, gdy zachodzą okoliczności wymienione w ustępie 1, oraz gdy zachodzą inne przyczyny, które mogą podać w wątpliwość bezstronność tego, kto ma być wyłączony.

Jeżeli członek Sądu rozjemczego nie uzna słuszności wniosku o wyłączenie, Sąd Rozjemczy orzeka ostatecznie o wyłączeniu na posiedzeniu niejawnem z wyłączeniem członka, który ma być uchylony, z przybraniem zaś jego zastępcy.

§ 9. Sąd Rozjemczy jest wyłącznie właściwy do orzekania o roszczeniach do wynagrodzenia szkody, podniesionych przeciw Zakładowi Ubezpieczenia, a przez Zakład Ubezpieczenia nie uznanych. Do właściwości Sądu Rozjemczego należy też rozstrzyganie tych sporów między Zakładem ubezpieczenia a Kasami Brackimi, które powstały na tle postanowień § 14 ustawy z dnia 30/XII. 1917 (austr. Dz. Ust. Nr. 523)¹⁾.

Uszkodzony, jakoteż krewni wstępni i zstępni, oraz osoby, wymienione w § 7 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 1 z 1888 r.) w brzmieniu, ustalonom ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 363)²⁾, mogą według własnego wyboru wnieść skargę albo do Sądu Rozjemczego, w którego okręgu zaszedł wypadek, albo też do Sądu Rozjemczego, w którego okręgu wnoszący skargę stale mieszka.

§ 10. Roszczenia o odszkodowanie przeciw Zakładowi ubezpieczenia wytaczać należy przed Sąd Rozjemczy w drodze skargi w terminie do 1 roku od daty doręczenia podnoszącemu roszczenia rezolucji Zakładu ubezpieczenia, którą przyznano wynagrodzenie szkody, albo odrzucono lub umniejszono roszczenie do wynagrodzenia, albo też cofnięto wyznaczoną rentę, a to pod rygorem utraty prawa do wniesienia skargi.

Roszczenia Kasy Brackiej przeciw Zakładowi ubezpieczenia wnosić należy w terminie prekluzyjnym 1 roku od dnia płatności roszczenia.

¹⁾ Tekst tego postanowienia podano na stronie 71.

²⁾ Słowa: „21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 363)“ można zastąpić słowami: „7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413“ bez zmiany treści postanowienia.

§ 11. W skardze podać należy treściwie stan faktyczny, na którym opiera się roszczenie i wymienić środki dowodowe, którymi będzie się uzasadniało roszczenie. Dokumenty dowodowe załączyć należy w oryginale lub w odpisie.

Skargę można wnosić pisemnie w dwóch egzemplarzach lub ustnie do protokołu u przewodniczącego Sądu Rozjemczego. Przewodniczący winien niezwłocznie zarządzić potrzebne ewentualnie uzupełnienia skargi.

§ 12. Przewodniczący Sądu Rozjemczego zarządza, by jeden egzemplarz skargi lub odpis skargi protokolarnej, jakoteż odpisy załączników do skargi doręczono pozwanemu z poleceniem, aby w terminie wyznaczonym na dzień kalendarzowy wniósł swoje zarzuty pisemnie. Termin może być z powodów zasługujących na uwzględnienie przez przewodniczącego przedłużony.

W razie przedłożenia przez stronę zarzutów przewodniczący zarządza, aby jeden egzemplarz zarzutów doręczono powodowi.

§ 13. Gdy zarzuty zostaną wniesione, lub gdy termin do ich wniesienia bezskutecznie upłynie, przewodniczący wydaje z urzędu odpowiednie polecenie co do dalszej, ewentualnie potrzebnej wymiany pism, co do dostarczenia środków dowodowych, co do przeprowadzenia dowodów, których przeprowadzenie na rozprawie ustnej nie jest możliwe; wogóle przewodniczący wydaje wszelkie polecenia, które mogą posłużyć do najdokładniejszego zbadania prawdziwego stanu sprawy. Przewodniczący Sądu Rozjemczego ma prawo zasięgać wyjaśnień co do spraw spornych, toczących się przed Sądem Rozjemczym, u władz rządowych i gminnych, jakoteż w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków.

§ 14. Po przeprowadzeniu postępowania wstępnego ustala Sąd Rozjemczy na posiedzeniu niejawnem, czy wniesiona skarga kwalifikuje się do rozprawy. W razie uchwały twierdzącej rozpisuje przewodniczący Sądu Rozjemczego termin do rozprawy ustnej. Jeżeli zaś Sąd Rozjemczy uchwali odrzucić skargę, jako niekwalifikującą się do rozprawy z powodu niewłaściwości Sądu Rozjemczego, albo z powodu zarzutu, podniesionego przez pozwanego, że nie zachowano terminu ustawowego do podawania skargi, wtedy terminu do rozprawy nie wyznacza się, a wyrok zapada na posiedzeniu niejawnem.

Rozprawy przed Sądem Rozjemczym przeprowadzać należy według zasad postępowania jawnego, ustnego i bezpośredniego.

§ 15. Przewodniczący Sądu Rozjemczego przedstawia sprawę na podstawie wyników postępowania wstępnego oraz kieruje ustną rozprawą dowodową.

Przewodniczący sprawuje na posiedzeniu władzę porządkową i ma prawo w razie większego uchybienia przeciw porządkowi na sali nałożyć karę pieniężną do 200.000 mk.¹⁾, a w razie niezapłacenia grzywny, karę aresztu do 24 godzin.

§ 16. Przewodniczący ma prawo, z zastosowaniem przepisów o postępowaniu sądowo-cywilnem, a nawet z zagrożeniem środków przymusowych, wzywać świadków i znawców, i osoby te, jakoteż strony, przesłuchiwać także pod przysięgą.

Jeżeli przesłuchanie może nastąpić tylko poza obrębem siedziby urzędowej Sądu Rozjemczego, przewodniczący Sądu Rozjemczego ma prawo zwrócić się o przesłuchanie do Sądu właściwego.

Prawa powyższe przysługują przewodniczącemu zarówno na skutek decyzji Sądu, powziętej w toku rozprawy, jak w trybie przeprowadzenia dowodów²⁾ przed rozprawą.

§ 17. Wyrok Sądu Rozjemczego zapada na posiedzeniu tajnem.

Do wydawania uchwały potrzebną jest obecność wszystkich członków, którzy w rozprawie uczestniczyli jako sędziowie rozjemczy.

Uchwały zapadają większością głosów.

§ 18. Sąd Rozjemczy orzeka według własnego swobodnego przekonania, odniesionego z rozprawy i zbadania przytoczonych dowodów, i nie jest krępowany prawidłami dowodowemi.

§ 19. W wyroku orzec należy dokładnie, ile strona ma zapłacić w sprawie głównej i tytułem przynależności, tudzież, które roszczenia, jako bezzasadne, zostają oddalone.

Nadto wyznaczyć należy termin, w ciągu którego nakazane świadczenie ma być uskutecznione pod groźbą egzekucji.

Termin ten wyznaczyć należy podług zachodzących okoliczności i podług słuszności, nie może on jednak przekraczać okresu 3-ch miesięcy.

§ 20. Jeżeli strona rości sobie pretensje do zwrotu kosztów, Sąd Rozjemczy winien orzec w tej mierze, a w razie przyznania kosztów oznaczyć ich wysokość.

§ 21. Wyroki Sądu Rozjemczego zawierać winny nazwiska wszystkich członków, którzy w wydaniu wyroku uczestniczyli.

Do każdego wyroku dołączyć należy motywy, w których należy skreślić treściwie stan sprawy.

¹⁾ Najwyższa granica tej grzywny wynosi od 1 lutego 1924 r. według rozporządzenia (ustęp 1 § 19 i ustęp 2 § 22) Rady Ministrów z dnia 21 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 89 kwotę 100 złotych.

²⁾ W Dz. U. R. P. podano mylnie: „powodów“.

Oryginał wyroku podpisać mają wszyscy sędziowie, którzy w wydaniu orzeczenia uczestniczyli. Wyrok ten zachowywać należy w aktach Sądu Rozjemczego.

§ 22. Wyrok ogłosić należy, jeżeli można, ustnie, bezpośrednio po wydaniu wyroku.

Jeżeli nie można ogłosić wyroku niezwłocznie, albo jeżeli strony nie były obecne przy ogłoszeniu wyroku, doręczyć im należy odpis wyroku.

§ 23. Jeżeli strona nie zjawiła się na rozprawę, może być przeprowadzona rozprawa także w nieobecności tejże strony.

§ 24. Sąd rozjemczy rozstrzyga także spory incydentalne, a w szczególności prośby o usprawiedliwienie niestawienia się w terminie.

§ 25. Przeciw wyrokowi Sądu Rozjemczego nie przysługują środki prawne.

§ 26. Do wykonania wyroku Sądu Rozjemczego albo ugody, przed Sądem Rozjemczym zawartej, powołany jest Sąd właściwy dłużnika.

§ 27. O przeprowadzonej rozprawie ustnej należy spisać protokół. Tenże zawierać ma nazwiska obecnych członków Sądu Rozjemczego, stron i ich zastępców, tudzież istotne zdania na posiedzeniu.

Oddzielnie spisuje się protokół posiedzeń niejawnych, w których uwidocznić należy wynik narady i głosowania.

Każdy protokół podpisać ma przewodniczący i protokulant.

§ 28. Pisemne wygotowania wyroków, uchwał, ugód i potwierdzeń prawomocności i wykonalności podpisywane będą przez kancelarję Sądu Rozjemczego z adnotacją: „Za zgodność wygotowania“ i zaopatrzone pieczęcią Sądu Rozjemczego

Pozostałe pisma Sądu Rozjemczego podpisywane będą przez przewodniczącego lub jego zastępcę.

§ 29. Pod względem sposobu doręczania i potwierdzania pism Sądu Rozjemczego obowiązują przepisy, dotyczące doręczenia orzeczeń sądowych.

§ 30. O ile przepisy niniejszego rozporządzenia nie zawierają postanowień odmiennych, Sąd Rozjemczy jest obowiązany stosować ogólne przepisy postępowania cywilnego.

§ 31. Czynności kancelaryjne Sądu Rozjemczego załatwia Sąd okręgowy, w którego okręgu Sąd Rozjemczy ma swą siedzibę, w szczególności obowiązany jest odbierać podania przeznaczone dla Sądu Rozjemczego, wygotowywać zarządzenia, które Sąd Rozjemczy ma wydać na piśmie, załatwiać i nadzorować należyte doręczania uchwał i wyroków Sądu Rozjemczego

i przechowywać akta Sądu Rozjemczego. On także ma wysyłać przysięgłego protokulanta na posiedzenia Sądu Rozjemczego.

Ministrowi Sprawiedliwości przysługuje prawo oznaczania wysokości kwoty ryczałtowej, jaką Sąd Rozjemczy ma płacić Sądowi okręgowemu tytułem wynagrodzenia za załatwianie czynności kancelaryjnych.

§ 32. Nadzór nad Sądami Rozjemczymi Zakładu ¹⁾ Ubezpieczenia od wypadków należy do Prezesa Sądu Apelacyjnego, w którego okręgu odnośny Sąd Rozjemczy ma swą siedzibę.

Prezes może albo sam wglądać w sprawowanie czynności Sądu Rozjemczego, albo wydelegować do tego zastępcę; w celu usunięcia dostrzeżonych nieprawidłowości, o ileby usunięcie tychże przechodziło własny jego zakres działania, przedstawić ma stosowne wnioski Ministrowi Sprawiedliwości.

§ 33. Koszta połączone z urządzeniem i czynnościami Sądu Rozjemczego ponosić ma Zakład Ubezpieczenia.

§ 34. Do chwili ukonstytuowania się Sądów Rozjemczych w poszczególnych okręgach administracyjnych oraz do chwili przeprowadzenia wyborów asesorów do sądów rozjemczych, funkcje sądów rozjemczych spełnia Sąd Rozjemczy we Lwowie; temuż sądowi należy przekazać wszystkie sprawy, dotychczas nie rozstrzygnięte przez sądy rozjemcze w Drohobyczu i Krakowie, byłego zakładu ubezpieczenia górników we Wiedniu.

§ 35. Z dniem ogłoszenia niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą rozporządzenie austriackiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości z dnia 10 kwietnia 1889 r. (Dz. Ust. Nr. 47)²⁾ oraz rozporządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości i Ministerstwem Robót Publicznych z dnia 26 listopada 1914 r. (Dz. Ust. Nr. 339)³⁾.

§ 36. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia ⁴⁾.

¹⁾ W Dz. U. R. P. podano mylnie: „Zakładów“.

²⁾ O sądach rozjemczych terytorjalnych zakładów ubezpieczenia od wypadków.

³⁾ O sądach rozjemczych górniczego Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Wiedniu.

⁴⁾ 26 września 1923 roku.

Rozporządzenie

Ministra Pracy i Opieki Społecznej
z dnia 24 marca 1922 Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 311

w przedmiocie przydzielenia do kategorii niebezpieczeństwa przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków w myśl postanowień ustaw z dnia 28 grudnia 1887 r. i z dnia 20 lipca 1894 r. w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. oraz w przedmiocie ustanowienia klas niebezpieczeństwa dla poszczególnych kategorii niebezpieczeństwa na czas od 1 lipca 1921 r. do 31 grudnia 1924 r.¹⁾.

Na mocy § 14 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888) o ubezpieczeniu robotników od wypadków, po wystuchaniu opinii Zakładu ubezpieczenia, zarządza się co następuje:

§ 1. Poszczególne przedsiębiorstwa gospodarstwa rolne i leśne, tudzież zakłady, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na mocy ustaw: z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888) i z dnia 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 168) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413) mają być zaliczone do kategorii niebezpieczeństwa według dołączonego schematu (załącznik 2).

Kategorie niebezpieczeństw, oznaczone w załączniku 2, odnoszą się do przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych i leśnych oraz zakładów o składzie normalnym i uwzględniają zakłady pomocnicze, stanowiące część składową danego przedsiębiorstwa, gospodarstwa lub zakładu.

Za części składowe przedsiębiorstwa, o ile w załączniku 2 nie określono inaczej, należy uważać w szczególności: kierownictwo i nadzór nad przedsiębiorstwem, roboty manipulacyjne, roboty w magazynach i ładowniach, czynności, przedsiębrane we własnym zarządzie, dotyczące oświetlenia, opału i czyszczenia pracowni, takie same czynności, połączone ze stałą konserwacją budynków i urządzeń warsztatowych, transport za pomocą własnych środków przewozowych i t. p., z tem zastrzeżeniem, że czynności te służą wyłącznie celom przedsiębiorstwa i nie przekraczają zwykłych rozmiarów.

Za części składowe gospodarstwa rolnego uważać należy wykonywane w normalnym zakresie: uprawę roli, ogrodów,

¹⁾ Zobacz rozporządzenie z dnia 26 stycznia 1925 Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 100, przedłużające, z pewnemi zmianami, moc obowiązującą niniejszego rozporządzenia na okres od 1 stycznia 1925 do 31 grudnia 1927 roku.

meljoracje, zbiory i przetwórn produktów, obsługę inwentarza żywego, pasieki, obsługę kuchenną, naprawę narzędzi, konserwację budynków, dozór, kierownictwo i t. p., w gospodarstwie zaś leśnym: — dozór leśny, obsługę kultur, naprawę dróg, ścinanie, zwózkę i obróbkę drzewa bez użycia maszyn.

Gorzelnie, młyny i tartaki, cegielnie, łomy i inne zakłady fabryczne, zaliczone być mają do właściwej kategorii niebezpieczeństwa oddzielnie od gospodarstwa rolnego lub leśnego, w skład którego wchodzą, chociażby służyły nawet również i dla celów swego gospodarstwa.

§ 2. Za przedsiębiorstwa, używające motorów, uważa się te przedsiębiorstwa, w których są używane motory, poruszane siłą wiatru, wody, pary, gazu do oświetlania, powietrza gorącego, elektryczności i t. d. lub zwierząt. Narówni z przedsiębiorstwami używającymi motorów uważać należy w myśl niniejszego rozporządzenia także takie przedsiębiorstwa, w których są używane kotły zamknięte lub przyrządy parowe (gotowniki drzewa, szmat, suszarnie parowe i t. d.)

Przedsiębiorstwa, w których zakres użycia maszyn, poruszanych motorami, względnie kotłów i przyrządów parowych albo też siła użytego motoru są tak nieznaczne, że niebezpieczeństwo wypadku nie jest większe, niż przy zwykłej pracy ręcznej, należy zaliczyć do kategorii niebezpieczeństwa, przepisanych dla przedsiębiorstw, nieużywających motorów.

Tak samo zaliczone być mają przedsiębiorstwa, w których przedsiębiorca sam obsługuje maszyny i motor, o ile to wyklucza możliwość wypadku przy maszynie dla innych osób, zatrudnionych w tem przedsiębiorstwie.

§ 3. Jeżeli dane przedsiębiorstwo, złożone z kilku części, różniących się wyraźnie między sobą, nie może być zaliczone jako całość do kategorii niebezpieczeństwa z powodu braku odpowiedniego tytułu w załączniku 2, każdą jego część składową należy zaliczyć do kategorii niebezpieczeństwa oddzielnie, o ile dla każdej z tych części prowadzone są odrębne listy płatnicze.

§ 4. Jeżeli nie zachodzą warunki oddzielnego zaliczenia poszczególnych części złożonego przedsiębiorstwa, wyliczone w poprzednim paragrafie, należy przedsiębiorstwo to zaliczyć jako przedsiębiorstwo mieszane według przepisów § 7 niniejszego rozporządzenia.

Postanowienie powyższe odnosi się także do tych przedsiębiorstw, których urządzeń nie można uważać za urządzenia normalne, wymagane celem przydzielenia ich do odpowiedniej kategorii niebezpieczeństwa z tego powodu, że obejmują one pewne zakłady pomocnicze lub przedsiębiorstwa uboczne, nie-

uwzględnione w odnośnym tytule; jakoteż i w tych wypadkach, jeżeli normalnego urządzenia nie można uwzględnić w myśl § 6 przez odpowiedni wybór klasy niebezpieczeństwa w granicach tej kategorii niebezpieczeństwa, do której zakład główny należy.

§ 5. Przedsiębiorstwa, dla zaliczenia których do kategorii niebezpieczeństwa brak odpowiedniego tytułu w załączniku 2, lub do których przepisy § 1 — 4 niniejszego rozporządzenia nie mogą być zastosowane, zaliczyć należy do tej kategorii niebezpieczeństwa, która im najbardziej odpowiada ze względu na ich rodzaj oraz możliwość wypadków.

§ 6. Po ustaleniu kategorii niebezpieczeństwa odpowiadającej przedsiębiorstwu, zalicza się je do odpowiedniej klasy niebezpieczeństwa tej kategorii na podstawie schematu załącznika 1. Przedsiębiorstwo w zasadzie zalicza się do klasy średniej w danej kategorii niebezpieczeństwa. W razach, gdy w poszczególnych wypadkach zachodzi zwiększone lub zmniejszone, w stosunku do zwykłego niebezpieczeństwo wypadków, przedsiębiorstwo należy zaliczyć do niższej względnie do wyższej od średniej klasy w danej kategorii niebezpieczeństwa.

Zaliczenie do niższej względnie do wyższej klasy niebezpieczeństwa powinno mieć miejsce w każdym razie w wypadkach, gdy dane przedsiębiorstwo posiada cechy, odpowiadające znamionom zwiększonego lub zmniejszonego w stosunku do normalnego niebezpieczeństwa, wyszczególnionym przy poszczególnych tytułach załącznika 2.

Niezależnie od tego za okoliczność zmniejszającą niebezpieczeństwo należy uważać wprowadzanie maszyn w ruch za pomocą elektryczności, o ile niema transmisji (pędni) mechanicznej, albo o ile transmisje takie są w ograniczonej ilości.

Przedsiębiorstwa, które ze względu na postanowienia ust. 2 § 2 nin. rozporządzenia uważane są za przedsiębiorstwa, nieużywające motorów w razach, gdy zachodzi zwiększenie niebezpieczeństwa ze względu na ruch motoryczny, należy zaliczyć do wyższej klasy odpowiedniej kategorii niebezpieczeństwa.

Przy ustalaniu klas niebezpieczeństwa należy uwzględniać również stan budynków i urządzeń przedsiębiorstwa, urządzenia ochronne oraz prowadzenie przedsiębiorstwa, pod względem technicznym, przyczem należy także uwzględniać uzdolnienie robotników do powierzonych im czynności, jakoteż nadzór ruchu, o ile z tych okoliczności można wnioskować o stałym niebezpieczeństwie wypadków, połączonym z ruchem przedsiębiorstwa.

Przy oznaczaniu klasy niebezpieczeństwa należy uwzględniać rodzaj i liczbę wypadków, zasłych w przedsiębiorstwie oraz obciążenia Zakładu ubezpieczenia temi wypadkami spowodowane,

o ile można stąd wnioskować, o odmiennem od zwykłego niebezpieczeństwie wypadków.

Jeżeli w danem przedsiębiorstwie zachodzą okoliczności mogące wpłynąć zarówno na zmniejszenie jak i na zwiększenie niebezpieczeństwa, okoliczności te należy rozważyć, przeciwstawiając je sobie wzajemnie.

§ 7. Dla przedsiębiorstw mieszanych (§ 4), oznacza się naprzód w myśl przepisów § 1—6 niniejszego rozporządzenia kategorię i klasę niebezpieczeństwa dla poszczególnych części przedsiębiorstw, a uzyskane cyfry klasy niebezpieczeństwa mnoży się przez przeciętne sumy zarobków rocznych robotników zatrudnionych w odnośnych częściach przedsiębiorstwa, i dzieli się sumę tych iloczynów przez ogólną sumę zarobków rocznych.

Liczba tym sposobem otrzymana stanowi klasę niebezpieczeństwa dla danego przedsiębiorstwa.

Jeżeli nie można ustalić z dostateczną dokładnością sum zarobków rocznych robotników zatrudnionych w poszczególnych częściach przedsiębiorstwa, należy zamiast tych sum przyjąć liczbę robotników, jeżeli zaś zachodzą istotne różnice w przeciętnym czasie pracy robotników zatrudnionych w poszczególnych częściach przedsiębiorstwa, wówczas należy przyjąć odpowiednie liczby robotników normalnych, t. j. liczby robotników, sprowadzone do 300-dniowego czasu pracy.

Z powyższego rachunku należy wyłączyć robotników i urzędników, względnie przypadające na nich sumy zarobków, o ile nie należą oni wyłącznie do pewnej części przedsiębiorstwa.

§ 8. Jeżeli w przedsiębiorstwie, złożonem z kilku części, (§§ 3 i 4 *nin.* rozporządzenia), niebezpieczeństwo połączone z jedną jego częścią zagraża równocześnie robotnikom, zatrudnionym w innym dziale tego przedsiębiorstwa, wówczas należy przyjąć dla tego działu odpowiednio wyższą klasę niebezpieczeństwa.

§ 9 Przy zaliczaniu przedsiębiorstw do kategorii i klasy niebezpieczeństwa, należy postępować o ile możliwości w porozumieniu z inspektorami pracy w przedsiębiorstwach, podlegających nadzorowi władz górniczych w porozumieniu z temi władzami, zwłaszcza zaś wtedy, gdy zakład ubezpieczenia przyjmuje zwiększenie niebezpieczeństwa albo podaje w wątpliwość słuszność twierdzenia przedsiębiorcy o mniejszem niebezpieczeństwie.

Co do przedsiębiorstw grupy VII *d* (załącznik 2) zasięgnąć należy w miarę potrzeby informacji u odpowiedniej nadzorczej władzy monopolu prochowego.

§ 10. Przedsiębiorcy są obowiązani udzielać Zakładowi ubezpieczenia od wypadków na jego żądanie wyjaśnień o rodzaju i urządzeniu przedsiębiorstwa, potrzebnych do zaliczania przedsiębiorstw do kategorii i klasy niebezpieczeństwa.

§ 11. O ile przedsiębiorstwa, względnie gospodarstwa rolne i leśne, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na mocy przepisów art 4 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413)¹⁾ nie są jeszcze zaliczone w całości do kategorii i klas niebezpieczeństwa, oznaczonych w załączniku 2, Zakład ubezpieczenia ma wydać posiadaczom tych przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych i leśnych co do każdego przedsiębiorstwa orzeczenie, zaliczające je do kategorii i klasy niebezpieczeństwa w myśl niniejszego rozporządzenia.

§ 12. W orzeczeniu tem podać należy dokładnie odnośny tytuł podziału na kategorie niebezpieczeństwa, który stanowił podstawę przy zaliczeniu poszczególnego przedsiębiorstwa do danej kategorii niebezpieczeństwa.

Dla przedsiębiorstw mieszanych, których kategoria i klasa niebezpieczeństwa została ustalona w sposób przepisany w § 7 niniejszego rozporządzenia, należy nadto podać obliczenie przewidziane tym paragrafem.

W razie zaliczenia przedsiębiorstwa do wyższej klasy niebezpieczeństwa, należy podać w orzeczeniu powody, które na takie zaliczenie wpłynęły.

§ 13. Przed rozstrzygnięciem w ostatniej instancji rekursów w sprawach zaliczenia przedsiębiorstw, Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej może zasięgnąć na uzasadnione żądanie strony, opinii rzeczoznawców z grona przedsiębiorców i robotników.

§ 14. Przedsiębiorcy, których przedsiębiorstwa zaliczone są już przez Zakład ubezpieczenia od wypadków na podstawie przepisów, obowiązujących przed wydaniem niniejszego rozporządzenia, mają prawo w terminie 2 miesiące, licząc od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia, żądać od Zakładu ubezpieczenia od wypadków poddania rewizji dotychczasowego zaliczenia przedsiębiorstwa i wydania właściwego orzeczenia z ważnością od dnia 1 lipca 1921 r.

¹⁾ Słowa: „art. 4 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r..... (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413)“ można zastąpić słowami: „§ 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413“ bez zmiany treści postanowienia.

Żądanie rewizji zaliczenia, wniesione po upływie powyżej przepisanego dwumiesięcznego terminu, pozostanie bez skutku, za wyjątkiem wypadków, przewidzianych w § 19 ustawy z 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888).

§ 15. Przepis § 14 nie odnosi się do przedsiębiorstw, mających swą siedzibę na Śląsku Cieszyńskim. Zakład ubezpieczenia od wypadków wyda dla tych przedsiębiorstw ponowne orzeczenie w myśl rozporządzenia niniejszego.

§ 16. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia ¹⁾.

Załącznik 1.

Schemat kategorii niebezpieczeństwa z oznaczeniem klas niebezpieczeństwa należących do poszczególnych kategorii.

Kategoria	A	obejmuje klasę	1	do	3	włącznie, klasa	średnia	2
"	B	" "	3	"	5	"	"	4
"	I	" "	4	"	8	"	"	6
"	II	" "	7	"	11	"	"	9
"	III	" "	10	"	14	"	"	12
"	IV	" "	13	"	19	"	"	16
"	V	" "	16	"	24	"	"	20
"	VI	" "	20	"	30	"	"	25
"	VII	" "	25	"	37	"	"	31
"	VIII	" "	31	"	47	"	"	39
"	IX	" "	39	"	57	"	"	48
"	X	" "	48	"	70	"	"	59
"	XI	" "	59	"	87	"	"	73
"	XII	" "	73	"	100	"	"	87

Załącznik 2.

Systematyczny podział przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia według tytułów i kategorii niebezpieczeństwa.

NAZWA PRZEDSIĘBIORSTWA

GRUPA I.

Gospodarstwa rolne i leśne, młyny zboża.

a) Gospodarstwa rolne i leśne.

Tytuł

Kat. nieb.

1 Gospodarstwa rolne bez utrzymywania koni i bez używania maszyn, poruszanych siłą elementarną lub siłą zwierząt

II

Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie młocarni lub sieczkarni ręcznych.

¹⁾ 25 maja 1922 roku.

Tytuł	Kat. nob.
2 Gospodarstwa rolne, utrzymujące konie, a nieużywające maszyn poruszanych siłą elementarną	III
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Nieużywanie maszyn, poruszanych siłą zwierząt	
3 Wszelkie inne gospodarstwa rolne	IV
4 Przedsiębiorstwa wypożyczania maszyn rolniczych	XII
5 Gospodarstwa leśne z ograniczeniem ścinania i transportu drzewa wyłącznie dla potrzeb posiadacza gospodarstwa leśnego, oraz personelu tego gospodarstwa i złączonego z niem ewentualnie gospodarstwa rolnego	IV
6 Inne gospodarstwa leśne ze ścinaniem, transportem i składami drzewa	X
b) Młyny zboża.	
7 Zakłady czyszczenia zboża	VI
8 Młyny (mąki, kaszy, krup)	VIII
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Automatyczne urządzenie.	
Znamię większego niebezpieczeństwa: Prymitywne urządzenie.	
9 Zakłady łuszczenia ryżu, grochu i t. p. (jako samostne przedsiębiorstwo)	IX
10 Wiatraki	VIII
11 Pływaki	IX

GRUPA II.

Transport i składy.

a) Koleje żelazne.

12 Koleje żelazne, łącznie z zakładami pomocniczymi.	IX
13 Koleje dojazdowe i fabryczne, pędzone motorami	VIII
Tramwaje i koleje drogowo (ruch osobowy):	
14 Parowe	VIII
15 Elektryczne ¹⁾	VI
16 Posługujące się siłą pociągową zwierząt	VI
17 Kolejki nie posługujące się ani siłą żywiołową ani siłą pociągową zwierząt	X
18 Kolejki linowe	X

b) Inne przedsiębiorstwa przewozu ładem.

19 Przedsiębiorstwa poczty wozowej (siła zwierząt)	VI
20 Poczty samochodowe	VI
21 Przedsiębiorstwa pogrzebowe	IV

¹⁾ Od 1 stycznia 1925 roku IV kategoria niebezpieczeństwa, zobacz § 2 rozporządzenia z dnia 26 stycznia 1925 Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 100.

Tytuł	Kat. meb.
22 Przedsiębiorstwa powozów najemnych (fiakry, jedno-konki i t. p.)	VI
23 Przedsiębiorstwa powozów najemnych (samochody)	VI
24 Przedsiębiorstwa omnibusów	VII
25 Przedsiębiorstwa omnibusów (samochody)	VII
26 Wozy ciężkie (z budulcem, węglem, drzewem, mebla-mi, pełnemi pakami, bydłem i t. p.)	XII
27 Wozy ciężkie (samochody)	XII
28 Wozy lekkie (lekkie wozy towarowe na resorach, kary, biedy i t. p.)	VIII
29 Wozy lekkie (samochody)	VIII
30 Transport ciężarów bez używania zwierząt pociągo-wych (tragarze, zakłady posługaczy i t. d.)	III
31 Przedsiębiorstwa spedycyjne (także ładowanie towarów)	X
32 Przedsiębiorstwa spedycyjne (samochody)	X

Znamiona mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułu 31 i 32:
Większy zakres robót magazynowych.

c) Przedsiębiorstwa przewozu wodą.

33 Przedsiębiorstwa żeglugi parowej: na rzekach	VIII
34 Przedsiębiorstwa żeglugi parowej: na jeziorach	VI
35 Promy zwykłe i promy wodzone, przewozy na rzekach, holowanie statków, zakłady przeprawy pociągów	VI
36 Przedsiębiorstwa spławiania drzewa, także w połącze-niu ze składami drzewa	IX
37 Zakłady najmu łodzi wiosłowych i żaglowych	IV
38 Żegluga na rzekach, kanałach i jeziorach (bez moto-rów) do przewozu osób i ciężarów	VIII
39 Przedsiębiorstwa ładowania i wyładowania okrętów	XII

d) Przedsiębiorstwa składów towarowych (z dowozem i odwozem).

40 Przedsiębiorstwa domów skladowych i przedsiębio-rstwa składów towarowych, używające motorów	VII
41 Te same przedsiębiorstwa nieużywające motorów	IV
42 Składy i drobna sprzedaż nafty i benzyny	VI
43 Składy towarów włókienniczych, konfekcyjnych, kolo-nialnych i t. p., połączone z handlem drobnym	I

Dla tytułów 40, 41 i 43: Znamię mniejszego niebezpie-czeństwa: Obchodzenie się bez zaprzęgów. Znamię większego niebezpieczeństwa: Magazynowanie także ciał łatwo zapalnych, ciał eksplodujących, celuloиду i towarów celuloidowych.

44 Składy dźwigarów i ciężkiego żelaza	X
45 Składy i handel gotowych mebli „	II

Tytuł	Kat. nieb.
46 Składy drzewa	IX
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Obchodzenie się bez zaprzęgów i mały rozmiar przedsiębiorstwa.	
Znamię większego niebezpieczeństwa: Maszynowe rozdrabnianie drzewa.	
47 Składy węgla i koksu	VIII
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Obchodzenie się bez zaprzęgów i mały rozmiar przedsiębiorstwa.	
e) Samochody osobowe.	
48 Przy sile motoru do 8 HP włącznie	VIII
49 Przy sile motoru ponad 8 do 40 HP włącznie	IX
50 Przy sile motoru ponad 40 HP	X
f) Przedsiębiorstwa przewozu powietrzem.	
51 Samoloty do przewozu osób i rzeczy	XII

GRUPA III.

Kopalnie i huty oraz ich zakłady uboczne.

a) Kopalnie.

52 Kopalnie węgla kamiennego ¹⁾	VIII
53 Kopalnie węgla brunatnego	V
54 Kopalnie rudy żelaznej o robotach naziemnych	VI
55 Kopalnie rudy żelaznej o robotach podziemnych	VII
56 Kopalnie innych rud	V
Znamię większego niebezpieczeństwa: Odbudowa sztolniami i szybami.	
57 Kopalnie oleju ziemnego	VI
58 Kopalnie wosku ziemnego	VI
59 Kopalnie i warzelnie soli	IV
60 Kopalnie asfaltu	VII

Znamiona większego lub mniejszego niebezpieczeństwa dla grupy III a: większe lub mniejsze narazenie na niebezpieczeństwa z powodu spadania kamieni, węgla, z powodu pyłu węglowego, pożaru kopalni, zasypania ruchomym piaskiem i zalania wodą.

b) Huty.

61 Koksownie	VII
62 Piece wysokie	IX
63 Prażenie rudy żelaznej	V
Huty żelaza i stali:	
64 Pudłownie i fryszownie	VII
65 Huty stali Bessemera, Thomasa, Martina i stali elektrycznej	X

¹⁾ Od 1 stycznia 1925 roku VII kategoria niebezpieczeństwa, zobacz § 2 rozporządzenia z dnia 26 stycznia 1925 Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 100.

Tytuł	Kat. nieb.
66 Lejarnie stali wraz z apreturą	XI
67 Huty metalu (ołów, miedź, rtęć, srebro, cynk i mosiądz), także walcownie i młotownie	V
68 Walcownie żelaza wymiarowego i drutu	IX
69 Walcownie żelaza sztabowego	IX
70 Walcownie cienkiej blachy	VI
71 Walcownie grubej blachy	X
72 Walcownie rur	VII
73 Walcownie cynku i cynkowanie żelaznej blachy	IV
74 Młotownie i prasownie dla wyrobu wielkich przedmiotów kutech	X
75 Wspólne czynności własnego zarządu (roboty placowe, magazynowe, zaprzęgi, koleje fabryczne, warsztaty reparac. i t. p.) w większych przedsiębiorstwach hutniczych, zaliczonych według przepisu § 3	VI

GRUPA IV.

Kamienie i ziemie.

a) Kamieniołomy.

76 Łomy i dobywanie kamieni z obrabianiem wydobytego materiału na kamienie brukowe i wyroby kamieniarskie przy nieznacznym tylko użyciu odpadków na kamień budowlany i żwir ręcznie tłuczony	X
Znamię większego niebezpieczeństwa: Obrabianie materiału na niebezpiecznych miejscach.	
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Dobywanie materiału z gładów narzutowych.	
77 Łomy łupku	XII
78 Łomy łupku, połączone z przerabianiem zyskanego materiału	XI
79 Łomy marglu cementowego	X
80 Kopalnie łojku	VIII
81 Żwirowiska (także wraz z tłuczeniem żwiru)	XII
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Maszynowe tłuczenie żwiru.	
Tłuczenie żwiru:	
82 w przedsiębiorstwie, używającym maszyn.	VIII
83 w przedsiębiorstwie ręcznym	XII
84 Inne kamieniołomy (piaskowiec, granit, dolomit, marmur i t. p.)	XII
85 Wapniarki (łom wraz z wypalaniem)	X
Znamię nniejszego niebezpieczeństwa: Piece kręgowe i komorowe.	

Tytuł

Kat. nieb.

86 Wydobywanie i rozdrabnianie gładów narzutowych XI

W przedsiębiorstwach grupy IV a) uważa się:

za znanie mniejszego niebezpieczeństwa: Dobre warunki odkrywki, o ile niebezpieczeństwo zasypania jest ograniczone do najmniejszych rozmiarów, użycie bezpiecznych materji wybuchowych (rozporządzenie ministerjalne z dn. 19 maja 1899 Dz. u. p. Nr. 96); w łomach pod ziemią: Całkiem odpowiednie kierownictwo fachowe przy istnieniu wszelkich potrzebnych urządzeń ochronnych i z wyłączeniem używania materiałów wybuchowych;

za znanie większego niebezpieczeństwa: Luźne uwarstwienie kamieni, skłonne do osypywania się (trudne warunki odbudowy, zwieszające się ściany skał); używanie materiałów rozsadzających, o ile przedsiębiorstwo nie pozostaje pod zupełnie odpowiednim kierownictwem fachowem.

b) Kopaniny.

87 Kopanie piasku, krzemienia i żwiru XII

88 Zbieranie piasku i żwiru bez zagłębiania się w teren
poniżej jednego metra V89 Zbieranie piasku i żwiru bez zagłębiania się w teren
poniżej jednego metra przy użyciu kolejek VI

Inne kopaniny:

90 na powierzchni IX

91 sztolniami i szybami XI

Znanie mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 90 i 91:
Odkrywka materiału pod naturalnym kątem stoczystości (zesypu);
przewaga robót około przesiania i sortowania materiału.

Znanie większego niebezpieczeństwa dla tytułów 90 i 91:
Trudne warunki odbudowy; ściany skłonne do osuwania się lub
podkopywane.

Dobycie torfu:

92 Przedsiębiorstwa o ruchu motorowym IV

93 Przedsiębiorstwa o ruchu ręcznym II

e) Obrabianie i przerabianie kamieni.

94 Wyrób cementu (z wyłączeniem wyrobu beczek i drewnianego opakowania wogóle) VII

Znanie mniejszego niebezpieczeństwa: Używanie pieców rotacyjnych.

95 Wyrób towarów cementowych i sztucznego kamienia IV

Znanie mniejszego niebezpieczeństwa: Nieużywanie motorów.

96 Szlifiernie kamieni szlachetnych III

97 Wypalanie i mielenie gipsu V

*

Tytuł	Kat. nieb.
Wapielnie, także wypalanie szamoty z wyłączeniem robót przy wydobywaniu kamieni:	
98 o piecach pierścieniowych lub komorowych	V
99 inne wapielnie	VII
100 Młyny kwarcu, feldszpatu, soli, siarki, piasku, kamionki i t. p.	VI
Obrabianie łupku (z wyłączeniem oprawy drzewnej):	
101 przedsiębiorstwa, używające motorów	IV
102 przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
103 Wyrób łupku sztucznego (asbestowy, eternit i t. p.)	VI
104 Zakłady kamieniarskie (zatrudniające robotników wyłącznie w warsztatach)	V
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Znaczny rozmiar wyrobów ornamentacyjnych i figuralnych.	
Znamię większego niebezpieczeństwa: Wyrób kamieni młyńskich i szlifierskich; używanie motorów.	
105 Zakłady kamieniarskie, zatrudniające robotników w warsztatach i poza warsztatem (na budowlach)	VII
d) Wyroby z glinek.	
106 Wyrób towarów szamotowych i tygli ogniotrwałych	IV
107 Pławiarnie kaolinu (glinki porcelanowej) i innych gliniek i ziem farbiarskich z rozdrabianiem	V
108 Wyrób kitu	III
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Nieużywanie motorów.	
109 Wyrób kred	II
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie motorów.	
110 Wypalanie magnezytu	V
111 Wyrób towarów majolikowych	I
112 Fabryki porcelany	I
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa przy tytułach 111 i 112: Większy rozmiar robót malarskich.	
113 Wyrób szmirglu	III
114 Fabryki towarów syderolitowych i terakotowych	B
115 Fabryki naczyń fajansowych i kamionkowych	I
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa przy tytułach 114 i 115: Większy rozmiar robót malarskich.	
116 Wyrób pieców kaflowych	II
Wyrób towarów glinianych:	
117 Przedsiębiorstwa używające maszyn	III
118 Przedsiębiorstwa nie używających maszyn	B
119 Wyrób miazgi i miału torfowego	VI
We wszystkich poprzedzających tytułach grupy IV c) i d) dobywanie materiału surowego jest wyłączone.	

Tytuł	Kat. nieb.
Cegielnie (wypalanie cegieł łącznie z wydobywaniem gliny):	
120 Cegielnie maszynowe	VII
Cegielnie maszynowe, w których oprócz cegieł maszynowych wyrabia się także ręcznie cegły, conajmniej w takiej samej ilości zaliczać należy jako przedsiębiorstwa mieszane. Jako cyfrową podstawę rachunku, o którym mowa w § 7 należy przyjąć przytem ilości cegieł, wyrobionych maszynowo względnie ręcznie.	
121 Ręczny wyrób cegieł	IV
Znamię mniejszego, względnie większego niebezpieczeństwa dla tytułów 120 i 121: jak dla tytułów 90 i 91.	
Znamię większego niebezpieczeństwa dla tytułu 121: Wydobywanie lub przygotowywanie materiału przy pomocy maszyn motorowych	
122 Wyrób cegieł żuźlowych z bezpośredniem użyciem żuźli wysokich pieców	VI
123 Wyrób cegieł z piasku wapiennego łącznie z dobywaniem piasku	VII
124 Wyrób masy ciepło-chronnej oraz przetworów z kamieni korkowych łącznie z montowaniem.	VI
e) Szkło.	
125 Wyrób szkła z wyłączeniem szkła taflowego i zwierciadłowego	III
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Wyrób szkła prasowanego, używanie automatycznych i na pół automatycznych maszyn do dęcia oraz maszyn do prasowania i dęcia.	
126 Rafinerja szkła a mianowicie: Malowanie na szkłe, wyżeranie i wytłaczanie	B
127 Wyrób i obrabianie paciorków i guzików szklanych	B
128 Szlifiernie szkła	III
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Używanie maszyn szlifierskich automatycznych lub na-wpół automatycznych.	
129 Wyrób zwierciadeł	V
Znamię większego niebezpieczeństwa: Wyrób zwierciadeł lanych.	
130 Wyrób szkła taflowego i zwierciadłowego	VII
Znamię większego niebezpieczeństwa: Wyrób szkła lanego.	
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Wyrób dętego szkła zwierciadłowego.	
Znamiona mniejszego niebezpieczeństwa dla wszystkich przedsiębiorstw Grupy IVe: Mechaniczne urządzenia dla ochładzania powietrza w pracowniach i przy piecach; używanie automatycznych przyrządów transportowych.	

Tytuł

Kat. nieb.

GRUPA V.

Obrabianie metali.**a) Obrabianie metali szlachetnych.**

Wyrób towarów złotych:		
131	Przedsiębiorstwa, używające motorów	I
132	Przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	B
Wyrób towarów srebrnych:		
133	Przedsiębiorstwa, używające motorów	III
134	Przedsiębiorstwa, nieużywające motorów	B
135	Wyzyskiwanie złota i srebra z odpadków oraz zakłady oddzielania złota i srebra od innych metali	IV
136	Wyrób towarów lyońskich	II

b) Żelazo i stal.

137	Wyrób plecionek kabli i lin drucianych	V
138	Drutarnie (wyrób drutu na zimno)	IV
139	Wyrób towarów z blachy żelaznej i towarów blacharskich: przedsiębiorstwa używające motoru, także wraz z robotami na budowlach	VII
140	Te same przedsiębiorstwa, nieużywające motorów z wyłączeniem robót na budowlach	II
Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa dla tytułów 139 i 140: Mniejsze lub szersze zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek i t. p.		
Wyrób wykrawarek, wybijarek, towarów żelaznych i stalowych (przedsiębiorstwa wyrobu towarów żelaznych i stalowych pod innymi tytułami niewymienionych):		
141	Przedsiębiorstwa, używające motorów	VI
142	Przedsiębiorstwa, nie używające motorów	V
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 141 i 142: Mniejsze względnie szersze zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek i t. p., wyrób towarów drobiazgowych.		
143	Szlifiernie żelaza stali i innych metali (polerowanie)	IV
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Przeważnie szlifowanie i innych metali.		
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie wielkich kamieni szybko wirujących.		
144	Fabryki naczyń emaljowanych (wyrób naczyń surowych i emaljowanie)	IV
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Wyrób naczyń lanych.		
Znamię większego niebezpieczeństwa: Nieemaljowanie naczyń.		

Tytuł	Kat. mezb.
145 Zakłady emaljowania (emaljowanie naczyń lanych i blaszanych)	I
146 Wyrób oraz nacinanie pilników	III
147 Młotarnie i kuźnice (wyrób młotów i narzędzi)	VII
148 Kuźnie (wyrób okuć do wozów, podków, okuwanie wozów, podkuwanie koni, wyrób łańcuchów i t. p.)	V
Wyrób kas i mebli metalowych:	
149 Przedsiębiorstwa używające motorów	V
150 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	IV
Wyrób nożów (wraz z szlifiernią):	
151 Przedsiębiorstwa używające motorów	V
152 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
153 Wyrób igieł, szpilek i towarów szpilkowych	V
Fabryki gwoździ i sztyftów:	
154 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
155 Przedsiębiorstwa nie używające motorów lub używające ich tylko do poruszania miechów	II
Ślusarnie (wyrób towarów ślusarskich):	
156 Przedsiębiorstwa używające motorów, także wraz z robotami na budowlach	VI
Znamię większego niebezpieczeństwa: Większy zakres robót budowlanych.	
157 Przedsiębiorstwa nie używające motorów wcale lub tylko do poruszania miechów z wyłączeniem robót na budowlach	III
158 Wyrób śrub i nitów	V
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Nieużywanie pras, wykrawarek, wybijarek i t. p.	
159 Wyrób kos i sierpów	IV
160 Wyrób białej broni (pałasze, sztylety, dzidy, bagnety i t. p.)	V

c) Metale nieszlachetne i stopy.

161 Wyrób towarów ołowianych i cynkowych	V
162 Fabryki towarów brązowych i towarów galanteryjnych metalowych	I
163 Wyrób towarów z chińskiego srebra (nowe srebro, alfenid i t. d.)	II
Znamię większego względnie mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 162 i 163. Mniejsze lub szersze zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek i t. p.	
164 Zakłady robót galwanoplastycznych i cynkograficznych	V
165 Zakłady rytownicze, używające motorów	II

Tytuł	Kat. nieb.
166 Zakłady rytownicze, nie używające motorów	A
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie kwasów.	
167 Pasamonictwo (wyrób metalowych ewentualnie pozłaczanych lub posrebrzanych drobnych przedmiotów ozdobnych)	I
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Nieużywanie motorów.	
168 Kotlarstwo i wyrób blachy metalowej	VI
Zakłady wycinania, wybijania i wytłaczania metalu (nakrywek do flaszek, medali, ozdób, form blaszanych, okuć do fajek i t. d.):	
169 Przedsiębiorstwa używające motorów	VI
170 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	IV
Wyrób towarów metalowych i towarów metalowych drobiazgowych, także szlifiernie metalu:	
171 Przedsiębiorstwa używające motorów	III
172 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 171 i 172: Mniejsze zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek i t. p., wyrób guzików metalowych.	
173 Wyrób łusek na naboje (bez napełniania)	V
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Używanie maszyn doprowadzających materiały automatycznie.	
174 Odlewnie czcionek	I
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Używanie maszyn kompletowych	
175 Konwisarnie — (cynownie)	V
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Nieużywanie motorów.	

GRUPA VI.

Maszyny, narzędzia, instrumenty, przyrządy.

a) Maszyny, narzędzia, przyrządy.

176 Wyrób armatur do pomp, kotłów i t. d.	V
177 Wyrób i instalacja wind	VII
Wyrób i zaprowadzanie przewodów gazowych, wodociągów i urządzeń do ogrzewania (z wyłączeniem robót ziemnych):	
178 Przedsiębiorstwa używające motorów	VI
179 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	IV
Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa dla tytułów 178 i 179: Zakres i rodzaj robót instalacyjnych.	

Tytuł	Kat. nieb.
180 Kuźnie kotłów i warsztaty konstrukcji żelaznych oraz wyrób mostów żelaznych wraz z montowaniem.	X
Znamię większego niebezpieczeństwa: Przeważające zastosowania nitowania ręcznego.	
181 Wyrób maszyn i przyrządów dla przemysłu włókienniczego.	VI
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Wyrób grępli.	
182 Wyrób maszyn rolniczych	VII
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Nieużywanie maszyn do obrabiania drzewa.	
183 Wyrób lokomotyw	VIII
184 Fabryki maszyn w ogólności (bez kuźni kotłów)	VII
Ślusarnie i warsztaty naprawiania maszyn:	
185 Przedsiębiorstwa używające motorów	VII
186 Przedsiębiorstwa nieużywające motorów	IV
Wyrób i naprawa maszyn i przyrządów młyńskich wraz z instalacją:	
187 Przy użyciu maszyn do obrabiania drzewa	VIII
188 Bez użycia maszyn do obrabiania drzewa	VI
189 Wyrób maszyn do szycia, pończoszowania i oczkowania, oraz części składowych takich maszyn, tudzież ich naprawa	III
Znamię większego niebezpieczeństwa: Istnienie odlewni lub używanie maszyn do obrabiania drzewa.	
190 Fabryki narzędzi i przyrządów, nie wymienionych w innych tytułach	V
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie maszyn do obrabiania drzewa.	

b) Środki transportowe

191 Wyrób i naprawa samochodów	VI
192 Wyrób i naprawa rowerów	III
193 Zakłady budowy statków	VII
Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa: Mniejszy lub większy zakres właściwych prac w warsztatach okrętowych.	
194 Zakłady budowy statków (budowa łodzi), przedsiębiorstwa budowy łodzi i statków drewnianych, nie używające motorów	VII
195 Wyrób i naprawa samolotów	XII
Wyrób powozów (koczków):	
196 Przedsiębiorstwa używające motorów	VI
197 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	III
198 Fabryki wagonów	VII

Tytuł	e) Broń palna.	Kat. nieb.
	Wyrób i naprawa ręcznej broni palnej:	
199	Przedsiębiorstwa używające motorów	III
200	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
	Wyrób żelaznych części składowych ręcznej broni palnej:	
201	Przedsiębiorstwa używające motorów	VI
202	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	III
203	Wyrób dział i innej ciężkiej broni palnej	VIII
204	Zakłady probiercze ręcznej broni palnej	X
	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla przedsiębiorstw grupy VI c): Kierownictwo robót i nadzór nad nimi z troskliwością i ogłębnością, właściwą fabrykom wojskowym tego rodzaju.	
	d) Narzędzia fizyczne i chirurgiczne, przyrządy do mierzenia czasu i do oświetlania.	
	Wyrób i naprawa narzędzi i przyrządów (chemicznych, farmaceutycznych, matematycznych, optycznych, fizycznych, chirurgicznych).	
205	Przedsiębiorstwa używające motorów	II
206	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
207	Wyrób i naprawa protez	II
	Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie motorów.	
208	Bandażyści	B
	Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie motorów.	
	Wyrób i naprawa wag rozmaitej konstrukcji:	
209	Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Brak maszyn do obrabiania drzewa.	
210	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
	Wyrób, instalacja maszyn i przyrządów do oświetlenia elektrycznego i przenoszenia siły:	
211	Przedsiębiorstwa używające motorów	VII
212	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	IV
	Wyrób, naprawa i instalacja elektrycznych telegrafów, telefonów, sygnałów:	
213	Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
214	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	III
	Znamię większego niebezpieczeństwa dla tytułów 213 i 214: Większy zakres robót instalacyjnych, w szczególności na kolejach.	
215	Wyrób i naprawa lamp i latarni	V
	Znamię mniejszego, względnie większego niebezpieczeństwa: Mniejsze względnie szersze zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek i t. p.	

Tytuł	Kat. nieb.
216 Wyrób i naprawa elektrycznych lamp żarowych . . . Mechanicy:	I
217 Przedsiębiorstwa używające motorów . . .	II
218 Przedsiębiorstwa nie używające motorów . . .	I
Wyrób i naprawa zegarów (bez wyrabiania opraw oraz z wyłączeniem instalacji zegarów wieżowych):	
219 Przedsiębiorstwa używające motorów . . .	III
220 Przedsiębiorstwa nie używające motorów . . .	B
Wyrób i naprawa wodomierzy i gazometrów:	
221 Przedsiębiorstwa używające motorów . . .	IV
222 Przedsiębiorstwa nie używające motorów . . .	I

e) Instrumenty muzyczne.

223 Wyrób i naprawa organów, fortepianów i harmonjum: Przedsiębiorstwa używające motorów . . .	V
Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa: Mniejszy lub większy zakres używania maszyn do obrabiania drzewa.	
224 Przedsiębiorstwa nie używające motorów . . .	II
225 Wyrób i naprawa narzędzi muzycznych w ogólności: Przedsiębiorstwa używające motorów . . .	III
Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa: Jak przy tytule 223.	
226 Przedsiębiorstwa nie używające motorów . . .	I

f) Używanie motorów dla różnych celów. Najem motorów.

227 Wynajmowanie siły żywiołowej	VIII
Przedsiębiorstwa motorowe do rozmaitych celów:	
228 O sile motoru od 1 HP	IV
229 O sile motoru poniżej 1 HP	I

GRUPA VII.

Przemysł chemiczny.

a) Wyrób przetworów chemicznych i preparatów farmaceutycznych.

230 Wyrób przetworów chemicznych (łącznie z zakładami pomocniczymi)	VI
231 Wyrób przetworów farmaceutycznych i kosmetycznych	IV
232 Apteki i droguerje (składy apteczne)	I
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie motorów.	

b) Materjały farbiarskie i farby.

233 Fabryki ołówków	II
-------------------------------	----

Tytuł	Kat. nieb.
Wyrób farb, lakieru, pokostu i t. p.:	
234 Przedsiębiorstwa, używające motorów	IV
235 Przedsiębiorstwa, nie używające motorów	II
236 Wyrób pasty do obuwia (z wyłączeniem wyrobu pudełek), czernidla drukarskiego i sadzy	II
237 Fabryka atramentu	I

c) Mazie (smoła) i żywice.

Wyrób produktów asfaltowych i z mazi drzewnej (kwasu karbolowego, naftaliny, karbolineum, papy dachowej, lotnej smoły i t. d.), z wyłączeniem robót około pokrywania dachów i asfaltowania:

238 Przedsiębiorstwa używające motorów	VII
239 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	IV
240 Destylacja drewna i żywicy oraz przerób destylatów	VI

d) Materjały wybuchowe.

241 Wytwarzanie i manipulacja z wybuchowemi związkami nitrowemi z aromatycznych węglowodorów (czysty kwas pikrynowy, połączenia nitronaftaliny, toluolu, krezolu i t. d.) nitrocelulozą moką, prochem nitrocelulozowym, nitrogliceryną, prochem nitroglicerynowym wraz z ewentualnym wyrobem nabojów	VI
Znamię większego niebezpieczeństwa: Wytwarzanie nitrogliceryny.	
242 Wytwarzanie i manipulacja z zapałami wybuchowemi (związki kwasu pikrynowego, przetwory wybuchające, kapsle rozsadzające, kapsle, podpały do podkopów i t. d.)	XI
243 Wyrób i użycie ogni sztucznych	XII
244 Fabrykaty z nitrocelulozy (celuloid, kolodjum, celuloidyna, jedwab sztuczny i t. d.)	V
245 Wyrób i manipulacja z prochem czarnym (proch strzelniczy i proch do rozsadzania) oraz wyrób i manipulacja z materjałami wybuchowemi (także wyrób nabojów), z wyłączeniem niezapałnych preparatów wybuchowych	VII
246 Wyrób i manipulacja z niezapałnemi preparatami wybuchowemi (rozporządzenie min. z dnia 19 maja 1899 r Dz. U. P. Nr. 96) wraz z ewentualnym wyrobem nabojów	III
247 Wyrób i manipulacja z podpałami i lontami do amunicji działowej oraz wyrób sznurów i taśm strzelniczych	V

Tytuł	Kat. nieb.
248 Wyrób towarów celuloidowych ¹⁾	VII
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla wszystkich przedsiębiorstw grupy VII d: Kierowanie robotami z troskliwością i oględnością właściwą zakładom wojskowym tego rodzaju.	
e) Towary zapalne.	
249 Wyrób zapalek z wyłączeniem maszynowej obróbki drzewa	III
f) Odpadki i nawóz sztuczny.	
250 Mielenie kości oraz ekstrakcja tłuszczu z kości, jako samoistne przedsiębiorstwo.	V
Wyrób kleju i żelatyny:	
251 Przedsiębiorstwa używające motorów	VII
252 Przedsiębiorstwa nie używające motorów.	III
Wyrób spodium i nawozu sztucznego:	
253 Przedsiębiorstwa używające motorów	VII
254 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	IV
255 Przemysł rakarski	X

GRUPA VIII.

**Materiały do ogrzewania i oświetlania, oleje,
urządzenia elektryczne.**

a) Materiały do ogrzewania i oświetlania.

256 Wyrób brykietów	IX
257 Wyrób węgla tłoczonych do celów elektrotechnicznych Zakłady topienia tłuszczu i łoju, wyrób margaryny i masła sztucznego:	VII
258 Przedsiębiorstwa używające motorów lub kotłów parowych	VII
259 Przedsiębiorstwa nie używające motorów lub kotłów parowych	IV
260 Wyrób żarówek (siatek żarowych)	II
Lejarnie świec:	
261 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
262 Przedsiębiorstwa nie używające motorów.	II
263 Wyrób gazu świetlnego (wraz z instalacją, jednak z wyłączeniem robót ziemnych)	V
Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa: Mniejszy lub większy zakres robót instalacyjnych.	
264 Rafinerje oleju i wosku ziemnego i olejów mineralnych oraz wyrób cerezyny i parafiny	VII

¹⁾ Od 1 stycznia 1925 roku VI kategoria niebezpieczeństwa, zobacz § 2 rozporządzenia z dnia 26 stycznia 1925 Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 100.

Tytuł	Kat. nieb.
Wyrób mydła:	
265 Przedsiębiorstwa używające motorów	V
266 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
267 Wyrób stearyny i gliceryny	V
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie przyrządów do ekstrakcji i destylacji kwasu tłuszczowego i gliceryny.	
Woskownie (przerabianie wosku pszczelego), jako samoistne przedsiębiorstwa:	
268 Przedsiębiorstwa używające motorów	II
269 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
270 Zakłady wyrobu gazu wodnego nasilonego węglanem lub nie (wraz z instalacją, jednak z wyłączeniem robót ziemnych)	IV
b) Oleje i tłuszcze.	
Wyrób olejów roślinnych (samoistne przedsiębiorstwa):	
271 Przedsiębiorstwa używające motorów	VII
272 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	III
Wyrób artykułów perfumeryjnych:	
273 Przedsiębiorstwa używające motorów	II
274 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
Wyrób wazeliny oraz płynnych i stałych smarów (bez destylacji surowców):	
275 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
276 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
c) Elektryczne oświetlenie i przenoszenie siły.	
277 Przedsiębiorstwo oświetlania elektrycznego i przenoszenia siły łącznie z należącą do tego instalacją przewodów elektrycznych ¹⁾	VII
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Niewielki zakres robót instalacyjnych.	
Znamię większego niebezpieczeństwa: Większy zakres robót instalacyjnych; używanie prądów o wysokiem napięciu.	
GRUPA IX.	
Przemysł tkacki.	
a) Jedwab.	
278 Wyrób wstążek i nici jedwabnych łącznie z apreturą	A
Wyrób towarów jedwabnych i aksamitnych:	
279 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
280 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A

¹⁾ Od 1 stycznia 1925 roku przepis § 3 rozporządzenia z dnia 26 stycznia 1925 Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 100, wyłączył z tytułu 277 pewne przedsiębiorstwa i utworzył dla nich następujący nowy tytuł:

277a Przedsiębiorstwa oświetlenia elektrycznego, które nie prowadzą robót instalacyjnych dla odbiorców prądu IV

Tytuł

Kat. mebl.

b) Wełna owcza i inne włosy zwierzęce.

281	Wyrób sukna filcowego (przędzenie, tkanie, apretura), wyrób pilśni (filcu) oraz wyrób obuwia filcowego	IV
282	Wyrób koców derek i lodenu (halliny)	IV
283	Wyrób wełny sztucznej (shoddy, mungo)	VI
284	Sortowanie, przyrządzanie, przędzenie i tkanie włosów zwierzęcych z wyłączeniem wełny owczej	VI
	Przędzalnie wełny owczej:	
285	Przędzalnie kamgaru	III
286	Inne przędzalnie wełny owczej	V
	Wyrób sukna i innych towarów z wełny owczej (przę- dzenie, tkanie, apretura):	
287	Przedsiębiorstwa używające motorów	III
288	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
	Tkanie towarów wełnianych (przedsiębiorstwa bez przę- dzenia i apretury):	
289	Przedsiębiorstwa używające motorów	I
290	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
	Wyrób kobierców i obić meblowych:	
291	Przedsiębiorstwa używające motorów	II
292	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
	Tkanie chustek i szalów:	
293	Przedsiębiorstwa używające motorów	I
294	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A

c) Len, konopie, juta i t d.

	Miełnarnie lnu i konopi (międlenie i czesanie), jako samoistne przedsiębiorstwa:	
295	Przedsiębiorstwa używające motorów	VII
296	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
	Przędzalnie przędzy z lnu i kłaków, jako samoistne przedsiębiorstwa:	
297	Przedsiębiorstwa używające motorów	III
298	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
	Przędzalnie włókien roślinnych prócz lnu, bawełny, i juty i wyrób towarów powroźniczych, jako samo- istne przedsiębiorstwa:	
299	Przedsiębiorstwa używające motorów	VI
300	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
	Przędzenie, tkanie i apretura juty oraz wyrób towarów jutowych:	
301	Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
302	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I

Tytuł]

Kat. nieb.

	Tkanie lnu:	
303	Przedsiębiorstwa używające motorów	I
304	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
	Przedsiębiorstwa tkania i wyplatania włókien roślinnych prócz lnu, bawełny i juty, jako samoistne przedsiębiorstwa:	
305	Przedsiębiorstwa używające motorów	III
306	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
307	Wyrób towarów asbestowych	IV
	d) Bawełna i półwełna.	
	Tkanie tasiemek:	
308	Przedsiębiorstwa używające motorów	B
309	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
310	Gręplarnie bawełny i juty, jako samoistne przedsiębiorstwa	XII
311	Przędzalnie bawełny	V
	Tkanie towarów bawełnianych (przedsiębiorstwa bez przędzalni i apretury):	
312	Przedsiębiorstwa używające motorów	I
313	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
314	Wyrób towarów bawełnianych i półwełnianych (przędzenie, tkanie, apretura)	III
315	Wyrób nici, bawełny do pończoch i knotów	II
316	Wyrób waty	X
	e) Apretura, blicharnie, farbiarnie, drukarnie.	
	Zakłady apretury łącznie z pomocniczą blicharnią, farbiarnią i drukarnią:	
317	Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
318	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
	Blicharnie jako samoistne przedsiębiorstwa:	
	Przedsiębiorstwa używające motorów:	
319	Blicharnie przędzy lnianej	II
320	Inne blicharnie łącznie z apreturą	V
321	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
	Farbiarnie jako samoistne przedsiębiorstwa:	
322	Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
323	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
	Drukarnie (łącznie z pomocniczą blicharnią, farbiarnią, apreturą):	
324	Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
325	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
326	Zakłady karbonizowania i odtłuszczania wełny (pralnie wełny)	IV

Tytuł	Kat. mezb.
327 Magłownie (magłownie skrzynkowe, kalandry) jako samoistne przedsiębiorstwa	VII
328 Folusze, jako samoistne przedsiębiorstwa	III
329 Wyrób ceraty, linoleum, płótna skórzanego oraz tkanin nieprzemakalnych (z wyłączeniem tkalni)	IV
f) Towary dziane, koronkowe, haeczkowane, haftowane i pończoszkowe.	
330 Wyrób kwiatów i liści sztucznych	A
Szmuclerstwo (wyrób ozdób do ubrań i mebli z taśmy, sznurów, paciorków i t. p.):	
331 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
332 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Wyrób koronek i bobinetów:	
333 Przedsiębiorstwa używające motorów	II
334 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Hafciarnie:	
335 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
336 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Wyrób towarów dzianych i pończoszkowych (bez przedzalni):	
337 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
338 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Wyrób guzików nicianych i do bielizny:	
339 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
340 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A

GRUPA X.

Papier, skóra, guma.

a) Fabrykacja papieru i masy papierowej.

341 Wyrób celulozy	VIII
342 Wyrób drzewnika (szlifiernie drzewa) i masy drzewnej Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Ograniczone używanie maszyn do tarcia drzewa.	VIII
343 Fabryki papieru i masy papierowej	VI
344 Papiernie (ręczny wyrób papieru bez maszyn do papieru lub do masy papierowej przy użyciu tylko holendrów i wiadra)	IV

b) Obrabianie papieru z wyłączeniem fabrykacji papieru.

Intrologatornie:

345 Przedsiębiorstwa używające motorów	I
346 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B

Tytuł	Kat. nr.
Wyrób papieru kolorowanego i papieru glacé oraz wyrób papierów fotograficznych:	
347 Przedsiębiorstwa używające motorów . . .	V
348 Przedsiębiorstwa nie używające motorów . . .	I
Wyrób towarów kartonowych:	
349 Przedsiębiorstwa używające motorów . . .	V
Znamię mniejszego wzgl. większego niebezpieczeństwa: Mniejsze lub szersze zastosowanie pras, wykrawarek, wybijarek i t. p. i maszyn do krajania.	
350 Przedsiębiorstwa nie używające motorów . . .	II
Konfekcja papieru (łącznie z pomocniczym wyrobem kartonów):	
351 Przedsiębiorstwa używające motorów . . .	IV
352 Przedsiębiorstwa nie używające motorów . . .	I
353 Konfekcja papieru cygaretoowego ¹⁾ (łącznie z pomocniczym wyrobem kartonów)	III
Wyrób torebek papierowych:	
354 Przedsiębiorstwa używające motorów . . .	II
355 Przedsiębiorstwa nie używające motorów . . .	B
356 Fabryki cygarniczek papierowych	I
e) Fabryki skóry i surogatów skóry.	
357 Wyrób skóry sztucznej	IV
358 Wyrób skóry (garbarnie)	VI
359 Foliuszki do skór	IV
360 Białoskórnictwo i ircharnie	IV
Farbiarnie, lakiernie i zakłady przyrządzania garbowanych skór, jako samoistne przedsiębiorstwa:	
361 Przedsiębiorstwa używające motorów	III
Znamię większego niebezpieczeństwa: Szerokie zastosowanie maszyn.	
362 Przedsiębiorstwa nie używające motorów . . .	II
363 Stępy i młyny garbników jako samoistne przedsiębiorstwa	IX
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie otwartych maszyn do darcia i krajania garbników.	
d) Wyroby ze skóry i surogatów skóry.	
Wyrób towarów rymarskich i siodlarskich:	
364 Przedsiębiorstwa używające motorów	III
365 Przedsiębiorstwa nie używające motorów . . .	B
Wyrób towarów kaletnicznych i towarów drobiażkowych skórzanych:	
366 Przedsiębiorstwa używające motorów	I
367 Przedsiębiorstwa nie używające motorów . . .	B

¹⁾ W Dz. U. R. P. podano mylnie „cygarowego“.

Tytuł

Kat. nieb⁷

e) Towary gumowe i gutaperkowe.

Wyrób i naprawa towarów gumowych i gutaperkowych:

368	Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
369	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
	Fabryki towarów gumowych tkanych:	
370	Przedsiębiorstwa używające motorów	I
371	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B

GRUPA XI.

Materiały drewniane i snycerskie.

a) Obrabianie drzewa.

372	Tartaki pojedynczej konstrukcji (o jednym gatrze), nie używające pił okrągłych	IX
373	Tartaki pojedynczej konstrukcji (o jednym gatrze), używające pił okrągłych	XII
374	Inne tartaki	X
	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 373 i 374: Używanie podwójnych okrągłych pił do obrębiania i automatyczne doprowadzanie drzewa.	
375	Tartaki, połączone ze ścinaniem i transportem drzewa, wykonywanem w sposób przemysłowo - handlowy	XI
376	Ścinanie i transport drzewa także w połączeniu z wyrobem drzewa opałowego, kłocowego, kopalnianego oraz ze składami drzewa, wykonywane w sposób przemysłowo - handlowy	XII
377	Ścinanie i transport drzewa wraz ze składami oraz ręcznym wyrobem progów (podkładów) kolejowych, budulca, słupów telegraficznych i t. p. ciężkich artykułów, wykonywane w sposób przemysłowo - handlowy	XI
378	Wyrób progów (podkładów) kolejowych, budulca, słupów telegraficznych i t. p. ciężkich artykułów z transportem i składami bez ścinania drzewa i bez użycia motorów, wykonywany w sposób przemysłowo - handlowy	IX
	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Wyrób artykułów drobniejszych; wyrób poza obrębem lasu.	
	Tokarnie, snycernie, wyrób lasek:	
	Przedsiębiorstwa używające motorów:	
379	Używające pił okrągłych	VI
380	Nie używające pił okrągłych	III
	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 379 i 380: Mniejsze zastosowanie maszyn.	
381	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II

Tytuł	Kat. nieb.
Przyrządzanie drzewa tokarskiego, wyrób beczek, sztyf- tów (kołków), modeli, stor i żaluzji:	
382	VIII
383	IV
Wyrób drewnien szcztokarskich, klepek, den i czopów do beczek, listew drażonych do wyrobu ram, gontów:	
384	XII
385	IV
Wyrób obłogów (fournirów), kopyt i obcasów oraz to- warów drobiazgowych i galanteryjnych:	
386	IX
387	II
Wyrób deszczulek posadzkowych, także z układaniem posadzek:	
388	X
389	IV
390	XI
391	VII
Wyrób wełny drewnianej, jako samoistne przedsię- biorstwo:	
392	X
393	V
394	IX
395	I
396	V
Przedsiębiorstwa wyrobu wyłącznie urządzeń mieszka- niowych (dla robót stolarskich, tapicerskich, rzeźbiar- skich, pozłotniczych i t. d.):	
397	VI
Znamię większego niebezpieczeństwa: Większy zakres obrabiania drzewa maszynami.	
398	III
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 397 i 398: Większy rozmiar robót tapicerskich, rzeźbiarskich, pozłotniczych i t. p. (wyrób przeważnie urządzeń luksusowych).	

Tytuł

Kat. meł.

399 Fabryki ram i listew złożonych IV

Znamię mniejszego, względnie większego niebezpieczeństwa: Mniejszy lub większy zakres obrabiania drzewa maszynami.

400 Stolarnie o sile motoru do jednego HP także z robotami na budowlach VII

401 Stolarnie, używające motorów o sile ponad 1 HP przy zupełnem oddzieleniu maszynowego obrabiania drzewa od ręcznego w których przypada na maszynowe obrabianie drzewa najwyżej 15% sumy wypłaconych zarobków, także z robotami na budowlach . VIII

Tytuł 401 ma zastosowanie tylko pod następującymi warunkami: Zupełne oddzielenie pracowni i wejść do obydwu działów przedsiębiorstwa, zakaz wstępu do hali maszynowej robotnikom stolarstwa ręcznego, utrzymywanie osobnych list płacy dla obu działów przedsiębiorstwa. Zarobki robotników, zatrudnionych przy transporcie materiałów do hali maszynowej i z hali maszynowej, należy zaliczać do działu maszynowego obrabiania drzewa.

Znamię mniejszego wzgl. większego niebezpieczeństwa: Mniejszy lub większy zakres obrabiania drzewa maszynami. Normalny zakres obrabiania drzewa maszynami należy przyjąć wówczas, jeżeli około 10% sumy zarobków przypada na obrabianie drzewa maszynami.

402 Inne stolarnie używające motorów także z robotami na budowlach X

Znamię mniejszego wzgl. większego niebezpieczeństwa: Mniejszy wzgl. większy zakres obrabiania drzewa maszynami, przyczem normalny zakres obrabiania maszynami należy przyjąć wówczas, jeżeli 20 do 25% sumy zarobków przypada na obrabianie drzewa maszynami.

403 Stolarnie nie używające motorów z wyłączeniem robót na budowlach III

Zakłady kołodziejskie oraz wyrób składowych części wozów :

Przedsiębiorstwa używające motorów :

404 przy użyciu heblarek i pił okrągłych . . . IX

405 bez użycia heblarek i pił okrągłych . . . VI

406 Przedsiębiorstwa nie używające motorów . . . IV

Wyrób drewnien na zapalki :

407 Przedsiębiorstwa używające motorów . . . IX

Znamię mniejszego niebezpieczeństwa we wszystkich przedsiębiorstwach Grupy XI a: Używanie żłobiarek o zabezpieczonych głowach.

Znamię większego niebezpieczeństwa dla wszystkich przedsiębiorstw Grupy XI a: Używanie maszyn o graniastych osadach nożów.

Tytuł

Kat. nieb.

b) Wyrób towarów koszykarskich i szczotek.

408	Szczotkarnie (z wyłączeniem wyrobu drewnianych szczotkarskich)	I
409	Koszykarnie	B

c) Wyroby z rogu i morskiej pianki i t. d.

Wyrób towarów z rogu, kości słoniowej, galalitu i t. p.:		
410	Przedsiębiorstwa używające motorów	III
411	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
Fabryki guzików rogowych, perłowej masy i t. p.		
412	Przedsiębiorstwa używające motorów	II
413	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
Wyroby z morskiej pianki i bursztynu:		
414	Przedsiębiorstwa używające motorów	I
415	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B

GRUPA XII.

Środki żywności i tytoń.

a) Środki żywności roślinne i zwierzęce.

Piekarnie i wyrób ciast:		
416	Przedsiębiorstwa używające motorów	VI
Znamię większego niebezpieczeństwa: Wyrób towarów z ciasta (alberty i t. p.) szersze zastosowanie maszyn do mieszania, ugniatania, krajanía i wałkowania ciasta.		
417	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	III
418	Wyrób czekolady i kandyzów	III
Wyrób konserw (z wyłączeniem wyrobu puszek):		
419	Konserwy roślinne	IV
420	Konserwy mięsne	III
421	Rzeźnie	V
Przemysł rzeźniczy wraz z wyrobem wędlin i wyrobem kiełbas:		
422	Przedsiębiorstwa używające motorów	VIII
423	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	V
424	Wylęgarnie drobiu i tuczenie jako samoistne przedsiębiorstwa	I
425	Rybołówstwo na rzekach, jeziorach, stawach, jako samoistne przedsiębiorstwo	VI
Suszenie i tłoczenie owoców i jarzyn, mielenie korzeni, jako samoistne przedsiębiorstwa:		
426	Przedsiębiorstwa używające motorów	VI
427	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
428	Sadownictwo, jako samoistne przedsiębiorstwo	V

Tytuł

Kat. nieb.

	Ogrodnictwo, jako samoistne przedsiębiorstwo:	
429	Przedsiębiorstwa używające motorów	III
430	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
	Zakłady palenia kawy, jako samoistne przedsiębiorstwa:	
431	Przedsiębiorstwa używające motorów	I
432	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
	Wyrób surogatów kawy (fabryki cykorji i kawy figowej):	
433	Przedsiębiorstwa używające motorów	III
434	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	I
	Mleczarnie (przerabianie mleka na nabiałowe przetwory), jako samoistne przedsiębiorstwo:	
435	Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
436	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 435 i 436: Nieużywanie własnego wozu: nieużywanie flaszek szklanych. Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie prze- ważnie własnego zaprzęgu.	
437	Fabryki cukru surowego	VI
438	Rafinerje cukru także w połączeniu z fabrykacją cukru surowego	VII
	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Fabrykacja cukru surowego.	
439	Wyrób musztardy	II
440	Wyrób dekstryny, krochmalu, sago i surogatów gumy.	VII
441	Wyrób towarów cukrowych	II
	b) Napoje.	
442	Gorzelnie (wyrób i rafinowanie spirytusu, wyrób drożdży spirytusowych i prasowanych)	VI
	Wyrób wódek, likierów i esencji, jako samoistne przed- siębiorstwo:	
443	Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
444	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	III
	Browary wraz z należąciami do nich słodowniami i wy- robem drożdży:	
445	Przedsiębiorstwa używające motorów	VII
446	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	V
447	Słodownie, jako samoistne przedsiębiorstwa	V
448	Suszarnie chmielu jako samoistne przedsiębiorstwa	II
449	Wyzyskiwanie lodu rzecznego, stawowego i t. p., jako samoistne przedsiębiorstwo	X
	Wyrób sztucznego lodu i chłodzarnie:	
450	Przedsiębiorstwa używające motorów	IX
451	Przedsiębiorstwa nie używające motorów	VII

Tytuł	Kat. m ^o b
Wyrób octu:	
452 Przedsiębiorstwa używające motorów	V
453 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	IV
454 Hotele, oberże, pensjonaty	I
455 Zakłady lecznicze (z pensjonatem dla gości)	I
456 Kawiarnie i cukiernie	A
457 Restauracje	B
458 Napełnianie i wysyłka wód mineralnych i termicznych także wyrób sztucznych wód mineralnych	IV
459 Wyrób drożdży prasowanych i płuczkarnie drożdży piwnych, jako samoistne przedsiębiorstwo	IV
Wyrób wody sodowej i lemoniadek:	
460 Przedsiębiorstwa używające motorów	IX
461 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	VII
Wyrób win sztucznych i owocowych, miodu pitnego i soków, jako samoistne przedsiębiorstwo:	
462 Przedsiębiorstwa używające motorów	IV
463 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	III
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa przy tytułach 458 do 463: Nieużywanie własnych zaprzęgów.	
464 Zakłady wodociągowe (bez zakładania rur i instalacji) c) Tytoń.	V
Wyroby tytoniowe:	
465 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie maszyn do obróbki drzewa.	
466 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
GRUPA XIII.	
Odzież i czyszczenie.	
a) Odzież.	
Wyrób rękawiczek:	
467 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
468 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
469 Wyrób fasonów (pilśniowych sztopów) kapeluszo- wych wraz z ewentualnem przyrządaniem ich na kapelusze	II
Przyrządalnie kapeluszy i wyrób czapek, fezów i t. p.:	
470 Przedsiębiorstwa używające motorów	I
471 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Wyrób i naprawa odzieży:	
472 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
473 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A

Tytuł	Kategoria
Kuśnierstwo :	
474 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
475 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Wyrób gorsetów :	
476 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
477 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Wyrób i naprawa obuwia :	
478 Przedsiębiorstwa używające motorów	II
479 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 478 i 479: Nie używanie wykrawarek, wybijarek i t. p.	
480 Wyrób i naprawa parasoli (bez fabrykacji drutu i lasek)	B
Fabryki kapeluszy słomkowych :	
481 Przedsiębiorstwa używające motorów	B
482 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	A
Fabryki bielizny :	
483 Przedsiębiorstwa używające motorów	I
484 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	B
Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 483 i 484 Istnienie odpowiednich urządzeń ochronnych przy maszynach do prasowania (glansowania) i wyciskania.	
485 Szwalnie bielizny rękodzielnicze bez użycia motorów	A
b) Czystczenie.	
486 Zakłady kąpielowe	IV
487 Zakłady czyszczenia pierza pościelowego	IV
488 Pralnie chemiczne	IV
489 Sortowanie piór oraz czyszczenie, farbowanie i wyrób piór ozdobnych	I
490 Zakłady trzepania i przechowywania kobierców, mebli	III
Zakłady prania i prasowania bielizny :	
491 Przedsiębiorstwa używające motorów	VI
492 Przedsiębiorstwa nie używające motorów	II
493 Pralnia bielizny przy użyciu motorów bez maszyn do prasowania	IV
494 Fryzjernie, golarnie, perukarnie, salon de beauté, manicure, operatorzy odcisków, cyrulicy i t. p.	B
Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie urządzeń motorycznych.	
495 Zakłady techniczno - dentystyczne	A

GRUPA XIV.

Budowle i budowy.

a) Przedsiębiorstwa budownicze.

	Pogłębianie (bagrowanie):	
496	Na sucho (ładowe)	VII
497	Podwodne	VIII
498	Przedsiębiorstwa wiertnicze, jako samoistne przedsiębiorstwa	X
	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Przedsięwzięcie tylko robót ręcznych.	
499	Pogłębianie szybów, jako samoistne przedsiębiorstwa	XII
500	Budowa mostów, jako samoistne przedsiębiorstwa z wyłączeniem montowania żelaznych mostów . . .	X
501	Budowa kanałów (kanały drogowe i t. p.)	VIII
	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Wykonywanie robót w niewielkiej głębokości, o ile nie stosuje się rozsadzania i o ile materiału skopanego nie odwozi się kolejkami.	
	Znamię większego niebezpieczeństwa: Wykonywanie robót w większej głębokości, o ile istotnemu niebezpieczeństwu zasypania nie da się zapobiec; stosowanie rozsadzania w większym zakresie; roboty w celu kopania materiału, wykonywane w podobny sposób, jak przy wydobywaniu kamieni w łomach; roboty podziemne.	
502	Roboty około tam i roboty ziemne w ogólności . . .	VIII
	Znamię mniejszego względnie większego niebezpieczeństwa: Jak przy budowie kanałów.	
503	Roboty demolacyjne, jako samoistne przedsiębiorstwa	XII
504	Roboty drenarskie, jako samoistne przedsiębiorstwa	III
505	Budowa i rekonstrukcja kolei żelaznych (wszelkie roboty, z wyłączeniem tylko dobywania kamieni z łomów poza trasą oraz dowozu kamieni na trasę) . . .	X
	Znamię mniejszego niebezpieczeństwa: Niewielka głębokość cięć i niskie wały; z wykluczeniem rozsadzania; transport ręczny lub dwukołowymi wózkami.	
	Znamię większego niebezpieczeństwa: Budowy kunsztowne, a szczególnie stawianie murów z kamieni nie ociosanych oraz roboty przy budowie tunelów.	
506	Montowanie i demontowanie konstrukcji żelaznych, mostów żelaznych, ciężkich maszyn i aparatów, jako samoistne przedsiębiorstwa	XII
507	Budownictwo ładowe	VIII
508	Budowa dróg bez kamieniołomów i wydobywania szutru	VII

Kat. mezb.

Naprawa i utrzymanie dróg z wyłączeniem kamienio-
łomów i wydobywania szutru:

509	Przy użyciu walców	VI
510	Bez użycia walców	V
	Budownictwo wodne (roboty regulacyjne, budowa ja- zów, szluz, budowle do ochrony brzegów, pogłębia- nie i t. p.).	
511	Na Wiśle (od Krakowa w dół) i Dniestrze (od Halicza w dół)	VIII
512	Na rzekach	VII
513	Na potokach	VI

Znamię mniejszego niebezpieczeństwa dla tytułów 511 do
513: Nieużywanie bagrów i kolejek; roboty w miękkim gruncie
bez niebezpieczeństwa zasypania i bez stawiania murów wiel-
kich rozmiarów.

514	Budowa dróg wodnych (kanałów spławnych)	VIII
-----	---	------

b) Przemysł budowlany.

515	Studniarze	XII
516	Pokrywacze dachów	XII
517	Murarze	VIII
518	Cieśle, używający maszyn do obrabiania drzewa	XI
519	Cieśle, nieużywający motorów	X

c) Przemysł pomocniczy w budownictwie (roboty warsztatowe i na
budowlach).

520	Lakiernicy	VI
	Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie motorów.	
521	Malarze szyldów i napisów	I
522	Pozłotnicy	I
	Znamię mniejszego wzgl. większego niebezpieczeństwa dla tytułów 521 i 522: Mniejszy względnie większy rozmiar ro- bót budowlanych.	
523	Szklarze	III
	Znamię większego niebezpieczeństwa: Używanie motorów.	
524	Ślusarze, nie używający motorów	V
525	Błacharze, nie używający motorów	VIII
526	Stolarze, nie używający motorów	VI
527	Sztukatorzy	V
528	Zaprowadzenie przewodów gazowych, wodociągów i urządzeń do ogrzewania	IV
529	Kaflarze (zdunie)	II
530	Zakłady wypożyczania rusztowań wiszących, zdejmowa- nie rusztowań	XI

Tytuł	Kat. nieb
531 Brukarze	VI
532 Asfalcnicy	VIII
533 Układanie sztucznych płyt oraz bruków z terrazzo, marmuru granitowego, betonu i t. p.	III
534 Tapicerzy	II
535 Zaprowadzanie telegrafu, telefonów i piorunochronów, przewodów dla elektrycznego oświetlenia i przeno- szenia siły	VII
536 Malarze pokojowi	V
d) Konserwacja budynków	
537 Zawodowe straże pożarne	IV
538 Czyściciele kanałów i dołów kloaczych	VIII
539 Kominarze	III
540 Przedsiębiorstwa czyszczenia okien, portali, mieszkań i t. p.	IX
541 Przedsiębiorstwa czyszczenia ulic	V

GRUPA XV.

Przemysł poligraficzny, teatry, biura, szkoły.**a) Przemysł poligraficzny.**

Drukarnie i litografie; drukarnie barwne i kunsztowne:	
542 Przedsiębiorstwa, używające motorów	II
543 Przedsiębiorstwa, nie używające motorów	B
544 Wyrób obrazów światłodrukowych i świetlnych i za- kłady fotograficzne	I
545 Fabryki kart do grania	B
546 Księgarnie, antykwarnie, wypożyczalnie książek, nut, handel dziełami sztuki	A
Wydawnictwa czasopism:	
547 Przedsiębiorstwa, złączone z drukarniami, używa- jącymi motorów	II
548 Przedsiębiorstwa złączone z drukarniami, nie uży- wającymi motorów lub bez drukarni	B

b) Teatry.

549 Przedsiębiorstwa teatralne	II
550 Kinoteatry	I
551 Zakłady wypożyczania filmów	II

c) Biura, szkoły.

552 Banki, kantory wymiany, kancelarje adwokackie, no- tarjalne i t. p.	A
553 Biura podróżne, pośrednictwa pracy, informacyjne itp.	A

Tytuł	Kat. nieob.
554 Biura architektów, inżynierów i geometrów, zajmujących się wyłącznie sporządzaniem planów i kosztorysów oraz dokonywaniem pomiarów.	B
Domy handlowe:	
555 Nie mające własnych magazynów towarowych	I
556 Mające własne magazyny towarowe	III
Zakłady naukowe z wyłączeniem szkół fachowych, które zaliczyć należy według tytułów, obejmujących rodzaj robót nauczanych:	
557 Połączone z pensjonatem	I
558 Nie połączone z pensjonatem	A

Rozporządzenie

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 26 stycznia 1925 Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 100

o przydzieleniu do kategorii niebezpieczeństwa przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, cieszyńskiej części województwa śląskiego, warszawskiego wraz z m. st. Warszawą, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego oraz ziemi wileńskiej.

Na mocy § 14 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. o ubezpieczeniu robotników od wypadków (austr. dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888) oraz na mocy art. 1 ustawy z dn. 30 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 148) zarządza się co następuje:

§ 1. Przedsiębiorstwa (ruchowiska), podlegające obowiązkowi ubezpieczenia w myśl postanowień ustaw: z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. dz. u. Nr. 1 z r. 1888), z dnia 20 lipca 1894 r. (austr. dz. u. p. Nr. 168), §§ 11, 12 i 13 ustawy z dnia 9 sierpnia 1908 r. (austr. dz. u. p. Nr. 162) i ustawy z dnia 30 grudnia 1917 r. (austr. dz. u. p. Nr. 523)¹⁾ w brzmieniu ustalonem ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413) oraz na mocy ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 148) względnie rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 7 czerwca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 512) będą zaliczone w okresie od 1 stycznia 1925 r. do 31 grudnia 1927 r. do kategorii i klasy niebezpieczeństwa według zasad rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 24 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 311), o ile rozporządzenie niniejsze nie postanawia inaczej.

¹⁾ Powołanie tej ustawy zbędne wobec postanowienia art. 30 ustawy z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413.

§ 2. Wymienione w załączniku 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 24 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 311):

w tytule 15 „tramwaje i kolejki drogowe elektryczne“ zaliczone będą do IV-ej kategorii niebezpieczeństwa;

w tytule 52 „kopalnie węgla kamiennego“ zaliczone będą do VII-ej kategorii niebezpieczeństwa;

w tytule 248 przedsiębiorstwa pod nazwą: „wyrób towarów celuloidowych“ do VI-ej kategorii niebezpieczeństwa.

§ 3. Z tytułu 277 załącznika, powołanego w § 2 niniejszego rozporządzenia, wyłącza się te przedsiębiorstwa oświetlenia elektrycznego, które nie prowadzą robót instalacyjnych dla odbiorców prądu, i tworzy się dla nich tytuł 277-a. Przedsiębiorstwa powyższe ujęte w tytule 277-a zaliczone będą do IV-ej kategorii niebezpieczeństwa.

§ 4. Przedsiębiorcy, których przedsiębiorstwa zaliczone zostały przez zakład ubezpieczenia od wypadków do kategorii i klasy niebezpieczeństwa na podstawie przepisów, obowiązujących przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, mają prawo w ciągu 3-ch miesięcy, licząc od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia, żądać od zakładu ubezpieczenia poddania rewizji dotychczasowego zaliczenia i wydania właściwego orzeczenia z ważnością od dnia 1 stycznia 1925 r.

Również zakład ubezpieczenia w tymże terminie ma prawo z urzędu zrewidować dotychczasowe zaliczenia.

Do orzeczeń, wydanych na podstawie powyższego postanowienia oraz zarzutów przeciw nim stosują się postanowienia § 18 ustęp 3, 4 i 5 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. o ubezpieczeniu robotników od wypadków (austr. dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888), w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413).

§ 5. O ile przedsiębiorca i zakład ubezpieczenia od wypadków nie skorzystają w terminie przepisany z uprawnień przyznanych im w § 4 niniejszego rozporządzenia, to prawomocne zaliczenia, dokonane przed dniem ogłoszenia niniejszego rozporządzenia na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 24 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 311), można zmienić tylko w przypadkach, określonych w §§ 19 i 20 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413).

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia¹⁾.

¹⁾ 10 lutego 1925 roku.

Rozporządzenie

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 17 grudnia 1921 Dz. U. R. P. Nr. 4 poz. 26 z r. 1922

w przedmiocie dodatków drożyznianych dla osób, uprawnionych do poboru renty z Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie, oraz w przedmiocie pokrycia kosztów tych dodatków¹⁾.

Na mocy art. 33 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413), po wysłuchaniu opinii Zakładu ubezpieczenia, zarządza się co następuje:

¹⁾ Kwoty, należące się rencistom według niniejszego rozporządzenia, jak wogóle wszelkie zaległe świadczenia Zakładu, z tytułu odszkodowania za wypadki, ustalone w markach polskich, o ile wypłaty ich nie dokonano do końca 1924 roku, należy na podstawie przepisu §§ 8 i 11 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1030 przerachować na złote według skali, podanej w § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 Dz. U. R. P. Nr. 42 poz. 441, i wypłacić w wysokości 15% kwoty, uzyskanej z tego przerachowania.

Według § 2 powołanego rozporządzenia z dnia 14 maja 1924 w brzmieniu, ustalonem w załączniku rozporządzenia z dnia 25 marca 1925 Dz. U. R. P. Nr. 30 poz. 213, jeden złoty równa się markom polskim:

Kwartał	1916	1917	1918
I	—	1·15	1·20
II	—	1·15	1·20
III	1·09	1·20	1·30
IV	1·09	1·20	1·50

Miesiąc	1919	1920	1921	1922	1923	1924
I	1·50	19	120	450	4,000	1,600,000
II	1·75	23	130	500	6,800	1,800,000
III	2·00	25	145	550	8,200	1,800,000
IV	2·25	25	140	600	8,600	1,800,000
V	2·50	30	150	650	9,400	
VI	2·75	31	200	750	12,000	
VII	3·25	34	300	850	20,000	
VIII	4·25	40	400	1,000	35,000	
IX	6·00	45	425	1,200	50,000	
X	7·50	60	450	1,400	125,000	
XI	10·00	80	450	1,800	300,000	
XII	14·00	100	450	2,500	800,000	

O wysokości czynnika przerachowania decyduje termin zapadłości zaległego świadczenia Zakładu.

§ 1. Wszystkim osobom, pobierającym renty na podstawie postanowień ustaw: z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. z r. 1888 Nr. 1), z dnia 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. Ust. z r. 1894 Nr. 168) oraz ustawy z dnia 30 grudnia 1917 r. (austr. Dz. Ust. z 1917 r. Nr. 523) z Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie, z powodu wypadku zaszłego przed dniem 1 lipca 1921 r., przysznaje się od dnia zapadłości raty rentowej, licząc od następnego miesiąca po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia, dodatek drożyzniany, płatny przez Zakład ubezpieczenia od wypadków z góry w terminach, ustalonych dla rent w wysokości oznaczonej w § 3 niniejszego rozporządzenia.

§ 2. ¹⁾ Cudzoziemcom, którzy pobierają rentę z Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie, mimo, że opuścili granice Rzeczypospolitej Polskiej, przysznaje się prawo do dodatków drożyznianych, o ile obywatelom polskim, w razie przesiedlenia się na podstawie ustaw, obowiązujących w państwie ojczystem cudzoziemca, takie prawo przysługuje. W razie wątpliwości rozstrzyga Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej.

§ 3. Dodatek drożyzniany równa się różnicy między rentą, należącą się według postanowień ustaw, obowiązujących w chwili wypadku, a kwotą, jakaby osoba uprawniona pobierała tytułem renty w myśl § 6 i 7 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 (austr. Dz. Ust. z 1917 r. Nr. 363)²⁾, gdyby za podstawę policzalnego zarobku przyjąć dla:

- a) wszystkich uszkodzonych o niezdolności do pracy od 66 i $\frac{2}{3}\%$ do 100^{0/0};
 - dla tych uszkodzonych o niezdolności do pracy od 33 $\frac{1}{3}\%$ do 66 $\frac{2}{3}\%$, którzy ukończyli 60 rok życia;
 - dla ascendentów oraz sierot po obojgu rodzicach
 - kwotę 21.000 mkp. rocznie;
- b) dla uszkodzonych o niezdolności do pracy od 33 $\frac{1}{3}\%$ do 66 $\frac{2}{3}\%$, którzy nie ukończyli 60 roku życia;
 - dla tych uszkodzonych o niezdolności do pracy poniżej 33 $\frac{1}{3}\%$, którzy ukończyli 60 rok życia;
 - dla pozostałych rodzin conajmniej z trojgiem dzieci
 - kwotę 15.000 mkp. rocznie;
- c) dla wszystkich innych, niewymienionych pod a) i b)
 - kwotę 9.000 mkp. zarobku rocznego.

§ 4³⁾. Wydatki, spowodowane dodatkami drożyznianemi, pokryje Zakład ubezpieczenia z bieżących dochodów, w sprawozdaniach zaś rocznych zarachuje je oddzielnie w pozycji 1 rozchodów rachunku obrotu.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia ⁴⁾.

¹⁾ Tego § następane rozporządzenia o dodatkach drożyznianych wprawdzie nie uchyliły, jednak wobec ustawy z dnia 6 lipca 1923 Dz. U. R. P. Nr 75 poz. 587 stracił on moc obowiązującą z dniem 30 lipca 1923 r.

²⁾ Słowa: „21 sierpnia 1917 (austr. Dz. Ust. z 1917 r. Nr. 363)“ można zastąpić słowami: „7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413“, bez zmiany treści postanowienia.

³⁾ Tego § następane rozporządzenia o dodatkach drożyznianych nie uchyliły.

⁴⁾ 21 stycznia 1922 roku.

Rozporządzenie

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 29 lipca 1922 Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 613

w przedmiocie dodatków drożyznianych do rent ubezpieczenia od wypadków dla osób, pobierających renty i dodatki do rent z Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie¹⁾.

Na mocy art. 33 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum przyłączone do Polski, a należące²⁾ poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413), zarządza się co następuje:

§. 1. Osobom, pobierającym renty z Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie przyznaje się od pierwszego dnia miesiąca, następnego po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia, aż do dalszego zarządzenia, dodatek drożyzniany do rent, równający się różnicy między rentą pobieraną na podstawie obowiązujących ustaw, a kwotą jakąby osoba uprawniona pobierała, gdyby za podstawę policzalnego zarobku przyjąć:

- a) kwotę 36.000 Mp. rocznie:
 - dla uszkodzonych o niezdolności do pracy do 19%, którzy nie ukończyli 60-go roku życia;
 - b) kwotę 54.000 Mp. rocznie dla:
 1. uszkodzonych o niezdolności do pracy do 19%, którzy ukończyli 60-ty rok życia;
 2. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 19% do 39%, którzy nie ukończyli 60-go roku życia;
 3. wdów, które nie ukończyły 60-go roku życia i nie mają dzieci, uprawnionych do poboru renty;
 4. rodzin z najwyżej trojgiem dzieci;
 - c) kwotę 72.000 Mp. rocznie dla:
 1. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 19% do 39%, którzy ukończyli 60-ty rok życia;
 2. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 39% do 59%, którzy nie ukończyli 60-go roku życia;
 3. rodzin z czworgiem dzieci;
 - d) kwotę 90.000 Mp. rocznie dla:
 1. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 39% do 59%, którzy ukończyli 60-ty rok życia;
 2. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 59% do 79%, którzy nie ukończyli 60-go roku życia;
 3. rodzin z pięciorgiem dzieci;
 - e) kwotę 120.000 Mp. rocznie dla:
 1. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 59% do 79%, którzy ukończyli 60-ty rok życia;
 2. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 79% do 99% którzy nie ukończyli 60-go roku życia;

¹⁾ Zobacz uwagę 1 na stronie 143.

²⁾ W Dz. U. R. P. podano mylnie: „należącym“.

3. rodzin z sześciorgiem dzieci;
4. wszystkich wdów, które ukończyły 60-ty rok życia;
5. ascendentów;
6. sierót po oboju rodzicach;
7. dzieci nieślubnych;
8. wnuków;
9. rodzeństwa;

f) kwotę 150.000 Mp. rocznie dla:

1. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 79% do 99%, którzy ukończyli 60-ty rok życia;
2. uszkodzonych o 100% niezdolności do pracy, którzy nie ukończyli 60 go roku życia;
3. rodzin z siedmiorgiem i więcej dzieci;

g) kwotę 180.000 Mp. rocznie dla:

1. uszkodzonych o 100% niezdolności do pracy, którzy ukończyli 60-ty rok życia;
2. wszystkich uszkodzonych o zupełnej niezdolności do pracy t. j. potrzebujących stałej opieki.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia¹⁾, z dniem tym traci moc obowiązującą § 3 rozporządzenia z dnia 17 grudnia 1921 r. w przedmiocie dodatków drożyznianych dla osób, uprawnionych do poboru renty z Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie, oraz w przedmiocie pokrycia kosztów tych dodatków (Dz. U. R. P. z r. 1922 Nr. 4 poz. 26).

Rozporządzenie

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 16 stycznia 1923 Dz. U. R. P. Nr. 10 poz. 63

w przedmiocie dodatków drożyznianych do rent ubezpieczenia od wypadków dla osób, pobierających renty i dodatki do rent z Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie²⁾.

Na mocy art. 33 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413) zarządza się co następuje:

§ 1. Osobom, pobierającym renty z Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie, przyznaje się od 1 lutego 1923 r., aż do dalszego zarządzenia dodatek drożyzniany do rent, równający się różnicy między rentą pobieraną na podstawie obowiązujących ustaw a kwotą, jakąby osoba uprawniona pobierała, gdyby za podstawę policzalnego zarobku przyjąć:

a) kwotę 72.000 Mp. rocznie:

dla uszkodzonych o niezdolności do pracy do 9%, którzy nie ukończyli 60 roku życia;

¹⁾ 22 sierpnia 1922 roku.

²⁾ Zobacz uwagę 1 na s'ronicy 143.

- b) kwotę 90 000 Mp. rocznie dla :
1. uszkodzonych o niezdolności do pracy do 9%, którzy ukończyli 60 rok życia;
 2. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 9% do 19%, którzy nie ukończyli 60 roku życia;
- c) kwotę 117.000 Mp. rocznie dla :
1. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 9% do 19%, którzy ukończyli 60 rok życia;
 2. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 19% do 29%, którzy nie ukończyli 60 roku życia;
- d) kwotę 153.000 Mp. rocznie dla :
1. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 19% do 29%, którzy ukończyli 60 rok życia;
 2. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 29% do 39%, którzy nie ukończyli 60 roku życia;
 3. wdów, które nie ukończyły 60 roku życia i nie mają dzieci, uprawnionych do poboru renty;
 4. rodzin z najwyżej trojgiem dzieci;
- e) kwotę 198.000 Mp. rocznie dla :
1. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 29% do 39%, którzy ukończyli 60 rok życia;
 2. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 39% do 49%, którzy nie ukończyli 60 roku życia;
 3. rodzin z czworgiem dzieci;
- f) kwotę 252 000 Mp. rocznie dla :
1. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 39% do 49%, którzy ukończyli 60 rok życia;
 2. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 49% do 59%, którzy nie ukończyli 60 roku życia;
 3. rodzin z pięciorgiem dzieci;
- g) kwotę 315.000 Mp. rocznie dla :
1. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 49% do 59%, którzy ukończyli 60 rok życia;
 2. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 59% do 69%, którzy nie ukończyli 60 roku życia;
 3. rodzin z sześciorgiem dzieci;
- h) kwotę 387.000 Mp. rocznie dla :
1. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 59% do 69%, którzy ukończyli 60 rok życia;
 2. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 69% do 79%, którzy nie ukończyli 60 roku życia;
 3. rodzin z siedmiorgiem dzieci;
- i) kwotę 468.000 Mp. rocznie dla :
1. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 69% do 79%, którzy ukończyli 60 rok życia;
 2. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 79% do 89%, którzy nie ukończyli 60 roku życia;
 3. rodzin z ośmiorgiem dzieci;
 4. wszystkich wdów, które ukończyły 60 rok życia;
- j) kwotę 568.000 Mp. rocznie dla :
1. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 79% do 89%, którzy ukończyli 60 rok życia;
 2. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 89% do 99%, którzy nie ukończyli 60 roku życia;

3. ascendentów;
4. sierot po obojgu rodzicach;
5. dzieci nieślubnych;
6. wnuków;
7. rodzeństwa;

- k)* kwotę 613.000 Mp. rocznie dla:
1. uszkodzonych o niezdolności do pracy ponad 89% do 99%, którzy ukończyli 60 rok życia;
 2. uszkodzonych o 100% niezdolności do pracy, którzy nie ukończyli 60 roku życia;

- l)* kwotę 658 000 Mp. rocznie dla:
1. uszkodzonych o 100% niezdolności do pracy, którzy ukończyli 60 rok życia;
 2. wszystkich uszkodzonych o zupełnej niezdolności do pracy t. j. potrzebujących stałej opieki.

Przy obliczaniu odpraw wdowich, dodatki drożyzniane, wymienione powyżej pod *a)* do *l)* zostają doliczone do sumy renty rocznej, branej za podstawę obrachunku w myśl ustępu 5 § 7 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. 1888 r. Nr. 1) w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413).

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie dnia 1 lutego 1923 r.; z dniem tym traci moc obowiązującą rozporządzenie z dnia 29 lipca 1922 r. w przedmiocie dodatków drożyznianych do rent ubezpieczenia od wypadków dla osób, pobierających renty i dodatki do rent z Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 613).

Rozporządzenie

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 16 czerwca 1923 Dz. U. R. P. Nr. 63 poz. 487

w przedmiocie dodatków drożyznianych do rent ubezpieczenia od wypadków dla osób, pobierających renty i dodatki do rent z Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie ¹⁾.

Na mocy art. 33 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413), zarządza się co następuje:

§ 1. Wysokość kwot, wymienionych w rozporządzeniu z dnia 16 stycznia 1923 r. w przedmiocie dodatków drożyznianych do rent ubezpieczenia od wypadków dla osób, pobierających renty i dodatki do rent z Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 63), podwyższa się od dnia 1 lipca 1923 r. o 200%.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia ²⁾.

¹⁾ Zobacz uwagę 1 na stronie 143.

²⁾ 27 czerwca 1923 roku.

Rozporządzenie

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 22 listopada 1923 Dz. U. R. P. Nr. 121 poz. 981

w przedmiocie dodatków drożynianych do rent ubezpieczenia od wypadków dla osób, pobierających renty i dodatki do rent z Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie¹⁾.

Na mocy postanowień art. 33 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413) zarządza się co następuje:

§ 1. Osobom, pobierającym renty z Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie z powodu wypadków, określonych w art. 33 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413), przysługują od 1 listopada 1923 r. dodatek drożyniany do rent, równający się różnicy między rentą, pobieraną na podstawie ustaw, obowiązujących w chwili wypadku, a kwotą, jakąby osoba uprawniona pobierała tytułem renty po myśli § 6 względnie 7 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (aust. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888) w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413), gdyby jako policzalny zarobek roczny przyjąć kwotę 15,000,000 Mp.

§ 2. Przy wymiarze odpraw wdowich, należących się po myśli ustępu 5 § 7 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (aust. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888) w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413) przyjmuje się jako rentę miesięczną, stanowiącą podstawę obliczenia odprawy, kwotę, jakąby wdowa otrzymała tytułem renty wraz z dodatkiem drożynianym w miesiącu zawarcia nowego związku małżeńskiego.

§ 3. Zakład ubezpieczenia od wypadków obowiązany jest podwyższać względnie obniżyć po każdym zakończonym kwartale kalendarzowym policzalny zarobek, określony w § 1 niniejszego rozporządzenia, o sumaryczny wskaźnik zmian kosztów utrzymania, obliczony na podstawie zsumowania procentem składanym wszystkich poszczególnych wskaźników, w przeciągu tegoż kwartału kalendarzowego ustalonych przez komisję dla badania zmian kosztów utrzymania w Warszawie.

Zarobek policzalny, określony w § 1 niniejszego rozporządzenia, winien być po raz pierwszy powiększony względnie zmniejszony z ważnością od 1 lutego 1924 r. o wskaźnik sumaryczny, obliczony na podstawie wszystkich wskaźników poszczególnych ustalonych przez wyżej wymienioną komisję w ciągu IV kwartału 1923 r.²⁾.

¹⁾ Zobacz uwagę 1 na stronie 143.

²⁾ Stosownie do wzrostu kosztów utrzymania w IV kwartale 1923 r. o 1,826,7% Zakład podwyższył od 1 lutego 1924 r. zarobek policzalny z kwoty 15,000,000 Mp. na 289,008,000 Mp.

Dalsze podwyższenia winny mieć miejsce z ważnością od 1 maja — 1 sierpnia — 1 listopada.

§. 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia ¹⁾ z mocą obowiązującą od dnia 1 listopada 1923 r.; z dniem tym tracą moc obowiązującą przepisy rozporządzenia z dnia 16 stycznia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 10, poz. 63) oraz rozporządzenie z dnia 16. czerwca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 487).

Rozporządzenie

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 7 marca 1924 Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 269

w przedmiocie dodatków drożyznianych do rent ubezpieczenia od wypadków dla osób, pobierających renty i dodatki do rent z Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie.

Na mocy postanowień art. 33 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413) zarządza się, co następuje:

§ 1. Osobom, pobierającym renty z Zakładu ubezpieczenia ²⁾ od wypadków we Lwowie z powodu wypadków, określonych w art. 33 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413) przysznaje się od dnia 1 kwietnia 1924 r. począwszy, w miejsce pobieranych dotychczas dodatki drożyzniane w wysokości różnicy między rentą, pobieraną na podstawie ustaw obowiązujących w chwili wypadku, a kwotą, jakaby osoba uprawniona pobierała tytułem renty po myśli § 6 względnie 7 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r (austr. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888) w brzmieniu ustalonem ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413), gdyby jako policzalny zarobek roczny przyjąć kwotę 360 fr. zł.³⁾

§ 2. Do odpraw wdowich należnych w myśl ustępu 5 § 7 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 roku (austr. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888) w brzmieniu ustalonem ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413) przysznaje się dodatek drożyzniany w wysokości różnicy między odprawą ustawową, a odprawą jakaby się należała, gdyby za podstawę jej obliczenia wziąć ostatnio pobieraną rentę wdowią wraz z dodatkiem drożyznianym ustalonym w myśl § 1 nin. rozporządzenia.

¹⁾ 30 listopada 1923 roku.

²⁾ W Dz. U. R. P. podano mylnie: „ubezpieczeń“.

³⁾ Po myśli przepisów §§ 10 i 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351 i obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 15 kwietnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 360 słowa „fr. zł.“ zastępuje się od dnia 28 kwietnia 1924 wyrazem „złoty“.

§ 3¹⁾. Dla przeliczenia fr. zł. na marki polskie miarodajną jest wartość fr. zł. obowiązująca w dniu płatności renty po myśli art. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 1923 r. o zastosowaniu stałej jednostki do obliczania danin, niektórych innych dochodów publicznych oraz kredytów, udzielanych przez instytucje państwowe i samorządowe (Dz. U. R. P. Nr. 127, poz. 1044).

§ 4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 22 listopada 1923 r. w przedmiocie dodatków drożyznianych do rent ubezpieczenia od wypadków dla osób pobierających renty i dodatki do rent z Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie (Dz. U. R. P. Nr. 121, poz. 981) traci moc obowiązującą z dniem 1 kwietnia 1924 roku.

§ 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia²⁾.

Rozporządzenie

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 7 lipca 1924 Dz. U. R. P. Nr. 60 poz. 604

o dodatkach drożyznianych do rent ubezpieczenia od wypadków dla osób, pobierających renty i dodatki do rent z Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie³⁾.

Na mocy art. 33 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu⁴⁾ obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413) zarządza się co następuje:

§ 1 Kwotę 360 fr. zł. wymienioną w wierszu ostatnim § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 7 marca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 269) podwyższa się na 720 zł.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem⁵⁾ ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 lipca 1924 r.

¹⁾ Przepis tego § wobec przepisów, powołanych w uwadze 3 na poprzedniej stronie, stracił moc obowiązującą z dniem 27 kwietnia 1924 roku.

²⁾ 18 marca 1924 roku.

³⁾ Rozporządzenie niniejsze straciło moc obowiązującą z dniem 31 grudnia 1924 r. na podstawie przepisu §§ 22 i 24 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1029 o przerachowaniu rent.

⁴⁾ W Dz. U. R. P. podano mylnie: „rozstrzygnięciu“.

⁵⁾ 15 lipca 1924 roku.

USTAWA

z dnia 8 listopada 1921 Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 5 z r. 1922
w przedmiocie tymczasowego zaopatrzenia pracowników polskich kolei państwowych¹⁾ w b. zaborze austriackim w razie nieszczęśliwych wypadków.

Art. 1. Upoważnia się Ministra Kolei Żelaznych do wydania, w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej i z Ministrem Skarbu, tymczasowych przepisów, które, do czasu jednolitego uregulowania dla całego obszaru Państwa ubezpieczenia pracowników polskich kolei państwowych¹⁾ od nieszczęśliwych wypadków, normować będą zaopatrzenie tych pracowników w b. zaborze austriackim.

Art 2. Od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy pracownicy polskich kolei państwowych¹⁾ nie podlegają obowiązкови ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków, przewidzianemu przez ustawy austriackie z dnia 28 grudnia 1887 r. (aust. Dz. Ust. Nr. 1 z r. 1888), z dnia 20 lipca 1894 r. (aust. Dz. Ust. Nr. 168) i z dnia 21 sierpnia 1917 r. (aust. Dz. Ust. Nr. 363).

Dla zapewnienia pracownikom polskich kolei państwowych¹⁾ tych praw, jakie na zasadzie powyższych ustaw już nabyli, przepisy tymczasowe, jakie wyda Minister Kolei Żelaznych na zasadzie art. 1, będą zawierały postanowienia, z mocy których:

- a) w razie nieszczęśliwego wypadku w służbie kolejowej będzie przysługiwało pracownikom polskich kolei państwowych¹⁾ w b. zaborze austriackim lub ich rodzinom prawo do zaopatrzenia, conajmniej równego temu, jakie im zapewniają wyżej powołane ustawy;
- b) będzie im przysługiwał wpływ na rozstrzyganie o zaopatrzeniu w poszczególnych wypadkach conajmniej w tym samym stopniu, w jakim był on im przyznany w zakładach ubezpieczeń, utworzonych na zasadzie ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (aust. Dz. Ust. Nr. 1 z r. 1888).

¹⁾ Z powyższego postanowienia wynika niewątpliwie, że niniejsza ustawa normuje odszkodowanie za wypadki, doznane przez pracowników tylko polskich kolei państwowych w b. zaborze austriackim. Rozciągnięcie zatem mocy obowiązującej tej ustawy i na pracowników przedsiębiorstw kolei prywatnych, pozostających tamże pod zarządem państwowym, dokonane rozporządzeniem z dnia 5 sierpnia 1922 Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 798, nie opiera się na żadnej ustawowej podstawie.

Art. 3. Prawa do zaopatrzenia, przyznanego przez przepisy, wydane na zasadzie art. 1, nie wolno pozbawiać nikogo, ani też prawa tego uszczuplać przez specjalne umowy lub w inny sposób. Uprawniony może atoli zrzec się dobrowolnie korzystania z uprawnień, przysługujących mu na zasadzie powyższych przepisów¹⁾.

Art. 4. Przepisy, wydane na zasadzie art. 1, dotyczyć będą wszystkich pracowników etatowych i nietatowych oraz uczniów i praktykantów, z wyjątkiem pracowników sezonowych i czasowych²⁾, którzy podlegają obowiązkowi ubezpieczenia w Zakładzie ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie.

Art. 5. Do wyłącznego orzekania w sporach o roszczeniu do zaopatrzenia, wynikłych z przepisów, wydanych na zasadzie art. 1, powołany jest Sąd Rozjemczy dla Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków we Lwowie z siedzibą we Lwowie z tem, że dla rozpatrywania powyższych spraw dwóch asesorów i ich zastępców powoła Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Kolei Żelaznych z pośród osób technicznie wykształconych, jednego asesora i jego zastępcę powoła Minister Kolei Żelaznych, a jednego asesora i jego zastępcę wybiorą uprawnieni do zaopatrzenia w myśl art. 4 pracownicy polskich kolei państwowych. Asesorzy i ich zastępcy, powołani przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej, względnie przez Ministra Kolei Żelaznych, nie mogą zajmować stanowisk służbowych na polskich kolejach państwowych. Wysokość udziału Skarbu Państwa w kosztach powyższego Sądu Rozjemczego oznaczy Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Pracy i Opieki Społecznej i Kolei Żelaznych.

Art. 6. Pracownikom polskich kolei państwowych, uprawnionym do zaopatrzenia w myśl przepisów, wydanych na zasadzie art. 1, nie przysługuje wobec swego zarządu prawo żądania odszkodowania na zasadzie ustawy z dnia 5 marca 1869 r.

¹⁾ Niniejsze postanowienie ostatniego zdania art. 3 jest sprzeczne z postanowieniem § 41 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888, według którego zrzeczenie się renty obowiązuje prawnie tylko pod warunkiem, że uprawnionemu wypłacono kapitałową wartość renty, i to za zgodą gminy, obowiązanej do zaopatrzenia danego rencisty w razie jego zubożenia. Tem samem powołane postanowienie art. 3 sprzeciwia się i przepisowi punktu a) ustępu 2 art. 2 niniejszej ustawy, zapewniającemu w razie wypadku pracownikom kolejowym i ich rodzinom, „prawo do zaopatrzenia, conajmniej równego temu“, jakie im przyznawała ustawa z 1887 roku. Wobec tej ostatniej sprzeczności (antynomji) moc obowiązująca powołanego ostatniego zdania art. 3 niniejszej ustawy jest conajmniej wątpliwa. Zobacz nadto uwagę 1 na stronie 155 i uwagę 5 na stronie 161.

²⁾ Dotychczas brak miarodajnej definicji, jakich pracowników należy uważać za „pracowników sezonowych i czasowych“.

(austr. Dz. Ust. Nr. 27) ¹⁾, wyjąwszy jednak wypadki, przewidziane w §§ 46 i 47 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 1 z 1888 r.). Natomiast w razie, jeżeli nieszczęśliwy wypadek posiada znamiona, upoważniające poszkodowanego, względnie jego rodzinę, do żądania odszkodowania na zasadzie ustawy z dnia 5 marca 1869 r., zaopatrzenie, przewidziane w przepisach, wydanych na zasadzie art. 1, podwyższa się poszkodowanemu o połowę, w razie stałego kalectwa nawet ponad ten wymiar, podług zachodzących okoliczności najwyżej do 133% ²⁾ rocznego zarobku, zaopatrzenie zaś, należące się pozostałej rodzinie podwyższa się o $\frac{2}{3}$, o ileby jednak zaopatrzenie tej rodziny przez zwiększenie o $\frac{2}{3}$ łącznie przewyższało całkowity zarobek roczny poszkodowanego, należy je zniżyć do tego wymiaru ³⁾.

¹⁾ Tekst tej ustawy podano w uwadze 1 na stronie 63.

²⁾ Według ostatniego ustępu art. VII ustawy z dnia 20 lipca 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 168 w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363, rentę uszkodzonego wskutek ruchu kolei żelaznych, należy podwyższyć w razie trwałego charłactwa „stosownie do okoliczności aż do podwójnej sumy, to jest do jeden i jedna trzecia pełnego rocznego zarobku“ czyli do 133 $\frac{1}{3}$ % pełnego rocznego zarobku.

Wobec powyższego postanowienia niniejszy przepis, ograniczający rentę „najwyżej do 133% rocznego zarobku“, jest sprzeczny z przepisem punktu a) ustępu 2 art. 2 niniejszej ustawy, zapewniającym w razie wypadku pracownikom kolejowym i ich rodzinom „prawo do zaopatrzenia, conajmniej równego temu“, jakie im przyznawała powołana ustawa z 1894 roku w brzmieniu ustawy z 1917 roku.

Z uwagi na powyższą sprzeczność (antynomję) musi się przyjąć, że taką rentę należy i nadal podwyższać do 133 $\frac{1}{3}$ % a nie tylko do 133% pełnego rocznego zarobku osoby uszkodzonej

³⁾ Według § 7 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363, renta rodziny, pozostałej po osobie, zmarłej wskutek następstw wypadku, nie może przekraczać dwóch trzecich czyli 66 $\frac{2}{3}$ % rocznego zarobku zmarłej osoby, a według ostatniego ustępu art. VII ustawy z dnia 20 lipca 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 168 w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363, rentę rodziny, pozostałej po osobie, zmarłej wskutek następstw wypadku, spowodowanego ruchem kolei, należy podwyższyć o dwie trzecie. Z powyższych przepisów wynika więc, że renta rodziny, pozostałej po osobie, zmarłej wskutek następstw wypadku, spowodowanego ruchem kolei, może dojść do (66 $\frac{2}{3}$ % + 44 $\frac{2}{3}$ %) 111 $\frac{1}{3}$ % rocznego zarobku zmarłej osoby.

Wobec powyższych postanowień niniejszy przepis, ograniczający rentę takiej rodziny do najwyżej całkowitego (100%) rocznego zarobku zmarłej osoby, jest sprzeczny z przepisem punktu a) ustępu 2 art. 2 niniejszej ustawy, zapewniającym rodzinom, pozostałym po pracownikach kolejowych, zmarłych wskutek następstw wypadku, „prawo do zaopatrzenia, conajmniej równego temu“, jakie im przyznawały ustawy z 1887 i 1894 roku, w brzmieniu ustawy z 1917 roku.

Z uwagi na powyższą sprzeczność (antynomję) musi się przyjąć, że rentę takiej rodziny należy podwyższać nadal nawet do 111 $\frac{1}{3}$ % a nie tylko do 100% rocznego zarobku zmarłej osoby.

Art. 7. Z dniem 31 grudnia 1920 r. Zawodowy Zakład ubezpieczeń pracowników austriackich kolei żelaznych od nieszczęśliwych wypadków w Wiedniu przestaje skutecznie ubezpieczenia od wypadków, któreby wydarzyły się po tym terminie na ziemiach polskich b. zaboru austriackiego, a dotknęły pracowników polskich kolei państwowych.

Prawo i obowiązki ¹⁾ powyższego Zakładu w stosunku do wypadków, które zdarzyły się przed wejściem w życie niniejszej ustawy, przechodzą z dniem 1 stycznia 1921 r. na zarząd polskich kolei państwowych.

Art. 8. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Kolei Żelaznych w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej i Ministrem Skarbu.

Art. 9. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1921 r.

Rozporządzenie

Ministra Kolei Żelaznych

z dnia 5 sierpnia 1922 Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 798

wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej i z Ministrem Skarbu w przedmiocie tymczasowego zaopatrzenia pracowników polskich kolei państwowych w byłym zaborze austriackim w razie nieszczęśliwych wypadków.

Z mocy art. 1 i 8 ustawy z dnia 8 listopada 1921 r. (Dz. U. R. P. r. 1922 Nr. 2 poz. 5) wydaje się w przedmiocie zaopatrzenia pracowników polskich kolei państwowych w byłym zaborze austriackim w razie nieszczęśliwych wypadków następujące tymczasowe przepisy.

¹⁾ Do obowiązków Zakładu ubezpieczenia pracowników kolejowych we Wiedniu należała wypłata rent osobom, uprawnionym do ich poboru, i to, zgodnie zresztą z postanowieniem § 61 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888, bez względu, czy osoby te pobierały emeryturę względnie prowizję, czy też jej nie pobierały. Ten obowiązek wypłaty rent, przyznanych ustawowo kosztem przedsiębiorcy, bez względu na ewentualną emeryturę lub prowizję, pobieraną z tytułu i w miarę uiszczonych wkładek, przepis ustępu 2 art 7 niniejszej ustawy przenosi na zarząd polskich kolei państwowych.

Wobec tego stanu rzeczy odebranie przez zarząd polskich kolei państwowych na podstawie ustępu 2 § 9 rozporządzenia z dnia 5 sierpnia 1922 Dz. U. R. P. Nr. 88 poz. 798 rent za wypadki, zasze przed 1 stycznia 1921 r., tym rencistom, którzy pobierają emeryturę względnie prowizję, czyli pozbawienie tych rencistów ich praw, dobrze i prawomocnie nabytych, nie opiera się na żadnej ustawowej podstawie. Zarządzenie to w stosunku do rent za wypadki, zasze po dzień 3 listopada 1918 r., nie odpowiada ponadto postanowieniom traktatu w St. Germain (art. 275), przyznającego Rzeczypospolitej Polskiej część majątku zlikwidowanego Zakładu ubezpieczenia pracowników kolejowych we Wiedniu ze ścisłym jednak obowiązkiem użycia tych funduszy na wykonanie zobowiązań tego Zakładu.

§ 1. Wszystkim pracownikom kolejowym etatowym, nie-etatowym i kontraktowym, uczniom i praktykantom, zatrudnionym tak w przedsiębiorstwach Polskich Kolei Państwowych w byłym zaborze austr. jak również w przedsiębiorstwach kolei prywatnych¹⁾, pozostających tamże pod zarządem państwowym, którzy w myśl ustaw austr. z 28 grudnia 1887 (austr. Dz. U. P. r. 1888 Nr. 1) i 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 168) w brzmieniu ustawy z 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 363) podlegali względnie podlegaliby obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków w zawodowym zakładzie ubezpieczeń od wypadków kolejowych w Wiedniu, tudzież pozostałym po nich rodzinom należy się z powodu nieszczęśliwych wypadków, doznanych w służbie po dz. 1 stycznia 1921 r.²⁾ zaopatrzenie z funduszów państwowych, przyznawane przez dyrekcje kolejowe w Krakowie, Lwowie i Stanisławowie.

Za pracowników, mających prawo do powyższego zaopatrzenia uważa się również osoby, będące w służbie kolejowej, jednak nie pobierające płacy zarobkowej jak numerowi i t. p. lub pobierające niższą płacę ze względu na nieukończony jeszcze wykształcenie w pracy zawodowej lub z innych powodów, jak uczniowie, praktykanci i t. p.

Do zaopatrzenia tego nie mają prawa pracownicy, zajęci u przedsiębiorców prywatnych, wykonywujących poruczone im przez Zarząd Polskich Kolei Państwowych roboty na terenie kolejowym.

§ 2. Przedmiotem zabezpieczenia jest wynagrodzenie szkody powstającej przez uszkodzenie ciała lub przez śmierć pracownika kolejowego

Pracownik kolejowy, który doznał wypadku, względnie jego rodzina nie mają prawa do zaopatrzenia na podstawie niniejszych przepisów, jeżeli pracownik spowodował wypadek rozmyślnie lub też wskutek popełnienia zbrodni stwierdzonej w drodze sądowo-karnej.

§ 3. Jakie zdarzenie należy uważać za wypadek, za który należy się w myśl niniejszych przepisów zaopatrzenie posta-

¹⁾ Zobacz uwagę 1 na stronie 152.

²⁾ Wobec postanowień ustępu 1 art. 2, ustępu 1 art. 7 i art. 9 ustawy z dnia 8 listopada 1921 Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 5 z r. 1922 oraz § 13 niniejszego rozporządzenia musi się przyjąć, że słowa „*po dz. (ieñ) 1 stycznia 1921 r.*” podano w Dz. U. R. P. tylko przez przeoczenie lub myłkę drukarską zamiast słów „*od dn. (ia) 1 stycznia 1921 r.*”, a to tem więcej, że odszkodowanie za wypadki, doznane w służbie przed dniem 1 stycznia 1921 r., normuje jasno i wyczerpująco już sama, wyżej powołana, ustawa z dnia 8 listopada 1922 r. w ustępie 2 art. 7, jak wykazano w uwadze 1 na poprzedniej stronie.

nawia art. 1 ustawy austr. z dnia 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 363)¹⁾.

§ 4. Zaopatrzenie należy się poszkodowanemu pracownikowi kolejowemu od początku piątego tygodnia licząc od dnia wypadku przez cały czas trwania niezdolności do zarobkowania. Wysokość rocznego zaopatrzenia wynosi:

- a) w razie zupełnej niezdolności do zarobkowania przez cały przeciąg trwania tej niezdolności $\frac{2}{3}$ (dwie trzecie) rocznego zarobku (pełny wymiar),
- b) w razie częściowej niezdolności do zarobkowania część pełnego wymiaru, odpowiadającą procentowi ubytku tej zdolności.

O ile i jak długo poszkodowany jest po ukończeniu leczenia do tego stopnia wskutek wypadku bezradny, iż potrzebuje niezbędnie i stale troskliwości i opieki postronnej, podwyższa się należne zaopatrzenie do $1\frac{1}{2}$ krotnej wysokości pełnego wymiaru.

Zaopatrzenie w pełnym wymiarze można nadal przyznać na pewien przeciąg czasu także i takim poszkodowanym, którzy aczkolwiek nie są już zupełnie niezdolni do zarobkowania, jednak potrzebują specjalnej pieczy do powrotnego uzyskania pełnej zdolności do zarobkowania lub do poprawy swego stanu zdrowia.

§ 5. Dopóki poszkodowany pracownik kolejowy pozostaje w leczeniu i pobiera zasiłek z kasy chorych, wpłaca się należne mu na podstawie niniejszych przepisów zaopatrzenie do kasy chorych, która po potrąceniu wypłaconych świadczeń wypłaci ewentualną resztę poszkodowanemu.

§ 6. W razie śmierci poszkodowanego należy się pozostałym członkom rodziny zmarłego, o ile śmierć była w związku przyczynowym z doznany w służbie wypadkiem:

1. zasiłek pogrzebowy w wysokości $\frac{2}{3}$ pełnego miesięcznego zarobku;
2. zaopatrzenie od dnia wstrzymania poborów²⁾ zmarłego a mianowicie:

¹⁾ Słowa: „postanawia art. 1 ustawy . . . (austr. Dz. U. P. Nr. 363)“ można zastąpić słowami: „postanawia § 5 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413“, bez zmiany treści postanowienia.

²⁾ Według § 7 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363, pozostałej rodzinie należy przyznać rentę od dnia śmierci osoby, marłej wskutek następstw wypadku. Ponieważ przepis punktu a) ustępu 2 art 2 ustawy z dnia 8 listopada 1921 Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 5 z r. 1922 zapewnia rodzinom, pozostałym po pracownikach kolejowych, zmarłych wskutek następstw wypadku, „prawo do zaopatrzenia, conajmniej równego temu“, jakie im przyznawała ustawa z 1887 r., przepis niniejszego

- a) dla wdowy, która żyła ze zmarłym w spółności małżeńskiej, względnie do której utrzymania zmarły był obowiązany¹⁾, zaopatrzenie roczne w wysokości 20% (dwadzieścia procent) pełnego rocznego zarobku zmarłego — dożywotnio, względnie do powtórnego zamążpójścia;
- b) dla wdowca zaopatrzenie roczne w wysokości 20% (dwadzieścia procent) rocznego zarobku zmarłej o ile i jak długi jest zupełnie niezdolny do zarabkowania;
- c) dla każdego dziecka ślubnego lub legitymowanego zaopatrzenie roczne w wysokości 15% (piętnaście procent) pełnego zarobku rocznego zmarłego ojca względnie matki aż do ukończenia 15 (piętnastego) roku życia.

W razie śmierci obojga²⁾ rodziców zaopatrzenie to podwyższa się do wysokości 20% (dwudziestu procent) pełnego rocznego zarobku;

- d) dla każdego nieślubnego dziecka zmarłej pracownicy kolejowej wzgl. dla nieślubnego dziecka zmarłego pracownika kolejowego, jeśli ojcostwo jego już za życia sądownie stwierdzono, lub też poza sądownie uznano, względnie jeśli dziecko urodziło się wprawdzie już po śmierci poszkodowanego, a ojcostwo jego sądownie stwierdzono, roczne zaopatrzenie w wysokości 15% (piętnastu procent) pełnego zarobku rocznego matki względnie ojca, aż do ukończenia 15 (piętnastego) roku życia.

rozporządzenia, że zaopatrzenie należy się pozostałej rodzinie „od dnia wstrzymania poborów zmarłego“, nie opiera się na żadnej ustawowej podstawie i jest sprzeczny z powołanym przepisem ustawy z dnia 8 listopada 1921 roku. Tem samym przy rozstrzygnięciu tej kwestji należy na zasadzie przepisu § 12 niniejszego rozporządzenia stosować postanowienia ustawy z 1887 r. w brzmieniu ustawy z dnia 7 lipca 1921 roku.

¹⁾ Ustawa (§ 7) z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 w brzmieniu, ustalonem ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363, nie zawiera wcale ograniczenia, „która żyła ze zmarłym w spółności małżeńskiej, względnie do której utrzymania zmarły był obowiązany“. Wobec tego, jak też wobec przepisu punktu a) ustępu 2 art. 2 ustawy z dnia 8 listopada 1921 Dz. U. R. P. Nr. 2 poz 5 z r. 1922, zapewniającego rodzinom, pozostałym po pracownikach kolejowych, zmarłych wskutek następstw wypadku, „prawo do zaopatrzenia, conajmniej równego temu“, jakie im przyznawały ustawy z 1887 i 1917 roku, ograniczenie to nie opiera się na żadnej ustawowej podstawie i jest sprzeczne z powołanym przepisem ustawy z dnia 8 listopada 1921 roku. Tem samym przy rozstrzygnięciu takich przypadków należy na zasadzie przepisu § 12 niniejszego rozporządzenia stosować postanowienie ustawy z 1887 r. w brzmieniu ustawy z dnia 7 lipca 1921 roku.

²⁾ Według § 7 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 w brzmieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363 rentę należy podwyższyć, bez różnicy, czy drugi rodzic zmarł przed lub po śmierci rodzica, zmarłego wskutek następstw wypadku.

Zaopatrzenia wdowy względnie wdowca i dzieci nie mogą łącznie przekraczać $\frac{2}{3}$ (dwóch trzecich) rocznego zarobku poszkodowanego. O ile zaopatrzenia te razem wynoszą więcej niż $\frac{2}{3}$ (dwie trzecie) rocznego zarobku poszkodowanego należy je zmniejszyć stosunkowo;

- e) dla wstępnych krewnych w linii prostej, wnuków i rodzeństwa zmarłego, o ile ci byli na jego utrzymaniu¹⁾ zaopatrzenia roczne w wysokości 20% (dwudziestu procent) zarobku rocznego zmarłego, a mianowicie dla krewnych wstępnych dożywotnio względnie do osiągnięcia jakiego stałego zaopatrzenia, dla wnuków i rodzeństwa do ukończenia 15 (piętnastego) roku życia.

Kwoty tej (20% rocznego zarobku) nie można przekroczyć chociażby było więcej osób uprawnionych; w tym wypadku służy pierwszeństwo rodzicom przed dziadkami tym zaś przed rodzeństwem, następnie rodzicom przed wnukami, a tym przed rodzeństwem.

§ 7. Dzieci, wnuki i rodzeństwo mają prawo do zaopatrzenia i po ukończonym 15 (piętnastym) roku życia, jeżeli są niezdolni do zarabkowania wskutek ułomności cielesnej lub umysłowej a to na czas trwania tej niezdolności.

O ile prócz uprawnionych osób, wyszczególnionych w § 6 punkt 2 lit. a, b, c, d, są także osoby uprawnione wyszczególnione w § 6 punkt 2 lit. e²⁾, to te ostatnie mają prawo do zaopatrzenia tylko o tyle, o ile osoby wymienione w § 6 punkt 2, lit. a, b, c, d, nie wyczerpują najwyższej kwoty poboru (§ 6 punkt 2, lit. d³⁾, ostatni ustęp).

¹⁾ Według § 7 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363, renta należy się wstępnym, wnukom i rodzeństwu „zmarłego, jeżeli on przyczyniał się istotnie do ich utrzymania“ (des Verstorbenen, wenn dieser zu ihrem Lebensunterhalte wesentlichen beigetragen hat). Ponieważ przepis punktu a) ustępu 2 art. 2 ustawy z dnia 8 listopada 1921 Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 5 z r. 1922 zapewnia rodzinom, pozostałym po pracowników kolejowych, zmarłych wskutek następstw wypadku, „prawo do zaopatrzenia, co najmniej równego temu“, jakie im przyznawały ustawy z 1887 i 1917 roku, przepis niniejszego rozporządzenia, że zaopatrzenie należy się wstępnym, wnukom i rodzeństwu „zmarłego, o ile ci byli na jego utrzymaniu“, nie opiera się na żadnej ustawowej podstawie i jest sprzeczny z powołanym przepisem ustawy z dnia 8 listopada 1921 roku. Tem samem przy rozstrzygnięciu takich przypadków należy na zasadzie przepisu § 12 niniejszego rozporządzenia stosować postanowienia ustawy z 1887 r. w brzmieniu ustawy z dnia 7 lipca 1921 roku.

²⁾ W Dz. U. R. P. podano mylnie: „c“.

³⁾ W Dz. U. R. P. podano mylnie: „e“.

W razie powtórnego zamążpójścia otrzymuje wdowa trzykrotną roczną kwotę swego zaopatrzenia tytułem odprawy, tracąc tem samem wszelkie prawa do zaopatrzenia.

Jeżeli osoba, będąca ofiarą wypadku zawarła małżeństwo dopiero po wypadku, wówczas po śmierci jej nie należy się zaopatrzenie ani wdowie ani wdowcowi ani też dzieciom, pochodzącym z tego małżeństwa

Dzieci nieślubne, spłodzone dopiero po wypadku, oraz małżonek poszkodowanej, o ile małżeństwo ich sądownie rozwiązane albo separowane zostało¹⁾, nie mają prawa do zaopatrzenia.

Jeżeli małżonek pracownicy kolejowej, zmarłej wskutek nieszczęśliwego wypadku, bez prawnej przyczyny nie żył z nią razem w wspólnem gospodarstwie domowem i nie spełniał obowiązku utrzymania dzieci, można dzieciom przysłać to zaopatrzenie, któreby się ewentualnie należało wdowcowi.

O ileby ktoś rościł sobie pretensję do kilku zaopatrzeń a to z powodu, że wskutek tego samego wypadku więcej osób doznało śmiertelnych obrażeń, przysługuje mu prawo do jednego tylko zaopatrzenia i to do najwyższego.

§ 8. Osoby, którym według przepisów niniejszych przysługuje w razie nieszczęśliwego wypadku prawo do zaopatrzenia, nie mają prawa żądania od zarządu Polskich Kolei Państwowych odszkodowania w myśl ustawy austr. z 5 marca 1869 r. (austr.

¹⁾ W uwadze 1 na stronie 11 wyjaśniono, że analogiczne postanowienie w § 7 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 w brzmieniu, ustalonem ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363, opiewa po polsku „oraz małżonkowi, jeżeli on z własnej winy rozłączył się sądownie ze śmiertelnie uszkodzonym, albo jeżeli małżeństwo zostało sądownie rozwiązane“. W uwadze tej wykazano dalej, że ustawa w tem brzmieniu odmówiła renty małżonkowi (wdowie lub wdowcowi) osoby zmarłej, w przypadku rozwiązania (rozwód lub unieważnienie) małżeństwa zawsze, w przypadku zaś separacji tylko wówczas, jeżeli sąd orzekł separację z winy małżonka, pozostającego przy życiu. Wobec tego niniejsze postanowienie ustępu 5 § 7, normujące sprawę renty tylko wdowca po pracownicy, zmarłej wskutek wypadku, i pozbawiające go renty w razie separacji, bez względu, czy separację orzeczono z jego winy lub z winy zmarłej, nie opiera się na żadnej ustawowej podstawie i jest sprzeczne z postanowieniem punktu a) ustępu 2 art. 2 ustawy z dnia 8 listopada 1921 Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 5 z r. 1922, zapewniającem rodzinom, pozostałym po pracownikach kolejowych, zmarłych wskutek wypadku „prawo do zaopatrzenia, conajmniej równego temu“, jakie im przyznawała ustawa z 1887 r. w brzmieniu ustawy z 1917 r. Tem samem, przy rozstrzygnięciu takich przypadków, należy na zasadzie przepisu § 12 niniejszego rozporządzenia stosować postanowienie ustawy z 1887 r. w brzmieniu, ustalonem ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413, opiewające „oraz małżonkowi, jeżeli małżeństwo ze śmiertelnie uszkodzonym zostało z jego winy sądownie rozwiązane“, i normujące prawo do renty tak wdowca, jak też wdowy.

Dz. U. P. Nr. 27) i z 12 lipca 1902 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 147)¹⁾ z wyjątkiem przypadków²⁾ w §§ 46 i 47 ustawy o ubezpieczeniu robotników od nieszczęśliwych wypadków z 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. P. r. 1888 Nr. 1).

Natomiast w razie, jeśli nieszczęśliwy wypadek ma znamiona upoważniające poszkodowanego względnie jego rodzinę do żądania odszkodowania na zasadzie ustawy z dnia 5 marca 1869 r., zaopatrzenie przewidziane w niniejszych przepisach podwyższa się o połowę, a w razie stałego kalectwa nawet ponad ten wymiar podług zachodzących okoliczności najwyżej do 133%³⁾ rocznego zarobku.

Zaopatrzenia należące się pozostałej rodzinie podwyższa się w tym wypadku o $\frac{2}{3}$ (dwie trzecie).

O ileby jednak te, o $\frac{2}{3}$ (dwie trzecie) zwiększone zaopatrzenia rodziny łącznie przewyższały całkowity roczny zarobek poszkodowanego, należy je zniżyć do tego wymiaru⁴⁾.

§ 9. Prawa do zaopatrzenia, przyznanego na podstawie niniejszych przepisów tymczasowych nie wolno pozbawiać nikogo ani też tego prawa uszczuplać przez umowy specjalne lub w inny sposób.

Jednak uprawniony może zrzec się dobrowolnie korzystania z uprawnień, przysługujących mu na zasadzie niniejszych przepisów a zwłaszcza w wypadku, przewidzianym postanowieniem art. 20 c. ustawy emerytalnej funkcjonariuszów państwowych z dnia 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 466)⁵⁾.

1) Tekst tych ustaw podano w uwadze 1 na stronie 63.

2) W Dz. U. R. P. po słowie „przypadków“ brak słowa „przewidzianych“ (zobacz § 6 ustawy z dnia 8 listopada 1921 Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 5 z r. 1922), bez którego tekst niniejszego przepisu jest niejasny.

3) Zobacz uwagę 2 na stronie 154.

4) Zobacz uwagę 3 na stronie 154.

5) Powołany przepis ustawy emerytalnej z dnia 28 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 466 stanowi: „Prawo do pobierania uposażenia emerytalnego zawieszają się w wypadkach: c) na czas pobierania zaopatrzenia z tytułu niezdolności do służby (pracy) na zasadzie innych ustaw, o ile świadczenia te płyną ze Skarbu Państwa. W tym wypadku służy uprawnionemu prawo wyboru między powyższemi zaopatrzeniami“.

Na podstawie powyższego postanowienia ustawy emerytalnej względnie na podstawie analogicznych przepisów art. 3, art. 24 punkt 3 i art. 73 punkt c nowej ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 Dz. U. R. P. Nr. 6 poz. 46 z r. 1924 zarząd polskich kolei państwowych zamknął renty za wypadki, zaszele w czasie od 1 stycznia 1921 r., tym uprawnionym (uszkodzonym względnie rodzinom, pozostałym po zmarłych wskutek wypadku,) do ich poboru, którzy otrzymują uposażenie emerytalne.

Zarządzenie to należy uważać za usławowo nieuzasadnione, albowiem: 1. tytuły prawne renty i emerytury są zupełnie różne (przy rencie ustawa i zaistnienie skutków wypadku, przy emeryturze uiszczenie odpowiednich wkładek przez oznaczony okres czasu);

Umowę tej treści, że uprawniony zrzeka się w zupełności lub w części przyznanego mu zaopatrzenia wzamian za jednorą-

2. ustawa z dnia 8 listopada 1921 Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 5 z r. 1922 w punkcie a) ustępu 2 art. 2 zapewnia pracownikom kolejowym, względnie ich rodzinom, w razie wypadku „prawo do zaopatrzenia, conajmniej równego temu“, jakie przyznawały im ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888, z dnia 20 lipca 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 168 i z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363. Według tych ostatnich ustaw pracownikom kolejowym względnie ich rodzinom należy się w razie wypadku renta bez względu na emeryturę, przez nich pobieraną, gdyż takie ewentualne podwójne zaopatrzenie w razie wypadku przepis § 61 ustawy z 1887 r. wyraźnie przewiduje i zatwierdza. Takie podwójne zaopatrzenie (emeryturę ze Skarbu Państwa i rentę z Zakładu) w razie wypadku w przedsiębiorstwie otrzymują zresztą i obecnie na zasadzie przepisów §§ 4 i 61 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 w brzmieniu, ustanowionem ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413, pracownicy, względnie pozostała po nich rodzina, wszystkich innych przedsiębiorstw państwowych, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, i ubezpieczonych w Zakładzie, albowiem ich renty za wypadek nie „płyną ze Skarbu Państwa“;

3. ewentualne podwójne zaopatrzenie pracowników kolejowych, względnie ich rodzin, w razie wypadku, i to znacznie nawet wyższe niż dla pracowników wszystkich innych przedsiębiorstw, powołane ustawy z 1887, 1894 i 1917 r., przyznały im, jak to stwierdza 932 załącznik stenograficznego protokołu austriackiego parlamentu sesja XI z 1894 r., wychodząc z założenia, że personal kolejii żelaznych wymaga specjalnej ochrony przeciw ekonomicznym skutkom wypadku, a to z uwagi na specjalne niebezpieczeństwo służby, na ogromne wymagania, jakie musi się stawiać personalowi kolejowemu w kierunku wiadomości fachowych, doświadczenia, charakteru, przytomności umysłu, następnie z uwagi na wielką odpowiedzialność tego personalu za bezpieczeństwo podróży i całego ruchu, oraz nakoniec ze względu na utratę korzyści, jakie dawała temu personalowi ustawa z dnia 5 marca 1869 austr. Dz. u. p. Nr. 27, której moc obowiązującą odnośnie do personalu kolejowego uchyliła powołana właśnie ustawa z 1894 roku;

4. ustawa z dnia 8 listopada 1921 Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 5 z r. 1922 nie zawiera żadnego postanowienia, że zaopatrzenie pracowników kolejowych, względnie ich rodzin, w razie wypadku ma się odbywać „z fundusów państwowych“, które to określenie zawiera dopiero § 1 niniejszego rozporządzenia. Wobec tego wydatki na zaopatrzenie pracowników kolejowych, względnie ich rodzin, w razie wypadku w przedsiębiorstwie, nie przedstawiają się wcale jako świadczenia, płynące ze Skarbu Państwa, lecz jedynie jako bieżące wydatki administracyjne przedsiębiorstwa kolejowego za ubezpieczenie swoich pracowników od wypadków, które to wydatki, jak to czyni każdy prywatny przedsiębiorca, winien pokryć z bieżących dochodów przedsiębiorstwa sam zarząd polskich kolejii państwowych a nie Skarb Państwa.

Zarządzenie to należy uważać ponadto za niezgodne z przepisem § 12 niniejszego rozporządzenia, według którego, przy rozpatrywaniu poszczególnych spraw, „w razie wątpliwości — a to wskutek luk czy też niedokładności niniejszych przepisów tymczasowych — należy, opierając się na dotychczasowej praktyce zawodowego Zakładu ubezpieczeń od wypadków kolejowych w Wiedniu“, zastosować postanowienia ustaw z 1887, 1894 i 1917 roku w brzmieniu, ustanowionem ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413. Według praktyki Zakładu we Wiedniu, uzasadnionej, jak wyżej wykazano, ustawowymi przepisami, pracownicy kolejowi, względnie ich rodziny, otrzymywali w razie wypadku rentę, bez względu na emeryturę. Te-

zową odprawę, może z nim zawrzeć zarząd Polskich Kolei Państwowych tylko za zgodą gminy lub instytucji, powołanej do zaopatrzenia osoby uprawnionej w razie ubóstwa.

Jeżeli osoba uprawniona jest cudzoziemcem, przebywającym w granicach Rzeczypospolitej Polskiej traktowana będzie na równi z obywatelem polskim, o ile obywatelom polskim w państwie ojczystym cudzoziemca na podstawie tam obowiązujących ustaw o ubezpieczeniu przysługują jednako-
kowe prawa z obywatelami danego państwa.

Jeżeli cudzoziemiec uprawniony opuści granicę Rzeczypospolitej Polskiej pobiera nadal zaopatrzenie o ile ma zastosowanie zasada wzajemności względem obywateli polskich, w przeciwnym razie zaopatrzenie spoczywa¹⁾.

§ 10. Podstawę obliczenia zaopatrzenia stanowi zarobek poszkodowanego w ciągu ostatniego roku przed wypadkiem, a więc płaca zasadnicza łącznie z dodatkiem za wysługę lat, za studją wyższe z dodatkami drożyznianymi, z premjami, remuneracjami i z t. p. wszelkiego rodzaju kwotami²⁾, które poszkodowany w ciągu ostatniego roku przed wypadkiem otrzymał z tytułu swego stosunku służbowego od Zarządu Polskich Kolei Państwowych³⁾.

go stanu prawnego ustawa z dnia 7 lipca 1921 r., ustalająca obecne brzmienie ustaw z 1887, 1894 i 1917 r., wcale nie zmieniła. Zobacz nadto uwęgę 1 na stronie 153.

Sprawę zamknięcia rent za wypadki, zasłał przed 1 stycznia 1921 r., omówiono w uwadze 1 na stronie 155.

¹⁾ Wobec ustawy z dnia 6 lipca 1923 Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 587 postanowienia ustępów 4 i 5 § 9 straciły moc obowiązującą z dniem 30 lipca 1923 roku.

²⁾ W tym przepisie brak wyraźnego stwierdzenia, że za pensję lub płacę uważa się także wartość poborów w naturze, jak to normuje § 8 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z 1888 roku.

³⁾ Art. 2 ustawy z dnia 8 listopada 1921 Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 5 z r. 1922 zapewnia pracownikom kolejowym, względnie ich rodzinom, w razie wypadku „prawo do zaopatrzenia, conajmniej równego temu“ jakie im przyznawały ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888, z dnia 20 lipca 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 168 i z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363. W ten sposób ustępy 1 i 2 art. VII powołanej ustawy z 1894 r., skreślone ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413, i nie obowiązujące od 1 lipca 1921 r. przy ubezpieczeniu pracowników kolejowych w Zakładzie terytorjalnym, obowiązują nadal przy przyznawaniu zaopatrzeń pracownikom kolejowym, względnie ich rodzinom, na zasadzie powołanej ustawy z dnia 8 listopada 1921 r. Powołane ustępy 1 i 2 art. VII ustawy z 1894 r. w brzmieniu ustawy z 1917 r. stanowią:

„Postanowienia § 6 ustęp 5 i 6 i § 16 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków, ograniczające roczny zarobek robotnika lub urzędnika, policzalny przy obliczaniu wynagrodzenia szkody względnie opłaty za ubezpieczenie, do trzystakrotnej wysokości przeciętnego dziennego zarobku i do sumy dwóch tysięcy czterysta koron, nie stosują się do osób, ubezpieczonych w myśl art. I punkt I ewentualnie według art. V przez przedsiębiorstwa kolei żelaznych.

Osoby te należy ubezpieczać z ich pełnym rocznym zarobkiem wraz z niestałymi poborami (kilometrowe, godzinowe i t. d.), a jeżeli ten nie do-

O ile poszkodowany nie służył jeszcze całego roku przy Polskich Kolejach Państwowych natenczas za podstawę do obliczenia zaopatrzenia służy zarobek, który otrzymał w tym okresie czasu pracownik tego samego stopnia płacy tej samej gałęzi służby¹⁾.

U osób, które w ciągu roku poprzedzającego²⁾ wypadek nie były zajęte i opłacane przez zarząd Polskich Kolei Państwowych bez przerwy lub których rocznego zarobku z innych powodów ustalić nie można przyjmuje się jako zarobek roczny, mający być podstawą obliczenia zaopatrzenia trzechsetkrotny (300) przeciętny zarobek dzienny z całego roku poprzedzającego wypadek³⁾.

Roczny zarobek praktykantów, uczniów i innych osób, które płacy zarobkowej nie otrzymują lub też otrzymują płacę mniejszą niż za względu na niepełne jeszcze wykształcenie, względnie wiek młodociany ustala się biorąc za podstawę obliczenia najmniejszy dzienny zarobek robotnika dziennie płatnego⁴⁾.

sięga rocznego zarobku, wynikającego z ustawy o ubezpieczeniu od wypadków, z tym ostatnim⁴⁾.

Z powyższych postanowień wynika, że przepis pierwszego ustępu § 10, ograniczający w każdym przypadku policzalny roczny zarobek tylko do kwoty rzeczywistego rocznego zarobku osoby uszkodzonej (ustęp 1 § 10), nie opiera się na żadnej ustawowej podstawie i jest sprzeczny z przepisem ustawy z dnia 8 listopada 1921 r., powołanym na wstępie. Tem samem, przy rozstrzygnięciu poszczególnych przypadków, należy na zasadzie przepisu § 12 niniejszego rozporządzenia przyjąć policzalny roczny zarobek w kwocie wyższej nawet od rzeczywistego rocznego zarobku, jeżeli rzeczywisty roczny zarobek jest niższy od kwoty, otrzymanej z pomnożenia przez 300 dni rzeczywistego przeciętnego dziennego zarobku osoby uszkodzonej (ustęp 1 § 10) względnie osoby tej samej kategorii (ustęp 2 § 10) w ciągu roku przed wypadkiem. Zobacz nadto uwagę 1 na stronie 64.

¹⁾ Zobacz uwagę 3 na poprzedniej stronie.

²⁾ W Dz. U. R. P. podano mylnie: „poprzedzającym“.

³⁾ Postanowienie tego ustępu § 10 opiera się na przepisie ustępów 3 i 5 § 6 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363, normujących sposób ustalenia zarobku, policzalnego przy wymiarze renty, w razie wypadku w przedsiębiorstwach, które, stosownie do ich natury, prowadzi się nie przez cały rok lecz tylko okresowo. jak n. p. w przedsiębiorstwach spławu drzewa, w sezonowych przedsiębiorstwach hotelowych w zdrojowiskach i t. p. Ponieważ przedsiębiorstwa kolei państwowych nie można zaliczyć żadną miarą do przedsiębiorstw sezonowych, zarobek policzalny przy wymiarze renty w przypadkach, określonych w niniejszym 3 ustępie § 10, musi się ustalać w sposób, podany w ustępie 2 § 10 niniejszego rozporządzenia, opierającym się na przepisie ustępu 2 § 6 ustawy z 1887 roku.

⁴⁾ Przepis § 6 ustęp 7 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 austr. Dz. u. p. Nr. 363, stanowi że: „roczny zarobek uczniów, wolontariuszów, praktykantów i innych osób, które z powodu nieukończonego jeszcze wykształcenia nie otrzymują żadnego wynagrodzenia lub tylko niepełne.

§ 11. Jeżeli poszkodowany względnie jego rodzina czują się pokrzywdzeni orzeczeniem zarządu Polskich Kolei Państwowych przyznającym mu zaopatrzenie na zasadzie niniejszych przepisów lub też oddalającym roszczenia jego do zaopatrzenia w całości lub w części, przysługuje mu prawo wniesienia w terminie jednorocznym skargi do Sądu Rozjemczego dla Zakładu ubezpieczenia¹⁾ od wypadków we Lwowie.

§ 12. O ileby przy rozpatrywaniu poszczególnych spraw dotyczących zaopatrzeń z powodu nieszczęśliwych wypadków wyłoniły się jakiegokolwiek rodzaju trudności czy wątpliwości — a to wskutek luk czy też niedokładności niniejszych przepisów tymczasowych — należy, opierając się na dotychczasowej praktyce Zawodowego Zakładu ubezpieczeń od wypadków kolejowych w Wiedniu, jako też na dotychczasowej praktyce samych Dyrekcji zastosować w danym wypadku odnośne postanowienia ustaw austr. z dnia 28 grudnia 1887 r. (Dz. U. P. z 1888 r. Nr. 1), z 20 lipca 1894 (austr. Dz. U. P. Nr. 168), z dn. 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 363), w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413).

§ 13. Wszystkie sprawy bieżące, związane z przyznaniem i wymiarem pracownikom kolejowym zaopatrzeń z powodu wypadków doznanych w służbie, jakoteż zaległe sprawy rentowe z przed 1 stycznia 1921 r. załatwiają dyrekcje kolei państwowych w Krakowie, Lwowie i Stanisławowie, każda dla swego okręgu, przeprowadzając potrzebne dochodzenia i wymierzając zaopatrzenia wedle orzeczeń Komisji zaopatrzeniowych, utworzonych w tym celu przy każdej z trzech dyrekcji małopolskich.

należy ustalić w wysokości, równającej się najniższemu rocznemu zarobkowi pełne wynagrodzenie pobierających robotników lub urzędników tego zatrudnienia, w którym odbywa się kształcenie, jednakże najwyżej w kwocie 1200 K a najmniej w kwocie 600 K. Jeżeli uszkodzony pobrał roczny zarobek, przewyższający 1200 K, należy przyjąć go w całości za podstawę wymiaru“. Ponieważ przepis punktu a) ustępu 2 art. 2 ustawy z dnia 8 listopada 1921 Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 5 z r. 1922 zapewnia w razie wypadku pracownikom kolejowym „prawo do zaopatrzenia, co najmniej równego temu“, jakie im przyznawała ustawa z 1887 r. w brzmieniu ustawy z 1917 r., przepis niniejszego rozporządzenia, że roczny zarobek osób, wymienionych na wstępie, „ustala się biorąc za podstawę obliczenia najmniejszy dzienny zarobek robotnika dziennie płatnego“, nie opiera się na żadnej ustawowej podstawie i jest sprzeczny z powołanym przepisem ustawy z dnia 8 listopada 1921 roku. Tem samem, przy rozstrzygnięciu takich przypadków, należy na zasadzie przepisu § 12 niniejszego rozporządzenia stosować postanowienia ustawy z 1887 r. w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413, która to ostatnia ustawa w przytoczonym wyżej postanowieniu ustępu 7 § 6 ustawy z 1887 r. (obecnie ustępu 6 § 6) skreśliła słowa od „jednakże najwyżej“ do końca ustępu.

¹⁾ W Dz. U. R. P. podano mylnie: „ubezpieczeń“.

§ 14. W skład komisji zabezpieczeniowej wchodzi 4 członków, z których dwóch mianują Prezesi dyirekcji, a dwóch wybierają wszyscy pracownicy podlegli danej dyirekcji. Prócz dwóch stałych członków komisji wybierają pracownicy także 6 zastępców.

Członkami komisji, jakoteż zastępcami członków mogą być tylko pracownicy kolejowi, których stałym miejscem zamieszkania jest siedziba danej dyirekcji.

Zastępca wchodzi w skład komisji dopiero wówczas, kiedy jeden ze stałych członków wystąpił i nie może brać udziału w komisji wskutek choroby lub też wskutek jakiejś ważnej przeszkody.

Prezesi dyirekcji stałych zastępców nie mianują. W razie, jeśli jeden z mianowanych członków komisji nie może brać w niej udziału, mianuje prezes dyirekcji ad hoc zastępcę.

Wybory członków komisji i ich zastępców są tajne. Pracownicy głosują kartkami.

Skrutinium przeprowadzają dyirekcje, powołując doń mężów zaufania pracowników, delegowanych przez związki zawodowe (każdy związek deleguje jednego).

Wybraniymi są ci, na których padła największa ilość głosów. Mandaty członków komisji zabezpieczeniowej jakoteż mandaty zastępców członków gasną po upływie 3 lat.

Komisje zwołują dyirekcje pisemnie raz na tydzień. O zachodzącej przeszkodzie brania udziału w komisji mają członkowie zawiadomić dyirekcję pisemnie przynajmniej na 3 dni przed wyznaczonym dniem zebrania.

W razie nieprzestrzegania tego przepisu lub też uchylania się bez ważnego powodu od brania udziału w komisji może komisja postawić wniosek na unieważnienie wyboru danego członka komisji. Unieważnienie wyboru członka komisji i rozpisanie wyboru nowego członka należy do kompetencji prezesa dyirekcji.

Skład komisji jakoteż ewentualne zmiany w tym składzie mają być ogłoszone w Dzienniku Urzędowym danej dyirekcji.

§ 15. Uchwały zapadają w komisjach prostą większością głosów — w razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego.

Obradami kieruje najstarszy latami słuźby członek komisji, jako przewodniczący.

Urzędnik dyirekcji, referujący sprawę, nie należy do składu komisji.

Do kompetencji komisji należy stwierdzenie na podstawie referatu urzędnika dyirekcji tytułu prawnego do zaopatrzenia, zaś na podstawie orzeczeń lekarskich określenie wysokości zaopa-

trzenia. Z każdego posiedzenia komisji należy sporządzić protokół, podpisany przez wszystkich członków komisji i przechować go w archiwum.

§ 16. Orzeczenie dyirekcji wydane na podstawie uchwały komisji ma zawierać:

- a) imię i nazwisko poszkodowanego,
- b) rodzaj uszkodzenia,
- c) określenie procentowej niezdolności do pracy,
- d) wysokość ustalonego zarobku rocznego,
- e) wysokość zaopatrzenia rocznego,
- f) pouczenie o środkach prawnych.

O oddaleniu roszczeń poszkodowanego lub jego rodziny wydaje się również umotywowane orzeczenie na piśmie.

§ 17. O ile w podstawach obliczenia zaopatrzenia zaszła zmiana wskutek zmniejszenia lub zwiększenia się zdolności poszkodowanego do zarabkowania, przyznane zaopatrzenie może być ponownie wyznaczone.

Zmniejszenie lub wstrzymanie zaopatrzenia nabywa mocy obowiązującej dopiero z dniem pierwszym miesiąca następującego po dniu, w którym wydano o tem decyzję.

§ 18. Do wyłącznego orzekania w sporach o roszczeniu do zaopatrzenia, wynikłych z niniejszych przepisów, powołany jest sąd rozjemczy dla Zakładu ubezpieczenia od wypadków z siedzibą we Lwowie z tem, że dla rozpatrywania spraw kolejowych dwóch asesorów i zastępców powołuje Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Kolei Żelaznych z pośród osób, technicznie wykształconych, jednego asesora i jego zastępcę powołuje Minister Kolei Żelaznych, a jednego asesora i jego zastępcę wybierają uprawnieni do zaopatrzenia pracownicy Polskich Kolei Państwowych.

Asesorzy i ich zastępcy powołani przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej względnie przez Ministra Kolei Żelaznych nie mogą zajmować stanowisk służbowych na Polskich Kolejach Państwowych.

Wszyscy pracownicy kolejowi dyrekcyjnych okręgów Krakowskiego, Lwowskiego i Stanisławowskiego wybierają wspólnie jednego asesora i jego zastępcę z pośród osób mających stałe miejsce zamieszkania we Lwowie a to na przeciąg lat trzech.

Wybory są tajne — pracownicy głosują kartkami. Skrutinium przeprowadza dyirekcja kolei państwowych we Lwowie, powołując doń mężów zaufania pracowników delegowanych przez związki zawodowe (po jednym z każdego związku) i męża zaufania Zakładu ubezpieczenia od wypadków.

USTAWA

z dnia 6 lipca 1923 Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 587

w przedmiocie rozciągnięcia na obywateli państw obcych przepisów prawnych o odszkodowaniu z tytułu nieszczęśliwych wypadków przy pracy, niezdolności do pracy, starości, śmierci, jakoteż braku pracy.

Art. 1. Obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej przepisy prawne w przedmiocie ubezpieczeń społecznych lub obowiązków odszkodowania z tytułu nieszczęśliwych wypadków przy pracy, niezdolności do pracy, starości, śmierci, jakoteż braku pracy mają zastosowanie co do obowiązku ubezpieczenia i prawa do wszystkich świadczeń wraz z wszystkimi dodatkami drożyznianemi i dodatkiem na wychowanie również względem zatrudnionych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej obywateli państw obcych, oraz ich rodzin nawet zamieszkałych poza granicami Polski. Obywatele państw obcych oraz ich rodziny korzystają z wszelkich praw do świadczeń wraz dodatkami, nabitych w drodze ubezpieczeń społecznych, również w razie opuszczania granic Rzeczypospolitej Polskiej.

O ile jednak państwo obce ogranicza analogiczne prawa obywateli Polskich, może Rada Ministrów na wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej wydać przepisy, ograniczające odnośne prawa obywateli tego państwa w Polsce¹⁾.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ²⁾ ogłoszenia i z tą chwilą tracą moc obowiązującą wszelkie niezgodne z nią przepisy prawa.

¹⁾ Dotychczas nie ma żadnych takich ograniczających przepisów.

²⁾ 31 lipca 1923 roku.

Rozporządzenie

Ministra Skarbu

z dnia 18 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 160

wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej w przedmiocie zastosowania jednostki stałej do składek w ubezpieczeniu od wypadków na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego oraz cieszyńskiej części województwa śląskiego.

Na podstawie art. 7 i 11 ustawy z dnia 6 grudnia 1923 r. o zastosowaniu stałej jednostki do obliczania danin, niektórych innych dochodów publicznych oraz kredytów, udzielanych przez instytucje państwowe i samorządowe (Dz. U. R. P. z 1923 r. Nr. 127, poz. 1044) zarządza się w wykonaniu art. 9 wyżej wymienionej ustawy odnośnie do wymiaru opłat za ubezpieczenie od wypadków, unormowanego ustawą z dnia 28 grudnia 1887 (austr. dz. u. p. z 1888 r. Nr. 1) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413) co następuje:

§ 1. Opłaty za ubezpieczenie, przewidziane w § 16 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. u. p. z 1888 r. Nr. 1) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413), na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego oraz cieszyńskiej części województwa śląskiego, przerachowuje się na franki złote¹⁾ w ten sposób, że sumę ustaloną za okres obrachunkowy w markach polskich dzieli się przez przeciętną wartość franka złotego w danym okresie.

Pierwszym okresem obrachunkowym, do którego zastosowane będzie przerachowanie powyższe, jest II półrocze 1923 r.²⁾

¹⁾ Po myśli przepisów §§ 10 i 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351 i obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 15 kwietnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 360 słowa „frank złoty“ zastępuje się od dnia 28 kwietnia 1924 wyrazem „złoty“.

²⁾ Wobec przepisów rozporządzenia i obwieszczenia, powołanych w uwadze 1, wprowadzających od 28 kwietnia 1924 r. walutę złotową, drugim i ostatnim okresem obrachunkowym jest okres od 1 stycznia 1924 r. do 27 kwietnia 1924 r. w stosunku do przedsiębiorstw, ukończonych lub zaniechanych przed 28 kwietnia 1924 roku.

Kurs franka złotego w powyższym okresie wynosi z niezbędnym zaokrągleniem 267.828 ¹⁾).

O ileby przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia wymierzone, względnie wpłacone już zostały w markach polskich opłaty za II półrocze 1923 r. dokonany będzie wymiar ponowny z uwzględnieniem zasad powyższych, a kwoty wpłacone potrącone będą po przeliczeniu ich podług kursu franka złotego w dniu uiszczenia od należności ustalonych na podstawie nowego wymiaru.

Postanowienia niniejszego paragrafu stosują się odpowiednio do zaliczek na opłaty ubezpieczeniowe.

§ 2. Opłaty, wymierzone w markach polskich za okresy przed II półroczem 1923 r., a niezapłacone jeszcze w dniu ²⁾ wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, przeliczują się na franki złote podług kursu ³⁾ franka złotego w tymże dniu.

§ 3⁴⁾. Opłaty wymierzone we frankach złotych lub przeliczone na franki złote w myśl § 2 niniejszego rozporządzenia, uiszcza się w markach polskich według kursu franka złotego w dniu wpłaty.

§ 4. Od zaległych opłat ubezpieczeniowych, ustalonych w myśl zasad niniejszego rozporządzenia pobierane będą odsetki zwłoki w wysokości 2% miesięcznie.

§ 5. Jeśli przy zastosowaniu niniejszego rozporządzenia wyniknie kwota franków złotych ⁵⁾ więcej niż o jednym miejscu dziesiętnym, a zarazem setne części franka złotego wynoszą 5 lub więcej, to zaokrągla się ją wzwyż do pełnej dziesiątej części franka złotego, w przeciwnym razie setne i dalsze części franka złotego opuszcza się.

§ 6⁴⁾. Jeśli z przeliczenia należnej sumy franków złotych na marki polskie, dokonanego przy wpłacie należności, wyniknie suma marek polskich niepodzielna przez 10.000, a zarazem 4 ostatnie cyfry wynoszą 5.000 lub więcej, to zaokrągla się ją wzwyż do kwoty podzielnej przez 10.000; jeśli ostatnie 4 cyfry tworzą liczbę niższą niż 5.000, to zastępuje się je zerami.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia ²⁾).

¹⁾ W okresie od 1 stycznia 1924 r. do 27 kwietnia 1924 r. przeciętny kurs franka złotego wynosił 1,785.084 Mp.

²⁾ 25 lutego 1924 roku.

³⁾ Frank złoty = 1,800.000 Mp

⁴⁾ Wobec przepisu § 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 kwietnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 34 poz. 351, stanowiącego, że marka polska przestaje być środkiem płatniczym od dnia 1 lipca 1924 r., i § 10 tego rozporządzenia, że frank złoty równa się złotemu, przepis tego § jest obecnie już bezprzedmiotowy.

⁵⁾ Zobacz uwagę 1 na stronie poprzedniej.

USTAWA

z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148

w przedmiocie rozciągnięcia obowiązujących na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego ustaw o obowiązkowym ubezpieczeniu robotników od wypadków na obszar województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego oraz Ziemi Wileńskiej.

Art. 1. Moc obowiązującą ustaw austriackich z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. z r. 1888 Nr. 1), z dnia 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 168), §§ 11, 12¹⁾ i 13 ustawy z dnia 9 sierpnia 1908 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 162), ustaw z dnia 8 lutego 1909 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 29) i z dnia 30 grudnia 1917 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 523) w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. Ust. Nr. 363) oraz ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. przedmiocie zmian niektórych postanowień ustaw austriackich o ubezpieczeniu robotników od wypadków, obowiązujących na terytorjum b. zaboru austriackiego, oraz o rozciągnięciu obowiązujących tam ustaw o ubezpieczeniu od nieszczęśliwych wypadków na terytorjum, przyłączone do Polski, a należące poprzednio do Królestwa Węgierskiego (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413) rozciąga się również na obszar województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego oraz Ziemi Wileńskiej.

Art. 2. Termin zastosowania ustaw, wymienionych w art. 1 do poszczególnych rodzajów przedsiębiorstw, podległych obowiązkowi ubezpieczenia, jako też zastosowania tych ustaw w poszczególnych okręgach administracyjnych II instancji — oznacza Minister Pracy i Opieki Społecznej po wysłuchaniu opinii Zakładu ubezpieczenia od wypadków²⁾.

¹⁾ § 12 właściwie bezprzedmiotowy, albowiem nie dotyczy ubezpieczenia pracowników w Zakładzie, lecz ubezpieczenia właścicieli samochodów od cywilnej odpowiedzialności w prywatnych towarzystwach ubezpieczeń. Zobacz nadto uwagę 3 na stronie 69.

²⁾ Zobacz § 1 rozporządzenia z dnia 7 czerwca 1924 Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 512 i § 1 rozporządzenia z dnia 15 czerwca 1925 Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 492.

Art. 3. Z chwilą zastosowania ustaw, wymienionych w art. 1 do poszczególnych rodzajów przedsiębiorstw w poszczególnych okręgach administracyjnych tracą moc obowiązującą dla tych rodzajów przedsiębiorstw i w tych okręgach administracyjnych rosyjskie prawa o ubezpieczeniu, względnie przepisy o odszkodowaniu robotników i pracowników w razie nieszczęśliwych wypadków, oraz odnoszące się do nich nowele.

Art. 4. Zakład ubezpieczenia od wypadków, określony¹⁾ w § 9 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 (austr. Dz. Ust. z r. 1888 Nr. 1) w brzmieniu, ustalonym ustawą z 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413) — obowiązany jest wypłacać zaległe i bieżące renty²⁾, należne na podstawie dotychczasowych przepisów, poszkodowanym w przedsiębiorstwach, poddanych obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na podstawie art. 2 niniejszej ustawy, a to od chwili rozpoczęcia ubezpieczenia.

Art. 5. Przedsiębiorcy, względnie pracodawcy, obowiązani są wpłacić Zakładowi ubezpieczenia wartości kapitałowe rent, obliczone na podstawie tablic techniczno-asekuracyjnych, obowiązujących w Zakładzie ubezpieczenia, oraz zaległe raty rentowe. Wpłata tych kwot nastąpić ma w przeciągu lat pięciu, licząc od dnia przejęcia przez Zakład wymienionych w art. 4 niniejszej ustawy obowiązków. Do chwili zupełnego umorzenia tych kwot przedsiębiorcy obowiązani są dać Zakładowi odpo-

¹⁾ W Dz. U. R. P. podano: „określonych“, widocznie przez błąd drukarski, jak wynika z treści samego artykułu.

²⁾ Na stosowne zapytanie Ministerstwa Robót Publicznych, Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej odpowiedziało reskryptem z dnia 19 listopada 1924 L. 2934/VIII, zawierającym następujący ustęp:

„Przepis ustępu ostatniego § 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 7 czerwca 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 512 miał na celu dostarczenie informacji Zakładowi ubezpieczenia od wypadków we Lwowie o tych wypadkach, w których renta nie została do dnia 1 lipca rb. oznaczona, aby Zakład mógł ocenić obowiązki, jakie nań spadną i odpowiednio do tego przystosować swą działalność. Przepis ten nie może oznaczać, iż Zakład wymierzać będzie renty osobom, które uległy wypadkowi przed 1 lipca, gdyż byłoby to sprzeczne z art. 4 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148, który nakłada na Zakład obowiązek przejęcia jedynie rent zaległych i bieżących, a zatem już oznaczonych. Ponieważ zaś rozporządzenie wykonawcze nie może zmieniać ani rozszerzać przepisów ustawowych, uznać należy, iż przedsiębiorca, w rozpatrywanym wypadku Komisja dla określania rent i odszkodowań, przypadających robotnikom za nieszczęśliwe wypadki przy pracy w przedsiębiorstwach, prowadzonych przez Ministerstwo Robót Publicznych, winna oznaczyć renty i odszkodowania dla wszystkich wypadków, które wydarzyły się przed 1 lipca b. r. i dopiero wtedy renty te przekazać do wypłacania Zakładowi ubezpieczenia“.

wiednie zabezpieczenie, zapewniające możliwość ich ściągnięcia, oraz uiścić ustawowe odsetki ¹⁾).

Termin powyższy może być przedłużony za zgodą Zakładu ubezpieczenia od wypadków, nie dłużej jednak niż do lat 10.

Przepis powyższy nie ma zastosowania do tych przedsiębiorców, którzy się ubezpieczyli przeciw stratom, jakiebym mogli ponieść z powodu wypadków, zasłanych z zatrudnionymi przez nich pracownikami w towarzystwach ubezpieczeniowych w myśl przepisów prawa z r. 1903.

Art. 6. Towarzystwa ubezpieczeniowe przeکاżą wszystkim uprawnionych ²⁾ do poboru rent (emerytur) Zakładowi ubezpieczenia najpóźniej przed upływem sześciu miesięcy, licząc od dnia rozpoczęcia jego działalności. Rezerwy zaś kapitałowe na pokrycie rent, obliczone według zasad, przyjętych w odnośnym towarzystwie ubezpieczeniowym dla kapitalizacji rent, przeکاżą Zakładowi ubezpieczenia w terminach, ustalonych w drodze umowy z Zakładem ubezpieczenia, najpóźniej jednak do lat pięciu od dnia przejęcia przez ten Zakład wypłaty rent ³⁾).

O ile umowa została zawarta między pracodawcą a towarzystwem ubezpieczenia przed dniem 1 stycznia 1923 r., a czas trwania jej jeszcze nie upłynął w dniu rozpoczęcia działalności przez Zakład ubezpieczenia, to do umowy tej w miejsce ubezpieczającego się wstępuje Zakład ubezpieczenia. W tym celu Zakład ubezpieczenia ma płacić towarzystwu w miejsce pracodawcy premję za nieupłynioną jeszcze część okresu umowy o ubezpieczeniu w każdorazowym terminie płatności tej premji, a towarzystwo ubezpieczeń przeکاże Zakładowi ubezpieczenia wszelkie kwoty, jakie z umowy o ubezpieczeniu przysługiwały ubezpieczającemu, względnie osobom przez niego ubezpieczonym.

Postanowienie powyższe będzie miało wówczas zastosowanie, jeżeli pracodawca, który zawarł umowę z towarzystwem ubezpieczeniowym, zawiadomi o tem Zakład ubezpieczenia za pośrednictwem władzy administracyjnej I instancji w terminie trzech miesięcy, licząc od dnia rozpoczęcia działalności przez Zakład ubezpieczenia.

Art. 7. Obowiązek świadczeń na rzecz poszkodowanych skutkiem wypadku na obszarach, wymienionych w art. 1, przez Zakład ubezpieczenia rozpoczyna się od pierwszego dnia piątego tygodnia, licząc od dnia wypadku. Przez czas czterech tygodni obowiązek świadczeń spoczywa na kasach chorych w granicach,

¹⁾ Zobacz nadto § 18 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1029.

²⁾ Zobacz uwagę 2 na poprzedniej stronie.

³⁾ Zobacz nadto § 19 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1029.

przewidzianych obowiązującą ustawą o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby (Dz. U. R. P. z r. 1920 Nr. 44, poz. 272). Obowiązek ten ciąży na kasach chorych również po upływie pierwszych czterech tygodni, jednak Zakład ubezpieczenia zwraca kasie chorych wydatki wynikłe ze świadczeń z renty należące poszkodowanemu, wszakże najwyżej do wysokości tejże renty. Artykuł 24 ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 272) nie ma zastosowania w stosunku kas chorych do pracodawców przedsiębiorstw, podlegających ubezpieczeniu od wypadków na podstawie niniejszej ustawy, oraz w stosunku do Zakładu ubezpieczenia od wypadków¹⁾.

W miejscowościach, gdzie niema kas chorych, zorganizowanych na podstawie ustawy z dnia 19 maja 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 272), obowiązek leczenia spoczywa na pracodawcy, o ile leczenie wcześniej się nie skończy, najkrócej 39 tygodni. Pracodawca ma nadto wypłacać poszkodowanemu w czasie leczenia, nie krócej jednak niż przez 39 tygodni, tytułem zasiłku najmniej 60% rzeczywistego zarobku; o ile pracodawca nie dostarczał pomocy lekarskiej, winien jest zwrócić poszkodowanemu koszty tej pomocy. Wydatki pracodawcy, poniesione na rzecz uszkodzonego w czasie od 5 tygodnia po wypadku, Zakład ubezpieczenia od wypadków pokrywa z renty, jednak w kwocie nie wyższej od przypadającej na ten czas poszkodowanemu renty.

O ileby pracodawca powyższych świadczeń odmówił,— obowiązek ten przechodzi na Zakład ubezpieczenia. Zakład ubezpieczenia ma prawo domagać się zwrotu tych świadczeń od pracodawcy za czas pierwszych czterech tygodni po wypadku w pełnej wysokości, a za czas od piątego tygodnia po wypadku do ukończenia leczenia, względnie do 39 tygodni, w wysokości różnicy między rentą należącą się poszkodowanemu, a kwotą, wypłaconą przez Zakład z tytułu tych świadczeń.

Art. 8. Zaległe opłaty, koszty egzekucyjne, grzywny i należności Zakładu ubezpieczenia, wynikłe z postanowień ustępu 1 art. 5, ustępu 1 art. 6, oraz ustępu 3 art. 7 na obszarach, wymienionych w art. 1, ściągane będą przez władze administracyjne I instancji. Niezależnie od tego przysługuje Zakładowi ubezpieczenia prawo poszukiwania opłat i innych należności bądź w drodze powództwa (przyczem art. 161²³ ustawy postępowania cywilnego nie ma zastosowania), bądź w drodze klauzuli egzekucyjnej (art. 161¹ i nast. ustawy postępowania cywil-

¹⁾ Stosunek Zakładu ubezpieczenia od wypadków do kas chorych w b. zaborze austriackim normują przepisy, podane na stronicach 73 i 74.

nego), nadanej wykazowi zaległości, potwierdzonemu przez zarząd Zakładu ubezpieczenia.

Art. 9. Wykonanie przymusowego ubezpieczenia od wypadków w gospodarstwach rolnych o obszarze do 30 hektarów na całym obszarze, na którym obowiązują i obowiązywać będą ustawy, w art. 1 wymienione, odracza się do czasu wejścia w życie specjalnej ustawy, regulującej sposób uiszczania opłat za ubezpieczenia gospodarstw rolnych przez samorządy, jednak nie wcześniej, niż przed upływem pięciu lat.

Art. 10. Upoważnia się Ministra Pracy i Opieki Społecznej do zamieszczenia w rozporządzeniu¹⁾ wykonawczem przepisu, zwalniającego właścicieli gospodarstw rolnych, wymienionych w art. 9 niniejszej ustawy, od uiszczenia Zakładowi ubezpieczenia zaległych opłat za czas od 1 lipca 1921 r. do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Przepis powyższy nie ma zastosowania do tych gospodarstw rolnych, w których w czasie powyższym zaszedł wypadek, wymagający odszkodowania ze strony Zakładu ubezpieczenia.

Art. 11. Jednocześnie z rentą, wymienioną w artykule 4 niniejszej ustawy, Zakład ubezpieczenia od wypadków obowiązany jest wypłacać osobom, uprawnionym do pobierania rent, dodatki drożyzniane w wysokości, ustalonej rozporządzeniami Ministra Pracy i Opieki Społecznej, wydanymi na zasadzie art. 33 ustawy z dnia 7 lipca 1921 roku (Dz. U. R. R. Nr. 65, poz. 413).

W tej samej wysokości Zakład wypłacać ma dodatki drożyzniane także wszystkim tym osobom, które pobierają i pobierać będą renty z powodu wypadków, zaszłych w czasie od 1 lipca 1921 r.²⁾

Art. 12. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 13. Ustawa niniejsza obowiązuje z dniem ogłoszenia³⁾.

¹⁾ Zobacz rozporządzenie z dnia 18 marca 1924 Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 297.

²⁾ Od stycznia 1925 r. Zakład wypłaca za wypadki, zaszłe do 31 października 1924 r., zamiast rent z dodatkami drożyznianymi, renty, zwaloryzowane według rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 Dz. U. R. P. Nr 115 poz. 1029, a za wypadki, zaszłe od 1 listopada 1924 r., renty ustawowe.

³⁾ 25 lutego 1924 roku.

Rozporządzenie

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 18 marca 1924 Dz. U. R. P. Nr. 29 poz. 297

w przedmiocie zwolnienia gospodarstw rolnych o obszarze do 30 hektarów na terytorjum województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego od uiszczenia Zakładowi ubezpieczenia od wypadków zaległych opłat za czas od 1 lipca 1921 r. do dnia 25 lutego 1924 r.

Na mocy art. 10 i 12 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozciągnięcia obowiązujących na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego ustaw o obowiązkowym ubezpieczeniu robotników od wypadków na obszar województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego oraz Ziemi Wileńskiej (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 16 poz. 148) zarządza się co następuje:

§ 1. Gospodarstwa rolne o obszarze do 30 hektarów na terytorjum województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego zwalnia się od uiszczenia Zakładowi ubezpieczenia od wypadków we Lwowie wymierzonych a dotąd nieuiszczonych, jak również dotychczas niewymierzonych opłat za czas od dnia 1 lipca 1921 r. do dnia 25 lutego 1924 r.

Przepis powyższy nie ma zastosowania do tych gospodarstw rolnych, w których w czasie powyżej wskazanym zaszedł wypadek, wymagający odszkodowania ze strony Zakładu ubezpieczenia od wypadków.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia¹⁾.

¹⁾ 31 marca 1924 r.

Rozporządzenie

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 7 czerwca 1924 Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 512

o wprowadzeniu w życie ustawy z dnia 30 stycznia 1924 roku w przedmiocie rozciągnięcia obowiązujących na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego, ustaw o obowiązkowym ubezpieczeniu robotników od wypadków na obszar¹⁾ województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego oraz Ziemi Wileńskiej.

Na mocy art. 2 i 12 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozciągnięcia obowiązujących na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego ustaw o obowiązkowym ubezpieczeniu robotników od wypadków na obszar województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego oraz Ziemi Wileńskiej (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148) zarządza się co następuje:

§ 1. Oznacza się na dzień 1 lipca 1924 roku termin zastosowania ustaw, wymienionych w art. 1 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148), do przedsiębiorstw, znajdujących się na obszarze województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego oraz Ziemi Wileńskiej, wymienionych niżej w punktach *a*, *b* i *c* bez względu na to, czy przedsiębiorstwa te stanowią własność osób fizycznych, osób prywatno-prawnych, czy osób prawa publicznego, z wyjątkiem kolei i kolejek żelaznych oraz gospodarstw rolnych i leśnych:

- a) do wszystkich przedsiębiorstw, używających motorów lub kotłów zamkniętych i zatrudniających przez cały rok przeciętnie ponad 5 osób;
- b) do następujących przedsiębiorstw, bez względu na to, czy używają motorów lub kotłów zamkniętych, oraz bez względu na ilość osób w nich zatrudnionych: kolejki i tramwaje elektryczne, przedsiębiorstwa żeglugi parowej na rzekach i jeziorach, promy przewozy na rzekach, holowanie statków,

¹⁾ W Dz. U. R. P. podano mylnie: „obszarze“.

zakłady przeprawy pociągów, przedsiębiorstwa spławiania drzewa, przedsiębiorstwa ładowania i wyładowywania okrętów, składy dźwigarów i ciężkiego żelaza, samoloty do przewozu osób lub rzeczy, kopalnie i huty oraz ich zakłady uboczne, zakłady wyrabiające materiały wybuchowe lub używane przy produkcji materiałów wybuchowych; przedsiębiorstwa budowlane, jako to: pogłębianie lądowe i podwodne, przedsiębiorstwa wiertnicze, jako samoistne przedsiębiorstwa, przedsiębiorstwa pogłębiania szybów jako samoistne przedsiębiorstwa, budowa mostów, budowa kanałów, roboty około tam, roboty demolacyjne, roboty drenarskie, budowa i rekonstrukcja kolei żelaznych, montowanie i demontowanie konstrukcji żelaznych, budownictwo lądowe, budowa dróg, budowa dróg wodnych; przemysł budowlany jako to: studniarze, pokrywacze dachów, murarze, cieśle; zawodowe stráže pożarne;

- c) do wszystkich przedsiębiorstw, nie używających motorów lub kotłów zamkniętych, nieobjętych punktem *b* niniejszego paragrafu, a zatrudniających przez cały rok przeciętnie ponad 15 osób.

Jeżeli dane przedsiębiorstwo składa się z kilku części, z których tylko pewne części podlegają obowiązkowi ubezpieczenia w myśl postanowień poprzedniego ustępu, wówczas obowiązek ubezpieczenia rozciąga się i na te części przedsiębiorstwa, które w myśl postanowień poprzedniego ustępu nie podlegałyby temu obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, gdyby były prowadzone samoistnie.

§ 2. Przedsiębiorcy, względnie zawiadowcy, kierownicy lub pełnomocnicy, istniejących już przedsiębiorstw, wymienionych w § 1 niniejszego rozporządzenia, winni zgłosić te przedsiębiorstwa w terminie 30 dni¹⁾, licząc od dnia ogłoszenia²⁾ niniejszego rozporządzenia, w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków we Lwowie. Zgłoszenie przedsiębiorstw, wymienionych w § 1 niniejszego rozporządzenia, uruchomionych po dniu 1 lipca 1924 r. począwszy, ma nastąpić w ciągu 14 dni od uruchomienia przedsiębiorstwa. Formularze zgłoszenia można otrzymać w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków, od władz administracyjnych I-ej instancji oraz inspektorów pracy. Do czasu dostarczenia przez Zakład ubezpieczenia od wypadków tych formularzy, zgłoszenie winno nastąpić bez użycia przepisanych formularzy. W tym ostatnim przypadku należy podać:

¹⁾ Do 17 lipca 1924 roku.

²⁾ 18 czerwca 1924 roku.

- a) imię i nazwisko i adres przedsiębiorcy oraz firmę;
- b) imię, nazwisko i adres zastępcy przedsiębiorcy, uprawnionego do odbioru pism Zakładu;
- c) rodzaj przedsiębiorstwa z określeniem używanych motorów i maszyn;
- d) przeciętną liczbę i płacę wszystkich osób zatrudnionych, względnie osobno urzędników, robotników, mężczyzn, kobiet, młodocianych i dzieci;
- e) przeciętną liczbę dni ruchu przedsiębiorstwa w ciągu roku.

§ 3. Władze administracyjne I-ej instancji, zgodnie z postanowieniem ustępu II § 18 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. Ust. P. Nr. 1 z r. 1888) w brzmieniu ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413), winny donosić Zakładowi ubezpieczenia od wypadków o istniejących lub powstających w ich okręgu przedsiębiorstwach, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia w myśl § 1 niniejszego rozporządzenia.

§ 4. Przedsiębiorcy, względnie zawiadowcy, kierownicy lub pełnomocnicy przedsiębiorstw, nie objętych § 1 niniejszego rozporządzenia, mogą ubezpieczyć dobrowolnie w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków osoby, zatrudnione w tych przedsiębiorstwach. Ubezpieczenie takie w myśl art. VI ustawy z dnia 20 lipca 1894 roku (austr. Dz. U. P. Nr. 168) zmienionej ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413), musi być zbiorowe co do wszystkich osób, zajętych w tem przedsiębiorstwie i rozpoczyna się z dniem następującym po wejściu zgłoszenia do Zakładu ubezpieczenia od wypadków, a ustaje z dniem odwołania, najwcześniej jednak po upływie pół roku.

Przedsiębiorcy, chcąc ubezpieczyć dobrowolnie pracowników swych przedsiębiorstw, winni zgłosić je w sposób przepisany w § 2 niniejszego rozporządzenia.

§ 5. Na podstawie zgłoszenia, nadesłanego przez przedsiębiorcę, Zakład ubezpieczenia od wypadków winien orzec w myśl § 18 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 roku (austr. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888) w brzmieniu ustalonej ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413), czy dane przedsiębiorstwo rzeczywiście podlega obowiązkowi ubezpieczenia, a jeżeli tak, do której kategorii niebezpieczeństwa i do jakiej klasy tej kategorii niebezpieczeństwa należy je zaliczyć.

O tem orzeczeniu należy zawiadomić przedsiębiorcę, podając równocześnie taryfę, oraz władzę, do której przedsiębiorca może wnieść zarzuty.

Takie samo orzeczenie należy wydać przedsiębiorcy w razie zgłoszenia przedsiębiorstwa do dobrowolnego ubezpieczenia.

Zaliczenia przedsiębiorstw do kategorii i klas niebezpieczeństwa należy dokonywać według postanowień rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 24 marca 1922 roku w przedmiocie przydzielania do kategorii niebezpieczeństwa przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków w myśl postanowień ustaw z dnia 28 grudnia 1887 roku, z dnia 20 lipca 1894 roku, w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 roku, oraz w przedmiocie ustanowienia klas niebezpieczeństwa dla poszczególnych kategorii niebezpieczeństwa na czas od 1-go lipca 1921 roku do 31-go grudnia 1924 roku (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 311).

§ 6. Przedsiębiorcy, względnie zawiadowcy, kierownicy lub pełnomocnicy przedsiębiorstw, podlegających¹⁾ w myśl § 1 niniejszego rozporządzenia obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, winni w terminie 30 dni²⁾, licząc od dnia ogłoszenia³⁾ niniejszego rozporządzenia, przedłożyć Zakładowi ubezpieczenia od wypadków wykaz osób, uprawnionych do pobierania rent wypadkowych od tych przedsiębiorstw z powodu wypadków, zaszłych do⁴⁾ 30-go czerwca 1924 r. włącznie.

W zgłoszeniu należy podać: imię i nazwisko rencisty, dokładny adres (miejscowość, poczta, powiat), datę uszkodzenia, rodzaj uszkodzenia, stopień niezdolności do pracy i wysokość wypłacanej względnie należnej renty. Do zgłoszenia należy dołączyć dokumenty, stwierdzające uprawnienia rencisty, jako to: uwierzytelnione odpisy ugód, umów rejentalnych, wyroków sądowych i t. p., oraz uwierzytelnione odpisy kwitów na 3 raty renty, pobranej ostatnio przez rencistów.

Jeżeli renta poszkodowanego nie została jeszcze oznaczona, należy zgłosić szczegóły wypadku według § 9 niniejszego rozporządzenia⁵⁾.

§ 7. Osoby, uprawnione do pobierania renty^{b)} z powodu wypadków, zaszłych do dnia 30-go czerwca 1924 r. włącznie w przedsiębiorstwach, podlegających na zasadzie § 1 niniejszego rozporządzenia obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, mogą zgłaszać swe roszczenia bezpośrednio do Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie lub za pośrednictwem inspektorów pracy. W takim przypadku winny one podać: dokładny swój adres (miejscowość, poczta, powiat), datę i rodzaj uszkodzenia, stopień niezdolności do pracy, wysokość renty i czas, do ja-

¹⁾ W Dz. U. R. P. podano mylnie: „podlegający“.

²⁾ Do 17 lipca 1924 roku.

³⁾ 18 czerwca 1924 roku.

⁴⁾ W Dz. U. R. P. podano mylnie: „od“.

⁵⁾ Zobacz nadto uwagę 2 na stronie 172.

kiego renta została pobrana, oraz załączyć dowody, stwierdzające uprawnienia do pobierania renty t. j. umowę rejentalną, wyrok sądowy i t. p.

Osobom tym Zakład ubezpieczenia od wypadków wypłacać będzie od dnia 1-go lipca 1924 roku należne renty w kwotach, ustalonych w wyżej wymienionych dokumentach, wraz z dodatkami drożyznianymi w myśl rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 7-go marca 1924 r. w przedmiocie dodatków drożyznianych do rent ubezpieczenia od wypadków dla osób, pobierających renty i dodatki do rent z Zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 269)¹⁾.

§ 8. Sposób i termin przekazania przez Towarzystwo ubezpieczeniowe osób, uprawnionych do pobierania rent²⁾ wypadkowych z powodu wypadków zaszłych w przedsiębiorstwach, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków w myśl § 1 niniejszego rozporządzenia, ustali Zakład ubezpieczenia od wypadków stosownie do postanowień ustępu 1 artykułu 6 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 roku (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 148).

§ 9. Przedsiębiorcy względnie zawiadowcy, kierownicy lub pełnomocnicy przedsiębiorstwa winni o wypadku, który zaszedł w czasie od 1 lipca 1924 r. poczynszy w przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na zasadzie § 1 niniejszego rozporządzenia lub ubezpieczonym dobrowolnie w myśl § 4 niniejszego rozporządzenia i który spowodował śmierć lub niezdolność poszkodowanego, trwającą najmniej 3 dni, wnieść doniesienie w terminie 5 dni po wypadku w 4 egzemplarzach do władzy administracyjnej I instancji tego okręgu, w którym znajduje się przedsiębiorstwo.

Formularze doniesienia o wypadku można otrzymać w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków, od władz administracyjnych I instancji oraz inspektorów pracy. Do czasu dostarczenia przez Zakład ubezpieczenia od wypadków tych formularzy zgłoszenia winny nastąpić bez użycia przepisanych formularzy. W tym wypadku należy podać:

- a) nazwisko przedsiębiorcy (firma), miejsce i rodzaj przedsiębiorstwa;
- b) imię i nazwisko, wiek, adres, zajęcie i zarobek roczny poszkodowanego;
- c) datę i miejsce wypadku;

¹⁾ Zobacz nadto uwagę 2 na stronie 175.

²⁾ Zobacz nadto uwagę 2 na stronie 172.

- d) gdzie umieszczono poszkodowanego, kto go leczy, do jakiej kasy chorych należał;
- e) jakie uszkodzenie poniósł poszkodowany;
- f) w razie śmierci wskutek wypadku należy podać imiennie żonę i dzieci (ślubne, legitymowane i nieślubne), zmarłego oraz innych członków jego rodziny, do utrzymania których się przyczyniał. Przy wymienianiu dzieci i członków rodziny należy podać nadto wiek każdej z tych osób.

O ile zmarły nie pozostawił ani żony lub dzieci, ani też żadnego członka rodziny, do utrzymania którego się przyczyniał, należy to zaznaczyć.

§ 10. Wszelkie czynności i pisma urzędowe, potrzebne do uzasadnienia i rozwikłania stosunków prawnych między Zakładem ubezpieczenia od wypadków z jednej strony, a przedsiębiorcami przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia lub dobrowolnie ubezpieczonych, albo osobami ubezpieczonymi z drugiej strony, wolne są od należytości i opłat stempowych w myśl § 56 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413).

§ 11. Przedsiębiorcy, względnie zawiadowcy, kierownicy lub pełnomocnicy przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, o ile nie czynią zadość obowiązkom zgłaszania w terminach określonych w § 2 i 9 niniejszego rozporządzenia, ulegają karom przewidzianym w § 52 ustawy z dnia 28-go grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. P. R. Nr. 1 z r. 1888) zmienionej ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413).

§ 12. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia¹⁾.

Rozporządzenie

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 15 czerwca 1925 Dz. U. R. P. Nr. 70 poz. 492

o dalszem wprowadzeniu w życie ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozciągnięcia obowiązujących na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego ustaw o obowiązkowym ubezpieczeniu robotników od wypadków na obszar województw: warszawskiego wraz z m. st. Warszawą, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego oraz ziem wileńskiej

Na mocy art. 2 i 12 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozciągnięcia obowiązujących na obszarze woje-

¹⁾ 18 czerwca 1924 roku.

wództw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarno-polskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego ustaw o obowiązkowym ubezpieczeniu robotników od wypadków na obszar województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego oraz ziemi wileńskiej (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148) zarządza się co następuje:

§ 1. Oznacza się na dzień 1 lipca 1925 r. termin zastosowania ustaw, wymienionych w art. 1 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148), do wszystkich przedsiębiorstw i zakładów, znajdujących się na obszarze województw: warszawskiego wraz z m. st. Warszawą, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego oraz ziemi wileńskiej, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na podstawie tychże ustaw, a nie objętych rozporządzeniem Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 7 czerwca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 50 poz. 512), bez względu na to, czy przedsiębiorstwa te i zakłady pracy stanowią własność osób fizycznych, osób prywatno-prawnych, lub osób prawa publicznego, z wyjątkiem kolei państwowych.

§ 2. Przedsiębiorcy, względnie zawiadowcy, kierownicy lub pełnomocnicy istniejących już przedsiębiorstw, objętych § 1 niniejszego rozporządzenia, winni zgłosić te przedsiębiorstwa i zakłady pracy w terminie 30 dni¹⁾, licząc od dnia ogłoszenia²⁾ niniejszego rozporządzenia, w zakładzie ubezpieczenia od wypadków we Lwowie.

Zgłoszenie przedsiębiorstw i zakładów pracy, wymienionych powyżej, uruchomionych po dniu 1 lipca 1925 r. począwszy, ma nastąpić w ciągu 14 dni od uruchomienia przedsiębiorstwa.

Formularze zgłoszenia można otrzymać w zakładzie ubezpieczenia od wypadków i od władz administracyjnych I instancji, oraz inspektorów pracy, a w miastach: Łodzi, Warszawie i Sosnowcu w biurach zakładu ubezpieczenia. Zgłoszenie może nastąpić także bez użycia formularzy, w tym przypadku należy podać:

- a) imię, nazwisko i adres przedsiębiorcy oraz firmę przedsiębiorstwa,
- b) imię, nazwisko i adres zastępcy przedsiębiorcy, uprawnionego do odbioru pism zakładu,
- c) rodzaj przedsiębiorstwa z określeniem używanych motorów i maszyn,

¹⁾ Do 13 sierpnia 1925 roku.

²⁾ 15 lipca 1925 roku.

d) przeciętną liczbę i płacę wszystkich osób zatrudnionych, względnie osobno urzędników, robotników, mężczyzn, kobiet i młodocianych,

e) przeciętną liczbę dni ruchu przedsiębiorstwa w ciągu roku.

§ 3. Na podstawie zgłoszenia, nadesłanego przez przedsiębiorcę, zakład ubezpieczenia od wypadków winien orzec w myśl § 18 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413) czy dane przedsiębiorstwo rzeczywiście podlega obowiązkowi ubezpieczenia, a jeżeli tak, to do której kategorii niebezpieczeństwa i do jakiej klasy tej kategorii niebezpieczeństwa należy je zaliczyć.

O tem orzeczeniu należy zawiadomić przedsiębiorcę, podając równocześnie taryfę, oraz władzę do której przedsiębiorca może wnieść zarzuty.

Zaliczenia przedsiębiorstw do kategorii i klas należy dokonywać według postanowień rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 26 stycznia 1925 r. o przydzieleniu do kategorii niebezpieczeństwa przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, cieszyńskiej części województwa śląskiego, warszawskiego, wraz z m. st. Warszawą, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego oraz ziemi wileńskiej (Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 100).

§ 4. Przedsiębiorcy względnie zawiadowcy, kierownicy lub pełnomocnicy przedsiębiorstw, podlegających w myśl § 1 niniejszego rozporządzenia obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, winni w terminie 30 dni¹⁾, licząc od dnia ogłoszenia²⁾ niniejszego rozporządzenia, przedłożyć zakładowi ubezpieczenia od wypadków wykaz osób, uprawnionych do pobierania rent³⁾ wypadkowych od tych przedsiębiorstw z powodu wypadków zaszyłych do 30 czerwca 1925 r. włącznie.

W zgłoszeniu należy podać: imię i nazwisko rencisty, dokładny adres (miejscowość, poczta, powiat), datę uszkodzenia, rodzaj uszkodzenia, stopień niezdolności do pracy, wysokość renty. Do zgłoszenia należy dołączyć dokumenty, stwierdzające uprawnienia rencisty, jako to: ugody, umowy rejentalne, prawomocne wyroki sądowe i t. p., oraz kwity na 3 raty renty, pobrane ostatnio przez rencistę, względnie uwierzytelnione odpisy tych dokumentów.

¹⁾ Do 13 sierpnia 1925 roku.

²⁾ 15 lipca 1925 roku

³⁾ Zastosuj analogicznie uwagę 2 na stronie 172.

§ 5. Osoby uprawnione do pobierania renty¹⁾ z powodu wypadków, zaszłych do 30 czerwca 1925 r. włącznie w przedsiębiorstwach, podlegających na zasadzie § 1 niniejszego rozporządzenia obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, mogą zgłaszać swe roszczenia bezpośrednio do zakładu ubezpieczenia od wypadków we Lwowie lub jego oddziałów, względnie za pośrednictwem inspektorów pracy. W takim przypadku winny one podać: dokładny swój adres (miejscowość, poczta, powiat) datę i rodzaj uszkodzenia, stopień niezdolności do pracy, wysokość renty, czas do jakiego renty została pobrana, załączyć dowody, stwierdzające uprawnienie do pobierania renty, t. j. akt ugody, umowę rejentalną lub wyrok sądowy, oraz zaświadczenie przedsiębiorcy, który wypłacał rentę, do jakiego czasu renty została uregulowana.

Osobom tym zakład ubezpieczenia od wypadków wypłacać będzie od dnia 1 lipca 1925 r. należne renty przerachowane w myśl § 10 lub 12 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 27 grudnia 1924 r. o przerachowaniu na nową walutę i ustaleniu wartości zobowiązań, wynikających z przepisów o ubezpieczeniu i odszkodowaniu z tytułu wypadków przy pracy (Dz. U. R. P. Nr. 115, poz. 1029)²⁾.

§ 6. Przedsiębiorcy, względnie zawiadowcy, kierownicy lub pełnomocnicy przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na podstawie § 1 niniejszego rozporządzenia, o ile nie czynią zadość obowiązkowi zgłaszania w terminie określonym w § 2 niniejszego rozporządzenia, ulegają karom, przewidzianym w § 52 ustawy z dn. 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 1 z r. 1888) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413).

§ 7. Rozporządzenie niniejsze obowiązuje z dniem ogłoszenia³⁾.

¹⁾ Zastosuj analogicznie uwagę 2 na stronie 172.

²⁾ Zobacz nadto uwagę 2 na stronie 175.

³⁾ 15 lipca 1925 roku.

Rozporządzenie

Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 27 grudnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1029

o przeliczeniu na nową walutę i ustaleniu wartości zobowiązań, wynikających z przepisów o ubezpieczeniu i odszkodowaniu z tytułu wypadków przy pracy.

Na mocy art. 1 punkt F lit. 1 i art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. o naprawie Skarbu Państwa i poprawie gospodarstwa społecznego (Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 687) oraz zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1924 r. stanowiąc co następuje:

§ 1¹⁾. Renty (odprawy), przysługujące z tytułu ubezpieczenia od wypadków na mocy III księgi ordynacji ubezpieczeniowej z dnia 19 lipca 1911 r. (Dz. Ust. Rzeszy Niem. Nr. 42) z wyjątkiem wymienionych w § 4 niniejszego rozporządzenia, a płatne po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia, przeliczują się na złote, jak następuje:

a) o ile wypadek zaszedł:

w 1914 r. i wcześn.,	każdą markę	przerach. się na	1.20 zł.
w 1915 „ „ „ „ „	„ „ „ „ „	„ „ „ „ „	1.15 „
w 1916 „ „ „ „ „	„ „ „ „ „	„ „ „ „ „	1.10 „
w 1917 „ I półr.	„ „ „ „ „	„ „ „ „ „	1.00 „
w 1917 „ II „	„ „ „ „ „	„ „ „ „ „	0.90 „
w 1918 „ I „	„ „ „ „ „	„ „ „ „ „	0.80 „
w 1918 „ II „	„ „ „ „ „	„ „ „ „ „	0.60 „

b) o ile wypadek zaszedł w czasie od dnia 1 stycznia 1919 r., renty przeliczują się przy zastosowaniu następujących przepisów:

Zarobek roczny ubezpieczonego, obliczony stosownie do przepisów ordynacji ubezpieczeniowej w wysokości pełnej przed zastosowaniem granicy zarobku rocznego, przewidzianej w § 563 ust. II i § 939 teje ordynacji przelicza się na złote według skali jak następuje

jeżeli wypadek zaszedł w roku:

1919	I półr.,	każdą markę	przerach. się na	0.40 zł.
„	II „	„ „ „ „ „	„ „ „ „ „	0.25 „
1920	I kwart.,	„ „ „ „ „	„ „ „ „ „	0.20 „
„	II „	„ „ „ „ „	„ „ „ „ „	0.15 „
„	III „	„ „ „ „ „	„ „ „ „ „	0.10 „
„	IV „	„ „ „ „ „	„ „ „ „ „	0.075 „
1921	I mies.,	każde 10 mkp.	„ „ „ „ „	0.50 „
„	II „	„ „ „ „ „	„ „ „ „ „	0.45 „
„	III-IV „	„ „ „ „ „	„ „ „ „ „	0.35 „

¹⁾ Podano *petitem*, albowiem ten § tyczy się wypadków, zaszytych poza obszarem działania Zakładu ubezpieczenia od wypadków.

1921	V mies., każde	10 mkp.	przerach. się na	0.30	zł.
"	VI-VII	"	"	0.25	"
"	VIII	"	"	0.20	"
"	IX	"	"	0.15	"
"	X	"	"	0.12	"
"	XI	"	"	0.10	"
"	XII	"	"	0.08	"
1922	I	100 mkp.	"	0.70	"
"	II-III	"	"	0.60	"
"	IV-V	"	"	0.50	"
"	VI-VII	"	"	0.40	"
"	VIII-IX	"	"	0.35	"
"	X-XI	"	"	0.30	"
"	XII	"	"	0.25	"
1923	I	1.000 mkp.	"	2.00	"
"	II	"	"	1.60	"
"	III	"	"	1.25	"
"	IV	"	"	0.90	"
"	V	"	"	0.65	"
"	VI	"	"	0.50	"
"	VII	"	"	0.40	"
"	VIII	"	"	0.30	"
"	IX	"	"	0.20	"
"	X	"	"	0.13	"
"	XI	"	"	0.07	"
"	XII	"	"	0.03	"
1924	I	100.000 mkp.	"	1.20	"
"	II	"	"	0.50	"
"	III	"	"	0.30	"
"	IV	"	"	0.20	"
"	V	"	"	0.15	"
"	VI	"	"	0.10	"

Do przeliczonego w ten sposób na złote zarobku rocznego stosuje się granicę zarobku rocznego wymienioną w §§ 563 i 939 cytowanej ordynacji i przerachowaną rozporządzeniami Ministra Skarbu, wydanymi w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej z dnia 30 czerwca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 590) oraz z dnia 22 września 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 810) — i tak ustalony zarobek roczny służy jako podstawa do ponownego wymierzenia renty (odprawy).

§ 2¹⁾. Jeżeli wypadek zaszedł w czasie od dnia 1 lipca 1924 r. do dnia 31 grudnia 1924 r., — renty (odprawy) wymienione w § 1 wymierza się w złotych w sposób wskazany w § 1 p. b ust. 2 i ust. ostatni niniejszego rozporządzenia z tem, że część zarobku rocznego, pobranego w markach, przelicza się na złote w relacji:

1 zł. = 1,800.000 mkp., a każdy	złoty zarobku rocznego	liczy się
o ile wypadek zaszedł w lipcu	1924 r. za	1.90 zł.
"	sierpniu	" " 1.60 "
"	wrześniu	" " 1.40 "
"	październiku	" " 1.30 "
"	listopadzie	" " 1.15 "
"	grudniu	" " 1.05 "

§ 3¹⁾. Renty (odprawy), przyznane w markach niemieckich, przerahowuje się, o ile tego dotąd nie uskutecznilo, na marki polskie w sto-

¹⁾ Zobacz uwagę 1 na stronie poprzedniej.

sunku: 1 marka niemiecka = 1 marce polskiej, a następnie na złote w wyżej podany sposób.

§ 4¹⁾. Renty (odprawy) przysługujące z tytułu wypadków w rolnictwie, wymienione w §§ 936 ust. 1 cytowanej ordynacji ubezpieczeniowej, a płatne po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia, przerachowuje się na złote, biorąc za podstawę zarobki roczne, służące do wymiaru rent dla robotników rolnych, ustanowione jak następuje:

dla mężczyzn w wieku poniżej lat 16-tu na 360 zł. (rocznie); w wieku od 16-u lat do 21 lat — na 525 zł.; w wieku ponad 21 lat — na 621 zł., dla kobiet w wieku poniżej lat 16-u na 300 zł. (rocznie); w wieku od lat 16-u do lat 21 na 408 zł.; w wieku ponad 21 lat — na 450 zł.

Upoważnia się Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych do zmiany kwot wymienionych w niniejszym paragrafie w razie stwierdzenia przez wyższe urzędy ubezpieczeń w myśl § 936 ordynacji ubezpieczeniowej zmiany przeciętnych zarobków robotników rolnych.

§ 5. Renty (odprawy), płatne po wejściu w życie²⁾ niniejszego rozporządzenia, a przysługujące na podstawie:

- a) ustaw z dnia 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 1 z 1888 r.), z dnia 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 168) i z dnia 30 grudnia 1917 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 523), z tytułu § 11 ustawy z dnia 9 sierpnia 1908 r. o odpowiedzialności za szkody spowodowane użytkowaniem samochodów (austr. Dz. U. P. Nr. 162) w brzmieniu ustalonem ustawą z dnia 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. U. P. Nr. 363) oraz ustawą z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 413);
- b) ustawy z dnia 8 listopada 1921 r. w przedmiocie tymczasowego zaopatrzenia pracowników polskich kolei państwowych w byłym zaborze austriackim od nieszczęśliwych wypadków (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr. 2, poz. 5)

przerachowuje się na złote stosownie do postanowień §§ 6 — 8 niniejszego rozporządzenia.

§ 6. Jeżeli wypadek zaszedł w roku:

1914 (lub wcześniej)	każdą markę	przerachow. się na	1.20 zł.
1915	" "	" "	1.10 "
1916 i I półr. 1917	" "	" "	1.00 "
1917 II półr.	" "	" "	0.90 "
1918 I	" "	" "	0.80 "
" II	" "	" "	0.60 "
1919	" "	" "	0.50 "
1920 i I półr. 1921 ³⁾	" "	" "	0.40 "
1921	VII mies.	każde 100 mkp.	" "
"	VIII	" "	" "
"	"	" "	1.30 "
"	"	" "	1.15 "

¹⁾ Zobacz uwagę 1 na stronie 186.

²⁾ T. j. po dniu 31 grudnia 1924 roku.

³⁾ Według sprostowania w Dz. U. R. P. Nr. 15 z 1925 roku.

1921	IX	mies. każde 100 mkp.	przerachow. się na	1 05 zł.
"	X	"	"	0.75 "
"	XI	"	"	0.65 "
"	XII	"	"	0.55 "
1922	I i II	"	"	0.45 "
"	III-V	"	"	0.40 "
"	VI-VII	"	"	0.35 "
"	VIII	"	"	0.25 "
"	IX	"	"	0.20 "
"	X	"	1.000 mkp.	1.75 "
"	XI	"	"	1.50 "
"	XII	"	"	1.25 "
1923	I	"	"	1.10 "
"	II	"	"	1.00 "
"	III	"	"	0.80 "
"	IV	"	"	0.60 "
"	V	"	"	0.50 "
"	VI	"	"	0.35 "
"	VII	"	"	0.30 "
"	VIII	"	"	0.24 "
"	IX	"	"	0.17 "
"	X	"	"	0.11 "
"	XI	"	"	0.08 "
"	XII	"	"	0.04 "
1924	I	"	100.000 mkp.	1.30 "
"	II	"	"	0.64 "
"	III	"	"	0.28 "
"	IV	"	"	0.17 "
"	V	"	"	0.13 "
"	VI	"	"	0.10 "

Renty wymienione w § 5 p. b niniejszego rozporządzenia, których tytuły powstały przed dniem 1 lipca 1921 r., przelicza się nie według czynników przerachowania podanych w powyższej tablicy, a według następującej skali:

		Jeżeli wypadek zaszedł w roku:			
1915		każdą	markę	przerachow. się na	1.19 zł.
1916		"	"	"	1.16 "
1917	I półr.	"	"	"	1.10 "
1917	II	"	"	"	1.04 "
1918	I	"	"	"	0.95 "
1918	II	"	"	"	0.82 "
1919	I	"	"	"	0.63 "
"	III kwart.	"	"	"	0.47 "
"	IV	"	"	"	0.37 "

1920	I	mies. każdą	markę	przerachow.	się na	0.31 zł.
"	II	"	"	"	"	0.27 "
"	III	"	"	"	"	0.25 "
"	IV	"	"	"	"	0.22 "
"	V	"	"	"	"	0.19 "
"	VI	"	"	"	"	0.16 "
"	VII	"	"	"	"	0.14 "
"	VIII	"	"	"	"	0.12 "
"	IX	"	"	"	"	0.101 "
"	X	"	"	"	"	0.092 "
"	XI	"	"	"	"	0.081 "
"	XII	"	"	"	"	0.071 "
1921	I	"	każde 10	mkp.	"	0.30 "
"	II	"	"	"	"	0.25 "
"	III	"	"	"	"	0.22 "
"	IV	"	"	"	"	0.18 "
"	V	"	"	"	"	0.14 "
"	VI	"	"	"	"	0.13 "

Część zarobku rocznego pobranego w złotych przelicza się na marki w stosunku 1,800.000 mk. = 1 zł.

§ 7. Jeżeli wypadek zaszedł w czasie od dnia 1 lipca 1924 r. do dnia 31 października 1924 r., renty cytowane w § 5 niniejszego rozporządzenia, przelicza się na złote w ten sposób, iż każdy złoty zarobku rocznego liczy się:

o ile wypadek zaszedł w lipcu	1924 r. —	za 1.56 zł.
"	"	w sierpniu " " 1.33 "
"	"	we wrześniu " " 1.16 "
"	"	w październ. " " 1.05 "

Część zarobku rocznego, pobranego w markach, przelicza się na złote w stosunku 1 zł. = 1,800.000 mk.

§ 8. Renty (odprawy), przyznane w koronach austro-węgierskich, przerachowuje się, o ile tego dotąd nieuskuteczono, na marki polskie w stosunku 100 koron = 70 marek polskich, a następnie przerachowuje się na złote w wyżej podany sposób.

§ 9. Renty (odprawy) płatne po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia, a:

a) należne poszkodowanym z tytułu odszkodowania za wypadki zasze po dzień 30 czerwca 1924 r. na obszarze województw: warszawskiego wraz z m. st. Warszawą, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, wołyńskiego, poleskiego, białostockiego, nowogródzkiego oraz ziemi wileńskiej w przedsiębiorstwach, do których mają zastosowanie ustawy, wymienione w art. 1 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 148);

b) należne poszkodowanym na podstawie przepisów o odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki przy pracy z tytułu wypadków, które wydarzyły się po dzień 30 czerwca 1924 r. na wyżej wymienionym obszarze w przedsiębiorstwach, do których nie mają zastosowania ustawy, wymienione w art. 1 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 148)

przerachowuje się na złote w zależności od daty zajścia wypadku w sposób przewidziany w §§ 10—14 niniejszego rozporządzenia.

§ 10. Jeżeli podstawą obliczenia renty był zarobek roczny, to renty, ewentualnie zarobek roczny, przelicza się według skali następującej :

o ile wypadek zaszedł w roku :

1914 i wcześniej	każdą markę p.	przerachow.	się na	1.20 zł.
1915	"	"	"	1.15 "
1916	"	"	"	1.10 "
1917	I półr.	"	"	1.00 "
"	II "	"	"	0.90 ¹⁾
1918	I "	"	"	0.80 "
"	II "	"	"	0.60 "
1919	I kwart.	"	"	0.40 "
"	II "	"	"	0.30 "
"	III "	"	"	0.25 "
"	IV "	"	"	0.20 "
1920	I "	"	"	0.15 "
"	II "	"	"	0.10 "
"	III "	"	"	0.06 "
"	IV "	"	"	0.04 "
1921	I mies.	każde 10 mkp.	"	0.30 "
"	II "	"	"	0.25 "
"	III "	"	"	0.22 "
"	IV "	"	"	0.18 "
"	V "	"	"	0.14 "
"	VI "	"	"	0.13 "
"	VII "	"	"	0.12 "
"	VIII "	"	"	0.10 "
"	IX "	"	"	0.09 "
"	X "	"	"	0.08 "
"	XI "	"	"	0.07 "
"	XII "	"	"	0.06 "

¹⁾ Według sprostowania w Dz. U. R. P. Nr. 15 z 1925 roku.

1922	I mies. każde	100 mkp.	przerachow.	się na	0.54 zł.
"	II	"	"	"	0.50 "
"	III	"	"	"	0.46 "
"	IV	"	"	"	0.41 "
"	V	"	"	"	0.38 "
"	VI	"	"	"	0.34 "
"	VII	"	"	"	0.31 "
"	VIII	"	"	"	0.28 "
"	IX	"	"	"	0.25 "
"	X	"	"	"	0.22 "
"	XI	"	"	"	0.20 "
"	XII	"	"	"	0.17 "
1923	I	1.000 mkp.	"	"	1.48 "
"	II	"	"	"	1.36 "
"	III	"	"	"	0.94 "
"	IV	"	"	"	0.68 "
"	V	"	"	"	0.50 "
"	VI	"	"	"	0.39 "
"	VII	"	"	"	0.31 "
"	VIII	"	"	"	0.24 "
"	IX	"	"	"	0.17 "
"	X	"	"	"	0.11 "
"	XI	"	"	"	0.08 "
"	XII	"	"	"	0.04 "
1924	I	100 000 mkp.	"	"	1.31 "
"	II	"	"	"	0.64 "
"	III	"	"	"	0.28 "
"	IV	"	"	"	0.17 "
"	V	"	"	"	0.13 "
"	VI	"	"	"	0.10 "

§ 11. O ile wypadek wydarzył się w czasie od dnia 1 lipca 1924 r. do 31 października 1924 r. w przedsiębiorstwach wymienionych w § 9 niniejszego rozporządzenia, renty (odprawy) od stycznia 1925 r. przelicza się według skali podanej w § 7 niniejszego rozporządzenia.

§ 12. O ile podstawą obliczenia rent (odpraw), wymienionych w § 9 niniejszego rozporządzenia był zarobek z ostatniego miesiąca, lub inna suma dowolnie ustalona, rentę tę przelicza się na złote przy zastosowaniu następującej skali:

o ile wypadek zaszedł w roku:

1914 lub wcześniej,	każdą markę p.	przerach.	się na	1.20 zł.
1915	"	"	"	1.15 "
1916	"	"	"	1 05 "
1917	I półr.	"	"	0 90 "

1917	II	półr.	każdą	markę	p.	przerachowuje	się	na	0.80	zł.
1918	I	"	"	"	"	"	"	"	0.65	"
1918	II	"	"	"	"	"	"	"	0.45	"
1919	I i II	kwartale	"	"	"	"	"	"	0.25	"
1919	III	"	"	"	"	"	"	"	0.15	"
1919	IV	"	"	"	"	"	"	"	0.10	"
1920	I	"	każde	10	mkp.	"	"	"	0.65	"
"	IV i V	miesiącu	"	"	"	"	"	"	0.40	"
"	VI	"	"	"	"	"	"	"	0.24	"
"	VII	"	"	"	"	"	"	"	0.24	"
"	VII	"	"	"	"	"	"	"	0.24	"
"	IX	"	"	"	"	"	"	"	0.21	"
"	X	"	"	"	"	"	"	"	0.21	"
"	XI	"	"	"	"	"	"	"	0.18	"
"	XII	"	"	"	"	"	"	"	0.13	"
1921	I	"	"	100	mkp.	"	"	"	0.84	"
"	II	"	"	"	"	"	"	"	0.84	"
"	III	"	"	"	"	"	"	"	0.72	"
"	IV	"	"	"	"	"	"	"	0.72	"
"	V	"	"	"	"	"	"	"	0.72	"
"	VI	"	"	"	"	"	"	"	0.72	"
"	VII	"	"	"	"	"	"	"	0.62	"
"	VIII	"	"	"	"	"	"	"	0.52	"
"	IX	"	"	"	"	"	"	"	0.43	"
"	X	"	"	"	"	"	"	"	0.31	"
"	XI	"	"	"	"	"	"	"	0.31	"
"	XII	"	"	"	"	"	"	"	0.31	"
1922	I	"	"	1 000	mkp.	"	"	"	3.11	"
"	II	"	"	"	"	"	"	"	3.11	"
"	III	"	"	"	"	"	"	"	2.39	"
"	IV	"	"	"	"	"	"	"	2.39	"
"	V	"	"	"	"	"	"	"	2.07	"
"	VI	"	"	"	"	"	"	"	1.83	"
"	VII	"	"	"	"	"	"	"	1.64	"
"	VIII	"	"	"	"	"	"	"	1.41	"
"	IX	"	"	"	"	"	"	"	1.20	"
"	X	"	"	"	"	"	"	"	1,00	"
"	XI	"	"	"	"	"	"	"	0.84	"
"	XII	"	"	"	"	"	"	"	0.62	"
1923	I	"	"	"	"	"	"	"	0.46	"
"	II	"	"	"	"	"	"	"	0.30	"
"	III	"	"	"	"	"	"	"	0.19	"
"	IV	"	"	"	"	"	"	"	0.14	"
"	V	"	"	"	"	"	"	"	0.13	"

1923	VI mies. każde	1.000 mkp.	przerachow. się na	0 12 zł.
"	VII " "	100.000 mkp.	" "	8.12 "
"	VIII " "	"	" "	4 65 "
"	IX " "	"	" "	2.71 "
"	X " "	"	" "	1.91 "
"	XI " "	"	" "	0.62 "
"	XII " "	"	" "	0.16 "
1924	I mies. każdy	miljon mkp.	przerachow. się na	1.00 "
1924	II mies. każdy	miljon mkp.	przerachow. się na	0.56 "

§ 13. Jednorazowe odprawy, należne na mocy przepisów wymienionych w § 9 z tytułu wypadku, zaszłego po dzień 30 czerwca 1924 r., a nie wypłacone przez pracodawcę do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, przerachowuje się w myśl § 12 niniejszego rozporządzenia.

§ 14. Renty (odprawy), przyznane w rublach, przerachowuje się, o ile tego dotąd nie uskutecznilo, na marki polskie w stosunku 100 rubli = 216 marek polskich, a następnie przerachowuje się na złote w sposób podany w §§ 10—13.

§ 15. Żadna z przeliczonych w sposób wymieniony w §§ 1, 2, 6, 7, 10, 11 i 12 niniejszego rozporządzenia rent nie może przewyższać kwoty, jaka wypadłaby gdyby za podstawę wymiaru renty przyjęto roczny zarobek 2.160 zł., ani też być niższą od kwoty, jaka wypadłaby, gdyby za podstawę wymiaru renty przyjęto zarobek roczny 720 zł.

§ 16. Jeżeli świadczenia¹⁾, pobierane faktycznie w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, okażą się wyższe, niż przerachowane na podstawie niniejszego rozporządzenia, to uprawniony zachowuje prawo do świadczeń w wysokości pobieranej w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 17. Pokrycie kapitałowe, przewidziane w § 16 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. o ubezpieczeniu robotników od wypadków, cytowanej w § 5 niniejszego rozporządzenia, oblicza się według postanowień niniejszego rozporządzenia.

§ 18. Wartości kapitałowe należne od przedsiębiorców zakładowi ubezpieczenia od wypadków za wypadki zaszłe przed dniem 1 lipca 1924 roku w myśl art. 5 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 roku oblicza się przy zastosowaniu postanowień niniejszego rozporządzenia według stanu rent na dzień 31 grudnia 1924 r., a następnie odlicza się corocznie od zobowiązań w ten sposób obliczonych oszczędności, wynikające z zastosowania częściowej waloryzacji w myśl § 21 niniejszego rozporządzenia.

¹⁾ T. j. renta z ewentualnymi dodatkami drożyznianymi.

Wydatki zakładu ubezpieczenia od wypadków z tytułu odszkodowań wypłaconych po dzień 31 grudnia 1924 r. pracodawcy obowiązani będą zwrócić w kwocie, wypłaconej rzeczywiście przez zakład tytułem rent i dodatków drożyznianych.

Sposób uiszczenia wartości kapitałowych rent wynikających z przeliczenia według niniejszego rozporządzenia zostanie ustalony¹⁾ przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu po wysłuchaniu zakładu ubezpieczenia od wypadków, przyczem będą zachowane czasokresy pięcio-względnie dziesięcio letni, przewidziane w art. 5 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r.

§ 19. Należne zakładowi ubezpieczenia od wypadków we Lwowie kapitałowe pokrycie rent, przekazanych przez prywatne towarzystwa ubezpieczeń od wypadków, przewidziane w art. 6 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148), ustalone¹⁾ zostanie przez Ministerstwo Skarbu (Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń) w porozumieniu z Ministerstwem Pracy i Opieki Społecznej na zasadach następujących:

- 1) czysty majątek towarzystwa ubezpieczeń, uprawiającego dział zbiorowych (robotniczych) ubezpieczeń wypadkowych, wynikający z bilansu otwarcia w złotych, dzieli się na dwie części według stosunku sumy kapitałów własnych, rezerw i innych funduszy technicznych działów wspólnie prowadzonych z wypadkowymi ubezpieczeniami zbiorowymi do sumy skapitalizowanej wartości rent i sum niewypłaconych odszkodowań działu wypadkowego ubezpieczeń zbiorowych obliczonych w dniu otwarcia bilansu.
- 2) Wszelkie sumy, wchodzące do obliczenia stosunku podziału czystego majątku towarzystwa ubezpieczeń, ustalone na dzień 31 grudnia 1918 r., wyraża się w markach polskich jako jednostkach obliczeniowych (przyczem marki niemieckie, korony austro-węgierskie oraz ruble przelicza się na marki polskie w relacji podanej w §§ 3, 8 i 14).
- 3) Późniejsze kolejne roczne przyrosty powyższych sum w markach ustala się w jednostkach obliczeniowych według następującej skali:

w r. 1919	jedna marka=	jedn. obliczeniowych	0.20
" " 1920	10	" " "	" 0.20
" " 1921	100	" " "	" 0.30
" " 1922	1.000	" " "	" 0.60
" " 1923	100.000	" " "	" 0.60
" " 1924	1,000.000	" " "	" 1.20

¹⁾ Odpowiedniego rozporządzenia dotychczas jeszcze nie ogłoszono.

- 4) Wysokość należnego zakładowi kapitałowego pokrycia rent przekazanych przez wyżej wymienione towarzystwa prywatne stanowi część majątku, przypadającą zgodnie z punktem 1, 2 i 3 niniejszego paragrafu na dział zbiorowych¹⁾ ubezpieczeń wypadkowych, przyczem w bilansie otwarcia figurować będzie zgodnie z § 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 czerwca 1924 r. o bilansowaniu w złotych (Dz. U. R. P. Nr. 55 poz. 542) jako „fundusz przerachowania“ działu zbiorowych ubezpieczeń wypadkowych i podlegać będzie ostatecznemu ustaleniu w złotych narówni z „funduszem przerachowania“ innych działów ubezpieczeń na drodze wymienionej w § 11 rozporządzenia Ministra Skarbu wydanego w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu z dnia 1 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 612). W przypadku, gdy fundusz przerachowania zgodnie z niniejszym rozporządzeniem i § 18 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych tworzy się tylko dla działu zbiorowych ubezpieczeń wypadkowych, na zabezpieczenie tego funduszu wydziela się z ogólnych aktywów towarzystwa odpowiednią — określoną przez Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Pracy i Opieki Społecznej — pozycję w aktywach, których, wartość w złotych zostanie ustalona zgodnie z § 11 rozporządzenia Ministra Skarbu wydanego w porozumieniu z Ministrem Handlu i Przemysłu z dnia 1 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 612).
- 5) Wszelkie dokonane już w inny sposób ustalenie przerachowania funduszy dla zakładów wymienionych w ustępie 4 niniejszego paragrafu traci moc obowiązującą.

§ 20. Zobowiązanie Skarbu Państwa względem zakładu ubezpieczenia od wypadków, przewidziane w art. 31 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413) obliczone zostanie przy zastosowaniu współczynnika przerachowań podanego w §§ 6 i 7 niniejszego rozporządzenia.

§ 21. Renty przeliczone według przepisów §§ 1, 2, 6, 7, 10—13 wypłacane będą w r. 1925 w wysokości 70%, w r. 1926 — w wysokości 80%, w r. 1927 — w wysokości 90%, a począwszy od r. 1928 w wysokości 100% tych rent.

§ 22. Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą rozporządzenia o dodatkach drożyznianych, wydane na zasadzie art. 16 ustawy z dnia 2 lipca 1921 r.

¹⁾ Według sprostowania w Dz. U. R. P. Nr. 15 z 1925 roku.

(Dz. U. R. P. Nr. 64 poz. 398)¹⁾ i art. 33 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413)²⁾.

§ 23. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Pracy Pracy i Opieki Społecznej.

§ 24. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia³⁾ na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej z wyjątkiem górnośląskiej części województwa śląskiego.

¹⁾ Ta ustawa tyczy się wypadków, zasłanych poza obszarem działania Zakładu ubezpieczenia od wypadków.

²⁾ Zobacz nadto uwagę 5 na stronie 92

³⁾ 31 grudnia 1924 roku.

USTAWA

z dnia 26 listopada 1925 Dz. U. R. P. Nr. 125 poz. 892

w sprawie uzupełnienia odszkodowania osób, dotkniętych skutkami nieszczęśliwych wypadków przy pracy w b. dzielnicy rosyjskiej lub na wychodźstwie w Rosji.

Art. 1. Ustawa niniejsza dotyczy następujących osób, poszkodowanych skutkiem nieszczęśliwych wypadków przy pracy przed dniem 1 lipca 1924 r.:

- a) osób, uprawnionych do pobierania rent z powodu nieszczęśliwych wypadków w b. dzielnicy rosyjskiej;
- b) osób, poszkodowanych w czasie wojny przez nieszczęśliwe wypadki w znajdujących się pod zarządem władz okupacyjnych przedsiębiorstwach, objętych przepisami prawnymi o odszkodowaniu lub ubezpieczeniu z tytułu wypadków, obowiązującymi w b. dzielnicy rosyjskiej, o ile osoby te uzyskają prawo do renty w myśl rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej, przewidzianego w ustępie 4 art. 2 niniejszej ustawy;
- c) uchodźców, jeńców, zakładników i internowanych, posiadających obywatelstwo polskie, zatrudnionych w przedsiębiorstwach ewakuowanych, którzy z powodu wypadków przy pracy w tych zakładach uzyskają prawo do renty w myśl rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej, przewidzianego w ustępie 4 art. 2 niniejszej ustawy.

Art. 2. Osobom, wymienionym w art. 1, będą wypłacone dodatki wyrównawcze za czas od 1 stycznia 1919 r., względnie od późniejszego terminu zdarzenia się wypadku, do 30 czerwca 1924 r., o ile w międzyczasie pobierali renty w zdeprecjonowanej walucie lub też wcale ich nie pobierali.

O ile z ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. w przedmiocie rozciągnięcia obowiązujących na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego i cieszyńskiej części województwa śląskiego ustaw o obowiązkowym ubezpieczeniu od wypadków na obszar województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego oraz ziemi wileńskiej (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148) wynika obowiązek zakładu ubezpieczenia od wypadków wypłacenia zaległych rat rento-

wych za czas do 30 czerwca 1924 r., obowiązek ten będzie uważany za umorzony względem osób, które otrzymają dodatek wyrównawczy, przewidziany w ust. 1.

Postanowienia ustawy, cytowanej w ust. 2 niniejszego artykułu, dotyczące obowiązku wypłaty rent bieżących przez zakład ubezpieczenia od wypadków, stosowane będą również do osób, wymienionych w art. 1 p. *b)* i *c)* niniejszej ustawy, względnie pozostałych po ich śmierci rodzin, z tem, że renty wypłacane będą, jako zaliczki na rachunek pretensyj ich do państw, względnie instytucyj zagranicznych.

Sposób stwierdzania prawa do renty, oraz określania wymiaru renty, która ma być wypłacona przez zakład osobom, wymienionym w punktach *b)* i *c)* art. 1, i służyć do wymiaru dodatku wyrównawczego dla tych osób, określi zgodnie z obowiązującymi w dniu zajścia wypadku przy pracy przepisami prawa rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, które też ustali terminy wypłaty dodatku wyrównawczego wszystkim uprawnionym.

W odniesieniu do pracowników kolejowych, podpadających pod punkt *b)* art. 1, mają zastosowanie przepisy ustawy rosyjskiej o odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki na kolejach z roku 1912.

Sposób stosowania powyżej cytowanej ustawy określi Minister Koleji w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 3. Dla ustalenia wysokości dodatku wyrównawczego przelicza się na złote kwoty rent, należnych podług skali, zamieszczonej w § 10, względnie § 12 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. o przerachowaniu na nową walutę i ustaleniu wartości zobowiązań, wynikających z przepisów o ubezpieczeniu i odszkodowaniu z tytułu wypadków przy pracy (Dz. U. R. P. Nr. 115, poz. 1029), a kwoty, otrzymane na rachunek tych rent podług skali, zamieszczonej w § 12 powołanego wyżej rozporządzenia z dn. 27 grudnia 1924 r., przyczem do przeliczenia renty miarodajny jest termin nieszczęśliwego wypadku, a do przeliczenia kwot, otrzymanych na rachunek rent, termin otrzymania ich.

Jako rentę należną uważa się rentę, obliczoną na podstawie zarobku, osiągniętego przez poszkodowanego w ciągu ostatniego roku, albo ostatniego miesiąca przed zdarzeniem się wypadku. O ile renta obliczona została na innej podstawie, może przed przeliczeniem jej na złote nastąpić ponowne ustalenie renty we wskazywany sposób.

Dodatek wyrównawczy równa się różnicy między iloczynem z renty, tak przeliczonej, i ilości rat rentowych należnych w okresie, wyznaczonym w art. 2, a sumą wszystkich kwot, otrzymanych na rachunek renty, odpowiednio przeliczonych.

Art. 4. Dodatek wyrównawczy wypłacony będzie niezależnie od tego, czy renta należy się bezpośrednio od pracodawcy, czy też od towarzystwa ubezpieczeń, w którym pracodawca ubezpieczył robotników i pracowników swoich na warunkach, zwalniających go w myśl obowiązujących przepisów prawnych od ciężącego na nim obowiązku odszkodowania.

Art. 5. Prawo do otrzymania w myśl ustawy niniejszej dodatku wyrównawczego nie dotyczy tych osób poszkodowanych, którym wypłacona została na podstawie obowiązujących przepisów kwota jednorazowa, zwalniająca od dalszego obowiązku wypłaty rent (renta skapitalizowana), chyba że w aktach ugody, lub innych dokumentach zastrzeżona została rewizja.

Dodatek wyrównawczy należy się w tym ostatnim wypadku, jeśli kwota jednorazowa wypłacona została po 31 grudnia 1919 r. i wówczas równa się różnicy między kwotą wynikającą z kapitalizacji, jeśli za podstawę kapitalizacji przyjmie się rentę, przeliczoną według tabeli, zamieszczonej w § 10, względnie 12, rozporządzenia z dnia 27 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 115, poz. 1029) a kwotą otrzymaną, przeliczoną przy zastosowaniu tabeli, zamieszczonej w § 12 tegoż rozporządzenia.

Art. 6. Ustalenia oraz wypłaty dodatku wyrównawczego¹⁾ dokona zakład ubezpieczenia od wypadków, określony w ustawie z dnia 30 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 148) dla wszystkich uprawnionych z wyjątkiem osób, które doznały wypadku, będąc zatrudnione na kolejach i kolejkach żelaznych. Tym osobom zarządy przedsiębiorstw dokonają tej wypłaty z własnych funduszów i we własnym zakresie działania w myśl przepisów niniejszej ustawy, przyczem zarząd polskich kolei państwowych potrąci od sumy obliczonego w myśl art. 3 dodatku wyrównawczego także sumę, wypłaconą na podstawie § 1 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 35).

Art. 7. Pokrycie wynikłych dla zakładu z wypłaty dodatku wyrównawczego wydatków uzyskane będzie w drodze nałożenia specjalnych dodatków do opłat ubezpieczeniowych, pobieranych przez zakład ubezpieczenia od właścicieli przedsiębiorstw, podległych obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków na mocy ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 148), a znajdujących się na terenie m. st. Warszawy i na ziemiach

¹⁾ W Dz. U. R. P. podano mylnie: „wyrównawczego“.

województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego oraz ziemi wileńskiej.

Do repartycji, przewidzianej w ustępie pierwszym niniejszego artykułu, w równej mierze pociągnięte będą zakłady przemysłowe, których właścicielami jest Skarb Państwa lub związki samorządowe.

Sposób i zasady rozłożenia dodatków do opłat na przedsiębiorstwa ustali Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, przyczem dodatki mają być rozłożone na 5 lat.

Zakład ubezpieczenia od wypadków uprawniony będzie do pobrania z góry zaliczki na wyżej wymienione dodatki do opłat ubezpieczeniowych w wysokości, którą określi Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu.

W stosunku do osób, objętych niniejszą ustawą, tak pracodawcy, jak prywatne towarzystwa ubezpieczeń będą zwolnione od wszelkich bezpośrednich zobowiązań z tytułu odszkodowań za nieszczęśliwe wypadki za czas, określony w ust. 1 art. 2.

Art. 8. Do sporów z tytułu niniejszej ustawy będą miały odpowiednie zastosowanie przepisy ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 148), względnie ustaw rozciągniętych przez tę ustawę, o toku instancji w sporach o opłaty i świadczenia.

Przy rozstrzygnięciu sporów o odszkodowania pracowników kolei i kolejek żelaznych mają zastosowanie przepisy ustawy rosyjskiej o odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki na kolejach z r. 1912.

Art. 9. Termin zgłaszania pretensyj określa się na przeciąg czasu 2 lat od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy ¹⁾.

Art. 10. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej, a w odniesieniu do pracowników kolei — Ministrowi Kolei w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 11. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia ²⁾. Z chwilą wejścia jej w życie tracą moc obowiązującą przepisy, sprzeczne z postanowieniami niniejszej ustawy.

¹⁾ T. j. do 21 grudnia 1927 roku.

²⁾ 22 grudnia 1925 roku.

Rozporządzenie

Ministra Pracy i Opieki Społecznej

z dnia 1 listopada 1925 Dz. U. R. P. Nr. 118 poz. 850

wydane w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Przemysłu i Handlu, Rolnictwa i Dóbr Państwowych i Robót Publicznych o radzie ubezpieczeń społecznych.

Na mocy art. 29 dekretu z dnia 3 stycznia 1918 r. o organizacji władz naczelnych (Dz. P. K. P. Nr. 1 poz. 1), §§ 49 i 64 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r. o ubezpieczeniu robotników od wypadków (austr. dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888) w brzmieniu ustalonem ustawą z dn. 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413) oraz art. 1 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148) zarządza się co następuje:

§ 1. Jako organ doradczy i opiniodawczy w sprawach ubezpieczeń społecznych tworzy się przy Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej radę ubezpieczeń społecznych.

§ 2. Rada wydaje opinie o wszystkich zagadnieniach, wchodzących w zakres ubezpieczeń społecznych, które jej przedstawi Minister Pracy i Opieki Społecznej, a zwłaszcza o projektach ustawodawczych, dotyczących zmian istniejących ubezpieczeń lub wprowadzenia nowych, jako też o projektach rozporządzeń i zarządzeń.

Na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego, tarnopolskiego, cieszyńskiej części województwa śląskiego, warszawskiego wraz z m. st. Warszawą, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego oraz ziemi wileńskiej wysłuchanie opinii rady ubezpieczeń społecznych jest niezbędne w przypadkach, przewidzianych w §§ 49 i 58 powołanej we wstępie ustawy z dnia 28 grudnia 1887 r.

§ 3. Rada ubezpieczeń społecznych składa się z 24 członków zwyczajnych, których mianuje na przeciąg 3 lat Minister Pracy i Opieki Społecznej z pośród znawców przemysłu, rolnictwa i leśnictwa, techniki przemysłowej, techniki ubezpieczeniowej; w tem $\frac{1}{4}$ mianowana będzie z pośród przedstawicieli nauki, $\frac{1}{4}$ z pośród kierowników zakładów ubezpieczeń o świadczeniach długoterminowych i związków kas chorych i po $\frac{1}{4}$ z pośród

osób znanych, jako działacze związków zawodowych pracowników i pracodawców.

W posiedzeniach rady ubezpieczeń społecznych biorą udział z głosem doradczym: delegat Ministerstwa Skarbu, Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych i Ministerstwa Robót Publicznych, wyznaczeni przez właściwego Ministra.

Minister Pracy i Opieki Społecznej może przy rozpatrywaniu spraw wymienionych w § 2 powoływać każdorazowo znawców poszczególnych kwestyj w charakterze nadzwyczajnych członków rady z głosem doradczym oraz delegować w tymże charakterze urzędników Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej.

§ 4. Radę ubezpieczeń społecznych zwołuje w miarę potrzeby Minister Pracy i Opieki Społecznej.

§ 5. Na posiedzeniach rady ubezpieczeń społecznych przewodniczy Minister Pracy i Opieki Społecznej, lub w jego zastępstwie urzędnik przez niego wyznaczony.

Opinie rady ubezpieczeń społecznych zapadają zwykłą większością głosów. Wnioski mniejszości winny być dołączone do opinii.

Rada ubezpieczeń społecznych zdolna jest do uchwalenia opinii w obecności co najmniej połowy członków.

Przewodniczący nie głosuje.

Czynności kancelaryjno-biurowe rady ubezpieczeń społecznych załatwia Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej.

§ 6. Członkowie rady ubezpieczeń społecznych pełnią swe obowiązki honorowo. Zamiejscowi członkowie rady otrzymują zwrot kosztów przejazdu na posiedzenie w Warszawie i z powrotem według taryfy II klasy pociągów pospiesznych.

§ 7. Zwyczajni członkowie rady ubezpieczeń społecznych mogą być przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej odwołani jeśli opuszczą z kolei 3 posiedzenia bez usprawiedliwionej przyczyny.

§ 8. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia¹⁾.

¹⁾ 27 listopada 1925 roku.

Statut

Zakładu ubezpieczenia od wypadków¹⁾.

I. Nazwa, okręg, siedziba i cel Zakładu.

§ 1. Na podstawie § 9 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 7 lipca 1921 Nr. 65 poz. 413 Dz. U. R. P., i na podstawie rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 17 grudnia 1921 Nr. 4 poz. 25 Dz. U. R. P. z r. 1922, ustanawia się dla terytorjum, na które rozciąga się moc obowiązująca powyższej ustawy, Zakład pod nazwą: „Zakład ubezpieczenia od wypadków“. Siedzibą Zakładu jest Lwów. Językiem urzędowym Zakładu jest język polski.

§ 2. Celem tego Zakładu jest ubezpieczenie pracowników, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, oraz zgłoszonych do dobrowolnego ubezpieczenia, stosownie do postanowień ustaw o ubezpieczeniu od wypadków przeciw skutkom wypadków, zdarzających się w przedsiębiorstwach.

II. Członkowie.

§ 3. Członkami Zakładu są przedsiębiorcy tudzież pracownicy, położonych w okręgu Zakładu, przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia w myśl § 1 lub 2 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 austr. Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888 (oznaczonej w dalszym ciągu słowem: ustawa), względnie Art. I, V i VI ustawy z dnia 20 lipca 1894 L. 168 austr. Dz. u. p. (oznaczonej w dalszym ciągu słowami: ustawa rozszerzająca), względnie § 11 ustawy z dnia 9 sierpnia 1908 L. 162 austr. Dz. u. p., względnie Art. I ustawy z 29 kwietnia 1912 L. 96 austr. Dz. u. p., następnie w myśl ustawy z dnia 30 grudnia 1917 L. 523 austr. Dz. u. p. (wszystkie w brzmieniu, ustalonym ustawą z 7 lipca 1921 Nr. 65 poz. 413 Dz. U. R. P.) i wreszcie w myśl ustawy z dnia 8 listopada 1921 Nr. 2 Dz. U. R. P. z roku 1922 poz. 5, a nadto przedsiębiorcy i pracownicy tych przedsiębiorstw, na które w myśl ustępu 2 § 3 ustawy Minister Pracy i Opieki Społecznej włoży obowiązek ubezpieczenia, wreszcie osoby ubezpie-

¹⁾ Zatwierdzony reskryptami Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z dnia 4 lipca 1923 L. 1.208—VIII i z dnia 8 stycznia 1924 L. 2.069—VIII.

czone w myśl Art. V ustawy rozszerzającej, o ile nie są już członkami Zakładu.

Wyjęci od uczestnictwa są przedsiębiorcy i pracownicy tych przedsiębiorstw, w których istnieje Zakład po myśli § 57 ustawy, lub które należą do osobnego Zakładu ubezpieczenia, w myśl § 58 ustawy utworzonego, tudzież te przedsiębiorstwa, które Minister Pracy i Opieki Społecznej na zasadzie ustępu pierwszego § 3 ustawy od obowiązku ubezpieczenia wyłączy.

§ 4. Przedsiębiorcy obowiązani są donieść Zakładowi ubezpieczenia o każdym swoim przedsiębiorstwie, obowiązkowi ubezpieczenia podlegającym, w terminie oznaczonym przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej, a o każdym, po upływie tego terminu nowo rozpoczętem, przedsiębiorstwie, obowiązkowi ubezpieczenia podlegającym, najpóźniej w przeciągu 14 dni od dnia jego uruchomienia, i podać w tem zgłoszeniu przedmiot przedsiębiorstwa i jego rodzaj, ilość osób w niem zatrudnionych, i wysokość zarobku tych osób.

W zgłoszeniu przedsiębiorstw, nowo rozpoczętych, podać należy także dzień otwarcia ruchu.

Jeżeli przedsiębiorstwem kieruje nie sam przedsiębiorca lecz jego zastępca, należy o tem donieść w zgłoszeniu.

Po otrzymaniu takiego zgłoszenia lub innego jakiegoś doniesienia, Zarząd ma orzec, z zastrzeżeniem toku instancji, ustanowionego w ustępie 3 § 18 ustawy, czy przedsiębiorstwo podlega w istocie obowiązkowi ubezpieczenia, a jeżeli tak, do której kategorii niebezpieczeństwa i do jakiej klasy tej kategorii niebezpieczeństwa ma być zaliczone.

W razie zgłoszenia osób lub przedsiębiorstw do ubezpieczenia dobrowolnego (Art. V i VI ustawy rozszerzającej) Zarząd orzeka o zaliczeniu do kategorii i klasy niebezpieczeństwa, a to z zastrzeżeniem zatwierdzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej, jeżeli kategoria niebezpieczeństwa nie jest jeszcze drogą rozporządzenia ustanowioną.

O tem orzeczeniu i o przyjęciu do Zakładu uwiadomić należy przedsiębiorcę i przelać mu taryfę.

Doręczenie orzeczeń, wydanych na podstawie §§ 18, 19, 20, 23 i 25 ustawy, odbywa się zasadniczo za pośrednictwem poczty. Pozatem może także Zakład odnieść się do władzy administracyjnej pierwszej instancji lub do zarządu gminy z prośbą o zarządzenie doręczenia orzeczenia adresatowi. Przy skutecznianiu doręczeń mają zastosowanie odnośne przepisy postępowania cywilnego o doręczaniu.

§ 5. Co do wszystkich przedsiębiorstw, do Zakładu należących, utrzymywać należy kataster z oznaczeniem kategorii

i klas niebezpieczeństwa, do których są zaliczone, a to oddzielnie dla przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, i dla przedsiębiorstw, ubezpieczonych dobrowolnie.

§ 6. Przedsiębiorca (§ 11 ustawy) obowiązany jest uwiadomić Zakład ubezpieczenia w przeciągu dni ośmiu o każdej zmianie w przedmiocie lub rodzaju przedsiębiorstwa, która może mieć znaczenie pod względem obowiązku ubezpieczenia i zaliczenia do kategorii lub klasy niebezpieczeństwa. Zakład ma orzec, czy wskutek zaszłej zmiany przedsiębiorstwo przestało podlegać obowiązkowi ubezpieczenia, lub czy ma być zaliczone do innej kategorii niebezpieczeństwa lub do innej klasy tej samej kategorii niebezpieczeństwa.

Jeżeli okoliczności faktyczne, mające wpływ na zaliczenie przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia, do kategorii lub do klasy niebezpieczeństwa pewnej kategorii niebezpieczeństwa, dojdą do wiadomości Zakładu dopiero po wydaniu orzeczeń, w §§ 18 i 19 ustawy względnie w Art. VI ustawy rozszerzającej określonych, Zakład ma prawo orzec po wysłuchaniu przedsiębiorcy, że odnośne przedsiębiorstwo zaliczone być ma od chwili tego orzeczenia do innej kategorii niebezpieczeństwa lub innej klasy tej samej kategorii niebezpieczeństwa.

Do orzeczeń tego rodzaju znajdują zastosowanie postanowienia § 18 ustęp 3, 4 i 5 ustawy i Art. VI ustęp 5 i 6 ustawy rozszerzającej.

§ 7. Jeżeli następuje zmiana w osobie przedsiębiorcy, nowy przedsiębiorca winien donieść o tem Zakładowi w przeciągu dni 14.

Jeżeli przedsiębiorstwo, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, zostanie zastanowione, przedsiębiorca (§ 11 ustawy) obowiązany jest donieść o tem Zakładowi ubezpieczenia w przeciągu dni ośmiu. Jednocześnie z tem zawiadomieniem złożyć należy w Zakładzie (§ 27 ustawy) opłatę za ubezpieczenie za czas od upływu ostatniego statutowego okresu płatności z dołączeniem obliczenia (§ 21 ustawy).

Zaniedbanie uskutecznienia w przepisany termin doniesień, w §§ 4, 6 i 7 statutu wymienionych, jakoteż zamieszczenie w nich nieprawdziwych szczegółów faktycznej natury, pociąga za sobą skutki, przewidziane w §§ 25, 51 i 52 ustawy, o ile według przepisów powszechnego prawa karnego nie stanowi przestępstwa, cięższą karą zagrożonego.

§ 8. Przystają być członkami:

a) Przedsiębiorcy:

1. jeżeli przedsiębiorstwo przechodzi na innego przedsiębiorcę;

2. jeżeli przedsiębiorstwo przestaje podlegać obowiązkowi ubezpieczenia lub zostaje całkowicie zastanowione;
3. jeżeli przedsiębiorstwo do zakładu ubezpieczenia, utworzonego w myśl § 58 ustawy, wcielone zostanie;
4. jeżeli ubezpieczenie dobrowolne zostanie odwołane, z dniem odwołania, najwcześniej jednak po upływie pół roku od początku ubezpieczenia dobrowolnego (Art. V i VI ustawy rozszerzającej). Ubezpieczenie dobrowolne ustaje również wtedy, jeżeli przedsiębiorca, mimo poprzedniego wezwania, zwleka z uiszczeniem opłaty dłużej niż 4 tygodnie po terminie zapadłości opłat (§§ 32 i 33 statutu); ubezpieczenie dobrowolne kończy się w takim razie z ostatnim dniem ubiegłego okresu płatności.

b) Pracownicy:

1. jeżeli zaprzestaną zajęcia w przedsiębiorstwie, do Zakładu należącym, a obowiązkowi ubezpieczenia podlegającym;
2. jeżeli ubezpieczenie dobrowolne zostanie odwołane, z dniem odwołania, najwcześniej jednak po upływie pół roku od początku ubezpieczenia dobrowolnego (Art. V i VI ustawy rozszerzającej). Ubezpieczenie dobrowolne ustaje również wtedy, jeżeli przedsiębiorca, mimo poprzedniego wezwania, zwleka z uiszczeniem opłaty dłużej niż 4 tygodnie po terminie zapadłości (§§ 32 i 33 statutu); ubezpieczenie dobrowolne kończy się w takim razie z ostatnim dniem ubiegłego okresu płatności.

III. Prawa i obowiązki członków.

§ 9. Członkowie Zakładu mają prawo:

1. uczestnictwa w administracji Zakładu stosownie do postanowień niniejszego statutu;
2. wyboru i wybieralności do Sądu rozjemczego.

Jeżeli ubezpieczeni członkowie Zakładu poniosą śmierć lub uszkodzenie ciała wskutek wypadku w przedsiębiorstwie, mają oni a względnie ich rodzina prawo do wynagrodzenia szkody, w §§ 6 i 7 ustawy ustanowionego.

Przedsiębiorcy, będący członkami Zakładu, obowiązani są:

1. wszelkie doniesienia, obliczenia i wykazy, których w myśl ustawy o ubezpieczeniu od wypadków i w myśl statutu dostarczać mają Zakładowi, wygotowywać sumiennie;
2. utrzymywać i przechowywać zapiski (księgi), potrzebne do obliczenia zarobku osób ubezpieczonych, przepisane ustawą z 8 lutego 1909 L. 29 austr. Dz. u. p., i zapiski te okazywać na żądanie właściwym organom Zakładu;
3. składać w Zakładzie w terminach przepisanych opłaty za ubezpieczenie.

Wybory do Zarządu.

§ 10. Zarząd składa się z kolegium o parzystej liczbie członków. Prócz członków Zarządu wybiera się równą liczbę zastępców członków.

Połowę członków Zarządu, jakoteż połowę zastępców, wybierają ze swojego grona przedsiębiorcy, połowę członków i połowę zastępców ubezpieczeni ze swego grona, a to w sposób, określony w §§ 11 do 18 niniejszego statutu.

§ 11. Przedsiębiorcy tudzież ubezpieczeni pracownicy wybierają członków Zarządu i ich zastępców. Wyboru dokonywa się kartami wyborczymi, które wypełniać należy według postanowień §§ 15, 16 i 17 niniejszego statutu.

§ 12. Celem przeprowadzenia wyboru do Zarządu dzieli się wszystkie przedsiębiorstwa, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, na tyle grup wyborczych, ile grup przedsiębiorstw zawiera systematyczny podział przedsiębiorstw, zamieszczony w każdorazem obowiązującym rozporządzeniu ministerjalnem, wydanem na mocy § 14 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków o zaliczeniu przedsiębiorstw do kategorii i klas niebezpieczeństwa¹⁾.

Osoby, ubezpieczone dobrowolnie w myśl Art. V ustawy rozszerzającej, wykonywują swoje prawo wyborcze w tej grupie, do której według powyższego podziału należy odnośnie przedsiębiorstwo; osoby, ubezpieczone dobrowolnie w myśl Art. VI ustawy rozszerzającej, wybierają w grupie przedsiębiorstw, oznaczonej w orzeczeniu zaliczającym.

Każde z wymienionych powyżej grup przedsiębiorstw wybiera zasadniczo jednego reprezentanta przedsiębiorców i jednego reprezentanta ubezpieczonych, jakoteż po jednym zastępcy tych reprezentantów. O ile jednak ostatnia, znana przed rozpisaniem wyborów, statystyka przedsiębiorstw Zakładu (§ 47 statutu) stwierdziła, że w pewnej grupie przedsiębiorstw iloraz, powstały z podzielenia ogólnej sumy wykazanych dni pracy (dniówek, szycht) przez cyfrę 300, wynosi więcej niż 10.000, wówczas grupa taka wybiera za każde pełne 10.000 tego ilorazu jednego reprezentanta przedsiębiorców, jednego reprezentanta ubezpieczonych, jakoteż po jednym zastępcy tych reprezentantów.

Przy pierwszych wyborach, przeprowadzonych na podstawie statutu niniejszego, wybierają: grupa I (gospodarstwa rolne i leśne, młyny), grupa III (kopalnie i huty oraz ich zakłady uboczne) po trzech reprezentantów przedsiębiorców i po trzech

¹⁾ Obecnie 15 grup — zobacz rozporządzenie z dnia 24 marca 1922 Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 311 w brzmieniu, ustalonym rozporządzeniem z dnia 26 stycznia 1925 Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 100.

reprezentantów ubezpieczonych, jakoteż po trzech zastępców, grupa II (transport i składy), grupa XI (materiały drewniane i snycerskie), grupa XIV (budowle i budowy) po dwóch reprezentantów przedsiębiorców i po dwóch reprezentantów ubezpieczonych, jakoteż po dwóch zastępców; każda z innych grup jednego reprezentanta przedsiębiorców i jednego reprezentanta ubezpieczonych, jakoteż po jednym zastępcy tych reprezentantów.

Uprawnione do wyboru są tylko przedsiębiorstwa, zgłoszone najpóźniej 2 miesiące przed rozpisaniem wyborów.

§ 13. Każdy własnowolny przedsiębiorca, będący członkiem Zakładu, ma prawo uczestniczyć stosownie do postanowień, niżej podanych, w wyborze do Zarządu i być do Zarządu wybranym, jeżeli przedsiębiorstwo było 2 miesiące przed dniem rozpisania wyborów zgłoszone w Zakładzie.

Jeżeli co do pewnego przedsiębiorstwa zgłoszono w myśl § 4 niniejszego statutu zastępcę (zawiadowcę), wykonywa tenże czynne i bierne prawo wyborcze. W razie konkursu — o ile przedsiębiorstwo jest w ruchu — prawa wyborcze przechodzą na zarządzającą masę konkursowej.

Wszyscy, uprawnieni do wyboru, przedsiębiorcy wpisani zostają do katastru wyborczego, ułożonego według grup przedsiębiorstw (§ 12) i powiatów administracyjnych; kataster zawiera nazwisko (firmę) przedsiębiorcy, rodzaj i miejsce przedsiębiorstwa. Przedsiębiorcom i ubezpieczonym, uprawnionym do wyboru, tudzież legitymowanym należycie zastępcom właściwych kół interesowanych (stowarzyszenia i związki przemysłowe, rolnicze, robotnicze, komitety wyborcze i t. d.) wolno w czasie od dnia rozpisania aż do dnia wyborów, a to w dniach powszednich i w godzinach urzędowych Zakładu, wglądać w kataster i sporządzać zeń odpisy lub wyciągi.

Każdy, do wyboru uprawniony, przedsiębiorca a względnie zastępca, wybiera w grupie przedsiębiorstw, do której jego przedsiębiorstwo należy, jednego członka i jednego zastępcę członka Zarządu. Przedsiębiorcom, zatrudniającym jedną do dziesięciu ubezpieczonych osób, liczy się jeden głos, a zatrudniającym więcej, jednakże nie więcej niż 50 osób, liczy się za każde dalsze dziesięć ubezpieczonych osób po jednym głosie, wreszcie przedsiębiorcom, zatrudniającym ponad 50 osób, liczy się za każde dalsze pięćdziesiąt osób po jednym głosie, najwięcej jednak 50 głosów; ułamków liczby 10 względnie 50 nie uwzględnia się. Jeżeli zachodzi wątpliwość, co do prawdziwości liczby ubezpieczonych, podanej przez przedsiębiorców na karcie głosowania, albo jeżeli przedsiębiorca nie podaje tej liczby, Komisja wyborcza ustali ją na podstawie ostatniego obliczenia opłaty ewen-

tualnie zgłoszenia; jeżeli braknie i tych danych, liczy się tylko jeden głos. Z pomiędzy wszystkich kandydatów, na których padły głosy w pewnej grupie przedsiębiorstw, jest wybrany członkiem Zarządu względnie zastępcą ten, kto otrzymał względnie największą ilość głosów.

Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów otrzyma tę samą ilość głosów, los rozstrzyga, który z nich ma być powołany do Zarządu na członka względnie zastępcę.

Nie mogą być wybrani do Zarządu przedsiębiorcy, nie będący obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej, jakoteż ci, którzy nie ukończyli do dnia rozpisania wyborów 25 lat, i wreszcie ci, którzy nie mają prawa wyborczego do Sejmu po myśli Art. 3 i 4 Ordynacji wyborczej sejmowej (ustawa z dnia 28 lipca 1922 Nr. 66 Dz. U. R. P. poz. 590).

Podobnie nie mogą być wybrani do Zarządu przedsiębiorcy, którzy zalegają z opłatą za dwa lata wstecz, licząc od półrocza kalendarzowego, zamkniętego przed dniem rozpisania wyborów, tudzież funkcjonariusze płatni Zakładu.

§ 14. Wszyscy ubezpieczeni członkowie, mężczyźni i kobiety, z wyjątkiem uczniów wolontariuszów i praktykantów, tudzież innych osób, które z powodu niepełnego wykształcenia nie pobierają żadnej płacy lub pobierają niższą, mają prawo wyboru, jeżeli dane przedsiębiorstwo było 2 miesiące przed dniem rozpisania wyborów zgłoszone w Zakładzie. Prawo wybieralności mają tylko własnowolne osoby.

Nie mogą być wybrani do Zarządu ubezpieczeni, nie będący obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej jakoteż ci, którzy nie ukończyli do dnia rozpisania wyborów 25 lat, następnie ci, którzy nie mają prawa wyborczego do Sejmu po myśli Art. 3 i 4 Ordynacji wyborczej sejmowej (ustawa z dnia 28 lipca 1922 Nr. 66 Dz. U. R. P. poz. 590), a wreszcie funkcjonariusze płatni Zakładu.

§ 15. W celu przeprowadzenia wyborów członka Zarządu i zastępcy z grona ubezpieczonych, ma przedsiębiorca lub jego zastępca na żądanie jednej lub więcej, uprawnionych do wyboru, ubezpieczonych osób swego przedsiębiorstwa, zwołać najdalej w ciągu tygodnia zebranie wszystkich, ubezpieczonych i uprawnionych do wyboru, pracowników i przeprowadzić wybór męża zaufania z grona, ubezpieczonych i uprawnionych do wyboru, pracowników przedsiębiorstwa. Nazwisko wybranego męża zaufania wraz z potwierdzeniem przedsiębiorcy podaje bezzwłocznie sam wybrany Zakładowi do wiadomości, poczem Zakład przesyła na jego ręce kartę głosowania. Mąż zaufania winien natychmiast po otrzymaniu karty głosowania zwołać zebranie

wyborcze wszystkich, ubezpieczonych i uprawnionych do wyboru, pracowników przedsiębiorstwa, którzy po odpowiednim pouczeniu o celu zebrania, wybierają względną większością głosów kandydata na członka Zarządu i zastępcę członka, zatrudnionych w przedsiębiorstwie odnośnej grupy (§ 12), ubezpieczonym w Zakładzie. Nazwisko wybranych wpisuje na karcie głosowania, otrzymanej od Zakładu, mąż zaufania i opatruje kartę swoim podpisem; kartę podpisują nadto dwaj uczestnicy zebrania wyborczego jako świadkowie, że wszyscy ubezpieczeni i uprawnieni do wyboru, pracownicy przedsiębiorstwa w czasie wyboru, wezwani byli do wzięcia udziału w wyborze i że w karcie głosowania wpisany został kandydat większości.

W oddziałach głównego przedsiębiorstwa, położonych w różnych miejscowościach, należy przeprowadzić wybór męża zaufania i wybory do Zarządu w każdym oddziale z osobna.

Prawa i obowiązki męża zaufania pozostają w mocy także wówczas, gdyby przed dniem wyboru z pracy w przedsiębiorstwie ustąpił.

Jeżeli przedsiębiorca nie czyni zadość żądaniu ubezpieczonych o dokonanie wyboru męża zaufania i wejdzie w tym przedmiocie reklamacja do Zakładu, Komisja wyborcza wzywa w ciągu tygodnia przedsiębiorcę listem poleconym do zwołania ubezpieczonych celem przeprowadzenia tego wyboru. Jeżeli na to wezwanie nie wejdzie do Zakładu w ciągu ośmiu dni doniesienie o wyborze, Komisja wyborcza wzywa reklamantów — o ile wykazali się uprawnieniem do wyboru — do przeprowadzenia wyboru męża zaufania.

Jeżeli przedsiębiorca wzbrania się potwierdzić wynik wyboru męża zaufania a dwaj uprawnieni, ubezpieczeni tego przedsiębiorstwa, lub drugi uprawniony — o ile tylko dwóch pracuje w przedsiębiorstwie — potwierdzą ten wybór, należy wydać kartę głosowania mężowi zaufania. Jeżeli reklamant jest jedynym uprawnionym ubezpieczonym przedsiębiorstwa, należy stosunek pracy — o ile przedsiębiorca odmawia poświadczenia — stwierdzić w inny wiarygodny sposób.

Z pomiędzy wszystkich kandydatów (tek) na których padły głosy w pewnej grupie wyborczej, jest wybrany członkiem Zarządu względnie zastępcą ten, kto otrzymał względnie największą ilość głosów, przyczem każda karta głosowania reprezentuje tyle głosów, ile osób odnośne przedsiębiorstwo zatrudnia.

Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów (tek) otrzyma tę samą ilość głosów, los rozstrzyga, który (a) z nich powołany być ma do Zarządu na członka względnie na zastępcę.

§ 16. Wybory przeprowadza Komisja wyborcza.

Komisja składa się z prezesa Zarządu i jego zastępców oraz, określonej przez Zarząd, parzystej liczby członków i ich zastępców, wyznaczonych również przez Zarząd, po połowie z grona przedsiębiorców i ubezpieczonych. Uchwały Komisji zapadają zwykłą większością głosów.

Komisja wyborcza rozpisuje wybory najpóźniej ośm tygodni przed dniem wyborów i oznacza miejsce wyboru, obwieszczając to w sposób, przepisany dla ogłoszeń Zakładu. Nadto należy ogłosić wybory w poczytnych dziennikach, wskazanych przez Komisję wyborczą, a obwieszczenie wyborcze rozplakować w siedzibach sądów powiatowych.

Równocześnie z rozpisaniem wyborów należy z urzędu rozesłać karty głosowania wszystkim, uprawnionym do głosowania, przedsiębiorcom. W kartach głosowania dla ubezpieczonych, przysposobionych podług ustępu 1 § 15 niniejszego statutu, Zakład, opierając się na ostatnich, znanych mu wykazach (zgłoszenie, obliczenie opłaty, dochodzenia władz lub inspektorów), wpisuje liczbę, uprawnionych do wyboru, ubezpieczonych osób, zatrudnionych w ubezpieczonym przedsiębiorstwie. Jeżeli w tej liczbie zaszły zmiany, maż zaufania w porozumieniu z przedsiębiorcą winien o nich natychmiast donieść Zakładowi.

Wszystkie karty głosowania powinny być opatrzone pieczęcią Zakładu i numerem katastru przedsiębiorstwa; inne karty głosowania są nieważne.

Reklamacje w sprawie wyborów nadsyłać należy najmniej na dwa tygodnie przed dniem wyborów do Komisji wyborczej, która je wczas i ostatecznie ma rozstrzygnąć. W miejsce zaginionych kart głosowania Komisja wyborcza wydaje — na żądanie — duplikaty kart, wyraźnie jako duplikat oznaczone. Reklamacje o wydanie kart głosowania lub duplikatów dopuszczalne są aż do dnia, poprzedzającego dzień wyborów.

§ 17. Karty głosowania można albo oddać w zamkniętej kopercie Komisji wyborczej osobiście (w dniu wyborów), albo przesałać je tej Komisji pocztą. Karty głosowania przedsiębiorców winne być zaopatrzone własnoręcznym podpisem przedsiębiorcy względnie pełnomocnika, karty ubezpieczonych podpisem męża zaufania i dwóch świadków (§ 15). Karty kreślone są nieważne.

Nadchodzące karty głosowania znaczy komisja wyborcza, poczem otrzymują one kolejny numer bieżący i wpisywane będą do list, osobno dla przedsiębiorców i osobno dla ubezpieczonych, z oznaczeniem numeru karty. Uprawnionym do wyboru

członkom Zakładu wolno te listy w ciągu 14 dni po wyborach przeglądać w biurze Zakładu w godzinach urzędowych.

Dzień wyborów oznaczyć należy na niedzielę; osobiste oddawanie kart rozpoczyna się o 10 godzinie rano, a kończy o 4-tej po południu; karty nadane na pocztę po dniu wyborów i nadchodzące po upływie 3 dni po dniu wyborów, tudzież karty, niepodpisane w myśl postanowień statutu niniejszego, nie będą uwzględnione.

Komisja wyborcza rozstrzyga o ważności kart głosowania.

Komisja wyborcza przeprowadza skrutynjum i ma spisać protokół wyniku wyborów. O wyniku należy niezwłocznie zawiadomić Władzę nadzorczą, jakoteż wybranych, tudzież ogłosić wynik wyborów w tych samych dziennikach, w których umieszczone były ogłoszenia o rozpisaniu wyborów.

§ 18. Członków Zarządu wybiera się na cztery lata.

Jeżeli wybrany członek Zarządu wyboru nie przyjął lub jeżeli członek Zarządu wystąpi z Zarządu przed upływem okresu swego urzędowania, na jego miejsce wchodzi do Zarządu zastępca, gdy zaś i jego zastępca wystąpi, Zarząd winien kooptować członka z tej grupy wyborczej, do której występujący należeli.

Zastępcy i kooptowani urzędują aż do czasu, do którego trwać miało urzędowanie członka wybranego.

IV. Zarząd.

§ 19. Zarząd sprawuje całą administrację i reprezentuje Zakład.

Zarząd może powziąć prawomocne uchwały po zaproszeniu wszystkich członków Zarządu i w obecności przewodniczącego lub zastępcy, tudzież co najmniej połowy członków. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów członków obecnych. W zasadzie wszyscy członkowie obowiązani są oddawać głosy, jednakże członek Zarządu nie powinien głosować, jeżeli ma być wydaną uchwała, tycząca się jego własnego przedsiębiorstwa, lub gdy idzie o wyznaczenie renty po wypadku, który dotknął jego samego.

W razie równości głosów, to zdanie staje się uchwałą, do którego przystąpił przewodniczący.

Większość dwóch trzecich głosów jest potrzebną:

1. do uchwalenia zmiany statutu;
2. do uchwalenia zmiany taryfy opłat.

§ 20. Do zakresu działania Zarządu należą w szczególności następujące sprawy:

1. Ustanowienie Komisji dla wyborów do Zarządu i wyborów do Sądu rozjemczego (obacz §§ 11—17 i § 50 statutu).
2. Wybór przewodniczącego, jego zastępców, Wydziału administracyjnego, Komisji rewizyjnej i członków Wydziału, zawiadującego funduszem pensyjnym urzędników i sług Zakładu; wybory te odbywają się kartkami. Wybrany zostaje członek, na którego padła więcej, niż połowa oddanych głosów ważnych, przyczem karty białe lub niewłaściwie wypełnione są nieważne. Jeżeli w dwóch po sobie następujących głosowaniach nikt nie otrzymał kwalifikowanej większości głosów, następuje wybór ściślejszy między dwoma kandydatami, którzy przy ostatnim głosowaniu otrzymali największe ilości głosów. W razie równości głosów, ujawnionej przy tem ściślejszem głosowaniu, rozstrzyga los, wyciągnięty przez przewodniczącego. W razie zrzeczenia się lub zgaśnięcia mandatu tych funkcjonariuszów, odbywa się wybór uzupełniający na resztę czasu opróżnionego mandatu.
3. Uchwalenie zmiany statutu, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej.
4. Uchwalenie taryfy opłat i zmiany tej taryfy, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej.
5. Zastępstwo Zakładu wobec sądu i pozasądownie.
6. Oznaczenie i decyzja o wynagrodzeniu szkody w myśl § 33 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków w przypadkach, przedłożonych Zarządowi przez Wydział administracyjny do rozstrzygnięcia (obacz § 25 statutu).
7. Uchwały o odpisaniu opłat z powodu nieściągalności tychże.
8. Uchwały co do korzystnego lokowania rozporządzalnego majątku Zakładu (§ 48 statutu)¹⁾.
9. Ustanowienie²⁾ wysokości marek prezencyjnych członków Zarządu, Prezydjum, Wydziału administracyjnego i innych Komisji, oraz uregulowanie zwrotu kosztów podróży tychże.
10. Wydawanie i zmiana instrukcyj, regulaminów i t. d. dla Zarządu samego, jakoteż dla pracowników Zakładu.
11. Mianowanie, awansowanie i oddalanie wszystkich urzędników i sług stałych, z uwzględnieniem ostatniego ustępu § 9 ustawy.
12. Wyznaczanie²⁾ płac i należności tudzież ewentualnego zaopatrzenia dla urzędników i sług, remuneracji dla funkcjo-

¹⁾ W granicach przepisów, podanych w uwadze 1 na stronie 50.

²⁾ W granicach, określonych rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 Dz. U. R. P. Nr 118 poz. 1072 o dostosowaniu uposażenia członków zarządu i pracowników związków prawnopublicznych do uposażenia funkcjonariuszów państwowych.

- narzuszów i zwrotu kosztów podróży, udzielanie urlopów ponad czas, normami służbowymi przewidziany.
13. Tworzenie Oddziałów Zakładu (§ 9 ustawy) i określenie zakresu działania tychże, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej.
 14. Nadzór nad wszystkimi czynnościami, załatwianymi przez funkcjonarjuszów i urzędników, tudzież kontrola i rewizja ksiąg i kas Zakładu, dokonywana przez Komisję rewizyjną (§ 26 statutu).
 15. Załatwianie przedstawień i zażeń przeciwko zarządzeniom dyrekcji i Wydziału administracyjnego.
 16. Uchwała o corocznem zamknięciu rachunków Zakładu, po zbadaniu tegoż przez Komisję rewizyjną, i uchwała o sprawozdaniu, które według § 60 ustawy ma być składane Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej.

O ile sprawa, zastrzeżona uchwale Zarządu, tycząca się agend bieżących, wymaga natychmiastowego załatwienia, może to nastąpić, za zgodą przewodniczącego Zarządu, drogą uchwały Wydziału administracyjnego, a w nagłych wypadkach przez dyrektora w porozumieniu z przewodniczącym Zarządu, zawsze jednak z zastrzeżeniem późniejszego zatwierdzenia przez Zarząd.

W szczególności nagłych wypadkach, gdy nie można uzyskać wczas zarządzenia przewodniczącego Zarządu lub jego zastępcy, ma dyrektor uczynić, co jest konieczne dla strzeżenia interesów Zakładu i natychmiastawiadomić o tem przewodniczącego Zarządu, a następnie uzyskać zatwierdzenie Zarządu.

§ 21. Członkowie Zarządu pełnią obowiązki swoje bezpłatnie (honorowo), jednakże gotówkowe wydatki i kosza podróży oraz marki obecności mają być członkom Zarządu wypłacane stosownie do uchwał Zarządu (§ 20 punkt 9).

- Członek Zarządu, który utraci warunki wybieralności, lub stale zaniedbuje swoje obowiązki t. zn. nie uczestniczy w dwóch' po sobie następujących, posiedzeniach bez usprawiedliwienia' względnie w czterech, po sobie następujących, posiedzeniach z usprawiedliwieniem, niewywołanem chorobą, traci mandat. O utracie mandatu orzeka Zarząd.

Członek Zarządu z grona ubezpieczonych, nie zatrudniony w przedsiębiorstwie swej dotychczasowej grupy wyborczej, traci mandat, jeżeli w ciągu pół roku po tem wystąpieniu nie objął zatrudnienia w przedsiębiorstwie tej samej grupy.

§ 22. Zgromadzenia Zarządu odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak, jak raz na trzy miesiące. Na żądanie najmniej jednej trzeciej części członków Zarządu należy zwołać zgromadzenie Zarządu.

Na zgromadzenia Zarządu rozesłać należy, co najmniej na dni piętnaście przed zgromadzeniem, zaproszenia pisemne i dołączyć ewentualnie odpisy wniosków w ważniejszych sprawach.

W razie chwilowej przeszkody członka Zarządu, należy zaproszenie wysłać zastępcy tegoż, o ile przewodniczący zostanie zawiadomiony o tej przeszkodzie, co najmniej pięć dni przed zgromadzeniem.

§ 23. Zgromadzenia Zarządu zwołuje, zagaja i prowadzi przewodniczący lub jego zastępca (§ 24 statutu).

Z rozpraw Zarządu spisywany będzie protokół, który podpisują przewodniczący i dyrektor, oraz dwóch weryfikatorów, a mianowicie jeden z grona przedsiębiorców i jeden z grona ubezpieczonych, według kolei alfabety.

Odpis protokołu przedłożyć należy Władzy nadzorczej.

V. Przewodniczący Zarządu.

§ 24. Na czele Zakładu stoi i reprezentuje go na zewnątrz przewodniczący (prezes) Zarządu.

Wybiera go ze swego grona i na czas swego urzędowania Zarząd na pierwszym posiedzeniu po dokonaniem skrutynjum z wyborów do Zarządu.

Wybór przewodniczącego Zarządu podlega zatwierdzeniu Ministra Pracy i Opieki Społecznej (§ 12 ustawy).

Zarząd wybiera nadto pierwszego i drugiego zastępcę przewodniczącego, z tych jednego z grona tej grupy członków swoich, do której nie należy przewodniczący.

Przewodniczący i jeden zastępca muszą być stale zamieszkałymi w siedzibie Zakładu.

Do prezesa należy naczelne kierownictwo i nadzór nad czynnościami Zakładu.

Przewodniczący zwołuje i przewodniczy posiedzeniom Zarządu, Wydziału administracyjnego i Komisji Zarządu, wyznacza porządek dzienny tychże, oznacza kolejność przedmiotu obrad, kieruje obradami i głosowaniem, ogłasza uchwały i wyznacza protokolanta.

Przewodniczący głosuje i w razie równości głosów to zdanie staje się uchwałą, za którym głosował przewodniczący.

Przewodniczący ma prawo zawieszenia uchwał Wydziału administracyjnego i Komisji, które zdaniem jego sprzeciwiają się ustawie, statutowi niniejszemu i uchwałom Zarządu lub mogłyby narazić Zakład na niepowetowaną szkodę, a to aż do decyzji Zarządu, któremu należy zawieszona uchwała przedłożyć na najbliższym posiedzeniu. Takie samo prawo przysługuje przewodniczącemu, w takich samych warunkach, co do uchwał Za-

rzędu, jednakże z ograniczeniem, że zawieszona uchwała Zarządu należy w ciągu ośmiu dni przedłożyć Władzy nadzorczej do decyzji.

Przewodniczący ma prawo każdego czasu wglądać we wszystkie księgi, dokumenty, protokoły i akta Zakładu i Oddziałów, być obecnym przy rewizjach Komisji rewizyjnej, przeprowadzać każdego czasu rewizję kasy i ksiąg, lokacji funduszów i dokumentów lokacyjnych.

Przewodniczący ma prawo — o ile urzędowanie funkcjonarjuszów płatnych jest sprzeczne z interesami Zakładu lub obowiązującymi normami — zawiesić funkcjonarjusza w urzędowaniu i przedłożyć sprawę Wydziałowi administracyjnemu.

Pierwszy zastępca przewodniczącego wstępuje w razie przeszkody w urzędowaniu przewodniczącego i na czas trwania tejże przeszkody w prawa i obowiązki przewodniczącego.

W razie przeszkody, zachodzącej równocześnie co do przewodniczącego i pierwszego zastępcy, sprawowanie funkcji przewodniczącego przechodzi na drugiego zastępcę lub na tego członka Zarządu, którego sam Zarząd w tym celu z grona członków Wydziału administracyjnego wybierze.

Przewodniczący i jego zastępcy nie mogą być członkami Komisji rewizyjnej.

VI. Wydział administracyjny.

§ 25. Równocześnie z wyborem przewodniczącego i jego zastępców Zarząd wybiera ze swego grona i na czas swego urzędowania Wydział administracyjny.

Wydział administracyjny składa się z przewodniczącego Zarządu i pięciu członków, do których wlicza się zastępcę przewodniczącego, zamieszkałego w siedzibie Zakładu; cały skład Wydziału należeć ma po połowie do grupy przedsiębiorców i do grupy ubezpieczonych. W podobny sposób i na ten sam czas Zarząd wybiera pięciu zastępców, którzy, w razie przeszkody członków Wydziału administracyjnego, wchodzi w ich urzędowanie.

Przynajmniej połowa członków Wydziału i zastępców musi mieszkać stale w siedzibie Zakładu.

Przewodniczący zwołuje posiedzenia Wydziału administracyjnego w miarę potrzeby, a najmniej dwa razy w miesiącu.

Do zakresu działania Wydziału administracyjnego należą w szczególności następujące sprawy:

1. Wykonywanie uchwał Zarządu i przedkładanie Zarządowi wniosków.

2. Orzekanie o tem, czy przedsiębiorstwo pewne podlega obowiązkowi ubezpieczenia, jeżeli zaś podlega, do której kategorii niebezpieczeństwa i do jakiej klasy procentowej tej kategorii ma być zaliczone, z zastrzeżeniem prawa zarzutów dla przedsiębiorcy. Wydawanie tych orzeczeń we wszystkich przypadkach, nie nastęrczających żadnych wątpliwości, poruczone być może dyrektorowi.
3. Zmiana klasyfikacji przedsiębiorstw już zaliczonych.
4. Rozstrzyganie o wynagrodzeniu dla uszkodzonych i dla osób pozostałych, we wszystkich przypadkach, nie przekazanych do samodzielnego załatwienia dyrektorowi (§ 27).
5. Przyznawanie protez, zasiłków i t. p. dla uszkodzonych, w granicach uchwalonych przez Zarząd.
6. Zarządzenia we wszystkich sprawach, przez Zarząd mu poruczonych.

Uchwały Wydziału administracyjnego zapadają bezwzględną większością głosów członków. Przewodniczący głosuje również i w razie równości głosów, to zdanie staje się uchwałą, za którym głosował przewodniczący. Każdemu członkowi Wydziału przysługuje prawo zgłoszenia votum separatum i żądania przedłożenia sprawy do rozstrzygnięcia na najbliższem posiedzeniu Zarządu.

Z posiedzeń Wydziału administracyjnego spisywany będzie protokół uchwał, podpisany przez przewodniczącego i dyrektora względnie referenta.

Do powzięcia uchwał Wydziału administracyjnego konieczną jest obecność przewodniczącego lub jego zastępcy i dwóch członków.

Trzej członkowie Wydziału administracyjnego i ich zastępcy, wybrani ad hoc przez Zarząd, funkcjonują, w miarę potrzeby, jako członkowie Zarządu w Wydziale, zawiadującym funduszem emerytalnym urzędników i sług Zakładu.

VII. Komisja rewizyjna.

§ 26. Zarząd wybiera ze swego grona równocześnie z przewodniczącym i jego zastępcą na czas swego urzędowania Komisję rewizyjną, złożoną z czterech członków i czterech zastępców, a to po połowie z obydwu grup członków

Komisja ta powinna poddawać niespodziewanej rewizji kasy i księgi, urządzenie ksiąg i rachunków, przechowanie funduszu i odnoszące się do tego dokumenty zarówno Zakładu, jakoteż Oddziałów, również ma ona na wezwanie przewodniczącego Zarządu przedsięwziąć nadzwyczajną rewizję i ma obowiązek zbadać roczne zamknięcie rachunków Zakładu.

Komisja winna na każdej rewizji i o wyniku badania zamknięcia rachunków zdać Zarządowi sprawę pisemnie. W razie dostrzeżonych jakichkolwiek usterek, Komisja winna natychmiast donieść o nich przewodniczącemu, celem zbadania rzeczy i użyskania decyzji Zarządu

Rewizja może się odbywać w obecności najmniej trzech członków.

VIII. Dyrektor.

§ 27. Dyrektor kieruje bezpośrednio wszelkimi czynnościami Zakładu, o ile decyzja nie jest zastrzeżoną Zarządowi lub Wydziałowi administracyjnemu względnie przewodniczącemu Zarządu, i odpowiada przed Zarządem za ściśle wykonanie postanowień ustawy o ubezpieczeniu od wypadków, statutu, regulaminu, norm służbowych, oraz innych norm, przez Zarząd uchwalonych, jakoteż za ściśle i punktualne wykonanie uchwał Zarządu i Wydziału administracyjnego. O wszelkich sprawach ważniejszych i o toku czynności powinien dyrektor informować przewodniczącego Zarządu względnie Zarząd.

Dyrektor bierze udział w posiedzeniach Zarządu, Wydziału administracyjnego i Komisji, przez Zarząd i Wydział powołanych, z głosem doradczym i referuje przed Zarządem, Wydziałem i Komisjami wszelkie sprawy, z wyjątkiem tyjących się jego własnej osoby. Dyrektor jest uprawniony powierzyć referowanie spraw, przez siebie aprobowanych, poszczególnym referentom.

O ile nie zachodzą ustawowe wątpliwości, dyrektor załatwia samodzielnie następujące sprawy:

1. Przyznawanie rent na czas leczenia, rent wdowich, sierocych i kosztów pogrzebu.
2. Zamykanie rent na czas leczenia i odmowa tych rent uszkodzonym, którzy po ukończeniu leczenia odzyskali pełną zdolność zarobkowania.
3. Odmowa roszczeń, niewątpliwie nieuzasadnionych w ustawie.
4. Udzielanie zaliczek na renty w granicach, przez Zarząd określonych.
5. Odprawa wdów wskutek ponownego zamążpójścia.
6. Przyjmowanie i oddalanie prowizorycznych pomocników biurowych i służby i oznaczanie wynagrodzenia tychże, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez Wydział administracyjny.
7. Udzielanie urlopów urzędnikom i płatnym funkcjonariuszom na przeciąg 1 do 8 dni.
8. Asygnowanie wydatków administracyjnych — poza systemizowanymi — do wysokości, oznaczonej przez Wydział administracyjny.

W razie i na czas nieobecności lub przeszkody dyrektora, przechodzą jego prawa i obowiązki na jego zastępcę, wyznaczonego przez Zarząd.

Nie naruszając postanowień § 20 punkt 5, dyrektor jest upoważniony do odbioru imieniem Zakładu skarg, uchwał, wyroków i innych zawiadomień sądowych.

IX. Pisma i dokumenty.

§ 28. Wszelkie pisma, wypływające z uchwał Zarządu lub Wydziału administracyjnego, i dokumenty, na mocy których Zakład przyjmuje na siebie zobowiązania i rezygnuje z praw — z wyjątkiem orzeczeń o obowiązku ubezpieczenia, klasyfikacji — następnie wszelkie podania i sprawozdania do Władz i Sejmu, nietyczące się spraw bieżących, powinny być opatrzone pieczęcią Zakładu i podpisane przez przewodniczącego lub jego zastępcę i przez dyrektora lub tegoż zastępcę. Wszelkie inne korespondencje podpisuje dyrektor względnie na jego zlecenie urzędnik, upoważniony do zastępstwa dyrektora.

W języku urzędowym Zakładu (§ 1) prowadzone będą księgi i korespondencje Zakładu i odbywać się będą obrady organów Zakładu.

X. Inspektorowie.

§ 29. Zarząd mianuje w miarę potrzeby inspektorów i wyznacza im płace.

Legitymację inspektorów stanowi pełnomocnictwo, wydane przez Zarząd. Ich zakres działania określony być może albo terytorjami albo według innych zasad.

Nazwiska i siedziby inspektorów podać należy do wiadomości publicznej.

Inspektorowie są obowiązani:

1. Przeglądać na miejscu te zapiski i księgi przedsiębiorców, które są potrzebne do obliczenia poborów osób ubezpieczonych (§ 23 ustawy).
2. Uczestniczyć w dochodzeniach, tyjących się wypadków (§ 31 ustawy).
3. Czuwać nad tem, czy osoby, którym przyznano renty, mają jeszcze ciągle prawo do ich pobierania.

XI. Oddziały Zakładu.

§ 30. Zakład może za uchwałą Zarządu względnie na polecenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej otwierać w poszczególnych okręgach administracyjnych Oddziały (§ 9 ustawy).

Oddziały tworzone będą dla pełnych terytorjalnych okręgów wojewódzkich, w siedzibie Województwa.

Zakres działania poszczególnych Oddziałów określi Zarząd. W szczególności Zarząd może powierzyć Oddziałom następujące czynności:

1. Przyjmowanie zgłoszeń przedsiębiorstw, obliczeń opłaty, inkasowanie opłaty za ubezpieczenie i udzielanie informacji oraz przeprowadzanie korespondencji, związanych z czynnościami powyższymi;
2. przyjmowanie doniesień o wypadkach, przeprowadzanie dochodzeń wypadkowych i udział w takich dochodzeniach, oględziny lekarskie uszkodzonych i udzielanie informacji, oraz przeprowadzanie korespondencji, związanych z czynnościami powyższymi;
3. kontrolę obliczeń opłaty i kontrolę rencistów;
4. zastępstwo Zakładu przed Sądem rozjemczym w siedzibie Oddziału.

§ 31. Zadania i czynności, określone w § 30, spełniać będzie biuro, utworzone przez Zakład w siedzibie Oddziału, noszące nazwę: „Zakład ubezpieczenia od wypadków, Oddział“

Wyznaczeni przez Zarząd kierownik i pracownicy biura Oddziału są funkcjonariuszami Zakładu ubezpieczenia od wypadków i mają do nich zastosowanie wszystkie odnośne postanowienia o obowiązkach i prawach funkcjonariuszów Zakładu.

Czynności biura Oddziału, sposób kontroli tych czynności przez organa centralne Zakładu, i uprawnienia kierownika biura Oddziału określi szczegółowo instrukcja czynności biura Oddziału, wydana przez Zarząd Zakładu.

XII. Opłaty za ubezpieczenie.

§ 32. Opłaty za ubezpieczenie członków uiszczają należy w myśl §§ 16, 17 i 23 ustawy z dołu. Opłaty za ubezpieczenie zapadają 30 czerwca i 31 grudnia każdego roku za ubiegły okres płatności.

Przedsiębiorstwa, nowo powstałe, uiszczają swoje opłaty za pierwszy okres pro rata temporis, podobnie przedsiębiorstwa zastanowione za ostatni okres, a to w przeciągu ośmiu dni po zastanowieniu przedsiębiorstwa.

Od zaległych opłat należy pobierać ustawowe odsetki zwłoki¹⁾.

§ 33. Przedsiębiorcy obowiązani są w ciągu 14 dni od dnia zapadłości (§ 32 statutu) przedłożyć Zakładowi obliczenie opłaty, przypadającej za ubezpieczenie za ubiegły okres płatności, a w ciągu miesiąca od dnia zapadłości (§ 32 statutu) uiszczyć opłatę, należną Zakładowi za ubiegły okres płatności.

¹⁾ Zobacz § 4 ustawy z dnia 8 lutego 1909 austr. Dz. u. p. Nr. 29.

Przypadającą opłatę za ubezpieczenie składać można, albo w kasie Zakładu ubezpieczenia, albo drogą obrotu czekowego pocztowej Kasy oszczędności. Obliczenia wysokości przypadającej opłaty za ubezpieczenie wysyłać należy bezpośrednio do Zakładu ubezpieczenia.

Dla przedsiębiorstw drobnych Zarząd może wydać osobne przepisy, co do sposobu i terminu uiszczania opłat za ubezpieczenie.

Jak długo Zakład wypłacać będzie dodatki drożyzniane do rent, przewidziane w art. 33 ustawy z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413, przedsiębiorcy obowiązani są uiszczać na poczet opłat, zapadających w statutowych terminach, zaliczki w ten sposób, że w ciągu ośmiu dni po upływie pierwszego kwartału danego półrocza złożą w kasie Zakładu kwotę, odpowiadającą połowie opłaty za ostatnie ubiegłe pełne półrocze.

Jeżeli zaliczka, w ten sposób ustalona, okaże się wyższą od opłaty, należącej się Zakładowi za ten kwartał od zarobków, rzeczywiście wypłaconych, wolno przedsiębiorcy uiścić zaliczkę w wysokości opłaty, obliczonej od tych zarobków.

O ile przedsiębiorca nie uczyni zadość temu obowiązkowi, Zakład ma prawo zażądać z urzędu takiej zaliczki w wysokości połowy opłaty, przypisanej za ostatnie półrocze ubiegłe i ściągnąć ją ewentualnie w drodze egzekucji wraz z ustawowymi odsetkami zwłoki, bieżącymi od dnia zapadłości zaliczki¹⁾.

Zakład ma prawo żądać od przedsiębiorców zwrotu porta pocztowego od korespondencji z przedsiębiorcą, wywołanej zwłoką przedsiębiorcy w spełnieniu obowiązków ustawowych względnie statutowych.

§ 34. Jeżeli przedsiębiorca zalega z opłatą za ubezpieczenie, należy o tem donieść władzy administracyjnej pierwszej instancji w okręgu jego przedsiębiorstwa lub miejsca zamieszkania, a to celem ściągnięcia zaległej opłaty w drodze administracyjnej (obacz § 26 ustawy). W razie potrzeby należy wdrożyć egzekucję sądową celem ściągnięcia zaległych należności Zakładu.

XIII. Doniesienie o wypadkach i wynagrodzenie szkody.

§ 35. O każdym wypadku, który zdarzy się w przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia, wskutek którego osoba tamże zatrudniona poniosła śmierć lub uszkodzenie ciała, które spowodowało śmierć lub niezdolność do pracy, najmniej trzy dni trwającą, winien przedsiębiorca lub ten, kto w chwili wypadku kierował przedsiębiorstwem, wnieść najpóźniej w ciągu dni pięciu po wypadku do władzy admini-

¹⁾ Ustępy 4, 5 i 6 § 33 wobec przepisu §§ 22 i 24 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 115 poz. 1029 straciły moc obowiązującą z dniem 31 grudnia 1924 roku.

stracyjnej pierwszej instancji pisemne doniesienie w czterech przepisanych egzemplarzach.

Osoby, roszczone sobie prawo do wynagrodzenia szkody, zgłosić się mają z roszczeniem do Zakładu przed upływem roku od dnia wypadku pod groźbą utraty tego prawa.

§ 36. Przy badaniu skutków wypadku i stwierdzeniu roszczeń do wynagrodzenia trzymać się należy postanowień §§ 31—37, 39 i 40 ustawy. Zakład może z kasami chorych, urzędami gminnymi oraz z przedsiębiorstwami, zatrudniającymi większą liczbę ubezpieczonych, wejść w porozumienie i — za zgodą uszkodzonego wypadkiem — z zastrzeżeniem udziału inspektora pracy, zbierać daty konieczne do wymiaru odszkodowania. W przypadkach takich władze administracyjne przeprowadzać mają dochodzenia tylko na wyraźne żądanie Zakładu.

W rezolucji, tyczącej się oznaczenia wynagrodzenia, wydanej w myśl § 36 ustawy, zaznaczyć należy, że żądającemu wynagrodzenia służy środek prawny wniesienia skargi do Sądu rozjemczego.

Odpis rezolucji przesyła się inspektorowi pracy i właściwej kasie chorych.

Do sposobu doręczenia rezolucji mają zastosowanie przepisy § 4 ustęp 7 statutu.

§ 37. Wynagrodzenia, zapewnione w myśl § 33 ustawy, wyznaczają organa Zakładu, wymienione w §§ 20, 25 i 27 statutu.

Wypłata rent.

§ 38. Renty, z wyjątkiem rent, w § 43 niniejszego statutu oznaczonych, Zakład ubezpieczenia przekazywać będzie zasadniczo za pomocą czeków pocztowej Kasy oszczędności. Wypłata nastąpi z reguły w tym urzędzie pocztowym, w którego okręgu uprawniony do pobierania wynagrodzenia ma swe stałe mieszkanie. Uprawniony do pobierania wynagrodzenia winien uwiadomić Zakład ubezpieczenia o każdej zmianie miejsca zamieszkania lub zmianie mieszkania.

W wypadkach, na uwzględnienie zasługujących, Zakład może dokonywać wypłaty także w inny sposób, z zachowaniem jednak przepisów co do tożsamości osoby, poświadczenia życia, stanu wdowieństwa lub dalszego trwania przyczyn uprawnienia do świadczeń Zakładu.

§ 39. Potwierdzenia odbioru przekazów jakoteż kwot pieniężnych, przewidziane przepisami pocztowymi, uważane będą za pokwitowania rzeczowego odbioru kwot przekazanych.

Dokonane według przepisów pocztowych potwierdzenie doręczenia przekazu osobie, do poboru uprawnionej, uważane będzie za potwierdzenie, iż osoba ta żyje.

Przekazy wypłaty rent dla wdów po zabitych przedstawiać należy do wypłaty opatrzone na odwrotnej stronie potwierdzeniem urzędu parafialnego (ewentualnie gminnego), że wdowa nie wyszła ponownie za mąż — przekazy wypłaty rent dla wstępnych opatrzone być winny potwierdzeniem urzędu gminnego, że osoby te ciągle jeszcze potrzebują wsparcia.

§ 40. Wpłata rent za pośrednictwem pocztowej Kasy oszczędności następuje w ratach miesięcznych z góry.

Na życzenie uprawnionego renta może być wypłacona także w dłuższych odstępach czasu, a w takim razie płatna jest z dołu.

§ 41. Na przekazach (czekach), służących do wypłaty rat renty uprawnionym do poboru wynagrodzenia, które Zakład ubezpieczenia na pocztową Kasę oszczędności wystawia, zaznaczyć należy w sposób odpowiedni warunek, że odbiorca winien udowodnić swoje uprawnienie do poboru (§ 39 statutu).

Kontrolę nad istnieniem i dokładnością potwierdzeń, których dostarczyć ma odbiorca w myśl § 39 statutu, wykonywa pocztowa Kasa oszczędności za stosownem wynagrodzeniem.

W myśl § 246 austr. ustawy cywilnej rezolucje i renty wysyła się na ręce uszkodzonej osoby także wówczas, gdy nie jest jeszcze pełnoletnią. Tylko dla osób nieletnich (niżej lat 15), i stojących pod kuratelą, mogą domagać się ich ustawowi zastępcy wypłaty rent, a to za upoważnieniem władzy nadopiekuńczej lub kuratelarnej.

Renty, przyznane więźniom, spoczywają aż do czasu uwolnienia poszkodowanego z więzienia skutkiem ukończenia kary, skutkiem amnestji lub innych przyczyn, względnie aż do śmierci poszkodowanego więźnia.

Jeżeli uprawniony przyznanej mu renty nie podejmuje, mimo regularnego jej przekazywania, może Zakład dalszą wypłatę renty wstrzymać aż do zgłoszenia się uprawnionego. Kwoty rent, w ten sposób zaległych, nie procentują się dla uprawnionych.

§ 42. Renty w okresie leczenia od piątego tygodnia po wypadku do dnia ukończenia leczenia względnie dnia, do którego uszkodzony pobrał zasiłki z kasy chorych, wypłacać należy do rąk właściwej kasy chorych celem wykonania przez kasy przysługującego im prawa potrącenia zasiłków, udzielonych uszkodzonemu od piątego tygodnia po wypadku.

Renty wdów i ascendentów wypłacać należy wprost do rąk uprawnionych, renty przyznane nieletnim sierotom i rodzeństwu stosownie do zarządzenia władzy nadopiekuńczej.

O ile przedsiębiorcy lub inne instytucje (kasy brackie itp.) wypłacały uprawnionym zaliczki na poczet renty, przez Zakład przyznać się mającej, można zaliczki takie — za równoczesnem zawiadomieniem uprawnionych do poboru — zwracać przedsiębiorcy lub instytucjom z przyznanej renty.

§ 43. Zarząd może nawiązać rokowania z kasami chorych, w okręgu Zakładu się znajdującymi, do których członkowie, podlegający obowiązkowi ubezpieczenia, należą, celem zawarcia układów, na mocy których wypłata wynagrodzenia szkody dla osób, w § 42 niniejszego statutu wymienionych, do pobierania wynagrodzenia szkody uprawnionych, a do pewnej kasy należących, za pośrednictwem teje kasy chorych w drodze rozliczenia się z Zakładem ubezpieczenia stałaby się możliwą.

Wszelkie wydatki w gotówce, jakie kasa chorych poniesie z powodu pośredniczenia w wypłacie uszkodzonym kwot wynagrodzenia szkody, jakoteż ewentualnie ryczałt za przyrost wydatków administracyjnych z powodu kontroli nad uprawnionymi do poboru, należy kasie chorych zwrócić.

§ 44. Kasy chorych, którym poruczono wypłatę wynagrodzeń, winny wypłacać je przez czas trwania kuracji w taki sam sposób, w jaki wypłacają na własny rachunek zasiłki dla chorych. O ukończeniu kuracji winny Zakład niezwłocznie uwiadomić i jednocześnie donieść, czy istnieje jeszcze ciągle niezdolność do zarobkowania prawdopodobnie trwała lub też tylko przemijająca i w jakim stopniu.

Cudzoziemcy.

§ 45. ¹⁾ Cudzoziemiec, przebywający w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, traktowany będzie pod względem odszkodowania wypadku na równi z obywatelem polskim, o ile obywatelem polskim w państwie ojczystem cudzoziemca na podstawie tam obowiązujących ustaw o ubezpieczeniu przysługują jednakowe prawa z obywatelami danego państwa.

Jeżeli cudzoziemiec opuści granicę Rzeczypospolitej Polskiej, pobiera nadal rentę, o ile ma zastosowanie zasada wzajemności względem obywateli polskich, w przeciwnym razie renta spoczywa.

XIV. Składanie rachunków.

§ 46. Obliczenie kapitału, potrzebnego na pokrycie płynnych rent, skutecznicę ma corocznie dla wszystkich roszczeń, które z końcem roku rachunkowego będą prawomocne, asekuracyjny technik Zakładu, a to na podstawie prawideł matematycznych i według zasad, dla tego rodzaju obliczeń przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej przyjętych.

¹⁾ Wobec ustawy z dnia 6 lipca 1923 roku Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 587 § ten stracił moc obowiązującą z dniem 30 lipca 1923 roku.

§ 47. Rok rachunkowy rozpoczyna się dnia 1 stycznia, a kończy się 31 grudnia.

Zarząd ma corocznie, w terminie możliwie najkrótszym, uchwalić sprawozdanie z czynności, gospodarki oraz stanu i lokacji funduszków Zakładu (§ 60 ustawy).

Składanie rachunków i bilansu i zestawienie statystyczne Zakładu odbywać się ma według przepisów, wydawanych każdorazowo przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej.

§ 48. Lokację wszelkich funduszków rozporządzalnych skutecznie należy według obowiązujących przepisów¹⁾.

§ 49. Zamknięcie rachunków podać należy do wiadomości publicznej w sposób, przepisany dla ogłoszeń Zakładu (obacz § 52 statutu), i umożliwić członkom przeglądnięcie sprawozdania, obejmującego zamknięcie rachunków.

XV. Wybory do Sądów rozjemczych.

§ 50. Wybór asesorów Sądu rozjemczego i zastępców tychże, których w myśl § 38 ustawy mają wybierać przedsiębiorcy, obowiązkowi ubezpieczenia podlegający, i ubezpieczeni, następuje co cztery lata równocześnie z wyborem do Zarządu, i to wybierają przedsiębiorcy wszystkich grup przedsiębiorstw razem jednego przedsiębiorcę jako asesora, a ubezpieczeni wszystkich grup przedsiębiorstw razem jednego ubezpieczonego jako asesora; prócz tego mają przedsiębiorcy wszystkich grup przedsiębiorstw razem i ubezpieczeni wszystkich grup przedsiębiorstw razem wybrać po dziesięciu zastępców asesorów. Z pomiędzy wszystkich kandydatów, którzy otrzymali głosy, wybrany jest asesorem ten, na którego padła względnie największa liczba głosów, ci zaś, którzy po nim największą liczbę głosów otrzymali i to w porządku, odpowiadającym otrzymanej liczbie głosów, sprawować mają urząd asesorów zastępców.

Uprawnionymi do wyboru są ci sami członkowie, którym służy prawo wyboru do Zarządu. Ubezpieczeni wykonują swoje prawo wyboru w ten sam sposób, jak przy wyborach do Zarządu i w ogóle postanowienia §§ 11 i 13 do 17 niniejszego statutu stosowane być mają analogicznie do wyborów do Sądu rozjemczego.

W razie ustanowienia kilku Sądów rozjemczych, wybory asesorów i zastępców poszczególnych Sądów rozjemczych odbywać się mają w opisany wyżej sposób z ograniczeniem, że prawo wyboru i wybieralności posiadać będą przedsiębiorcy

¹⁾ Zobaczyć nadto uwagę 1 na stronie 50.

i ubezpieczeni przedsiębiorstw, położonych i wykonywanych w okręgu terytorjalnym danego Sądu rozjemczego.

O ile wybory takie odbywać się będą w ciągu kadencji, wybranych już poprzednio, asesorów i zastępców na szerszy okręg terytorjalny, należy, w miarę potrzeby, w miejsce asesorów i zastępców dawnego Sądu, przynależnych do okręgu nowego Sądu rozjemczego, przeprowadzić wybory uzupełniające.

XVI. Stosunek do innych zakładów ubezpieczenia.

§ 51. Zarząd Zakładu powołany jest w myśl § 58 ustawy do wydawania opinii o dopuszczalności tworzenia osobnych zakładów ubezpieczenia. Ilekroć tego zajdzie potrzeba, winien Zarząd działać w porozumieniu ze wszystkimi zakładami, utworzonymi w myśl § 58 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków, mianowicie w sprawie wykonywania kontroli nad tem, czy przedsiębiorcy, podlegający obowiązkowi ubezpieczenia, czynią zadość temu obowiązkowi.

XVII. Kary, ogłoszenia, nadzór rządowy.

§ 52. O przedsiębiorcach, którzy w myśl §§ 51 i 52 ustawy staną się karygodnymi, donieść należy niezwłocznie władzy administracyjnej pierwszej instancji, w której okręgu leży miejsce ich zamieszkania, z wnioskiem o ukaranie.

§ 53. Ogłoszenia Zakładu umieszczone będą w „Monitorze Polskim“. Podawanie ogłoszeń Zakładu do wiadomości członkom także w sposób inny, pozostawia się uznaniu Zarządu.

§ 54. Osobom, powołanym do wykonywania nadzoru rządowego, dozwać należy każdego czasu przeglądu ksiąg i kas, tudzież udzielać wszelkich żądanych wyjaśnień.

Dodatek.

Orzeczenie Najwyższego Sądu z dnia 7 lutego 1900 L. 16.507 o odpowiedzialności przedsiębiorcy za zaniechanie wniesienia doniesienia o wypadku z § 29 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków.

Michał Jaracz, robotnik na kopalni ropy w Schodnicy firmy Angielsko-austriacki Bank we Wiedniu, doznał wypadku w przedsiębiorstwie.

Zakład ubezpieczenia od wypadków we Lwowie odmówił prośbie Jaracza o przyznanie renty z powodu spóźnionego zgłoszenia się. Jaracz domagał się wobec tego w drodze sporu cywilnego wynagrodzenia szkody, spowodowanej utratą renty, od firmy, która zaniechała wniesienia doniesienia o wypadku, przepisanego w § 29 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków, a po odrzuceniu żądania wniósł rewizję do Najwyższego Sądu, który orzeczeniem z dnia 7 lutego 1900 L. 16.507 wypowiedział następującą zasadę prawną:

„W niniejszym przypadku nie zarzuca się pozwanej winy co do wypadku, lecz tylko winę co do utraty roszczenia o rentę.

Przy ocenie niniejszej sprawy nie można więc wogóle uwzględnić §§ 45 do 47 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków, które mówią tylko o odpowiedzialności za wypadek.

§ 29 nakłada bezwzględnie na przedsiębiorcę lub na kierownika obowiązek wniesienia w ciągu pięciu dni doniesienia o wszystkich wypadkach, tam określonych, do których należy także wypadek powoda; doniesienie to należy wnieść do władzy politycznej I instancji w dwóch egzemplarzach na formularzach, przepisanych rozporządzeniem ministerjalnym z dnia 24 stycznia 1889 Dz. u. p. Nr. 12, aby władza polityczna po myśli § 31 zawiadomiła zaraz Zakład ubezpieczenia od wypadków o wypadku i by rentę ustalić z urzędu, ile możliwości, już po upływie czterech tygodni po wypadku.

Przeciw temu postanowieniu ustawy, wydanemu oczywiście dla strzeżenia praw uszkodzonego, wykroczyło pozwane przedsiębiorstwo względnie jego zastępca, za którego ono odpowiada, przez zaniechanie obowiązkowego doniesienia, i w tem, nie dającem się usprawiedliwić, zaniechaniu ustawowego obowiązku polega wina w myśl §§ 1925, 1927 i 1928 powszechnej ustawy cywilnej, która żadną miarą nie usuwa się z pod ogólnych postanowień ustawy cywilnej o cywilnej odpowiedzialności za szkodę przez to, że § 52 alinea 2 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków grozi karą grzywny a ewentualnie także karą ścieśnienia wolności, a także nie uchyla jej i to, że powód nie skorzystał z przysługującego mu subsydjarnie według § 34 cytowanej ustawy prawa wniesienia w ciągu roku do Zakładu ubezpieczenia od wypadków doniesienia o wypadku“.

Orzeczenie Najwyższego Sądu jako Trybunału kasacyjnego z dnia 20 czerwca 1906 L. 8.776/6 o odpowiedzialności przedsiębiorcy za podanie nieprawdziwych szczegółów w obliczeniach opłaty za ubezpieczenie od wypadków.

Najwyższy Sąd we Wiedniu jako Trybunał kasacyjny, rozpatrując zażalenie nieważności w obronie ustawy, wniesione przez Generalną Prokuratorję, wydał orzeczenie z dnia 20 czerwca 1906 L. 8.776/6, oparte na następujących powodach:

„Jak wykazują akta w sprawie A. S. i towarzyszy o zbrodnię oszustwa, A. S., majster murarski w M. B., przedkładał Zakładowi ubezpieczenia robotników od wypadków dla Moraw i Śląska w Bernie od roku 1901 do roku 1904 fałszywe obliczenia opłaty i przez to osiągnął wymiar za niskich opłat za ubezpieczenie. W obliczeniach tych pomijał całkowicie miliceniem poszczególnych robotników, zatrudnionych u niego, przy innych podawał mniej dni roboczych, niż oni rzeczywiście pracowali, zeznawał niższe ich zarobki, zdołał spowodować przez podanie nieprawdziwych szczegółów zaliczenie ich do niższej kategorii niebezpieczeństwa i t. p. Szczegóły, niezgodne z prawdą, przez które dopuścił się winy wobec Zakładu ubezpieczenia, ukrywał, prowadząc podwójne listy płatnicze, z których prawdziwe służyły potrzebom jego przedsiębiorstwa, drugie natomiast, przystosowane do fałszywych szczegółów, podanych Zakładowi, miały zapobiec wykryciu ukrócenia opłat za ubezpieczenie w razie kontroli przedsiębiorstwa (w myśl § 23 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z 1888 r.). W ten sposób udało się A. S. wyrządzić szkodę Zakładowi ubezpieczenia robotników od wypadków na kwotę, przewyższającą znacznie 50 K., zwłaszcza, że nie przeprowadzono żadnej kontroli jego przedsiębiorstwa.

Na podstawie tego stanu rzeczy c. k. Prokuratorja Państwa w Znojmie wniosła oskarżenie przeciw A. S. i trzem współwinnym o zbrodnię oszustwa z § 197, 260 i 201 a. ustawy karnej. Przecoczyła ona jednak przytem, że zasadnicza czynność łudząca A. S., wniesienie fałszywych obliczeń opłaty i temsamem wprowadzenie w błąd Zakładu ubezpieczenia, już była dokonana, że natomiast prowadzenie fałszywych list płatniczych zmierzało tylko do ukrycia złudzenia, dokonanego już istotnie, i do zapewnienia sobie korzyści, w ten sposób osiągniętej; uszło także jej uwadze, że założenia fałszywych list płatniczych nie można wogóle uważać za sporządzanie fałszywych dokumentów prywatnych, albo za fałszowanie prawdziwych dokumentów po myśli § 201 lit. a. ustawy karnej. Listy płatnicze były niewątpliwie prawdziwe, mianowicie sporządzone przez tę osobę, na której autorstwo wskazywała ich forma, tylko treść ich nie odpowiadała prawdzie. Idzie więc o prawdziwe dokumenty prywatne o treści niezgodnej z prawdą, które nie ulegają kwalifikacji z § 201 a. ustawy karnej, które jednak można uważać snadnie według ogólnych postanowień § 197 ustawy karnej za środki łudzące. Przez to niewłaściwe ocenienie sprawy w akcie oskarżenia Sąd obwodowy w Znojmie, wprowadzony na manowce, uwolnił wyrokiem z dnia 17 kwietnia 1905 Vr. VII, 113/5/60, A. S. i jego współoskarżonych od oskarżenia, wniesionego przeciw nim. Wyrok uwalniający odnośnie do ostatnich można zostawić bez rozpatrywania; jako mylny pod względem prawnym należy uważać go odnośnie do A. S. Wyrok nie ujmuje słusznie ani przedmiotowej ani podmiotowej strony czynu, objętego aktem oskarżenia. Co do tej ostatniej wyrok sądu jest wogóle bardzo niejasny. Wyrok wspomina o tłumaczeniu się oskarżonego, że nie działał w zamiarze łudzenia lub szkodzenia, ponieważ wiedział, że, w razie kontroli jego przedsiębiorstwa, będzie musiał zwrócić ukrócone

opłaty za ubezpieczenie. Czy wyrok to tłumaczenie się przyjmując za uzasadnione, w szczególności zaś, czy stwierdza on lub wyklucza u oskarżonego zamiar szkodenia, tego nie można poznać z uzasadnienia wyroku. Przy należytem zastosowaniu ustawy nie można go wykluczyć. A. S. sam przyznał, że zamierzał, co najmniej na jakiś czas, ukrócić opłaty za ubezpieczenie; istotnie też Zakład ubezpieczenia poniósł szkodę, według szczegółów, stwierdzonych wyrokiem, co najmniej w wysokości 154 K. 77 hl, istota zaś czynu z § 197 ustawy karnej nie wymaga, by szkody nie można wynagrodzić. Przygotowania (sporządzenie list płatniczych o fałszywej treści), poczynione przez A. S. dla zatarcia swojej czynności łudzącej, nie wskazują zresztą na to, by zamierzał on kiedyś zwrócić Zakładowi ubezpieczenia od wypadków ukróconą należność. Ale nawet wówczas, gdyby sprawa tak się rzeczywiście przedstawiała, to przecież wskazywałaby ona tylko na zamiar oskarżonego wynagrodzenia kiedyś szkody, spowodowanej jego czynem, o ile wogóle zostałaby wykryta. Myśląc w rzeczywistości o ukróceniu Zakładu ubezpieczenia, oraz zamierzając tylko ewentualnie postąpić w sposób, skuteczny wprawdzie według § 187 ustawy karnej przy kradzieży i sprzeniewierzeniu, lecz nie przy oszustwie, oskarżony działał w każdym razie w złym zamiarze (dolus) z § 197 ustawy karnej.

Wyrok wyklucza przedmiotowo istotę czynu oszukańczego z tego powodu, ponieważ Zakładowi ubezpieczenia nie przedłożono fałszywych list płatniczych, fałszywe zaś obliczenia opłaty mają karać jedynie władze polityczne po myśli § 51 i 54 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z 1888 roku. O ile wyrok określa manipulację A. S. i innych współoskarżonych przy prowadzeniu podwójnych list, jak długo list, o fałszywej treści, nie okazano zastępcy Zakładu ubezpieczenia, jedynie jako „wewnętrzne postanowienie“ (§ 11 ustawy karnej) a co najwyżej jako „czynność przygotowawczą“, przeocza on — tak samo jak akt oskarżenia — z jednej strony, że zasadniczy łudzący czyn A. S. polega nie w tej, w istocie również podstępnej, manipulacji, lecz w obliczeniach opłaty, niezgodnych z prawdą, z drugiej zaś strony także to, że w niniejszym przypadku nie rozchodzi się wcale o oszustwo, tylko usiłowane, lecz o dokonane, które wyrządziło już rzeczywistą szkodę Zakładowi ubezpieczenia. Temsamem musi się w zupełności pominać pytanie, rozpatrywane w wyroku, czy w niniejszym przypadku nie przekroczono już granic karygodnego usiłowania.

Mylne jednak pod względem prawnym jest zapatrywanie, że wniesienie fałszywych obliczeń opłaty nie wyczerpuje istoty czynu oszukańczego, oraz, że § 51 i 54 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z 1888 roku przekazują ukaranie wyłącznie władzom politycznym; przeciwnie § 51 czyni zastrzeżenie: „o ile nie zachodzi istota czynu, karanego według powszechnych ustaw karnych“. To zastrzeżenie stosuje się zaś do niniejszego przypadku; sposób działania A. S. posiada wszystkie znamiona zbrodni oszustwa, określonej w § 197 i 200 ustawy karnej. Znamię przestępstwa „podstępne“ przedstawienia lub czynności, przytoczone w § 197 ustawy karnej, nie wymaga wcale nakładu niezwyklej pracy i sztuki w celu złudzenia, albo rozwinięcia skomplikowanego aparatu środków łudzących. Zwykłe kłamstwo nie może zapewne wyczerpać istoty czynu podstępnego wprowadzenia w błąd, o ile można je poznać, jako takie, natychmiast i bez dalszego zastanawiania się lub dochodzenia. Kłamstwo przestaje jednak być bez znaczenia, jeżeli ono obliczone jest na złudzenie pokładanego zaufania i nadaje się także do tego. Należy więc szukać porady w takich codziennych stosunkach, w jakich zazwyczaj przedstawia się działalność ludzka, i osądzić według okoliczności każdego poszczególnego przypadku, czy przekroczenie prawdy osiągnęło może stopień chytrkości, potrzebnej do wprowadzenia w błąd. Doprowadza ono rzeczywiście, jak w niniejszym przypadku, do złudzenia, wów-

czas nie można zaprzeczyć, że posiada ono zdolność złudzenia a tem samem właśnie i znamię „podstępu“.

Wiadomości o datach, potrzebnych dla ustalenia opłat za ubezpieczenie, Zakład ubezpieczenia nie może sam wytwarzać. Musi liczyć tylko na uczciwość i rzetelność przedsiębiorców, obowiązanych do ubezpieczenia robotników. Ci obowiązani są po myśli § 21 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z 1888 roku dostarczać mu potrzebnych dat i z reguły oni sami przygotowują podstawę ustalenia opłaty. Fałszywe obliczenia opłaty łudzą więc zaufanie, jakie Zakład ubezpieczenia robotników od wypadków musi mieć do nich z mocy postanowień ustawowych. Ta okoliczność wyciska na przekręceniu prawdy znamię podstępu. Zakłady ubezpieczenia mogą wprawdzie w myśl § 23 ustawy badać słuszność obliczeń, przedłożonych przez przedsiębiorców. Wykonanie tego prawa wymaga jednak uciążliwych dochodzeń; organizacja Zakładów ubezpieczenia wskazuje też, że żadną miarą nie da się przeprowadzić regularnej kontroli wszystkich przedsiębiorstw, podlegających obowiązкови ubezpieczenia. Może się ona całkiem słusznie ograniczać tylko na dorywcze badanie w poszczególnych przedsiębiorstwach; na ogół zaś decydują o stanie Zakładów ubezpieczenia obliczenia opłaty przedsiębiorców, z reguły nie kontrolowane, i dające się nadto trudno skontrolować. Przedsiębiorca, który umieszcza w nich fałszywe szczegóły celem ukrócenia Zakładu, licząc, że kontrola, przewidziana w § 23, nie odbędzie się, działa tak samo podstępnie jak ten, który przez niezwykle zarządzania usiłuje nadto udaremnić także wynik ewentualnej kontroli. A. S. byłby więc winny podstępnego wprowadzenia w błąd Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków już z powodu wniesienia obliczeń opłaty, zestawionych rozmyślnie fałszywie, nawet wówczas, jeżeliby nie zakładał żadnych list płatniczych, o treści niezgodnej z prawdą, dla ukrycia przekręceń prawdy, zawartych w obliczeniach opłaty. W niniejszym przypadku jednak łączy się z tą zasadniczą łudzącą czynnością jeszcze dalsza podstępna manipulacja, która miała poznanie dokonanych przekręceń prawdy jeszcze znacznie utrudnić, o ile nawet całkowicie nie uniemożliwić. Rozwinięto więc rzeczywiście skomplikowany aparat dla celów łudzenia, którego jedna część wystarczyła już zupełnie do rzeczywistego wprowadzenia w błąd, ponieważ nie doszło do skutku wystanie zastępcy, przewidziane w § 23 ustawy, oraz planowane złudzenie także tego funkcjonariusza Zakładu ubezpieczenia. Przekręcenie prawdy, już właśnie poprzednio dokonane, które przy pomocy list płatniczych, niezgodnych z prawdą, miało tylko jeszcze bardziej zaciemnić prawdziwy stan rzeczy, wystarczyło do złudzenia Zakładu ubezpieczenia, i nie zachodziła konieczność użycia gęściejszych osłon prawdy, przygotowanych z ostrożności.

Z powyższego jednak wynika niewątpliwie, że A. S. przy należytem zastosowaniu ustawy należało było uznać winnym zbrodni oszustwa, określonej w § 197 i 200 ustawy karnej, ponieważ przez swoje podstępne postępowanie zamierzał wyrządzić szkodę Zakładowi ubezpieczenia od wypadków.

Zażalenie nieważności, wniesione w obronie ustawy po myśli § 33 procedury karnej, jest więc uzasadnione, a orzeczenie opiera się na § 292 procedury karnej“.

OCENA SKUTKÓW WYPADKU.

Austrjackie przepisy o ubezpieczeniu od wypadków w brzmieniu, ustalonem ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz 413, nie zawierają żadnych postanowień, w jaki sposób należy oceniać fizjologiczne skutki wypadków, pozostawiając tę kwestję swobodnej ocenie organów (Zakład, Sąd rozjemczy), powołanych do przeprowadzenia ubezpieczenia. W praktyce Zakład, przy ustalaniu skutków wypadku, opiera się zasadniczo na, podanej niżej, ocenie.

Ocena stopnia niezdolności do zarobkowania wskutek wypadków¹⁾

podał Dr. STANISŁAW JANKOWSKI, lekarz Zakładu ubezpieczenia od wypadków i stały znawca sądowy w Krakowie.

Przy ocenie stopnia niezdolności do zarobkowania wskutek wypadków, należy uwzględnić w pierwszym rzędzie rodzaj pracy, stanowiącej źródło zarobku uszkodzonego, dalej jego wiek, płeć, zdolność konkurencyjną, a wreszcie rodzaj samego uszkodzenia.

A. Rodzaj pracy.

Stosownie do rodzaju pracy, należy — według Beckera — rozróżnić cztery zasadnicze kategorie robotników, które tutaj w ogólnym zarysie podaję.

Pierwsza kategoria obejmuje robotników, których zarobkowanie polega na zastosowaniu grubej siły fizycznej a nie szczególnej zręczności lub bystrości zmysłów (robotnicy rolni, robotnicy zajęci kopaniem i wywożeniem ziemi, kamieni, noszeniem i wożeniem ciężarów i t. p.). U takich robotników znaczniejsze upośledzenie ruchomości wielkich stawów, szczególnie kończyn dolnych, osłabienie tych kończyn, choroby urazowe płuc i narządów jamy brzusznej, mają donioślejsze znaczenie, niż u innych kategorii. Natomiast nieznaczne uszkodzenia palców, ubytki bystrości wzroku i słuchu stanowią dla takich robotników stosunkowo mniejszą przeszkodę w zarobkowaniu.

Druga kategoria obejmuje robotników, którzy przy swej pracy rozwinać muszą oprócz siły fizycznej i pewną zręczność i szybkość ruchów ciała (cieśle, murarze, tapiczerzy, malarze, górnicy, kominiarze, strażnicy, wszyscy robotnicy budowlani). U tej kategorii nieznaczne nawet ograniczenia ruchomości w stawach kończyn stanowią doniosłe przeszkody w zarobkowaniu, natomiast uszkodzenia palców mają mniejsze znaczenie.

Trzecia kategoria obejmuje robotników, pracujących przeważnie rękami, i to spełniających albo grubszą pracę ręczną (koszykarze, robotnice

¹⁾ Ogłoszona w „Krakowskim kalendarzu lekarskim“ z 1912 roku, obecnie przejrzana i uzupełniona.

w fabrykach cygar), albo pracę rzemieślniczą (robotnicy fabryczni, stolarze, ślusarze, szewcy, krawcy). U tych uszkodzenia rąk mają większe znaczenie, niż uszkodzenia wielkich stawów, szczególnie kończyn dolnych. U rzemieślników mają również ubytki bystrości wzroku pewną doniosłość.

Czwarta kategoria obejmuje pracowników, zajętych we wszystkich gałęziach sztuki i przemysłu, których zajęcie wymaga biegłości w pracy ręcznej, bystrości zmysłów i umysłu (maszyniści, inżynierowie, urzędnicy fabryczni, rysownicy, mechanicy i t. p.). W tej kategorii nawet niezbyt wielkie uszkodzenia rąk i palców, ubytki bystrości zmysłów, przewlekłe choroby nerwowe, mają większe znaczenie dla zarobkowania, niż uszkodzenia większych stawów, lub złe choroby wewnętrznych narządów.

B. Wiek

odgrywa o tyle ważną przy ocenie rolę, że robotnicy młodzi mogą się łatwiej i prędzej przyzwyczać do pewnych ubytków cielesnych, a z drugiej strony mogą łatwiej nauczyć się jakiegoś nowego rodzaju pracy. Obie te zdolności, w miarę postępu wieku, zmniejszają się bardzo szybko, tak, że to samo uszkodzenie u dwóch robotników różnego wieku, oceniać należy wyżej u robotnika starszego.

C. Płeć

powinna być o tyle uwzględniana, że n. p. sztywność stawów palcowych i braki na palcach u robotnic ręcznych, winny być wyżej oceniane niż takie same uszkodzenia u robotników.

Z jednej strony bowiem robotnice są skazane prawie wyłącznie na pracę ręczną, bez użycia siły fizycznej, z drugiej zaś strony ubytek sprawności palców daje się im odczuwać mniej lub więcej dotkliwie przy zwykłych robotach gospodarczo-domowych, należących do stałych, obowiązkowych zajęć codziennych naszych robotnic, poza ich pracą zarobkową.

Uderzające w oczy oszpecenia twarzy winno się u niezamężnych robotnic także wyżej oceniać niż u robotników, a to z powodu, ewentualnie zmniejszonych, widoków zamażpójścia.

D. Zdolność konkurencyjna

na targu roboczym winna, w danych przypadkach, znaleźć także wyraz w ocenie wysokości ubytku.

Robotnicy bowiem, a jeszcze bardziej robotnice, dotknięci jakimś, w oczy wpadającym, oszpeceniem twarzy lub zniekształceniem rąk, znajdując na targu roboczym z natury rzeczy mniejszy popyt, aniżeli siły robocze, takimi, w oczy wpadającymi, oszpeceniami nie dotkniętymi.

Wskazówki do oceny stopnia niezdolności do zarobkowania, podane poniżej, są zestawione nie tylko na podstawie własnego, przeszło 25-cio letniego, doświadczenia i doświadczeń z czasów wojny światowej, której tragicznym wynikiem są miliony inwalidów, wskazówki te opierają się

także na taryfie, stosowanej w b. Austrii od r. 1896 (t. z. „Wiener Schema“), jednej z najlepszych w Europie, tudzież na orzeczeniach rekursowych urzędu ubezpieczeniowego Rzeszy niemieckiej, które stanowią pierwszorzędny, powszechnie uznany, materiał naukowy.

Podane oceny w odsetkach mają jednak znaczenie tylko informacyjne, gdyż ocena stopnia niezdolności do zarobkowania winna być w każdym przypadku indywidualną, uwzględniającą wszystkie okoliczności, powyżej poruszone.

I. Zupełną niezdolność do zarobkowania

uznaje się powszechnie w następujących przypadkach:

Porażenia połowiczne, choroby umysłowe, utrata oczu lub zupełna ślepota, utrata wzroku na jednym oku przy drugim oślepiem, niemożność mówienia, pisania, czytania, ciężkie choroby płuc i serca, ciężkie przewlekłe choroby rdzenia, utrata wszystkich palców u rąk z wyjątkiem jednego z palców u każdej ręki, utrata lub porażenie obu rąk lub ramion, utrata ręki przy braku drugiej, utrata lub porażenie obu nóg lub kończyn dolnych, utrata jednej kończyny dolnej w udzie, drugiej w przedudziu, uszkodzenie miednicy z następową niemożnością poruszania się, utrata jednej ręki i jednej nogi

Przez „charłactwo“ rozumiemy stan, wywołany chorobą, wyczerpującą powoli siły chorego, i mogącą doprowadzić go w ten sposób do śmierci; o ile stan taki jest nieuleczalnym, mówimy o „trwałem charłactwie“. Charłactwo pociąga za sobą nie tylko zupełną niezdolność do zarobkowania, ale także konieczność obcej opieki i dozoru, przemijającego, względnie trwałego. Tylko do takiego stanu odnosi się punkt 11 kwestjonariusza Zakładu, nie zaś do kalectwa, choćby zupełnego.

II. Częściowa niezdolność do zarobkowania, podana w odsetkach.

I. Uszkodzenia głowy i ich skutki.	Niezdolność zarobkowa w odsetkach
Nieuleczalne nerwobóle zależnie od nasilenia	25—50
Stały ból głowy, zawroty, zaburzenia równowagi po wstrząszeniach mózgu lub złamaniach kości czaszki	50—83 $\frac{1}{3}$
Objawy ze strony mózdzku lub przedśionka	100
Ubytek w kościach czaszki (bez dalszych następstw)	16 $\frac{2}{3}$
Ubytek w kości obok padaczki urazowej lub porażień	50—75
Porażenie połowiczne urazowe (zależnie od stopnia)	80 $\frac{1}{3}$ —100
2. Uszkodzenia twarzy.	
Zeszpecenie przez blizny lub rany oparzelinowe	8 $\frac{1}{3}$ —16 $\frac{2}{3}$
Utrata nosa w całości lub zniekształcenie nosa	16 $\frac{2}{3}$ —25
Utrata samego końca nosa	10
Blizny, ścieśniające nozdrza i usta, szczękostisk, utrudnienie żucia (zależnie od stopnia)	20—33 $\frac{1}{3}$
Niedokładne przymykanie powiek skutkiem blizn	8 $\frac{1}{3}$ —16 $\frac{2}{3}$

U w a g a: Porównać ustęp C. i D. wstępu.

Niezdolność zarobkowa
w odsetkach.

3. Uszkodzenia oczu.

Utrata wzroku na jednym oku (przy drugim oku zupełnie zdrowym o prawidłowej bystrości wzroku) . . .	25—33 $\frac{1}{3}$
Utrata wzroku, względnie osłabienie bystrości wzroku jednego oka, przy niezupełnej bystrości drugiego, oznacza się matematycznie według tabel (Magnus, Groenouw, Maschke).	

4. Uszkodzenia uszu.

Utrata małżowiny usznej (ze względu na oszpecenie) . . .	8 $\frac{1}{5}$
Przytępienie słuchu nieznaczne na jednym uchu . . .	0
„ „ „ „ obu uszach . . .	8 $\frac{1}{3}$
„ „ „ „ obustronne mierne (szept 2—4 m) . . .	20
„ „ „ „ znaczne (szept niżej 2 m) . . .	50
Głuchota zupełna jednostronna	15
„ „ „ „ obustronna	50—70
Przewlekłe ropienie z ucha	10—20

5. Uszkodzenia szyji i krtani.

Trwała chrypka (mowa szeptana)	0 — 8 $\frac{1}{3}$
Zwężenie krtani z następstwami trudnościami oddechania . . .	33 $\frac{1}{3}$ —41 $\frac{2}{3}$
Konieczność noszenia trwale rurki tchawicznej	50

6. Uszkodzenia klatki piersiowej i ich następstwa.

Nerwobóle międzyżebrowe (zależnie od ilości zajętych nerwów i stopnia nasilenia)	8 $\frac{1}{3}$ —58 $\frac{1}{3}$
Zniekształcenie klatki piersiowej, po wadliwym wygojeniu się złamanych żeber, z upośledzeniem jej ruchomości . . .	8 $\frac{1}{3}$ —41 $\frac{2}{3}$
Choroby płuc zależnie od stopnia	8 $\frac{1}{3}$ —100

7. Uszkodzenia brzucha i ich następstwa.

Bóle powłok brzusznych i niezdolność dźwigania ciężarów skutkiem naderwania lub przerwania mięśni brzucha . . .	25
Opadnięcie macicy (nadające się do podtrzymania krążkiem) . . .	25
Zaburzenia w trawieniu (skutkiem zrostów i t. p.)	0—83 $\frac{1}{3}$
Cierpienia wątroby	0—83 $\frac{1}{3}$

8. Przepukliny urazowe.

Przepuklina brzuszna w bliźnie (zależnie od wielkości) . . .	10—30
„ pępkowa	16 $\frac{2}{3}$
„ żołądkowa	25
„ pachwinowa, dająca się odprowadzić i podtrzymać dokładnie paskiem	10—15
„ pachwinowa obustronna (zawsze wątpliwa)	15—20

9. Uszkodzenia cewki moczowej i jądra i ich następstwa.

Utrata jądra	8 $\frac{1}{3}$
Utrata jąder (zależnie od wieku — Kaufmann)	10—33 $\frac{1}{3}$

Wodniak pochewki jądrowej (zależnie od wielkości) . . .	10—25
Zwężenie cewki moczowej (stawki według Witzla-Linigera) zależnie od dolegliwości zaburzeń w oddawaniu moczu i jakości moczu	10—25
Częste i bolesne moczenie	25—33 $\frac{1}{3}$
Przetoki moczowe z nieznacznym sączeniem moczu . . .	20—30
Te same po przyzwyczajeniu się	15
Częste i bolesne moczenie, silniejsze sączenie moczu, znacznym niezbyt pęcherza	40—66 $\frac{2}{3}$
Moczenie mimowolne, wypróżnianie pęcherza cewnikiem .	75—100

10. Uszkodzenia grzbietu i kręgosłupa i ich następstwa.

Ograniczenie ruchomości kręgosłupa lub uszkodzenie mięśni łędźwiowych (zależnie od stopnia i nasilenia) . . .	8 $\frac{1}{3}$ —50
Choroby powodujące konieczność chodzenia o kuli i lasce	100
Tułów wolny, chód możliwy tylko o dwóch łaskach . . .	66 $\frac{2}{3}$
Chód utrudniony z łaską lub bez niej do	50
Bezląd tabetyczny skutkiem upadku	80
Stwardnienie rozsiane po porażeniu prądem	160
Drzączka porażenna (oparzenie, przestrasz, uraz głowy) .	50—70

11. Porażenia poszczególnych nerwów.

Mięsień zębaty przedni większy z niemożnością podnosze- nia ramienia do góry	Pr. 40—60 L. 20—40
Porażenie splotu barkowego (zależnie od dotkniętego porażeniem mięśnia) górne	Tak samo
Nerw pachowy	} ramię i ręka zacho wały około $\frac{1}{3}$ wartości użytkowej } Pr. 40—50 L. 30—40
„ promieniowy	
„ pośrodkowy	
„ łokciowy	
Porażenie splotu barkowego dolne (nerwy pośrodkowy i łokciowy)	Pr. 65; L. 50
Nerw udowy	} niezdolność do pracy stojąco i chodząco, mniej więcej } 30—50 } utrudnienie chodu i ła- twe męczenie się } 25—60
„ pośladkowy górny	
„ i dolny	
„ kulszowy	
„ strzałkowy lub piszczelowy	} 25—40
Rwa kulszowa przewlekła, zależnie od nasilenia	

12. Uszkodzenia barku, ramienia i przedramienia.

Złamanie łopatki wadliwie wygojone	} zależnie od rozległości zmian czynnościowych } 8 $\frac{1}{3}$ —50 16 $\frac{2}{3}$ —50
„ obojczyka „ „	
Piszewięte zapalenie stawu barkowego	16 $\frac{2}{3}$ —66 $\frac{2}{3}$

Niezdolności z. pokowa
w odsetkach

Sztwyżność stawu barkowego	} zależnie od rozległości } zmian czynnościowych	} 50—58 ¹ / ₃
Staw cepowy w barku		
Sztwyżność stawu łokciowego (w średnim zgięciu)		25—33 ¹ / ₃
„ „ „ (w znacznem „)		33 ¹ / ₃ —41 ² / ₃
„ „ „ (w położeniu wyprostnem)		41 ² / ₃ —50
Ograniczenie ruchomości łokcia (zależnie od stopnia)		16 ² / ₃ —41 ² / ₃
Staw cepowy (w łokciu)		50—66 ² / ₃
Zaniki mięśniowe na kończynie g. (zależnie od stopnia)		25—56 ¹ / ₃
Utrata ramienia lub przedramienia prawego lub lewego (zależnie od długości pozostałego kikutu)		66 ² / ₃ —83 ¹ / ₃

Uwaga: Porażenie zupełne równa się utracie kończyny, częściowe: porównaj 11.

13. Uszkodzenia rąk i palców¹⁾.

Utrata ręki prawej lub lewej, utrata wszystkich palców jednej lub drugiej ręki	66 ² / ₃ —75
Sztwyżność lub zniekształcenie wszystkich palców	58 ¹ / ₃ —66 ² / ₃
Utrata opuszki palucha	0—8 ¹ / ₃
„ jednego członka palucha	13 ¹ / ₃ —16 ² / ₃
„ jednego członka i części drugiego (palucha)	16 ² / ₃ —25
„ opuszki lub jednego członka wskaziciela	0—8 ¹ / ₃
„ dwóch członków wskaziciela	8 ¹ / ₃ —16 ² / ₃
„ całego wskaziciela	16 ² / ₃ —25
„ opuszki palca średniego	0
„ dwóch członków palca średniego	8 ¹ / ₃
„ całego palca średniego	8 ¹ / ₃ —16 ² / ₃
„ opuszki palca czwartego	0
„ dwóch członków palca czwartego	8 ¹ / ₃
„ całego palca czwartego	8 ¹ / ₃ —16 ² / ₃
„ opuszki palca małego lub dwóch członków tegoż palca	0
„ całego palca małego	0—8 ¹ / ₃
„ palucha i wskaziciela	41 ² / ₃ —50
„ wskaziciela i palca średniego	25—33 ¹ / ₃
„ palca średniego i czwartego	16 ² / ₃ —25
„ palca czwartego i małego	11 ² / ₃ —20
„ trzech pierwszych palców	50—58 ¹ / ₃
„ „ średnich palców	41 ² / ₃ —50
„ „ ostatnich palców	28 ¹ / ₃ —36 ² / ₃
„ wszystkich palców prócz palucha lub wskaziciela	50—66 ² / ₃

¹⁾ Wogóle uszkodzenia palców ręki prawej ocenia się w granicach, podanych nieco wyżej, niż uszkodzenia palców ręki lewej, a te same uszkodzenia palców u kobiet wyżej, niż u mężczyzn (porównaj ust. C. wstępu).

		Niezdolność zarobkowa w odsetkach	
Sztywność palucha	}	zależnie od ilości zajętych stawów, ich ustawienia i udziału palców w two- rzeniu pięści	$8\frac{1}{3} - 33\frac{1}{3}$
„ wskaziciela			$8\frac{1}{3} - 25$
„ palca średniego			$0 - 16\frac{2}{3}$
„ „ czwartego			$0 - 16\frac{2}{3}$
„ „ małego			$0 - 8\frac{1}{3}$

14. Uszkodzenia miednicy.

Zależnie od stopnia i następstw anatomicznych i czynnościowych	$16\frac{2}{3} - 83\frac{1}{3}$
--	---------------------------------

15. Uszkodzenia uda i przedudzia.

Skrócenie kończyny (po złamaniach) do 2 cm	0
„ „ od 2 cm w górę w pierwszych latach (zależnie od stopnia skrócenia)	10—40
„ „ w następnych latach nieco wyżej	10
Sztywność zupełna stawu biodrowego w położeniu wyprost.	50
„ „ „ „ w zgięciu	$58\frac{1}{3} - 75$
Zaniki mięśniowe średnie (porównaj 11)	$33\frac{1}{3}$

U w a g a: Przy zapaleniach i obrażeniach nerwów należy przyznać o $\frac{1}{4}$ więcej niż za utratę odnośnej kończyny lub jej części (z powodu bólów).

Sztywność zupełna stawu kolanowego:

a. w położeniu wyprostowanym	$41\frac{2}{3}$
b. w położeniu zgiętem	50
Staw cepowy (w kolanie)	$58\frac{1}{3}$
Utrata kończyny w udzie	75
„ „ w podudziu	$66\frac{2}{3}$

U w a g a: Zupełne porażenie kończyny równa się jej utracie (porażenie częściowe porównaj 11). Noszenie protezy poprawia stopień niezdolności zarobkowej o 10 do 20⁰/₁₀, to też proteza winna być przepisywaną tylko wtedy, jeśli przynosi ulgę w skutkach wypadku.

16. Uszkodzenia stopy i palców nóg.

Utrata stopy w stawie skokowym lub poniżej tego stawu	$58\frac{1}{3} - 66\frac{2}{3}$
„ palca wielkiego	$16\frac{2}{3}$
„ każdego innego palca	0
„ wszystkich palców jednej nogi	50
Zesztywnienie w stawie skokowym pod kątem prostym	$41\frac{2}{3}$
„ w kształcie stopy szpotowej	50
Staw cepowy (w stawie skokowym)	$41\frac{2}{3} - 66\frac{2}{3}$

U w a g a: Oceny te są bardzo wysokie i odpowiednie tylko w oznaczeniu renty początkowej.

Niezdolność zarobkowa
w odsetkach

Każde wogóle uszkodzenie stopy, pozwalające na chodzenie bez laski przez $\frac{1}{2}$ godziny	30
Każde uszkodzenie stopy, wymagające trwałego używania laski do	60
Każde uszkodzenie stóp, uniemożliwiające pracę w pozycji stojącej i chodzenie, i zmuszające do pracy w pozycji siedzącej	50—70

U w a g a: Przy wszystkich badaniach jakiegokolwiek, choćby najprostszego, uszkodzenia kończyn dolnych, winno się zawsze badać w porównaniu z drugą, zdrową, kończyną.

17. Neurozy i psychoneurozy urazowe.

a. Przy podmiotowo istniejących:

zawrotach głowy u robotników na rusztowaniach, u kowali, u robotników ziemnych i górników	30
u wszystkich robotników innych kategorii	10—20
przy chorobliwym łatwym męczeniu się pracą	30—60
przy myślach przymusowych, odnoszących się do zawodu	10—30

b. Przy przedmiotowo stwierdzonej:

zdolności do lekkiej pracy, atoli złym targu roboczym	50—66 $\frac{2}{3}$
„ do średniej pracy, atoli przy dobrym targu roboczym	20—33 $\frac{1}{3}$
bezsensowności skutkiem bólów	50
nerwicy sercowej (zależnie od nasilenia objawów)	25—50
Przy bólach, ze znacznym upadkiem stanu ogólnego	60
Przy bólach z nieznacznym wpływem na stan ogólny	20—30
Napady padaczkowe co 2-gi dzień i częściej	100
„ „ co 3 tygodnie i rzadziej	40—60
„ „ jednak z dostateczną aurą zapowiednią, tak, że chory może się odpowiednio zabezpieczyć.	20—33 $\frac{1}{3}$

18. Choroby umysłowe urazowe.

W czasie trwania stanu ostrego czy też następowego przewlekłego (przyczem związek przyczynowy musi być wykazany badaniem specjalistycznym)	100
--	-----

Po wyleczeniu z ubytkiem, oznacza się stopień niezdolności do zarobkowania indywidualnie, stosownie do jakości i rozległości pozostałego psychicznego ubytku.

U w a g a: Stopień niezdolności do zarobkowania, przy stwierdzeniu kilku rozmaitych uszkodzeń równocześnie, nie może przekraczać sumy odsetek, liczonych za każde uszkodzenie z osobna, ani też przewyższać 100%.

Taryfa opłaty

za ubezpieczenie od wypadków,

obowiązująca od 1 listopada 1889 do 31 grudnia 1894,

przepisana rozporządzeniem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych
z dnia 22 maja 1889 austr. Dz. u. p. Nr. 77.

Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdych 100 jednostek monetarnych zarobku, wyplaconego lub policzalnego	Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdych 100 jednostek monetarnych zarobku, wyplaconego lub policzalnego	Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdych 100 jednostek monetarnych zarobku, wyplaconego lub policzalnego	
									niebezpie- czeństwa
I	5	0·28	VIII	35	1·98	XI	65	3·68	
	6	0·34		36	2·04		66	3·74	
	7	0·40		37	2·10		67	3·80	
II	8	0·45		38	2·15		68	3·85	
	9	0·51		39	2·21		69	3·91	
	10	0·57		40	2·27		70	3·97	
III	11	0·62		41	2·32		71	4·02	
	12	0·68		42	2·38		72	4·08	
	13	0·74		IX	43		2·44	73	4·14
IV	14	0·79			44		2·49	74	4·19
	15	0·85			45		2·55	75	4·25
	16	0·91			46		2·61	76	4·31
	17	0·96	47		2·66	77	4·36		
V	18	1·02	48		2·72	78	4·42		
	19	1·08	49		2·78	79	4·48		
	20	1·13	50		2·83	80	4·53		
	21	1·19	51		2·89	XII	81	4·59	
VI	22	1·25	52		2·95		82	4·65	
	23	1·30	X		53		3·00	83	4·70
	24	1·36			54		3·06	84	4·76
	25	1·42		55	3·12		85	4·82	
	26	1·47		56	3·17		86	4·87	
	27	1·53		57	3·23		87	4·93	
VII	28	1·59		58	3·29		88	4·99	
	29	1·64	59	3·34	89		5·04		
	30	1·70	60	3·40	90		5·10		
	31	1·76	61	3·46	91		5·16		
	32	1·81	62	3·51	92		5·21		
	33	1·87	63	3·57	93	5·27			
	34	1·93	64	3·63	94	5·33			
					95	5·38			
					96	5·44			
					97	5·50			
					98	5·55			
					99	5·61			
					100	5·67			

Taryfa opłaty

za ubezpieczenie od wypadków,
obowiązująca od 1 stycznia 1895 do 31 grudnia 1897,

przepisana rozporządzeniem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych
z dnia 20 lipca 1894 austr. Dz. u. p. Nr. 167.

Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdych 100 jednostek monetarnych zarobku, wyplaconego lub policzalnego	Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdych 100 jednostek monetarnych zarobku, wyplaconego lub policzalnego	Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdych 100 jednostek monetarnych zarobku, wyplaconego lub policzalnego	
									niebezpie- czeństwa
A	1	0·06	VIII	35	1·98	XI	65	3·68	
	2	0 11		36	2·04		66	3·74	
B	3	0·17		37	2 10		67	3·80	
	4	0 23		38	2·15		68	3·85	
I	5	0 28		39	2·21		69	3·91	
	6	0·34		40	2·27		70	3·97	
II	7	0·40		41	2·32		71	4·02	
	8	0·45		42	2·38		72	4·08	
	9	0·51					73	4·14	
	10	0·57					74	4·19	
III	11	0·62	43	2·44	75	4·25			
	12	0·68	44	2·49	76	4·31			
	13	0·74	45	2·55	77	4·36			
IV	14	0·79	46	2·61	78	4·42			
	15	0·85	47	2·66	79	4·48			
	16	0·91	48	2·72	80	4·53			
	17	0·96	49	2·78					
V	18	1·02	50	2·83	81	4·59			
	19	1·08	51	2·89	82	4·65			
	20	1·13	52	2·95	83	4·70			
	21	1·19			84	4·76			
VI	22	1·25	IX			85	4·82		
	23	1·30				86	4·87		
	24	1·36				87	4·93		
	25	1·42				88	4·99		
	26	1·47				89	5·04		
VII	27	1·53		X	53	3·00	XII	90	5·10
	28	1·59			54	3·06		91	5·16
	29	1·64			55	3·12		92	5·21
	30	1·70			56	3·17		93	5·27
	31	1·76			57	3·23		94	5·33
	32	1·81	58		3·29	95		5·38	
	33	1·87	59		3·34	96		5·44	
	34	1·93	60		3·40	97		5·50	
		61	3·46	98	5·55				
		62	3·51	99	5·61				
		63	3·57	100	5·67				
		64	3·63						

Taryfa opłaty
za ubezpieczenie od wypadków,
obowiązująca od 1 stycznia 1898 do 31 grudnia 1899,
przepisana reskryptem austr. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych
z dnia 23 grudnia 1897 L. 38.254.

Kate- gorja	Klasa	Opłata od każdych 100 jednostek monetarnych zarobku, wypłaconego lub policzalnego	Kate- gorja	Klasa	Opłata od każdych 100 jednostek m onetarnych zarobku, wypłaconego lub policzalnego	Kate- gorja	Klasa	Opłata od każdych 100 jednostek monetarnych zarobku, wypłaconego lub policzalnego
niebezpie- czeństwa			niebezpie- czeństwa			niebezpie- czeństwa		
A	1	0·06	VIII	35	2·18	XI	65	4·06
	2	0·12		36	2·25		66	4·12
B	3	0·19		37	2·31		67	4·18
	4	0·25		38	2·37		68	4·24
I	5	0·31		39	2·43		69	4·31
	6	0·37		40	2·50		70	4·37
	7	0·44		41	2·56		71	4·43
II	8	0·50		42	2·62		72	4·49
	9	0·56					73	4·56
	10	0·62					74	4·62
III	11	0·69	43	2·68	75	4·68		
	12	0·75	44	2·75	76	4·74		
	13	0·81	45	2·81	77	4·80		
IV	14	0·87	46	2·87	78	4·87		
	15	0·94	47	2·93	79	4·93		
	16	1·00	48	3·00	80	4·99		
	17	1·06	49	3·06				
V	18	1·12	50	3·12	81	5·05		
	19	1·19	51	3·18	82	5·12		
	20	1·25	52	3·24	83	5·18		
	21	1·31			84	5·24		
VI	22	1·37	IX	53	3·31	85	5·30	
	23	1·44		54	3·37	86	5·37	
	24	1·50		55	3·43	87	5·43	
	25	1·56		56	3·49	88	5·49	
	26	1·62		57	3·56	89	5·55	
27	1·68	58		3·62	90	5·62		
VII	28	1·75		X	59	3·68	91	5·68
	29	1·81			60	3·74	92	5·74
	30	1·87			61	3·81	93	5·80
	31	1·93			62	3·87	94	5·87
	32	2·00	63		3·93	95	5·93	
	33	2·06	64		3·99	96	5·99	
	34	2·12				97	6·05	
						98	6·12	
						99	6·18	
						100	6·24	

Taryfa opłaty
za ubezpieczenie od wypadków,
obowiązująca od 1 stycznia 1900 do 31 grudnia 1919,
przepisana reskryptem austr. c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych
z dnia 30 grudnia 1899 L. 42.056.

Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdego 100 jedno- stek mone- tarnych za- robku, wy- płaconego lub poli- czalnego	Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdego 100 jedno- stek mone- tarnych za- robku, wy- płaconego lub poli- czalnego	Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdego 100 jedno- stek mone- tarnych za- robku, wy- płaconego lub poli- czalnego	Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdego 100 jedno- stek mone- tarnych za- robku, wy- płaconego lub poli- czalnego	
												niebezpie- czeństwa
A	1	0-07	VII	25	1-78	X	48	3-41	XII	73	5-18	
	2	0-14		26	1-85		49	3-48		74	5-25	
	3	0-21		27	1-92		50	3-55		75	5-33	
B	4	0-21		28	1-99		51	3-62		76	5-40	
	5	0-28		29	2-06		52	3-69				
	6	0-36		30	2-13		53	3-76				
I	7	0-28		31	2-20		54	3-83		77	5-47	
	8	0-36		32	2-27		55	3-91				
	9	0-43		33	2-34		56	3-98				
II	10	0-50		34	2-41		57	4-05		78	5-54	
	11	0-57	35	2-49	58	4-12						
	12	0-64	36	2-56	59	4-19						
III	13	0-60	37	2-63	60	4-26	79	5-61				
	14	1-00	38	2-77	61	4-33						
	15	0-71	39	2-77	62	4-40						
IV	16	0-78	VIII	40	2-84	XI	63	4-47	80	5-68		
	17	0-85		41	2-91		64	4-54				
	18	0-92		42	2-98		65	4-62				
V	19	1-00		43	3-05		66	4-69			81	5-75
	20	1-14		44	3-12		67	4-76				
	21	1-21		45	3-20		68	4-83				
VI	22	1-28		46	3-27		69	4-90			82	5-82
	23	1-35		47	3-34		70	4-97				
	24	1-42		48	3-41		71	5-04				
VII	25	1-49		IX	49		3-48	XII			83	5-89
	26	1-56	50		3-55	84	5-96					
	27	1-63	51		3-62	85	6-04					
VIII	28	1-70	52		3-69	86	6-11		84	5-96		
	29	1-78	53		3-76	87	6-18					
	30	1-85	54		3-83	88	6-25					
IX	31	1-92	55		3-91	89	6-32		85	6-04		
	32	1-99	56		3-98	90	6-39					
	33	2-06	57		4-05	91	6-46					
X	34	2-13	X		58	4-12	XI		92	6-53	86	6-11
	35	2-20		59	4-19	93		6-60				
	36	2-27		60	4-26	94		6-67				
XI	37	2-34		61	4-33	95		6-75	87	6-18		
	38	2-41		62	4-40	96		6-82				
	39	2-49		63	4-47	97		6-89				
XII	40	2-56		64	4-54	98		6-96	88	6-25		
	41	2-63		65	4-62	99		7-03				
	42	2-70		66	4-69	100		7-10				
XIII	43	2-77		67	4-76							
	44	2-84	68	4-83								
	45	2-91	69	4-90								
XIV	46	2-98	70	4-97								
	47	3-05	71	5-04								
	48	3-12	72	5-11								
XV	49	3-20	73	5-18								
	50	3-27	74	5-25								
	51	3-34	75	5-33								
XVI	52	3-41	76	5-40								
	53	3-48	77	5-47								
	54	3-55	78	5-54								
XVII	55	3-62	79	5-61								
	56	3-69	80	5-68								
	57	3-76	81	5-75								
XVIII	58	3-83	82	5-82								
	59	3-91	83	5-89								
	60	3-98	84	5-96								
XIX	61	4-05	85	6-04								
	62	4-12	86	6-11								
	63	4-19	87	6-18								
XX	64	4-26	88	6-25								
	65	4-33	89	6-32								
	66	4-40	90	6-39								
XXI	67	4-47	91	6-46								
	68	4-54	92	6-53								
	69	4-62	93	6-60								
XXII	70	4-69	94	6-67								
	71	4-76	95	6-75								
	72	4-83	96	6-82								
XXIII	73	4-90	97	6-89								
	74	4-97	98	6-96								
	75	5-04	99	7-03								
XXIV	76	5-11	100	7-10								
	77	5-18										
	78	5-25										
XXV	79	5-33										
	80	5-40										
	81	5-47										
XXVI	82	5-54										
	83	5-61										
	84	5-68										
XXVII	85	5-75										
	86	5-82										
	87	5-89										
XXVIII	88	5-96										
	89	6-04										
	90	6-11										
XXIX	91	6-18										
	92	6-25										
	93	6-32										
XXX	94	6-39										
	95	6-46										
	96	6-53										
XXXI	97	6-60										
	98	6-67										
	99	6-75										
XXXII	100	6-82										
		6-89										
		6-96										

Taryfa opłaty

za ubezpieczenie od wypadków,

obowiązująca od 1 stycznia 1920 do 30 czerwca 1922,

ustalona uchwałą Zarządu Zakładu z dnia 26 października 1919 r., i zatwierdzona
reskryptem Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej z dnia 26 marca 1920 L. 1.006/S. II.

Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdego 100 jedno- stek mone- tarnych za- robku, wy- płaconego lub poli- czalnego	Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdego 100 jedno- stek mone- tarnych za- robku, wy- płaconego lub poli- czalnego	Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdego 100 jedno- stek mone- tarnych za- robku, wy- płaconego lub poli- czalnego	Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdego 100 jedno- stek mone- tarnych za- robku, wy- płaconego lub poli- czalnego			
												niebezpie- czeństwa	niebezpie- czeństwa	niebezpie- czeństwa
A	1	0-10	VII	25	2-50	X	48	4-80	XII	73	7-90			
	2	0-20		26	2-60		49	4-90		74	7-40			
	3	0-30		27	2-70		50	5-00		75	7-50			
B	3	0-30		28	2-80		51	5-10		76	7-60			
	4	0-40		29	2-90		52	5-20		77	7-70			
	5	0-50		30	3-00		53	5-30		78	7-80			
I				31	3-10		54	5-40		79	7-90			
	4	0-40		32	3-20		55	5-50						
	5	0-50		33	3-30		56	5-60						
	6	0-60		34	3-40		57	5-70						
II	7	0-70		35	3-50		58	5-80						
	8	0-80		36	3-60		59	5-90						
	9	0-90	37	3-70	60	6-00								
III	10	1-00	VIII	31	3-10	61	6-10	80	8-00					
	11	1-10		32	3-20	62	6-20	81	8-10					
	12	1-20		33	3-30	63	6-30	82	8-20					
	13	1-30		34	3-40	64	6-40	83	8-30					
IV	14	1-40		35	3-50	65	6-50	84	8-40					
	15	1-50		36	3-60	66	6-60	85	8-50					
	16	1-60		37	3-70	67	6-70	86	8-60					
	17	1-70		38	3-80	68	6-80	87	8-70					
V	18	1-80		39	3-90	69	6-90	88	8-80					
	19	1-90		40	4-00	70	7-00	89	8-90					
	20	2-00		41	4-10	71	7-10	90	9-00					
	21	2-10		42	4-20	72	7-20	91	9-10					
VI	22	2-20	43	4-30	73	7-30	92	9-20						
	23	2-30	44	4-40	74	7-40	93	9-30						
	24	2-40	45	4-50	75	7-50	94	9-40						
	25	2-50	46	4-60	76	7-60	95	9-50						
VII	26	2-60	47	4-70	77	7-70	96	9-60						
	27	2-70	48	4-80	78	7-80	97	9-70						
	28	2-80	49	4-90	79	7-90	98	9-80						
	29	2-90	50	5-00	80	8-00	99	9-90						
	30	3-00	51	5-10	81	8-10	100	10-00						
			52	5-20	82	8-20								
			53	5-30	83	8-30								
		54	5-40	84	8-40									
		55	5-50	85	8-50									
		56	5-60	86	8-60									
		57	5-70	87	8-70									

Taryfa opłaty
za ubezpieczenie od wypadków,
obowiązująca od 1 lipca 1922 do 31 grudnia 1924,
przepisana reskryptem Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej
z dnia 28 listopada 1922 L. 1581/VIII.

Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdego 100 jedno- stek mone- tarnych za- robku, wy- płaconego lub poli- czalnego	Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdego 100 jedno- stek mone- tarnych za- robku, wy- płaconego lub poli- czalnego	Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdego 100 jedno- stek mone- tarnych za- robku, wy- płaconego lub poli- czalnego	Katego- gorja	Klasa	Opłata od każdego 100 jedno- stek mone- tarnych za- robku, wy- płaconego lub poli- czalnego
A	1	0 08	VII	25	2 00	X	48	3 84		73	5 84
	2	0 16		26	2 08		49	3 92		74	5 92
	3	0 24		27	2 16		50	4 00		75	6 00
B	3	0 24		28	2 24		51	4 08			
	4	0 32		29	2 32		52	4 16		76	6 08
I	5	0 40		30	2 40		53	4 24		77	6 16
	4	0 32		31	2 48		54	4 32			
	5	0 40		32	2 56		55	4 40			
	6	0 48		33	2 64		56	4 48			
II	7	0 56		34	2 72		57	4 56		78	6 24
	8	0 64	35	2 80	58	4 64					
III	9	0 72	36	2 88	59	4 72	79	6 32			
	10	0 80	37	2 96	60	4 80					
	11	0 88	38	3 04	61	4 88					
	12	0 96	39	3 12	62	4 96					
IV	13	1 04	VIII	31	2 48	XI	63	5 04	XII	80	6 40
	14	1 12		32	2 56		64	5 12		81	6 48
	15	1 20		33	2 64		65	5 20		82	6 56
	16	1 28		34	2 72		66	5 28			
	17	1 36		35	2 80		67	5 36		83	6 64
	18	1 44		36	2 88		68	5 44			
19	1 52	37		2 96	69		5 52	84		6 72	
V	20	1 60		38	3 04		70	5 60		85	6 80
	17	1 36		39	3 12		59	4 72			
	18	1 44		40	3 20		60	4 80			
	19	1 52	41	3 28	61	4 88					
	20	1 60	42	3 36	62	4 96					
	21	1 68	43	3 44	63	5 04					
	22	1 76	44	3 52	64	5 12					
	23	1 84	45	3 60	65	5 20					
24	1 92	46	3 68	66	5 28						
VI	20	1 60	IX	47	3 76	87	6 96	87	6 96		
	21	1 68		48	3 84					67	5 36
	22	1 76		49	3 92					68	5 44
	23	1 84		50	4 00					69	5 52
	24	1 92		51	4 08					70	5 60
	25	2 00		52	4 16					71	5 68
	26	2 08		53	4 24					72	5 76
	27	2 16		54	4 32					73	5 84
	28	2 24		55	4 40					74	5 92
	29	2 32		56	4 48					75	6 00
30	2 40	57	4 56	76	6 08						
				77	6 16	88	7 04	89	7 12		
				78	6 24	90	7 20	91	7 28		
				79	6 32	92	7 36	93	7 44		
				80	6 40	94	7 52	95	7 60		
				81	6 48	96	7 68	97	7 76		
				82	6 56	98	7 84	99	7 92		
				83	6 64	100	8 00				
				84	6 72						
				85	6 80						
				86	6 88						
				87	6 96						

USTAWA

z dnia 11 lutego 1913 austr. Dz. u. p. Nr. 25

o rozszerzeniu ubezpieczenia od wypadków na przedsiębiorstwa morskiej żeglugi i morskiego rybołówstwa¹⁾.

Rozciągnięcie ubezpieczenia.

Art. 1.²⁾ Wszystkie osoby, które jako komendanci, oficerowie i maszyniści, osoby podwładne lub w jakimkolwiek innym charakterze, należą do obsady krajowych statków morskich, albo mają zajęcie w krajowej służbie okrętowej, w krajowych dokach pływających, w krajowej służbie ratowania i wydobywania osób lub rzeczy w razie rozbicia się statków, następnie w służbie nadzoru, oświetlenia i utrzymywania w dobrym stanie wód krajowych, służących żegludze morskiej, na koniec osoby, trudniące się zarobkowo krajowym rybołówstwem morskim, o ile ich nie obowiązuje już ustawowo ubezpieczenie od wypadków, ubezpiecza się przeciw następstwom wypadków, zdarzających się w tych przedsiębiorstwach, oraz owych wy-

Art. I. Alle Personen, welche als Kommandanten, Offiziere und Maschinisten, Personen der Mannschaft oder in irgendeiner anderen Eigenschaft zur Besatzung inländischer Seefahrzeuge gehören oder im Schiffsdienste des Inlandes in inländischen Schwimmdocks, im inländischen Dienste zur Rettung und Bergung von Personen oder Sachen bei Schiffbrüchen, ferner im Dienste zur Bewachung, Beleuchtung und Instandhaltung der dem Seeverkehr dienenden inländischen Gewässer beschäftigt sind, endlich die in der inländischen Seefischerei erwerbstätigen Personen sind, insoweit für dieselben die Unfallversicherung nicht bereits gesetzlich besteht, gegen die Folgen der in diesen Betrieben sich ereignenden Unfälle einschliesslich der-

¹⁾ Brak polskiego tłumaczenia niemieckiego autentycznego tekstu niniejszej ustawy, poza jednym — o ile stwierdzono — i to nieszczególnym tłumaczeniem, zawartem w polskim, wprawdzie urzędowym, ale nie obowiązującym, wydaniu austr. Dz. u. p., był głównym powodem, dla którego podano ją w tym zbiorze, mimo, że obszar działalności Zakładu we Lwowie ani nie obejmował ani nie obejmuje żadnego morskiego wybrzeża.

Umieszczenie tej ustawy uzasadnia dalej okoliczność, że ta właśnie ustawa już zapoczątkowała w Austrii uznanie pewnych chorób za wypadek (art. III) i przymusowe ubezpieczenie od wypadków drobnych przedsiębiorców (art. XXI).

²⁾ Przydzielenie przedsiębiorstw, poddanych obowiązkowi ubezpieczenia niniejszym artykułem, do kategorii niebezpieczeństwa nastąpiło rozporządzeniem z dnia 1 grudnia 1913 austr. Dz. u. p. Nr. 255.

padków, które zachodzą w przedsiębiorstwie wskutek zdarzeń żywiołowych, jakoteż zachorowań, określonych w artykule III (ustęp przedostatni) niniejszej ustawy, według postanowień niniejszej ustawy, a, o ile ta nie zawiera jakichś odrębnych nakazów, według postanowień ustawy z dnia 28 grudnia 1887 (Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888) o ubezpieczeniu robotników od wypadków oraz ustawy z dnia 8 lutego 1909 Dz. u. p. Nr. 29.

Do tego ubezpieczenia stosują się postanowienia przytoczonych ustaw, o ile niniejsza ustawa nie zawiera jakichś odrębnych nakazów.

Art. II. Ubezpieczenie zaczyna się z chwilą, podaną w artykule XXII; dla statków jednak, które dopiero po tym terminie otrzymają uprawnienie używania przepisanej flagi, jako okręty krajowe, z chwilą zaistnienia tego uprawnienia.

Art. III. Obowiązek ubezpieczenia osób, należących do obsady krajowych statków morskich, rozciąga się także na czas, przez który one znajdują się poza obszarem, na którym obowiązuje niniejsza ustawa.

Upoważnia się Ministra spraw wewnętrznych do wyłączenia z pod obowiązku ubezpieczenia w porozumieniu z Ministrem handlu w drodze rozporządzenia ¹⁾ dokładnie oznaczonych kategorii obcokrajowców, którzy

jenigen Unfälle, welche beim Betriebe infolge von Elementarereignissen eintreten, sowie einschliesslich der in Artikel III (vorletzter Absatz) dieses Gesetzes bezeichneten Erkrankungen nach Massgabe der Bestimmungen des gegenwärtigen Gesetzes und, soweit dasselbe keine besonderen Anordnungen enthält, nach Massgabe der Bestimmungen des Gesetzes vom 28 Dezember 1887 (R. G. Bl. Nr. 1 ex 1888), betreffend die Unfallversicherung der Arbeiter sowie des Gesetzes vom 8 Februar 1909, R. G. Bl. Nr. 29, versichert.

Auf diese Versicherung finden, soweit das gegenwärtige Gesetz keine besonderen Anordnungen enthält, die Bestimmungen der angeführten Gesetze Anwendung.

Art. II. Die Versicherung beginnt mit dem im Artikel XXII angegebenen Zeitpunkte; bei Fahrzeugen jedoch, welche erst nach diesem Zeitpunkte als inländische Schiffe die Berechtigung zur Führung der vorgeschriebenen Flagge erhalten, mit dem Zeitpunkte, in welchem diese Berechtigung eintritt.

Art. III. Die Versicherungspflicht der zur Besatzung inländischer Seefahrzeuge gehörigen Personen erstreckt sich auch auf die Zeit, in welcher sich dieselben ausserhalb des Geltungsgebietes dieses Gesetzes befinden.

Der Minister des Innern ist ermächtigt, im Einvernehmen mit dem Handelsminister im Verordnungswege bestimmte Kategorien von Ausländern, die nur vorübergehend auf inländischen Seefahrzeugen während der Reise

¹⁾ Rozporządzenie takie do końca 1918 roku nie ukazało się.

tylko przejściowo pełnią służbę na krajowych statkach morskich podczas podróży, albo w krajowych portach.

Ubezpieczenie kończy się w przypadku, gdy krajowy statek traci tę cechę, z tą chwilą, ponadto z ustaniem zajęcia, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia, do którego należy włączyć przewóz z lądu na statek i naodwrot.

Ubezpieczenie rozciąga się także:

- a. na wypadki, jakich doznają osoby, ubezpieczone według artykułu I, przy wykonywaniu swego zawodu w przedsiębiorstwie krajowego statku morskiego, na którym mają zajęcie, chociaż nawet nie należą do jego obsady;
- b. na wypadki, jakich doznają niezamożni marynarze krajowi podczas przewożenia ich do ojczyzny, albo w razie przyjęcia na pokład krajowych okrętów.

Za równe wypadkom, zdarzającym się w przedsiębiorstwie, należy uważać zachorowania na cholera, dżumę, żółtą febrę i beriberi, którym rzeczywiście przy wykonywaniu swego zawodu ulegną osoby, podlegające ubezpieczeniu, należące do obsady krajowych statków, albo zatrudnione w krajowej służbie okrętowej.

Ubezpieczenie nie obejmuje jednak owych wypadków, jakie zdarzają się ubezpieczonemu podczas jego urlopu, spędzonego nie na pokładzie, albo w przeciągu czasu, podczas którego wbrew przepisom wydalil się ze swego okrętu.

oder in inländischen Hafen Dienste leisten, von der Versicherungspflicht auszunehmen.

Die Versicherung endet, im Falle ein inländisches Fahrzeug den Charakter eines solchen verliert, mit diesem Zeitpunkte, sonst mit dem Aufhören der versicherungspflichtigen Beschäftigung, in welche die Beförderung vom Lande auf das Fahrzeug und umgekehrt mit einzurechnen ist.

Die Versicherung erstreckt sich auch:

- a. auf Unfälle, welche die nach Artikel I versicherten Personen bei dem Betriebe eines inländischen Seefahrzeuges, auf dem sie beschäftigt sind, in Ausübung ihres Berufes erleiden, auch wenn sie nicht zu dessen Besatzung gehören;
- b. auf die Unfälle, welche mittellose inländische Seeleute bei ihrer Heimbeförderung oder Mitnahme an Bord inländischer Schiffe erleiden.

Den beim Betriebe sich ereignenden Unfällen sind gleich zu halten Erkrankungen an Cholera, Pest, gelbem Fieber und Beriberi, von welchen zur Besatzung inländischer Fahrzeuge gehörige oder im Schiffsdienste des Inlandes beschäftigte versicherungspflichtige Personen tatsächlich in Ausübung ihres Berufes befallen werden.

Die Versicherung umfasst jedoch nicht jene Unfälle, welche einem Versicherten während seines nicht an Bord zugebrachten Urlaubes oder während einer Zeit zustossen, während welcher er sich vorschriftswidrig von seinem Schiffe entfernt hatte.

Art. IV. Przytoczonym w § 7 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888, krewnym ubezpieczonego, znajdującego się na krajowym statku, który wypłynął na morze, przysługuje roszczenie o rentę wypadkową dla pozostałej rodziny w wymiarze, tam oznaczonym, także wówczas,

a. gdy statek zatonie,

b. gdy ten zaginie,

a od udowodnionego zatonięcia, albo od ostatniej wiadomości o statku, upłynął rok bez nadejścia jakiegś wiarygodnej wiadomości o życiu zaginionego.

Zakład ubezpieczenia od wypadków może żądać, aby krewni ubezpieczonego, domagający się renty wypadkowej, złożyli przed właściwym sądem przysięgę na to, że, oprócz podanych, nie otrzymali o zaginionym żadnych innych wiadomości.

Płatność renty.

Art. V. Płatność renty rozpoczyna się w przypadku, przytoczonym w artykule IV lit. *a.*, z chwilą zatonięcia statku, w przypadku zaginięcia statku (artykuł IV lit. *b.*) z upływem pół miesiąca po dniu, którego datę ma ostatnia wiadomość o statku.

Roszczenie o rentę gaśnie, jeżeli udowodni się, że ubezpieczony, uważany za zaginionego, żyje.

Art. IV. Den im § 7 des Gesetzes vom 28 Dezember 1887, R. G. Bl. Nr. 1 ex 1888, angeführten Angehörigen eines Versicherten, der sich auf einem in See gegangenen inländischen Fahrzeuge befunden hat, steht ein Anspruch auf die für Hinterbliebene festgesetzte Unfallsrente in dem dort bestimmten Ausmasse auch dann zu,

a. wenn das Fahrzeug untergegangen,

b. wenn dasselbe vermisst wird

und seit dem nachgewiesenen Untergange oder der letzten Nachricht von dem Fahrzeuge ein Jahr verflossen ist, ohne dass von dem Leben des Vermissten eine glaubhafte Nachricht eingetroffen ist.

Die Unfallversicherungsanstalt kann begehren, dass die eine Unfallsrente beanspruchenden Angehörigen des Versicherten vor dem kompetenten Gerichte einen Eid dahin ablegen, dass sie über den Vermissten keine anderen als die angezeigten Nachrichten erhalten haben.

Art. V. Die Zahlung der Rente beginnt in dem in Artikel IV lit. *a.* angeführten Falle mit dem Untergange des Fahrzeuges, im Falle der Verschollenheit des Fahrzeuges (Artikel IV, lit. *b.*) mit Ablauf eines halben Monats nach dem Tage, von welchem die letzte Nachricht über das Fahrzeug datiert.

Der Anspruch auf die Rente erlischt, wenn das Leben des als verschollen geltenden Versicherten nachgewiesen wird.

Organ przeprowadzający ubezpieczenie.

Art. VI. Organem, przeprowadzającym ubezpieczenie, nakazane w artykule I, jest Zakład ubezpieczenia robotników od wypadków w Trjeście.

Minister spraw wewnętrznych może w razie potrzeby, w porozumieniu z Ministrem handlu nakazać urządzenie przy wspomnianym Zakładzie ubezpieczenia robotników od wypadków odrębnego oddziału z samoistnym zarządem majątku ubezpieczenia od wypadków przedsiębiorstw morskiej żeglugi i morskiego rybołóstwa i wydać potrzebne zarządzenia¹⁾ w sprawie ewentualnych zmian w organizacji Zakładu.

Zbieranie kapitałów.

Art. VII. Opłaty, przypadające do zapłaty podług ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888, ma uiszczać przedsiębiorca przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków.

Za przedsiębiorcę uważa się tę fizyczną lub prawną osobę, na której rachunek prowadzi się przedsiębiorstwo, przy właściwych przedsiębiorstwach żeglugi właściciela statku względnie związek właścicieli statku.

Przy osobach, złączonych w towarzystwa zarobkowe i gospodarcze dla morskiego rybołóstwa, uważa się za przedsiębiorcę towarzystwo.

C. k. władza morska może jednak w porozumieniu z właściwą polityczną władzą krajową zwolnić poszczególne towarzystwa, które nie zaj-

Art. VI. Träger der in Artikel I angeordneten Versicherung ist die Arbeiter-Unfallversicherungsanstalt in Triest.

Der Minister des Innern wird ermächtigt, im Einvernehmen mit dem Handelsminister erforderlichenfalls bei der genannten Arbeiter-Unfallversicherungsanstalt die Errichtung einer besonderen Abteilung mit selbständiger Vermögensgebarung für die Unfallversicherung der Betriebe der Seeschifffahrt und Seefischerei anzuordnen und die erforderlichen Verfügungen über etwaige Änderungen in der Organisation der Anstalt zu treffen.

Art. VII. Die in Gemässheit des Gesetzes vom 28 Dezember 1887, R. G. Bl. Nr. 1 ex 1888, zu zahlenden Beiträge sind von dem Unternehmer der versicherungspflichtigen Betriebe zu leisten.

Als Unternehmer gilt diejenige physische oder juristische Person, für deren Rechnung der Betrieb erfolgt, bei den eigentlichen Schiffahrtsbetrieben der Reeder, beziehungsweise die Reederei.

Für die in Seefischerei-Erwerbs-und Wirtschaftsgenossenschaften vereinigten Personen gilt als Unternehmer die Genossenschaft.

Die k. k. Seebehörde im Einvernehmen mit der betreffenden politischen Landesbehörde kann jedoch einzelne Genossenschaften, welche nicht den

¹⁾ Reskrypt z dnia 9 grudnia 1913 L. 4.251/V, ogłoszony w „Amtliche Nachrichten des k. k. Ministeriums des Innern, betreffend die Unfallversicherung und die Krankenversicherung der Arbeiter“ z roku 1914 stronica 4.

muszą się sprzedaż plonów rybołóstwa na wspólny rachunek, od obowiązku występowania w charakterze przedsiębiorcy.

Zastępstwo przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia.

Art. VIII. Właściciel krajowego statku morskiego, który nie mieszka w siedzibie władzy rejestrowej, albo portowego i sanitarnego morskiego kapitanatu, w którego okręgu znajduje się ojczysty port okrętu, winien w jego siedzibie ustanowić pełnomocnika.

Współwłaściciele statków oraz związki właścicieli statków, będących osobami prawnymi, obowiązują to zawsze.

Imię i nazwisko pełnomocnika oraz ewentualne zmiany, co do jego osoby, należy podać do wiadomości tak Zakładu ubezpieczenia, jak też władzy rejestrowej. Pełnomocnik ma prawo i obowiązek zastępować przedsiębiorstwo sądownie i pozasądnie w stosunkach z Zakładem ubezpieczenia; winien on także wnosić zgłoszenia i doniesienia, przepisane ustawowo, i uiszczać opłaty za ubezpieczenie.

Jeżeli współwłaściciele statków ustanowią zastępcę (właściciela-korespondenta) w siedzibie portowego kapitanatu, określonego w ustępie 1 niniejszego artykułu, lub władzy rejestrowej, wówczas uważa się go tak długo za pełnomocnika, jak długo żadnej innej osobie nie poruczono pełnomocnictwa, wymaganego według niniejszych postanowień.

Verkauf der Produkte des Fischfanges für gemeinsame Rechnung besorgen, von der Verpflichtung als Unternehmer zu fungieren, befreien.

Art. VIII. Der Reeder eines inländischen Seefahrzeuges der nicht am Sitze der Registerbehörde oder des Hafen- und Seesanitätskapitanates, in dessen Bezirk der Heimatshafen des Schiffes gelegen ist, wohnhaft ist, hat an dessen Sitz einen Bevollmächtigten zu bestellen.

Mitreedern sowie Reedereien, welche juristische Personen sind, obliegt diese Verpflichtung auf alle Fälle.

Der Name des Bevollmächtigten sowie etwaige Veränderungen in der Person desselben sind sowohl der Versicherungsanstalt als der Registerbehörde bekanntzugeben. Der Bevollmächtigte ist berechtigt und verpflichtet, die Unternehmung gegenüber der Versicherungsanstalt gerichtlich und aussergerichtlich zu vertreten; derselbe hat die gesetzlich vorgeschriebenen Meldungen und Anzeigen zu erstatten und die Versicherungsbeiträge abzuführen.

Ist von den Mitreedern ein Vertreter (Korrespondentreeeder) am Sitze des in Absatz 1 dieses Artikels bezeichneten Hafenskapitanats oder der Registerbehörde bestellt, so gilt derselbe so lange als Bevollmächtigter, als keine andere Person mit der nach diesen Bestimmungen erforderlichen Bevollmächtigung betraut ist.

Zgłaszanie przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, oraz zmian, ich się tyoczących.

Art. IX. O otwarciu przedsiębiorstwa morskiej żeglugi i morskiego rybołostwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia według artykułu I niniejszej ustawy, przedsiębiorca winien donieść Zakładowi ubezpieczenia w Trjeście najpóźniej w ciągu 14 dni od dnia otwarcia.

O zmianach, tyoczących się przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia według artykułu I, oraz o zaniechaniu takiego przedsiębiorstwa, przedsiębiorca winien donieść w ciągu tego samego czasokresu od zaistnienia zmiany lub zaniechania przedsiębiorstwa.

Minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem handlu oznaczy rozporządzeniem czasokres¹⁾, w ciągu którego przedsiębiorcy winni zgłosić przedsiębiorstwa, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia według artykułu I, a istniejące już w czasie wejścia w życie niniejszej ustawy.

Zakład ubezpieczenia od wypadków winien w tych sprawach postępować według §§ 14 i 18 do 26 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888.

Przedsiębiorcy przedsiębiorstw, już zgłoszonych, winni donieść Zakładowi ubezpieczenia od wypadków w Trjeście także o uruchomieniu statku morskiego, a mianowicie, jeżeli on znajduje się w kraju w ciągu 14 dni, licząc od tego uruchomienia, przy statkach morskich, znajdujących

Art. IX. Die Neueröffnung eines nach Artikel I dieses Gesetzes versicherungspflichtigen Betriebes der Seeschiffahrt und Seefischerei ist von dem Unternehmer längstens binnen 14 Tagen vom Tage der Eröffnung der Versicherungsanstalt in Triest anzuzeigen

Änderungen, welche einen nach Artikel I versicherungspflichtigen Betrieb betreffen, sowie die Einstellung eines solchen Betriebes sind von dem Unternehmer binnen der gleichen Frist vom Eintritt der Änderung oder Einstellung des Betriebes anzuzeigen.

Die Frist, binnen welcher nach Artikel I versicherungspflichtige und zur Zeit des Inkrafttretens dieses Gesetzes bereits bestehende Betriebe seitens der Unternehmer anzumelden sind, wird vom Minister des Innern im Einvernehmen mit dem Handelsminister im Verordnungswege festgesetzt.

Die Unfallversicherungsanstalt hat hierüber nach §§ 14 und 18 bis 26 des Gesetzes vom 28 Dezember 1887, R. G. Bl. Nr. 1 ex 1888, vorzugehen.

Von den Unternehmern bereits angemeldeter Betriebe ist auch bei Indienstellung eines Seefahrzeuges, und zwar wenn sich dasselbe im Inlande befindet, binnen 14 Tagen von dieser Indienstellung an gerechnet, bei im Auslande befindlichen Seefahrzeugen längstens binnen 14 Tagen von der Verständigung des Unternehmers, dass das Schiff das Recht zur Führung

¹⁾ Do 1 grudnia 1913 roku — rozporządzenie z dnia 17 października 1913 austr. Dz. u. p. Nr. 220.

się zagranicą, najpóźniej w ciągu 14 dni od zawiadomienia przedsiębiorcy, że okręt uzyskał prawo używania przepisanej flagi.

O zmianach dotyczących się takiego statku (naprzykład wpisanie okrętu do innego rejestru, rozebranie, sprzedaż, odstąpienie statku za zapłatą sumy ubezpieczenia, zatonięcie, zaginięcie okrętu) przedsiębiorca winien donieść Zakładowi ubezpieczenia od wypadków w Trjeście w ciągu tego samego czasokresu od zaistnienia odnośnych faktów, względnie, przy statkach, znajdujących się za granicą, od powzięcia o nich wiadomości przez przedsiębiorcę.

Władze rejestrowe są obowiązane najpóźniej w ciągu trzech dni, po dokonaniem wpisaniu, zawiadomić Zakład ubezpieczenia robotników od wypadków w Trjeście o zarejestrowaniu statków morskich, wykreśleniu ich, oraz o nadchodzących do wpisania zmianach w ich stosunkach żeglarskich.

Zarzuty przeciw oznaczeniu opłaty za ubezpieczenie.

Art. X. Zarzuty, które przedsiębiorca po myśli ustępu 6 § 23 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków może wnieść przeciw ustaleniu opłaty za ubezpieczenie, należy doręczyć politycznej władzy krajowej, która, po wezwaniu Zakładu ubezpieczenia do oświadczenia się i po przeprowadzeniu ewentualnie potrzebnych jeszcze dochodzeń, rozstrzyga je w porozumieniu z władzą morską, z zastrzeżeniem toku instancji do Ministerstwa spraw wewnętrznych. To rozstrzyga ostatecznie w porozumieniu z Ministerstwem handlu.

der vorgeschriebenen Flagge erhalten hat, die Anzeige an die Unfallversicherungsanstalt in Triest zu erstatten.

Änderungen, welche ein derartiges Fahrzeug betreffen (zum Beispiel Eintragung des Schiffes in ein anderes Register, Abrüstung, Verkauf, Abandon, Untergang, Verschollenheit des Schiffes), sind von dem Unternehmer binnen der gleichen Frist vom Eintritt der betreffenden Tatsachen, beziehungsweise bei im Auslande befindlichen Fahrzeugen von der Kenntnissnahme des Unternehmers hiervon der Unfallversicherungsanstalt Triest auzuzeigen.

Die Registerbehörden sind verpflichtet, die Registrierung von Seefahrzeugen, deren Löschungen sowie die zur Eintragung gelangenden Änderungen ihrer maritimen Verhältnisse der Arbeiter - Unfallversicherungsanstalt in Triest binnen längstens drei Tagen nach der erfolgten Eintragung mitzuteilen.

Art. X. Der Einspruch, der von dem Betriebsunternehmer im Sinne des Alinea 6, § 23 des Unfallversicherungsgesetzes gegen die Feststellung des Versicherungsbeitrages erhoben werden kann, ist bei der politischen Landesbehörde zu überreichen, welche hierüber nach Einvernehmung der Versicherungsanstalt und nach den etwa sonst erforderlichen Erhebungen im Einvernehmen mit der Seebehörde unter Vorbehalt des Rechtszuges an das Ministerium des Innern entscheidet. Dieses entscheidet endgültig im Einvernehmen mit dem Handelsministerium.

Zwiedzanie przedsiębiorstw.

Art. XI. Zwiedzenia po myśli § 28 ustęp 1 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia według artykułu I niniejszej ustawy, na prośbę Zakładu ubezpieczenia, wniesioną do władzy morskiej, ma dokonać organ władzy morskiej, względnie portowego i sanitarnego morskiego kapitanatu, w którego okręgu urządowo-wny znajduje się okręt.

Jeżeli statek, podlegający obowiązkowi ubezpieczenia, znajduje się zagranicą, Zakład ubezpieczenia jest uprawniony zwrócić się za pośrednictwem władzy morskiej do urzędu konsularnego, w którego okręgu okręt przebywa, w sprawie sporządzenia potrzebnego ewentualnie orzeczenia rzeczoznawców.

Wnioski Zakładu ubezpieczenia po myśli § 28 ustęp 3 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków o wydanie nakazów w sprawie urzędów, które przedsiębiorca winien poczynić w swem przedsiębiorstwie dla zapobieżenia wypadkom, oraz w sprawie zachowania się, jakiego ubezpieczeni winni przestrzegać w tym samym celu, należy przy przedsiębiorstwach, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia, oraz przy osobach, ubezpieczonych według artykułu I, wnosić do c. k. władzy morskiej w Trjeście.

Donesienie o wypadkach.

Art. XII. Każdy wypadek, zaszły podczas podróży na statku oceanicznym albo dalekiej żeglugi przybrzeżnej, wskutek którego osoba, na nim za-

Art. XI. Die Besichtigung der nach Artikel I dieses Gesetzes versicherungspflichtigen Betriebe im Sinne des § 28, Absatz 1, des Unfallversicherungsgesetzes hat über an die Seebehörde zu richtende Ersuchen der Versicherungsanstalt durch ein Organ der Seebehörde, beziehungsweise des Hafen- und Seesaniitätskapitanates zu erfolgen, in dessen Amtsbezirk sich das Schiff befindet.

Wenn sich ein versicherungspflichtiges Fahrzeug im Auslande befindet ist die Versicherungsanstalt berechtigt, sich im Wege der Seebehörde an das Konsularamt, in dessen Sprengel das Schiff sich aufhält, wegen Aufnahme eines etwa erforderlichen Sachverständigenbefundes zu wenden.

Anträge der Versicherungsanstalt im Sinne des § 28, Absatz 3, des Unfallversicherungsgesetzes auf Erlassung von Anordnungen über die von einem Unternehmer in seinem Betriebe zur Verhütung von Unfällen zu treffenden Einrichtungen, sowie über das zu demselben Zwecke von den Versicherten zu beobachtende Verhalten sind bei den nach Artikel I versicherungspflichtigen Betrieben und versicherten Personen an die k. k. Seebehörde in Triest zu richten.

Art. XII. Jeder auf einem Fahrzeuge weiter Fahrt oder grosser Küstenfahrt während der Fahrt vorkommende Unfall, durch welchen eine in demselben beschäftigte Person getötet wurde oder eine körperliche Verletzung

trudniona, poniosła śmierć, albo doznała uszkodzenia ciała, które spowodowało śmierć lub niezdolność do pracy przez nie mniej, jak trzy dni, należy wciągnąć do dziennika okrętowego i krótko opisać.

Komendanci statków małej żeglugi przybrzeżnej, oraz jachtów, którzy nie mają obowiązku prowadzenia dziennika okrętowego, winni prowadzić osobny wykaz wypadków, zdarzających się na pokładzie.

Szczegółowe przepisy ¹⁾ o zapiskach w sprawie wypadków na pokładzie morskich statków ma wydać Ministerstwo handlu w porozumieniu z Ministerstwem spraw wewnętrznych.

Co do każdego zapisku o tego rodzaju wypadku, który zdarzył się podczas podróży na pokładzie okrętu, komendant odnośnego okrętu winien zaraz po swem przybyciu do portu austrjacko-węgierskiej monarchji, najbliższemu c. k. urzędowi portowemu, zagranicą najbliższemu urzędowi konsularnemu doręczyć, podpisany przez siebie, odpis, którego zgodność z dziennikiem okrętowym, względnie z wykazem, który należy prowadzić, ma uwierzytelnić odnośny urząd.

Jeżeli tego rodzaju wypadek zdarzył się podczas pobytu w porcie austrjacko-węgierskiej monarchji, wówczas komendant winien donieść o tem pisemnie najbliższemu c. k. urzędowi portowemu najpóźniej w przeciągu pięciu dni. Zagranicą należy o tem donieść c. i k. urzędowi konsularnemu, w którego okręgu znajduje się okręt.

erlitten hat, welche den Tod oder eine Arbeitsunfähigkeit von nicht weniger als drei Tagen zur Folge hatte, ist in das Schiffstagebuch einzutragen und kurz zu beschreiben.

Die Kommandanten der Fahrzeuge kleiner Küstenfahrt und Jachten, für welche eine Verpflichtung zur Führung eines Schiffstagebuches nicht besteht, haben eine besondere Nachweisung über die an Bord sich ereignenden Unfälle zu führen.

Die näheren Vorschriften, betreffend die schriftlichen Aufzeichnungen über Unfälle an Bord von Seefahrzeugen sind vom Handelsministerium im Einvernehmen mit dem Ministerium des Innern zu erlassen.

Von jeder Eintragung eines derartigen Unfalles, der sich an Bord eines Schiffes während der Fahrt ereignete, hat der Kommandant des betreffenden Schiffes sofort nach seinem Eintreffen in einem Hafen der österreichisch-ungarischen Monarchie dem nächsten k. k. Hafenamte, im Auslande dem nächsten Konsularamte eine von ihm gefertigte Abschrift zu übergeben, deren Übereinstimmung mit dem Schiffstagebuche, beziehungsweise der zu führenden Nachweisung von dem betreffenden Amte zu beglaubigen ist.

Ereignete sich ein derartiger Unfall während des Aufenthaltes in einem Hafen der österreichisch-ungarischen Monarchie, so hat der Kommandant binnen längstens fünf Tagen die schriftliche Anzeige dem nächsten k. k.

¹⁾ Rozporządzenie z dnia 20 grudnia 1913 austr. Dz. u. p. Nr. 270

Przy wypadkach rodzaju, określonego na wstępie, w innych przedsiębiorstwach, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia według artykułu I, przedsiębiorca winien również najpóźniej w przeciągu pięciu dni zrobić doniesienie do c. k. portowego i sanitarnego morskiego urzędu, w którego okręgu wypadek się zdarzył.

C. k. portowy, względnie c. i k. konsularny urząd winien przesłać doniesienie o wypadku, podpisane przez komendanta okrętu względnie przez przedsiębiorcę, Zakładowi ubezpieczenia od wypadków w Trjeście a po jednej jego kopji, które należy z urzędu uwierzytelnić, c. k. władzy morskiej i c. k. urzędowi portowemu, w którego okręgu znajduje się port ojczysty okrętu.

C. k. władza morska ma prowadzić spis wypadków rodzaju, wyżej określonego.

Dochodzenia wypadkowe.

Art. XIII. Dochodzenia z § 31 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków w sprawie wypadków, które zdarzą się w przedsiębiorstwach, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia według artykułu I, ma przeprowadzić c. k. urząd portowy, względnie ten c. i k. urząd konsularny, do którego zrobiono pierwsze doniesienie o wypadku.

Dochodzenia co do pozostałej rodziny krajowca, który poniósł śmierć wskutek wypadku zagranicą, ma przeprowadzać na podstawie zawiadomienia

Hafenamte zu erstatten. Im Auslande hat diese Anzeige beim k. und k. Konsularamte, in dessen Sprengel sich das Schiff befindet, zu erfolgen.

Bei Unfällen der eingangs bezeichneten Art, in anderen nach Artikel I versicherungspflichtigen Betrieben ist von dem Unternehmer ebenfalls binnen längstens fünf Tagen die Anzeige an das k. k. Hafen- und Seesaniätamsamt, in dessen Bezirk sich der Unfall ereignete, zu erstatten.

Das k. k. Hafen-, beziehungsweise k. und k. Konsularamt hat die vom Schiffskommandanten, beziehungsweise Betriebsunternehmer gefertigte Unfallanzeige an die Unfallversicherungsanstalt in Triest und je eine amtlich zu beglaubigende Kopie derselben an die k. k. Seebehörde und an das k. k. Hafnamt zu übersenden, in dessen Bezirk sich der Heimatshafen des Schiffes befindet.

Bei der k. k. Seebehörde ist ein Verzeichnis über die Unfälle der oben bezeichneten Art zu führen.

Art. XIII. Erhebungen im Sinne des § 31 des Unfallversicherungs-gesetzes über Unfälle, welche sich in den nach Artikel I versicherungspflichtigen Betrieben ereignen, sind durch das k. k. Hafnamt, beziehungsweise durch dasjenige k. und k. Konsularamt vorzunehmen, an welches die erste Anzeige von dem Unfälle gemacht wurde.

Erhebungen über die Hinterbliebenen eines durch einen Unfall im Auslande getöteten Inländers haben über Mitteilung des Unfalles durch das

o wypadku c. k. urząd portowy, w którego okręgu znajduje się port ojczysty odnośnego okrętu.

Czasokres zgłaszania roszczeń o odszkodowanie.

Art. XIV. Domagający się odszkodowania, dla których nie oznaczono odszkodowania z urzędu (§ 34 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków), winni swoje roszczenie, unikając jego utraty, zgłosić w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków przed upływem dwóch lat po zajściu wypadku.

Współdziałanie morskiej administracji.

Art. XV. Władza morska, urzędy portowe, oraz odnośne urzędy konsularne są obowiązane czynić w swoim zakresie działania zadosyć, skierowanym do nich, prośbom Zakładu ubezpieczenia od wypadków w Trjeście i przysyłać Zakładowi z urzędu wszelkie wiadomości, które mogą być dla niego ważne.

Stosunek do innych ustawowych wsparć ubezpieczonego.

Art. XVI. Jeżeli ubezpieczonemu według artykułu I niniejszej ustawy w przypadku choroby, spowodowanej wypadkiem w przedsiębiorstwie, przedsiębiorca lub publiczne kasy chorych na podstawie ustawowych zobowiązań udzielili wsparć podczas okresu czasu, za który wspieranemu przysługuje pretensja o rentę z powodu wypadku, wówczas pretensja ta przechodzi aż do kwoty udzielonego wsparcia, a jeżeli to ostatnie dosięga lub przewyższa ją, w całej jej wysokości na przedsiębiorcę względnie na kasę chorych.

k. k. Hafenamnt zu erfolgen, in dessen Bezirk sich der Heimatshafen des betreffenden Schiffes befindet.

Art. XIV. Entschädigungsansprecher, für welche die Entschädigung nicht von Amts wegen festgesetzt wurde (§ 34 des Unfallversicherungsgesetzes), haben ihren Anspruch bei Vermeidung des Ausschlusses vor Ablauf von zwei Jahren nach dem Eintritt des Unfalles bei der Unfallversicherungsanstalt anzumelden.

Art. XV. Die Seebehörde, die Hafenamter und die in Betracht kommenden Konsularämter sind verpflichtet, den an sie gerichteten Ersuchen der Unfallversicherungsanstalt Triest in Ausübung ihres Wirkungskreises zu entsprechen und der Anstalt von Amts wegen alle Mitteilungen zukommen zu lassen, welche für dieselbe von Wichtigkeit sein können.

Art. XVI. Wurden einem nach Artikel I dieses Gesetzes Versicherten im Falle einer durch einen Betriebsunfall herbeigeführten Erkrankung seitens des Betriebsunternehmers oder öffentlicher Krankenkassen auf Grund gesetzlicher Verpflichtungen Unterstützungen während eines Zeitraumes zuteil, für welchen dem Unterstützten ein Anspruch auf eine Unfallsrente zusteht, so geht dieser Anspruch bis zum Betrage der geleisteten Unterstützung, und wenn die letztere ihn erreicht oder übersteigt, in seiner ganzen Höhe an den Unternehmer, beziehungsweise die Krankenkasse über.

Stosunek do prywatnych Zakładów ubezpieczenia.

Art. XVII. Do umów, zawartych przed dniem ogłoszenia między prywatnym zakładem ubezpieczenia a przedsiębiorcą jakiegoś z przedsiębiorstw, przytoczonych w artykule I, o ubezpieczenie od wypadków osób, zatrudnionych w tem przedsiębiorstwie, których czas trwania nie upłynął jeszcze w terminie, od którego zacznie działać ubezpieczenie, określone w artykule I, stosują się postanowienia drugiego ustępu § 61 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków pod tym warunkiem, że przedsiębiorca uwiadomi o umowie ubezpieczeniowej, dołączając policę, urząd portowy, w którego okręgu znajduje się przedsiębiorstwo, podlegające obowiązkowi ubezpieczenia, względnie władzę rejestrową okrętu, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia, w przeciągu trzech miesięcy po rozpoczęciu się działania niniejszej ustawy.

Ubezpieczenie dobrowolne.

Art. XVIII. Postanowienia artykułów V i VI ustawy z dnia 20 lipca 1894 Dz. u. p. Nr. 168 o rozszerzeniu ubezpieczenia od wypadków, odnoszą się także do przedsiębiorców przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia według artykułu I, jakoteż do przedsiębiorców przedsiębiorstw, mających związek z morską żeglugą lub morskiem rybołóstwem, nie podlegających obowiązkowi ubezpieczenia według niniejszej ustawy.

K a r y.

Art. XIX. Nakładanie kar za przekroczenia ustawy, określone w §§ 51 i 52 ustawy z dnia 28 grudnia 1887 Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1888, odnoszące

Art. XVII. Auf Verträge, welche zwischen einer Privatversicherungsanstalt und dem Unternehmer eines der im Artikel I angeführten Betriebe über die Unfallversicherung der in diesem Betriebe beschäftigten Personen vor dem Tage der Kundmachung abgeschlossen wurden und deren Dauer in dem Zeitpunkte, in welchem die Wirksamkeit der in Artikel I bezeichneten Versicherung beginnt, noch nicht abgelaufen ist, finden die Bestimmungen des zweiten Absatzes des § 61 des Unfallversicherungsgesetzes unter der Voraussetzung Anwendung, dass der Versicherungsvertrag von dem Betriebsunternehmer binnen drei Monaten nach Beginn der Wirksamkeit dieses Gesetzes dem Hafenamte, in dessen Bezirk der versicherungspflichtige Betrieb gelegen ist, beziehungsweise der Registerbehörde des versicherungspflichtigen Schiffes unter Vorlage der Polizze angezeigt wird.

Art. XVIII. Die Bestimmungen der Artikel V und VI des Gesetzes vom 20 Juli 1894, R. G. Bl. Nr. 168, betreffend die Ausdehnung der Unfallversicherung, gelten auch für Unternehmer von nach Artikel I versicherungspflichtigen Betrieben sowie für die Unternehmer von nach diesem Gesetze nicht versicherungspflichtigen, mit der Seeschifffahrt oder Seefischerei zusammenhängenden Betrieben.

Art. XIX. Die Verhängung der Strafen wegen der in den §§ 51 und 52 des Gesetzes vom 28 Dezember 1887, R. G. Bl. Nr. 1 ex 1888, bezeichne-

się do przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia według artykułu I niniejszej ustawy, należy do kapitanatu portowego w Trjeście, o ile idzie o statki morskie (lub ich przynależności), których rejestr prowadzi władza morska, przy wszystkich innych statkach, jakoteż przy wszystkich innych przedsiębiorstwach, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia według artykułu I niniejszej ustawy, do owego kapitanatu portowego, w którego okręgu znajduje się port ojczysty statku, względnie odnośne przedsiębiorstwo.

R e k u r s y .

Art. XX. Rekursy (§ 55 ustawy o ubezpieczeniu od wypadków) rozstrzyga w drugiej instancji polityczna władza krajowa w porozumieniu z władzą morską, w trzeciej instancji Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem handlu.

Rekursy należy doręczać tej władzy, która rozstrzygnęła w pierwszej instancji.

Ubezpieczenie od wypadków w małych przedsiębiorstwach morskiej żeglugi, jakoteż morskiego i przybrzeżnego rybołostwa.

Art. XXI. Następujące odrębne postanowienia odnoszą się

1. do obsad takich statków morskich, których pojemność wynosi nie więcej niż pięćdziesiąt ton brutto, a nie stanowią one ani przynależności większego statku, ani nie mają urządzeń do poruszania się zapomocą pary lub innych motorów mechanicznych;

ten Gesetzesübertretungen, welche sich auf die nach Artikel I dieses Gesetzes versicherungspflichtigen Betriebe beziehen, steht, insoweit es sich um Seefahrzeuge (oder deren Zubehör) handelt, deren Register bei der Seebehörde geführt wird, dem Hafenskapitanate Triest, bei allen anderen Fahrzeugen sowie bei allen anderen nach Artikel I dieses Gesetzes versicherungspflichtigen Betrieben jenem Hafenskapitanate zu, in dessen Bezirk der Heimatshafen des Fahrzeuges, beziehungsweise der betreffende Betrieb gelegen ist.

Art. XX. Über Rekurse (§ 55 des Unfallversicherungsgesetzes) entscheidet in zweiter Instanz die politische Landesbehörde im Einvernehmen mit der Seebehörde, in dritter Instanz das Ministerium des Innern im Einvernehmen mit dem Handelsministerium.

Die Rekurse sind bei jener Behörde zu überreichen, welche in erster Instanz entschieden hat.

Art. XXI.

1. Für die Besatzung solcher Seefahrzeuge, die nicht mehr als fünfzig Bruttotonnen Raumgehalt haben und weder Zubehör eines grösseren Fahrzeuges noch auf die Fortbewegung durch Dampf oder andere Maschinenmotoren eingerichtet sind,

2. do załogi tych statków, które przeznaczone są do wykonywania morskiego rybołówstwa i nie są zaopatrzone w parowe lub inne motory mechaniczne, z wyjątkiem jednego motoru pomocniczego:

W określonych przedsiębiorstwach morskiej żeglugi i morskiego rybołówstwa podlegają obowiązkowi ubezpieczenia także przedsiębiorcy, o ile należą do załogi statku.

Postanowienia artykułów VIII i XII niniejszej ustawy o obowiązku ustanowienia pełnomocnika dla każdego statku, względnie prowadzenia osobnych wykazów wypadków, zdarzających się na pokładzie, nie stosują się do przedsiębiorstw, określonych w niniejszym artykule.

Przy tych przedsiębiorstwach należy o wypadku donieść pisemnie lub ustnie, a mianowicie w porcie austriacko-węgierskiej monarchji najbliższemu c. k. urzędowi portowemu, zagranicą c. i k. urzędowi konsularnemu, w którego okręgu wypadek się zdarzył. Urząd konsularny winien bezzwłocznie zawiadomić o tem władzę morską.

Postanowienia końcowe.

Art. XXII. Niniejsza ustawa wchodzi w życie z dniem ¹⁾ jej ogłoszenia z wyjątkiem postanowień o ubezpieczeniu od wypadków przedsiębiorstw morskiego rybołówstwa.

2. für die Besatzung derjenigen Fahrzeuge, welche zur Ausübung der Seefischerei bestimmt und nicht mit Dampf- oder anderen Maschinenmotoren, mit Ausnahme eines Auxiliarmotors, versehen sind, gelten nachstehende besondere Bestimmungen:

Der Versicherungspflicht unterliegen bei den bezeichneten Schiffahrts- und den Seefischereibetrieben auch die Unternehmer, sofern sie zur Besatzung des Fahrzeuges gehören.

Die Bestimmungen der Artikel VIII und XII dieses Gesetzes über die Verpflichtung zur Bestellung eines Bevollmächtigten für jedes Fahrzeug, beziehungsweise zur Führung besonderer Nachweisungen über die an Bord sich ereignenden Unfälle finden auf die in diesem Artikel bezeichneten Betriebe keine Anwendung.

Die Unfallanzeige ist bei diesen Betrieben schriftlich oder mündlich, und zwar in einem Hafen der österreichisch-ungarischen Monarchie bei dem nächsten k. k. Hafenamte, im Auslande bei dem k. und k. Konsularamte, in dessen Bezirk sich der Unfall ereignet hat, zu erstatten. Das Konsularamt hat hiervon ohne Verzug die Seebehörde in Kenntnis zu setzen.

Art. XXII. Dieses Gesetz tritt mit Ausnahme der Bestimmungen über die Unfallversicherung der Seefischereibetriebe mit dem Tage seiner Kundmachung in Wirksamkeit.

¹⁾ 18 lutego 1913 roku.

Termin wejścia w życie tych ostatnich postanowień Minister handlu, w porozumieniu z Ministrem spraw wewnętrznych oznaczy rozporządzeniem¹⁾.

Termin²⁾, od którego zacznie działać ubezpieczenie, określone w artykule I, Minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem handlu oznaczy rozporządzeniem, winien jednak przypaść nie później jak w rok po dniu ogłoszenia.

Art. XXIII. Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi handlu i Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Der Zeitpunkt des Inkrafttretens dieser letzteren Bestimmungen wird durch den Handelsminister im Einvernehmen mit dem Minister des Innern im Verordnungswege festgesetzt.

Der Zeitpunkt, mit welchem die Wirksamkeit der in Artikel I bezeichneten Versicherung beginnt, wird durch den Minister des Innern im Einvernehmen mit dem Handelsminister im Verordnungswege festgesetzt, darf jedoch nicht später als ein Jahr nach dem Tage der Kundmachung eintreten.

Art. XXIII. Mit dem Vollzug dieses Gesetzes sind Mein Handelsminister und Mein Minister des Innern betraut.

¹⁾ Rozporządzenie takie do końca 1918 roku nie ukazało się.

²⁾ 1 styczeń 1914 roku — rozporządzenie z dnia 17 października 1913 austr. Dz. u. p. Nr. 220.

ROSYJSKA USTAWA

z dnia 2 (15 czerwca) 1903

o pracy w przemyśle¹⁾.

TYTUŁ CZWARTY.

Rodzaje ubezpieczenia robotników i pracowników w przedsiębiorstwach przemysłowych.

DZIAŁ SIÓDMY.

O wynagrodzeniu poszkodowanych skutkiem wypadków robotników i pracowników, oraz członków ich rodzin w przedsiębiorstwach fabrycznych, górniczych i hutniczych²⁾.

Art. 541. W razie wypadku właściciele przedsiębiorstw fabrycznych, górniczych i hutniczych³⁾ winni są, na zasadzie prze-

¹⁾ Tekst tej ustawy podano ściśle według podręcznika: „Ustawa o pracy w przemyśle. Przekład z rosyjskiego. Wydanie nieoficjalne. Nakładem Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej. Warszawa 1918“, po dokonaniu w nim tylko dwóch następujących zmian.

Wyrażenie „nieszczęśliwy wypadek“, oznaczające „jakieś nieszczęśliwe zdarzenie“, zastąpiono wyrażeniem „wypadek“, albowiem jakieś przymusowe ubezpieczenie od „szczęśliwych wypadków“ nie da się wprost pomyśleć, a tem samem, w ustawie o przymusowym ubezpieczeniu od wypadków, wyrażenie „wypadek“, oznaczające zdarzenie, może oznaczać tylko nieszczęśliwe zdarzenie. W tem też znaczeniu mieści się wyrażenie „wypadek“ i w tekście powołanego podręcznika z 1918 roku i to naprzemian z wyrażeniem „nieszczęśliwy wypadek“, nawet w jednym i tym samym artykule, jak n. p. w art. 562. Natomiast wyrażenie „wypadek“, oznaczające „w razie“, „wówczas, gdy“ i t. p., zastąpiono wyrażeniem „przypadek“.

Ścisłe rozróżnienie tych dwóch znaczeń wyrażenia „wypadek“ jest wskazane zwłaszcza w ustawie o ubezpieczeniu od wypadków, w której wyrażenie to, w jego pierwszym znaczeniu, musi się z konieczności bardzo często powtarzać. Przez wprowadzenie tych dwóch zmian uzyskano n. p. w art. 542 zamiast tekstu „tylko w tym wypadku, jeśli on dowiedzie, że przyczyną nieszczęśliwego wypadku...“ tekst „tylko w tym przypadku, jeśli on dowiedzie, że przyczyną wypadku...“. Ten ostatni tekst wyraża — zdaje się — jaśniej i przejrzyściej wolę ustawodawcy.

²⁾ Przy poszczególnych ważniejszych postanowieniach niniejszej ustawy podano w uwagach, dla porównania, treść odpowiednich postanowień austriackich ustaw w brzmieniu, ustalonom ustawą z dnia 7 lipca 1921 Dz. U. R. P. Nr. 65 poz. 413, oraz postanowień Polskich Władz ustawodawczych i wykonawczych. W uwagach tych określono niniejszą ustawę słowami „ros. ustawa z 1903 r.“, ustawy zaś austriackie słowami „aust. ustawa z r.“. Przy ustawach i rozporządzeniach Polskich Władz podano datę oraz Nr. i pozycję Dz. U. R. P.

³⁾ Ustawy austriackie ubezpieczają od wypadków wszystkich pracowników, zajętych we wszelkich przedsiębiorstwach, prowadzonych celem

pisów, zawartych w niniejszym dziale siódmym, wypłacać robotnikom, bez różnicy płci i wieku, odszkodowanie za utratę na przeciąg czasu dłuższy nad trzy dni zdolności do pracy wskutek uszkodzenia cielesnego, zrządanego przez wypadek, zaszły przy robotach lub z powodu robót przedsiębiorstwa¹⁾. Jeżeli następstwem wypadku, przy tych samych okolicznościach zaszłego, była śmierć robotnika, to wynagrodzenie otrzymują członkowie jego rodziny, wskazani w art. 552.

Art. 542. Właściciela przedsiębiorstwa zwalnia się od obowiązku płacenia odszkodowania robotnikom i członkom ich rodzin (art. 541) tylko w tym przypadku, jeśli on dowiedzie, że przyczyną wypadku była zła wola ze strony poszkodowanego lub jawna nieostrożność jego, nie usprawiedliwiona położeniem ani warunkami przy wykonywaniu roboty²⁾.

osiągnięcia zysku (fabryka, kopalnia, huta, rękodzieło, transport, handel, bankowość i t. d.), we wszelkich przedsiębiorstwach, w których się wytwarza lub zastosowuje środki wybuchowe, we wszelkich zakładach (warsztatach pracy tak fizycznej jak też umysłowej), używających kotłów parowych lub motorów, bez względu na ich cechy i cel gospodarczy t. j. bez względu, czy te zakłady mają na celu osiągnięcie zysku lub nie, jak n. p. instytucje użyteczności publicznej (publiczne szpitale i t. d.), używające kotłów parowych lub motorów, w gospodarstwach rolnych o obszarze ponad trzydzieści hektarów, we wszystkich gospodarstwach leśnych, bez względu kto jest ich właścicielem, przy wszystkich robotach budowlanych, bez względu czy wykonuje je przedsiębiorca, czy też właściciel budowy we własnym zarządzie i we wszelkich łomach. (§ 1 austr. ustawy z 1887 r., rozporządzenie z dnia 19 grudnia 1921 Dz. U. R. P. Nr. 4 poz. 27 z 1922 r. i art. 9 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148), następnie pracowników zajętych w stałych teatrach, choćby nawet tylko sezonowych, i w zawodowych strażach pożarnych (art. I austr. ustawy z 1894 r.), nakoniec pracowników, zajętych na podstawie umowy przy samochodach, bez względu na przeznaczenie samochodu, a więc nawet przy samochodach, służących tylko osobistej wygodzie właściciela samochodu (§ 11 austr. ustawy z 1908 r.).

¹⁾ Ustawy austriackie, przyznając wynagrodzenie szkody, spowodowanej wypadkiem w przedsiębiorstwie, stanowią, że za wypadek w przedsiębiorstwie, prócz wypadków przy czynności, wykonywanej dla celów przedsiębiorstwa, należy uważać także każdy wypadek w czasie czynności ubezpieczonego, wykonywanej z polecenia jego przełożonego, bez względu na cel i rodzaj tej czynności (czyszczenie okien i podłóg w prywatnym mieszkaniu, rąbanie drzewa dla potrzeb domowych, gaszenie pożaru obcych budynków i t. p.), z wyłączeniem tylko wypadku osoby, ubezpieczonej przy samochodzie, doznanego podczas wyścigów lub podczas przyspasilania się (treningu) do wyścigów. Za wypadki w przedsiębiorstwie należy nadto uważać wypadki w czasie nieprzerwanej drogi ubezpieczonego z mieszkania do pracy i z pracy do mieszkania (§ 5 austr. ustawy z 1887 r. i § 11 austr. ustawy z 1908 r.).

²⁾ Austr. ustawa (§ 6) z 1887 r. odmawia uszkodzonemu odszkodowania za wypadek tylko wówczas, jeżeli on sam spowodował wypadek albo rozmyślnie, albo przy popełnianiu jakiegś zbrodni (poparzenie się przy podpalaniu i t. p.), stwierdzonej w drodze sądowo - karnej.

Art. 543. Właściciel przedsiębiorstwa obowiązany jest, na zasadzie przepisów, zawartych w niniejszym dziale siódmym, dawać odszkodowanie robotnikom i członkom ich rodzin, chociażby roboty przedsiębiorstwa, które zrzędziły wypadek, były oddane w przedsiębiorstwo trzeciej osobie. Oddaniem robót w przedsiębiorstwo nie jest obstalunek, przekazany innemu samodzielnemu przedsiębiorstwu ¹⁾.

Art. 544. Wszelkie umowy, zawierane przed wypadkiem (art. 541), w celu ograniczenia prawa do odszkodowania lub w celu zmniejszenia tego odszkodowania, uważane są za nieważne ²⁾.

Art. 545. Odszkodowanie poszkodowanych (art. 541) wydaje się w postaci zapomóg i emerytury ³⁾.

Art. 546. Zapomogi (art. 545) wyznacza się w wysokości połowy faktycznego zarobku poszkodowanego od dnia wypadku do dnia wznowienia zdolności do pracy, albo do dnia przyznania utraty zdolności do pracy za objaw stały (art. 566) ⁴⁾.

¹⁾ Według austriackich przepisów (§ 1 austr. ustawy z 1887 r., art. 1. austr. ustawy z 1894 r. i § 11 austr. ustawy z 1908 r.) wszyscy pracownicy przedsiębiorstw, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, są ubezpieczeni od wypadków z ustawy i przymusowo od chwili rozpoczęcia pracy w takim przedsiębiorstwie, bez względu, czy przedsiębiorca przedsiębiorstwo zgłosił w Zakładzie ubezpieczenia, oraz bez względu, czy uiścił Zakładowi opłatę za ubezpieczenie swych pracowników. Tem samem za każdy wypadek pracownika, zaszły w przedsiębiorstwie, podlegającym obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, Zakład ubezpieczenia musi zawsze wypłacić ustawowe odszkodowanie, należne uszkodzonemu, względnie rodzinie, pozostałej po zmarłym wskutek następstw wypadku, bez względu kogo należy uważać za przedsiębiorcę danego przedsiębiorstwa. Pytanie więc, kto jest przedsiębiorcą danego przedsiębiorstwa, może mieć znaczenie tylko przy wymiarze i ściąganiu opłaty za ubezpieczenie, przyczem, w razie wątpliwości, należy zastosować postanowienia § 11 austr. ustawy z 1887 r. i § 11 austr. ustawy z 1908 r.

²⁾ Zgodne z § 44 austr. ustawy z 1887 r. i z § 13 austr. ustawy z 1908 r.

³⁾ Według austr. ustawy (§§ 6 i 7) z 1887 r. wszelkie odszkodowanie za wypadek, wypłacane periodycznie, nazywa się rentą.

⁴⁾ Austrjackie przepisy zapewniają choremu opiekę lekarską, środki lecznicze i zasiłek pieniężny z kasy chorych przez cały czas leczenia do końca statutowego okresu wsparć kasy i wówczas, gdy przyczyną choroby jest wypadek (§ 65 austr. ustawy z 1888 r. i art. 7 ustęp 1 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148). Te same świadczenia przez czas leczenia, najmniej przez 39 tygodni, ustawa zapewnia uszkodzonemu ze strony przedsiębiorcy względnie Zakładu, jeżeli uszkodzony nie był ubezpieczony w kasie chorych (art. 7 ustęp 2 i 3 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148). Ustawa zapewnia dalej uszkodzonemu, począwszy od pierwszego dnia piątego tygodnia po wypadku, rentę leczenia z Zakładu ubezpieczenia od wypadków w wysokości 66 $\frac{2}{3}$ % t. j. w wysokości dwóch trzecich jego zarobku przez cały czas niezdolności zarobkowa-

Art. 547. Emeryturę (art. 545) wyznacza się w razie stałej utraty zdolności do pracy: przy zupełnej utracie w wysokości dwóch trzecich rocznego zarobku poszkodowanego (art. 556), przy utracie zaś niezupełnej w wysokości mniejszej, zależnej od stopnia, w jakim została utracona zdolność do pracy poszkodowanego (art. 566)¹⁾.

nia z powodu leczenia następstw wypadku (§ 6 austr. ustawy z 1887 r.). W ten sposób w razie wypadku muszą udzielać ustawowych świadczeń i kasy chorych względnie przedsiębiorcy i Zakład ubezpieczenia od wypadków.

Ustawodawca nie chcąc jednak dopuścić, by ubezpieczony z jednego i tego samego powodu otrzymywał dwa odszkodowania, postanowił równocześnie, że Zakład rentę, należącą się uszkodzonemu za czas od pierwszego dnia piątego tygodnia po wypadku do dnia ukończenia leczenia, względnie do końca okresu ustawowych świadczeń kasy względnie przedsiębiorcy, ma wypłacać kasie chorych względnie przedsiębiorcy i upoważnia kasę względnie przedsiębiorcę do pokrycia z tej renty wydatków, poniesionych z powodu choroby uszkodzonego przez czas od pierwszego dnia piątego tygodnia po wypadku do końca leczenia względnie do końca okresu ustawowych świadczeń kasy względnie przedsiębiorcy (§ 65 austr. ustawy z 1888 r. i art. 7 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148).

Powyższe przepisy zapewniają zatem uszkodzonemu w okresie od pierwszego dnia piątego tygodnia po wypadku zawsze wyższe świadczenia, albowiem, o ile ustawowe świadczenia kasy chorych lub przedsiębiorcy są wyższe, niż renta leczenia z Zakładu, uszkodzony otrzymuje te wyższe świadczenia z kasy względnie od przedsiębiorcy, o ile zaś renta leczenia z Zakładu przewyższa ustawowe świadczenia kasy względnie przedsiębiorcy, kasa względnie przedsiębiorca mają resztę, pozostałą po pokryciu swych wydatków, wypłacić uszkodzonemu.

Renta leczenia pracownika kolei żelaznej (także tramwaju), uszkodzonego przy wypadku, spowodowanym ruchem kolei, wynosi ($66\frac{2}{3} + 33\frac{1}{3}$) 100% jego zarobku (art. VII austr. ustawy z 1894 r.).

¹⁾ Austr. ustawa (§ 6) z 1887 r. zapewnia uszkodzonemu po ukończeniu leczenia, o ile on nie odzyskał zupełnej zdolności zarobkowania:

- a. w razie 100% t. j. zupełnej niezdolności zarobkowania pełną rentę t. j. rentę w wysokości dwóch trzecich czyli w wysokości $66\frac{2}{3}\%$ zarobku uszkodzonego,
- b. w razie 100% t. j. zupełnej niezdolności zarobkowania ze stałą potrzebą obcej opieki i pielęgnacji (utrata obu rąk, zupełna ślepota i t. p.) rentę w wysokości pełnej renty, podwyższonej o połowę t. j. w wysokości ($66\frac{2}{3} + 33\frac{1}{3}$) 100% zarobku uszkodzonego,
- c. w razie częściowej niezdolności zarobkowania część pełnej renty, określonej wyżej pod a., odpowiadającą procentowi utraconej zdolności zarobkowania. W ten sposób renta wynosi n. p. przy 80% niezdolności zarobkowania 80% pełnej renty czyli $53\frac{1}{3}\%$ zarobku uszkodzonego, przy 50% niezdolności zarobkowania 50% t. j. połowę pełnej renty czyli $33\frac{1}{3}\%$ zarobku uszkodzonego, przy 30% niezdolności zarobkowania 30% pełnej renty czyli 20% zarobku uszkodzonego i t. d.

Ponadto rentę pełną, czyli rentę w wysokości $66\frac{2}{3}\%$ zarobku, można po ukończeniu leczenia przyznać przejściowo i takim uszkodzonym, którzy są już wprawdzie tylko częściowo niezdolni do zarobkowania, jednak muszą

Art. 548. Wydawanie emerytury zaczyna się od dnia przerwania zapomóg. W przypadkach, gdy wysokość emerytury jest większa od zapomogi, poszkodowani otrzymują, oprócz emerytury, jednorazowo różnicę pomiędzy emeryturą i zapomogą za cały czas od dnia wypadku do dnia przerwania zapomóg¹⁾).

Art. 549. Emerytury, wyznaczone poszkodowanym małoletnim i wyrostkom, po dojściu przez małoletnich wieku wyrostków, a przez wyrostków wieku robotników dorosłych, winne być zwiększone w zależności do wzrostu przeciętnego zarobku dziennego prostego robotnika dla każdej z wyżej wskazanych grup wieku (art. 558)²⁾.

się szczególnie oszczędzać, celem poprawy stanu zdrowia i odzyskania zupełnej zdolności zarobkowania.

Według ros. ustawy z 1903 r. najwyższa renta (emerytura) po ukończeniu leczenia przy zupełnej niezdolności zarobkowania wynosi dwie trzecie czyli $66\frac{2}{3}\%$ zarobku uszkodzonego.

Według art. VII austr. ustawy z 1894 r. rentę pracownika kolei żelaznej (także tramwaju), uszkodzonego przy wypadku, spowodowanym ruchem kolei, należąca się po ukończeniu leczenia, podwyższa się w ten sposób, że wynosi ona przy zupełnej (100%) niezdolności zarobkowania ($66\frac{2}{3} + 33\frac{1}{3}$) 100% jego zarobku, przy zupełnej niezdolności zarobkowania ze stałą potrzebą obcej opieki i pielęgnacji ($66\frac{2}{3} + 66\frac{2}{3}$) $133\frac{1}{3}\%$ jego zarobku, przy częściowej 80% niezdolności zarobkowania ($53\frac{1}{3} + 26\frac{2}{3}$) 80% jego zarobku, przy 50% niezdolności zarobkowania ($33\frac{1}{3} + 16\frac{2}{3}$) 50% jego zarobku, przy 30% niezdolności zarobkowania (20 + 10) 30% jego zarobku i t. d.

¹⁾ Ros. ustawa z 1903 r. w art. 546 ustala zapomogę (rentę leczenia) w wysokości tylko połowy czyli 50% zarobku uszkodzonego, w niniejszym zaś artykule każe wyrównać różnicę między zapomogą i emeryturą (rentą po ukończeniu leczenia) w przypadkach, gdy emerytura wynosi więcej. Na podstawie tego stanu prawnego dopłata do emerytury może należeć się tylko uszkodzonym o niezdolności zarobkowania wyższej niż 75%, albowiem już przy 75% niezdolności zarobkowania emerytura wynosi 50% zarobku uszkodzonego t. j. równa się zapomodze.

Według austriackich przepisów, jak wykazano w uwagach przy artykułach 546 i 547, renta leczenia (zapomoga) wynosi dwie trzecie t. j. $66\frac{2}{3}\%$ zarobku uszkodzonego, czyli zawsze równa się pełnej rencie po ukończeniu leczenia (emeryturze) t. j. rencie, należącej się uszkodzonemu przy zupełnej (100%) niezdolności zarobkowania. Tem samem w austriackich przepisach nie było potrzeby wprowadzania przepisu o dopłacie do renty leczenia.

²⁾ Austriackie przepisy zapewniają w razie wypadku osobom, które z powodu nieukończonego jeszcze wykształcenia nie otrzymują żadnej płacy lub tylko niższą płacę, a więc małoletnim lub wyrostkom, rentę od najniższego zarobku dorosłego pracownika (robotnika lub urzędnika) tego zawodu, w którym małoletni względnie wyrostek się kształci. Na tej podstawie małoletni lub wyrostek otrzymuje od razu taką samą rentę, jakaby otrzymał kwalifikowany pracownik jego zawodu, o najniższej t. j. początkowej płacy (§ 6 ustęp 6 austr. ustawy z 1837 r.). Wobec tego stanu prawnego odpada potrzeba podwyższania renty małoletnich i wyrostków w miarę ich dorastania.

Art. 550. Niezależnie od odszkodowania, wskazanego w artykule 545, właściciel przedsiębiorstwa winien poszkodowanemu, jeśli ten nie korzystał od niego z bezpłatnej pomocy lekarskiej, zwracać wydatki na leczenie aż do wyzdrowienia lub do przerwania kuracji. Wysokość zwrotu kosztów określa się według płacy, pobieranej w miejscowych szpitalach państwowych, miejskich i ziemskich ¹⁾.

Art. 551. W razie śmierci poszkodowanego (art. 541), zaszej natychmiast po wypadku lub w czasie kurowania obrażenia cielesnego, lub też nie później, jak w dwa lata od dnia wypadku w razie, jeśli leczenie przerwane było wcześniej ²⁾, właściciel przedsiębiorstwa winien:

1. wypłacić, komu należy, na pogrzeb zmarłego: trzydzieści rubli dla dorosłego i wyrostka i piętnaście rubli dla małoletniego ³⁾; i
2. wypłacić emerytury, wskazanym w art. 552, członkom rodziny zmarłego.

Art. 552 ⁴⁾. Emerytury, wypłacane członkom rodziny, obliczane są w następującym stosunku od rocznego zarobku zmarłego robotnika (art. 556):

¹⁾ Zobacz uwagę 4 na stronie 265, w której przedstawiono sprawę pokrycia kosztów leczenia według austriackich przepisów.

²⁾ Austriackie przepisy zapewniają rentę rodzinie zmarłego wskutek następstw wypadku w przedsiębiorstwie, bez względu na czas, w którym uszkodzony zmarł (§§ 7, 33 i 39 austr. ustawy z 1887 r.). Pozostałej rodzinie zmarłego należy się więc renta od dnia śmierci uszkodzonego nawet wówczas, gdy on zmarł po upływie n. p. dwudziestu lat od wypadku, byle tylko stwierdzono, że śmierć nastąpiła nie z powodu choroby (tyfus i t. p.), nie pozostającej w związku z doznaniem uszkodzeniem, lecz z powodu następstw wypadku (stłuczenie klatki piersiowej i złamanie żeber z następowo wytworzoną gruźlicą płuc i t. p.).

³⁾ Austriackie przepisy (§ 7 austr. ustawy z 1887 r.) przyznają zwrot rzeczywistych, zwyczajowych, miejscowych kosztów pogrzebu, najwyżej jednak w kwocie, wynoszącej dwie trzecie czyli $66\frac{2}{3}\%$ miesięcznego zarobku zmarłego. Koszty pogrzebu wyrostka i małoletniego, na podstawie zasad, podanych w uwadze 2 na stronie 267, mogą wynosić najwyżej $66\frac{2}{3}\%$ miesięcznego najniższego zarobku dorosłego pracownika tego samego zawodu, w którym wyrostek względnie małoletni się kształcił. Zobacz nadto uwagę 1 na stronie 8.

⁴⁾ Niniejszy artykuł ustala:

- a. którzy członkowie rodziny osoby, zmarłej wskutek następstw wypadku, mają prawo do odszkodowania i
- b. najwyższe odszkodowanie, wyrażone w stosunku do zarobku zmarłej osoby, jakie każdy z tych członków rodziny może otrzymać.

Przepis ten ma jednak często tylko teoretyczną wartość, albowiem art. 555, w razie większej liczby uprawnionych członków rodziny, albo zmniejsza emerytury poszczególnych uprawnionych, albo nawet wyklucza pewnych członków rodziny od poboru emerytury, mimo teoretyczne upra-

1. wdowie dożywotnio w wysokości jednej trzeciej części¹⁾;
2. dzieciom obojga płci: prawnym, uprawnionym, usynowionym²⁾ i nieślubnym³⁾ jak również wychowawcom i przyjętym podrzutkom⁴⁾ (Zb. Pr. art. 570, uwaga, wedł. Kont.

wnienie, przyznane im niniejszym artykułem. Praktyczne znaczenie przepisu niniejszego artykułu można zatem ocenić tylko przy uwzględnieniu przepisu art. 555 ros. ustawy z 1903 r.

¹⁾ Wdowie dożywotnio tytułem renty (emerytury) przyznaje: austr. ustawa (§ 7) z 1887 r. 20%, a ros. ustawa z 1903 r. 33 $\frac{1}{3}$ % zarobku zmarłego męża. Ten sam przepis austr. ustawy z 1887 r. przyznaje wdowcowi, o ile i jak długo jest niezdolny do zarabkowania, 20% zarobku zmarłej żony; ros. ustawa z 1903 r. dla wdowca nie przewiduje żadnej renty.

²⁾ Ślubnemu i legitymowanemu (uprawnionemu lub usynowionemu) dziecku tytułem renty (emerytury), wyrażonej w procencie zarobku zmarłej osoby, przyznaje: austr. ustawa (§ 7) z 1887 r. 15%, o ile drugi rodzic dziecka żyje, a 20% zupełnej sierocie; ros. ustawa z 1903 r. 16 $\frac{2}{3}$ %, o ile drugi rodzic dziecka żyje, a 25% zupełnej sierocie. Ten sam przepis austr. ustawy z 1887 r. stanowi, że dziecku, któremu, jako posiadającemu drugiego rodzica, przyznano rentę w wysokości 15% zarobku rodzica, zmarłego wskutek następstw wypadku, należy podwyższyć rentę na 20% tego zarobku od chwili utraty drugiego rodzica, bez względu kiedy nastąpi śmierć tego drugiego rodzica. Ros. ustawa z 1903 r. stanowi natomiast w art. 555, że zmiana w składzie rodziny zmarłego, wyjąwszy urodzenie się ślubnego dziecka po śmierci ojca, nie stanowi podstawy do zmiany wyznaczonych emerytur, wobec czego emerytura w wysokości 16 $\frac{2}{3}$ % zarobku rodzica, zmarłego wskutek następstw wypadku, wyznaczona dziecku, jako posiadającemu drugiego rodzica, pozostanie nadal w tej wysokości, mimo późniejszą utratę drugiego rodzica t. j. mimo późniejsze zupełne sieroctwo dziecka.

³⁾ Nieślubnemu dziecku austr. ustawa (§ 7) z 1887 r. przyznaje tytułem renty zawsze 15% zarobku rodzica (ojca lub matki), zmarłego wskutek następstw wypadku, bez względu czy dziecko było na utrzymaniu zmarłej osoby. Ten sam przepis austr. ustawy z 1887 r. stanowi, że renta należy się także nieślubnemu dziecku, urodzonemu dopiero po śmierci ojca, o ile ojcostwo zmarłego zostanie sądownie ustalone. Ros. ustawa z 1903 r. przyznaje nieślubnemu dziecku tytułem emerytury, wyrażonej w procencie zarobku zmarłego rodzica, 16 $\frac{2}{3}$ %, o ile drugi rodzic dziecka żyje, a 25% w razie zupełnego sieroctwa, jednak tylko pod warunkiem (punkt 4 art. 552), że dziecko było na utrzymaniu zmarłego rodzica. Tem samym ros. ustawa z 1903 r. wyklucza od poboru emerytury nieślubne dziecko, które nie było na utrzymaniu zmarłej osoby, oraz nieślubne dziecko, które urodziło się dopiero po śmierci ojca, albowiem, jako urodzone po śmierci ojca, nie mogło być również na jego utrzymaniu. Wykluczenie tego dziecka od poboru emerytury wynika nadto z art. 555, według którego tylko urodzenie się dziecka prawnego (ślubnego) po śmierci ojca stanowi podstawę zmiany wyznaczonych emerytur. Przyznanie emerytury w wysokości 25% zarobku zmarłej osoby może nastąpić, podobnie jak przy dziecku ślubnym (zobacz uwagę poprzednią) tylko w przypadku zupełnego sieroctwa w chwili wypadku zmarłego rodzica.

⁴⁾ Wychowawcom i przyjętym podrzutkom austriackie przepisy nie przyznają żadnej renty. Ros. ustawa z 1903 r. przyznaje im emeryturę, równą emeryturze ślubnych dzieci zmarłej osoby.

- 1912 r.), aż do dojścia przez nie wieku lat piętnaście¹⁾, każdemu w wysokości: jednej szóstej części w razie życia jednego z rodziców i jednej czwartej w razie zupełnego sieroctwa;
3. krewnym z linii prostej wstępnej dożywotnio w wysokości jednej szóstej każdemu²⁾, i
4. braciom i siostram³⁾, sierotom zupełnym, aż do dojścia wieku lat piętnaście po jednej szóstej każdemu. Osobom

¹⁾ Austr. ustawa (§ 7) z 1887 r. przyznaje rentę dziecku ślubnemu, legitymowanemu i nieślubnemu zasadniczo do ukończenia 15 roku życia. O ile jednak dziecko, pobierające rentę, w chwili ukończenia 15 roku życia z powodu fizycznej lub umysłowej ułomności jest zupełnie niezdolne do zarobkowania, ustawa przyznaje mu tę rentę nadal na cały czas niezdolności zarobkowania, a więc nawet dożywotnio. Ros. ustawa z 1903 r. przyznaje takiemu dziecku emeryturę tylko do ukończenia 15 roku życia.

²⁾ Austr. ustawa (§ 7) z 1887 r., w razie śmierci ubezpieczonej osoby wskutek następstw wypadku, przyznaje rentę w wysokości 20% zarobku zmarłej osoby:

- a. rodzicom, bez względu, czy żyją oboje, czy też tylko jedno z nich,
 b. dziadkom, również bez względu, czy żyją oboje, czy też tylko jedno z nich, ale tylko wówczas, jeżeli renty nie otrzymali ani ojciec ani matka zmarłej osoby.

Rentę tę, ustawa przyznaje rodzicom względnie dziadkom zmarłej osoby tylko:

- a. pod warunkiem, że zmarła osoba przyczyniała się istotnie do ich utrzymania t. j., chociaż tylko częściowo, ale stale pokrywała koszt ich utrzymania,
 b. na czas braku innych środków utrzymania a więc, tylko warunkowo, dożywotnio.

Ros. ustawa z 1903 r. przyznaje emeryturę po 16 $\frac{2}{3}$ % zarobku zmarłej osoby dożywotnio: ojcu, matce, dziadkowi i babce, o ile oni w czasie wypadku zmarłej osoby, byli na jej utrzymaniu.

³⁾ Austr. ustawa (§ 7) z 1887 r., w razie śmierci ubezpieczonej osoby wskutek następstw wypadku, przyznaje rentę w wysokości 20% zarobku zmarłej osoby:

- a. wnukom, bez względu na ich ilość, i bez względu, czy oni mają rodziców lub nie, ale tylko wówczas, jeżeli renty nie otrzymali ani rodzice, ani dziadkowie osoby zmarłej,
 b. rodzeństwu, bez względu na ilość, i bez względu, czy ono ma rodziców lub nie, ale tylko wówczas, jeżeli renty nie otrzymali ani rodzice, ani dziadkowie, ani wnuki osoby zmarłej.

Rentę tę ustawa przyznaje wnukom względnie rodzeństwu zmarłej osoby:

- a. tylko pod warunkiem, że zmarła osoba przyczyniała się istotnie do ich utrzymania t. j., chociaż tylko częściowo, ale stale pokrywała koszt ich utrzymania,
 b. do ukończenia 15 roku życia, z tem jednak, że, o ileby któreś z wnuków lub rodzeństwa w chwili ukończenia 15 roku życia było zupełnie niezdolne do zarobkowania z powodu fizycznej lub umysłowej ułomności, rentę jego należy przyznać nadal na cały czas niezdolności zarobkowania, a więc nawet dożywotnio.

wymienionym w ust. 3 i 4, jak zarówno nieślubnym dzieciom, po śmierci ich ojca, emerytury są wypłacane w tym tylko razie, jeśli osoby te znajdowały się na utrzymaniu zmarłego¹⁾.

Art. 553. W razie, gdy wdowa (art. 552 ust. 1) wstępuje w związek małżeński, należną jej dożywotnią emeryturę zamienia się przez jednorazowo wydaną sumę, równającą się potrójnej wysokości, przypadających wdowie, rocznych wypłat emerytalnych²⁾.

Art. 554. Dzieci, wychowawcy i przyjęte podrzutki (art. 552 ust. 2), w razie śmierci obojga rodziców, zaszej w warunkach, wskazanych w artykułach 541 i 551, otrzymują emeryturę w łącznej sumie emerytur, przypadających im po śmierci każdego z rodziców³⁾.

Art. 555. Łączna suma emerytur, przypadających wszystkim, wskazanym w artykule 552, członkom rodziny zmarłego robotnika, nie powinna przewyższać dwóch trzecich części rocznego jego

Ros. ustawa z 1903 r. dla wnuków nie przewiduje żadnej emerytury. Natomiast każdemu bratu i każdej siostrze (rodzeństwu) przyznaje ona, tylko do ukończenia 15 roku życia, emeryturę w wysokości $16\frac{2}{3}\%$ zarobku zmarłej osoby, o ile bracia i siostry są zupełnemi sierotami, i o ile w czasie wypadku zmarłej osoby pozostawali oni na jej utrzymaniu.

¹⁾ Austr. ustawa (art. VII) z 1894 r. stanowi, że, w razie śmierci pracownika kolei żelaznej, wskutek następstw wypadku, spowodowanego ruchem kolei, należy rodzinie, pozostałej po nim, podwyższyć o dwie trzecie rentę, należącą się według austr. ustawy z 1887 r., i podaną w poprzednich uwagach do niniejszego (552) artykułu. Wobec tego austr. ustawa z 1894 r. członkom tej rodziny przyznaje tytułem renty:

- a. wdowie lub wdowcowi $(20 + 13\frac{1}{3}) 33\frac{1}{3}\%$,
- b. ślubnemu lub legitymowanemu dziecku, mającemu drugiego rodzica, $(15 + 10) 25\%$; zupełnej sierocie $(20 + 13\frac{1}{3}) 33\frac{1}{3}\%$,
- c. nieślubnemu dziecku $(15 + 10) 25\%$,
- d. rodzicom, dziadkom, wnukom, rodzeństwu $(20 + 13\frac{1}{3}) 33\frac{1}{3}\%$ zarobku zmarłej osoby.

²⁾ Austr. ustawa (ustęp 5 § 7) z 1887 r. przyznaje również odprawę w wysokości trzyletniej renty.

³⁾ Austr. ustawa (ustęp ostatni § 7) z 1887 r. stanowi, że osoba dla której zaistnieje kilka roszczeń o rentę z powodu śmiertelnego uszkodzenia kilku osób przy jednym zdarzeniu wypadkowym, może otrzymać tylko jedną rentę, a mianowicie najwyższą. Wobec tego w myśl austr. przepisów dzieci rodziców, zmarłych z powodu następstw wypadku, doznanego przy tem samem zdarzeniu wypadkowym (pożar fabryki, eksplozja materiałów wybuchowych i t. p.), mogą otrzymać rentę tylko od zarobku tego rodzica, który więcej zarabiał. Natomiast w razie utraty obojga rodziców z powodu następstw wypadku, doznanego albo w dwóch różnych przedsiębiorstwach, albo w tem samem przedsiębiorstwie, lecz przy różnych zdarzeniach wypadkowych, pozostałym dzieciom należy się renta od zarobku każdego z utraconych rodziców. To prawo otrzymania dwóch rent, określone w poprzednim zdaniu, austr. przepisy przyznają wszystkim członkom pozostałej rodziny a nie tylko dzieciom.

zarobku (art. 556)¹⁾. Jeśli ogólna suma emerytur przewyższa tę granicę, to osoby, wymienione w ust. 1 i 2 artykułu 552, mają prawo przed wszystkimi innymi na odszkodowanie w całości, a krewnym, wymienionym w ust. 3 i 4 artykułu 552, wyznacza się resztę, jeśli taka pozostaje, dzieląc ją między nimi na równe części²⁾. Jeśli suma emerytur, przypadających wyłącznie osobom, wymienionym w ust. 1 i 2 artykułu 552, przewyższa jednak wyżej oznaczoną granicę, to emerytury te odpowiednio się zmniejsza³⁾. Zmiana w składzie rodziny zmarłego, z wyjątkiem przy-

¹⁾ Austr. ustawa (§ 7) z 1887 r. stanowi również, że suma rent wszystkich członków rodziny, pozostającej po pracowniku, zmarłym wskutek następstw wypadku, nie może przewyższać dwóch trzecich czyli $66\frac{2}{3}\%$ zarobku zmarłego pracownika. Dla rodziny jednak, pozostającej po pracowniku kolejki żelaznej, zmarłym wskutek następstw wypadku, spowodowanego ruchem kolejki, austr. ustawa (art. VII) z 1894 r. podwyższyła tę najwyższą sumę rent o dwie trzecie czyli do $(66\frac{2}{3} + 44\frac{2}{3})$ $111\frac{1}{3}\%$ zarobku zmarłego pracownika.

²⁾ Austr. ustawa (§ 7) z 1887 r. przyznaje rentę przedewszystkiem wdowie (wdowcowi) i dzieciom (ślubnym, legitymowanym, nieślubnym) osoby, zmarłej wskutek następstw wypadku. Innym członkom rodziny należy się renta tylko wówczas, jeżeli suma rent, przyznanych wdowie (wdowcowi) i dzieciom, jest niższa od najwyższej dopuszczalnej sumy rent, podanej w poprzedniej uwadze.

³⁾ Austr. ustawa (§ 7) z 1887 r. stanowi to samo.

Wskutek tego zgodnego przepisu ros. ustawy z 1903 r. i austr. ustawy z 1887 r. odszkodowanie członków pozostającej rodziny, określone w art. 552 ros. ustawy z 1903 r., względnie podane w uwagach do tego artykułu i wyrażone w procencie zarobku zmarłej osoby, wynosi w rzeczywistości według ustawy :

	rosyjskiej		austrjackiej
wdowa	$33\frac{1}{3}\%$		20 ($33\frac{1}{3}\%$)
jedno dziecko	$16\frac{2}{3}\%$		15 (25—)
razem	50%		35 ($58\frac{1}{3}\%$)
wdowa	$33\frac{1}{3}\%$		20 ($33\frac{1}{3}\%$)
dwoje dzieci: po $16\frac{2}{3}\%$	$33\frac{1}{3}\%$	po 15%	30 (50—)
razem	$66\frac{2}{3}\%$		50 ($83\frac{1}{3}\%$)
wdowa	$26\frac{2}{3}\%$		20 ($33\frac{1}{3}\%$)
troje dzieci: po $13\frac{1}{3}\%$	40%	po 15%	45 (75—)
razem	$66\frac{2}{3}\%$		65 ($108\frac{1}{3}\%$)
wdowa	$22\frac{2}{3}\%$		$16\frac{2}{3}$ ($27\frac{7}{9}\%$)
czworo dzieci: po $11\frac{1}{9}\%$	$44\frac{4}{9}\%$	po $12\frac{1}{2}\%$	50 ($83\frac{3}{5}\%$)
razem	$66\frac{2}{3}\%$		$66\frac{2}{3}$ ($111\frac{1}{3}\%$)
wdowa	$19\frac{1}{21}\%$		$14\frac{2}{57}$ ($23\frac{67}{171}\%$)
pięcioro dzieci: po $9\frac{11}{21}\%$	$47\frac{13}{21}\%$	po $10\frac{3}{5}\%$	$52\frac{36}{57}$ ($87\frac{123}{171}\%$)
razem	$66\frac{2}{3}\%$		$66\frac{2}{3}$ ($111\frac{1}{9}\%$)
wdowa	$16\frac{2}{3}\%$		$12\frac{4}{33}$ ($20\frac{20}{99}\%$)
sześcioro dzieci po $8\frac{1}{3}\%$	50%	po $9\frac{3}{33}\%$	$54\frac{18}{33}$ ($90\frac{90}{99}\%$)
razem	$66\frac{2}{3}\%$		$66\frac{2}{3}$ ($111\frac{1}{3}\%$)

padku przyścia na świat po jego śmierci prawnych jego dzieci, nie może służyć powodem do zmiany wysokości, wyznaczonych już członkom rodziny, emerytur¹⁾.

	rosyjskiej	austrjackiej
zupełna sierota	25 ⁰ / ₁₀₀	20 (33 ¹ / ₃) ⁰ / ₁₀₀
rodzice zmarłego: po 16 ² / ₃ ⁰ / ₁₀₀	33 ¹ / ₃ ⁰ / ₁₀₀	20 (33 ¹ / ₃) ⁰ / ₁₀₀
razem	58 ¹ / ₃ ⁰ / ₁₀₀	40 (66 ² / ₃) ⁰ / ₁₀₀
dwoje zupełnych sierot: po 25 ⁰ / ₁₀₀	50— ⁰ / ₁₀₀ po 20 ⁰ / ₁₀₀	40 (66 ² / ₃) ⁰ / ₁₀₀
rodzice zmarłego: po 8 ¹ / ₃ ⁰ / ₁₀₀	16 ² / ₃ ⁰ / ₁₀₀	20 (33 ¹ / ₃) ⁰ / ₁₀₀
razem	66 ² / ₃ ⁰ / ₁₀₀	60 (100) ⁰ / ₁₀₀
troje zupełnych sierot: po 22 ² / ₉ ⁰ / ₁₀₀	66 ⁶ / ₃ ⁰ / ₁₀₀ po 20 ⁰ / ₁₀₀	60 (100) ⁰ / ₁₀₀
rodzice zmarłego	—	6 ² / ₃ (11 ¹ / ₉) ⁰ / ₁₀₀
razem	66 ² / ₃ ⁰ / ₁₀₀	66 ² / ₃ (111 ¹ / ₉) ⁰ / ₁₀₀
czworo zupełnych sierot: po 16 ² / ₃ ⁰ / ₁₀₀	66 ² / ₃ ⁰ / ₁₀₀ po 16 ² / ₃ ⁰ / ₁₀₀	66 ² / ₃ (111 ¹ / ₉) ⁰ / ₁₀₀
dwoje dziadków zmarłego: po 16 ² / ₃ ⁰ / ₁₀₀	33 ¹ / ₃ ⁰ / ₁₀₀	20 (33 ¹ / ₃) ⁰ / ₁₀₀

Powyższe zestawienie rent rodzinnych podano tylko przykładowo, albowiem ilość możliwych kombinacji jest bardzo wielka.

Cyfrы, ujęte w nawias, i podane w powyższem zestawieniu w kolumnie pod napisem austr. ustawa, oznaczają renty członków rodziny pracownika kolei żelaznej, zmarłego wskutek następstw wypadku, spowodowanego ruchem kolei, wyższe o dwie trzecie od rent normalnych w myśl art. VII austr. ustawy z 1894 r.

¹⁾ Niniejszy przepis ros. ustawy z 1903 r. zezwala na zmianę emerytur, przyznanych członkom rodziny zmarłego, tylko w przypadku urodzenia się słubnego pogrobowca, zresztą zaś uznaje przyznane emerytury za stałe, czyli emerytury te petyfikuje. Austrjackie przepisy takiej petyfikacji rent nie przewidują. Ta różnica przepisów wywołuje doniosłe skutki przedewszystkiem wówczas, gdy ilość członków rodziny zmarłego, w czasie jego wypadku, była większa i tem samem zmniejszono emerytury (renty), należące się zasadniczo poszczególnym członkom rodziny, w tym celu, by suma tych emerytur (rent) nie przewyższała granicy, oznaczonej ustawowo.

Przykładowo rzecz się przedstawia następująco:

α) Ros. ustawa (art. 552) z 1903 r. przyznaje zasadniczo jako emeryturę wdowie 33¹/₃⁰/₁₀₀, a dzieciom po 16²/₃⁰/₁₀₀ zarobku zmarłego. Rzeczywiste jednak emerytury wdowy z sześciorgiem dzieci, według zestawienia w uwadze 3 na stronie 272, wynoszą: wdowy 16²/₃⁰/₁₀₀, dzieci po 8¹/₃⁰/₁₀₀ czyli razem 66²/₃⁰/₁₀₀ zarobku zmarłego. Ta suma emerytur w miarę ubytku, przez dożycie 15 roku lub śmierć, każdego dziecka zmniejsza się o rentę tego dziecka t. j. o 8¹/₃⁰/₁₀₀ zarobku zmarłego.

W ten sposób suma emerytur wdowy z sześciorgiem dzieci obniża się po ubytku dziecka:

pierwszego na (66²/₃ — 8¹/₃) 58¹/₃⁰/₁₀₀

drugiego na (58¹/₃ — 8¹/₃) 50⁰/₁₀₀

trzeciego na (50 — 8¹/₃) 41²/₃⁰/₁₀₀

czwartego na (41²/₃ — 8¹/₃) 33¹/₃⁰/₁₀₀

piątego na (33¹/₃ — 8¹/₃) 25⁰/₁₀₀ a po ubytku szóstego dziecka po-

zostanie wdowie emerytura w wysokości (25—8¹/₃) 16²/₃⁰/₁₀₀ zarobku zmarłego.

Austr. ustawa (§ 7) z 1887 r. przyznaje zasadniczo jako rentę wdowie 20⁰/₁₀₀ a dzieciom po 15⁰/₁₀₀ zarobku zmarłego. Rzeczywiste jednak renty wdowy z sześciorgiem dzieci, według zestawienia w uwadze 3 na stronie 272,

Art 556. Roczny zarobek poszkodowanego oblicza się w następujący sposób:

1. sumę, rzeczywiście zapracowaną przez poszkodowanego w ciągu roku, poprzedzającego dzień wypadku, za potrące-

wynoszą: wdowy $12\frac{4}{33}\%$, dzieci po $9\frac{3}{33}\%$ czyli razem $66\frac{2}{3}\%$ zarobku zmarłego. Tej sumy rent nie zmniejsza się o rentę dziecka, które ubyło z powodu dożycia lub śmierci, lecz podwyższa się renty pozostałych uprawnionych tak długo, aż otrzymają renty, należące się im zasadniczo, poczem dopiero zniża się ogólną sumę rent o rentę dziecka, które ubyło. W ten sposób suma rent wdowy z sześciorgiem dzieci wynosi po ubytku dziecka:

pierwszego ($14\frac{2}{57} + 10\frac{36}{57} \times 5$ dzieci)	$66\frac{4}{3}\%$
drugiego ($16\frac{2}{3} + 12\frac{1}{2} \times 4$ dzieci)	$66\frac{2}{3}\%$
trzeciego ($20 + 15 \times 3$ dzieci)	$65\frac{0}{3}\%$
czwartego ($20 + 15 \times 2$ dzieci)	50%
piątego ($20 + 15 \times 1$ dziecko)	35%

a po ubytku szóstego dziecka pozostanie wdowie renta w wysokości 20% zarobku zmarłego.

β) Według ros. przepisów, wykazana pod α), suma emerytur wdowy z czworgiem dzieci t. j. już po ubytku dwojga dzieci, wynosi $50\frac{0}{3}\%$, z których przypada: na wdowę $16\frac{2}{3}\%$ a na czworo dzieci ($8\frac{1}{3} \times 4$ dzieci) $33\frac{1}{3}\%$ zarobku zmarłego. W razie śmierci wdowy pozostałe dzieci otrzymują nadal jako sumę swych emerytur $33\frac{1}{3}\%$ zarobku zmarłego, która to suma obniża się po ubytku dziecka:

pierwszego na ($33\frac{1}{3} - 8\frac{1}{3}$)	$25\frac{0}{3}\%$
drugiego na ($25 - 8\frac{1}{3}$)	$16\frac{2}{3}\%$
trzeciego na ($16\frac{2}{3} - 8\frac{1}{3}$)	$8\frac{1}{3}\%$ zarobku zmarłego.

Według austr. przepisów, wykazana pod α), suma rent wdowy z czworgiem dzieci t. j. już po ubytku dwojga dzieci, wynosi $66\frac{2}{3}\%$, z których przypada: na wdowę $16\frac{2}{3}\%$ a na czworo dzieci ($12\frac{1}{2} \times 4$ dzieci) 50% zarobku zmarłego. W razie śmierci wdowy pozostałym dzieciom, jako zupełnym sierotom, renty podwyższa się, wobec czego suma ich rent wynosi ($16\frac{2}{3} \times 4$ dzieci) $66\frac{2}{3}\%$ zarobku zmarłego, która to suma obniża się po ubytku dziecka:

pierwszego na (20×3 dzieci)	60%
drugiego na (20×2 dzieci)	40%
trzeciego na (20×1 dziecko)	20% zarobku zmarłego.

γ) Pozostała rodzina zmarłego, składająca się z trojga zupełnych sierot i rodziców zmarłego, uprawnionych zasadniczo do poboru emerytury (renty).

Ros. ustawa z 1903 r., według zestawienia w uwadze 3 na stronie 272, przyznaje sierotom emeryturę po $22\frac{2}{9}\%$ czyli razem $66\frac{2}{3}\%$ zarobku zmarłego t. j. najwyższą sumę emerytur, a tem samem odmawia zupełnie emerytury rodzicom. W miarę ubytku sierot, przez dożycie lub śmierć, powyższa suma emerytur obniża się po ubytku sieroty:

pierwszej na ($66\frac{2}{3} - 22\frac{2}{9}$)	$44\frac{4}{9}\%$
drugiej na ($44\frac{4}{9} - 22\frac{2}{9}$)	$22\frac{2}{9}\%$ i znika z ubytkiem trzeciej sieroty.

Austrjackie przepisy, według zestawienia w uwadze 3 na stronie 272, przyznają: sierotom 60% a rodzicom $6\frac{2}{3}\%$ czyli razem $66\frac{2}{3}\%$ zarobku zmarłego. Ta suma rent obniża się po ubytku przez dożycie lub śmierć:

sieroty pierwszej na (20×2 sierot + 20 rodzice)	60%
sieroty drugiej na (20×1 sierota + 20 rodzice)	40%
sieroty trzeciej na (oboje rodzice)	20%
jednego rodzica na (pozostały rodzic)	20% i znika dopiero

z ubytkiem ostatniej uprawnionej osoby.

Powyższe przykłady stwierdzają, że dla liczniejszych rodzin, pozosta-

niem wartości materiałów i instrumentów, o ile one, stosownie do warunków najmu, były mu wydawane na rachunek płacy zarobkowej, dzieli się przez ilość dni, spędzonych przez poszkodowanego przy pracy w ciągu tego roku, lub jeśli poszkodowany przebył w przedsiębiorstwie mniej niż rok, to przez ilość dni, spędzonych przez niego przy pracy przez ten czas, i

2. otrzymany w sposób, wskazany w ust. 1., średni zarobek dzienny mnoży się w przedsiębiorstwach, czynnych przez cały rok, przez dwieście sześćdziesiąt¹⁾, a w przedsiębiorstwach, czynnych nie przez cały rok, przez ilość dni, zwy-

łych po zmarłych, austriackie przepisy nie są nigdy niekorzystniejsze, a bardzo często są znacznie korzystniejsze od rosyjskich przepisów.

Dla małych rodzin rosyjskie przepisy są wprawdzie niekiedy korzystniejsze, ale mogą być i niekorzystniejsze od austriackich przepisów, jak tego dowodzą następujące przykłady.

o) Wdowie z jednym dzieckiem, według zestawienia w uwadze 3 na stronie 272, przyznaje jako sumę emerytur (rent): ros. ustawa 50%, austr. ustawa 35% zarobku zmarłego, a więc rosyjska ustawa więcej. W razie śmierci wdowy przyznaje dziecku, jako emeryturę (rentę): ros. ustawa nadal 16 $\frac{2}{3}$ %, austr. ustawa, jako zupełnej sierocie, 20% zarobku zmarłego, a więc austr. ustawa więcej.

e) Dwojgu dziadkom zmarłego, według zestawienia w uwadze 3 na stronie 272, przyznaje jako emeryturę (rentę): ros. ustawa po 16 $\frac{2}{3}$ % czyli razem 33 $\frac{1}{3}$ %, austr. ustawa razem 20% zarobku zmarłego, a więc rosyjska ustawa więcej. W razie śmierci jednego z tych dziadków, pozostałemu dziadkowi przyznaje jako emeryturę (rentę): ros. ustawa 16 $\frac{2}{3}$ %, austr. ustawa 20% zarobku zmarłego, a więc austr. ustawa więcej.

Dla rodzin po pracownikach kolejowych, zmarłych wskutek następstw wypadku, spowodowanego ruchem kolei żelaznych, renty, podane przykładowo w niniejszej uwadze, jako należące się według austr. przepisów, podwyższa się o dwie trzecie na zasadzie przepisu art. VII austr. ustawy z 1894 r.

¹⁾ Według austr. ustawy (ustęp 2 i 5 § 6) z 1887 r. w razie wypadku pracownika w przedsiębiorstwie, czynnym przez cały rok, ustala się przedewszystkiem jego przeciętny zarobek w ciągu roku przed wypadkiem, dzieląc kwotę zarobioną przez niego w tym roku, przez ilość dni jego pracy w ciągu tego roku. Jeżeli uszkodzony jeszcze cały rok w przedsiębiorstwie nie pracował, oblicza się w ten sam sposób przeciętny zarobek innego robotnika tej samej kategorii, zajętego w tem samym lub sąsiednim przedsiębiorstwie tego samego rodzaju, i ten przeciętny zarobek innego robotnika, przyjmuje się, jako przeciętny zarobek uszkodzonego. Powyższy przeciętny zarobek uszkodzonego pomnożony przez trzysta, stanowi roczny zarobek uszkodzonego, miarodajny dla wymiaru renty. Z różnicy między powyższymi przepisami austr. ustawy z 1887 r. i przepisami ros. ustawy z 1903 r., zawartymi w niniejszym artykule, wynika, że w razie wypadku w przedsiębiorstwie, czynnym przez cały rok, doznanego przez pracownika o przeciętnym zarobku w kwocie 6 zł. dziennie, roczny jego zarobek, miarodajny dla wymiaru renty (emerytury) wynosi: według austr. ustawy (6×300) 1800 zł. a według ros. ustawy (6×260) 1560 zł.

Wobec tej różnicy i różnicy:

kłego dla tych przedsiębiorstw, okresu czasu, dodając, w tym ostatnim przypadku, do otrzymanego iloczynu nadto sumę, otrzymaną z pomnożenia średniego zarobku dziennego pro-

a. wykazanej w uwadze 1 na stronie 266, powyższy uszkodzony otrzymałby rocznie n. p. przy

niezdolności: emeryturę (ros. ustawa) zł.		rentę (austr. ustawa) zł.
100% ₀ z potrzebą obcej opieki	1.040 t. j. 66 ² / ₃ % ₀ zarobku	1.800 t. j. 100% ₀ zarobku
100% ₀	1.040 t. j. 66 ² / ₃ % ₀ „	1.200 t. j. 66 ² / ₃ % ₀ „
80% ₀	832 t. j. 53 ¹ / ₃ % ₀ „	960 t. j. 53 ¹ / ₃ % ₀ „
50% ₀	520 t. j. 33 ¹ / ₃ % ₀ „	600 t. j. 33 ¹ / ₃ % ₀ „
30% ₀	312 t. j. 20% ₀ „	360 t. j. 20% ₀ „

Przy wypadkach, spowodowanych ruchem kolei żelaznych, renta powyższego uszkodzonego według zestawienia, podanego w ostatnim ustępie uwagi 1 na stronie 266, wynosiłaby przy procentach niezdolności, wyżej oznaczonych, 2,400, 1,800, 1,440, 900 i 540 zł.

b. wykazanej w uwagach na stronie 269 i 270, w razie śmierci powyższego pracownika, spowodowanej wypadkiem, według zestawienia, podanego przykładowo w uwadze 3 na stronie 272, otrzymałaby rocznie, jako ogólną sumę odszkodowania, jego pozostała rodzina, złożona z następujących:

członków	emeryturę (ros. ustawa) zł.	rentę (austr. ustawa) zł.
wdowa i 1 dziecko	780 t. j. 50% ₀ zarobku	630 t. j. 35% ₀ zarobku
„ i 2 dzieci	1.040 t. j. 66 ² / ₃ % ₀ „	900 t. j. 50% ₀ „
„ i 3 „	1.040 t. j. 66 ² / ₃ % ₀ „	1.170 t. j. 65% ₀ „
„ i 4 „	1.040 t. j. 66 ² / ₃ % ₀ „	1.200 t. j. 66 ² / ₃ % ₀ „
„ i 5 „	1.040 t. j. 66 ² / ₃ % ₀ „	1.200 t. j. 66 ² / ₃ % ₀ „
„ i 6 „	1.040 t. j. 66 ² / ₃ % ₀ „	1.200 t. j. 66 ² / ₃ % ₀ „

jedna zupełna siostra

i rodzice 910 t. j. 58¹/₃%₀ „ 720 t. j. 40%₀ „

dwie zupełne siostry

i rodzice 1.040 t. j. 66²/₃%₀ „ 1.080 t. j. 60%₀ „

trzy zupełne siostry

i rodzice 1.040 t. j. 66²/₃%₀ „ 1.200 t. j. 66²/₃%₀ „

cztery zupełne siostry

1.040 t. j. 66²/₃%₀ „ 1.200 t. j. 66²/₃%₀ „

c. wykazanej w uwadze 1 na stronie 273, ogólna suma rocznego odszkodowania wszystkich członków rodziny powyższego pracownika, przysznana im po śmierci tego pracownika, spowodowanej wypadkiem, w miarę ubytku (przez dożycie lub śmierć) poszczególnych członków rodziny, ulegałaby w przypadkach, podanych niżej tylko przykładowo, następującym zmianom:

α) wdowa z sześciorgiem dzieci, która według punktu b. niniejszej uwagi pobierałaby: według ros. ustawy 1.040 zł. t. j. 66²/₃%₀ zarobku, a według austr. ustawy 1.200 zł. t. j. 66²/₃%₀ zarobku, otrzymałaby w razie ubytku:

dziecka	emeryturę (ros. ustawa) zł.	rentę (austr. ustawa) zł.
pierwszego	910 t. j. 58 ¹ / ₃ % ₀ zarobku	1.200 t. j. 66 ² / ₃ % ₀ zarobku
drugiego	780 t. j. 50% ₀ „	1.200 t. j. 66 ² / ₃ % ₀ „
trzeciego	650 t. j. 41 ² / ₃ % ₀ „	1.170 t. j. 65% ₀ „
czwartego	520 t. j. 33 ¹ / ₃ % ₀ „	900 t. j. 50% ₀ „
piątego	390 t. j. 25% ₀ „	630 t. j. 35% ₀ „
szóstego	260 t. j. 16 ² / ₃ % ₀ „	360 t. j. 20% ₀ „

β) w razie śmierci wdowy, wymienionej pod α, już po ubytku dwojga

stęgo wyrobnika (art. 558) przez różnicę pomiędzy dwustu sześćdziesięciu a, zwykłą dla danego przedsiębiorstwa, liczbą dni pracy ¹⁾).

dzieci, suma odszkodowania pozostałych czworga dzieci wynosiłaby: według ros. ustawy 520 zł. t. j. $33\frac{1}{3}\%$ zarobku, a według austr. ustawy 1.200 zł. t. j. $66\frac{2}{3}\%$ zarobku. Dzieci te otrzymałyby następnie w miarę ubytku:

dziecka	emeryturę (ros. ustawa) zł.	rentę (austr. ustawa) zł.
pierwszego	390 t. j. $25\frac{0}{10}\%$ zarobku	1.080 t. j. 60% zarobku
drugiego	260 t. j. $16\frac{2}{3}\%$ „	720 t. j. 40% „
trzeciego	130 t. j. $8\frac{1}{3}\%$ „	360 t. j. 20% „

γ) troje zupełnych sierot i rodzice zmarłego, którzy razem według punktu *b.* niniejszej uwagi pobieraliby rocznie: według ros. ustawy 1.040 zł. t. j. $66\frac{2}{3}\%$ zarobku, a według austr. ustawy 1.200 zł. t. j. $66\frac{2}{3}\%$ zarobku, otrzymaliby w razie

ubytku	emeryturę (ros. ustawa) zł.	rentę (austr. ustawa) zł.
pierwszej sieroty	693 t. j. $44\frac{4}{9}\%$ zarobku	1.080 t. j. 60% zarobku
drugiej „	347 t. j. $22\frac{2}{9}\%$ „	720 t. j. 40% „
trzeciej „	—	360 t. j. 20% „
jednego z rodziców	—	360 t. j. 20% „

δ) odszkodowanie wdowy z jednym dzieckiem wynosiłoby rocznie: według ros. ustawy 780 zł. t. j. 50% zarobku, a według austr. ustawy 630 zł. t. j. 35% zarobku. W razie śmierci wdowy odszkodowanie dziecka wynosiłoby rocznie: według ros. ustawy 260 zł. t. j. $16\frac{2}{3}\%$ zarobku, według austr. ustawy 360 zł. t. j. 20% zarobku;

ε) odszkodowanie dwojga dziadków zmarłego wynosiłoby rocznie: według ros. ustawy 520 zł. t. j. $33\frac{1}{3}\%$ zarobku, według austr. ustawy 360 zł. t. j. 20% zarobku. W razie śmierci jednego z dziadków roczne odszkodowanie pozostałego dziadka wynosiłoby: według ros. ustawy 260 zł. t. j. $16\frac{2}{3}\%$ zarobku, według austr. ustawy 360 zł. t. j. 20% zarobku.

Dla rodzin, pozostałych po pracownikach kolejowych, zmarłych wskutek następstw wypadku, spowodowanego ruchem kolei żelaznych, renty, podane przykładowo pod *b.* i *c.* niniejszej uwagi, jako należące się według austr. przepisów, podwyższa się o dwie trzecie na zasadzie art. VII austr. ustawy z 1894 r.

¹⁾ Według austr. ustawy (ustęp 3 i 5 § 6) z 1887 r., w razie wypadku pracownika w przedsiębiorstwie, czynnem nie przez cały rok (n. p. cukrownia), ustala się przedewszystkiem jego przeciętny zarobek przed wypadkiem, dzieląc kwotę, zarobioną przez niego w tem przedsiębiorstwie w okresie przed wypadkiem przez ilość dni pracy w ciągu tego okresu. Powyższy przeciętny zarobek uszkodzonego pomnożony przez trzysta, stanowi roczny zarobek uszkodzonego, miarodajny dla wymiaru renty. Według niniejszego przepisu ros. ustawy, w razie wypadku w przedsiębiorstwie, czynnem przez n. p. 150 dni w roku, roczny zarobek uszkodzonego, miarodajny dla wymiaru renty, wynosi jego przeciętny zarobek w przedsiębiorstwie, pomnożony przez sto pięćdziesiąt, więcej średni zarobek dziennego prostego wyrobnika, pomnożony przez sto dziesięć. Przyjmując, że przeciętny zarobek pracownika, uszkodzonego w takim przedsiębiorstwie, czynnem tylko przez 150 dni w roku, wynosił kwotę 6 zł. dziennie, i że średni zarobek dziennego prostego wyrobnika wynosił w tym okresie 2 zł. dziennie, otrzyma się, jako roczny zarobek uszkodzonego, miarodajny dla wymiaru renty, według austr. ustawy (6×300) 1.800 zł, a według ros. ustawy $[(6 \times 150) + (2 \times 110)]$ 1.120 zł.

Wobec tej różnicy i różnicy:

Jeśli poszkodowany otrzymywał część zarobku w naturze, to do sumy, otrzymanej w sposób, wskazany w ust. 1 i 2, do-

a. wykazanej w uwadze 1 na stronie 266, powyższy uszkodzony otrzymałby rocznie n. p. przy

niezdolności: emeryturę (ros. ustawa) zł.		rentę (austr. ustawa) zł.
100 ⁰ / ₀ z potrzeba obcej opieki	747 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ zarobku	1.800 t. j. 100 ⁰ / ₀ zarobku
100 ⁰ / ₀	747 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ „	1.200 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ „
80 ⁰ / ₀	597 t. j. 53 ¹ / ₃ ⁰ / ₀ „	960 t. j. 53 ¹ / ₃ ¹ / ₂ „
50 ⁰ / ₀	373 t. j. 33 ¹ / ₃ ⁰ / ₀ „	600 t. j. 33 ¹ / ₃ ⁰ / ₀ „
30 ⁰ / ₀	224 t. j. 20 ⁰ / ₀ „	360 t. j. 20 ⁰ / ₀ „

Przy wypadkach, spowodowanych ruchem kolei żelaznych, renta powyższego uszkodzonego według zestawienia, podanego w ostatnim ustępie uwagi 1 na stronie 266, wynosiłaby przy procentach niezdolności, wyżej oznaczonych, 2.400, 1.800, 1.440, 900 i 540 zł.

b. wykazanej w uwagach na stronie 269 i 270, w razie śmierci powyższego pracownika, spowodowanej wypadkiem, według zestawienia, podanego przykładowo w uwadze 3 na stronie 272, otrzymałaby rocznie, jako ogólną sumę odszkodowania, jego pozostała rodzina, złożona z następujących

członków	emeryturę (ros. ustawa) zł.	rentę (austr. ustawa) zł.
wdowa i 1 dziecko	560 t. j. 50 ⁰ / ₀ zarobku	630 t. j. 35 ⁰ / ₀ zarobku
„ i 2 dzieci	747 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ „	900 t. j. 50 ⁰ / ₀ „
„ i 3 „	747 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ „	1.170 t. j. 65 ⁰ / ₀ „
„ i 4 „	747 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ „	1.200 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ „
„ i 5 „	747 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ „	1.200 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ „
„ i 6 „	747 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ „	1.200 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ „
jedna zupełna sierota i rodzice	653 t. j. 58 ¹ / ₃ ⁰ / ₀ „	720 t. j. 40 ⁰ / ₀ „
dwie zupełne sieroty i rodzice	747 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ „	1.080 t. j. 60 ⁰ / ₀ „
trzy zupełne sieroty i rodzice	747 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ „	1.200 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ „
cztery zupełne sieroty	747 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ „	1.200 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ „

c. wykazanej w uwadze 1 na stronie 273, ogólna suma rocznego odszkodowania wszystkich członków rodziny powyższego pracownika, przynależna im po śmierci tego pracownika, spowodowanej wypadkiem, w miarę ubytku (przez dożycie lub śmierć) poszczególnych członków rodziny, ulegałaby w przypadkach, podanych niżej tylko przykładowo, następującym zmianom:

α) wdowa z sześciorgiem dzieci, która według punktu b. niniejszej uwagi pobierałaby według ros. ustawy 747 zł. t. j. 66²/₃⁰/₀ zarobku, a według austr. ustawy 1.200 zł. t. j. 66²/₃⁰/₀ zarobku, otrzymałaby w razie ubytku:

dziecka	emeryturę (ros. ustawa) zł.	rentę (austr. ustawa) zł.
pierwszego	653 t. j. 58 ¹ / ₃ ⁰ / ₀ zarobku	1.200 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ zarobku
drugiego	560 t. j. 50 ⁰ / ₀ „	1.200 t. j. 66 ² / ₃ ⁰ / ₀ „
trzeciego	467 t. j. 41 ² / ₃ ⁰ / ₀ „	1.170 t. j. 65 ⁰ / ₀ „
czwartego	373 t. j. 33 ¹ / ₃ ⁰ / ₀ „	900 t. j. 50 ⁰ / ₀ „
piątego	280 t. j. 25 ⁰ / ₀ „	630 t. j. 35 ⁰ / ₀ „
szóstego	187 t. j. 16 ² / ₃ ⁰ / ₀ „	360 t. j. 20 ⁰ / ₀ „

β) w razie śmierci wdowy, wymienionej pod α, już po ubytku dwojga

daje się dwadzieścia procent tej sumy, o ile otrzymywał mieszkanie, o ile zaś był na wikcie i t. p., to rzeczywistą wartość wiktę¹⁾. Obrachowany, wskazanym w niniejszym (556) artykule, trybem, roczny zarobek poszkodowanego nie powinien być mniejszy od iloczynu, otrzymanego z pomnożenia średniego zarobku dziennego prostego wyrobnika (art. 558) przez dwieście sześćdziesiąt²⁾.

dzieci, suma rocznego odszkodowania pozostałych czworga dzieci wynosiłaby: według ros. ustawy 373 zł. t. j. $33\frac{1}{3}\%$ zarobku, a według austr. ustawy 1.200 zł. t. j. $66\frac{2}{3}\%$ zarobku. Dzieci te otrzymałyby następnie w miarę ubytku:

dziecka	emeryturę (ros. ustawa) zł.	rentę (austr. ustawa) zł.
pierwszego	280 t. j. 25% zarobku	1.080 t. j. 60% zarobku
drugiego	187 t. j. $16\frac{2}{3}\%$ „	720 t. j. 40% „
trzeciego	93 t. j. $8\frac{1}{3}\%$ „	360 t. j. 20% „

γ) troje zupełnych sierot i rodzice zmarłego, którzy razem według punktu b. niniejszej uwagi pobierałyby rocznie: według ros. ustawy 747 zł. t. j. $66\frac{2}{3}\%$ zarobku a według austr. ustawy 1.200 zł. t. j. $66\frac{2}{3}\%$ zarobku, otrzymałyby w razie

ubytku	emeryturę (ros. ustawa) zł.	rentę (austr. ustawa) zł.
pierwszej sieroty	498 t. j. $44\frac{1}{9}\%$ zarobku	1.080 t. j. 60% zarobku
drugiej „	249 t. j. $22\frac{1}{9}\%$ „	720 t. j. 40% „
trzeciej „	—	360 t. j. 20% „
jednego z rodziców	—	360 t. j. 20% „

δ) odszkodowanie wdowy z jednym dzieckiem wynosiłoby rocznie: według ros. ustawy 560 zł. t. j. 50% zarobku, a według austr. ustawy 630 zł. t. j. 35% zarobku. W razie śmierci wdowy odszkodowanie dziecka wynosiłoby rocznie: według ros. ustawy 187 zł. t. j. $16\frac{2}{3}\%$ zarobku, według austr. ustawy 360 zł. t. j. 20% zarobku;

ε) odszkodowanie dwojga dziadków zmarłego wynosiłoby rocznie: według ros. ustawy 373 zł. t. j. $33\frac{1}{3}\%$ zarobku, według austr. ustawy 360 zł. t. j. 20% zarobku. W razie śmierci jednego z dziadków, roczne odszkodowanie pozostałego dziadka wynosiłoby: według ros. ustawy 187 zł. t. j. $16\frac{2}{3}\%$ zarobku, według austr. ustawy 360 zł. t. j. 20% zarobku.

Dla rodzin, pozostałych po pracownikach kolejowych, zmarłych wskutek następstw wypadku, spowodowanego ruchem kolei żelaznych, renty, podane przykładowo pod b. i c. niniejszej uwagi, jako należące się według austr. przepisów, podwyższa się o dwie trzecie na zasadzie art. VII austr. ustawy z 1894 r.

¹⁾ Austr. ustawa (§ 8) z 1887 r. stanowi, że za pensję lub płacę uważa się także pobory w naturze, których wartość należy obliczać według przeciętnych cen miejscowych, a nie według kosztów przedsiębiorcy.

²⁾ Według austr. ustawy (§ 6) z 1887 r. roczny zarobek uszkodzonego równa się zawsze jego dziennemu przeciętnemu zarobkowi, pomnożonemu przez trzysta. Jaki zarobek uważa się według austrjackich przepisów za przeciętny zarobek uszkodzonego, wyjaśniono w uwadze 2 na stronie 267, w uwadze 1 na stronie 275, w uwadze 1 na stronie 277 i w uwadze 2 na stronie 280.

Art 557. Jeśli będzie dowiedzione, że zwykły zarobek roczny poszkodowanego jest większy od zarobku rocznego, otrzymanego z obliczenia, to ten ostatni winien być zwiększony do wysokości zwykłego zarobku rocznego¹⁾. Jeśli poszkodowany nie pobierał w przedsiębiorstwie żadnej zapłaty, to roczny jego zarobek przyjmuje się w wysokości iloczynu, otrzymanego z pomnożenia średniego zarobku dziennego prostego wyrobnika (art. 558) przez dwieście sześćdziesiąt²⁾.

Art. 558. Średni zarobek dzienny prostych wyrobników w przedsiębiorstwach przemysłowych, o którym mowa w artykułach 549, 556 i 557, określają Urzędy do spraw fabrycznych i górniczo - hutniczych lub Urzędy do spraw górniczo - hutniczych na zasadzie miejscowych danych, na przeciąg trzechlecia oddzielnie dla obojga płci oraz dla każdej z trzech grup robotników według wieku (małoletnich od 12 do 15 lat, wyrostków od 15 do 17 lat, i dorosłych ponad 17 lat), i publikują dla powszechnej wiadomości w miejscowych Wiadomościach gubernjalnych lub policyjnych. Oznaczone Urzędy powołane są do określania tego zarobku, zależnie od warunków miejscowych, bądź dla całej gubernji, bądź dla poszczególnych powiatów i miejscowości przemysłowych³⁾.

Art. 559. Za obopólną zgodą stron, emerytury zarówno poszkodowanych, jak i członków ich rodzin, mogą być zamieniane przez wypłaty jednorazowe, obliczane na następujących zasadach :

¹⁾ Austrjackie przepisy według uwagi 1 na stronie 275 i uwagi 1 na stronie 277 przyjmują, jako roczny zarobek uszkodzonego przeciętny jego zarobek, pomnożony przez 300 t. j. przez liczbę, odpowiadającą w zasadzie najwyższej liczbie dni pracy w roku. Tem samem przepisy te nie przewidują żadnej podwyżki tego rocznego zarobku, z wyjątkiem tylko pracowników kolejowych, ubezpieczonych po myśli ustawy z dnia 8 listopada 1921 Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 5 z 1922 r., których roczny zarobek, miarodajny dla wymiaru renty, według uwagi 3 na stronie 163 równa się, albo rzeczywistemu rocznemu zarobkowi, albo przeciętnemu zarobkowi, pomnożonemu przez 300, zawsze jednak temu, który jest większy.

²⁾ Austr. ustawa (ustęp 5 i 6 § 6) z 1887 r. stanowi że roczny zarobek uszkodzonych, którzy pracowali albo bezpłatnie, albo z zarobkiem niższym od przeciętnego, należy ustalić w wysokości zarobku pracownika tej samej kategorii, zajętego w tem samem lub sąsiednim podobnem przedsiębiorstwie, t. j. w wysokości przeciętnego zarobku pracownika tej samej kategorii, pomnożonego przez 300. Skutki tej różnicy przepisów mogą być podobne do skutków, wykazanych w uwadze 1 na stronie 277.

³⁾ Austrjackie przepisy nie zawierają żadnego analogicznego postanowienia, albowiem ze szczegółów, podanych w uwadze 1 na stronie 267, w uwadze 1 na stronie 275, w uwadze 1 na stronie 277 i w uwadze 2 na stronie 280 wynika, że takie analogiczne postanowienie w austr. przepisach byłoby zupełnie zbędne.

1. roczne wypłaty emerytalne poszkodowanych i członków rodziny, wskazanych w ust. 1 i 3 artykułu 552, mnoży się przez dziesięć, przyczem dla poszkodowanych małoletnich i wyrostków przyjmuje się wypłaty emerytalne, jakiby przypadały im po dojsciu do wieku robotników dorosłych (art. 549);
2. roczne wypłaty emerytalne osób, wskazanych w ust. 2 i 4, artykułu 552, mnoży się przez liczbę lat, w ciągu których miały być wypłacane, nie więcej wszakże jak przez dziesięć, i
3. wszystkie wypłaty, dokonywane na rachunek emerytury do momentu zgodzenia się na wypłatę jednorazową, o ile łącznie nie przewyższają jednej trzeciej części sumy, obliczanej stosownie do 1 i 2 ust. niniejszego (559) artykułu, odlicza się od tej sumy¹⁾.

Art. 560²⁾. O każdym wypadku, podpadającym mocy przepisów, zawartych w niniejszym dziale siódmym, osoba, zarządzająca przedsię-

¹⁾ Austr. ustawa (§ 41) z 1887 r., w razie zrzeczenia się przez poszkodowanego renty w całości lub części, zezwala wypłacić mu wartość kapitałową tej renty w całości lub odpowiedniej części, pod warunkiem, że na odprawę taką zgodzi się gmina, obowiązana do zaopatrzenia tego rencisty w razie jego zubożenia. Z powyższego wynika, że według austr. ustawy zasadniczą formą odszkodowania jest renta, i że odprawę wprowadza ona jako wyjątkową tylko formę odszkodowania. Odmienne stanowi ros. ustawa z 1903 r., która ważności umowy o odprawę niczem nie warunkuje. Przyczyny tej swobody w kierunku zawierania umów o odprawę należy szukać w tem, że według ros. ustawy z 1903 r. za wypłatę renty odpowiadał przedsiębiorca, a więc jednostka, nie dająca dostatecznej gwarancji ścisłego wypełnienia swych zobowiązań przez cały szereg lat.

Na dowód, że ten tylko motyw spowodował wprowadzenie tej swobody do ros. ustawy z 1903 r., wystarczy wskazać na fakt, że już, ros. ustawa z dnia 23 czerwca (6 lipca) 1912 r. (Marceli Lewy. Nowa ustawa o ubezpieczeniu od wypadków przy pracy. Warszawa 1913), nie wprowadzona zresztą w życie w Królestwie Polskiem, przekazując przeprowadzenie ubezpieczenia od wypadków stowarzyszeniom ubezpieczeniowym, a więc organizacjom, dającym gwarancję ścisłego wypełnienia swych zobowiązań wobec uszkodzonych, ograniczyła w art. 35 możność zmiany emerytury na odprawę tylko do tych przypadków, w których emerytura nie przewyższa 15% rocznego zarobku i 36 rubli rocznie, a więc do drobnych tylko emerytur.

²⁾ Ten art. podano petitem, albowiem normuje on wyłącznie techniczną stronę przeprowadzenia ubezpieczenia.

Znacząca się przy tem, że według austr. ustawy (§§ 29 i 35) z 1887 r. czynność przedsiębiorcy przedsiębiorstwa, ubezpieczonego w kasie chorych, w razie wypadku pracownika, ogranicza się tylko do zrobienia doniesienia o wypadku w czterech egzemplarzach i do dostarczenia dat, potrzebnych dla obliczenia zarobku danego pracownika. W b. ros. zaborze przedsiębiorcy przedsiębiorstw, nie ubezpieczonych w kasie chorych, winni ponadto według ustępu 2 i 3 art. 7 ustawy z dnia 30 stycznia 1924 Dz. U. R. P. Nr. 16 poz. 148 wypłacać uszkodzonemu zasiłki gotówkowe i udzielać mu pomocy lekarskiej przez czas, w wysokości i na warunkach, określonych w powołanym przepisie ustawy z 1924 roku. Zobacz nadto uwagę 4 na stronie 265.

biorstwem, albo właściciel obowiązany jest dać znać niezwłocznie najbliższej władzy policyjnej, a także zawiadomić jednocześnie właściwego Inspektora Fabrycznego lub Inżyniera Okręgowego według wzoru, ustanowionego przez Radę do spraw ubezpieczenia robotników. Poszkodowani mogą żądać zawiadomienia policji i Inspektora Fabrycznego lub Inżyniera Okręgowego o każdym wypadku uszkodzenia cielesnego, chociażby on nie podpadał mocy artykułów wskazanych przepisów.

Art. 561¹⁾. Natychmiast po otrzymaniu, wymienionego w artykule 560, zawiadomienia, policja sporządza na miejscu wypadku protokół, powołując do tego osobę, zarządzającą przedsiębiorstwem albo właściciela tegoż, samego poszkodowanego (o ile może przybyć), lekarza lub felczera, o ile natychmiastowe powołanie pierwszego jest możliwe, świadków wypadku z pośród robotników i, jeśli można osobę postronną, obeznaną z robotą, przy której zaszedł wypadek obrażenia ciała. Nie przybycie którejkolwiek bądź z wymienionych osób nie wstrzymuje aktu spisania protokołu.

Art. 562¹⁾. W protokole (art. 561) oznacza się:

1. miejsce i czas wypadku;
2. nazwiska poszkodowanych i rodzaj pracy;
3. nazwiska świadków wypadku z wskazaniem miejsca ich zamieszkania;
4. nazwisko właściciela przedsiębiorstwa;
5. opis okoliczności, towarzyszących wypadkowi, na zasadzie oględzin miejsca i zeznań świadków;
6. rodzaj uszkodzenia cielesnego, i
7. wiadomości, wymienione w artykule 564, jeżeli w akcie sporządzania protokołu udział bierze lekarz.

Art. 563¹⁾. Wszyscy obecni przy spisywaniu protokołu (art. 561) po wysłuchaniu go podpisują protokół; za niepiśmiennych podpisują osoby, upoważnione przez nich.

Art. 564¹⁾. Jeśli protokół był sporządzony bez udziału lekarza, to najpóźniej w ciągu 4 dni po jego sporządzeniu, a w razie śmierci robotnika — niezwłocznie, osoba zarządzająca przedsiębiorstwem, lub właściciel tegoż wzywa lekarza dla dokonania oględzin lekarskich. W świadectwie lekarza o uszkodzeniu ciała winno być podane:

1. opis uszkodzenia ciała i stanu zdrowia poszkodowanego, i
2. orzeczenie o możliwym w przyszłości stopniu utraty zdolności do pracy.

W świadectwach, stwierdzających śmierć poszkodowanego, winno być podane orzeczenie, czy była ona zależną od wypadku.

Art. 565¹⁾. Z protokołu (art. 562) i świadectwa lekarskiego (art. 564) robi się odpisy w dwóch egzemplarzach, z których jeden doręcza

¹⁾ Zobacz uwagę 2 na stronie 281.

się osobie, zarządzającej przedsiębiorstwem, albo właścicielowi tegoż a drugi poszkodowanemu albo jednemu z członków jego rodziny.

Art. 566¹⁾. Przywrócenie zdolności do pracy (art. 546), stały charakter utraty zdolności do pracy (art. 546 i 547) i stopień zaniku zdolności do pracy (art. 547), wyleczenie obrażeń cielesnych i określenie właściwości momentu przerwania kuracji, jakoteż zależność śmierci poszkodowanego (art. 551 i 564) od wypadku stwierdzane są w świadectwach lekarskich²⁾.

Art. 567¹⁾. Na żądanie każdej ze stron, świadectwa lekarskie (art. 566) mogą być sporządzane także w celu stwierdzenia utraty zdolności do pracy na pewien czas albo orzeczenia o przypuszczalnym stopniu utraty zdolności do pracy na zawsze²⁾.

Art. 568¹⁾. Dla sporządzenia, wskazanych w artykułach 564, 566 i 567, świadectw lekarskich, każda ze stron ma prawo wzywać lekarza powiatowego, miejskiego lub policyjnego²⁾.

Art. 569¹⁾. W każdym przedsiębiorstwie prowadzi się osobno księgę dla zapisywania wypadków śmierci i obrażeń cielesnych (art. 541) z odnotowaniem w niej każdorazowego wypełnienia zobowiązań, dotyczących odszkodowania względem poszkodowanych i członków ich rodzin. Przy księdze tej przechowują się wszystkie potrzebne dokumenty, w tej liczbie oryginalne protokoły i świadectwa lekarskie (art. 562, 564 i 565) Wskazana księga prowadzi się według wzoru, ustanowionego przez Radę do spraw ubezpieczenia robotników, i jest przedstawiana właściwemu Inspektorowi Fabrycznemu lub Inżynierowi Okręgowemu na ich żądanie. W razie zwinięcia przedsiębiorstwa księgę wraz ze wszystkimi, przechowywanymi z nią, dokumentami przesyła się do właściwego Inspektora Fabrycznego lub Inżyniera Okręgowego.

Art. 570¹⁾. Osoba, zarządzająca przedsiębiorstwem, albo właściciel tegoż, za niewykonanie wymagań, zawartych w artykułach 560, 564 i 569, za niewłaściwe prowadzenie księgi, wskazanej w art. 569, jakoteż za niedostarczenie Inspektorowi Fabrycznemu, albo Inżynierowi Okręgowemu wiadomości, wymaganych w artykułach 586 i 587, podlega z orzeczenia Urzędów do spraw fabrycznych i górniczo-hutniczych lub Urzędów do spraw górniczo-hutniczych, karze pieniężnej w wysokości od 25 do 100 rubli, na rzecz specjalnych kapitałów, tworzonych zgodnie z art. 114.

¹⁾ Zobacz uwagę 2 na stronie 281.

²⁾ Udział lekarza w dochodzeniach wypadkowych może być nieraz zupełnie zbędny, jak n. p. w przypadkach utonięcia, zasypania, spalenia się i t. p. ubezpieczonego, bez odszukania względnie wydobycia jego zwłok. Stąd też austriackie przepisy nie zawierają żadnego postanowienia, w jaki sposób należy stwierdzać skutki wypadków, zezwalając w ten sposób na przystosowanie dochodzeń w każdym poszczególnym przypadku, do rodzaju wypadku i warunków, wśród jakich on się wydarzył, oraz do skutków jakie wywołał.

Art. 571¹⁾. Poszkodowanym robotnikom i członkom ich rodzin (art. 541) przysługuje prawo zawierania ugody z właścicielem przedsiębiorstwa co do rodzaju i wysokości należnego im odszkodowania. Ugoda taką zawiera się na piśmie, podpisuje się przez obie strony, lub przez tych, komu one poleca, i poświadcza się przez właściwego Inspektora Fabrycznego lub Inżyniera Okręgowego, który może odmówić poświadczenia porozumienia, o ile uzna, że ona wyraźnie i istotnie narusza przepisy, zawarte w niniejszym dziale siódmym (art. 574)²⁾. Poświadczona przez Inspektora, ugoda ma siłę prawną, równoznaczną z ugodą polubowną, zawartą w Sądzie. Oryginał zaświadczonego aktu ugody zostaje u Inspektora Fabrycznego lub Inżyniera Okręgowego, strony zaś otrzymują odpisy, poświadczone przez, wyżej pomienione, urzędowe osoby.

Art. 572¹⁾. Jeśli w trybie, przepisany w art. 571, porozumienie stron nie nastąpiło, to każdej z nich przysługuje prawo zwrócenia się ustnie lub piśmiennie do właściwego Inspektora Fabrycznego lub Inżyniera Okręgowego z żądaniem wyjaśnienia ich praw i obowiązków, stosownie do przepisów zawartych w niniejszym dziale siódmym, i do okoliczności, towarzyszących danemu wypadkowi.

Art. 573¹⁾. W wypadkach, wskazanych w art. 571 i 572, Inspektorowi Fabrycznemu i Inżynierowi Okręgowemu przysługuje prawo zbierania wszelkich potrzebnych wiadomości, żądania ich ujawnienia przez strony i wzywania, w razie potrzeby, lekarza powiatowego, miejskiego lub policyjnego w celu oględzin lekarskich na osobach poszkodowanych.

Art. 574¹⁾. Jeśli przy rozpatrzeniu sprawy przez Inspektora Fabrycznego lub Inżyniera Okręgowego nastąpi ugoda stron, to ją poświadcza się trybem, wskazanym w artykule 571, w przeciwnym zaś razie, jakoteż w razie odmowy poświadczenia przedstawionego aktu ugody, wymienione osoby urzędowe sporządzają akt, w którym zaznaczają:

1. datę zgłoszenia się stron;
2. czas, miejsce i okoliczności wypadku;
3. czy śmierć nastąpiła na skutek wypadku albo rodzaj uszkodzenia cielesnego i przyznany stopień utraty zdolności do pracy (art. 566);
4. żądania strony, domagającej się odszkodowania, i propozycję właściciela przedsiębiorstwa, oraz

¹⁾ Zobacz uwagę 2 na stronie 281.

²⁾ Już w okresie dotychczasowej, krótkiej zresztą, działalności swej na obszarze b. ros. zaboru Zakład ubezpieczenia od wypadków miał możność stwierdzenia faktu, że przedsiębiorca i uszkodzony, chcąc uzyskać poświadczenie inspektora pracy, wymagane niniejszym postanowieniem ros. ustawy, zawarli przepisaną umowę o odprawę wprawdzie na kwotę n. p. tysiąc t. j. na kwotę, odpowiadającą przepisom ustawy, że jednakowoż następnie uszkodzony, stosownie do umowy, zawartej z przedsiębiorcą przed tą ugodą, przyjął na zupełne umorzenie swej pretensji kwotę pięćset, kwitując odbiór całego tysiąca.

5. orzeczenie na zasadzie przepisów, zawartych w niniejszym dziale siódmym, i na zasadzie okoliczności, towarzyszących danemu wypadkowi, o prawie strony poszkodowanej na odszkodowanie i o wysokości tegoż. Obie strony otrzymują odpisy aktu, poświadczone przez osobę urzędową, sporządzającą go.

Art. 575¹⁾. W razie, gdy w miejscu, gdzie się znajduje przedsiębiorstwo, są nieobecni rodzice małoletnich, opiekunowie ich lub kuratorowie, to właściwy Naczelnik Ziemi, Sędzia Miejski lub Sędzia pokoju a w guberniach Królestwa Polskiego i Sędzia Gminny wyznacza małoletnim dla zawierania umowy, wskazanej w artykułach 571 i 574, oraz dla prowadzenia sprawy w sądzie specjalnych dla danego wypadku opiekunów. Inspektor Fabryczny lub Inżynier Okręgowy może, bądź z własnej inicjatywy, bądź na żądanie małoletniego, bądź na zapytanie właściwego Naczelnika Ziemi lub Sędziego, zakomunikować im, na kogo mogłyby być włożone chwilowo obowiązki opiekunów lub kuratorów w oznaczonych w niniejszym (575) artykule razach.

Art 576. Do wszczynania sprawy sądowej o odszkodowanie wyznacza się termin dwuletni²⁾, obliczany dla poszkodowanego od dnia nieszczęśliwego wypadku, a dla członków rodziny zmarłego — od dnia jego śmierci.

Art. 577¹⁾. Bieg przedawnienia, ustanowionego dla akcji o przyznanie odszkodowania (art 576), wstrzymuje się od chwili, gdy jedna ze stron zwróci się do Inspektora Fabrycznego albo Inżyniera Okręgowego (art. 572), aż do dnia, w którym strona, poszukująca odszkodowania, otrzyma kopję aktu, wskazanego w art. 574.

Art. 578¹⁾. Jeżeli właściciel przedsiębiorstwa zawrze z poszkodowanym lub z członkami rodziny zmarłego umowę ustną albo na piśmie, lecz nie poświadczoną trybem, przepisany, w art. 571, dotyczącą odszkodowania, lub zabezpieczającą środki utrzymania, to umowa taka nie pozbawia poszkodowanego, albo członków rodziny zmarłego robotnika, prawa na żądanie odszkodowania na zasadzie przepisów, zawartych w niniejszym dziale siódmym. Na cały czas wykonywania takiej umowy przez właściciela przedsiębiorstwa bieg przedawnienia²⁾, ustanowionego dla wszczynania sprawy sądowej o wyznaczenie odszkodowania (art. 576), wstrzymuje się.

¹⁾ Zobacz uwagę 2 na stronie 281.

²⁾ Według austr. ustawy z 1887 r. roszczenie o rentę, tak uszkodzonego, jak też pozostałej rodziny, przedawnia się, jeżeli wypadku ani przedsiębiorca, ani uprawniony nie zgłosił w Zakładzie przed upływem roku od wypadku (§ 34), a roszczenie o rentę rodziny, pozostałej po uszkodzonym, zmarłym wskutek następstw wypadku, już po przyznaniu mu renty, jeżeli rodzina tego roszczenia nie zgłosiła w Zakładzie przed upływem roku od śmierci uszkodzonego (§ 39). O ile wypadek względnie roszczenie zgłoszono w powyższym terminie, roszczenie o rentę nie ulega już żadnemu przedawnieniu. Zobacz nadto uwagę 2 na stronie 268.

Art. 579¹⁾. Powództwo o odszkodowanie skierowuje się do właściciela przedsiębiorstwa. Od woli powoda zależy zgłoszenie akcji według miejsca wypadku, albo według miejsca zamieszkania pozwanego lub według adresu jego biura czy zarządu przedsiębiorstwa.

Art. 580¹⁾. Wszczynający akcję sądową traci prawo do zwrotu od pozwanego opłat sądowych i kosztów prowadzenia sprawy:

1. jeśli przed oddaniem sprawy do sądu nie zgłosi się do Inspektora Fabrycznego lub Inżyniera Okręgowego, zgodnie z art. 572, albo zgłosi akcję, nie czekając na wydanie przez pomienione osoby urzędowe aktu, określonego w art. 574, i
2. jeśli na zgłoszone powództwo sąd przysądzi sumę, nie wyższą od tej, którą ofiarował pozwany w czasie postępowania przed pomienionymi osobami urzędowymi (art. 574 ust. 4).

Art. 581¹⁾. Zawieranie umowy z pełnomocnikami o wynagrodzenie za prowadzenie spraw w celu dochodzenia pretensji na zasadzie przepisów, zawartych w niniejszym dziale siódmym, w wysokości, przewyższającej takse (Ordyn. Sąd., wyd. 1892 r., art. 396, uwaga, dodat. VII), jest wzbronione, i umowy podobne, zarówno jak zobowiązania długowe, wystawione na sumy, przewyższające takse, są nieważne.

Art. 582¹⁾. Zapomogi (art. 546) wypłaca się w terminach, przyjętych w przedsiębiorstwie dla wypłat zarobków robotnikom. Termin wypłacania emerytur poszkodowanym, zarówno jak członkom ich rodzin (art. 547 i 552), określa zobopólna umowa stron, a w razie, gdy umowa nie była zawarta, wypłata odbywa się co miesiąc z góry²⁾

Art. 583¹⁾. Na żądanie osób, pobierających odszkodowanie, właściciel przedsiębiorstwa obowiązany jest przysyłać im je na ich koszt w ustanowionych terminach według wskazanego w deklaracji adresu (art. 582). Pobierający odszkodowania obowiązani są dwa razy rocznie, w styczniu i lipcu, przedstawiać właścicielowi przedsiębiorstwa albo zarządzającemu dowody, że żyją; świadectwo dostarczone przez wdowę, prócz tego powinno zawierać wiadomość o tem, że nie wyszła za mąż. Świadectwa te wydaje policja, Naczelnicy Ziemscy lub odpowiednie osoby urzędowe, jak również zarządy gminne lub odpowiednie urzędy. W razie nieprzedstawienia pomienionych świadectw, właściciel przedsiębiorstwa ma prawo wstrzymać wypłatę.

Art. 584¹⁾. Zalegający w wypłacie odszkodowania, właściciel przedsiębiorstwa obowiązany jest za opuszczone terminy wypłacać dodatkowe odszkodowanie w wysokości jednego procentu miesięcznie od sumy zaległej wypłaty, licząc części miesiąca za cały miesiąc, a w razie

¹⁾ Zobacz uwagę 2 na stronie 281.

²⁾ Austr. ustawa (§ 37) z 1887 r. stanowi, że renty należy wypłacać w ratach miesięcznych z góry.

zalegania wypłaty emerytury w ciągu dłużej, niż sześć miesięcy, winien zabezpieczyć prawidłowość dokonywanych, należnych od niego, wypłat trybem, wskazanym w art. 586.

Art. 585. W ciągu trzech lat, od dnia pierwotnego przyznania lub odmowy emerytury, każda ze stron ma prawo żądać ponownych oględzin lekarskich poszkodowanego dla określania jego zdolności do pracy w celu poczynienia zmian, w umówionej czy przyznanej, emeryturze, albo odmowy co do jej płacenia, stosownie do świeżo ujawnionych okoliczności¹⁾. Zmiana wysokości dokonanych jednorazowych zapomóg jest niedopuszczalna.

¹⁾ Niniejszy przepis ros. ustawy stanowi, że, na żądanie tak przedsiębiorcy, jak też uszkodzonego, można wprawdzie zmienić lub zamknąć emeryturę już przyznaną, albo zmienić decyzję o odmowie emerytury, ale tylko w ciągu trzech lat od pierwotnego załatwienia sprawy odszkodowania. Tem samym ros. ustawa po upływie lat, wyżej oznaczonych, tak emeryturę, jak też odmowę emerytury petryfikuje. Przepis ten powoduje w praktyce przykładowo, że :

- a. uszkodzony, któremu odmówiono emerytury z powodu braku jakiegś utraty zdolności zarobkowania, w chwili upływu trzech lat od pierwotnego załatwienia sprawy odszkodowania, nie otrzyma następnie żadnej emerytury, mimo późniejszej amputacji nogi, spowodowanej próchnieniem kości, wywołanem wypadkiem,
- b. emerytura, należąca się w chwili upływu trzech lat od pierwotnego załatwienia sprawy odszkodowania za utratę jednego oka, nie ulega już żadnej zmianie, mimo następne ociemnienie i na drugie oko, spowodowane sympatycznym zapaleniem drugiego oka, i
- c. uszkodzony, który w chwili upływu trzech lat od pierwotnego załatwienia sprawy odszkodowania był częściowo lub całkowicie niezdolny do pracy, pobiera emeryturę przyznaną w tym czasie do końca życia, mimo następne odzyskanie nawet całkowitej zdolności zarobkowania i braku jakiegokolwiek szkody z powodu wypadku.

Ros. ustawa uzależnia zresztą przyznanie uszkodzonemu emerytury tylko od stopnia utraconej zdolności zarobkowania.

Austr. ustawa z 1887 r. stanowi w 1 ustępie § 5, że celem ubezpieczenia od wypadków jest „wynagrodzenie szkody, która powstaje przez uszkodzenie ciała...“, a w 1 ustępie § 39, że w przypadkach, gdy „w stosunkach, miarodajnych dla ustalenia wynagrodzenia szkody, zajdzie istotna zmiana, Zakład ubezpieczenia może na wniosek lub z urzędu, dokonać innego jego ustalenia“. Z powyższych przepisów, w związku z przepisem § 40, który na zasadzie powołanego 1 ustępu § 39 zezwala wstrzymać całkowicie lub częściowo wypłatę renty uszkodzonemu, nawet o 100% niezdolności zarobkowania, a to przez czas odpowiedniego jego zajęcia u tego samego lub innego przedsiębiorcy i w miarę jego poborów w czasie tego zajęcia, wynika, że według austr. przepisów warunkiem uzyskania renty jest zaistnienie u uszkodzonego:

- a. częściowej lub całkowitej utraty zdolności zarobkowania wskutek następstw wypadku i
- b. szkody materialnej, spowodowanej zmniejszeniem się lub utratą zarobku z powodu następstw wypadku.

Austr. ustawa, uzależniając odmowę, przyznanie i wymiar renty tylko od powyższych dwóch warunków, umożliwia tem samym zmianę decyzji

Art. 586 ¹⁾. W razie dobrowolnego zamknięcia przedsiębiorstwa, właściciel obowiązany jest zabezpieczyć regularną wypłatę, przypadających od niego, sum z tytułu odszkodowania robotników poszkodowanych i członków ich rodzin za pomocą ubezpieczenia, odpowiadających tym sumom, dochodów w jednym z działających w Rosji towarzystw lub instytucji asekuracyjnych, albo za pomocą zdeponowania w jednej z państwowych instytucji kredytowych w papierach procentowych państwowych, lub też przez rząd zagwarantowanych, kapitału, zabezpieczającego oznaczone wypłaty. Z zdeponowanego kapitału i odsetek jego pomienne wypłaty dokonywa się z pierwszeństwem przed innymi zobowiązaniami właściciela przedsiębiorstwa. Wybór jednego z wyżej wskazanych sposobów zabezpieczenia zależy od woli właściciela przedsiębiorstwa. O zamknięciu przedsiębiorstwa i wykonaniu wskazanych obowiązków właściciel powinien zawiadomić właściwego Inspektora Fabrycznego lub Inżyniera Okręgowego. Po upływie terminu wypłat właścicielowi lub jego spadkobiercom zwraca się zdeponowany, przy zastosowaniu drugiego ze, wskazanych wyżej, sposobów zabezpieczenia, cały kapitał, o ile na wypłaty przeznaczone były tylko odsetki od niego, albo pozostałą część tego kapitału, o ile na wypłaty przeznaczony był również i sam kapitał, który jednak, dla jakichkolwiekby powodów, nie został wyczerpany w całości.

Art. 587 ¹⁾. Gdy przedsiębiorstwo przechodzi w drodze spadku, na spadkobierców właściciela spadają również obowiązki jego, dotyczące odszkodowania robotników poszkodowanych i członków ich rodzin. W razie dobrowolnego przekazania przedsiębiorstwa na własność drugiej osobie, obowiązki te mogą być przekazane nowonabywcy z jego zgodą, wyrażoną na piśmie. Zawiadomienie o zmianie właściciela, oraz odpis aktu zgody, jeśli ta nastąpiła, powinny być zakomunikowane przez nowonabywcę właściwemu Inspektorowi Fabrycznemu lub Inżynierowi Okrę-

Zakładu o odmowie, przyznaniu lub wymiarze renty, bez względu na upływ czasu od wypadku względnie od wydania decyzji, o ile tylko zajdą zmiany w stosunkach, które uzasadniały decyzję, powziętą poprzednio. W ten sposób austr. ustawa umożliwiła w przypadkach, opisanych przykładowo w pierwszym ustępie niniejszej uwagi pod *a., b., c.*, przyznanie renty uszkodzonemu, który utracił nogę, podwyższenie renty uszkodzonemu, który zupełnie ociemniał, względnie zamknięcie renty uszkodzonemu, który odzyskał całkowitą zdolność zarobkowania i nie ponosi już żadnej szkody, bez względu na upływ czasu od wydania rezolucji odmawiającej lub przyznającej rentę, czyli umożliwia przystosowanie renty do każdorazowych skutków wypadku, tak pod względem stopnia utraconej zdolności zarobkowania, jak też pod względem materialnej szkody, spowodowanej wypadkiem. Zmiana lub zamknięcie renty, już przyznanej, względnie przyznanie renty, poprzednio odmówionej, obowiązuje od dnia zgłoszenia się uszkodzonego z wyższem roszczeniem, względnie od dnia doręczenia rezolucji Zakładu, zmieniającej z urzędu poprzednią rezolucję (§ 39 austr. ustawy z 1887 r.).

¹⁾ Zobacz uwagę 2 na stronie 281.

gowemu. W braku zgody na przeniesienie pomienionych zobowiązań na nowonabywcę, poprzedni właściciel, przy samym przekazaniu przedsiębiorstwa, winien zabezpieczyć w sposób, wskazany w art. 586, osoby posiadające prawo na odszkodowanie od niego, i o wykonaniu tego zawiadomić właściwego Inspektora Fabrycznego lub Inżyniera Okręgowego.

Art 588 ¹⁾. W razie upadłości, oraz w innych przypadkach przymusowej likwidacji przedsiębiorstwa, albo publicznej jego sprzedaży, Instytucje i osoby, dokonywujące likwidacji czy sprzedaży, obowiązane są żądać od właściciela przedsiębiorstwa i od właściwych Inspektorów Fabrycznych albo Inżynierów Okręgowych wiadomości o zobowiązaniach właściciela, dotyczących odszkodowania robotników poszkodowanych i członków ich rodzin na zasadzie przepisów, zawartych w niniejszym dziale siódmym. W wiadomościach tych, dotyczących emerytur, pomienione osoby urzędowe powinny określać sumy, potrzebne do zabezpieczenia dochodów, odpowiadających wysokości emerytur. Od osób, którym przypada lub wyznaczone zostało odszkodowanie, przyjmuje się deklaracje co do, przypadających im, sum, jednak brak takiej deklaracji nie zwalnia od rozporządzeń, co do zabezpieczenia i wypłaty zobowiązań właściciela przedsiębiorstwa, jeśli otrzymano wiadomości o nich od samego właściciela albo Inspektora Fabrycznego, czy Inżyniera Okręgowego.

Art. 589 ¹⁾. Z funduszków, otrzymanych w przypadkach, określonych w art. 588, na pokrycie emerytur, przyznanych, czy przypadających robotnikom poszkodowanym i członkom ich rodzin, przeznacza się sumę, niezbędną według określenia Inspektora Fabrycznego lub Inżyniera Okręgowego dla zabezpieczenia, odpowiadających emeryturom, dochodów, lub, w razie gdy środków otrzymanych nie wystarcza, tę sumę, jaka pozostaje dla zabezpieczenia rzeczonych emerytur, po zaspokojeniu pretensji, które mają, według prawa, pierwszeństwo przed, wyżej wskazanemi, emeryturami.

Art. 590 ¹⁾. O wysokości sum, przypadających z funduszków, osiągniętych w przypadkach, określonych w art. 588, na zabezpieczenie emerytury robotników poszkodowanych i członków ich rodzin, podaje się do wiadomości właściwego Inspektora Fabrycznego albo Inżyniera Górniczego. Urzędowe te osoby są obowiązane, po otrzymaniu pomienionych wiadomości, wskazać Instytucji albo osobie, przeprowadzającej likwidację czy sprzedaż przedsiębiorstwa, te, czynne w Rosji, towarzystwa lub instytucje asekuracyjne, do których powinny być przelane sumy pomienione dla zabezpieczenia regularnej wypłaty emerytur, albo, w przypadku, gdy sumy te okażą się niewystarczającemi, dla ubezpieczenia, ze zgodą emerytów, w stosunku do zmniejszonych dochodów. Wszystkie pozostałe, przypadające robotnikom poszkodowanym i członkom ich rodzin, sumy, po za temi, które przelane zostały do towarzystw asekuracyjnych, są wypłacane im osobiście.

¹⁾ Zobacz uwagę 2 na stronie 281.

Art. 591. Przepisy, zawarte w niniejszym dziale siódmym, stosuje się i do odszkodowania pracowników, którzy obowiązani są być obecni przy wykonywaniu robót (techników, majstrów, zarządzających przedsiębiorstwami i t. p.), jeśli pobierają roczne wynagrodzenie (art. 556), nie przewyższające tysiąca pięciuset rubli ¹⁾. Do pensji tej włącza się i udział pracownika w zyskach przedsiębiorstwa, o ile udział taki istniał i nosił charakter dodatkowego do pensji wynagrodzenia ²⁾.

Art. 592 ³⁾. Właściciele przedsiębiorstw, ubezpieczający robotników i pracowników od następstw wypadków w czynnych w Rosji towarzystwach i instytucjach asekuracyjnych na warunkach, nie mniej wygodnych dla poszkodowanych i członków ich rodzin, od warunków, przewidzianych w przepisach, zawartych w niniejszym dziale siódmym wolni są od obowiązków, nakładanych na nich przez te przepisy. Obowiązki te ciążyą w takich razach na oznaczonych towarzystwach i instytucjach, do których też i zgłasza się akcje, dotyczące wykonania tych obowiązków (art. 579).

Art. 593. Wyznaczone na zasadzie przepisów, zawartych w niniejszym dziale siódmym, emerytury, zapomogi i inne wypłaty nie mogą być brane na pokrycie pretensji i skarbu czy osób prywatnych do, otrzymujących odszkodowanie, robotników lub pracowników oraz ich rodzin. Prawo na odszkodowanie nie może być zastawione, sprzedane, lub w jakikolwiekbyż inny sposób ustąpione osobie trzeciej ⁴⁾.

Art. 594 ⁵⁾. We wszystkich przypadkach, które nie podpadają pod moc przepisów, zawartych w niniejszym dziale siódmym, robotnicy i pracownicy zakładów przemysłowych oraz członkowie ich rodzin pobierają odszkodowanie za doznane uszkodzenia i straty na zasadach ogólnych prawa cywilnego.

Art. 595 ³⁾. Radzie do spraw ubezpieczenia robotników przysługuje prawo wydawania w rozwinięciu przepisów, zawartych w niniejszym dziale siódmym, osobnych przepisów do wiadomości Urzędów do spraw

¹⁾ Austr. ustawa (§ 1) z 1887 r. ubezpiecza wszystkich pracowników przedsiębiorstwa, podlegającego obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków, bez względu na rodzaj ich zajęcia w przedsiębiorstwie, oraz bez względu na wysokość ich wynagrodzenia.

²⁾ Austr. ustawa (§ 8) z 1887 r. uważa za pensję lub płacę także tantiemy.

³⁾ Zobacz uwagę 2 na stronie 281.

⁴⁾ Na ogół zgodne z § 43 austr. ustawy z 1887 r., który zezwala na egzekucyjne zajęcie renty tylko dla pokrycia alimentacyjnych zobowiązań uprawnionego, oraz zabrania rentę cedować, zastawiać i t. p.

⁵⁾ Ten art. nie ma analogicznego przepisu w austr. ustawie o ubezpieczeniu od wypadków. Podano go *petitem*, albowiem nie tyczy się zupełnie ustawowego ubezpieczenia od wypadków.

fabrycznych i górniczo-hutniczych, Urzędów do spraw górniczo-hutniczych oraz Zarządów Gubernjalnych i, odpowiadających im, instytucji zarówno jak Inspektorów Fabrycznych, Inżynierów Okręgowych i policji, stosując się przytem do artykułu 133 do art. 618¹ (wg. Kont. 1912 r.) Urz. Min.

Art. 596¹). Ministrowi Spraw Wewnętrznych przysługuje prawo zatwierdzenia, po porozumieniu z Ministrem Handlu i Przemysłu i Ministrem Sprawiedliwości, ogólnych zasad warunków polisowych i warunków kapitalizacji emerytur dla towarzystw i instytucji asekuracyjnych, przejmujących na siebie zobowiązania pieniężne właścicieli przedsiębiorstw, przewidziane w postanowieniach, zawartych w niniejszym dziale siódmym, jak zarówno prawo określania trybu dozoru nad czynnością wskazanych towarzystw i instytucji.

Art. 597²). Przy zawieraniu umów handlowych z państwami, które dają rosyjskiemu handlowi i żegludze najbardziej ulgowe warunki wwozu, tranzytu i żeglugi, Ministrowi Handlu i Przemysłu przysługuje prawo przedsiębrania środków do rozszerzenia stosowania przepisów, zawartych w niniejszym dziale siódmym, i na poddanych owych państwach, którzy przebywają w charakterze robotników lub pracowników w czynnych w Rosji przedsiębiorstwach przemysłowych, z następującymi zmianami:

1. odszkodowanie pobierają tylko ci członkowie rodziny zmarłego robotnika lub pracownika (obcego poddanego), którzy w momencie wypadku z głową rodziny znajdowali się w Rosji, oraz
2. przy wyjeździe z granic Rosji obcego poddanego, jak zarówno wskazanych w ust. 1 członków jego rodziny, przypadająca na nich, emeryturę zamienia się przez jednorazową wypłatę sumy pieniędzy, równej potrójonej wysokości rocznych wypłat emerytalnych, jeśli do terminu, do jakiego przysługuje lub jest wyznaczona emerytura, pozostaje trzy lub więcej lat; jeśli zaś do oznaczonego terminu pozostaje mniej niż trzy lata, to emeryturę wypłaca się jednorazowo za cały czas, pozostały do terminu.

Opłata za ubezpieczenie.

Ros. ustawa z 1903 r. obowiązek odszkodowania pracowników względnie ich rodzin, za wypadki, doznane w przedsiębiorstwach określonych tą ustawą, nakłada na samych przedsiębiorców (art. 541), zezwalając im równocześnie na zwolnienie się od tego obowiązku przez ubezpieczenie swych pracowników od wypadków w krajowych towa-

¹) Zobacz uwagę 2 na stronie 281.

²) Wobec ustawy z dnia 6 lipca 1923 Dz. U. R. P. Nr. 75 poz. 587, art. ten stracił moc obowiązującą z dniem 30 lipca 1923 roku.

rzystwach ubezpieczeniowych „na warunkach nie mniej wygodnych dla poszkodowanych i członków ich rodzin od warunków, przewidzianych“ tą ustawą (art. §92). Tem samem ros. ustawa z 1903 r. nie zajmuje się wcale sprawą opłaty za ubezpieczenie od wypadków, pozostawiając sprawę ewentualnych opłat do ubezpieczeniowych towarzystw swobodnemu uregulowaniu jej między przedsiębiorcą a ubezpieczeniowem towarzystwem.

Wobec tego stanu rzeczy porównania wydatków, ponoszonych przez przedsiębiorców z tytułu ubezpieczenia pracowników od wypadków na podstawie ros. ustawy z 1903 r. z tymi wydatkami, ponoszonymi na podstawie austr. ustawy (§ 16) z 1887 r., w przypadkach, gdy ubezpieczenie to przeprowadzali sami przedsiębiorcy, nie da się zupełnie dokonać, ze względu na brak jakichkolwiek miarodajnych dat statystycznych, a to tem więcej, że ustawowy wydatek z tego tytułu, nie zawsze odpowiadał rzeczywistemu wydatkowi, jak wynika z uwagi 2 na stronie 284.

Natomiast porównanie, wprawdzie nie ścisłe, lecz tylko przybliżone, wydatków przedsiębiorców za ewentualne ubezpieczenie swych pracowników w towarzystwach ubezpieczeniowych na zasadzie art. 592 ros. ustawy z 1903 r., względnie za ustawowe ubezpieczenie tych pracowników w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków na zasadzie austr. przepisów, da się przeprowadzić na podstawie dat, zawartych w podręczniku: „Odszkodowanie robotników. Przewodnik informacyjny. Maxymiljan Luxenburg. Wydanie II. Warszawa 1907“, oraz dat, zawartych w obowiązujących przepisach, opierających się na austriackiem ustawodawstwie.

Mianowicie powołany podręcznik Luxenburga na stronich 160 i 161 podaje taryfę premij, obowiązującą od 1 stycznia 1906 r., i zawierającą czternaście klas ryzyka oraz przy każdej klasie opłatę, przypadającą ubezpieczeniowemu towarzystwu od każdego tysiąca rubli zarobku ubezpieczonych pracowników. W taryfie tej podano oddzielnie opłaty, pobierane przez towarzystwa wzajemne i akcyjne, następnie oddzielnie opłaty pobierane przez te towarzystwa za obowiązek w razie wypadku:

- a. wypłaty emerytur i kosztów pogrzebu, przewidzianych w art. 547, 551, i 552 ros. ustawy z 1903 r., t. j. wypłaty emerytur uszkodzonym po ukończeniu leczenia, kosztów pogrzebu i emerytur pozostałych rodzin, względnie
- b. wypłaty prócz świadczeń, wymienionych pod a., także zapomóg z art. 546 tej ustawy przez czas leczenia poszkodowanego w wysokości połowy jego zarobku.

Taryfa ta, po zamianie opłat od tysiąca na opłaty od stu monetarnych jednostek zarobku ubezpieczonych pracowników, przedstawia się następująco.

Opłata od każdych stu monetarnych jednostek zarobku wynosi:

Klasa ryzyka	Za ubezpieczenie od wypadków w towarzystwie				czyli z zapomoga, wliczbach całych, więcej o
	wzajemnem		akcyjnem		
	bez zapomogi	z zapomogą	bez zapomogi	z zapomogą	
A	0·49	0·73	0·55	0·82	49 ⁰ / ₁₀
B	0·98	1·22	1·09	1·36	24 ⁰ / ₁₀
1	1·26	1·55	1·40	1·73	23 ⁰ / ₁₀
2	1·49	1·84	1·66	2·05	23 ⁰ / ₁₀
3	1·80	2·21	2·01	2·46	22 ⁰ / ₁₀
4	2·18	2·67	2·43	2·97	22 ⁰ / ₁₀
5	2·64	3·23	2·96	3·59	21 ⁰ / ₁₀
6	3·17	3·87	3·53	4·30	21 ⁰ / ₁₀
7	3·87	4·72	4·31	5·25	21 ⁰ / ₁₀
8	4·81	5·85	5·35	6·51	21 ⁰ / ₁₀
9	6·06	7·37	6·74	8·19	21 ⁰ / ₁₀
10	7·67	9·32	8·53	10·36	21 ⁰ / ₁₀
11	9·78	11·87	10·87	13·19	21 ⁰ / ₁₀
12	12·60	15·20	14·00	16·89	20 ⁰ / ₁₀

W powołanym podręczniku Luxenburga umieszczono następnie na stronicach od 162 do 194 alfabetyczny wykaz przedsiębiorstw, z podaniem przy każdym z nich klasy ryzyka, do której ono należy, co umożliwia stwierdzenie z tabelki, wyżej podanej, wysokości opłaty, pobieranej przez ubezpieczeniowe towarzystwa od każdych stu monetarnych jednostek zarobku ubezpieczonych pracowników danego przedsiębiorstwa za ubezpieczenie od wypadków tych pracowników.

Na podstawie powyższych dat dokonano zestawienia opłaty, podanego poniżej.

W zestawieniu tem cyfry, podane w dwóch pierwszych kolumnach, oznaczają opłatę od każdych stu monetarnych jednostek zarobku ubezpieczonych pracowników, pobieraną od 1906 r. przez ubezpieczeniowe towarzystwa wzajemne względnie akcyjne za ubezpieczenie poszczególnych rodzajów przedsiębiorstw na zasadzie art. 592 ros. ustawy z 1903 r. W trzeciej kolumnie, pod napisem Zakład, podano opłatę od każdych stu monetarnych jednostek zarobku ubezpieczonych pracowników, pobieraną od 1 stycznia 1925 r. przez Zakład ubezpieczenia od wypadków, za ubezpieczenie poszczególnych rodzajów przedsiębiorstw na zasadzie austriackich przepisów. Tę ostatnią opłatę podano przy poszczególnych rodzajach przedsiębiorstw w wysokości opłaty, odpowiadającej według taryfy, umieszczonej na 246 stronie, środkowej klasie tej kategorii niebezpieczeństwa, do której dany rodzaj przedsiębiorstwa zalicza od 1 stycznia 1925 r. załącznik 2 rozporządzenia z dnia 24 marca 1922 Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 311 w brzmieniu, ustalonym rozporządzeniem z dnia 26 stycznia 1925 Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 100. Cyfry, podane w tej kolumnie w nawiasie, oznaczają tytuł, pod którym dany rodzaj przedsiębiorstw został

zaliczony do kategorii niebezpieczeństwa w powołanym załączniku 2 rozporządzenia z dnia 24 marca 1922 Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 311.

W powyższem zestawieniu określenie rodzaju przedsięwzięć podano zasadniczo w brzmieniu wykazu przedsięwzięć, zawartego w podręczniku Luxenburga. Z wykazu przedsięwzięć, podanego w podręczniku Luxenburga, opuszczono tylko te przedsięwzięcia, przy których zachodzą wątpliwości, jakiego rodzaju roboty one obejmują, oraz te, które nie dadzą się podciągnąć w całości pod żaden z tytułów załącznika 2 rozporządzenia z dnia 24 marca 1922 Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 311., a więc te, które Zakład musi zaliczać do kategorii niebezpieczeństwa bądź według swobodnej oceny na zasadzie § 5, bądź też jako mieszane na zasadzie § 7 powołanego rozporządzenia z dnia 24 marca 1922 r. Opuszczenie w zestawieniu opłat tych, zresztą nielicznych, rodzajów przedsięwzięć jest zupełnie bez znaczenia dla wyrobienia sobie ogólnego obrazu, co do obciążenia przedsiębiorców opłatami w ubezpieczeniowych towarzystwach na zasadzie ros. ustawy z 1903 r. i w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków na zasadzie austriackich przepisów.

Należy dalej zaznaczyć, że samo mechaniczne tylko porównanie opłat, podanych w zestawieniu, nie uprawnia wcale do żadnych wniosków, albowiem przy porównaniu tych opłat musi się mieć ponadto stale na uwadze :

1. że ubezpieczeniu od wypadków według ros. ustawy (art. 591) z 1903 r. podlegali, prócz robotników, tylko ci pracownicy z urzędniczego personalu, „którzy obowiązani są być obecni przy wykonywaniu robót“, t. j. tylko urzędnicy, mający styczność z ruchem przedsiębiorstwa, o poborach, nie przewyższających 1500 rubli rocznie, podczas gdy austr. ustawa (§ 1) z 1887 r., poddaje przymusowemu ubezpieczeniu cały personal ubezpieczonego przedsiębiorstwa, a więc i administracyjnych urzędników, narażonych na mniejsze tylko niebezpieczeństwo wypadku ;

2. że opłaty za ubezpieczenie od wypadków, podane w zestawieniu, jako przypadające ubezpieczeniowym towarzystwom, stosuje się jedynie do przedsiębiorstw, urządzonych wzorowo, w których praca odbywa się w normalnych warunkach, i gdzie zostały uwzględnione, dla zapobieżenia wypadkom, wszystkie znane środki ochronne, że natomiast przedsiębiorstwa, przedstawiające szczególne niebezpieczeństwo, albo nie mające znanych środków, zapobiegających wypadkom, należy zaliczać do wyższej klasy ryzyka (Luxenburg stronica 158 i 159). Opłaty natomiast za ubezpieczenie, podane w zestawieniu, jako przypadające Zakładowi za ubezpieczenie, stosuje się do przedsiębiorstw, urządzonych normalnie, podczas gdy przy przedsiębiorstwach, urządzonych wzorowo, względnie urządzonych gorzej od normalnych przedsiębiorstw tego rodzaju, należy opłatę niższą względnie podwyższyć, ale tylko w granicach kategorii niebezpieczeństwa, przepisanej dla tego rodzaju przedsiębiorstw (§ 6 rozporządzenia z dnia 24 marca 1922 Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 311);

3. że ubezpieczeniowe towarzystwa mogły odmówić przyjęcia ubezpieczenia bez podania powodów (Luxenburg stronica 159), oraz zerwać jednostronnie ubezpieczeniową umowę, po każdym zawiadomieniu o wypadku (Luxenburg stronica 147), podczas gdy Zakład, bez względu na ryzyko, musi ubezpieczać każde przedsiębiorstwo, poddane ustawowemu ubezpieczeniu, lub zgłoszone do dobrowolnego ubezpieczenia;

4. że ubezpieczeniowe towarzystwa odpowiedzialność swą w gotówce lub w kapitałowych wartościach za masowe wypadki przy jednym wypadkowym zdarzeniu ograniczały do 30.000 rubli za jedno wypadkowe zdarzenie, bez względu na ilość poszkodowanych i wysokość ich ustawowego odszkodowania, względnie do 60.000 rubli, za dopłatą w wysokości 10% normalnej opłaty (Luxenburg stronica 202 i 203), podczas gdy Zakład musi sam pokrywać pełne odszkodowanie wszystkich masowych wypadków, bez względu na liczbę poszkodowanych i wysokość ich ustawowego odszkodowania;

5. że ubezpieczeniowe towarzystwa ubezpieczały przedsiębiorstwa, przyjmując jako podstawę obliczenia opłaty rzeczywistą lub policzalną robocizną w kwocie jednak, wynoszącej najmniej 3.000 rubli rocznie, choćby rzeczywista względnie policzalna robocizna wynosiła nawet mniej (Luxenburg stronica 201), podczas gdy w Zakładzie podstawę obliczenia opłaty stanowi zawsze tylko rzeczywista względnie policzalna robocizna, co sprawia, że przy drobnych przedsiębiorstwach koszty administracyjne, połączone z wymiarem i ściągnięciem opłaty, mogą niejednokrotnie nawet przewyższyć całą opłatę, należącą się za ubezpieczenie;

6. że ubezpieczeniowe towarzystwa, w razie ujawnienia, nie później niż w ciągu dwóch lat po upływie terminu ubezpieczenia, faktu, że przedsiębiorca w deklaracji ubezpieczeniowej, bądź podał daty, niezgodne z rzeczywistością, bądź pominął milczeniem pewne okoliczności, które powinien był podać stosownie do treści pytań, co spowodowało wymiar za niskiej opłaty taryfowej, mogły, o ile przedsiębiorca podał niedokładne daty bez złej woli, wymierzyć mu dodatkową opłatę od początku ubezpieczenia, opartego na tej deklaracji, a o ile przedsiębiorca podał niedokładne daty świadomie, uznać ubezpieczenie za nieważne i zażądać zwrotu wszelkich swych świadczeń z tytułu odszkodowania wypadków jakie zaszły w okresie działania ubezpieczeniowej umowy, zawartej na podstawie tej niedokładnej deklaracji (Luxenburg stronica 129 i 130). Według austr. przepisów, w razie wydania orzeczenia o wysokości opłaty taryfowej (§§ 18 i 19 ustawy z 1887 r.) na podstawie zgłoszenia przedsiębiorcy, zawierającego niedokładne daty, Zakład, w razie ujawnienia się tego faktu, może zmienić wysokość opłaty taryfowej tylko na przyszłość (§ 20 ustawy z 1887 r.), a równocześnie, o ile przedsiębiorca podał te niedokładne daty świadomie, wdrożyć przeciw niemu postępowanie karne) § 51 ustawy z 1887 r.);

7. że ubezpieczeniowe towarzystwa pobierały z góry tymczasowe opłaty, i że w razie zwłoki przedsiębiorcy w uiszczeniu takiej opłaty, ponad dwa ulgowe tygodnie od wyznaczonego terminu, umowa ubezpieczeniowa traciła swą moc a towarzystwo nie miało żadnych zobowiązań za wypadki, zasłało po upływie tych dwóch ulgowych tygodni (Luxenburg stronica 134). Ponadto ubezpieczeniowe towarzystwa, w razie niewysłania przez przedsiębiorcę we właściwym terminie zestawienia robocizny, potrzebnego dla ustalenia opłaty za ubiegły okres (n. p. półrocze), albo też, w razie nie wpłacenia w terminie dodatkowej opłaty, ustalonej za ubiegły okres, mogły zerwać ubezpieczeniową umowę w dwa tygodnie po wysłaniu odpowiedniego wezwania do przedsiębiorcy, przy czem tymczasowa opłata, uiszczona za dalszy okres czasu, przepadała na rzecz towarzystw, z prawem pobrania od przedsiębiorcy ewentualnej dodatkowej opłaty za czas do chwili zerwania umowy (Luxenburg stronica 138). Austr. przepisy uzależniają ustawowe ubezpieczenie od wypadków tylko od faktu zajęcia pracownika w przedsiębiorstwie, podlegającym ustawowemu ubezpieczeniu. Wobec tego Zakład musi odszkodować każdy wypadek, zasły w takim przedsiębiorstwie, bez względu, czy Zakład opłatę, należącą się za ubezpieczenie pracowników danego przedsiębiorstwa otrzyma, czy też, n. p. z powodu bankructwa przedsiębiorcy, nie otrzyma jej wcale;

8. że ubezpieczeniowe towarzystwa w razie ujawnienia w wykazach robocizny lub księgach przedsiębiorcy dat, świadomie sfałszowanych, celem pokrzywdzenia towarzystwa w opłacie, mogły

- a. uznać ubezpieczeniową umowę za nieważną,
- b. zażądać od przedsiębiorcy zwrotu wszelkich swych wydatków z tytułu odszkodowania wypadków, zasłych w okresie dokonania przez przedsiębiorcę tych sfałszowań,
- c. zatrzymać opłaty, przez przedsiębiorcę już uiszczone, i
- d. zażądać dopłaty kwot, o jakie przedsiębiorca przez te sfałszowania umniejszył opłaty, należące się towarzystwu (Luxenburg stronica 139), podczas gdy Zakład w razie podania przez przedsiębiorcę nieprawdziwych dat, celem umniejszenia opłaty za ubezpieczenie, może, w razie ujawnienia się tego szczegółu, zażądać jedynie odpowiedniej dopłaty, oraz poczynić kroki, zmierzające do ukarania przedsiębiorcy (§§ 23 i 51 austr. ustawy z 1887 r.);

9. że ubezpieczeniowe towarzystwa, przy sprzyjających warunkach pracy, mogły udzielać nadzwyczajnych rabatów od taryfowych opłat, a mianowicie przy robociznie rocznej do: 25.000 rubli do 5⁰/₁₀, do 50.000 rubli do 7¹/₂⁰/₁₀, do 100.000 rubli do 10⁰/₁₀, do 200.000 rubli do 15⁰/₁₀ i ponad 200.000 rubli do 20⁰/₁₀. (Luxenburg stronica 203), podczas gdy austr. przepisy żadnych rabatów nie przewidują;

10. że ubezpieczeniowe towarzystwa opłaty, podane w zestawieniu, umieszczonem niżej, pobierały za obowiązek wypłaty emerytur, na-

leżących się uszkodzonym po ukończeniu leczenia (art. 547), względnie kosztów pogrzebu i emerytur pozostałych rodzin (art. 551 i 552), bez obowiązku jednak wypłaty uszkodzonym w czasie leczenia zapomóg, określonych w art. 546, podczas gdy Zakład, za opłaty, podane w tem zestawieniu, wypłaca uszkodzonym renty leczenia za czas od dwudziestego dziesiątego dnia po wypadku do ukończenia leczenia, renty, należące się uszkodzonym po ukończeniu leczenia, koszty pogrzebu i renty pozostałych rodzin.

Te najważniejsze różnice w zasadach ubezpieczenia, stosowanych przez ubezpieczeniowe towarzystwa, względnie obowiązujących Zakład, sprawiają, że na danych, zawartych w zestawieniu opłaty, podanem niżej, nie można oprzeć żadnych ścisłych obliczeń. Mimo to daty, podane w tem zestawieniu, mogą stanowić podstawę dla wysnucia, choćby ogólnych, wniosków, tyjących się poszczególnych przedsiębiorstw, które to wnioski tem więcej odpowiedzą rzeczywistości, im szczegółowiej rozważy się indywidualne stosunki danego przedsiębiorstwa i im dokładniej uwzględni się różnice, wyżej podane.

Z powyższem zastrzeżeniem porównanie opłat od każdego stu monetarnych jednostek robocizny za ubezpieczenie od wypadków na zasadzie art. 592 ros. ustawy z 1903 r. w ubezpieczeniowych towarzystwach b. ros. zaboru i na zasadzie austr. przepisów w Zakładzie ubezpieczenia od wypadków przedstawia się następująco.

Zestawienie opłaty za ubezpieczenie.

Rodzaj przedsiębiorstwa	Towarzystwo		Zakład ¹⁾
	wzajemne	akcyjne	
Akkumulatorów fabryka i instalacje wogóle	3·17	3·53	
" " " " motorowa .			2·17 (211)
" " " " bez motoru			1·12 (212)
Aksamitu fabryka wogóle	0·98	1·09	
" " motorowa			0·28 (279)
" " bez motoru			0·14 (280)
Apretura wogóle	2·18	2·43	
" motorowa			1·12 (317)
" bez motoru			0·42 (318)
Armatur fabryka	2·66	2·96	1·40 (176)
Asfaltu fabryka bez kopalni wogóle . .	3·17	3·53	
" " " " motorowa . .			2·17 (238)
" " " " bez motoru . .			1·12 (239)
Azbestowych towarów fabryka	2·66	2·96	1·12 (307)

¹⁾ Cyfry w nawiasie oznaczają tytuł załącznika 2 rozporządzenia z dnia 24 marca 1922 Dz. U. R. Nr. 37 poz. 311 w brzmieniu, ustalonym rozporządzeniem z dnia 26 stycznia 1925 Dz. U. R. P. Nr. 15 poz. 100 (stronica od 110 do 141).

Rodzaj przedsiębiorstwa	Towarzystwo		Zakład
	wzajemne	akcyjne	
Budowa grobli na rzekach			2·17 (512)
„ „ na potokach			1·75 (513)
„ kościołów	7·67	8·53	2·73 (507)
„ mostów	9·78	10·87	4·13 (500)
„ „ drewnianych	7·67	8·53	4·13 (500)
„ dróg żelaznych wszystkich w całości „ „ „ prócz miejskich i pod- miejskich :			4·13 (505)
roboty ziemne przy zwózce kołami i taczkami	1·80	2·01	
„ „ „ „ parowozem	3·17	3·53	
„ „ „ „ użyciu materiałów wy- buchowych	7·67	8·53	
budowa domów	4·81	5·35	
układanie relsów i podkładów	4·81	5·35	
budowa urządzeń sztucznych, za wyjątkiem robót kesonowych, budowy tuneli i ułożenia górnych części mostów	7·67	8·53	
budowa tuneli	12·60	14·00	
roboty kesonowe	12·60	14·00	
ułożenie górnych części mostów	9·78	10·87	
porąb leśny i wywózka drzewa	7·67	8·53	
Budowa dróg żelaznych miejskich i pod- miejskich :			
konnych lub parowych	3·87	4·31	
elektrycznych	6·06	6·74	
Budowa wież	9·78	10·87	2·73 (507)
Konstrukcja i montaż budowli żelaznych	9·78	10·87	6·09 (506)
Rozbiórka starych budowli i urządzeń	12·60	14·00	6·09 (503)
Cegiel, dachówek i drenów wyrób motorowy	3·87	4·31	2·17 (120)
„ „ „ „ bez motoru	2·66	2·96	1·12 (121)
„ „ „ „ ogniotrwałych wyrób bez kopalni	2·66	2·96	1·12 (106)
Celuloidowych towarów wyrób	4·81	5·35	1·75 (248)
Celulozy fabryka	4·81	5·35	2·73 (341)
Ceraty fabryka	2·18	2·43	1·12 (329)
Chemicznych przetworów fabryka	3·17	3·53	1·75 (230)
Chirurgicznych narzędzi fabryka wogóle	2·18	2·43	
„ „ „ „ motorowa			0·63 (205)
„ „ „ „ bez motoru			0·42 (206)
Ciesielstwo wogóle	7·67	8·53	
„ „ „ „ używające motoru			5·11 (518)
„ „ „ „ bez motoru			4·13 (519)
Cukierków fabryka	1·80	2·01	0·63 (441)
Cukiernia	1·49	1·66	0·14 (456)

Rodzaj przedsiębiorstwa	Towarzystwo		Zakład
	wzajemne	akcyjne	
Cukrownia wogóle	2·18	2·43	
Cukru surowego fabryka			1·75 (437)
„ rafinerje			2·17 (438)
Cykorji fabryka wogóle	1·80	2·01	
„ „ motorowa			0·84 (433)
„ „ bez motoru			0·42 (434)
Cynkografia	1·26	1·40	1·40 (164)
Cynkowanie żelaza i blachy	2·66	2·96	1·12 (73)
Cynku odlewnie	2·66	2·96	1·40 (67)
„ walcownia i huta	3·17	3·53	
„ walcownia			1·12 (73)
„ huta			1·40 (67)
Cyny odlewnia (konwisarnia)	2·66	2·96	1·40 (175)
Czapek fabryka wogóle	1·26	1·40	
„ „ motorowa			0·42 (470)
„ „ bez motoru			0·14 (471)
Czcionek odlewnia bez stolarni	1·49	1·66	
„ „ ze stolarnią	2·66	2·96	
„ „ wogóle			0·42 (174)
Czekolady fabryka	1·80	2·01	0·84 (418)
Dachówki zobacz cegły.			
Dekarz (pokrywacz dachów)	12·60	14·00	6·09 (516)
Dreny zobacz cegły.			
Drucianych lin fabryka	2·66	2·96	1·40 (137)
Drukarnia wogóle	1·26	1·40	
„ motorowa			0·63 (542)
„ bez motoru			0·28 (543)
Drukarskich farb fabryka	1·80	2·01	0·63 (236)
Drutu fabryki	3·17	3·53	
„ wyrób na zimno			1·12 (138)
„ walcownie	7·67	8·53	3·36 (68)
Drzewa i węgla skład	3·87	4·31	
„ skład			3·36 (46)
Węgla „			2·73 (47)
Drzewnej masy fabryka	4·81	5·35	2·73 (342)
„ wełny „ wogóle	4·81	5·35	
„ „ „ z maszynami do roz- drabniania drzewa			4·13 (392)
„ „ „ bez takich maszyn			1·40 (393)
Dywanów fabryka motorowa	1·49	1·66	0·63 (291)
„ „ bez motoru	1·26	1·40	0·28 (292)
Dzwonów odlewnie	2·66	2·96	1·40 (190)

Rodzaj przedsiębiorstwa	Towarzystwo		Zakład
	wzajemne	akcyjne	
Elektrotechniczny zakład (oświetlenie elektr.)	3·87	4·31	
Elektrycznego oświetlenia i energii ekspl. .	7·67	8·53	
" " i przenoszenia siły zakład łącznie z instalacją przewodów			2·17 (277)
Elektrycznego oświetlenia zakłady bez robót instalacyjnych dla odbiorców prądu .			1·12 (277a)
Elektrycznych węgla fabryka	3·17	3·53	2·17 (257)
Fajansu fabryka	1·49	1·66	0·42 (115)
Farb fabryka z wyłączeniem jak niżej . .	2·66	2·96	
" alizarynowych i anilinowych	3·17	3·53	
" fabryka motorowa			1·12 (234)
" " bez motoru			0·63 (235)
Filcu i filcowych wyrobów fabryka	2·18	2·43	1·12 (281)
Flisacy na tratwach	9·78	10·87	3·36 (36)
Fortepianów fabryka wogóle	3·17	3·53	
" " motorowa			1·40 (223)
" " bez motoru			0·63 (224)
Fotograficzny zakład	0·98	1·09	0·42 (544)
Fournirów fabryka wogóle	7·67	8·53	
" " motorowa			3·36 (386)
" " bez motoru			0·63 (387)
Galwanoplastyczny zakład	2·66	2·96	1·40 (164)
Garbarnia motorowa	2·66	2·96	
" bez motoru	2·18	2·43	
" wogóle			1·75 (358)
Garncarnia wogóle	1·80	2·01	
" motorowa			0·84 (117)
" bez motoru			0·28 (118)
Gazowych i wodociągowych rur instalacja .	3·87	4·31	1·12 (528)
Gazu fabryka wogóle	3·17	3·53	
" światłego fabryka			1·40 (263)
" wodnego fabryka			1·12 (270)
Gilz do papierosów fabryka	1·80	2·01	0·84 (353)
Gipsowe młyny	4·81	5·35	
" piece bez kopalni	3·87	4·31	
Gipsu wypalanie i mielenie			1·40 (97)
Gorzetów fabryki	1·80	2·01	
" pracownie	0·98	1·09	
" wyrób motorowy			0·28 (476)
" " bez motoru			0·14 (477)
Gorzelnie	3·87	4·31	1·75 (442)
Grawerski zakład wogóle	1·49	1·66	
" " motorowy			0·63 (165)
" " bez motoru			0·14 (166)

Rodzaj przedsiębiorstwa	Towarzystwo		Zakład
	wzajemne	akcyjne	
Grępli tkackich fabryka	2·18	2·43	1·75 (181)
Gumowych towarów tkalnia wogóle	0·98	1·09	
" " " motorowa			0·42 (370)
" " " bez motoru			0·28 (371)
" wYROBÓW fabryka wogóle	1·80	2·01	
" " " motorowa			1·12 (368)
" " " bez motoru			0·42 (369)
Guzików kokosowych i rogowych fabryka motorowa	2·66	2·96	0·63 (412)
Guzików kokosowych i rogowych fabryka bez motoru	1·80	2·01	0·28 (413)
Guzików metalowych fabryka wogóle	1·80	2·01	
" " " motorowa			0 84 (171)
" " " bez motoru			0·63 (172)
Gwoździ fabryka wogóle	3·17	3·53	
" " motorowa			1·12 (154)
" " bez motoru			0·63 (155)
" " drewnianych wogóle	2·66	2·96	
" " " motorowa			2·73 (382)
" " " bez motoru			1·12 (383)
" " drucianych wogóle	2·66	2·96	
" " " motorowa			1·12 (154)
" " " bez motoru			0·63 (155)
Haftowania pracownia wogóle	1·26	1·40	
" " motorowa			0·28 (335)
" " bez motoru			0·14 (336)
Hoteli personal	2·18	2·43	0·42 (454)
łgieł fabryka	1·80	2·01	1·40 (153)
Introligatorynia wogóle	2·18	2·43	
" motorowa			0·42 (345)
" bez motoru			0·28 (346)
Jedwabiu przędzalnia wogóle	1·80	2·01	
" tkalnia wogóle	0·98	1·09	
" tkalnia i przędzalnia wogóle	1·49	1·66	
Jedwabnych nici i wstążek fabryka			0·14 (278)
" towarów wyrób motorowy			0·28 (279)
" " " bez motoru			0·14 (280)
Juty przędzalnia wogóle	2·66	2·96	
" tkalnia wogóle	1·49	1·66	
" " i przędzalnia wogóle	2·18	2·43	
" tkanie, przędzenie i apretura motorowe			1·12 (301)
" " " " bez mot..			0·42 (302)
Kabli fabryka	3·87	4·31	1 40 (137)

Rodzaj przedsiębiorstwa	Towarzystwo		Zakład
	wzajemne	akcyjne	
Kafli fabryka	1·80	2·01	0·63 (116)
Kamieniarz tylko warsztatowy	2·66	2·96	1·40 (104)
„ warsztatowy i budowlany	3·87	4·31	2·17 (105)
Kamieniołom bez materiałów wybuchowych	6·06	6·74	
„ z materiałem wybuchowym	9·78	10·87	
„ marglu cementowego			4·13 (79)
„ łupku (szyfru)	7·67	8·53	6·09 (77)
„ łojku			2·73 (80)
„ innych kamieni jak piaskowca, granitu, dolomitu, marmuru i t. p.			6·09 (84)
Kanalarstwo (assenizacja)	9·78	10·87	2·73 (538)
Kapeluszy fabryka	1·49	1·66	0·63 (469)
„ przyrządzalnia motorowa			0·42 (470)
„ „ bez motoru			0·14 (471)
„ słomkowych fabryka wogóle	1·26	1·40	
„ „ „ motorowa			0·28 (481)
„ „ „ bez motoru			0·14 (482)
Kąpielowy zakład (kąpiele i łaźnie)	2·18	2·43	1·12 (486)
Kartoflanego syropu fabryka	3·17	3·53	2·17 (440)
Kas ogniotrwałych fabryka wogóle	3·17	3·53	
„ „ „ motorowa			1·40 (149)
„ „ „ bez motoru			1·12 (150)
Kawy surogatu fabryka wogóle	1·80	2·01	
„ „ „ motorowa			0·84 (433)
„ „ „ bez motoru			0·42 (434)
Kleju fabryka wogóle	2·66	2·96	
„ „ motorowa			2·17 (251)
„ „ bez motoru			0·84 (252)
Koksownia	2·66	2·96	2·17 (61)
Kolej żelazna personal trakcji i ruchu	7·67	8·53	
„ „ warsztaty	7·67	8·53	
„ „ personal bufetów	2·66	2·96	
„ „ wagonów restaurac.	7·67	8·53	
„ „ biuro dostawy i ustawiania zwrotnic i sygnałów żelaznych	3·17	3·53	
Kolej żelazna z zakładami pomocniczymi			3·36 (12)
Kołodziejski warsztat wogóle	2·66	2·96	
„ „ motorowy z heblarką i piłą okrągłą			3·36 (404)
„ „ motorowy bez heb- larki i piły okrągłej			1·75 (405)
„ „ bez motoru			1·12 (406)
Kominiarz	6·06	6·74	0·84 (539)

Rodzaj przedsiębiorstwa	Towarzystwo		Zakład
	wzajemne	akcyjne	
Konopi międlarnia wogóle	2·18	2·43	
„ „ motorowa			2·17 (295)
„ „ bez motoru			0·42 (296)
„ przędzalnia wogóle	2·18	2·43	
„ „ motorowa			1·75 (299)
„ „ bez motoru			0·63 (300)
Konserw roślinnych fabryka	2·18	2·43	
„ mięsnych „	3·17	3·53	
„ roślinnych fabryka bez wyrobu puszek			1·12 (419)
„ mięsnych fabryka bez wyr. puszek			0·84 (420)
Kopalnia asfaltu	6·06	6·74	2·17 (60)
„ nafty	6·06	6·74	1·75 (57)
„ rudy żelaznej bez szybów	7·67	8·53	1·75 (54)
„ „ „ z szybami	7·67	8·53	2·17 (55)
„ „ rtęci	9·78	10·87	1·40 (56)
„ rud innych	7·67	8·53	1·40 (56)
„ soli	4·81	5·35	
„ i warzelnia soli			1·12 (59)
Sama warzelnia soli	2·66	2·96	
Kopalnia węgla brunatnego bez szybów	4·81	5·35	
„ „ „ z szybami	12·60	14·00	
„ „ „ wogóle			1·40 (53)
„ „ kamiennego bez szybów	4·81	5·35	
„ „ „ z szybami	9·78	10·87	
„ „ „ wogóle			2·17 (52)
Kopert fabryka wogóle	1·80	2·01	
„ „ motorowa			1·12 (351)
„ „ bez motoru			0·42 (352)
Kopyt fabryka wogóle	3·17	3·53	
„ „ motorowa			3·36 (386)
„ „ bez motoru			0·63 (387)
Korków fabryka	3·17	3·53	0·42 (395)
Koronek fabryka wogóle	0·98	1·09	
„ „ motorowa			0·63 (333)
„ „ bez motoru			0·14 (334)
Kos i sierpów fabryka	3·17	3·53	1·12 (159)
Kości palonej mielenie	3·87	4·31	1·40 (250)
Kosmetyków fabryka	1·80	2·01	1·12 (231)
Koszykarski warsztat	1·49	1·66	0·28 (409)
Kotlarz	2·66	2·96	1·75 (168)
Kotłów fabryka	6·06	6·74	4·13 (180)
Kowal kujący konie	4·81	5·35	1·40 (148)

Rodzaj przedsiębiorstwa	Towarzystwo		Zakład
	wzajemne	akcyjne	
Krochmalu fabryka	2·66	2·96	2 17 (440)
Kuśnierstwo wogóle	1·49	1·66	
" motorowe			0·28 (474)
" bez motoru			0·14 (475)
Kwiatów sztucznych fabryka	0·98	1·09	0·14 (330)
Lakiernie	1·80	2·01	1·75 (520)
Lakieru fabryka wogóle	3·17	3·53	
" " motorowa			1·12 (234)
" " bez motoru			0·63 (235)
Lamp fabryka	2·18	2·43	1·40 (215)
Likierów fabryka wogóle	3·17	3·53	
" " motorowa			1·12 (443)
" " bez motoru			0·84 (444)
Linoleum fabryka	3·17	3·53	1·12 (329)
Listew i ram fabryka	3·87	4·31	
" drażonych do ram wyrób motorowy			6·09 (384)
" " " " " bez motoru			1·12 (385)
" złożonych i ram fabryka			1·12 (399)
Litograficzny zakład wogóle	1·26	1·40	
" " motorowy			0·63 (542)
" " bez motoru			0·28 (543)
Lnu przędzalnia wogóle	1·80	2·01	
" " motorowa			0·84 (297)
" " bez motoru			0·42 (298)
" tkalnia wogóle	0·98	1·09	
" " motorowa			0·42 (303)
" " bez motoru			0·14 (304)
Lodu rąbanie i wywózka	4·81	5·35	4·13 (449)
" sztucznego fabryka wogóle	3·87	4·31	
" " " motorowa			3·36 (450)
" " " bez motoru			2·17 (451)
Lokomotyw fabryka	6·06	6·74	2·73 (183)
Luster fabryka bez wyrobu szkła bez motoru	2·66	2·96	
" " " " " motorowa	3·87	4·31	
" " " " " wogóle			1·40 (129)
Łańcuchów żelaznych fabryka	3·17	3·53	1·40 (148)
Łoju przetapiania zakład wogóle	2·18	2·43	
" " " motorowy			2·17 (258)
" " " bez motoru			1·12 (259)
Łóżek żelaznych fabryka wogóle	3·17	3·53	
" " " motorowa			1·40 (149)
" " " bez motoru			1·12 (150)

Rodzaj przedsiębiorstwa	Towarzystwo		Zakład
	wzajemne	akcyjne	
Makaronu fabryka wogóle	3·17	3·53	
" " motorowa			1·75 (416)
" " bez motoru			0·84 (417)
Malarz	7·67	8·53	1·40 (536)
" szyldów	2·18	2·43	0·42 (521)
Masarski warsztat wogóle	3·87	4·31	
" " motorowy			2·73 (422)
" " bez motoru			1·40 (423)
Masła sztucznego fabryka wogóle	2·66	2·96	
" " " motorowa			2·17 (258)
" " " bez motoru			1·12 (259)
Maszyn fabryka bez wyrobu kotłów	3·87	4·31	2·17 (184)
" do szycia fabryka	2·66	2·96	0·84 (189)
Mebli fabryka motorowa	6·06	6·74	1·75 (397)
" " bez motoru	2·66	2·96	0·84 (398)
" giętych fabryka	3·17	3·53	1·40 (396)
" żelaznych fabryka wogóle	3·17	3·53	
" " " motorowa			1·40 (149)
" " " bez motoru			1·12 (150)
Miedzi walcownia	4·81	5·35	1·40 (67)
Mineralnych wód fabryka	3·17	3·53	1·12 (458)
Miodosytnia wogóle	4·81	5·35	
" motorowa			1·12 (462)
" bez motoru			0·84 (463)
Młyn parowy	6·06	6·74	2·73 (8)
" wiatrak	9·78	10·87	2·73 (10)
" wodny	7·67	8·53	2·73 (8)
" pływak	7·67	8·53	3·36 (11)
Młyńskich kamieni fabryki	2·66	2·96	1·40 (104)
Musztardy fabryka motorowa	4·81	5·35	
" " bez motoru	1·80	2·01	
" " wogóle			0 63 (439)
Mydła fabryka wogóle	2·18	2·43	
" " motorowa			1·40 (265)
" " bez motoru			0·63 (266)
Naczyń emaljowanych fabryka	2·66	2·96	1·12 (144)
Nafty rafinerja	4·81	5·35	2·17 (264)
Naftowych produktów rozlew i pakowanie	3·87	4·31	1·75 (42)
Narzędzi rękodzielniczych fabryka	3·17	3·53	1·40 (190)
Nowego srebra wyrobów fabryka	2·18	2·43	0·63 (163)
Nożownicze fabryki i warsztaty wogóle	2·66	2·96	
" " " motorowe			1·40 (151)
" " " bez motoru			0·63 (152)

Rodzaj przedsiębiorstwa	Towarzystwo		Zakład
	wzajemne	akcyjne	
Obić fabryka wogóle	2·18	2·43	
„ „ motorowa			0·63 (291)
„ „ bez motoru			0·28 (292)
Obuwia fabryka wogóle	1·49	1·66	
„ „ motorowa			0·63 (478)
„ „ bez motoru			0·28 (479)
Octu fabryka wogóle	3·17	3·53	
„ „ motorowa			1·40 (452)
„ „ bez motoru			1·12 (453)
Ogniowych narzędzi i sikawek fabryka	3·17	3·53	1·40 (190)
Ogrodnictwo wogóle	2·18	2·43	
„ motorowe			0·84 (429)
„ bez motoru			0·42 (430)
Okuć drzewiowych i okiennych fabryka wogóle	3·17	3·53	
„ „ „ „ motor.			1·75 (141)
„ „ „ „ b. mot.			1·40 (142)
Olejarnia wogóle	6·06	6·74	
„ motorowa			2·17 (271)
„ bez motoru			0·84 (272)
Ołowi odlewnia i walcownia	3·17	3·53	1·40 (67)
Ołówków fabryka	2·66	2·96	0·63 (233)
Optycznych narzędzi warsztat wogóle	1·26	1·40	
„ „ „ motorowy			0·63 (205)
„ „ „ bez motoru			0·42 (206)
Organów fabryka wogóle	2·18	2·43	
„ „ motorowa			1·40 (223)
„ „ bez motoru			0·63 (224)
Papierowych torebek fabryka wogóle	1·49	1·66	
„ „ „ motorowa			0·63 (354)
„ „ „ bez motoru			0·28 (355)
Papierni fabryka	4·81	5·35	1·75 (343)
„ kolorowego fabryka bez wyrobu papierni wogóle	1·80	2·01	
„ kolorowego fabryka bez wyrobu papierni motorowa			1·40 (347)
„ kolorowego fabryka bez wyrobu papierni bez motoru			0·42 (348)
Parowej siły wynajem	7·67	8·53	2·73 (227)
Patronów fabryka bez napełniania	2·18	2·43	1·40 (173)
Perfum fabryka wogóle	1·80	2·01	
„ „ motorowa			0·63 (273)
„ „ bez motoru			0·42 (274)
Piec wielki (hutniczy)	7·67	8·53	3·86 (62)

Rodzaj przedsiębiorstwa	Towarzystwo		Zakład
	wzajemne	akcyjne	
Piekarnia wogóle	2·18	2·43	
„ motorowa			1·75 (416)
„ bez motoru			0·84 (417)
Pilników fabryka	3·17	3·53	0·84 (146)
Platerowanych wyrobów fabryka	2·18	2·43	0·63 (163)
Pończosznicych wyrobów fabryka wogóle	0·98	1·09	
„ „ „ motor.			0·28 (337)
„ „ „ b. mot.			0·14 (338)
Porcelany fabryka	1·49	1·66	0·42 (112)
Posadzek fabryka wogóle	7·67	8·53	
„ „ motorowa			4·13 (388)
„ „ bez motoru			1·12 (389)
Potaszu fabryka	3·17	3·53	1·75 (230)
Powozów fabryka lub warsztat wogóle	2·66	2·96	
„ „ „ „ motorowe			1·75 (196)
„ „ „ „ bez motoru.			0·84 (197)
Powroźnicza fabryka wogóle	2·18	2·43	
„ „ motorowa			1·75 (299)
„ „ bez motoru			0·63 (300)
Pozłotnicy pracujący na rusztowaniach i wieżach	12·60	14·00	0·42 (522)
Przewóz ciężarów wogóle	4·81	5·35	
„ „ wozem ciężkim			6·09 (26)
„ „ „ lekkim			2·73 (28)
Restauracja prócz kolejowej	2·18	2·43	0·28 (457)
„ kolejowa	2·66	2·96	0·28 (457)
Rękawiczek fabryka wogóle.	0·98	1·09	
„ „ motorowa			0·28 (467)
„ „ bez motoru			0·14 (468)
Rolne gospodarstwo wogóle	2·66	2·96	
„ „ bez koni i z maszynami ręcznymi			0·63 (1)
„ gospodarstwo z końmi bez maszyn o popędzie siłą elementarną			0·84 (2)
„ gospodarstwo z maszynami o popędzie siłą elementarną			1·12 (3)
Rolniczych narzędzi fabryka	4·81	5·35	2·17 (182)
Rymarski warsztat motorowy	2·18	2·43	0·84 (364)
„ „ bez motoru	1·49	1·66	0·28 (365)
Ryżu oczyszczania motorowy zakład	4·81	5·35	3·36 (9)
Rzeźnia	3·17	3·53	1·40 (421)
Sago fabryka	2·66	2·96	2·17 (440)

Rodzaj przedsiębiorstwa	Towarzystwo		Zakład
	wzajemne	akcyjne	
Tramwaje elektryczne i parowe	4·81	5·35	
„ konne	3·87	4·31	
„ parowe			2·73 (14)
„ elektryczne			1 12 (15)
„ siłą zwierząt poruszane			1·75 (16)
Trykotowych wyrobów fabryka wogóle	0·98	1·09	
„ „ „ motorowa			0·28 (337)
„ „ „ bez motoru			0 14 (338)
Tytoniu fabryka wogóle	0·98	1·09	
„ „ motorowa			0·28 (465)
„ „ bez motoru			0·14 (466)
Ubiorów pracownia wogóle	1·49	1·66	
„ „ motorowa			0·28 (472)
„ „ bez motoru			0 14 (473)
Wag dziesiętnych fabryka wogóle	3·17	3·53	
„ „ „ motorowa			1·12 (209)
„ „ „ bez motoru			0·63 (210)
Wagonów fabryka	4·81	5·35	2·17 (198)
Wapienny piec bez kopalni	6·06	6·74	
„ „ „ „ o piecach:			
pięścieniowych lub komorowych			1·40 (99)
innych			2·17 (99)
Wapienny piec z kopalnią	6·06	6 74	4·13 (85)
Wapna kopalnia	6·06	6·74	6·09 (84)
Waty fabryka	7·67	8·53	4·13 (316)
Welocypedów (rowerów) fabryka i warsztat	2 66	2·96	0·84 (192)
Wetny przędzalnia wogóle	1·80	2·01	
„ „ kamgarnu			0·84 (285)
„ „ inna			1·40 (286)
„ tkalnia wogóle	0·98	1·09	
„ „ motorowa			0·42 (289)
„ „ bez motoru			0·14 (290)
„ sztucznej fabryka	3·17	3·53	1·75 (283)
Wetn. wyrobów fabryka z tkalnią wogóle	1·49	1·66	
„ „ „ „ „ motorowa			0·84 (287)
„ „ „ „ „ bez motoru			0·28 (288)
Węgla i drzewa skład	3·87	4·31	
„ skład			2·73 (47)
Drzewa skład			3·36 (46)
Wina fabryka wogóle	3·17	3·53	
„ „ motorowa			1·12 (462)
„ „ bez motoru			0·84 (463)

Rodzaj przedsiębiorstwa	Towarzystwo		Zakład
	wzajemne	akcyjne	
Wodociągowy zakład	3·87	4·31	1·40 (464)
Wódek fabryka wogóle	3·17	3·53	
„ „ motorowa			1·12 (443)
„ „ bez motoru			0·84 (444)
Zdunie (kaflarze)	2·66	2·96	0·63 (529)
Zębów i szczęk sztucznych wyrób	1·80	2·01	0·14 (495)
Ziemne roboty bez materiałów wybuchowych	3·87	4·31	
„ „ z materiałami wybuchowymi.	7·67	8·53	
„ „ wogóle			2·73 (502)
Złotem haftowania pracownia wogóle	0·98	1·09	
„ „ „ motorowa			0·28 (335)
„ „ „ bez motoru			0·14 (336)
Żelatyny fabryka wogóle	2·66	2·96	
„ „ motorowa			2·17 (251)
„ „ bez motoru			0·84 (252)
Żelaza huty wogóle	7·67	8·53	
Pudłownie i fryszownie			2·17 (64)
Huty stali Bessemera, Thomasa, Martina i stali elektrycznej			4·13 (65)
Żelaza walcownia wogóle	7·67	8·53	
„ wymiarowego i drutu walcownia			3·36 (68)
„ sztabowego walcownia			3·36 (69)
„ rur walcownia	4 81	5·35	2·17 (72)
„ walcownia blachy wogóle	3·87	4·31	
„ „ „ cienkiej			1·75 (70)
„ „ „ grubej			4·13 (71)

Uwaga: Brak dobrego polskiego tekstu ros. ustawy z dnia 28 czerwca (11 lipca) 1912 r. o ubezpieczeniu od wypadków pracowników kolejowych (prócz kolei podjazdowych i tramwajów) uniemożliwił uwzględnienie przepisów tej ustawy przy porównywaniu rosyjskich przepisów o ubezpieczeniu od wypadków z takimi przepisami, opierającymi się na austriackim ustawodawstwie.

Ustawa ta jednak, o ile zdołano stwierdzić z rosyjskiego jej tekstu, różni się od ros. ustawy z 1903 r. w zasadniczych postanowieniach na ogół tylko tem:

1. że jako podstawę wymiaru odszkodowania za wypadek przyjmuje dzienny zarobek pomnożony przez dwięścieosmdziesiąt.
2. że odszkodowanie uszkodzonego, należącego do personelu ruchu, wynosi przy 100% niezdolności 75%, a przy 100% niezdolności z potrzebą obcej opieki 100% jego zarobku,¹
3. że w razie śmierci pracownika, należącego do personelu ruchu, spowodowanej wypadkiem, przyznaje odszkodowanie:
 - a. wdowie zasadniczo w wysokości 37½% zarobku zmarłego,
 - b. dzieciom i wychowancom zmarłego do ukończenia 18 roku życia,
 - c. pozostałej rodzinie razem najwyżej do 75% zarobku zmarłego.

Alfabetyczny skorowidz¹⁾.

Cyfry oznaczają: pierwsza § lub artykuł ustawy względnie rozporządzenia lub statutu Zakładu, druga stronicę. Litery NS oznaczają orzeczenie Najwyższego Sądu a cyfra obok nich stronicę.

Akordant § 5 — 84.

Ascendent renta dla § 7 — 8; art. VII — 63; § 6 i n. — 157.

Automobil obowiązek ubezpieczenia § 11 — 68.

Bagrowanie obowiązek ubezpieczenia art. I — 54; § 1 — 177.

Budowlane roboty obowiązek ubezpieczenia § 1 — 1; §§ 3 i 4 — 96;
§ 1 — 177.

Cudzoziemcy renciści § 42 — 38; § 2 — 144; § 9 — 161; art. 1 — 168;
§ 45 — 225.

Członek Zakładu § 10 — 14; § 3 — 204; § 8 — 206.

— — prawa i obowiązki § 13 — 16; § 9 i n. — 207.

Czyszczenie budynków, ulic, obowiązek ubezpieczenia art. I — 54.

Deficyt § 15 — 19.

Descendent renta dla § 7 — 8; art. VII — 63; § 6 i n. — 157.

Dobrowolne ubezpieczenie art. V — 59; art. VI — 60; § 4 — 179; § 5 — 179;
§ 4 — 205.

Dochodzenia w sprawie zarzutów przeciw orzeczeniu o obowiązku ubezpieczenia i zaliczeniu przedsiębiorstwa § 18 — 21; § 13 — 109.

— — — — — zmianie zaliczenia § 19 — 23; § 20 — 24.

— — — — — co do opłaty § 23 — 25; § 25 — 27.

— — — — — wypadków § 6 — 6; § 31 — 30; § 32 — 31; § 1 i n. — 66; § 36 — 223.

Dodatek drożyzniany do rent art. 33 — 92; § 1 i n. — 143; § 1 i n. — 145;

§ 1 i n. — 146; § 1 i n. — 148; § 1 i n. — 149; § 1 i n. — 150; § 1 i n. — 151; art. 1 — 168; art. 11 — 175; § 7 — 180; § 22 — 196.

— wyrównawczy do rent w b. zaborze rosyjskim art. 1 i n. — 198.

Doniesienie o wypadku § 29 — 29; § 1 — 66; § 9 — 181; § 35 — 222.

— — — zaniechanie wniesienia § 34 — 32; § 52 — 44; § 53 — 44; NS — 228.

Doręczanie orzeczeń i rezolucyj Zakładu § 25 — 27; § 36 — 32; § 4 — 205.

Dyrektor Zakładu § 9 — 13; § 27 — 219.

Dzieci przedsiębiorcy, zajęte w przedsiębiorstwie § 1 — 1; § 6 — 6.

— ubezpieczonego legitymowane renta § 7 — 8; art. VII — 63; § 6 i n. — 157.

— — nieślubne renta § 7 — 8; art. VII — 63; § 6 i n. — 157.

— — ślubne renta § 7 — 8; art. VII — 63; § 6 i n. — 157.

Egzekucja na rentach § 43 — 38.

— opłat i innych należności Zakładu § 26 — 28; art. 8 — 174; § 34 — 222.

Fabryki obowiązek ubezpieczenia § 1 — 1.

Fałszywe zeznania § 51 — 43; NS — 229.

Fundusz rezerwowy § 15 — 19.

Funkcjonariusze państw § 4 — 4; § 11 — 68; § 5 — 96; § 1 — 177; § 1 — 183.

Gminy współdziałanie § 25 — 27; § 32 — 31; § 7 — 97; § 9 — 97; § 36 — 223.

— — zgoda przy odprawach § 41 — 37; § 9 — 161.

Górnictwo § 1 — 1; art. 30 — 91; art. 31 — 91; § 1 — 177.

¹⁾ Ustawy z dnia 11 lutego 1913 austr. Dz. u. p. Nr. 25 oraz ros. ustawy z 1903 r., jako podanych w „Dodatku“ tylko ze względów historycznych względnie dla celów porównawczych, nie uwzględniono w niniejszym skorowidzu, mającym ułatwić zorientowanie się w obowiązujących przepisach.

- Górnictwo** władze § 16 — 72; § 9 — 108.
- Gospodarstwo leśne** § 1 — 1; § 3 — 96; § 1 — 105; § 1 — 177.
- rolne § 1 — 1; § 3 — 96; § 1 — 105; art. 9 — 175; art. 10 — 175; § 1 — 176, § 1 — 177.
- Handel drzewem** art. 1 — 54.
- towarami § 2 — 96.
- Hutnicze zakłady** obowiązek ubezpieczenia § 1 — 1; § 1 — 177.
- Inspektorat pracy** opinia przy zaliczaniu § 9 — 108.
- — współdziałanie § 28 — 28; § 31 — 30; § 2 — 178; § 7 — 180; § 9 — 181; § 2 — 183; § 5 — 185; § 36 — 223.
- Inspektorowie** (zastępcy) Zakładu § 23 — 25; § 24 — 26; § 31 — 30; § 1 — 66; § 1 — 75; § 6 — 85; § 29 — 220.
- Jednorazowa** odprawa rencisty § 41 — 37; § 9 — 161.
- — wdowy § 7 — 8; § 1 — 146; § 2 — 149; § 2 — 150; § 5 i n. — 188.
- Kamieniarze** obowiązek ubezpieczenia art. 1 — 54.
- Kanalarze** obowiązek ubezpieczenia art. 1 — 54.
- Kapitał rezerwowy** § 15 — 19.
- Kapitałowe** pokrycie § 16 — 20; § 59 — 48; art. IX — 65; art. 5 — 172; art. 6 — 173; § 17 i n. — 194; § 46 — 225.
- Kary odpowiedzialność** przedsiębiorcy za nałożone § 53 — 44.
- orzecznictwo o § 54 — 44.
- za nieprowadzenie list płatniczych § 1 — 75.
- — podanie dat nieprawdziwych § 51 — 43; § 53 — 44; § 1 — 75; § 52 — 227; NS — 229.
- — spóźnienie terminów § 52 — 44; § 53 — 44; § 10 — 97; § 11 — 182; § 6 — 185; § 52 — 227.
- Kasy** stosunek Zakładu do brackich § 61 — 50; § 14 — 71.
- — — chorych § 61 — 50; § 65 — 73; § 66 — 74; § 1 — 75; art. 7 — 173; § 36 — 223; § 42 i n. — 224.
- — — pogrzebowych § 61 — 50.
- — — prowizyjnych § 61 — 50; § 14 — 71.
- — — zapomogowych § 61 — 50.
- Kolej żelazna** obowiązek ubezpieczenia § 2 — 3; art. I — 54; art. II — 56; art. 1 — 152; art. 4 — 153; § 1 — 177; § 1 — 183.
- Kolejarze** art. VII — 63; art. 1 i n. — 152; § 1 i n. — 156; § 5 i n. — 188; art. 2 — 198; art. 6 — 200; art. 8 — 200.
- Kominiarze** obowiązek ubezpieczenia art. 1 — 54.
- Komisja rewizyjna** § 26 — 218.
- Konstruktorzy** żelaza obowiązek ubezpieczenia art. 1 — 54.
- Koszty** dochodzeń wypadkowych § 31 — 30.
- pogrzebu § 7 — 8; § 37 — 33; § 6 — 157.
- Sądu rozjemczego § 38 — 34; § 33 — 104; art. 5 — 153.
- Krewni** przedsiębiorcy, zajęci w przedsiębiorstwie § 1 — 1; § 6 — 6
- Leśne** gospodarstwa § 1 — 1; § 3 — 96; § 1 — 105; § 1 — 177.
- Listy** płatnicze kary za nieprowadzenie lub nieprawdziwe § 1 — 75.
- — obowiązek prowadzenia i przechowywania § 1 — 75.
- — miejsce przechowywania § 6 — 85.
- — prawo Zakładu do wglądu § 23 — 25; § 25 — 27; § 1 — 75.
- — umowy co do prowadzenia i przechowywania § 2 — 77; § 7 — 86.
- — urządzenie ich § 1 i n. — 81.
- Łamanie** lodu § 1 — 1; § 3 — 96.
- Łomy** obowiązek ubezpieczenia § 1 — 1.
- Mażonek** przedsiębiorcy § 1 — 1.
- ubezpieczonego § 7 — 8; § 6 i n. — 157.
- Minister** kolei art. 1 — 152; art. 2 — 152; art. 5 — 153; art. 8 — 155; § 18 — 167; art. 2 — 198; art. 10 — 201.

- Minister Pracy i Opieki Społ.** zakres działania § 3—4; § 9—13; § 12—16; § 15—19; § 16—20; § 38—34; § 48—41; § 57—46; § 58—47; § 59—48; § 60—49; § 63—52; § 64—53; art. VI—60; art. X—65; § 11—68; art. 33—92; art. 34—93; § 1—98; § 2—98; art. 5—153; art. 8—155; § 18—167; art. 1 i 2—168; art. 2—171; art. 10—175; art. 12—175; § 18 i n.—194; art. 2—198; art. 7—200; art. 10—201; § 2 i n.—202.
- — — — — jego przyzwolenie § 9—13; § 13—16; § 16—20; § 48—41; art. VI—60; § 20—213; § 24—216.
- — — — — rozporządzenie § 14—17; § 18—21; § 29—29; § 38—34; § 49—41; § 63—52; art. II—56; art. III—58; art. VI—60; art. VIII—65; § 11—68; art. 33—92; art. 2—171; art. 10—175; art. 2—198; art. 7—200.
- — — — — instancją rekursową § 18—21; § 19—23; § 20—24; § 23—25; § 25—27; § 55—45; art. VI—60; § 13—109.
- Przemysłu i Handlu § 2—98; § 18 i n.—194; art. 2—198; art. 7—200.
- Skarbu art. 5—153; art. 8—155; § 19—195.
- Sprawiedliwości § 38—34; § 64—53; art. X—65; § 1—98; § 2—98—§ 32—104; art. 5—153.
- Nadzór państwowy nad Zakładem ubezpieczenia od wypadków** § 9—13; § 48—41; § 54—227.
- — — — — wyłączonym § 59—48.
- — — — — prawo zarzutów § 18—21; § 23—25.
- — — — — udziela przyzwolenia § 9—13; § 13—16; § 16—20; § 48—41; art. VI—60; § 20—213; § 24—216.
- Należności skarbowe zwolnienie od** § 56—45; § 10—182.
- Naturalja** § 8—13; § 2—82.
- Niebezpieczeństwo „mniejsze“, „normalne“, „większe“** § 6—107.
- Niedobór** § 15—19.
- Nieletni wypłata ich rent** § 41—224; § 42—224.
- Nieślubne dzieci** § 7—8; art. VII—63; § 6 i n.—157.
- Objęcie umów o prywatne ubezpieczenie** § 61—50; art. IV—58; § 11—68—art. 6—173; § 8—181.
- Obliczenie opłaty kara za nieprawdziwe** § 51—43; § 53—44; NS—229.
- — — — — spóźnione § 52—44; § 53—44.
- — — — — obowiązek nadsyłania § 21—24; § 27—28; § 7—206; § 33—221.
- — — — — renty § 6—6; § 7—8; art. VII—63; § 4 i n.—157.
- Obowiązek ubezpieczenia** § 1—1; § 2—3; § 3—4; § 4—4; art. 1—54; art. II—56; § 11—68; § 1—177; § 1—183.
- Oddziały Zakładu** § 9—13; § 30 i n.—220.
- Odpowiedzialność przedsiębiorcy za grzywny** § 53—44.
- — — — — niezgłoszenie wypadku § 52—44; § 53—44; NS—228.
- — — — — wypadki rozmyślne § 45—39; § 46—40.
- — — — — zawinione § 45—39.
- — — — — trzech osób za wypadki rozmyślne lub zawinione § 47—40.
- Odprawa rencisty** § 41—37; § 9—161.
- — — — — wdowy § 7—8; § 1—146; § 2—149; § 2—150; § 5 i n.—188.
- Odsetki zwłoki i z tytułu bonifikacji** § 4—79; § 4—170; § 32—221.
- Ograniczenie renty** § 44—39; § 13—70; art. 3—153; § 9—161.
- Okres wnoszenia opłat** § 13—16; § 32—221.
- Opłata za ubezpieczenie dobrowolne** art. V—59; art. VI—60.
- Opłata za ubezpieczenie dodatkowa** § 23—25.
- — — — — obliczenie § 21—24; § 27—28; § 7—206; § 33—221.
- — — — — przedawnienie § 3—78
- — — — — ściągnięcie zaległej § 26—28; art. 8—174; § 34—222.
- — — — — termin uiszczenia § 21—24; § 27—28; § 7—206; § 32—221

- Opłata** za ubezpieczenie ustalenie z urzędu § 23 — 25; § 1 — 75.
 — — — waloryzacja § 1 i n — 169.
 — — — w razie niezgłoszenia przedsiębiorstwa lub po terminie § 25—27.
 — — — zaliczka na art. 7—200; § 33 — 221.
 — — — zryczałtowana § 2 — 77.
 — — — zwrot nadpłaconej § 23 — 25.
- Organizacja Zakładu** § 9 — 13; § 12—16; § 1 i n. — 204.
- Orzeczenie** o obowiązku ubezpieczenia i zaliczeniu przedsiębiorstwa § 18—21;
 § 19 — 23; § 20 — 24; art. VI — 60; § 5 — 179; § 3 — 184; § 4 — 205;
 § 6 — 206.
 — rewizyjne o zaliczeniu przedsiębiorstwa § 14 — 17; § 11 i n. — 109;
 § 4 — 142.
- Orzeczenie** o opłacie § 23—25; § 25 — 27; § 1 — 75.
- Państwowe przedsiębiorstwa** § 4—4; § 11—68; § 5—96; § 1 — 177; § 1—183.
- Pensja** zobacz zarobek.
- Płaca** zobacz zarobek.
- Pobory** w naturaljach § 8 — 13; § 2 — 82.
- Poddanie** pod obowiązek ubezpieczenia § 3 — 4; art. 2 — 171.
- Podwyższenie** renty § 39 — 35.
- Pogrzeb** koszty § 7 — 8; § 37 — 33; § 6 — 157.
- Pokrycie** kapitałowe § 16—20; § 59—48; art. IX — 65; art. 5 — 172; art. 6 — 173; § 17 i n. — 194; § 46 — 225.
- Porto** zwrot § 33 — 221.
- Poświadczenie** wdowieństwa i potrzeby renty § 38 i n. — 223.
 — życia § 37 — 33; § 38 i n. — 223.
- Powinowaci** przedsiębiorcy, zający w przedsiębiorstwie § 1 — 1; § 6 — 6.
- Praktykanci** obowiązek ubezpieczenia § 1 — 1; art. 4 — 153; § 1 — 156.
 — zarobek ich § 6 — 6; § 10 — 163.
- Prokuratorja** Generalna R. P. § 50 — 43.
- Prywatny zakład** ubezpieczenia od wypadków § 61 — 50; art. IV — 58;
 § 11—68; art. 6 — 173; § 8 — 181; § 19—195; art. 4—200; art. 7—200.
- Przedawnienie** odszkodowania za wypadki § 34 — 32; § 39 — 35; § 35 — 222.
 — opłat § 3 — 78.
 — regresu Zakładu § 45 — 39
 — skargi do Sądu rozjemczego § 38 — 34; § 39 — 35; § 10 — 100.
- Przedsiębiorca** definicja § 11 — 15; § 11 — 68.
 — dorwolne ubezpieczenie art. V — 59; art. VI — 60; § 4 — 179; § 5 — 179;
 § 4 — 205.
 — obowiązek okazania list płatniczych § 23 — 25; § 25 — 27; § 1 — 75.
 — — przedłożenia obliczenia opłaty § 21—24; § 27—28; § 7—206;
 § 33 — 221.
 — — — wykazu zarobku robotników § 35 — 32; § 9 — 207.
 — — zgłoszenia przedsiębiorstwa § 18 — 21; art. III — 58; § 11 — 68;
 § 1 — 95; § 2 — 178; § 2—183; § 4 — 205.
 — — — wypadków § 29—29; § 1—66; § 6—180; § 9—181; § 35 — 222.
 — — — zaniechania przedsiębiorstwa § 27 — 28; § 7 — 206.
 — — — zmiany w rodzaju przedsiębiorstwa § 19 — 23; § 6 — 206.
 — odpowiedzialność za niezgłoszenie wypadku § 52—44; § 53—44; NS — 228.
 — — — podanie nieprawdziwych dat § 51 — 43; § 53 — 44; NS — 229.
 — — — spóźnienie terminów § 52—44; § 10 — 97; § 11 — 182; § 6—185.
 — — — wartości kapitałowe § 59—48; art. IX—65; art. 5—172; § 18—194.
 — — — wypadki rozmyślne § 45—39; § 46 — 40.
 — — — zawinione § 45 — 39.
 — — — ukaranie za przekroczenie ustawy § 51 — 43; § 52 — 44; § 53—44.
- Przedsiębiorstwo** części składowe § 1 — 105.
 — handlowe § 2 — 96.

- Przedsiębiorstwo państwowe** § 4—4; § 11—68; § 5—96; § 1—177; § 1—183.
 — prowadzone w sposób przemysłowy § 1—1; § 5—96.
 — przemysłowe § 2—96.
 — rękodzielnicze § 2—96.
 — wyłączone od ubezpieczenia w Zakładzie § 57—46; § 58—47.
 — zmiana w rodzaju § 19—23; § 6—206.
- Przydzielenie przedsiębiorstw do kategorii niebezpieczeństwa** § 14—17; art. VI—60; § 1 i n.—105; § 1 i n.—141.
- Przysięga służbowa urzędników Zakładu** § 9—13.
- Przysięga zastępców (inspektorów) Zakładu** § 24—26.
- Rada przyboczna ubezpieczeniowa** § 49—41; § 58—47; § 1 i n.—202.
- Regres Zakładu** § 45—39; § 47—40.
- Rękodzielnicze przedsiębiorstwa** § 2—96.
- Renta ascendentów** § 7—8; art. VII—63; § 6 i n.—157.
 — cudzoziemców § 42—38; § 2—144; § 9—161; art. 1—168; § 45—225.
 — descendentów § 7—8; art. VII—63; § 6 i n.—157.
 — dodatek wyrównawczy do w. b. zaborze rosyjskim art. 1 i n.—198.
 — dopuszczalność zajęcia § 43—38
 — dzieci § 7—8; art. VII—63; § 6 i n.—157.
 — nieślubnych § 7—8; art. VII—63; § 6 i n.—157.
 — kolejarzy art. VII—63; art. 1 i n.—152; § 1 i n.—156; § 5 i n.—188.
 — leczenia § 6—6; § 33—31; art. 7—173; § 42 i n.—224.
 — nieletnich wypłata § 41—224; § 42—224.
 — nieprawomocna możność zaczeplenia przed Sądem rozjemczym § 38—34; § 39—35; § 9 i n.—100; § 11—165; § 36—223.
 — odmówienie § 36—32.
 — odprawa § 7—8; § 41—37; § 9—161; § 5 i n.—188.
 — ograniczenie § 44—39; § 13—70; art. 3—153; § 9—161.
 — podstawa obliczenia § 6—6; § 10—163.
 — przedawnienie § 34—32; § 39—35; § 35—222.
 — rodzeństwa § 7—8; art. VII—63; § 6 i n.—157.
 — rodziców § 7—8; art. VII—63; § 6 i n.—157.
 — rodziny pozostałej § 7—8; § 37—33; § 39—35; art. VII—63; § 6 i n.—157.
 — umowa o ograniczenie lub wykluczenie § 44—39; § 13—70; art. 3—153; § 9—161.
 — waloryzacja § 5 i n.—188.
 — wnuków § 7—8; art. VII—63; § 6 i n.—157.
 — wykluczenie § 44—39; § 13—70; art. 3—153; § 9—161.
 — wymiar § 6—6; § 7—8; § 36—32; art. VII—63; § 4 i n.—157.
 — wypłata § 37—33; § 38 i n.—223.
 — zastanowienie § 39—35; § 40—36; § 17—167.
 — zmiana § 39—35; § 40—36; § 17—167.
 — zrzeczenie się § 41—37; art. 3—153; § 9—161.
- Rewizja rent** art. 33—92.
 — zaliczenia przedsiębiorstwa § 14—17; § 1 i n.—105; § 1 i n.—141.
- Rezerwa** § 15—19.
- Rezolucja o odmowie renty** § 36—32; § 16—167; § 36—223.
 — — ustaleniu renty § 36—32; § 16—167; § 36—223.
 — — zastanowieniu renty § 39—35; § 40—36; § 16—167; § 36—223.
 — — zmianie renty § 39—35; § 40—36; § 16—167; § 36—223.
- Rodzeństwo renta dla** § 7—8; art. VII—63; § 6 i n.—157.
- Rodzice renta dla** § 7—8; art. VII—63; § 6 i n.—157.
- Rodzina renta dla pozostałej** § 7—8; § 37—33; § 39—31; art. VII—63; § 6 i n.—157.
- Rolne gospodarstwa** § 1—1; § 3—96; § 1—105; art. 9 i n.—175; § 1—176; § 1—177.

- Roszczenie do kas chorych i zapomogowych oraz do prywatnych zakładów ubezpieczenia** § 61 — 50.
- regresowe Zakładu § 45 — 39; § 47 — 40.
- Rozmysłne spowodowanie wypadku regres Zakładu** § 45 — 39; § 47 — 40.
- — — — poszkodowanych § 46 — 40; § 47 — 40.
- spowodowanie wypadku utrata roszczenia uszkodzonego o wynagrodzenie szkody § 6 — 6; § 2 — 156.
- Rzeczoznawcy** § 31 — 30; § 16 — 102; § 13 — 109.
- Samochody obowiązek ubezpieczenia** § 11 — 68.
- Sąd rozjemczy organizacja** § 38 — 34; § 1 i n. — 98; art. 5 — 153; § 18 — 167; § 50 — 226.
- — skargę odrzuca bez rozprawy jawnej § 14 — 101.
- — właściwy § 9 — 100; § 18 — 167.
- — wybory do § 38 — 34; § 3 — 99; § 18 — 167; § 50 — 226.
- — wykluczenie asesora § 8 — 100.
- Sejm (Rada Państwa)** § 3 — 4; § 60 — 49.
- Skarga o odszkodowanie z powodu wypadku** § 38 — 34; § 39 — 35; § 9 i n. — 100; § 11 — 165; § 36 — 223.
- Składy obowiązek ubezpieczenia** § 1 — 1; art. I — 54; § 1 — 177.
- Sprawozdania z czynności Zakładu** § 60 — 49; § 47 — 226; § 49 — 226.
- Statut Zakładu** § 13 — 16; § 37 — 33; § 3 — 99; § 1 i n. — 204; § 19 — 213; § 20 — 213.
- Statystyka wypadków** § 60 — 49; § 47 — 226.
- Stemplowe opłaty zwolnień e** § 56 — 45; § 10 — 182.
- Straż pożarna ochotnicza dobrowolne ubezpieczenie** art. VI — 60.
- — zawodowa obowiązek ubezpieczenia art. I — 54; § 1 — 177.
- Studniarze obowiązek ubezpieczenia** art. I — 54; § 1 — 177.
- Szurfowe roboty** § 1 — 1; § 3 — 96.
- Tajemnica interesów przedsiębiorstwa** § 24 — 26.
- Tantjemy** § 8 — 13.
- Taryfa opłaty** § 16 — 20; § 49 — 41; §§ 19 i 20 — 213; nadto stronica 240 do 246.
- Teatry obowiązek ubezpieczenia** art. I — 54.
- Technik asekuracyjny Zakładu** § 9 — 13.
- Termin doniesienia o wypadku** § 29 — 29; § 9 — 181; § 35 — 222.
- dostarczenia wykazu zarobku ubezpieczonych § 35 — 32.
- kara za spóźnienie § 52 — 44; § 53 — 44.
- przechowywania list płatniczych § 1 — 75.
- przedawnienia opłat § 3 — 78.
- przedkładania obliczeń opłaty § 21 — 24; § 27 — 28; § 7 — 206; § 33 — 221.
- rekursów § 55 — 45.
- uiszczania opłaty § 21 — 24; § 27 — 28; § 7 — 206; § 32 — 221.
- wniesienia skargi do Sądu rozjemczego § 38 — 34; § 10 — 100.
- zawiadomienia o zaniechaniu przedsiębiorstwa § 27 — 28; § 7 — 206.
- zarzutów przeciw orzeczeniu o obowiązku ubezpieczenia i zaliczeniu przedsiębiorstwa § 18 — 21; § 19 — 23; § 20 — 24; § 6 — 206.
- zgłoszenia przedsiębiorstwa § 18 — 21; art. III — 58; § 11 — 68; § 1 — 95 § 2 — 178; § 2 — 183; § 4 — 205.
- — regresu przez Zakład § 45 — 39.
- — roszczenia o odszkodowanie § 34 — 32; § 39 — 35; § 35 — 222.
- — pozostałej rodziny rencisty § 39 — 35; § 35 — 222.
- — umów z prywatnymi zakładami ubezpieczenia § 61 — 50; art. IV — 58; § 11 — 68; art. 6 — 173.
- — zmiany w rodzaju przedsiębiorstwa § 19 — 23; § 6 — 206.
- Transportowe przedsiębiorstwa** art. I — 54; art. II — 56; § 1 i n. — 66.
- Ubogi obowiązek zaopatrzenia** § 41 — 37; § 61 — 50.

Uczniowie obowiązek ubezpieczenia § 1 — 1; art. 4 — 153; § 1 — 156.

— zarobek ich § 6 — 6; § 10 — 163.

Umowa o ograniczenie lub wykluczenie renty § 44 — 39; § 13 — 70;
art. 3 — 153; § 9 — 161.

Urządnik obowiązek ubezpieczenia prywatnego § 1 — 1.

— — — państwowego § 1 — 1; § 4 — 4; § 11 — 68; § 5 — 96; § 1 — 177;
§ 1 — 183.

— Zakładu ochrona prawna § 9 — 13.

Waloryzacja opłat za ubezpieczenie § 1 i n. — 169.

— rent § 5 i n. — 188.

Wartość kapitałowa rent zakładów ubezpieczenia przedsiębiorstw wyłączonych § 59 — 48; art. IX — 65.

Wdowa po zmarłym wskutek wypadku § 7 — 8; art. VII — 63; § 6 i n. — 157.

Wdowiec po zmarłej wskutek wypadku § 7 — 8; art. VII — 63; § 6 i n. — 157.

Więźniowie obowiązek ubezpieczenia § 1 — 1.

— renta ich § 37 — 33; § 41 — 224.

— zarobek ich § 6 — 6.

Władza administracyjna I instancji zakres działania § 18 — 21; § 25 — 27 ;

§ 26 — 28; § 29 — 29; § 30 — 29; § 31 — 30; § 50 — 43; § 54 — 44 ;

§ 61 — 50; art. II — 56; art. IV — 58; § 1 i n. — 66; § 9 — 97; § 2 — 178 ;

§ 3 — 179; § 9 — 181; § 2 — 183; § 35 i n. — 222; § 52 — 227.

— — — II instancji nadzór państwowy § 48 — 41; § 59 — 48.

— — — — rekursovą instancją § 18 — 21; § 19 — 23; § 20 — 24; § 23 — 25;
§ 25 — 27; § 55 — 45; art. VI — 60; § 66 — 74.

— budowlana § 1 — 75.

— gminna § 25 — 27; § 32 — 31; § 7 — 97; § 9 — 97; § 36 — 223.

— górnicza § 16 — 72; § 9 — 108.

— skarbowa § 24 — 26.

Wnuki renta dla § 7 — 8; art. VII — 63; § 6 i n. — 157.

Wolontariusze obowiązek ubezpieczenia § 1 — 1; art. 4 — 153; § 1 — 156.

— zarobek ich § 6 — 6; § 10 — 163.

Wybory do Zarządu Zakładu § 10 i n. — 208.

— — Sądu rozjemczego § 38 — 34; § 3 — 99; § 18 — 167; § 50 — 226.

Wydział administracyjny Zakładu § 25 — 217.

Wykluczenie renty § 44 — 39; § 13 — 70; art. 3 — 153; § 9 — 161.

Wyłączenie z pod obowiązku ubezpieczenia § 3 — 4.

Wypadek doniesienie o § 29 — 29; § 1 — 66; § 9 — 181; § 35 — 222; NS — 228.

— koszty dochodzenia § 31 — 30.

— rozmyślne lub zawinione spowodowanie przez uszkodzonego § 6 — 6.

— — spowodowanie przez przedsiębiorcę lub inną osobę § 45 — 39;

§ 46 — 40; § 47 — 40.

— spowodowanie zawinione przez przedsiębiorcę lub inną osobę § 45 — 39;
§ 47 — 40.

— w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu od wypadków § 5 — 5; art. II — 56;
§ 11 — 68.

— zaniechanie doniesienia § 34 — 32; § 52 — 44; § 53 — 44; NS — 228.

Zagraniczne przedsiębiorstwo kolejowe art. VIII — 65.

Zakład ubezpieczenia od wypadków członkowie § 10 — 14; § 13 — 16;
§ 3 — 204; § 8 — 206; § 9 i n. — 207.

— — — — dla określonych przedsiębiorstw § 58 — 47; 59 — 48

— — — — — poszczególne przedsiębiorstw § 57 — 46; § 59 — 48.

— — — — — nadzór państwowy § 9 — 13; § 48 — 41; § 54 — 227.

— — — — — nazwa § 1 — 94; § 1 — 204.

— — — — — oddziały § 9 — 13; § 30 i n. — 220.

— — — — — ogłoszenia § 53 — 227.

— — — — — organizacja § 9 — 13; § 12 — 16; § 1 i n. — 204.

- Zakład ubezp. od wypadków prywatny** § 61 — 50; art. IV — 58; § 11 — 68
 art. 6 — 173; § 8 — 181; § 19 — 195; art. 4 — 200; art. 7 — 200.
 — — — — siedziba § 1 — 94; § 1 — 204.
 — — — — sprawozdanie roczne § 60 — 49; § 47 — 226; § 49 — 226.
 — — — — statut § 13 — 16; § 37 — 33; § 3 — 99; § 1 i n. — 204.
 — — — — urzędnicy § 9 — 13.
 — — — — wybory do Zarządu § 10 i n. — 208.
 — — — — Sądu rozjemczego § 38 — 34; § 3 — 99; § 18 — 167; § 50 — 226.
 — — — — Zarząd § 12 — 16; § 19 i n. — 213.
 — — — — zastępcy (inspektorowie) § 23 — 25; § 24 — 26; § 31 — 30;
 § 1 — 66; § 1 — 75; § 6 — 85; § 29 — 220.
Zakłady używające motorów § 1 — 1; § 5 — 96.
Zaległe opłaty § 26 — 28; art. 8 — 174 § 34 — 222.
Zaliczenie do kategorii i klasy niebezpieczeństwa § 18 — 21; art. VI — 60;
 § 1 i n. — 105; § 1 i n. — 141; § 5 — 179; § 3 — 184.
 — — — — — rewizja § 14 — 17; § 1 i n. — 105; § 1 i n. — 141.
 — — — — — zmiana § 19 — 23; § 20 — 24; § 6 — 206.
Zaliczka na opłatę art. 7 — 200; § 33 — 221.
Zaniechanie doniesienia o wypadku § 34 — 32; § 52 — 44; § 53 — 44; NS — 228.
— przedsiębiorstwa § 27 — 28; § 7 — 206.
Zarobek ubezpieczonych § 6 — 6; § 8 — 13; § 16 — 20; art. V — 59; art. VI — 60;
 § 10 — 163.
 — — w naturaliach § 8 — 13; § 2 — 82
Zarząd Zakładu organizacja § 12 — 16; § 10 i n. — 208.
 — — przewodniczący § 12 — 16; § 24 — 216.
 — — wybory do § 10 i n. — 208.
Zarzuty przeciw obowiązkowi ubezpieczenia § 18 — 21; § 19 — 23; § 5 — 179;
 § 3 — 184.
 — — ustaleniu odszkodowania za wypadek § 38 — 34; § 39 — 35; § 9
 i n. — 100; § 11 — 165; § 36 — 223.
 — — — opłaty § 23 — 25; § 25 — 27; § 1 — 75.
 — — — zaliczeniu do kategorii i klasy niebezpieczeństwa § 18 — 21; § 19 — 23;
 § 20 — 24; art. VI — 60; § 13 — 109; § 5 — 179; § 3 — 184; § 6 — 206.
Zastanowienie renty § 39 — 35; § 40 — 36; § 17 — 167.
Zawinione spowodowanie wypadku regres Zakładu § 45 — 39; § 47 — 40.
 — — — utrata roszczenia o wynagrodzenie § 6 — 6; § 2 — 156.
Zgłoszenie przedsiębiorstwa § 18 — 21; art. III — 58; art. V — 59; art. VI — 60;
 § 11 — 68; § 1 — 95; § 6 i n. — 96; § 2 — 178; § 4 — 179; § 2 — 183;
 § 4 — 205.
 — roszczenia o wynagrodzenie § 34 — 32; § 39 — 35; §§ 35 — 222.
 — wypadku § 29 — 29; § 52 — 44; § 53 — 44; § 1 — 66; § 9 — 181; § 35 — 222
 NS — 228.
 — zaniechania przedsiębiorstwa § 27 — 28; § 7 — 206.
 — zmiany w przedsiębiorstwie § 19 — 23; § 6 — 206.
Zmiana renty § 39 — 35; § 40 — 36; § 17 — 167.
 — rodzaju przedsiębiorstwa § 19 — 23; § 6 — 206.
 — statutu Zakładu § 13 — 16; § 19 — 213; § 20 — 213.
 — zaliczenia przedsiębiorstwa § 19 — 23; § 20 — 24; § 6 — 206.
Zrzeczenie się renty § 41 — 37; art. 3 — 153; § 9 — 161.
Zwiedzanie przedsiębiorstw § 28 — 28.
Zwrot opłat § 23 — 25.
 — porta pocztowego § 33 — 221.
 — przedsiębiorcy zaoszczędzonych rent § 40 — 36.
Żegluga morska § 2 — 3; art. I — 54.
 — śródlądowa § 2 — 3; art. I — 54; art. II — 56; § 1 i n. — 66; § 1 — 177.

